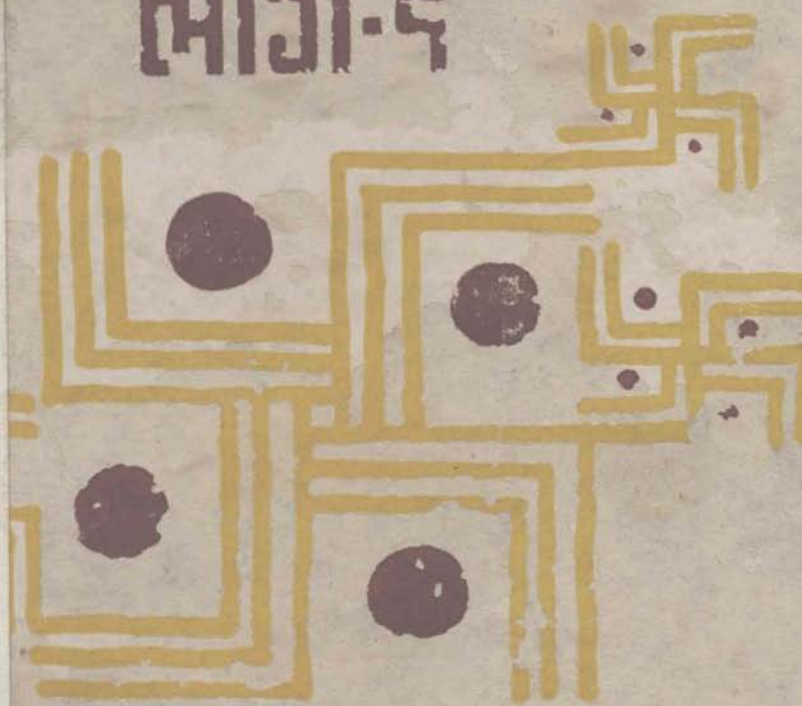

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਮਾਗ-੬

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ
ਮਾਗ-੬

ਮਾਗ-੬

જૈન ગૂર્જર કવિઓ

ભાગ ૧.

[વિક્રમ બારમા શતકથી ચૌદમા શતક સુધીના ગુજરાતી
ભાષાના જૈન કવિઓની તેમની કૃતિઓ સહિત વિસ્તૃત સૂચી]

સંપાદક અને સંપ્રયોજક
મોહનલાલ દલ્દીચંદ દેશાઈ

સંશોધિત-સંવર્ધિત બીજી આવૃત્તિના
સંપાદક
જયંત કોઠારી

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય
મુંબઈ

Jain Gurjar Kavio Vol. I

Descriptive catalogue of Jain poets and their works
in Gujarati Language from V. S. 12th to 15th century
ed. Mohanlal Dalichand Desai, revised by Jayant Kothari
1986, Mahavir Jain Vidyalaya, Bombay

બીજી સંશોધિત આવૃત્તિ નવેમ્બર ૧૯૮૬

નકલ ૫૦૦

કિંમત રૂ. ૧૦૦

આવરણ : શૈલેશ મોદી

વિકેતાઓ

આર. આર. શેકની કંપની

૧૧૦-૧૧૨ પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, કશવબાગ, મુંબઈ ૪૦૦ ૦૦૨

ગાંધી માર્ગ, કુવારા પાસે, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

નવભારત સાહિત્ય મંદિર

૫૩૧, કાલબાદેવી રોડ, ઘોખી તલાવ, મુંબઈ ૪૦૦ ૦૦૨

ગાંધી માર્ગ, પતાસા પોળ સામે, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન

ગાંધી માર્ગ, રતનપોળ નાકા સામે, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

રતનાદે પ્રકાશન

મહાલક્ષ્મીની પોળ, રાયપુર, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

પ્રકાશક

જયંતીલાલ રતનચંદ શાહ, જગજીવન પોપટલાલ શાહ

રમણલાલ ચીમનલાલ શાહ

મંત્રીઓ, શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય

ઓગસ્ટ ક્રાન્તિ માર્ગ, મુંબઈ ૪૦૦ ૦૩૬

મુદ્રક

ભીખાભાઈ એસ. પટેલ

ભગવતી મુદ્રણાલય, ૧૯, અજય એસ્ટેટ, દુધેશ્વર રોડ, અમદાવાદ ૧

પ્રકાશકીય નિવેદન

સ્વ. મોહનલાલ દલીયંદ દેશાઈના દળદાર, સંશોધનાત્મક ગ્રન્થ 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની સુધારાવધારા સાથેની આ દ્વિતીય આવૃત્તિ પ્રગટ કરતાં અમે અત્યંત આનંદ અને ગૌરવ અનુભવીએ છીએ.

સ્વ. મોહનલાલ દલીયંદ દેશાઈએ 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' અને 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' ભાગ ૧, ૨ અને ૩ જેવા દળદાર ગ્રંથો દ્વારા ગુજરાતી સાહિત્યની અમૂલ્ય સેવા બજાવી છે. લગભગ ચાર દાયકા જેટલો સમય એમણે આ ગ્રન્થોના લેખનકાર્ય પાછળ આપ્યો હતો. વફાલ તરીકેની પોતાની વ્યાવસાયિક કારકિર્દીના ભોગે એમણે જૈન સાહિત્યના ક્ષેત્રે આ મૂલ્યવાન પ્રદાન કર્યું હતું. કોઈ એક યુનિવર્સિટીને શાભે એવું કાર્ય એમણે એકલે હાથે ખત, ચીવટ અને પરિશ્રમપૂર્વક, અનેક જૈન જ્ઞાનમંડારોની હબરો હસ્તપ્રતો જાતે વાંચી-તપાસીને કર્યું હતું. એમણે આ કાર્ય માટે તન, મન, ધનથી જે ભોગ આપ્યો તેનો વિચાર કરતાં તેમના પ્રત્યે સખહુમાન મસ્તક નમે છે.

મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય અત્યંત સમૃદ્ધ છે. એમાં જૈન સાધુ-કવિઓનું યોગદાન ઘણું મોટું છે. એમાંનું ઘણુંખણું સાહિત્ય હજી પણ અપ્રકાશિત છે. એ દિશામાં કાર્ય કરનાર વ્યક્તિઓને સહાયરૂપ થાય એવો આધારભૂત સંદર્ભગ્રન્થ તે 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' છે. ઘણાં વર્ષોથી આ ગ્રન્થ અપ્રાપ્ય રહ્યો છે. વળી આટલા દાયકાઓ દરમિયાન ખીજ ઘણી હસ્તપ્રતો પણ મળી આવી છે તથા કેટલીકે કૃતિઓ પ્રકાશિત થઈ છે, એટલે 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં આપેલી કેટલીક માહિતીમાં આવશ્યક સુધારાવધારા કરવાની સ્થિતિ જિભી ધાય છે. એથી 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની નવી સુધારેલી અને સંવર્ધિત આવૃત્તિ પ્રગટ કરવાનું શ્રી મહાત્મી જૈન વિદ્યાલયે ઠરાવ્યું. એ કાર્ય માટે અધિકારી અને સુસજ્જ એવા પ્રો. જયંતભાઈ ડોહારીને 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'નું નવેસરથી સંપાદન કરી આપવા અમે વિનંતી કરી. એમણે અમારું આ નિમંત્રણ સહર્ષ સ્વીકાર્યું. એથી અમને ઘણો આનંદ થયો છે. એ માટે અમે એમના અત્યંત ખરાબી છીએ.

‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ની પ્રથમ આવૃત્તિનું પ્રકાશન શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર કોન્કરન્સ, મુંબઈએ કયું હતું. બીજી આવૃત્તિના પ્રકાશનમાં લગભગ બે લાખ રૂપિયા જેટલો ખર્ચ થાય તેમ છે. એ ખર્ચ ઉઠાવવાની જવાબદારી શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયે સ્વીકારી છે. શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર કોન્કરન્સના પ્રમુખ શ્રી હીપચંદલાઈ ગાડીએ આ પ્રકાશન માટે સંમતિ આપી તે માટે અમે એમના તથા શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર કોન્કરન્સના આભારી છીએ. સ્વ. દેશાઈના સુપુત્ર શ્રી જયસુખલાઈ વગેરે સૌ સ્વજનો પ્રત્યે પણ આ પ્રસંગે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરીએ છીએ. જે ત્રણ વર્ષનાત્મક હસ્તપ્રત-સૂચિઓની સામગ્રી અહીં પૂર્તિ રૂપે સમાવી છે તેનાં સંપાદક તથા પ્રકાશક-સંસ્થાઓના પણ અમે ઋણી છીએ.

‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ની આ બીજી આવૃત્તિના પ્રકાશનમાં જે વિદ્વાનોના તથા સંસ્થાઓના અમને તથા સંપાદક પ્રો. જયંતલાઈ કોઠારીને સદ્ભાવભર્યાં સહકાર સાંપડ્યો છે તે સર્વેનો અમે આભાર માનીએ છીએ. અમને ખાતરી છે કે આ ગ્રંથની ઉપયોગિતા ભવિષ્યના સંશોધકોને ઘણી મોટી રહેશે. આવા સંદર્ભગ્રંથના વેચાણને ખડું અવકાશ ન હોય એ દેખાતું છે. એટલે જ, માત્ર વિદ્યાપ્રીતિથી પ્રેરાઈને શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયે કરેલું આ પ્રકાશન, એની સાહિત્યિક સેવા દ્વારા, સાર્થક નીવડશે એવી અમને પૂરી શ્રદ્ધા છે.

આ કાર્યમાં અંગત રસ લઈને વિદ્યાલયના ડાયરેક્ટર શ્રી કાંતિલાલ જોરાએ ઉત્સાહપૂર્વક જે સેવા આપી છે તે માટે તેમના પણ અમે આભારી છીએ.

વિદ્વદ્ભોજ્ય ગ્રંથોના પ્રકાશનની પરંપરા વિદ્યાલયે આરંભથી જ સ્વીકારેલી છે. એમાં આ ગ્રંથ દ્વારા સુંદર ઉમેરો થાય છે. વિદ્યાલય માટે એ ગૌરવરૂપ બની રહેશે એવી અમને શ્રદ્ધા છે.

મુંબઈ

૨૬ ઓગસ્ટ ૧૯૮૬

જયંતીલાલ રતનચંદ સાહ
જગજીવન ચૌપટલાલ સાહ
રમણલાલ ચીમનલાલ સાહ
મંત્રીઓ

બીજી આવૃત્તિના સંપાદકનું નિવેદન

સુદીર્ઘ સાહિત્યયજ્ઞ

‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ એ મોહનલાલ દલીયંદ દેશાઈનું ગુજરાતી સાહિત્યને એક અનેરું ને યશકલગીરૂપ પ્રદાન છે. એક માણસ એકલે હાથે આટલી ગંભીર સામગ્રી એકઠી કરી શકે અને આવી યુસ્ત વૈજ્ઞાનિક વ્યવસ્થાથી ને વિષયની પોતાની સર્વ જાણકારીને કામે લગાડીને રજૂ કરી શકે એ ઘટનાનો ગુજરાતી સાહિત્યમાં તો જોયો જડવો મુશ્કેલ છે. ૧૯૨૬માં ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’નો પ્રથમ ભાગ બહાર પડ્યો ત્યારે શ્રી દેશાઈ ૧૫ વર્ષથી આ વિષયમાં કામ કરી રહ્યા હતા. ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’નો ત્રીજો ભાગ ૧૯૪૪માં પ્રગટ થયો. એટલે શ્રી દેશાઈનો આ સાહિત્યયજ્ઞ ૩૩ વર્ષ ચાલ્યો એમ કહેવાય. એમણે હસ્તપ્રતભંડારો, વ્યક્તિગત હસ્તપ્રતસંચયો, સૂચિઓ, મુદ્રિત ગ્રંથો આદિ જે સાધનોનો અહીં ઉપયોગ કર્યો છે એની સંખ્યા ૨૦૦ કે વધારે થવા જાય છે. આ હકીકત શ્રી દેશાઈના અસાધારણ પરિશ્રમની ગવાહી પૂરે છે. આજથી ૫૦-૭૫ વર્ષ પહેલાં આ બધાં સાધનો સુધી પહોંચવામાં કેટલી અગવડ હશે એનો વિચાર કરીએ ત્યારે શ્રી દેશાઈની સાહિત્યપ્રીતિ ને સંશોધનનિષ્ઠા વિશે પરમ આદર થયા વિના રહેતો નથી.

સામગ્રીની પ્રચુરતા અને વૈવિધ્ય

‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ મુખ્યપણે છે એક સંકલિત હસ્તપ્રતવાદી. પરંતુ શ્રી દેશાઈએ એમાં કેટલીક પૂરક સામગ્રી પણ જોડી છે. ગ્રંથની સામગ્રી પર એક નજર નાખતાં જ પ્રભાવિત થઈ જવાય એવી એની સમૃદ્ધિ છે. એની પ્રથમાવૃત્તિનાં કુલ ૪૦૬૧ પાનાંમાં નીચે સુજખની સામગ્રીનો સમાવેશ થયેલો છે :

૧. એનાં ૨૯૯૯ પાનાંઓમાં શ્રી દેશાઈએ આપેલા ક્રમાંક સુજખ ૯૮૭ જૈન કવિઓ + ૧૪૧ જૈન ગદ્યકારો + ૯૦ જૈનેતર કવિઓની તથા એમની અનુક્રમે ૨૦૫૫ + ૮૫૦ + ૯૦ કૃતિઓની નોંધ આપવામાં

આવી છે. જૈન કર્તા-કૃતિની નોંધમાં એક જ ક્રમાંકમાં ક, ખ વગેરે કયું છે તો બીજી બાજુથી ગદ્યકારો ને ગદ્યકૃતિઓની નોંધ કેટલેક સ્થાને ખેવકાઈ છે તે જોતાં ૧૦૦૦ જેટલા જૈન ગ્રંથકારો અને એમની ૨૫૦૦ જેટલી લાંબી ગણનાપાત્ર કૃતિઓની નોંધ છે એમ કહેવાય. સ્તવનસંજ્ઞાદિ લઘુ કૃતિઓ આ સિવાયની.

૨. ૨૨૬ પાનાંમાં ઉપરની સામગ્રીની અનુક્રમણિકાઓ છે જેમાં કર્તા, કૃતિ, ગદ્યકાર, ગદ્યકૃતિ, સ્થલસ્થાનાદિ ને રાજકર્તાઓનાં નામોની શબ્દાનુક્રમણિકા (છેલ્લા ચાર પ્રકારની અનુક્રમણિકા ત્રીજા ભાગમાં જ છે) તથા કૃતિઓની સંવત્ત્વર અનુક્રમણિકાનો (આ પહેલાં બે ભાગમાં જ છે) સમાવેશ થાય છે. ત્રીજા ભાગમાં કૃતિઓની અનુક્રમણિકા પ્રકારવાર વર્ગીકૃત કરીને આપવામાં આવી છે.

૩. ૮૩૬ પાનાંની પૂરક સામગ્રીમાં આશરે ૫૦૦ જેટલાં કથાનામો (કથાનાયકોનાં નામો)ની, એને માટેની મૂળ આધારસામગ્રીના નિર્દેશ સાથે નોંધ કરતો 'જૈન કથાનામકોષ' (૨૨ પાનાં), ૨૫૦૦ જેટલી દેશી-ઓની, એ જ્યાંજ્યાં વપરાયેલી હોય તે સ્થાનના નિર્દેશ સાથે નોંધ કરતી 'દેશીઓની અનુક્રમણિકા' (૨૭૨ પાનાં), વસ્તુતઃ ગુજરાતીની પૂર્વપરંપરાને વર્ણવતો 'જૂની ગુજરાતી ભાષાનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' (૩૨૦ પાનાં), 'જૈન ગ્રંથોની ગુરુપદાવલી' (૨૧૪ પાનાં) અને 'રાજવલી' (૮ પાનાં)નો સમાવેશ થાય છે.

સામગ્રીની આ પ્રચુરતા અને વૈવિધ્ય 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'નું એક સંદર્ભગ્રંથ તરીકે અસાધારણ મૂલ્ય સ્થાપી આપે છે.

વૈજ્ઞાનિક અભિગમ અને ચોક્કસ વ્યવસ્થા

'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની વિશેષતા એની પ્રચુર સામગ્રીમાં જ નથી, એ સામગ્રીની રજૂઆતમાં પ્રગટ થતાં ત્રીજાવટભરી ચોક્કસ વ્યવસ્થા ને આધુનિક વૈજ્ઞાનિક અભિગમમાં છે. આ સંદર્ભમાં કેટલાક મુદ્દાઓ તરફ લક્ષ બેંચું જોઈએ :

૧. આ હસ્તપ્રતોની સાદી યાદી નથી, વર્ણનાત્મક સૂચિ છે. એમાં કૃતિઓના આરંભ-અંતના ભાગો તથા લલિયાઓની પુષ્પિકાઓની પણ નોંધ લેવામાં આવી છે. આ સામગ્રીનું દસ્તાવેજ મૂલ્ય ઘણું મોટું છે. એમાં માહિતીની વિશ્વસનીયતાના આધારે સાંપડે છે, ખોટું વાચન કે અર્થઘટન થયું હોય તો એ પકડવાની સગવડ રહે છે અને નોંધાયેલી.

અનેક ઝીણી વીગતો અન્યત્ર કાચડાઓ ઉઠેલવામાં કામમાં લઈ શકાય છે.

૨. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં કર્તા-કૃતિઓની તોંધ એમને સમયના ક્રમમાં ગોઠવીને અને સૈકાવાર વહેંચીને આપવામાં આવી છે. આથી કાલાનુક્રમિક સાહિત્યવિકાસનું ચિત્ર આપણને સાંપડે છે. કોઈ કર્તા કે કૃતિ વિશેની માહિતી તો શબ્દાનુક્રમશ્રિકાની મદદથી ગ્રંથમાંથી શોધી જ શકાય છે, તેથી આ રજૂઆતમાં કાલાનુક્રમિક ચિત્રનો અદકેરો લાભ છે એમ કહેવું જોઈએ. એ ગોઠવણી કરવામાં શ્રી દેશાઈને ખાસ્સો શ્રમ ઉઠાવવો પડ્યો હશે, સમયનિર્ણય માટે મથામણો પણ કરવી પડી હશે.

૩. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં કર્તાઓ અને કૃતિઓને સળંગ ક્રમાંક આપીને રજૂ કરવામાં આવ્યાં છે. આ પદ્ધતિનો લાભ શબ્દાનુક્રમશ્રિકામાં સરસ રીતે ઉઠાવ્યો છે. ત્યાં કર્તાનામ કે કૃતિનામની સાથે પૃષ્ઠાંકઉપરાંત એના ક્રમાંકનો પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે. આથી કોઈ એક આંકડામાં સરતચૂકથી કે મુદ્રણદોષથી ભૂલ થઈ ગઈ હોય (જે થવી સહજ છે) તો એ કર્તા કે કૃતિનું સ્થાન શોધવા માટે આપણી પાસે ખીજ એક ચાવી રહે જ છે.

૪. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં કર્તા-કૃતિ અંગેની સઘળી માહિતી એક એકસ વ્યવસ્થિત ક્રમમાં આપવામાં આવી છે. આ વ્યવસ્થાની સમજ શ્રી દેશાઈએ પોતાના નિવેદનમાં (અહીં પૃ. 19-20) આપી છે તેથી એ પુનરુક્ત કરવાની જરૂર નથી.

૫. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની શબ્દાનુક્રમશ્રિકાઓ સ્થળસ્થાનાદિ અને રાજકર્તાઓનાં નામો સુધી વિસ્તરી છે અને સંવતવાર અનુક્રમશ્રિકા પણ અલગ આપવામાં આવી છે એ શ્રી દેશાઈની એક સંશોધક તરીકેની લાંબી નજરનો પુરાવો છે. આવી અનુક્રમશ્રિકાઓ અનેક કાચડાઓ ઉઠેલવામાં ચાવીરૂપ બને છે અને વિવિધ પ્રકારનાં ખીજ સંશોધનોમાં પણ એનો ઉપયોગ થઈ શકે છે.

કેટલીક વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ

'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' એક ખજાનો છે, પણ એ ખજાનાનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવા માટે કેટલીક બાબતો અવશ્ય લક્ષમાં લેવી પડે તેવી છે. એની સામગ્રીમાં થોડી ભેજસેજ છે, પ્રકાશનકાર્ય લાંબા સમયપટ પર ચાલ્યું અને છેક છેલ્લે પ્રાપ્ત થયેલી સામગ્રી પણ એમાં દાખલ કરી દેવામાં આવી એથી મૂળ વ્યવસ્થા થોડીક ખોરવાઈ ગઈ છે, તે ઉપરાંત

સામગ્રી રજૂ કરવાની પદ્ધતિમાં કેટલીક ઝીણવટ છે જે લક્ષ બહાર રહેવા સંભવ છે. એવી થોડીક બાબતો તરફ અભ્યાસીઓનું ધ્યાન દોરવું જોઈએ :

૧. પ્રથમાવૃત્તિમાં મૂળ સામગ્રીમાં બેત્રણ તબક્કે પૂર્તિ થઈ છે તેમજ શુદ્ધિ પણ થઈ છે. વળી ગદ્યકૃતિઓ અને એમના કર્તાઓની અલગ નોંધ થઈ છે. આથી એક જ સેકાનાં કર્તા-કૃતિઓ તેમ જ એક જ કર્તા-કૃતિ પણ એકથી વધુ સ્થાને નોંધાયેલાં છે. પૂરું ચિત્ર મેળવવા માટે આ બધાં સ્થાનોને એવાં પડે, જે આપણે ત્યાં ઘણી વાર થયું નથી અને તેથી અપાયેલાં ચિત્રો અધૂરાં રહ્યાં છે. પાછળથી થયેલી શુદ્ધિ લક્ષમાં ન લેવાથી પહેલાંની ખોટી માહિતી પણ ચાલુ રહી છે. (આ નવી આવૃત્તિમાં આ સ્થિતિને સુધારી લેવામાં આવી છે.)

પોતાની સામગ્રીતપાસમાં સહજ રીતે પ્રાપ્ત થયેલાં જૈનેતર કર્તા-કૃતિઓની નોંધ પણ શ્રી દેશાઈએ પોતાના ગ્રંથમાં સમાવી છે. આ નોંધ પહેલાં જૈન ગ્રંથકારોની નોંધની સાથે સમાવિષ્ટ હતી. પછી પરિશિષ્ટ રૂપે મુકાઈ. આમ એ નોંધ પણ બેવડાઈ. (આ આવૃત્તિમાં છેવટે પરિશિષ્ટ રૂપે જ એ સામગ્રી આપવાનું વિચાર્યું છે.)

૨. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં સંપાદકે પોતે જોયેલી હસ્તપ્રતો ઉપરાંત બીજેથી મળેલી સામગ્રીનો પણ ઉપયોગ કર્યો છે. અન્યત્રથી મળેલી સામગ્રીમાં ઘણી વાર આરંભ-અંતના ભાગો ન મળ્યા હોય ને પુષ્પિકા કે ભંડારનો નિર્દેશ પણ ન મળ્યો હોય. એટલેકે એ કેવળ નામચાદી હોય. આવી સામગ્રીની અધિકૃતતાના પ્રશ્નો સ્વાભાવિક રીતે જ રહેવાના. એ સામગ્રીને એ દૃષ્ટિએ જોવી જોઈએ.

૩. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં માહિતીપૂર્તિનું કામ શબ્દાનુક્રમણિકાની કક્ષાએ પણ થયું છે. જેમકે, અજિતદેવસૂરિની કૃતિમાં ગચ્છનો નિર્દેશ ન હોય પરંતુ પછી શ્રી દેશાઈને એ પલ્લીવાલગચ્છના હોવાનું જણાયું હોય તો શબ્દાનુક્રમણિકામાં અજિતદેવસૂરિના નામની બાજુમાં એ ગચ્છનો નિર્દેશ કરી દે છે.

૪. કૃતિનો સમય અનુમાનથી નક્કી કર્યો હોય ત્યારે કેટલીક વાર આધાર અપાયો છે ને કેટલીક વાર આપવાનો રહી ગયો છે. આવાં સ્થાનોએ કોઈ વિશેષી પ્રમાણુ ન હોય તો સમયનિર્દેશને અધિકૃત માની ગુરુપરંપરા વગેરેમાંથી એનો આધાર શોધવાનો પ્રયાસ કરવો

જોઈએ.

૫. કૃતિનો રચનાસંવત દર્શાવવાની 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની રીત લાક્ષણિક છે. કૃતિનો રચનાસંવત ન મળતો હોય ને લેખનસંવત મળતો હોય ત્યારે એ કૃતિની ખાજુમાં 'લ.સં.૧૮૬૬ પહેલાં' એમ લખે છે. આનો અર્થ એવો ન કરવો જોઈએ કે કૃતિનો લેખનસંવત ૧૮૬૬ પહેલાંનો છે. એનો અર્થ એ છે કે કૃતિની પ્રતનો લ.સં.૧૮૬૬ છે તેની પહેલાં એ રચાયેલી છે.

૬. સંવતવાર અનુક્રમણિકામાં લેખનસંવતનો પણ સમાવેશ છે ('લ.' સંજ્ઞા સાથે) અને એને અનુષંગે નામનિર્દેશ છે તે લઢિયાનો છે ('લે.' સંજ્ઞા સાથે) એ લક્ષમાં ન રહે તો લઢિયાઓને આપણે કર્તા ઘટાવી દઈએ અને લેખનસંવતને રચનાસંવત. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'નો વિનિયોગ ઘણું અવધાન ને ઘણી ચોકસાઈ માગે છે.

૭. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' એ ગુજરાતી સાહિત્યની સૂચિ છે પણ એમાં કેટલીક હિંદી-રાજસ્થાની કૃતિઓનો પણ સમાવેશ થયો છે. ત્યાં સામાન્ય રીતે ભાષાનો નિર્દેશ કર્યો છે, તેમ છતાં કવચિત્ રહી ગયો હોય એવી પણ સંભાવના છે.

૮. શ્રી દેશાઈએ પોતાની સર્વ સજ્જતા કામે લગાડીને ને ચોક-સાઈથી પોતે રજૂ કરેલી સામગ્રીનું અર્થઘટન કર્યું છે. આમ છતાં વિભિન્ન કારણોથી એમની કેટલીક ભૂલો થઈ ગઈ છે. એ ભૂલો પકડવાની આવી એમની સામગ્રીમાં જ પડેલી હોય છે. અભ્યાસીએ આ ભૂલો પકડવાની સજ્જતા ને સતર્કતા બતાવવી જોઈએ.

આ નવી આવૃત્તિ : શુદ્ધિ અને વૃદ્ધિ

આ નૂતન આવૃત્તિમાં પહેલી આવૃત્તિની મર્યાદાઓ નિવારી લેવામાં આવી છે, કેટલીક વ્યવસ્થાઓને વધારે વિશદ બનાવવામાં આવી છે અને અન્ય આધારોની મદદથી કેટલીક શુદ્ધિવૃદ્ધિ કરવામાં આવી છે. આ અંગેનો ખ્યાલ વાચકોને આપવો જરૂરી છે :

૧. પૂર્તિઓમાં વહેંચાયેલી સઘળી સામગ્રીને સંકલિત કરી લીધી છે અને ગદ્યકૃતિઓ ને દર્તાઓની સામગ્રી પણ અલગ ન રાખતાં મુખ્ય સામગ્રીની સાથે લઈ લીધી છે. આથી એક કર્તા ને એક કૃતિ હવે એક જ સ્થાને આવી જાય છે.

૨. સઘળી સામગ્રીને સૈકાવાર સમયના નવા ક્રમમાં ગોઠવી દીધી

છે. આથી સ્વાભાવિક રીતે જ જૂના કર્તાક્રમાંક અને કૃતિક્રમાંક બદલાઈ જાય છે. સમયનો ક્રમ કૃતિઓના રચનાસંવત, કર્તાઓના જીવન-સમય કે કૃતિઓના લેખનસમયને આધારે ગોઠવ્યો છે. એવું કશું ન હોય અથવા માત્ર લેખનસમય હોય ત્યારે ભાષા વગેરે કારણથી કૃતિને પ્રથમ આવૃત્તિમાં અમુક સમયની માનવામાં આવી હોય ત્યારે સામાન્ય રીતે એ સ્વીકારી લેવામાં આવ્યું છે. કવચિત્ એ છોડવાની ફરજ પણ પડી છે, પણ ત્યાં નોંધ મૂકી છે.

સમયનો આ ક્રમ એકદમ ચુસ્ત હોવાનું કહી શકાશે નહીં. એક કર્તાની કૃતિઓનો રચનાકાળ એ સદીમાં ફેલાતો હોય ત્યારે કોઈ વાર પહેલી કૃતિના રચનાસંવતને લક્ષમાં રાખીને કર્તાને અમુક સદીમાં મૂક્યા હોય તો કોઈ વાર એમની મોટા ભાગની કૃતિઓ જે સદીમાં પડતી હોય તે સદીમાં એમને મૂક્યા હોય. આ પુનઃસંપાદન ક્રમશઃ થતું હોઈ પાછળ આવતી સામગ્રીને આગળ લઈ જવાનું કેટલીક વાર અશક્ય થઈ જવાનો સંભવ છે, જેમને સદીવાર અભ્યાસ કરવો હોય એ થોડું આજુબાજુ જશે તો લાભ થશે.

૩. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં કેટલીક વાર કર્તા કે કૃતિનો વિશેષ પરિચય આપવામાં આવ્યો છે. પ્રથમ આવૃત્તિમાં આ પરિચય કોઈ વાર કર્તા કે કૃતિના નામની તરત જ નીચે તો કોઈ વાર કર્તા-કૃતિવિષયક સઘળા નોંધને અંતે તો કોઈ વાર પાદટીપ રૂપે મૂકવામાં આવ્યો છે. અહીં એ પરિચય કર્તા કે કૃતિના નામની નીચે જ મૂકવાની એકધારી પદ્ધતિ અપનાવી છે.

૪. કૃતિના પ્રકાશનસ્થાનની માહિતી ઘણી વાર હસ્તપ્રતયાદીની સાથે ભેળવી દેવામાં આવી હતી. અહીં 'પ્રકાશિત' એવા અલગ સ્પષ્ટ નિર્દેશ સાથે એ માહિતી આપવામાં આવી છે.

૫. હસ્તપ્રતોનો નિર્દેશ પણ એકધારા () દ્વારા ઉપયોગથી સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે. હસ્તપ્રત અંગેની માહિતીને ચોક્કસ ક્રમમાં મૂકવાનો પ્રયાસ કર્યો છે - જેમકે, પહેલાં પુષ્પિકા, જે હોય તો; પછી લખ્યા સંવત, પછી પત્રસંખ્યા-પંક્તિસંખ્યા, પત્રક્રમાંક, પછી એનું પ્રાપ્તિસ્થાન, પછી એ પ્રાપ્તિસ્થાનમાં હસ્તપ્રતનો ક્રમાંક.

૬. કેટલીક સંક્ષેપસંજ્ઞાઓ બદલાવીને વધારે વિશદ કરી છે કે નવી થોડી છે. જેમકે કૃતિનામની બાજુમાં એની રચનાસંવતનો નિર્દેશ

માત્ર 'સં.' સંજ્ઞાથી હોતો ત્યાં 'ર.સં.' સંજ્ઞા દાખલ કરી છે.

૭. હસ્તપ્રતોના એક જ પ્રાપ્તિસ્થાનનો નિર્દેશ જુદીજુદી રીતે થયેલો જોવા મળ્યો તે શક્ય બન્યું ત્યાં એકસરખો કરી લીધો છે. કેટલેક ઠેકાણે સ્પષ્ટતાને અભાવે એમ ને એમ રહેવા દેવું પડ્યું છે, તો આ આવૃત્તિનું છપાઈકામ સંપાદનની સાથેસાથે ચાલતું હતું તેથી કેટલેક ઠેકાણે સુધારો કરવાનું શક્ય બન્યું નથી અને એવડાપણું રહી ગયું છે.

૮. હસ્તપ્રતોમાંથી ઉદ્ધૃત અંશો (કૃતિના આરંભ-અંતના ભાગ કે પુષ્પિકા)ની જોડણી યથાવત્ રાખી છે. 'ર' હમેશાં દીર્ઘ લખાયો છે તે લેખનદોષ જ હોવા સંભવ છે, છતાં આ પ્રકારની ભૂલ સુધારી નથી; પણ બાકીના લખાણમાં જોડણી સુધારી લીધી છે. ઉદ્ધૃત અંશોમાં વાચનદોષ કે છાપદોષ અર્થદૃષ્ટિએ સુધારવા જેવા લાગ્યા તે સુધારી લીધા છે, તેમ છતાં ભ્રષ્ટ પાઠો નિવારી શક્યા નથી કેમકે એમાં કેટલુંક સાહસ થઈ જવાનો સંભવ હતો તેમજ એ કામ વધારે સૂઝ ને શ્રમ માગે એવું હતું.

૯. આ નવી આવૃત્તિમાં પ્રથમાવૃત્તિની મૂળ સામગ્રીમાં ખેતણ પ્રકારે શુદ્ધિ થઈ છે :

(૧) પ્રથમાવૃત્તિમાં પાછળથી જે સુધારા કરવામાં આવેલા તે અહીં મૂળ સામગ્રીમાં આમેજ કરી લેવામાં આવ્યા છે.

(૨) શ્રી દેશાઈથી પ્રાપ્ત સામગ્રીનાં ખોટાં અર્થઘટનો થઈ ગયાં હોય કે એ પરથી ખોટાં અનુમાનો થઈ ગયાં હોય કે અન્ય સરતચૂકો ને છાપભૂલો થઈ ગઈ હોય તે બધું ધ્યાનમાં આવ્યું ત્યાં સુધારી લેવામાં આવ્યું છે.

(૩) 'ગુજરાતી સાહિત્યકોશ'ને નિમિત્તે મધ્યકાલીન જૈન ગુજરાતી સાહિત્યની અન્ય ઘણી સામગ્રીમાં ને ઘણાં પૂરક સાધનોના ઉપયોગમાં જવાનું થયું. એનાથી 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની કેટલીક સામગ્રી ઉપર નવો પ્રકાશ પડ્યો. એનો પણ અહીં લાભ લેવામાં આવ્યો છે.

આ ત્રણે પ્રકારના મંડરવના સુધારાઓનો ખાસ નિર્દેશ દરેક કર્તાને અંતે આ નવી આવૃત્તિના સંપાદક તરફથી [] કૌંસમાં આપવામાં આવેલી નોંધમાં કરવામાં આવ્યો છે.

૧૦. આ નવી આવૃત્તિમાં કેટલીક વૃદ્ધિ કરવામાં આવી છે તે આ પ્રમાણે છે :

(૧) કર્તા કે કૃતિ વિશે કોઈ પૂરક માહિતી અન્યત્રથી મળી હોય તો અહીં ઉમેરી લેવામાં આવી છે.

(૨) કૃતિની હસ્તપ્રતો મુદ્રિત હસ્તપ્રતયાદીઓમાં નોંધાયેલી હોય તો તે હસ્તપ્રતયાદીઓનો ઉલ્લેખ સમાવી લેવામાં આવ્યો છે.

આ પરત્વે એક ખુલાસો કરવો જોઈએ. એક હેઝારાસૂચિમાં જ પૃષ્ઠાંક આપવામાં આવ્યા છે, કેમકે એમાં કર્તા કે કૃતિનો કોઈ વર્ણનુક્રમ નથી. ગૂઢાયાદીમાં કર્તાનામનો વર્ણનુક્રમ છે, મુપુગૂહસૂચીમાં પ્રકારવાર કર્તાનામનો વર્ણનુક્રમ છે ને લીંહસૂચી તથા આલિસ્ટઓઈમાં કૃતિનામનો વર્ણનુક્રમ છે. અન્ય હસ્તપ્રતયાદીઓમાં અંતે કૃતિ તેમજ કર્તાના વર્ણનુક્રમ આપવામાં આવ્યા છે. આ વર્ણનુક્રમથી એમાં જોઈતી કૃતિની નોંધ ક્યાં છે તે શોધી શકાય તેમ છે.

(૩) કૃતિપ્રકાશનની નવી માહિતી મળી હોય તો તે સમાવી લેવામાં આવી છે.

આ ત્રણે પ્રકારનાં ઉમેરણો [] કૌંસમાં મૂક્યાં છે.

૧૧. આ નવી આવૃત્તિમાં એક વિશેષ પૂર્તિ કરવામાં આવી છે. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં જે કવિઓ નોંધાયા ન હોય તેમની કૃતિઓની તથા જે કવિઓ નોંધાયા હોય તેમની નવી કૃતિઓની નોંધ બીજી હસ્તપ્રતયાદીઓમાં મળે જ. પરંતુ 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની સામગ્રીજૂઝાતની વ્યવસ્થા એટલીબધી ચુસ્ત છે કે એમાં આ બધું વચ્ચે ઉમેરવામાં ઘણી અગવડ હતી. એ કામ મોટું પણ થઈ જાય. વળી ઘણી હસ્તપ્રતયાદીઓ કેવળ નામસૂચિ છે એટલેકે વર્ણનાત્મક સૂચિ નથી. આરંભ-અંતના ભાગો ન હોઈ, એના ખરા-ખોટાપણાને ચકાસી ન શકાય અને અનુભવ એવો હતો કે આ યાદીઓમાં ઠીકઠીક ભૂલો છે. એવી વણચકાસાયેલી સામગ્રી નાખવાથી આ ગ્રંથની અધિકૃતતા ઊલટી ઘટે. છેવટે ત્રણ વર્ણનાત્મક સૂચિઓ - કેટલોગગુરા, જૈનમૂકરચનાએ ભા.૧ અને જૈહાપ્રોસ્ટા - શ્રી દેશાઈને હાથવગી નહોતી થયેલી, તેની સામગ્રીનો અહીં પૂર્તિ રૂપે સમાવેશ કર્યો છે. એમાં પણ માહિતી સુધારવાના પ્રસંગો આવ્યા છે. એ સુધારાઓનો સંપાદકીય નોંધમાં સ્પષ્ટ નિર્દેશ કર્યો છે.

૧૨. પ્રથમ આવૃત્તિના ત્રણે ભાગોમાં કર્તા-કૃતિનામની વર્ણનુક્રમ-શ્રેણીઓ અંતે આપવામાં આવેલી અને પહેલા બે ભાગમાં તે સંવત-

૧. સંક્ષેપાક્ષરોની સમજૂતી આગળ આપવામાં આવી છે.

વાર અનુક્રમશ્ચિકા પણ આપવામાં આવેલી. આ નવી આવૃત્તિમાં છેવટે એકસાથે સઘળા પ્રકારની અનુક્રમશ્ચિકાઓનો એક ગ્રંથ કરવા વિચાર્યું છે તેથી આ ગ્રંથમાં કર્તા-કૃતિનામની વર્ણનાનુક્રમશ્ચિકા કે સંવતવાર અનુક્રમશ્ચિકા નથી આપવામાં આવી, માત્ર વિષયસૂચિથી ચલાવ્યું છે.

પ્રથમ આવૃત્તિમાં પહેલા ભાગમાં 'જૂની ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ' મૂકવામાં આવેલો તે અહીં લીધો નથી, કેમકે આ જાતની પૂરક સામગ્રીના અલગ ગ્રંથ કરવાનું વિચાર્યું છે.

૧૩. નવી આવૃત્તિમાં દેખીતી રીતે જ જૂની ગ્રંથવ્યવસ્થા ન રહી શકે. પહેલી આવૃત્તિમાં પહેલા ભાગમાં વિ.સં. સત્તરમી સદી સુધીની સામગ્રી અપાઈ હતી. આ નવી આવૃત્તિમાં પાછળથી ઘણી સામગ્રી આગળ આવતાં પહેલા ભાગમાં વિ.સં. સોળમી સદી આગળ અટકવાનું બન્યું છે. ગ્રંથો સમાવી શકાય એવા કદના કરવા એ ખ્યાલ પણ રહ્યો છે, ભલે ગ્રંથોની સંખ્યા વધે. એટલે આ પ્રકારના ૮થી ૧૦ ગ્રંથ કરવાના રહેશે એવી ધારણા છે.

૧૪. છેલ્લે એક વાત સૂચના રૂપે કહેવી જોઈએ. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની પ્રથમાવૃત્તિની કોઈ સામગ્રી અહીં છોડી નથી. કોઈ સંસ્કૃત કૃતિની માહિતી, એના આરંભ-અંતના ભાગ કે હસ્તપ્રતની પુષ્પિકા વગેરે આપવામાં આવેલ હોય તોયે એ સાચવી લીધું છે - કર્તાપરિચયના ભાગ તરીકે. ક્યાંક માહિતી અધૂરી હોય ને પૂર્તિ ન થઈ શકે તેમ હોય તો-પણ એમ ને એમ રહેવા દીધી છે. જેમકે, કેટલીક વાર કૃતિનામની પૂર્વે પ્રકાશિત હોવાની નિશાની + કરી હોય પણ નીચે ક્યાં પ્રકાશિત છે એ નોંધવાનું રહી ગયું હોય; હસ્તપ્રતની પુષ્પિકા નોંધી હોય પણ હસ્તપ્રત ક્યાંની કે કોની છે તે જણાવ્યું ન હોય. પુષ્પિકાની બાબતમાં તો એવું લાગ્યું છે કે એ કૃતિ જ્યાં પ્રકાશિત થઈ હોય ત્યાંથી એ લેવામાં આવી હશે પણ ખાતરી વિના જોડી દેવાનું ઇષ્ટ ગણ્યું નથી.

'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની ગ્રંથાવલિ ઘણા સમયથી અપ્રાપ્ય હતી. મધ્યકાલીન જૈન ગુજરાતી સાહિત્ય વિશે કામ કરનારને માટે તો આ અનિવાર્ય સંદર્ભસાધન. એથી એના પુનર્મુદ્રણની માગ અવારનવાર થયા જતી હતી. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ તરફથી 'ગુજરાતી સાહિત્યકોશ'ના મધ્યકાલીન સાહિત્યને લગતા ખંડ માટે 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'નો બહોળો

ને ઝીણવટથી ઉપયોગ કરવાનો અવસર આવ્યો. એથી એની અનેક ગલીફૂંચીઓની જાણ થઈ ને શ્રી દેશાઈના શ્રમ અને સૂઝ માટે અપાર આદર થયો. સાથેસાથે ગ્રંથની કેટલીક મર્યાદાઓ લક્ષમાં આવી અને એમાંની માહિતી સુધારવાના પ્રસંગો પણ આવ્યા. અમને લાગ્યું કે આ ગ્રંથનું માત્ર પુનર્મુદ્રણ ન કરવું જોઈએ, એની પુનઃસંયોજિત પરિશોધિત આવૃત્તિ જ પ્રગટ કરવી જોઈએ. એથી આ મૂલ્યવાન ગ્રંથની મૂલ્યવત્તા એક વધશે અને ખીજી આવૃત્તિની અનિવાર્યતા સિદ્ધ થશે. પણ આમ કરવા જતાં કામ જટિલ બને અને એને થોડું વધારે ખર્ચાળ પણ બને. હિસાબ માંડતાં લગભગ બે લાખ રૂપિયાનો અંદાજ થયો. આ સાહસ કોણ કરે ? શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયે આ ખીડું ઝડપ્યું. ‘જૈન સાહિત્ય સમારોહ’ની પ્રણેત્રી સંસ્થા આ જવાબદારી માથે લે એમાં પરમ ઔચિત્ય પણ હતું. આ માટે શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયને જેટલા ધન્યવાદ આપીએ એટલા યોજા છે.

‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ના આ પુનઃસંસ્કરણમાં ડૉ. રમણલાલ શાહની વિદ્યાપ્રીતિએ થયેા મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે. એમણે કેટલાંક ઉપયોગી સૂચનો પણ કર્યાં. અન્ય વર્ણનાત્મક સૂચિઓમાંથી જે પૂર્તિ કરવામાં આવી છે તે એમના સૂચનને આભારી છે. પુનઃસંપાદનની નીતિરીતિ અંગે ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણીના પરામર્શનનો સતત લાભ મળ્યો છે અને એમણે સુદ્રિત ફરમાઓ જોઈ જવાની તકલીફ ઉઠાવી શુદ્ધિ પણ મુચવી છે. કેટલાક સંદેપાક્ષરોની યોગ્ય નક્કી કરવામાં લક્ષમણભાઈ ભોજકની જાણકારી ઉપયોગમાં આવી છે. કીર્તિદા જ્ઞેશીએ સંપાદનની શ્રમભરેલી કામગીરીમાં મને સહાય કરી છે. આ સૌનો હું ઋણી છું.

જેમના ‘ગુજરાતી સાહિત્યકેશ’ની સામગ્રીનો અહીં શુદ્ધિવૃદ્ધિ માટે આધાર લેવામાં આવ્યો છે એ ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ના પુનઃસંસ્કરણ માટે સતત જિગ્રાસા બતાવી મને પ્રેરનાર મુનિશ્રી પ્રદ્યુમ્નવિજયજી અને શીલચન્દ્રવિજયજી, પહેલા ભાગની એક-એક નકલ ફાજલ પાડી આપનાર ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના નિયામક ડૉ. ચંદ્રકાંત ટોપીવાળા અને પાલનપુરનું શ્રી વીર વિદ્યોત્તેજક પુસ્તકાલય — આ સૌના સદ્ભાવલખ્યાં સહકારનું પણ સુખઃ સ્મરણ થાય છે.

અમદાવાદ

જયંત કોઠારી

૧ યોગેશ્વર ૧૯૮૬

પ્રથમ આવૃત્તિના સંપ્રયોજકનું નિવેદન

[પહેલા ભાગમાંથી]

શ્રીમતી જૈન સ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સ તરફથી જૈન સાહિત્યના ઉદ્ધાર અર્થે મૂળથી પ્રયાસો થયા છે અને તેને અંગે તેણે જુદાજુદા ભંડારોમાંના ગ્રંથોની ટીપો કરાવી યા મંગાવી એકત્રિત કરી હતી. સંસ્કૃત-પ્રાકૃત સાહિત્ય માટેની સૂચિ ‘જૈન ગ્રંથાવલી’ એ નામથી તેણે પ્રકટ કરી છે તે પરથી ઘણો પ્રકાશ પડ્યો છે.

વિશેષમાં તેણે ગુજરાતી યા ભાષાસાહિત્ય માટે રા. મનઃસુખલાલ કિરત્ત્યંદ મહેતાએ પ્રયોજેલી રાસાઓની યાદી - ટીપ ‘જૈન રાસમાળા’ એ નામથી પ્રકટ કરી અને ત્યાર પછી તેમાં ન આવેલ એવા બીજા રાસાઓ-ચોપાઈઓની વધુ ટીપ મેં તૈયાર કરેલી તે ‘જૈન રાસમાળાની પુરવણી’ એ નામથી પ્રકટ કરી હતી. આ બંને ટીપમાં નાની ભાષા પદ્યકૃતિઓ - સ્તવન સંગ્રહ સ્તોત્રાદિ તેમજ ગદ્યકૃતિઓ - બાળાવબોધોની સૂચિ આવેલી નથી. શ્રીમતી કોન્ફરન્સ દેવીએ આ રીતે ‘જૈન રાસમાળા’ના એ ભાગ ટીપ તરીકે પ્રકટ કરી ગૂર્જર સાહિત્યમાં જૈનોનો મોટો ફાળો હોતો એવો ખ્યાલ આપ્યો હતો તે માટે તેને ધન્યવાદ ઘટે છે.

આ ખ્યાલ માત્ર સપાટી પરનો નહીં, પણ ખરેખરો સાચો અને પ્રમાણુપૂર્વક આવી શકે તે માટે દરેક રાસ-ચોપાઈ, કાગ, ઢાળ, સ્તવન, સ્તુતિ, ચોવીશી તેમજ અન્ય પદ્યકૃતિના રચનારને શબ્દાનુક્રમે લઈને તે દરેક કૃતિઓનું વીજતવાર વર્ણનાત્મક ‘સિસ્ટ’ - સૂચિ, તેનો પરિચય, તેનો સમય અને કૃતિઓ સંબંધીની માહિતી દરેક ભંડારોની ટીપો મળી તે પરથી, પણ વિશેષે ભંડારોમાંની પ્રતોને જાતે તપાસી તેમાંથી તેના આદિ અને અંતના ભાગો, લેખકની પ્રશસ્તિ વગેરે ઉતારી લઈ તે ફેરિસ્ત એક પુસ્તકાકારે પ્રકટ કરાવવા માટે હું એક સંગ્રાહક તરીકે માત્ર પ્રીતિ-અમની ખાતર આજથી આશરે પંદર વર્ષથી તે માટેનો સંગ્રહ કરતો આવ્યો છું.

આ સર્વ સંગ્રહ કરવામાં અથાગ પરિશ્રમ, પ્રતો જોવા-તપાસવામાં ને તેમાંથી ઉતારા કરવામાં પુષ્કળ સમયનો વ્યય મેં એક “ધૂળધોયા” તરીકે આનંદથી લોગવ્યો છે. આ સંગ્રહ માટે ખીજ સજ્જનો પૈકી મુનિમહારાજો, ભંડારના માલેકો - સંઘે. યા સંઘના શેડો, વિદ્વાનોએ પ્રતો જોવા માટે થોડા સમય માટે મોકલવા રૂપે તેમજ જોઈ જવા માટે સગવડ કરી આપવા રૂપે તેમજ જુદીજુદી સહાય અને સલાહ રૂપે ટૂંકમાં આ સંગ્રહ માટે જે-જે અપેક્ષાઓ રહેતી તે પૂરી પાડવા રૂપે કૃપા બતાવી છે તે માટે તે દરેકનો ખરેખર મારા પર, સમાજ પર અને સાહિત્ય પર ઉપકાર થયો છે.

પહેલાં પ્રથમ જે મુદ્રિત રાસાઓ આદિ બહાર પડેલા તે એકઠા કરી તેમાંથી તેમજ કૉન્ફરન્સ પાસેની આવેલી ટીપો પરથી તૈયાર કરેલી સ્ત્રિઓ પરથી, હકીકત નોંધી લીધી. પછી મેં જાતે પ્રવાસ શરૂ કર્યો. વડોદરા અને અમદાવાદ જઈ આવ્યો. વડોદરામાં પૂજ્ય પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી, મુનિમહારાજ શ્રી ચતુરવિજય-જિનવિજયાદિએ સર્વ પુસ્તકો જોવાની સગવડતા કરી આપી હતી, પરંતુ થોડા દિવસના ફાળવપણાથી પૂરું કામ નહોતું થયું તેથી મુનિશ્રી જિનવિજયજીએ પ્રશસ્તિઓ લખી-લખાવી અને મોકલાવી આપી હતી. અમદાવાદમાં મુરબ્બી ભાઈશ્રી કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોઢી વકીલની લલામણુથી મુનિ શ્રી ગુલાબ-વિજયજીએ કેટલાક રાસોની પ્રતો જોવા આપી હતી તેમાંથી પ્રશસ્તિઓ તેમની પાસે જ રહી કેટલાક દિવસો અખંડપણે ચારચાર કલાકો ગાળા લખી લીધી હતી. સને ૧૯૧૫માં ઉક્ત પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજીએ મારી દ્વારા સુરતની ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પ્રદર્શનમાં લગભગ સવાસો ઉપરાંત પ્રતો મોકલી હતી તેનો ઉપયોગ પણ કર્યો. આ વખત સુધી છેવટની પ્રશસ્તિ જ નોંધવાનું લક્ષ રહ્યું હતું. ભાવનગર સંઘ તરફથી મુરબ્બી શ્રી કુંવરજી આણુંદજીએ પંદર રાસની પ્રતો મોકલાવી હતી. ત્યાર પછી કૉન્ફરન્સ દ્વારા ખીજ કેટલાક સંઘોને પ્રતો ઉછીની મોકલવા માટે ચિનંતિપત્ર લખતાં મોરબીના સંઘ તરફથી કાનજી સંઘવીએ, ગારિયાધરના સંઘે, ધોરાજીમાંના માણિકચંદજીના સંગૃહીત ભંડારના સેક્રેટરી રા. વનેચંદ પોપટે, ભરૂચના સંઘ તરફથી શેઠ અનોપચંદ મહુક-ચંદે પ્રતો મોકલાવી હતી. આ બધી પ્રતો જોવાઈ ગયા પછી તે-તે સ્થળે મોકલાવી દીધી, પછી અમૃતસર કૉંગ્રેસથી આવતાં આગ્રામાં શ્રીયુત દાલ-

ચંદ્રજી દ્વારા ત્યાંની અમુક કૃતિઓ મેં જોઈ-તપાસી.

સન ૧૯૨૧માં ઓકટોબરની છૂટીમાં લીંબડીનો મોટો ભંડાર હું જાતે જઈ જોઈ આવ્યો, અને ત્યાં રા. છોટાલાલ હરજીવન પારેખ અને રા. કેશવલાલ લગડીએ સારી મદદ તથા સગવડ મને કરી આપેલી. સન ૧૯૨૩-૨૪માં પૂનામાં જઈ, મુંબઈ સરકારે ખરીદેલી હસ્તલિખિત પ્રતોનો જે સંગ્રહ પહેલાં ડેક્કન કોલેજના મકાનમાં રાખેલો હતો તે પછી સર ભાંડારકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટમાં લઈ જવામાં આવેલો છે તે ત્યાંથી સાક્ષર મુનિશ્રી જિનવિજયજી દ્વારા જોઈ આવ્યો; તેમજ તે મુનિશ્રીએ પાટણના હાલાભાઈ ભંડાર ને સાગર ભંડારમાંનાં પુસ્તકોની પ્રશસ્તિઓ પોતે ઉતારેલી હતી તે પૂરી પાડી. આ દરમ્યાન વિજયધર્મસૂરિનું ચોમાસું મુંબઈમાં થતાં તેમના પ્રસિદ્ધ શિષ્યો મુનિશ્રી ઇન્દ્રવિજયજી તથા મુનિશ્રી વિદ્યાવિજયજીને મેં મારો સંગ્રહ જોવા આપ્યો, અને તેઓશ્રીએ પછી કૃપા કરી પોતાની પાસે તે વખતે જે હસ્તલિખિત પ્રતો હતી તે અને તે ઉપરાંત પંડિત હરગોવિન્દદાસ પાસે ઈંદરની બાઈઓનો ભંડાર તથા ઉદયપુરના ભંડારમાંનાં પુસ્તકોમાંથી તૈયાર કરાવેલ પ્રશસ્તિસંગ્રહ મને જોવા આપતાં તેનો ઉપયોગ કર્યો. રાજકોટ શ્રીપૂજ્યના અપાસરામાં યતિ નાનચંદ્રજીએ પોતાની પાસેનાં પુસ્તકો ખતાવ્યાં.

આ પછી ૧૯૨૪ના સપ્ટેમ્બરથી આ પુસ્તક અમદાવાદના ડાયમંડ બુલ્ડોઝિ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છપાવા ગયું... આ પુસ્તક છપાતું ગયું અને સાથેસાથે ખીજા ભંડારોની તેમજ અન્યત્ર જોવા મળ્યે જતી હસ્તલિખિત પ્રતોમાંથી વિશેષ નોંધ કરવાનું પણ ચાલુ રાખવામાં આવ્યું.

મુંબઈમાં માંડવી પરના શ્રી અનંતનાથજી મંદિરના ભંડાર હા. મેનેજર માસ્તર ખીમજી હીરજી લોડાયા, જૈન એસોસિએશન ઓફ ઈંડિયા તથા શ્રી મોહનલાલજી જૈન સેન્ટ્રલ લાયબ્રેરી હસ્તકનો ભંડાર, સ્વ. યતિ નાનચંદ્રજીના શિષ્ય મોહનલાલજી પાસેનો મુંબઈમાં પાયધુની પરના શ્રી શાંતિનાથજી મંદિરમાં રાખેલ સંગ્રહ તેમજ મુંબઈનો ભુલેશ્વર-માંનો દિગંબર પન્નાલાલ ઐવક સરસ્વતી ભુવનનો સંગ્રહ જોવા મળ્યા. શેઠ જીવજીયંદ સાકરચંદે શેઠ દેવચંદ લાલભાઈ પુસ્તકોદ્ધાર લાયબ્રેરી સુરતથી પ્રતો મંગાવી આપી. બલોરથી મુનિશ્રી કલ્યાણવિજયજીએ રહી જેવાં છૂટક પાનાંઓ મોકલ્યાં. રાજકોટના દેરાસરમાં પણ તેવાં પાનાંઓ જોવા મળ્યાં.

વિશેષમાં ખાસ નોંધી રાખવા યોગ્ય ઉપયોગી સંગ્રહ ગત વર્ષે એટલે સન ૧૯૨૫માં જોવા મળ્યા. તે વર્ષની મેની છૂટીમાં હું વડોદરા ગયો હતો તે ત્યાં પંડિત લાલચંદ ભગવાનદાસ ગાંધીના પ્રીતિપૂર્વક સહકારથી પ્રવર્તક શ્રી ક્રાંતિવિજયજીનો, મુનિશ્રી હંસવિજયજીનો, અને વડોદરા સરકારની સેન્ટ્રલ લાયબ્રેરીનો - એ ત્રણ સંગ્રહમાંનાં ભાષા-પુસ્તકો જોવા મળ્યાં; અને ઓક્ટોબરની છૂટીમાં અમદાવાદ ગયો હતો ત્યાં વકીલ કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોદીના તેવા જ પ્રીતિપૂર્વક સહકારથી ડેહલાના અપાસરાના ભંડારો જોવાની સુંદર તક મળી હતી તેમજ ત્યાંની જૈન-શાલાનો નાનો ભંડાર પણ જોયો.

ત્યાર પછી આ વર્ષના એપ્રિલ માસમાં મુંબઈમાં શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના મકાનમાં ભરાયેલ આઠમી ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના અંગેના પ્રદર્શનમાં મૂકરા માટે મેં 'જૈનયુગ'ના તંત્રી તરીકે જૈન હસ્ત-લિખિત ભાષાનાં પુસ્તકો સર્વે સંધ, સાધુ, યતિ તેમજ ગૃહસ્થોને વિનિતિ કરતાં આવેલાં પુસ્તકો પૈકી ખાનગામવાળા યતિવચ્ચ શ્રી બાલચંદ્રજીએ, મુંબઈના કચ્છી ગૃહસ્થ શા. વર્ધમાન રામજીએ તેમજ સુરતથી રા. લક્ષ્મીચંદ સુખલાલે મોકલેલાં પુસ્તકોને પણ જોવાનો લાભ મળ્યો. મુંબઈની વિલ્સન કોલેજના સંસ્કૃતના પ્રોફેસર વેલનકર કે જોઓ સર્વે જૈન પુસ્તકોનું અંગ્રેજીમાં વર્ણનાત્મક કેટલોગ તૈયાર કરે છે તે પૈકી ભાષા-પુસ્તકોની તેમની નોંધો રા. કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોદી દ્વારા મળી તેનો અને સિનેાર ભંડારમાંનાં પુસ્તકોના આદિ-અંતભાગો મુનિશ્રી અમર-વિજયજીએ પોતાના વિદ્વાન શિષ્ય મુનિ ચતુરવિજય પાસે લખાવી મોકલ્યા તેનો પણ લાભ લીધો. વળી આ વર્ષના મેની છૂટીમાં રાજકોટમાં રા. ગોકુળદાસ નાનજી ગાંધી હસ્તકનો મુનિ વિનયવિજયજીનો પુસ્તકભંડાર પણ જોવાની તક મળી હતી.

આ સર્વેમાંથી આ પુસ્તકને ઉપયોગી જોજો મળ્યું તે નોંધી લીધું છે અને આ પુસ્તક છપાવું હતું તેથી તેમાં જેટલું ન આવી શક્યું તેટલું આ પુસ્તકના ખીજ ભાગના પરિશિષ્ટમાં મૂકવામાં આવશે...

અનેક મદદથી આ પુસ્તકમાંનો સંગ્રહ એકત્રિત કરી શક્યો છું અને તેથી તેના યશના ભાગી તે સર્વ સજ્જનોને લેખું છું અને તેમનો દરેકનો અંતઃકરણપૂર્વક ઉપકાર માનું છું. આવા મહાભારત સંગ્રહકાર્યમાં

એકલપતે એક સાહિત્યસેવક બીજાઓની સહાય સામગ્રી વગર વિશેષ ન કરી શકે એ સ્વાભાવિક છે. એ સર્વ સત્પુરુષોનો મારા પ્રત્યેના તેમના સદ્ભાવલયાં પ્રેમ અને વર્તન માટે હું ઋણી છું. એમનું અનુકરણ કરી અન્ય મહાશયો આવા સાહિત્યના કાર્યમાં પોતાથી બની શકે તે સહાય આપી સાહિત્યના ઉદ્ધારના પવિત્ર કાર્યમાં નિમિત્તભૂત બનશે. આવો સંગ્રહ ગમે તેટલી મહેનત છતાં સંપૂર્ણ બની શકે નહીં; છતાં તેને બને તેટલો સંપૂર્ણ કરવાની અને તે માટે સામગ્રી પૂરી પાડવાની દરેક સાહિત્યોત્સુક સંતકની ફરજ છે. હજુ તો ઘણા ભંડારો બેઠા બાકી છે. રાજપુતાનામાં જેસલમેર, વિકાનેર, જોધપુર આદિ, તે ગુજરાતમાં પાટણ, ખંભાત, અમદાવાદ આદિ તેમજ અન્ય જુદાંજુદાં ગામોમાં ત્યાં-ત્યાંના સંઘ હસ્તકના, કેટલાક યતિવર્યો અને શ્રીપૂજ્યો પાસેના, સંવેગી મુનિ-મહારાજો પાસેના ભંડારો છે (કે જેની ટીપ માટે જુઓ ‘મુદ્રિત જૈન ગ્રંથ નામાવલિ’ એ પુસ્તકના પ્રથમના પૃ. LVથી LXII પર જ્ઞાનપુસ્તક ભંડારો). તેમને મારી ખાસ વિનંતી છે કે પોતાની પાસેનાં પુસ્તકો બેઠા-તપાસવાની સગવડ કરી આપવા તેઓ કૃપાવંત થાય.

પહેલાં આ સંગ્રહનું નામ ‘જૈન દેશી કવિ નામાવલિ’ - જૈન કવિ નામાવલિ આપવાનું મેં ધાર્યું હતું અને આ સંબંધીતો ઉદ્દેશ જૈન પ્રવેતામ્હાર કોન્ફરન્સ હેરેલ્ડના ફેલોઆરી ૧૯૧૭ના (માઘ સં. ૧૯૭૩ના) અંકમાં તેના તંત્રી તરીકે ‘તંત્રીની નોંધ’માં પૃ. ૩૯ અને ૪૦માં મૂકેલી નોંધમાં મેં ક્યો હતો, પરંતુ ‘દેશી’ નામને બદલે ‘ગૂર્જર’ કે ‘ગુજરાતી’ મૂકવું ઠીક થઈ પડશે અને ‘નામાવલિ’ એ મૂકતાં આણું નામ લાંબું થાય તે ઠીક નહીં તેથી તે કાઢી નાખી ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ (એટલે ગુજરાતી ભાષાના જૈન કવિઓ) એ ટૂંકું અને અર્થપૂર્ણ નામ રાખવું એવી એક સાક્ષરની સૂચના થતાં તે ટૂંકું નામ સ્વીકાર્યું છે. પહેલાં તેની યોજના કવિઓના અક્ષરાનુક્રમ પ્રમાણે ગોડવી હતી, પરંતુ શતકવાર તેમાંના રચનાસંવત પ્રમાણે કવિઓને ગોડવવાની યોજના કરવાની એક સજ્જને કરેલી સૂચના મહત્ત્વની લાગતાં શતકવાર ગોડવણ કરી છે.

*

આ સંગ્રહની યોજના એ પ્રમાણે રાખી છે કે ૧. કર્તાનું નામ, ૨. તે કયા ગ્રન્થમાં કેની પરંપરામાં, તે પરંપરાથી કયા મુનિના શિષ્ય છે તે પરિચય, ૩. તેની નીચે રચનાસમયનુક્રમે કૃતિ, ૪. તે કૃતિનો

રચનાસમય, ૫. તે સાથે તે રચનાનું સ્થલ, ૬. તેની નીચે તે કૃતિનો આદિભાગ, ૭. તે કૃતિનો અંત ભાગ - કવિની પ્રશસ્તિવાળો, ૮. તે પ્રશસ્તિ નીચે તે જે પ્રતમાંથી લીધેલ હોય તે પ્રતના લેખકની પ્રશસ્તિ લખ્યા સાલ લખ્યા ગામ વગેરે, ૯. તે પ્રતિનાં પાનાં અને પાંક્તિની સંખ્યા, ૧૦. તે પ્રતિ કયા ભંડારમાં મળે છે તે, ૧૧. પ્રસિદ્ધ થયેલ હોય તો તે કયાં પ્રસિદ્ધ થયેલ છે તે. (તે પ્રસિદ્ધ થયાનું ખતાવવા માટે + આ ચિહ્નનો ઉપયોગ કૃતિ પાસે કર્યો છે.)

આ ચિહ્ન સિવાય આ પુસ્તકમાં વાપરેલાં બીજાં ચિહ્નો અને ટૂંકા અક્ષરો સમજવા માટે 'સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ' આ પછી જુદી મૂકી છે.

*

આનું પુસ્તક કોઈ સંસ્થાના કે રાજ્યાશ્રય જેવા આશ્રય વગર પ્રકટ ન થઈ શકે, કારણકે આના ગ્રાહક અતિ અલ્પ જ હોય. તેથી મુંબઈની જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સ ઓફિસે આ પ્રકટ કરવામાં ખતાવેલી ઉદારતા અને કાર્યદક્ષતા માટે તેને ધન્યવાદ ઘટે છે, જૈન સાહિત્યના ઉત્કર્ષ માટેનું તેનું આ કાર્ય યશસ્વી રહેશે. આની પ્રથમ આવૃત્તિનો કોપીરાઈટ મેં તેને આપી દીધેલ છે, બીજી આવૃત્તિ થાય કે નહીં એ એક પ્રશ્ન છે.

*

મુંબઈ, ૨૬-૬-૧૯૨૬
જ્યેષ્ઠ વદ ૧, શનિવાર,
સં. ૧૯૮૨

મોહનલાલ દલીપ્ત દેસાઈ

[બીજા ભાગમાંથી]

આ ગ્રંથનો પ્રથમ ભાગ શ્રીમતી જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સ તરફથી વિ.સં. ૧૯૮૨માં બહાર પડી ગયો તે માટે તેના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ ઘટે છે...તે સંબંધી જુદાજુદા વિદ્વાનો અને પત્રકારોના અભિપ્રાયો આ બીજા ભાગના પરિશિષ્ટ પાંચમામાં આપવામાં આવેલા છે, તે પરથી તેની આંતરિક કિંમત જનતાને જણાશે.

વિશેષમાં પ્રસિદ્ધ સાક્ષરવર્ચ શ્રી આનંદશંકર જાપુભાઈ દ્રુવે નડિયાદની ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પ્રમુખ તરીકેના ભાષણમાં મારા

સંબંધે નીચેના ઉદ્દગાર કાઢ્યા હતા :

“જૂની ગુજરાતી અને અપભ્રંશના ગ્રંથોનો ઉદ્ધાર કરવામાં ચમનલાલ દલાલનો વિદ્વતાભર્યો પરિશ્રમ જગજગદ્દર છે. તે ઉપરાંત મોહનલાલ દલીયંદ શાહે (? દેસાઈએ) પણ આ દિશામાં બહુ ઉપયોગી સેવા કરી છે.”

*

મુનિ જિનવિજયજી, મોહનલાલ દલીયંદ વગેરે જૈન ભાઈઓ જૂની ગુજરાતી અને અપભ્રંશયુગના પડ ઉકેલવા મથી રહ્યા છે.”

રા. હીરાલાલ ત્રિભોવનદાસ પારેખ ખી.એ.એ હમણાં બહાર પડેલી ‘કવીશ્વર દલપતરામ હસ્તલિખિત પુસ્તકસંગ્રહ સૂચી’ તૈયાર કરી તેના પ્રવેશકમાં જણાવ્યું છે કે :

“એમણે (દી.ખા. કેશવલાલભાઈએ) તો ગુજરાતી ભાષાનું મૂળ છેક હેમચંદ્રના અપભ્રંશના સૂત્રોમાં લગભગ તેરમા સૈકા સુધી ખોળ્યું છે; અને એ અભિપ્રાય વજ્રુદવાળો છે એમ, સ્વ. દલાલે ચૌદમા સૈકાના પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યોનો સંગ્રહ ગા. ઓ. ગ્રંથમાળામાં છપાવ્યો છે તે પરથી, તેમજ ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ ભા.૧માં રા. મોહનલાલ દલીયંદ દેસાઈએ સં. ૧૨૪૧ની ‘બાહુબળી (? ભરતેશ્વર બાહુબલિ) રાસ’ની હાથપ્રત નોંધી છે તે આધારે, કહી શકાય.

*

અद्याપિ અન્યત્ર વિશાળ સાહિત્ય જૈન ભંડારોમાં સુરક્ષિત પડેલું હશે. તે કેટલું સમૃદ્ધ, વિસ્તૃત, બહોળું ખેડાયેલું, અને એવું વિવિધ જાતનું છે, કે જેનો કંઈક ખ્યાલ આવવા અમે વાચકબંધુને શ્રીયુત મોહનલાલ દલીયંદ દેસાઈ સંપાદિત ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ ભા.૧’ એ નામની હાથપ્રતોની યાદી જોવાની ભલામણ કરીશું.

*

આપણે જોઈ ગયા છીએ કે ગુજરાતી ભાષાનું મૂળ છેક વિક્રમના બારમા સૈકા સુધી ગયેલું છે, અને તેરમા સૈકાની કેટલીક જૈન કૃતિઓ મોજુદ છે, એમ રા. મોહનલાલ સંપાદિત ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ ભાગ ૧’માંની યાદી વાંચતાં જણાય છે. પ્રસ્તુત સંગ્રહમાંની હાથપ્રતોમાં પણ નરસિંહ મહેતા પૂર્વેના જૈન ગ્રંથો નોંધાયેલા જણાશે.”

શ્રી અંબાલાલ યુલાખીરામ જાની ખી.એ.એ પોતે સંપાદિત કરેલ

‘વિષ્ણુ-ભીમકૃત હરિલીલા ષોડશકલા’ના પોતાના વિદ્વાતભર્યા વિસ્તૃત ઉપોદ્ધાતમાં આ સંગ્રહ-ગ્રંથનો ઉલ્લેખ એવી રીતે કર્યો છે કે “જુઓ સાક્ષર શ્રી મોહનલાલ દલીયદે સંયોજન તેમજ સંવિધાનપુરઃસર રમી પ્રકટ કરેલો મહામૂલો મહાભારત સૂચિગ્રંથ ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ ભાગ ૧લો.”

ઉક્ત પ્રથમ ભાગ છપાવા દરમ્યાન અને છપાયા પછી અત્યાર સુધી આ સંગ્રહને બેને તેટલો સંપૂર્ણ કરવા માટે જુદાંજુદાં સ્થળોએ રહેલા ભંડારો જોવા-તપાસવાની સતત મહેનત મારા તરફથી ચાલુ રહી છે. તે ભંડારોનો અત્ર ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે. સં.૧૯૮૨ની વિજયા-દશમીએ ખંભાત જવા મુંબઈથી નીકળી ત્યાં દસેક દહાડા સ્થિતિ કરી ત્યાંના વિજયનેમિસૂરીશ્વર જ્ઞાનમંદિરમાંનો ભંડાર અને ત્યાંની જૈન-શાળામાંનો મુનિ શ્રી લાવણ્યવિજયનો ભંડાર એ બેમાંના ભાવાના કાવ્ય-ગ્રંથો - રાસ ચોપાઈ આદિ હસ્તલિખિત ગ્રંથો જોવાની તક મળી હતી અને કેટલુંક નવીન સાહિત્ય મળી આવ્યું હતું. આ માટે શેઠ મુળચંદ પાનાચંદ, શેઠ કસ્તૂરચંદ અમરચંદ, શેઠ નાનજી અમરચંદ વગેરેનો ઉપકાર માનું છું. આ ઉપરાંત ત્યાં રા. હીરાલાલે રા. કેશવલાલ ભોગીલાલ દ્વારા શ્રી શાંતિનાથના મંદિરમાં રહેલ તાડપત્રોના ભંડારનું દર્શન કરવાનો સુપ્રસંગ પ્રાપ્ત કરાવ્યો હતો તે માટે તેમનો ઉપકૃત છું.

સં.૧૯૮૩ની મેની છૂટીમાં પાટણ શ્રી ભોગીલાલ હાલાભાઈને ત્યાં રહી ત્યાંના ફેફલિયાવાડાના, સંઘના તથા સાગર ઉપાશ્રયના ભંડારો ત્યાં પંદરેક દિન નિવાસ કરી જોવા-તપાસ્યા, તે માટે શેઠ ભોગીલાલનો પરમ ઉપકાર સ્વીકારું છું. ત્યાંથી અનેક સામગ્રી ઉક્ત ગ્રંથમાં આવેલ કૃતિઓની ત્રુટિઓ પૂર્ણ કરવામાં મળી. આ સંગ્રહગ્રંથમાં મુકાયેલ કૃતિઓમાં મુખ્યપણે પ્રવર્તક શ્રીમન્ કાંતિવિજય, જિનવિજય આદિની સહાયથી પાટણના ભંડારોમાંની કૃતિઓની અંતિમ પ્રશસ્તિઓ લગભગ આવી ગઈ હતી, ને તેનાં આદિનાં મંગલાચરણો વગેરે નહોતાં લખાયાં તે અત્ર લખી લેવામાં આવ્યાં અને એ રીતે તે સંગ્રહ તેટલો સંપૂર્ણ બની શક્યો. નવીન બહુ જૂજ હતું. વિશેષમાં ગુજરાતનું એક વખતનું છસો-સાતસો વર્ષ સુધીનું પાટનગર, જૈન મુતસદી અને મંત્રીઓનું કાર્ય-ક્ષેત્ર અને એક મુખ્ય જૈન શહેર એવું આ પાટણ જોવાનું સદ્ભાગ્ય પહેલપ્રથમ પ્રાપ્ત થયું.

ઓક્ટોબરની છૂટીમાં સુરતમાં શેઠ જીવણચંદ સાકરચંદ ઝવેરીના મિત્ર શેઠ ભુરાભાઈ નવલચંદ ઝવેરીને ત્યાં રહી ત્યાંના જૈન ગ્રંથભંડારો નામે શ્રી સીમંધર સ્વામીના મંદિરોત્તરગત જૂનો ભંડાર, વડા ચૌટાના ઉપાશ્રયનો ભંડાર, વડા ચૌટાનો ખીજો મારા મિત્ર રા. ડાહ્યાભાઈ મોતીચંદ વકીલ ખી.એ.એલ.એલ.ખી. હસ્તકનો ભંડાર, શ્રી મોહનલાલજી જૈન પ્રવેશ જ્ઞાનભંડાર, જિનદત્તસૂરિ ભંડાર અને જૈનાનંદ પુસ્તકાલય ભંડાર જોયા. શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ મંદિર તથા સગરામપુરાના ઉપાશ્રયમાંની થોડી પ્રતો પણ જોઈ. આ જોવાકારવવામાં ઉક્ત શેઠ ભુરાભાઈ, રા. ડાહ્યાભાઈ વકીલ, શેઠ યુનીલાલ યુક્તાચંદ દાલિયા, રા. મગનલાલ બઢામી વકીલ, શેઠ બાલુભાઈ ઉત્તમચંદ, રા. ઠાકોરભાઈ, શેઠ પાનાભાઈ ભચુભાઈ, રા. પોપટલાલ પૂંજભાઈ, શેઠ રતનચંદ ખીમચંદ આદિએ જે સહાય આપી છે તે માટે તે સર્વેનો આભાર માનું છું. (વિશેષ માટે જુઓ જૈનયુગ, ભાદ્રપદ-આશ્વિન ૧૯૮૩નો અંક 'પાટણ અને સુરતની જ્ઞાનયાત્રા' એ નામની મારી તંત્રી તરીકેની નોંધ પૃ.૪-૫.)

સં.૧૯૮૪માં નાતાલની રજામાં અમદાવાદ જઈ શ્રી વીરવિજયના અપાસરાનો ભંડાર રા. અમૃતલાલ યુનીલાલ દ્વારા જોવાની સુપ્રસિદ્ધ આગેવાન રા. કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોદી ખી.એ.એલ.એલ.ખી. વકીલે ગોઠવણ કરી આપી, ને તે ભંડારના સાચવનાર શેઠ મણિલાલ ગોકળદાસ જકાભાઈએ પૂરી સગવડતા કરી આપી તે માટે તે બધાનો ઉપકાર. ત્યાં ચાર દિવસ કાર્ય કર્યા પછી પાલણપુરમાં શ્રી જિનવિજય અને પં. સુખલાલ સાથે જઈ ત્યાંના સુપ્રસિદ્ધ શેઠ (હાલ સ્વર્ગ) ચંદુલાલ ડોહારને ત્યાં જિતરી ત્યાંના ડાયરાના અપાસરાનો ભંડાર મુનિ ધીરવિજયની સહાયથી જોવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું ને પછી આરાસણના ભવ્ય અને ઉત્તમ શિલ્પકલાની મૂર્તિ સમાં જૈનમંદિરોની તીર્થયાત્રા કરી ત્યાંના શિલાલેખો શ્રી જિનવિજયની મહત્ત્વ કૃપા અને વિદ્વતાના ચોગથી ઉતારી લીધા. (વિશેષ માટે જુઓ 'જૈનયુગ'નો પોષ ૧૯૮૪નો અંક, તેમાં 'અમારી જ્ઞાનયાત્રા તથા તીર્થયાત્રા' એ નામની મારી તંત્રી તરીકેની નોંધ પૃ. ૧૩૨-૧૩૪ તથા 'અમારો પ્રવાસ' એ નામનો પંડિત સુખલાલજીનો લેખ પૃ. ૧૩૬થી ૧૪૫) આ વર્ષની મેની છૂટીમાં ખેડા જઈ શ્રીકૃત રતિલાલ મોહનલાલ દલાલને ત્યાં જિતરી ત્યાંના અગ્રેસર શેઠ બાલુભાઈ મોહનલાલ દ્વારા મોટા મંદિરમાં આવેલા પુસ્તકભંડાર (નં.૧), મુનિ ભાગ્યરતન

પાસેનો અંથલંકાર (નં. ૨), રસુલપરામાં ભાવસાર આવકોથી વહીવટ કરાતા દેરાસરમાંનો અંથલંકાર (નં. ૩) અને ત્યાંની સુમતિરત્ન જૈન લાયબ્રેરીમાંના ત્રણ દાખડા તેના સંત્રી અને 'ખેડા વર્તમાન'ના તંત્રી રા. સોમચંદ પાનાચંદ શેઠની કૃપાથી તપાસ્યા. આ કાર્યમાં મુનિ ભાગ્ય-રત્નની સહાય ખાસ નોંધવા જેવી છે. તેમનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનું છું. (વિશેષ માટે જુઓ 'જૈનયુગ'ના સં. ૧૯૮૪ના જ્યેષ્ઠના તથા આષાઢ-આવણના અંકમાં 'અમારો ખેડાનો જ્ઞાનપ્રવાસ' પૃ. ૩૫૪-૩૫૬, ૪૦૧ અ-૪૦૯.) નડિયાદમાં ઓકટોબર ૨૬-૨૮ તારીખે ભરાયેલી નવમી યુજરાતી સાહિત્ય પરિષદમાં ભાગ લઈ પછી રાજકોટમાં રા. ગોકુળદાસ નાનજી માંધી પાસેનાં હસ્તલિખિત પુસ્તકો પૈકી થોડાંની ઉપયોગી પ્રશસ્તિઓ ઉતારી. (જૈનયુગ, કાર્તિક-માગશર સં. ૧૯૮૫નો અંક, 'અમારો પ્રવાસ' પૃ. ૧૬૩-૧૬૫.)

સં. ૧૯૮૫માં કલકત્તાના આગેવાન ગાયત્રી પૂરણચંદ નાહર એમ. એ. ખી. એલ. ની કૃપાથી પોતે મહામહેનત અને પુષ્કળ દ્રવ્યના વ્યયથી ત્યાં સ્થાપેલ શુભાષકુમારી લાયબ્રેરી (વિશેષ માટે જુઓ 'જૈનયુગ'નો સં. ૧૯૮૫ના ભાદ્રપદથી ૧૯૮૬ના કાર્તિક સુધીનો અંક પૃ. ૧૧૫-૧૧૬)-માંથી વેખરનું કેટલોગ, પોતે કરેલ પ્રશસ્તિસંગ્રહ અને કેટલીક પ્રતો પ્રાપ્ત થઈ, તેમાંથી ઉપયોગી નોંધ કરી લીધી. ઓકટોબરની છૂટીમાં વઢવાણ કેંપવાળા રા. રતિલાલ લખમીચંદ શાહ સાથે ઝીંજુવાડા જઈ ત્યાં શ્રી ઉમેદ-ખાંતિ જૈન જ્ઞાનમંદિરમાંની હસ્તલિખિત ૪૨૭ પ્રતો પૈકી ભાષામાં લખાયેલ રાસ ચોપાઈ આદિ જોઈ લીધાં તેમાંથી મારા સંગ્રહમાં આવેલ રાસ વગેરેથી કાંઈ નવીન ન સાંપડ્યું, છતાં તેમાં આપેલી લેખક (લલિયા)ની પ્રશસ્તિઓ વગેરે ઉતારી લીધું. (વિશેષ માટે જુઓ 'અમારો જ્ઞાનપ્રવાસ ૧ ઝીંજુવાડા'એ નામનો લેખ જૈનયુગ, ભાદ્રપદ ૮૫-કાર્તિક ૮૬નો અંક પૃ. ૧૦૭-૧૧૧, અને આષાઢ-આવણ ૧૯૮૬નો અંક પૃ. ૪૨૭-૪૩૦.) ત્યાં જ્યેષ્ઠ દિવસ રહી વીરમગામ સુપ્રસિદ્ધ આગેવાન વકીલ શ્રી છોટાલાલ ત્રિકમલાલને ત્યાં ત્રણ દિવસ વાસો કરી તેમની સહાયતાથી ત્યાંની લાયબ્રેરીની થોડી પ્રતો, તથા સંઘના લંકારની પ્રતો જોઈ લીધી.

સ્વ. મુનિશ્રી ભક્તિવિજયજીના શિષ્ય મુનિ જશવિજયે મારા પર છૂટકછૂટક અનેક નાની કૃતિઓ મોકલી અને તેમના આદેશથી ઇસ્ટરની

હૂટીમાં વડોદરા રાજ્ય પાંચમી પુસ્તકાલય પરિષદ પાટણ તરફથી આમં-
ત્રણ આવતાં પુનઃ પાટણ જઈ તે પરિષદ તરફથી ભરાયેલા પ્રદર્શનનો
(જૈનયુગ, વૈશાખ-જેઠ ૧૯૮૬નો અંક પૃ. ૩૭૯-૩૮૨) અને ઉક્ત મુનિ-
શ્રીની પાસેના ગ્રંથસંગ્રહનો અનેકવિધ લાભ લીધો. ઉક્ત મુનિ જશવિજય
અનેક પુસ્તકોની શોધખોળ કરી સંગ્રહ કર્યો જાય છે અને તેના ખર્ચે
આનંદપૂર્વક વિના સંગ્રહ સહાય આપતા રહે છે તે માટે તેમને ધન્ય-
વાદ ઘટે છે. મારા પર તેમની ઘણી કૃપા છે તેથી તેમના સંગ્રહનો લાભ
લઈ રહ્યો છું ને હજુ પણ ઠેક સુધી લઈ શકીશ. તેમનું ત્રણ બૂલી
શકાય તેમ નથી.

*

આ ભાગમાં (પ્રસ્તાવના તરીકે) 'જૈનો અને તેમનું સાહિત્ય' એ
સંગ્રહી મારો લખેલો એક વિસ્તૃત નિબંધ પ્રથમ ભાગના નિવેદનમાં
જણાવ્યા પ્રમાણે આપવાનો વિચાર હતો પરંતુ તેને સપ્રમાણ સંશોધિત
વર્ધિત આકારમાં પુનઃ લેખાશ્વ કરી મૂકવાનો અને ખાસ કરી જૈન
આગમસાહિત્યનો ઇતિહાસ ઉમેરવાનો મારા સહૃદય મિત્રો અને ખાસ
કરી મારા સુહૃદ રા. મોહનલાલ ભગવાનદાસ ઝવેરીનો આગ્રહ થતાં તેમ
કરવાનો અથાગ પરિશ્રમ આરંભ્યો. તેનું નામ 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત
ઇતિહાસ' રાખી શ્રીમન્ મહાવીર પ્રભુના આગમસાહિત્યથી શરૂ કરી એક-
એક પ્રકરણ લખાતું ગયું, સાતસાત પ્રકરણોનો એક વિભાગ કરવામાં
આવ્યો, ને જેમજેમ તૈયાર થાય તેમતેમ ૫૦-૧૦૦ પૃષ્ઠ છાપવા મોકલાતાં
ગયાં ને તેનું કદ વધી પડ્યું. મૂળ ધારેલાં ત્રણથી ચારસો પૃષ્ઠ, ને થઈ
ગયાં તેથી લગભગ બમણાં, એટલે જ વિભાગમાં હીરવિજયસૂરિના સમય
સુધીનાં ૫૬૦ પૃષ્ઠ છપાઈ ગયાં ત્યારે તે ઇતિહાસને જુદા જ પુસ્તક
રૂપે બહાર પાડવો યોગ્ય થશે એમ સમજતાં અઢારમી સદીના કવિઓનો
આ ખીજો ભાગ કે જે કચારનો (સને ૧૯૨૮ના સપ્ટેમ્બર પહેલાં) છપાઈ
ગયો હતો તે હાલ પુસ્તક રૂપે તુરત પ્રકટ કરી દેવામાં આવે છે. તેની
ઉક્ત પ્રસ્તાવના - જૈન સાહિત્યનો ઇતિહાસ હવે પછી થોડા માસમાં
જુદા પુસ્તક રૂપે બહાર પડશે; અને ત્યારે સ્વેતારમ્બર જૈનોએ આર્થ-
સંસ્કૃતિની ભવ્ય ઇમારતમાં કેટલો સુંદર ફાળો આપ્યો છે તે જણાશે.

*

ગુજરાતને ચરણે પ્રથમ ભાગ ધરતાં મેં જે આશા રાખી હતી તે

ધણે અંશે ફલિત થઈ છે તેથી વીસ વર્ષના મારા પરિશ્રમના ફલ રૂપે તૈયાર થયેલ આ બીજા ભાગની કદર પણ સમસ્ત ગુજરાત એટલે ગુજરાત-મહાગુજરાત અવશ્ય કરશે એવી ખાત્રીભરી આશા છે. આ પ્રકટ કરવામાં આપણી મહાસંસ્થા નામે શ્રીમતી જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સને જૈન શ્વે. સમાજ અચૂક ધન્યવાદ આપશે અને તેનું આજી ગુજરાતી સાહિત્ય પોતાના અસ્તિત્વ સુધી રહેશે.

પ્રથમ ભાગ અને આ બીજો ભાગ બંને થઈને વિક્રમ તેરમીથી અઢારમી સદીના ગુજરાતી ભાષાના જૈન કવિઓની જે નોંધ કરે છે તે પરથી અત્યાર સુધી ગુજરાતી સાહિત્યના પદસાહિત્ય સંબંધી જે-જે સિદ્ધાંતો (theories) યા અનુમાનો બંધાયાં હતાં તેમાંનાં ઘણાં સ્વતઃ ભીડી જાય છે ને કેટલાંકમાં પરિવર્તન કે વૃદ્ધિ કરવામાં પ્રામાણિકતા સિદ્ધ થાય છે. આ સર્વથી ક્રાંતિકારક સ્થિતિ ઉપસ્થિત થવાથી આશ્ચર્યચકિત થવાનું નથી. જેમજેમ શોધખોળ થતી જાય, ને તેને પરિણામે જૂનું ઉપલબ્ધ થતું જાય તેમતેમ પૂર્વકાલે વિદ્યમાન ઉપલબ્ધ સામગ્રી અને સાહિત્ય પરથી ઘડેલાં અનુમાનોમાં શુદ્ધિ કે હાનિવૃદ્ધિ કરવી જ પડે એ કુદરતી છે. તેમ કરવામાં સાંપ્રદાયિક મોહ કે પ્રાંતિક યા કોમી અભિનિવેશ અંતરાયભૂત થવો ન ઘટે. સાહિત્યની માલેકી સાર્વજનિક છે અને તેને તો ગમે તે સ્થળેથી પ્રાપ્ત થતાં વધાવણું જ જોઈએ.

આ વક્તવ્યને સમર્થન કરતું રા. હીરાલાલ ત્રિ. પારેખનું નીચેનું કથન સમસ્ત ગુજરાતના સાહિત્યપ્રેમીઓ લક્ષમાં રાખશે :

“જૈન સાહિત્ય અને બ્રાહ્મણ સાહિત્ય, એ સંજોગવશાત્ પડેલા કૃત્રિમ ભેદો છે. ભાષા અને સાહિત્યની દૃષ્ટિએ, એ બંને સાહિત્યોનો પદ્ધતિસર અને ઐતિહાસિક રીતે અભ્યાસ થવાની જરૂર છે; તે પરથી બંને સાહિત્યની વિવિધતા અને સમૃદ્ધિનો પરસ્પર સંબંધ, એકબીજા ઉપર થયેલી અસર, દરેકની વિશિષ્ટતા અને પ્રખ્યાતા ઉત્કર્ષમાં દરેકે શો હિસ્સો આપેલો છે, તે બધાની સરખામણી અને તુલના કરવાનું અને તપાસવાનું, બની આવશે. તેથી એ કૃત્રિમ ભેદને હવે વિશેષ અવકાશ કે ઉત્તેજન ન આપતાં, સઘળું સાહિત્ય એક જ ભાષાસાહિત્યની દૃષ્ટિએ અવલોકાય અને તેનો યોજનાપૂર્વક અભ્યાસ થાય, એ ઇચ્છવા-યોગ્ય અને ઇષ્ટ છે.”

એમ થતાં ગૂંજાર સાહિત્યરૂપી મહાવૃક્ષ અનેક રીતે અને અનેક દિશામાં ફૂલ્યું ફાલ્યું થઈ ભારતના - અદ્યે જગતના સાહિત્યમાં પોતાનું

યથાસ્થિત મૂલ્ય અંકાવશે. જય હો ગૂર્જર સાહિત્યનો !

ત્રીજો માળો, તવાવાલા બિર્દિંગ,
હોહારચાલ, મુંબઈ
તા. ૭-૧-૧૯૪૧ બુધવાર,
પોષ વદ ૩ સં. ૧૯૮૭

મી. હનલાલ દલીચંદ દેસાઈ

અભિપ્રાયો

[‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ (પ્રથમ આવૃત્તિ)ના ભાગ પ્રગટ થતા ગયા તેમતેમ પત્ર રૂપે તેમજ અવલોકન રૂપે ઘણા અભિપ્રાયો વ્યક્ત થયેલા. ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ની પ્રથમાવૃત્તિના ખીજા-ત્રીજા ભાગમાં તથા ‘જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ’માં એ અભિપ્રાયો છાપવામાં આવેલા. અહીં એમાંથી મહત્વના અંશો ઉદ્ઘૃત કર્યા છે ને એમને ઉચિત શીર્ષકો આપી રજૂ કર્યા છે.]

મોહનભાઈ જો ન જન્મ્યા હોત

આ ગૌરવભરેલા ગ્રંથના ‘સંપ્રયોજક’ શ્રીયુત મોહનલાલ દ. દેશાઈ આ વિષયમાં, અમારા સમવ્યસની અને સમસ્વભાવી ચિરમિત્ર છે. જૈન સાહિત્ય અને જૈન ઇતિહાસના પરિશીલનનો તેમને ઘણો જૂનો રોગ છે. જે વખતે અમને કલમથે આલતાં નહોતી આવડતી તે વખતના એ જૈન ઇતિહાસ અને જૈન સાહિત્યના વિચારઘેલા અને અનન્ય આશક બનેલા છે. કોઈ ૨૦-૨૨ વર્ષથી જે એક પોતાના પ્રિય વિચારરૂપ સુપુત્રની એ પ્રતિપાલના કરતા આવ્યા છે તેના લગ્નોત્સવ સમાન સૌભાગ્યભરેલા સુપ્રસંગ જેવો, આ ગ્રંથને પ્રકાશમાં મૂકવાનો તેમના માટે સુઅવસર આવેલો ગણાય. અને એ સુઅવસરને જોવા મોહનભાઈ સફળ થયા તે માટે અમે એમને વધામણી આપીએ છીએ.

આ યુગના જૈન વ્યવસાયી ગૃહસ્થોમાં મોહનભાઈ જૂના જૈન ગુજરાતી સાહિત્યના અભ્યાસી તરીકે સર્વાત્ર છે એમ જો કહીએ તો તેમાં જરાયે અમને અતિશયતા નથી લાગતી. ક્યાં તો વકીલાતનો વહેતો ધંધો અને ક્યાં આ અખંડ સાહિત્યસેવા ! ખરી રીતે જ્યાં આ બે પ્રવૃત્તિઓને જરાયે મેળ નથી ત્યાં મોહનભાઈ આવું અત્યુત્તમ ફળ નિપજાવી શક્યા તે માટે એમના ઉદ્યોગની શી વર્ણુતા કરી શકાય ! કેવળ સાહિત્યપ્રવૃત્તિ એ જ જેમના જીવનનિર્વાહનો ખાસ ઉપાય હોય અને એ જ જાતનું જીવન જીવવા માટે જેઓ સરખયા હોય તેવા પુરુષો પણ, જે કાર્ય મોહનભાઈએ કરી બતાવ્યું છે તે કરી બતાવવા ભાગ્યે જ ભાગ્ય-

શાળી નીવડે છે. મોહનભાઈ જો ન જન્મ્યા હોત તો કદાચ જૈન ગૂર્જર કવિઓની ઝાંખી કરવા જગતને ૨૧મી સદીની વાટ જરૂર જોવી પડત.

...સૂઝને ગાંઠિયે ગાંધી જેવા અનેલા સાક્ષરવર્ગમાંના મોટા ભાગને તો આ ગ્રંથનાં પૂરાં પાનાં ફેરવી જવા જોટલું ધૈર્ય પશુ હોવું કઠણ છે ત્યારે મોહનભાઈ તો આવા અનેક ભાગો લખી, સુધારી, છપાવી બહાર પાડવાના હજી તો મોટા મનોરથો કરી રહ્યા છે. ભગવતી શ્રુતદેવતા એમના આ મહનીય મનોરથોને સફળ કરવાની શુભ તક આપે.

જૈન સાહિત્ય સંશોધક

જિનવિજય

ફાલ્ગુન સં. ૧૯૮૩

આચાર્ય, ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર

આવી સેવા બળવનાર કોઈ નથી

તમારી મહેનત અથાગ છે. તમે જૈન ગુજરાતી સાહિત્યની જેવી સેવા બળવી છે તેવી જૈનેતર ગુજરાતી સાહિત્યની સેવા બળવનાર કોઈ નથી.

તા. ૨૫-૧૨-૧૯૧૬

કેશવલાલ હ. ધ્રુવ

મારા સામર્થ્યની બહાર

આવા આકરગ્રંથનું અવલોકન લખવું એ મારા જેવાના સામર્થ્યની બહાર છે.

તા. ૯-૮-૧૯૩૧

નરસિંહરાવ લોળાનાથ દિવેદિયા

આની કદર કોણુ કરી શકે ?

આવા સંગ્રહની કદર સામાન્ય રીતે વાંચનાર કરતો નથી. સંગ્રહની ગણના મૌલિક ગ્રંથથી જિતરતી કરાય છે પણ આવા શાસ્ત્રીય સંપાદનની કિંમત સાહિત્યમાં ઘણી મોટી છે અને તેની મહેનત તો તે પ્રકારનું કામ કર્યું હોય તે જ સમજે છે.

પ્રસ્થાન, દીપોત્સવી અંક ૧૯૮૩

રામનારાયણ વિ. પાઠક

અંધારી ગુફામાં મશાલ લઈ જનાર

જૈન સાહિત્યકારોએ ગૂર્જરી વાણીની શી-શી સેવા કરી તેની આજ પ્રતીતિ પડે છે. નરસિંહ મહેતાની પૂર્વે પણ પાંચ-છ સદીઓ સુધી ગૂર્જર સાહિત્યનું ગૌરવ, મધપૂડામાં મધુ પૂરતી મધમાખીઓની માફક પુષ્કળ જૈન કવિઓ સંઘરી રહ્યા હતા - અને તે કેવળ એક જ દિશામાં નહીં : ઇતિહાસ, વાર્તા, કાવ્યો, સુભાષિતો, અલંકારશાસ્ત્રો અને કઠોર વ્યાકરણ : એવી સર્વદેશીય સાહિત્ય-આરાધનામાં સાધુઓ સુધ્ધાં શામિલ હતા...

*

પાંચ સદીઓની આ અંધારી યુગમાં મથાલ લઈ જવાનો યશ રા. મોહનલાલ દલીયંદ દેશાઈને મળે છે...સવા વર્ષથી એ બાંધુ 'જૈનયુગ' નામનું માસિક કાઠી, ઇતિહાસ, ભાષા અને સંસ્કૃતિની દૃષ્ટિએ ચૂપચાપ સંગીન સંશોધનકાર્ય કરે જાય છે. પણ કમભાગ્યે જનસમુદાયની આંખો આડે પંથદૃષ્ટિના કાચો જડાવા હોવાથી એમના પ્રયાસો બહુ થોડાની જ નજરે ચડતા હશે.

સૌરાષ્ટ્ર

રા. કેતુ

તા. ૫-૨-૧૯૨૭

'કલાને મંદિર'

અપૂર્વ સાહસ

ગૂર્જર સાહિત્યમાં પ્રાંતિક અસ્મિતાની જે જવાણ પ્રગટ થઈ છે તેને અજવાળે-અજવાળે આપણી ભાષા તથા ઇતિહાસના ઊંડા ભૂતકાળની યુગમાં પ્રાચીનતાના અનેક આશંકો આજે પરિભ્રમણ કરીકરી આપણા અસલી બળનું પ્રેરણાસ્થળ શોધી રહ્યા છે. એ ત્વરિત ગતિથી ખોદાઈ રહેલા સંશોધનપ્રદેશમાં પ્રસ્તુત ગ્રંથના કર્તાએ કરેલું અપૂર્વ સાહસ આજે ગુજરાત સહર્ષ વધાવી લેશે.

સૌરાષ્ટ્ર, તા. ૫-૨-૧૯૨૭

'તવો ફાલ'માંથી

મૂલ્યવંતાં કવિરત્નોનો પરિચય

રા. રા. મોહનલાલ દલીયંદ દેશાઈએ પ્રાચીન જૈન સાહિત્યરૂપી અત્યાર સુધીમાં અપ્રકાશિત રહેલી રત્નખાણુમાંથી મહાન અને મૂલ્યવંતાં કવિરત્નોનો...પરિચય કરાવ્યો છે. એ સાધુજીવન જીવનારા મહાત્મા જૈન કવિઓએ પોતાના સમયમાં પોતાના સહબંધુ, અદ્યક્ષ વા જિગ્રાસુ અને જ્ઞાનપિપાસુ જનસમૂહને પોતાની આખ્યાનકૃતિઓ દ્વારા ધર્મ, તત્ત્વ, સાહિત્ય, ઉપદેશ, ભક્તિ, નીતિ, સંસાર સંબંધમાં આવશ્યક ભાગદર્શક જ્ઞાનજ્યોતિ દાખવી, અને તેમનામાં ઉન્નત જીવન જીવવાનું બળ ઉદ્ભાવ્યું અને સદાગ્રહ પ્રેર્યો છે...

...તેમણે સાથેસાથે આ ગ્રંથ 'રેકરન્સ' તત્ત્વદર્શી સૂચક આકર-ગ્રંથ તરીકે અભ્યાસકોને તેમ પર્યેષકોને પણ ઉપયોગી થઈ શકે તે સારુ તેના અંતભાગમાં વિવિધ સૂચિઓ અને અનુક્રમણિકાઓ અને આરંભમાં પણ વિસ્તૃત વિષયાનુક્રમણી સંયુક્ત કરી છે...

ગુજરાતી, તા. ૨૭-૧૧-૧૯૨૭

અંબાલાલ ખુલાખીરામ જાની

અનન્ય પ્રીતિપરિશ્રમ

પ્રયોજકે આ ગ્રંથ તૈયાર કરવામાં લગભગ પંદર વર્ષ ખર્ચ્યાં છે એ એક જ વાત આ પુસ્તકની મહત્તા સૂચવવા બસ થશે. ભાષાનો ક્રમિક વિકાસ કેવી રીતે થયો, કયાકયા કવિએ ભાષાસાહિત્યના અંગને કેવી રીતના શૃંગાર સજ્જ્યા અને એ દરેક કવિની પ્રતિભા કેટલી ધારદાર હતી તે બતાવવા માટે પ્રયોજકે પ્રસ્તાવનામાં કહ્યું છે તેમ ‘ધૂળધોયા’ તરીકેનો આનંદ અનુભવી શકે તે જ કંઈક પોતાનો અધિકાર સ્થાપી શકે અને અમને બાણીને આનંદ થાય છે કે માત્ર જૈન સાહિત્યસેવકોએ જ નહીં પણ ગુજરાતી સાહિત્યના સર્વ ઉપાસકોએ રા. દેશાઈના આ ગ્રંથ તેમજ તે પાછળના અનન્ય પ્રીતિપરિશ્રમની મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરી છે. જૈન, તા. ૧૮-૩-૧૯૨૮

A Wonder to Stare at

The publication is the most monumental bibliographical work...He says that so many collections of mss. in private possessions of priests remain to be examined ...If all this booty be gathered, what a vast literature will be revealed! It would be really a wonder to stare at.

‘ઓરિજિન એન્ડ નેચર ઓફ
ધ ડાયલેક્ટ (ઓર ડાયલેક્ટસ)
કોલ્ડ અપ્રેશ’ એ નિબંધ

મધુસૂદન ચિમનલાલ મોદી

A Treasure House of Old Poems

This is a treasure house of old poems written by Jain poets in Gujarati...The collection is the result of Mr. Desai's persistence and assiduity as he has hardly left a single Jain Bhandar unexplored, wherever and whenever he could help it...We congratulate Mr. Desai in his *magnum opus*...

મોડર્ન રિવ્યૂ, જાન્યુઆરી ૧૯૨૭

કૃષ્ણલાલ મો. ઝવેરી

અનંત ધૈર્ય

સાહિત્ય એક સાધના છે - તેમાં અનંત ધૈર્ય ફેટલું આવશ્યક છે તે તમારા આ પ્રકાશન ઉપરથી સમજાય છે.

તા. ૧૮-૧૨-૧૯૨૬

‘સુશીલ’

A Book for Book-makers

Your book is really a book for book-makers.

તા. ૧૭-૨-૧૯૨૭

નાનાલાલ ચીમનલાલ મહેતા

એક જ પુસ્તક પૂરતું

‘આચીન ગુજરાતી ભાષાના સાહિત્યની શ્રીવૃદ્ધિ પણ મોટે ભાગે જૈનોને જ આભારી છે’ આ સત્યને ઘડાર લાવવામાં રા. દેશાઈનું આ એક જ પુસ્તક પૂરતું છે.

તા. ૫-૮-૧૯૨૭

પં. હરગોવિંદદાસ ત્રિ. શેઠ

અનેક રીતની શાસ્ત્રીય રચના

આ ગ્રંથને...અનેક રીતે શાસ્ત્રીય સ્વરૂપે રચવા માટે ગુજરાતના સાહિત્યસેવકોએ ભાઈ મોહનલાલને ખરે જ ધન્યવાદ આપવો ઘટે.

પાટીદાર, પોષ ૧૯૮૪

નરસિંહભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ

અનુપમ જ્ઞાનવિલાસને ઇતિહાસમાં અચળ કર્યો

જૈન કાવ્યસાહિત્યના મહાભારત બે ભાગ,
અવલોકનથી ઊપજ્યો અંતરમાં અનુરાગ. ૧
જતિ સતી ગુરુ ઘાનીનો અનુપમ જ્ઞાનવિલાસ,
અચળ કર્યો ઇતિહાસથી, એ નહિ અદ્વ પ્રયાસ. ૨
ગુજરાતી સાહિત્યમાં જૈન કવિ વર વીર,
શુદ્ધ સ્વરૂપે દાખવ્યા, મોહન મતિ ગંભીર. ૩
શ્લેષાંખર મંડળ મલી તેનો કર્યો પ્રકાશ,
ફૂલો અભિવંદન કરે, ઈશ્વર પૂરે આશ. ૪

તા. ૧૩-૬-૧૯૩૧

કલ્યાણ ધર્મસિંહ કવિ

સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ

[પ્રથમાવૃત્તિના ભાગ ૧ અને ૨માં કેટલાક સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ આપવામાં આવી હતી. પરંતુ એમાં સમજ આપવામાં ન આવી હોય એવા સાંકેતિક અક્ષરો વપરાયેલા જોવા મળ્યા છે. અહીં એ સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ મળી શકી તેટલી ને તેની આપવામાં આવી છે. એમાં શ્રી દેશાર્જના પ્રથમ આવૃત્તિનાં નિવેદનો, 'જૈનો સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' (દેશાર્જ) અને 'યુગપ્રધાન જિનચંદ્રસૂરિ' (નાહટા)ની તથા કેટલીક વ્યક્તિગત મદદ પણ મળી છે. આ સાંકેતિક અક્ષરોની સૂચિ જતાવશે કે એના વપરાશમાં એકસૂત્રતા રહી નથી. એક જ નામના એકથી વધુ સાંકેતિક અક્ષરો યોજાઈ ગયા છે તે ઉપરાંત આખા નામનો પણ ઉપયોગ થયો છે. અહીં કેટલાક સાંકેતિક અક્ષરોનો મેળ વપરાયેલા આખા નામની મદદથી બેસાડ્યો છે.

અહીં આધારસામગ્રીના અને અન્ય એમ બે પ્રકારના સાંકેતિક અક્ષરોને જુદા પાડ્યા છે. સાંકેતિક અક્ષરો જન્મને માટે ન યોજાયા હોય એવી આધારસામગ્રીનો પણ, પૂરી સૂચિ કરવાના હેતુથી, નામનિર્દેશ કર્યો છે.

[] આ પ્રકારના ડોહમાં મૂકેલી સર્વળી સામગ્રી આ ખીજ આવૃત્તિના સંપાદક તરફથી મૂકવામાં આવી છે. * એની કદડી સાથે મૂકેલા સાંકેતિક અક્ષરો પૂર્તિની સામગ્રીના છે, 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ની મૂળ સામગ્રીના નથી.]

ક. આધારસામગ્રી અને તેના સાંકેતિક અક્ષરો

—	અગરચંદ ભેરુદાન બાંડિયા લાયબ્રેરી, બિકાનેર
અનંત ભં.	અનંતનાથજીનું જૈન મંદિર, માંડવી, મુંબઈનો ભંડાર
* અનુપ.	અનુપ સંસ્કૃત લાયબ્રેરી
અખીર.	[બિકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર અંતર્ગત અખીરચંદજી સંગ્રહ]
અભય.	* અભય જૈન ગ્રંથાલય સંગ્રહ, બિકાનેર [જુઓ નાહટા સં.]
અમર. ભં.	અમરવિજય મુનિ - સિનોર કે ડભોઈમાંનો ભંડાર

- આ. ક. ભં. શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પાલીતાણાની પેઢીમાં
સોંપાયેલો સ્વ. અંગાલાલ યુનીલાલનો જ્ઞાનભંડાર
આગ્રા ભં. [વિજયલક્ષ્મીસૂરિ જ્ઞાનભંડાર, ખેલનગંજ, આગ્રા
હોવાનું જણાય છે. જુઓ વિ. ધ. ભં.]
— આત્માનંદસલા, ભાવનગર [જુઓ ભક્તિવિજયભં.]
[આલિસ્ટઓષ્ઠ આદ્યપેટિકલ લિસ્ટ ઓફ મેન્યુસ્ક્રિપ્ટ્સ ઇન ધ
ઓરિએન્ટલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ખરોડા વો. ૨, સંપા.
રાધવન નિખયાર, પ્રકા. ઓરિએન્ટલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ,
વડોદરા, ૧૯૫૦. જુઓ સેં. લા.]
— [* ઇન્ડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી]
ઈડર ભં. [ઈડર સંઘનો ભંડાર હોવાની શક્યતા]
— ઈડર બાઈબોનો ભંડાર
— ઈડર ગોરજી ભંડાર
ઉદયપુર ભં. [શીવલનાથ મંદિર ભંડાર, ઉદયપુર હોવાની શક્યતા]
— ભિનાવાળા મોરારજી વકીલનો ચોપડો
એપિ. ઈંડિ. એપિગ્રાફિકા ઈંડિકા
એ. રા. સં. એતિહાસિક રાસ સંગ્રહ, પ્રકા. યશોવિજય ગ્રંથમાલા,
ભાવનગર
— * ઓરિએન્ટલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, વડોદરા [જુઓ સેં. લા.]
કચ્છી દ. ઓ. કચ્છી દશા ઓસવાલ પાઠશાલા, માંડવી, મુ'બઈનો
ભંડાર
[કંઠસૂચિ કવીશ્વર દલપતરામ હસ્તલિખિત પુસ્તકસંગ્રહની સૂચિ,
તૈયાર કરનાર હીરાલાલ ત્રિભોવનદાસ પારેખ, પ્રકા.
ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, અમદાવાદ, ૧૯૩૦]
કમલમુનિ [વિશેષ પરિચય પ્રાપ્ત નથી]
ક. મુ. [ઉપકુક્ત કમલમુનિ?]
કલ.સંકો.કેટ. [કલકતા સંસ્કૃત કોલેજ કેટેલોગ]
ક. વિ. કલ્યાણવિજય મુનિ
— કવિ દલપતરામ સંગ્રહ, ગુજરાત વર્નાક્યુલર
સોસાયટી, અમદાવાદ [કંઠસૂચિમાં સમાવિષ્ટ]
— કાથવટે[ના હસ્તાપ્રતોવિષયક] [રિપોર્ટ

- કૃપા. [કૃપાચંદ્રસૂરિનો ભંડાર, બિકાનેર]
 કીલ. [કીલહોર્નના હસ્તપ્રતોવિષયક રિપોર્ટ]
 [કેટલોગયુરા કેટલોગ એવ ધ ગુજરાતી એન્ડ રાજસ્થાની મેન્યુસ્ક્રિપ્ટ્સ ઇન ધ ઇન્ડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી, પ્રકા. ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ૧૯૫૪]
- કો. [કોડાય, કચ્છનો ભંડાર ?]
 કોડાય. [કોડાય, કચ્છનો ભંડાર]
 ક્ષ. ક્ષમાકલ્યાણકૃત ખરતરગચ્છની પદ્માવલી
 ક્ષમા. [ઉપાધ્યાય ક્ષમાકલ્યાણજી ભંડાર ? જુઓ યુગપ્રધાન જિનચંદ્રસૂરિ]
- ખં. ભં. ખંભાતના ભંડાર [કેટલાક ભંડારોનો અલગ નિર્દેશ આવે છે. જુઓ અહીં જ આગળ.]
- [ખેડા. ભં. નં. ૧ - મોટા મંદિરમાં આવેલો પુસ્તકભંડાર; નં. ૨ - મુનિ ભાગ્યરત્ન પાસેનો ગ્રંથભંડાર; નં. ૩ - રસુલપરામાં ભાવસાર શ્રાવકોથી વહીવટ કરાતા દેરાસરમાંનો ગ્રંથભંડાર. ખેડાના ભંડારો લા. દ. ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, અમદાવાદમાં આવી ગયા છે.]
- ખેડા સંઘ ભંડાર
- ગા. ભં. ગારિયાધરનો ભંડાર
- ગુ. [ગુલાબકુમારી લાયબ્રેરી, કલકત્તા હોવા સંભવ છે.]
- * ગુલાબકુમારી લાયબ્રેરી
- ગુ.વિ.ભં. ગુલાબવિજયજી પંન્યાસ કે જે અમદાવાદમાં વીરવિજયના ઉપાશ્રયમાં રહે છે તેમની પાસેનો ભંડાર
- ગૂ.વ.સો. [ગૂજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી જુઓ કવિ દલપતરામ સંગ્રહ]
- [ગૂહાયાદી ગૂજરાતી હાથપ્રતોની સંગ્રહિત યાદી (સને ૧૯૩૭ સુધીની), તૈયાર કરનાર કેશવરામ કાશીરામ શાસ્ત્રી, પ્રકા. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, અમદાવાદ, ૧૯૩૯]
- ગે. રે. ડૉ. ગેરિનોની જૈન રેપર્ટરી (ફ્રેંચ ભાષામાં)

ગોડીજી.	[ગોડીજી જૈન જ્ઞાનમંદિર, પાવધુની, મુંબઈ ?]
—	ગોડીજીનો ભંડાર, ઉદયપુર
ગો. ના.	ગોકુળદાસ નાનજી ગાંધી, રાજકોટ
ઘો.	[ઘોઘા ભંડાર જ હોવા સંભવ]
—	ઘોઘા સંઘ ભંડાર [લા. દ. ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, અમદાવાદમાં આવી ગયેલ છે]
ચં. ભં.	ચંચલખડેનનો ભંડાર, ક્રતાશાની પોળ, હરકોર શેઠાણીની હવેલી, અમદાવાદ
ચિ. ડા.	(સદ્ગત) ચિમનલાલ ડાહ્યાભાઈ દલાલ એમ. એ. ચેનસાગર ભંડાર, ઉદયપુર
—	ચૈત્યવંદન સ્તુતિ સ્તવનાદિ સંગ્રહ, ૩ ભાગ, પ્રકા. શિવનાથ હુંખાજી જૈન પુસ્તકાલય, ૪૯ વેતાલ પેડ, પૂના
ચૈત્ય.આ.સં.	ચૈત્યવંદન સ્તુતિ સ્તવનાદિ સંગ્રહ, ૩ ભાગ, પ્રકા. શિવનાથ હુંખાજી જૈન પુસ્તકાલય, ૪૯ વેતાલ પેડ, પૂના
જય.	[ઉપાધ્યાય જયચંદ્રજીનો ભંડાર, બિકાનેર કે જયપુર પંચાયતી ભંડાર (ખરતર) ?]
જશ.(વડવા/	[જશવિજય ભંડાર, વડવા, ભાવનગર. હાલમાં આત્માનંદ સભા, ભાવનગરમાં]
ભાવનગર)	
જશ. સં.	મુનિ જશવિજયજીનો સંગ્રહ [એમણે પછીથી પાટણમાં રહીને કરેલો જે હાલ કેસરખાઈ જૈન ભંડાર, પાટણમાં છે તે અભિપ્રેત જણાય છે]
જિ.	શ્રી જિનવિજય સંપાદિત પ્રાચીન જૈન લેખસંગ્રહ
જિ. ચા.	[શ્રીપૂજ્ય જિનચારિત્રસૂરિ સંગ્રહ. જુઓ શ્રીપૂજ્યજીનો સંગ્રહ]
—	જિનદત્ત ભંડાર, મુંબઈ
—	જિનસાગરસૂરિ શાખા ભંડાર, બિકાનેર.
જિ. વિ.	જિનવિજય (પુરાતત્ત્વમંદિર)
—	જૂનો સંઘ ભંડાર, પાટણ [જુઓ સંઘ ભંડાર]
જેસ. ભં.	જેસલમેરનો ભંડાર
જેસલ.ભ.ભં.	[જેસલમેર ભદ્રસૂરિ જ્ઞાનભંડાર]
જેસલમેર	જેસલમેર ભાંડાગાર સૂચી
ભાં. સૂચી	
જે.એ.ઈ.ભં.	જૈન એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા, મુંબઈ હસ્તક્રમે

જૈ. ગૂ. ઇ.	ભંડાર
જૈ. પ્ર.	જૈન ગૂર્જર કવિઓ
—	જૈન પ્રબોધ, પ્રકા. ભીમશી માણેક
* જૈ. ભં.	જિનપ્રતિમા લેખસંગ્રહ [જુઓ છુ.]
જૈનાનંદ.	૧
જૈ. વિ. શા. શા. }	[જૈનાનંદ લાયખેરી, ગોપીપુરા, સુરત]
ભં. અમદાવાદ }	જૈન વિદ્યાશાળા જ્ઞાનભંડાર [દોશીવાડાની પોળ]
જૈ. શા.	અમદાવાદ
—	જૈનશાળા [અમદાવાદ]
[જૈડાપ્રોસ્ટા	જૈન સંઘ જ્ઞાનભંડાર, પાટણ [જુઓ સંઘ ભંડાર]
—	જૈન-હાન્ડશ્રીપ્ટેન પ્રોઇસિશન સ્ટાટ્સબિલ્ડિંગ-ઓથેક, સંપા. વાલથેર શુબ્રિંગ, લિપઝિંગ, ઓટ્ટો હારાસોવિટ્ઝ, ૧૯૪૪ (જર્મન ભાષામાં)]
—	જ્યોતિર્વિદ લગવાનદાસ
ઝી.	[ઝીંજુવાડા, ઉમેદખાંતિ જૈન જ્ઞાનમંદિર]
ડા. પાલણપુર	[ડાયરા ઉપાશ્રયનો ભંડાર, પાલણપુર]
ડા. અ. ભં. }	[ઉપયુક્ત ભંડાર ?]
(પાલણપુર) }	
—	
—	ડા. ત્રિ. પ્રથસિતસંગ્રહ
[ડિક્ટલોગમાં]	ડાહ્યાભાઈ મોતીચંદ વડીલ, સુરત
ડે. ભં.	ડિસ્ક્રિપ્ટિવ ડેટલોગ ઓફ મેન્યુસ્ક્રિપ્ટ્સ ઇન ભાંડારકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, પૂના
ડે. ડો.	ડેહલાના અપાસરાનો ભંડાર, અમદાવાદ
—	ડેક્કન કોલેજ, પૂનામાં સરકારી ખરીદેલી હસ્તપ્રતોનો સંગ્રહ રહેતો હતો તે, જે હાલમાં કેટલાક વખતથી સર ભાંડારકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, પૂનાને સોંપાયેલો છે.
—	[ડિક્ટલોગમાં સમાવિષ્ટ]
—	ડી. કે. કલકતા સં. કોલેજ કે. [જુઓ કલ. સં. ડો. કેટ.]
ડો. અ. ભં. }	[જુઓ ભાવ. ભં.]
(ભાવનગર) }	

ડૉ. ત્રિ.	ડૉ. ત્રિભુવનદાસ લહેરચંદ શાહ
—	તખતમલજી દોશી, દેશનોક ગામ, ખિકાનેર પાસે
તિલક ભં.	[તિલકવિજય ભંડાર, મહુવા]
દાન.	[ખિકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર અંતર્ગત દાનસાગર સંગ્રહ]
* દિ. જયપુર	[જયપુરનો દિગંબર જૈન ભંડાર અભિપ્રેત જણાય છે.]
દે. લા.	શેક દેવચંદ લાલચંદ પુસ્તકોદ્ધાર કંડ, સુરત
દે.લા.પુ.લા.	શેક દેવચંદ લાલચંદ પુસ્તકોદ્ધાર લાયબ્રેરી, સુરત
ધા.પ્ર.સં.	ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ [જુઓ છુ.]
ધો. ભં. }	ધોરાજી સ્વ. માણેકચંદજીએ સંગ્રહિત સર્વાંશ
ધો.સ. ભં. }	મહાવીર જૈન પુસ્તક ભંડાર
—	નાથાલાલ છગનલાલ પાલજીપુરવાળા
ના. ભં.	નાનચંદજી યતિનો શાંતિનાથ મંદિર, પાવધુની,
	મુંબઈમાંનો ભંડાર
નાહટા સં.	[અગરચંદ નાહટાનો સંગ્રહ જે અભય જૈન ગ્રંથાલય સંગ્રહના નામથી પણ ઓળખાય છે]
[નાહર.]	નાહર પૂરણચંદજીના જૈન લેખ સંગ્રહ
* નાહર.	[ઉપર્યુક્ત ?]
નિ.વિ.(ચા.)	[નિત્યવિજય લાયબ્રેરી, ચાણુરમા હોવા સંભવ છે]
—	પંચાયતી જૈન શ્વેતાંબર ભંડાર/અભયસિંહ ભંડાર,
	જયપુર
પાદરા ભં.	[પાદરા જૈન સંઘનો ભંડાર અભિપ્રેત લાગે છે]
પા. ભ.	[શેક પાનાચંદ ભગુભાઈ, સુરતનો નિર્દેશ જણાય છે]
પા. ભં.	પાટણના ભંડારો ૧, ૨, ૩, ૪ એમ જુદા પાઠવા માટે
	જણાવેલ છે, પણ તે દરેક કયો છે તે જાણી
	શકાયું નથી [પાટણના આ ભંડારોનો એમના અલગ
	નામથી પણ નિર્દેશ થયો છે તે જુઓ. પાટણના
	ભંડારોની પ્રસિદ્ધ થયેલ યાદી તે હેઠ્ઠી ટાંચિ.]
પાલનપુર	[પાલનપુર તપાગરજી ઉપાશ્રયનો ભંડાર ?]
પા. ભં. ભં.	?

પી.	[પીટર્સનના હસ્તપ્રતવિષયક રિપોર્ટ]
પી. પ.	[ઉપયુક્ત રિપોર્ટ નં. ૫ જણાય છે]
પુ.	?
પુ. મં.	[(ગુજરાત) પુરાતત્ત્વ મંદિર અભિપ્રેત જણાય છે]
પૂ. અ.	જુઓ રા. પૂ. અ.
પ્ર. કાન્તિ.	[પ્રવર્તક કાન્તિવિજયજી જ્ઞાનભંડાર, પાટણ અભિપ્રેત જણાય છે]
પ્ર. કા. ભં.	પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી પાસેનો ભંડાર, નરસિંહજીની પોળમાં, વરોદરા
પ્ર.કા.ભં.જાણી	પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજીનો જાણીમાંનો ભંડાર
પ્રા. તી. સં.	પ્રાચીન તીર્થમાલા સંગ્રહ, પ્રકા. યશોવિજય ગ્રંથ-માલા, ભાવનગર
[*પુ.સ્ટે.લા.	પુશિચ્ચન સ્ટેટ લાયબ્રેરી]
પ્રે. ર. સં.	શેડ પ્રેમચંદ રતનજી, ભાવનગર પાસેનો સંગ્રહ
—	ફાળૈસ [ગુજરાતી] સભા, મુંબઈ
બડે.	[જુઓ રત્ન. ભં.]
બાલ.	ચતિ બાલચંદ, ખામગાંવ
—	* બિકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર
—	* બિકાનેર જિનહર્ષસૂરિ ભંડાર
બી. ડી.	ભાઉ દાજી
બુ.	બુદ્ધિસાગરસૂરિ પ્રયોગિત જૈન ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ
*બૂ. જ્ઞાન.	બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર [જુઓ બિકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર]
—	બ્રિટિશ ગ્યૂઝિયમ
ભ. ભં.	ભરૂચમાંનો ભંડાર
—	ભક્તિવિજય ભંડાર, ભાવનગર [આત્માનંદ સભા]
ભાવ. ભં.	ભાવનગર, ડોસાભાઈ અભેચંદનો જૈન સંઘનો ભંડાર
—	[જુઓ ડો. અ. ભં. (ભાવનગર)]
	* ભારતીય વિદ્યામંદિર, મુંબઈ [‘ભારતીય વિદ્યાભવન’ જોઈએ]
ભાં. ઇ.	[ભાંડારકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, પૂના. જુઓ ડે. ડો.]
ભી. મા.	ભીમશી માણેક, હાલ ખારિયા બિલ્ડિંગ, પાયધુની,

ભુવન.	મુખર્ધ
મ. કી.	?
મ. જૈ. વિ.	સ્વ. મનસુખલાલ કીરતચંદ
—	[મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, મુખર્ધ]
મ. ખ.	* મણિસાગરસૂરિ સંગ્રહ, કોટા
મ. ખ. સં.	સ્વ. મણિલાલ ખટ્ટારભાઈ વ્યાસ
મહર.	સ્વ. મણિલાલ ખટ્ટારભાઈ વ્યાસનો સંગ્રહ
મહિમા.	[ખિકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર અંતર્ગત મહરચંદ્ર સંગ્રહ]
—	[ખિકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર અંતર્ગત મહિમાભક્તિ સંગ્રહ]
—	* મહોપાધ્યાય વિનયસાગરજી સંગ્રહ, કોટા
માણેક ભં.	માણેકમુનિનો ચોપડો
મારી પાસે	માણેકવિજય વતિ, ઈંદોરનો ભંડાર
માં. ભં. }	[મોહનલાલ દલીચંદ દેશાઈનો સંગ્રહ]
માંગરોલ. }	માંગરોલના સંઘ હસ્તકનો ઉપાશ્રયમાંનો ભંડાર
મિશ્ર.	મિશ્ર બંધુઓ
મુક્તિ.(વડોદરા)	[મુક્તિકમલ જૈન મોહન જ્ઞાનમંદિર, વડોદરા]
—	* મુનિ પુણ્યવિજયજી સંગ્રહ [જુઓ મુપુગૂહસૂચી]
—	મુનિશ્રી જિનવિજયજી પાસે [જુઓ જિ. વિ.]
—	મુનિ સુખસાગર
[મુપુગૂહસૂચી	મુનિરાજશ્રી પુણ્યવિજયજી સંગ્રહગત ગૂજરાતી હસ્તપ્રતસૂચી, પ્રકા. લાલભાઈ દલપતભાઈ ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, અમદાવાદ, ૧૯૭૮]
મુ.વિ.(છાણી)	[મુક્તિવિજય શાસ્ત્રસંગ્રહ, છાણી]
મુ.વિ.શા.સં. }	મોહનલાલજીનો ભંડાર, સુરત]
(છાણી)	મોતીચંદ્રજી ખખનચી સંગ્રહ
મો. (સુરત)	મોતી સાગર ઉપાશ્રય, પાટણ [જુઓ આ પછી]
* મોતી.	

- મો. મો. પાટણ } [મોક્ષમયંદ મોદીનો ભંડાર, સાગર ઉપાશ્રય, પાટણ.
 (સાગર ઉપાશ્રય } સાગર ઉપાશ્રય ભંડાર અલગ પણ ઉલ્લેખાયેલ છે]
 મો.ભં. } મોરબી સંઘનો ભંડાર
 મો.સેં.લા. } શ્રી મોહનલાલજી સેટ્લસ લાયબ્રેરી, પાંજરાપોળ ગલી,
 લાલબાગ, મુંબઈ
 — } યતિ નેમચંદ-નેમવિજય
 યશોવૃદ્ધિ. } [સાથે 'મહુવા' પણ મળે છે તેથી યશોવૃદ્ધિ બાલાશ્રમ,
 મહુવા સમન્વય છે]
 રત્ન ભં. } રત્નવિજયનો ભંડાર કે જે હાલ ડેહલાના અપાસરાના
 ભંડાર સાથે રાખવામાં આવેલ છે તે, વહીવટકર્તા
 શેઠ મંગળદાસ તારાચંદ ઝવેરી, દોશીવાડાની પોળમાં,
 અમદાવાદ
 — } રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર
 — } * રાજસ્થાન પ્રાચ્ય વિદ્યા પ્રતિષ્ઠાન, જોધપુર
 [જુઓ રાહસ્યચી]
 રા.પૂ.અ. } રાજકોટ શ્રીપૂજ્યના અપાસરાનો ભંડાર, સ્વ. યતિ
 નાનચંદજીના શિષ્ય મોહનલાલના હસ્તકેનો
 રામ. ભં. } [રામલાલ સંગ્રહ, મિકાનેર જણાય છે]
 [રાહસ્યચી } રાજસ્થાની-હસ્તલિખિત-ગ્રન્થસૂચી ભાગ ૧ તથા
 ૨, પ્રકા. રાજસ્થાન પ્રાચ્ય વિદ્યા પ્રતિષ્ઠાન,
 જોધપુર, ૧૯૬૦ તથા ૧૯૬૧]
 રો. એ. સો. } રોયલ એશિયાટિક સોસાયટી, ટાઉન હોલ, મુંબઈ
 લ. } ?
 લ. સુ. } [લક્ષ્મીદાસ સુખલાલ, સુરત]
 લા. ભં. } લાવણ્યવિજય મુનિનો જૈનશાળા, ખંભાતનો ભંડાર
 લા.વિ.સૂ.ચા. } [લાવણ્યવિજયસૂરિ જ્ઞાનભંડાર ? વસ્તુતઃ ઉપયુક્ત
 ભં. ખંભાત } ભંડાર જ હોવો જોઈએ]
 લીં. ભં. } લીંબડીનો ભંડાર (આ કાઠિયાવાડમાં મોટામાં મોટો
 ભંડાર છે)
 [લીંહસૂચી } લીંબડીના જૈન જ્ઞાનભંડારની હસ્તલિખિત પ્રતિ-
 યોત્તું સૂચીપત્ર, સંપા. મુનિશ્રી ચતુરવિજય,

પ્રકા. આગમોદય સમિતિ, મુંબઈ, ૧૯૨૮]

લે. પાટણ
લે. વ. ભં.
લે. સાગર ઉ.
પાટણ

[લેહરુભાઈ વકીલ ભંડાર, સાગર ઉપાશ્રય, પાટણ]

વખતજી શેરી ભંડાર [જુઓ સંઘ ભંડાર, વખતજી શેરી, પાટણ]

વડા ચૌડા ઉ.
વ. રા.

વડા ચૌડા ઉપાશ્રય, સુરત
વધ્માન રામજી, હેમરાજ શેડનો માળો, મુંબઈ યા
નસિયા (કચ્છ)

વ. સેં.
વિ.અ.ગા.ભં.
સાણુંદ

વડોદરા, સેંટ્રલ લાયબ્રેરી [જુઓ સેં. લા.]

?

વિજયધર્મસૂરિ

વિભાપુર.

[વિભાપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર ભંડાર. બુદ્ધિસાગરસૂરિ
જ્ઞાનમંદિર કે સંઘનો જ્ઞાનભંડાર?]

વિ.દા. (જાણી)
વિ.દા.શા.સં.(જાણી)

[વિજયદાનસૂરિ શાસ્ત્રસંગ્રહ, જાણી હોવાનું
સમજાય છે]

વિદ્યા.

વિદ્યાવિજય મુનિ તે વિજયધર્મસૂરિના શિષ્ય.

વિ.ધ.ભં.

સ્વ. વિજયધર્મસૂરિનો ભંડાર કે ને હાલ
વિજયધર્મલક્ષ્મીલાયબ્રેરી, બેલનગંજ, આગ્રામાં
રાખવામાં આવ્યો છે

વિ. નં.

?

વિ.ની.સૂ.ભૂં.
(ખંભાત)

[વિજયનીતિસૂરિ ભંડાર, ખંભાત, હાલમાં જૈન-
શાળા, ટેકરીમાં]

વિ.ને.ભં.

વિજયનેમિ સૂરીશ્વર જ્ઞાનમંદિર, ખંભાત

વિમલ.

[નીચેના બેમાંથી કોઈ?]

—

વિમલ ભંડાર, કાળુશાની પોળમાંનો

—

વિમલગચ્છ ભંડાર, વિજાપુર

વિ.મે.અમદાવાદ

?

—

વિરમગામ સંઘ જ્ઞાનભંડાર

વિ.લ.સુ. શા.	}	[વિજયલઘ્નિસૂરિ જ્ઞાનભંડાર, ખંભાત જણાય છે]
ભં. ખંભાત		
વિ. વિ. રાધનપુર		?
વિ. વીર. સુ.	}	?
જ્ઞા. મં. રાધનપુર		
વિ.વી.સં. જ્ઞાન-	}	?
મંદિર, રાધનપુર		
વિવેક. ભં.		વિવેકવિજય યતિનો ભંડાર, ઉદેપુર
વી. ઉ. ભં.		[વીરવિજય ઉપાશ્રય, અમદાવાદનો ભંડાર. જુઓ- યુ. વિ. ભં.]
વીકા.		[વીકાનેર-બિકાનેરનો ડોઈ ભંડાર જણાય છે]
વી. શા. ભં.	}	?
રાધનપુર		
વી.સં. જ્ઞાન-	}	?
મંદિર, રાધનપુર		
વી. પા.		વીરબાઈ પાઠશાળા, પાલીતાણા
—		વૃદ્ધિચંદ્ર ભંડાર, ભાવનગર
વે.		[ત્રિ. વેલનકર સંપાદિત કેટલોગ]
વેબર.		[વેબરનું કેટલોગ]
—		શા. વર્ધમાન રામજી, મુંબઈ [જુઓ વ. રા.]
શાંતિ. ભં.		શાંતિનાથ ભંડાર, ખંભાત
—		શેઠ પુરુષોત્તમ વિશ્રામ ભાવજી સંગ્રહ
—		શેઠ માણેકચંદ હીરાચંદનો ગંગલો, ચોપાટી દિગંબર
—		જૈન મંદિર, મુંબઈ (ડા. ત્રિ. પ્રશસ્તિસંગ્રહ)-
—		* શ્રીપૂજ્યજીનો સંગ્રહ [જુઓ જિ. ચા.]
સ. ભ.		[દિગંબર પન્નાલાલ ઐલક સરસ્વતી ભવન, મુંબઈનો સંગ્રહ જણાય છે]
સ.મા.ભી.		સઝાયમાળા, ભીમશી માણેકની પ્રગટ કરેલ
સ.મા.સં.		[સઝાયમાલા સંગ્રહ ?]
સંધ. ભં.		[પાટણ કે પાલનપુર ?]
સંધ. ભં. પાટણ		[દોશ્લિયાવાડ કે વખતજી શેરી ?]

—	સંઘ ભંડાર, પાટણપુર [જેણાનો ભંડાર ઠહેવાય છે]
—	સંઘ ભંડાર, ફેફલિયાવાડ, પાટણ
—	સંઘ ભંડાર, વખતજી શેરી, પાટણ
—	સંઘવીના પાડાનો ભંડાર, પાટણ
સા. ભં.	સાગરગચ્છનો ઉપાશ્રય, મણિયાતી પાડો, પાટણમાંનો
સાગર ભં.	ભંડાર
સાણુંદ ભં.	[સાણુંદનો કોઈ ભંડાર જણાય છે. જુઓ વિ. અ. જ્ઞા. ભં. સાણુંદ]
સિનોર ભં.	[સિનોર સંઘનો ભંડાર જણાય છે જે હાલ ડભોઈમાં છે. જુઓ અમર. ભં.]
સીમંધર.	[સીમંધરસ્વામી ભંડાર, સુરત]
સુ. લા. (ખેડા)	[સુમતિરત્ન જૈન લાયબ્રેરી]
સેં. લા.	સેન્ટ્રલ લાયબ્રેરી, વડોદરા [જુઓ વ. સેં. આલિસ્ટ-ઓઈ ભા.૨માં આની યાદી પ્રસિદ્ધ થયેલ છે]
—	હરજી જૈનશાળા/જ્ઞાનભંડાર, જમનગર
હા. ભં.	શેઠ હાલાભાઈ મગનલાલ જ્યાં રહેતા તે ફેફલિયા-વાડ, પાટણનો ભંડાર
હં. ભં.	હંસવિજયજી પંન્યાસનો ભંડાર, નરસિંહજીની પોળમાં, વડોદરા.
—	હિન્દી સાહિત્યના સન ૧૯૦૦ની ખોજનો રિપોર્ટ
[હેજૈશાસ્ત્રિય]	પાટણ-હેમચન્દ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાનમંદિરસ્થિત જૈન જ્ઞાનભંડારોનું સૂચિપત્ર ભા. ૧, પ્રકા. શ્રી હેમચન્દ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાનમંદિર, પાટણ, ૧૯૭૨]

ખ. અન્ય સાંકેતિક અક્ષરો

+	આ ચિહ્ન મુદ્રિત કૃતિ સૂચવે છે	આં.	(૧) આંચલિક ગચ્છીય
?	આ ચિહ્ન શંકા સૂચવે છે	ઉ.	(૧) ઉપાધ્યાય (૨) ઉપાશ્રય
અ.	[અસાડ]	ઉદય.	ઉદયપુર
અમ.	અમદાવાદ	ઉપ.	[ઉપકેશગચ્છ]
અં.	(૧) અંચલગચ્છીય (૨) અંક	ઉપા.	[ઉપાધ્યાય]
આ.	(૧) આગમિક ગચ્છીય (૨)	ઋ.	ઋષિ
	આશરે, આસપાસ	ઐ.	ઐતિહાસિક

કા.	[કારતક]	પિ.	}	પિંપલગચ્છીય
કુ.	[કૃષ્ણપક્ષ]	પી.		
ખ.	ખરતરગચ્છ	પુ.		[(૧) પુસ્તક (૨) પુસ્તકાલય (૩) ?]
ખં.	[ખંડ]	પૃ.		[પૃષ્ઠ]
ગ.	(૧) ગચ્છ (૨) ગણિ	પો.		[(૧) પોથી (૨) પોષ]
ગા.	[ગાથા]	પૌ.		પૌર્ણમિક (પૂનમિયા) ગચ્છના
ગ્રં.	[ગ્રંથાગ્ર]	પ્ર.		(૧) પ્રકાશિત (૨) પ્રકાશક- પ્રકટકર્તા (૩) પ્રતિમા [(૪) પ્રથમ (૫) પ્રવર્તક, પ્રવર્તિની]
ગુ.	[ગુજરાતી]	દા.		[દાગણ]
ચૈ.	[ચૈત્ર]	ફે.		?
ગો.	[ગોપાઈ]	બા.	}	બાલાવબોધ
જ.	[જન્મ]	બાલા.		
જે.	[જેઠ]	બૃ.		[બૃહત્]
જેસલ.	[જેસલમેર]	ભ.		[ભટ્ટારક]
જે.	જૈન	ભં.		ભંડાર
જો.	[જોશી]	ભા.		(૧) ભાગ (૨) ભાદ્રપદ માસ- (૩) [ભાર્યા]
ઘા.	[ઘાતિ]	મહો.		[મહોપાધ્યાય]
જ્યે.	[જ્યેષ્ઠ]	મા.	}	[માગશર]
ત.	તપાગચ્છ	માગ.		
દા.	દાબડો	સુ.		[સુનિ]
દિ.	દિગંબર	મો.		[મોક્ષિક]
દો.	[દોશી]	ર.		રચ્યા, રચના
દ્વિ.	[દ્વિતીય]	ર.સં.		રચ્યા સંવત
નં.	નંબર	રા.		રાસ
પ.	(૧) પત્ર (૨) [પરી, પરીખ ?]	લ.		લખ્યા
[પ.કં.	પત્રકમાંક]	લગ.		[લગલગ]
[પ.સં.	પત્રસંખ્યા (૨-૧૧ એમ બે આંકડા હોય ત્યાં બીજો આંકડો દરેક પત્રમાં પંક્તિની સંખ્યા સૂચવે છે)]	લ.સં.		લખ્યા સંવત
પં.	(૧) પંક્તિ (૨) પંન્યાસ	લિ.		લિખિત, લિપિકૃત
પા.	[(૧) પાડાંતર (૨) પાનાં]			

सुं.	[सुंकागच्छीय]
से.	लेखक [लिपिकार]
सें.	सेंकागच्छीय
व.	?
वडो.	वडोदरा
वा.	वायक=उपाध्याय
वास्त.	[वास्तव]
वि.	विक्रम
वी.	[वहीतुं भ्रष्ट रूप ?]
विव.	[विवहारी, व्यवहारिक ?]
वे.	[वेवहारी, व्यवहारिक ?]
वै.	[वैशाख]
वो.	वोद्युम-पुस्तक
व्य.	[व्यवहारिक]
शि.	शिष्य

शु.	शुद्धि, शुक्लपक्षे
आ.	[(१) आवक, आविका (२) आवण]
अ.	[अष्टी]
अलो.	अलोक
स.	सञ्जाय
सं.	(१) संवत् (२) संस्कृत भाषा (३) संग्रह
[सं'पा.	सं'पादक]
सा.	[साढ (शाढ)]
सू.	सूरि
स्त.	स्तवन्
स्तो.	[स्तोत्र]
स्व.	स्वर्गवास, स्वर्गस्थ

મહત્વની શુદ્ધિવૃદ્ધિ

[અહીં મહત્વના મુદ્દાઓ કે સંપાદનદોષોની શુદ્ધિ ઉપરાંત કેટલીક પાઠશુદ્ધિ પણ દાખલ કરી છે. આ મુજબ અંથમાં પહેલેથી જ સુધારા કરી લેવા લલામણુ છે, જેથી અશુદ્ધિઓથી દેરવાઈ જવામાંથી બચી શકાય.

‘જૈન ગૂઝર કવિઓ’ની પ્રથમ આવૃત્તિમાં કૃતિઓના ઉદ્દૃષ્ટ ભાગોમાં ઠીકઠીક અશુદ્ધ પાઠો દેખાય છે. એનાં કારણો ઘણાં હોઈ શકે. મૂળ હસ્તપ્રત ભ્રષ્ટ પાઠવાળી હોય, શ્રી દેશાઈનો વાચનદોષ થયો હોય કે અંથમાં મુદ્દણના દોષ રહી ગયા હોય. આથી પાઠશુદ્ધિનું ક્ષેત્ર ઘણું મોટું ને અધરું બની જાય છે. એ થોડું જોખમી પણ ખરું કેમકે એ જૂની ભાષાની સજ્જતા માટે અને મૂળ હસ્તપ્રત આપણી પાસે ન હોય ત્યારે આપણે ભળતી રીતે સુધારી નાખીએ એવું બને.

અહીં એવા પાઠોની જ શુદ્ધિ સમાવી છે જે સ્પષ્ટ રીતે ભ્રષ્ટ લાગ્યા છે ને જેની શુદ્ધિ ઘણી સહજ રીતે થઈ શકી છે. ખાસ કરીને શબ્દસંધિને ફેરવવામાં તો કશું ખોટું નથી હોતું. તેમ જતાં સુચ જનેા જે સ્થાનોએ જાતે જ સુધારા કરી લઈ શકે તેમ છે તેવાં સ્થાનો તો અહીં ટાળ્યાં જ છે. પાઠશુદ્ધિ પાછળ ડૉ. ભાયાણીનો અત્યંત સદ્ભાવભર્યો શ્રમ પડેલો છે તેની સાભાર નોંધ લેવી જોઈએ.

વૃદ્ધિમાં કેટલીક પાછળથી સંજોડી કે મળેલી માહિતી સમાવી છે.]

૫૦/૫૦. શુદ્ધિ

૧/૫ મમ્મહમાણુ

૧/૬ વિહસિવજ્જણા

૧/૮ અનુ જિંદહિં

૧/૧૧ પર મહુ

૧/૧૩ રતનવ

૨/૨૮ ઉષ્કખહુ

૨/૨૬ કિ ન

૨/૩૧ આરાહિયદ

૬/૪ તિત્થુદરણુ સ

૬/૬ પાલિસુ દડદ

૬/૨૪ માહિસાલિ સુમંઘ સીયલરઉ

૬/૪ પુર વણુ

૬/૧૭ સલહિજએ

૬/૨૬ જાપુ જુ આજદ

૧૧/૧૦ અનુ સંહિઉ

- ୧୨/୭ ଷଢ଼
 ୧୨/୮ ଦୁଧବି ସୁମରେବି
 ୧୩/୧୩ ୧୩୫୮
 ୧୩/୨୧ ଦେସି ମୋ
 ୧୩/୨୬ ଡିଆଁଢିଢି ଛାନ୍ଦି ବି
 ୧୬/୫ ଶୁଭ
 ୧୭/୨୪ ଧର୍ମୀୟ ରୋଜୁ
 ୧୮/୫ ଜୟବାନ୍ତେ ଝୋଡ଼ି ଜା
 ୧୮/୮ ଝିଆଆମେ
 ୧୯/୯ ପଢ଼ିଆଁଆତନା
 ୧୯/୩୦ ନତ୍ୟା
 ୨୦/୪ ଅଗ୍ନାନପଞ୍ଚୁଧ
 ୨୦/୨୨ ପ୍ରସନ୍ନୋ
 ୨୦/୨୭ ପାଳୟେ
 ୨୦/୩୦ ଧନ୍ୟବାନ୍ତେ, ଶାନ୍ତିବାନ୍ତେ
 ୨୧/୨୧ ସାରଥ୍ୟ ସମ୍ପଦର
 ୨୩/୨୮ ଅନୁ ସରସ୍ବତୀଦେବୀ
 ୨୫/୨୫ ସୁସନ୍ନା
 ୨୬/୩,୪ ସିଦ୍ଧ
 ୨୮/୧୧ (୪୩)+
 ୨୮/୨୦ (୪୪)+
 ୨୯/୨୬ ତାନ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟାଶାଳୀ
 ୩୦/୧୮ ବ୍ୟସାଦ
 ୩୧/୯ (୪୭)+
 ୩୨/୨୬ ସାମିକ୍ଷାଳ
 ୩୩/୩ ପରସ୍ପର
 ୩୩/୭ ଧର୍ମ
 ୩୬/୧୩ ସମ୍ପଦରାଜିଞ୍ଜୁ
 ୩୬/୧୬ ତାତପୁତ
 ୩୭/୭ (୫୫)+
 ୩୭/୮ ପରମାପଦ
- ୩୭/୯ ସୁ ଜିନ୍ଦ, ଅମୃତ ରସାଳୁ
 ୩୮/୭ ମୁକ୍ତ
 ୩୮/୨୯ (୬୧)+
 ୩୯/୧ ରାଜି ବିଜି
 ୩୯/୧୪ ଶୁଭାଶୁଭାଞ୍ଜଳି
 ୪୦/୫ ଶ୍ରେୟସଞ୍ଜ
 ୪୦/୧୩ ଶ୍ରୀମୁ ପହୁତଜି
 ୪୪/୩୧ ସଞ୍ଜ ଶା. ବାମନେ ଶେରୀ
 ପାଟଣ
 ୪୮/୧୦ ଶ୍ୟାଞ୍ଜାଞ୍ଜଳି ଶ୍ରୀ ଧିର
 ୪୯/୧୧ ସଞ୍ଜ ଶା. ପାଟଣ
 ୫୦/୧୨ ସଞ୍ଜ ଶା. ପାଟଣ
 ୫୧/୨୬ କିନ୍ତିଅ ଗଞ୍ଜଞ୍ଜ
 ୫୩/୨୫ ୫୬.୧୨୨୧
 ୫୩/୨୬ (୯) ଶା. ଧ.
 ୫୩/୩୦ ଶ୍ରୀ.ଡି. ୨୯୫ ନ. ୧୯୬୩
 ୫୩/୩୦ (୧୪)
 ୫୪/୨ (୮୨)+
 ୫୫/୧୦ ମାନ୍ୟତା ମଧ୍ୟକାଳୀନ
 ୫୫/୧୧ ପ. ୨୫-୨୭ ତଥା ୧୧୨,
 ୫୬/୨୯ ୧୫୦୬
 ୫୮/୧୪ ସଞ୍ଜ ଶା. ପାଟଣ
 ୫୮/୨୨ (୯୬)+
 ୬୦/୨ ନମଃ ସୁ
 ୬୧/୨୧ ଶାନ୍ତିବାନ୍ତେ
 ୬୨/୨୫ ବାମନେ ଶେରୀ
 ୬୫/୧୩ ମୁଗତି ଧିକୁ ଅଳଙ୍କାର
 ୬୬/୪ ସରସ୍ବତୀ ବସୀୟ
 ୬୬/୨୮ ଉପଶାନ୍ତୀସର
 ୬୮/୧୨ ଶାନ୍ତିବାନ୍ତେ
 ୬୯/୫ ଦୁରମତି

૬૯/૩૧ સંઘ ભાં. પાટણ	૧૦૧/૩૧ મઝ મનિ
૭૦/૧૮ ભા.૩ પૃ.૪૪૩, ૬૯૯ તથા	૧૦૨/૧૭ નિય નિય
૭૨/૬ સમગિરિ વિભગિરિ	૧૦૨/૨૫ જીવદયાનઉ
૭૪/૧૯ હંસ વાહણિ	૧૦૩/૪ પત્રોદ્ધ
૭૭/૨ સમરવિ સારદ	૧૦૪/૯ સંતિ
૭૭/૨ સાર દયાપર	૧૦૫/૭ સંઘ ભાં. પાટણ
૭૭/૧૯ કંસધ્વંસમવેત્ય	૧૦૬/૬ વીરહ
૭૭/૧૯ જરાસંધ	૧૦૬/૧૯ કવણુ દીને
૭૭/૩૦ હીરાલીરમણીય-	૧૦૭/૮ પરિ ભાસિયઉં
૭૭/૩૦ કણ્ઠો	૧૦૭/૧૨ નરાહિવ
૭૭/૩૧ કોમલપાણિ-	૧૦૭/૧૩ સુરાહિવ
૭૮/૧૪ ધામ ત્વદીય	૧૦૭/૧૯ ઉરિ હારે
૭૮/૨૧ જયઉ	૧૦૮/૨૩ સુરવર
૭૮/૨૨ વકતારવિંદ	૧૧૦/૭ કમ્પસૂરિ
૮૦/૧૪ ધણી	૧૧૧/૨૬ રેસ
૮૧/૫-૬ રદ કરે	૧૧૧/૨૮ પ્રીયમેલઉ
૮૧/૧૬ સુરનરવરિંદ	૧૧૨/૫ પાસ
૮૧/૧૭ અષસય	૧૧૨/૧૭ શિષ્ય કર્તા
૮૧/૧૭ દેહમાણુ વસહંક	૧૧૨/૧૯ (૧૭૦)+
૮૨/૨૨ બાવન	૧૧૨/૨૧ બેવિ
૮૬/૨૩ સંઘ ભાં. પાટણ	૧૧૬/૨૭ દ્વા.૨ નં.૬
૮૭/૧૨ વિષય ઉમ્મલિય	૧૧૮/૧૯ નેવાસે
૮૭/૧૭ એકોતરર્ધ	૧૧૮/૨૦ તેજિગ
૮૭/૨૧ ન વાહિઆ	૧૧૮/૨૪ તેજિગ
૯૧/૧૧ સવિનિ જીણું	૧૨૦/૧૩ પુન્ય
૯૨/૨૪ મતિમાનિઈ	૧૨૦/૧૯ મુગતિ-રમણિ
૯૪/૧ ગુરો	૧૨૦/૨૩ ભણી
૯૭/૮ દેપાલ	૧૨૧/૧૨ મંદરગિરિ
૯૭/૨૩ અલિયુગ	૧૨૩/૧૮ બાઈ
૯૮/૬ (૧૫૩)+	૧૨૬/૨ મનિ
૧૦૦/૨૪ ગુણુ વન્નીઈ	૧૨૭/૨૫ દ્યાનત જૈ

૧૨૮/૮ સુહકરણ
 ૧૨૮/૧૦ સુપસન્ના
 ૧૨૮/૧૨ ગણહર-પમુહા
 ૧૨૮/૧૫ અમીય-પયાસો ગુણાણ
 આવાસો
 ૧૨૮/૧૬ સુપુરિસ જુદો
 ૧૨૮/૨૪ ધર્મિ
 ૧૨૯/૧૫ ઓહને
 ૧૨૯/૨૮ ઉદયવલ્લભસૂરિ
 ૧૩૧/૧૬ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૩૨/૫ (૨૦૬)[+]
 ૧૩૨/૧૮ સુ મિ વકખાણિજ્જઞ
 ૧૩૩/૨ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૩૪/૨૦ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૩૫/૯ (૨૧૦)[+]
 ૧૩૫/૨૫ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૩૬/૬ વરીયલા
 ૧૩૬/૮ ધૂય
 ૧૩૬/૧૦ દાનપ્રભાવિર્ધ
 ૧૩૬/૧૦ વલી આવિહ
 ૧૩૬/૧૩ વાજ તથા
 ૧૩૬/૧૪ હોધજે
 ૧૩૬/૩૧ સિવહુ
 ૧૩૭/૧૮ પારિ તથા
 ૧૩૭/૨૧ તૂય એ
 ૧૩૭/૨૭ (૨૧૪)[+]
 ૧૩૭/૨૮ ધૂરિ
 ૧૩૯/૧૦ જોયણ સહિ
 ૧૪૦/૩૧ ૧૭૫
 ૧૪૫/૯ ઝંઘારાક્ષર
 ૧૪૫/૧૬ દર્શન વચણનિધિ

૧૪૫/૨૯ તિહાં થિ(૨)
 ૧૪૬/૨૪ નરગ
 ૧૪૭/૫ નરગ
 ૧૫૨/૧૭ સામિણિ
 ૧૫૫/૪ ત્રીજઞ
 ૧૫૬/૯ આગર-નાયક
 ૧૫૬/૨૦ આસ જી
 ૧૫૬/૨૧ સિવપુરિ
 ૧૫૬/૨૯ સરિ સરિ
 ૧૫૬/૩૦ જણ જણ પંડિત
 ૧૫૭/૧ ભાવ સિહ
 ૧૫૯/૨૬ શાલોટ
 ૧૬૦/૧ વસ્તુ
 ૧૬૧/૭ વ.૨ અં.૩
 ૧૬૧/૨૧ સહિસ મુષિ
 ૧૬૧/૨૭ શર નાંમી
 ૧૬૨/૬ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૬૬/૧૮ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૬૬/૧૯ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૬૭/૩ કાને
 ૧૬૮/૩ ધ્રુય
 ૧૬૯/૨૭ ખર ખરવઘ હ
 ૧૬૯/૩૦ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૭૦/૯ પનર ખાસિકર્ધ
 ૧૭૨/૧૬ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૭૨/૨૨ રવિ (સોમ)
 ૧૭૨/૨૬ કેરકુ
 ૧૭૭/૧ શુભતિસૂરિ
 ૧૮૩/૧ સંઘ ભં. પાટણ
 ૧૮૪/૧૩ જિનવર ભાલે
 ૧૮૫/૧ જપધુ જઞ

૧૯૮/૧૩ સદા મે	૨૬૬/૨૦ જીપંતુ
૨૦૩/૮ જામ	૨૬૭/૭ મોટિમલ
૨૦૫/૩૧ અજ કસાયલ	૨૭૦/૨ દા. ૨૨
૨૧૨/૭ સંઘ ભં. પાટણ	૨૭૦/૧૧ ચિત્રકૂટિહિ રાજધ
૨૧૨/૨૭ વામાદેવિ	૨૭૦/૨૧ [+]
૨૧૮/૧૮ નવ ર	૨૭૦/૨૫ (૩૭૭)[+]
૨૨૧/૪ કિ સગ	૨૭૨/૮ પરિમાણ
૨૨૧/૧૬ અલિયમસાર	૨૭૩/૧૩ દુક્કર દુક્કર
૨૨૧/૧૬ લહુઅવણ વિચાર	૨૭૪/૭ મયણાહિ
૨૨૧/૩૨ વિન્યરહિ	૨૭૪/૮ ભણિયાણ
૨૨૧/૩૦ સંઘ ભં. પાટણ	૨૭૫/૧૫ માલંતડેની
૨૨૭/૧૬ આસ રે	૨૭૬/૭ વિવેકસાગરગણિ લ.
૨૨૮/૧૪ નવનિધ વલી	૨૭૬/૮ નં. ૪૫૬
૨૨૮/૧૮ અમીઅમય	૨૭૭/૧૦ નં. ૨૦૫૦
૨૨૮/૨૪ સહકો ધમ્મો	૨૮૦/૧૪ સવિચારદી
૨૨૮/૨૬ અમઅરસ	૨૮૨/૧૪ અધિકો નધ
૨૩૦/૧૩ પસાઉલઉ	૨૮૩/૨૩ અનુક્રમિ
૨૩૨/૩ તિનજીમ	૨૮૪/૮ સરસ
૨૩૨/૬ ર. સં.	૨૮૪/૧૦ મનિ
૨૩૫/૨ તયથી	૨૮૪/૨૪ ઉમ્માહ
૨૩૮/૧૭ સંઘ ભં. પાટણ	૨૮૮/૨૮ જંદહિ
૨૪૪/૧૨ મારગ ડાવએ	૨૯૦/૨૫ અધિક૩૩
૨૪૫/૧૧ જગિ ભાણ	૨૯૩/૧૪ ભન્વાય
૨૪૭/૨૮ સિરિ ગિરિસિપર	૨૯૪/૧૦ ભો અસુરાધયા
૨૪૯/૩ મંડલ દૂ	૨૯૩/૧૨ અમંત-જિનશાસન
૨૪૯/૮ ૬, સંઘ ભં. પાટણ	૨૯૭/૨૪ પુરિસુ મનહ
૨૪૯/૮ (૩) સંઘ ભં. પાટણ	૩૦૪/૩૧ પ્રતીણુકે
૨૫૫/૩૧ એ મદી	૩૦૫/૨૮ નધ
૨૫૬/૩ ધરિ	૩૦૬/૧૦ પયપંકય
૨૬૧/૧૭ (૩૬૫)[+]	૩૦૭/૧૩ ભારિ
૨૬૨/૨૪ (૩૬૬)[+]	૩૦૭/૧૪ સિ રજ્જ, પાલિ

૩૦૭/૧૫ નિરવાણિ	૩૨૫/૨૬ કરઉ
૩૦૭/૨૨ સદા ચરણુ	૩૩૬/૫ સંઘ ભં. પાટણુ
૩૦૭/૨૮ પરચઠ જિહ્વે	૩૩૬/૨૦ ચઉરાણુ
૩૦૭/૩૦ રહું	૩૩૬/૨૭ ૧૫૬૭
૩૦૭/૩૧ રહું, રહું	૩૫૨/૨૯ પો.
૩૦૮/૧,૨ (ખધે)રહું	૩૫૪/૪ સંઘ ભં. પાટણુ
૩૦૮/૧૧ રહું	૩૬૦/૪ સંઘ ભં. પાટણુ
૩૦૮/૧૮ વિચરઠ	૪૧૦/૧૧ ૩૧૧.
૩૦૮/૨૩ સંઘ ભં. પાટણુ	૪૨૪/૨૪ માલ ઉઘટણુ
૩૧૭/૨૫ ૨૪૫૮	૪૪૬/૮ તપા ગુર્વાવલી
૩૧૮/૧૨ ન ગાંજીએ	

જુદિ

- ૪/૨૦ કૌંસમાં ઉમેરો : ૨. સંપા. લાલચંદ્ર ગાંધી.
- ૫/૩૦ કૌંસમાં ઉમેરો : જિનપતિસૂરિના શિષ્ય
- ૨૯/૧૨ પછી કૌંસમાં ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. સ્વાધ્યાય પુ.૮ અં.૩.]
- ૩૧/૨૫ કૌંસમાં ઉમેરો : ૨. સંપા. પ્રમોદ પંડિત
- ૩૭/૧૬ પછી કૌંસમાં ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. નાહટા દ્વારા સંપાદિત, કોઈ સામયિકમાં.]
- ૫૪/૬ પછી ઉમેરો : [૧. પ્રકાશિત : સ્વાધ્યાય પુ.૧૧ અં.૧.]
- ૫૫/૧૧ કૌંસમાં ઉમેરો : ભા.૧ પૃ.૧૧૨ પર મલધારગચ્છના હીરાનંદ મુનિનો ૨.સં. ૧૫૬૫નો 'વિદ્યાવિલાસ પત્રાંગ' નોંધાયેલો તે હીરાનંદ મુનિ અહીં એ કૃતિના લલિત તરીકે મળે છે, ને ઉક્ત સંવત લેખનસંવત તરીકે. ત્યાં ભાં.૮ની આ જ પ્રત નોંધાયેલી હતી.
- ૫૮ અંતે ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ, વર્ષ ૧૪ અં. ૧૦, પૃ.૧૭૩ (જૂલથી જિનદેવને નામે).]
- ૬૯/૨૭ પછી ઉમેરો :
પહિલો ગુણકાંણો મિથ્યાત, જે નવિ ભાંજી જિણ્ણમ્ વાત,
પંચમિથ્યાતે વાહી લમઠ, હરિહર ખંભદેવ મનિ ગમઠ. ૨
- ૬૯/૩૧ ઉમેરો : (૨) સં.૧૭૭૮ જ્યે. વ.૪ લિ. શ્રી હુગલી બંદિર મધ્યે
પં. ૨ંગપ્રમોદ મુનિના સુશ્રાવિકા પરમ ભક્તિવંત ખીખી અનો-

પોજી સ્વવાચનાથ. પ.સં. ૫-૮, ગુ. નં. ૬૬-૧૪.

- ૭૦/૧૮ કૌંસમાં ઉમેરો : ભા.૩ પૃ. ૬૯૯ પર અમરમાણિકચણિય સાધુકીર્તિને નામે મુકાયેલી 'ગુણસ્થાનક ચોપાઈ, ઉપર નોંધેલી કૃતિ જ છે. અહીં એક જ કૃતિ બે જુદાજુદા સાધુકીર્તિને નામે મુકાયેલ છે. એ કૃતિ આ વાચક સાધુકીર્તિની હોવાનો સંભવ વધારે જણાય છે.
- ૯૭/૧ પછી ઉમેરો : [પા. પહુતીય સિવરતિ સમરતિ, હિવ રિતુતણીય વસંત.]
- ૯૮/૫ કર્તાનામમાં ઉમેરો : [રત્નસૂરીશિષ્ય]
- ૧૦૦/૨૧ પછી ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. સં'પા. ૬. ચૂ. ભાયાણી.]
- ૧૧૯/૧૧ પછી ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. સં'પા. રજુજિત પટેલ.]
- ૧૨૦/૮ પંક્તિ બદલો : [પ્રકાશિત : ૧. સ્વાધ્યાય પુ.૧૦ અં.૩.]
- ૧૨૭/૨૮ કૌંસમાં ઉમેરો : [હિલ્લી ઠડી ઘાનતની કૃતિની ઉતારાઈ ગઈ લાગે છે.]
- ૧૩૩/૧૩ પછી ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. સ્વાધ્યાય પુ.૧૦ અં.૪.]
- ૧૩૬/૩ પછી ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. સ્વાધ્યાય પુ.૧૪ અં.૩.]
- ૧૪૮/૬ કૌંસમાં ઉમેરો : કર્તા ખરેખર ૧૫મી સદીમાં જાય છે. જુઓ અહીં પૃ.૪૪૮.
- ૧૫૪/૨૪ કૃતિનામમાં ઉમેરો : [અથવા ગ્રાહ'ભડા બારમાસ]
- ૧૫૪/૨૯ છેડે ઉમેરો : [જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧.]
- ૧૮૩/૬ પછી ઉમેરો : પ્રકાશિત : ૧. આનંદકાવ્ય મહોદધિ મૌ. ૩૭૫.
- ૨૨૫/૧૨ કૌંસમાં ઉમેરો : લી'હસ્યી.
- ૩૦૦/૧૭ પછી ઉમેરો : [પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા.૧, પૃ.૮૧-૮૪.
- ૩૦૩/૭ પછી ઉમેરો : પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.
- ૪૩૮/૮ પછી ઉમેરો : (૧) લિપિકૃત' ઝ. પ્રતાપચન્દ્ર સ્વયાત્મા અથે. પ્ર.સં. ૧૨-૧૫ (૧૭), પુ. સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૬.૨૮૭/૨૫૪૭.
- ૪૫૭/૧૨ કૃતિનામમાં ઉમેરો : [અથવા વૈરાગ્ય ચોપાઈ]
- ૪૫૮/૧૦ કૌંસમાં ઉમેરો : અને ૧૧૩. નં. ૭૭૬ની કૃતિ ભૂલથી બે વાર નોંધાયેલી છે.

અનુક્રમણિકા

પ્રકાશકીય નિવેદન	૩	૧૭. સોમમૂર્તિ	૧૫
સંપાદકનું નિવેદન	૫	૧૮. અચાત	૧૫
સંપ્રયોજકનું નિવેદન	૧૫	૧૯. પદ્મ	૧૬
અભિપ્રાયો	૨૮	૨૦. જિનપ્રભસૂરિ	૧૭
સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ	૩૩	૨૧. પ્રણાતિલકસૂરિશિષ્ય ?	૧૭
મહત્વની શુદ્ધિવૃદ્ધિ	૪૭	૨૨. વસ્તિગ	૧૮
અનુક્રમણિકા	૫૪	૨૩. ગુણાકરસૂરિ	૨૦
વિક્રમ ખારમી સદી		૨૪. અગ્નિદેવસૂરિ	૨૧
૧. વાદિદેવસૂરિ	૧	૨૫. ધર્મલક્ષ	૨૨
૨. જિનવલ્લભસૂરિ	૨	૨૬. જિનપદ્મસૂરિ	૨૨
૩. પદ્મ	૨	૨૭. સોલહુ	૨૩
વિક્રમ તરમી સદી		૨૮. સારમૂર્તિ	૨૩
૪. શાલિભદ્રસૂરિ	૪	૨૯. રાજકીર્તિ (?)	૨૪
૫. નેમિચંદ્ર ભંડારી	૫	૩૦. અચાત	૨૪
૬. આસગુ	૬	૩૧. અચાત	૨૫
૭. ધર્મ	૭	૩૨. અચાત	૨૫
૮. ધર્મ (?)	૮	૩૩. અચાત	૨૬
૯. વિજયસેનસૂરિ	૮	૩૪. અચાત	૨૭
૧૦. પાલહુ	૯	વિક્રમ પંદરમી સદી	
૧૧. અચાત	૧૦	૩૫. રાજશેખરસૂરિ	૨૮
વિક્રમ ચૌદમી સદી		૩૬. હલરાજ	૨૮
૧૨. અભયતિલક	૧૧	૩૭. શાલિભદ્રસૂરિ	૨૯
૧૩. જિનેશ્વરસૂરિ	૧૨	૩૮. સાલિસૂરિ	૩૦
૧૪. વિનયચંદ્ર	૧૨	૩૯. જયાનંદસૂરિ	૩૧
૧૫. અચાત	૧૪	૪૦. તરુણપ્રભસૂરિ	૩૧
૧૬. જગડુ	૧૪	૪૧. વિજયભદ્ર	૩૧

૪૨. વિનયપ્રભ	૩૨	૭૩. ભાવસુંદર	૬૮
૪૩. જિનોદયસૂરિ	૩૪	૭૪. સાધુકીર્તિ(વાચક)	૬૯
૪૪. જ્ઞાનકલશ	૩૫	૭૫. સર્વાનંદસૂરિ	૭૦
૪૫. વિદ્વલ્લુ	૩૫	૭૬. તેજવધન	૭૧
૪૬. પૃથ્વીચંદ્ર	૩૭	૭૭. મંડલિક	૭૧
૪૭. મેરુતુમ્બસૂરિ	૩૭	૭૮. અચાત	૭૨
૪૮. જિનરત્નસૂરિ	૩૭	૭૯. સમુધર	૭૨
૪૯. મેરુનન્દનગણિ	૩૮	૮૦. અચાત	૭૩
૫૦. દેવસુંદરસૂરિશિષ્ય	૩૯	૮૧. ચંપ(કવિ)	૭૩
૫૧. દેવસુંદરશિષ્ય	૪૧	૮૨. અચાત	૭૪
૫૨. મુનિસુંદરસૂરિ	૪૧	૮૩. ગુણસમુદ્રસૂરિશિષ્ય	૭૬
૫૩. કુલમંડનસૂરિ	૪૨	૮૪. રત્નમંડનગણિ	૭૬
૫૪. સાધુહંસ	૪૨	૮૫. જિનમદ્રસૂરિ	૭૮
૫૫. સાધુરત્નસૂરિ	૪૪	૮૬. કાદ્દન	૭૯
૫૬. અચાત	૪૪	૮૭. સમરો	૮૦
૫૭. સમયપ્રભ	૪૫	૮૮. જિનશેખર	૮૧
૫૮. માણિક્યસુંદરસૂરિ	૪૫	૮૯. કણ્વસિંહ	૮૨
૫૯. જયશેખરસૂરિ	૪૬	૯૦. માલદેવ	૮૨
૬૦. સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય	૫૦	૯૧. અચાત	૮૩
૬૧. જિનવર્દનગણિ	૫૧	૯૨. રાજતિલકગણિ	૮૩
૬૨. હીરાનંદસૂરિ	૫૨	ચિકમી સોળમી સદી	
૬૩. સોમસુંદરસૂરિ	૫૫	૯૩. માણિક્યસુંદરગણિ	૮૫
૬૪. સોમસુંદરસૂરિઆદિશિષ્ય	૫૮	૯૪. સાધુમેરુ	૮૫
૬૫. ભલઉ	૫૮	૯૫. મુનિસુંદરસૂરિશિષ્ય	૮૭
૬૬. દયાસાગરસૂરિ(?)	૫૯	૯૬. હેમહંસગણિ	૮૮
૬૭. જયસાગર ઉપાધ્યાય	૫૯	૯૭. અચાત	૯૦
૬૮. દયાસિંહ	૬૨	૯૮. ધનદેવગણિ	૯૦
૬૯. માંડણ	૬૩	૯૯. ધર્મસુંદર	૯૧
૭૦. મેઘો(મેહો)	૬૪	૧૦૦. વિદ્યાકીર્તિ	૯૧
૭૧. દેવરત્નસૂરિશિષ્ય	૬૫	૧૦૧. સંઘકલશગણિ	૯૧
૭૨. ગુણરત્નસૂરિ	૬૬	૧૦૨. જિનસૂર[?]	૯૩

१०३. ઉદયધર્મ	૯૪	૧૩૩. મંગલધર્મ(જ્ઞાનરુચિ ?)	૧૪૮
૧૦૪. આનંદમુનિ	૯૫	૧૩૪. કલ્કસૂરિશિષ્ય	૧૪૯
૧૦૫. રત્નાકરસૂરિ	૯૬	૧૩૫. જયવલ્લભ	૧૫૦
૧૦૬. અગ્રાત	૯૬	૧૩૬. સોમકુંજર	૧૫૧
૧૦૭. શુભશીલગણિ	૯૮	૧૩૭. દેવકીર્તિ	૧૫૧
૧૦૮. રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય		૧૩૮. પુણ્યનંદિ	૧૫૨
[રત્નસૂરિશિષ્ય]	૯૮	૧૩૯. જિનરત્નસૂરિશિષ્ય	૧૫૨
૧૦૯. સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય	૧૦૧	૧૪૦. અગ્રાત	૧૫૩
૧૧૦. અગ્રાત	૧૦૩	૧૪૧. સીહા	૧૫૪
૧૧૧. ઋષિવર્ધનસૂરિ	૧૦૩	૧૪૨. કુંગર	૧૫૪
૧૧૨. સંવેગદેવગણિ	૧૦૪	૧૪૩. ઉદયવંત	૧૫૫
૧૧૩. આણુંદમેરુ	૧૦૫	૧૪૪. કરમસી	૧૫૫
૧૧૪. મતિશેખર	૧૦૭	૧૪૫. શાંતિસૂરિ	૧૫૫
૧૧૫. સોમજય	૧૧૨	૧૪૬. સારવિજય	૧૫૬
૧૧૬. હેમહસ	૧૧૨	૧૪૭. અગ્રાત	૧૫૬
૧૧૭. ધર્મદેવગણિ	૧૧૩	૧૪૮. ભાવો	૧૫૭
૧૧૮. જિનવર્ધન	૧૧૩	૧૪૯. ખીમરાજ	૧૫૮
૧૧૯. આગ્રાસુંદર	૧૧૩	૧૫૦. લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્ય	૧૫૮
૧૨૦. રામચંદ્રસૂરિ	૧૧૪	૧૫૧. જિજ્ઞાસ	૧૫૮
૧૨૧. જયચંદ્રસૂરિ	૧૧૪	૧૫૨. ખીમો	૧૫૮
૧૨૨. મેરુસુંદર	૧૧૫	૧૫૩. પદ્મશ્રી	૧૫૯
૧૨૩. લક્ષ્મીસાગર(સૂરિ ?)	૧૧૮	૧૫૪. દેવપ્રભગણિ	૧૬૦
૧૨૪. મલયચંદ્ર	૧૧૮	૧૫૫. પેથો	૧૬૧
૧૨૫. વિમલધર્મશિષ્ય	૧૨૦	૧૫૬. લાવણ્યસમય	૧૬૨
૧૨૬. (બલ)જિનદાસ	૧૨૧	૧૫૭. ઉદયધર્મ	૧૮૬
૧૨૭. સોમચંદ્ર	૧૨૭	૧૫૮. નન્નસૂરિ	૧૮૭
૧૨૮. ઉદયવલ્લભસૂરિ	૧૨૯	૧૫૯. ખેમરાજ	૧૯૦
૧૨૯. દેપાલ	૧૩૦	૧૬૦. સંવેગસુંદર	૧૯૨
૧૩૦. જ્ઞાનસાગર	૧૩૯	૧૬૧. સિંહકુલ	૧૯૪
૧૩૧. વચ્છ-વાછો	૧૪૨	૧૬૨. શાંતિસૂરિ	૧૯૬
૧૩૨. વચ્છ ભંડારી	૧૪૭	૧૬૩. કલ્યાણતિલક	૧૯૭

૧૬૪.	જિનસાધુસૂરિ	૧૯૭	૧૯૩૬.	હર્ષમૂર્તિ	૨૩૬
૧૬૫.	હરિકલશ	૧૯૯	૧૯૩૭.	હર્ષમૂર્તિ	૨૩૭
૧૬૬.	સુંદરહંસ	૧૯૯	૧૯૪.	અજ્ઞાત	૨૩૮
૧૬૭.	કીર્તિહર્ષ	૨૦૦	૧૯૫.	રત્નસુંદર	૨૩૮
૧૬૮.	ક્ષમાકલશ	૨૦૧	૧૯૬.	ધર્મસમુદ્રગણિ	૨૩૯
૧૬૯.	મૂલપ્રભ ? ભાવપ્રભ ?	૨૦૨	૧૯૭૬.	લક્ષ્મીરત્નશિષ્ય	૨૪૪
૧૭૦.	જયરાજ	૨૦૩	૧૯૭૭.	લક્ષ્મીરત્નસૂરિ	૨૪૫
૧૭૧.	હંસધીર	૨૦૪	૧૯૮.	હૈમવિમલસૂરિ	૨૪૬
૧૭૨.	ધર્મદેવ	૨૦૪	૧૯૯.	લખમણ	૨૪૭
૧૭૩.	કુશલસંયમ	૨૦૮	૨૦૦.	દેવકલશ	૨૪૯
૧૭૪.	નેમિકુંજર	૨૧૦	૨૦૧.	સુંદરહંસ	૨૫૦
૧૭૫.	અજ્ઞાત	૨૧૨	૨૦૨.	ચંડિઆ	૨૫૧
૧૭૬૬.	લઘ્વિસાગર	૨૧૩	૨૦૩.	અજ્ઞાત	૨૫૧
૧૭૬૭.	લઘ્વિસાગરસૂરિ	૨૧૪	૨૦૪.	અનંતહંસ	૨૫૨
૧૭૭.	હર્ષકુલ	૨૧૪	૨૦૫.	અનંતહંસશિષ્ય [૧]	૨૫૩
૧૭૮.	ભાવણ્યસિંહ	૨૩૫	૨૦૬.	સહજસુન્દર	૨૫૪
૧૭૯.	અજ્ઞાત	૨૧૬	૨૦૭.	ભાવણ્યરત્ન	૨૬૬
૧૮૦.	સિંહકુશલ ? સિંહકુલ ?	૨૧૬	૨૦૮.	ચંદ્રલાલ	૨૬૯
૧૮૧.	ધર્મરુચિ	૨૧૮	૨૦૯.	અમીપાલ	૨૬૯
૧૮૨.	ઈશ્વરસૂરિ	૨૧૯	૨૧૦.	ગજેન્દ્રપ્રમોદ	૨૭૦
૧૮૩.	કડુઆ	૨૨૩	૨૧૧.	કમલસંયમ ઉં	૨૭૦
૧૮૪.	આણુંદ	૨૨૪	૨૧૨.	ભાવસાગરસૂરિશિષ્ય	૨૭૧
૧૮૫.	પદ્મસાગર	૨૨૪	૨૧૩૬.	જયવલ્લભ	૨૭૨
૧૮૬.	રાજશીલ	૨૨૫	૨૧૩૭.	જયવલ્લભ	૨૭૩
૧૮૭.	જયવિજય	૨૨૮	૨૧૪.	મુનિયંદ્રસૂરિ	૨૭૩
૧૮૮.	અજ્ઞાત કવિ	૨૨૯	૨૧૫.	ભાનુચંદ્ર-ભાણુચંદ્ર	૨૭૪
૧૮૯.	હીરાણુંદ	૨૨૯	૨૧૬.	સૌભાગ્યસાગર-	
૧૯૦.	હંસસોમ	૨૨૯		સૂરિશિષ્ય	૨૭૪
૧૯૧૬.	જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ	૨૩૦	૨૧૭.	ભુવનપ્રીતિ	૨૭૬
૧૯૧૭.	જ્ઞાનચંદ્ર	૨૩૩	૨૧૮.	ચારુચંદ્ર	૨૭૭
૧૯૨.	ઉદયભાનુ	૨૩૪	૨૧૯.	સિંહદત્તસૂરિ	૨૭૯

૨૨૦.	લાસમંડન વા.	૨૭૯	૨૪૭.	સમરચંદ્રશિષ્ય	૩૪૯
૨૨૧.	વિનયસમુદ્ર વા૦	૨૮૦	૨૪૮.	અગ્નાત	૩૫૦
૨૨૨.	ભીમ	૨૮૫	૨૪૯.	કવિયણુ	૩૫૧
૨૨૩.	સાધુરત્નસૂરિ	૨૮૭	૨૫૦.	લીંબો	૩૫૨
૨૨૪.	પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ	૨૮૮	૨૫૧.	લાવણ્યદેવ	૩૫૪
૨૨૫.	પાર્શ્વચંદ્રસૂરિશિષ્ય	૩૦૫	૨૫૨.	કુશલહર્ષ	૩૫૫
૨૨૬.	ચઉહથ (ચોથો)	૩૦૬	૨૫૩.	ધર્મસિંહગણિ	૩૫૬
૨૨૭.	નંદિવધનસૂરિ	૩૦૭	૨૫૪.	દોલત[દલપત]	
૨૨૮.	પુધરાજ (કચરાય)	૩૦૭		વિજય	૩૫૭
૨૨૯.	હેમકાંતિ	૩૦૮	૨૫૫.	ગજરાજ પાંડિત	૩૫૮
૨૩૦.	અગ્નાત	૩૦૯	૨૫૬.	કમ્લસૂરિશિષ્ય	૩૫૯
૨૩૧ક.	ગુણનિધાનસૂરિશિષ્ય	૩૦૯	૨૫૭.	પુણ્યરત્ન	૩૬૦
૨૩૧ખ.	શ્રીવંત	૩૧૧	૨૫૮.	કુશલભુવનગણિ	૩૬૧
૨૩૨.	વિજયદેવસૂરિ	૩૧૨	૨૫૯.	ગજલાલ	૩૬૧
૨૩૩.	મહીચંદ્ર	૩૧૫	૨૬૦.	વાસણુ	૩૬૩
૨૩૪.	આણુંદમ્રમોદ	૩૧૬	૨૬૧.	અગ્નાત	૩૬૪
૨૩૫.	શુભવર્ધનશિષ્ય (સુધર્મકુચિ ?)	૩૧૮	૨૬૨.	રાજરત્નસૂરિ	૩૬૪
૨૩૬.	જયમંદિર	૩૨૧	૨૬૩.	જયહેમશિષ્ય	૩૬૫
૨૩૭.	બ્રહ્મમુનિ- વિનયદેવસૂરિ	૩૨૧	૨૬૪.	ગુણધીરગણિ	૩૬૫
૨૩૮.	દેવસુંદર વા૦	૩૩૩	૨૬૫.	મહીરત્ન	૩૬૬
૨૩૯.	કલ્યાણજયશિષ્ય	૩૩૩	૨૬૬.	ઉદયધવલ	૩૬૬
૨૪૦.	સંયમમૂર્તિ	૩૩૬	૨૬૭.	મહિમાસાગર ઉ૦	૩૬૬
૨૪૧.	મતિસાગર	૩૩૭	૨૬૮.	સંધમાણિકચશિષ્ય	૩૬૭
૨૪૨ક.	અગ્નાત	૩૪૧	૨૬૯.	નરશેખર	૩૬૭
૨૪૨ખ.	અગ્નાત	૩૪૧	૨૭૦.	વિદ્યારત્ન	૩૬૮
૨૪૩.	ભાવકલશ	૩૪૨	૨૭૧.	પાતો	૩૬૯
૨૪૪.	વિશાલસુંદરશિષ્ય	૩૪૨	૨૭૨.	પરખત ભાવસાર	૩૭૦
૨૪૫.	શિવસુંદર	૩૪૩	૨૭૩.	વિદ્યાધર	૩૭૦
૨૪૬.	સમરચંદ્ર-સમરસિંહ	૩૪૩	૨૭૪.	લક્ષ્મીકલ્લોલ	૩૭૧
			૨૭૫.	અગ્નાત	૩૭૧
			૨૭૬.	અગ્નાત	૩૭૨

૨૭૭.	અજ્ઞાત	૩૭૩	૨૮૩.	ભાવ ઉપા.	૩૭૬
૨૭૮.	અજ્ઞાત	૩૭૩	૨૮૪.	નયસિંહગણિ	૩૭૯
૨૭૯.	અજ્ઞાત	૩૭૪	૨૮૫.	જ્ઞાનાચાર્ય	૩૮૦
૨૮૦.	પુણ્યલક્ષિ	૩૭૪	૨૮૬.	વિજયભદ્ર	૩૮૬
૨૮૧.	જિનમાણિક્ય	૩૭૫	૨૮૭.	અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)	૩૮૮
૨૮૨.	કનક કવિ	૩૭૫			

પૂર્તિ

વિક્રમ અગિયારમી સદી		૩૦૭.	દેહલુ	૪૦૪
૨૮૮.	પં. ધનપાલ	૩૯૧	વિક્રમ ચૌદમી સદી	
વિક્રમ બારમી સદી		૧૩.	જિનેશ્વરસૂરિ	૪૦૪
૨૮૯.	વર્ધમાનસૂરિ	૩૯૨	૩૦૮.	જિનેશ્વરસૂરિશિષ્ય
૨૯૦.	જિનદત્તસૂરિશિષ્ય	૩૯૩	૩૦૯.	લક્ષ્મીતિલક
૨૯૧.	ધર્મસૂરિશિષ્ય	૩૯૪	૧૭.	સોમમૂર્તિ
વિક્રમ ત્રેસમી સદી		૩૧૦.	પદ્મરાત્ર	૪૦૯
૨૯૨.	લખણ (લક્ષ્મણ)	૩૯૪	૩૧૧.	ક. ફેરુ
૨૯૩.	અજ્ઞાત	૩૯૫	૩૧૨.	લખમસીંહ
૨૯૪.	વજ્રસેનસૂરિ	૩૯૬	૩૧૩.	જિનચંદ્રસૂરિશિષ્ય
૬.	આસિયુ	૩૯૬	૩૧૪.	ચારિત્રગણિ
૨૯૫.	જિનપતિસૂરિશિષ્ય	૩૯૭	૩૧૫.	સહજજ્ઞાન
૨૯૬.	જિનપતિસૂરિશિષ્ય	૩૯૭	૩૧૬.	જિનચંદ્રસૂરિશિષ્ય
૨૯૭.	સુમતિગણિ	૩૯૮	૩૧૭.	હેમતિલકસૂરિશિષ્ય
૨૯૮.	(શાહ) રચણ	૩૯૮	૩૧૮.	જિનપ્રભસૂરિશિષ્ય
૨૯૯.	ભત્તક	૩૯૮	૩૧૯.	જયધર્મ
૩૦૦.	જયમંગલસૂરિ	૩૯૯	૩૨૦.	અજ્ઞાત
૧૦.	પાદલુ	૪૦૦	૩૨૧.	અજ્ઞાત
૩૦૧.	અજ્ઞાત	૪૦૦	૩૨૨.	અજ્ઞાત
૩૦૨.	અજ્ઞાત	૪૦૧	૩૨૩.	શાંતિભદ્ર
૩૦૩.	(કવિ) જુદુ	૪૦૧	૩૨૪.	અજ્ઞાત
૩૦૪.	અજ્ઞાત	૪૦૧	૩૨૫.	અજ્ઞાત
૩૦૫.	અમરપ્રભસૂરિશિષ્ય	૪૦૨	૩૨૬.	વીરપ્રભ મુનિ
૩૦૬.	અજ્ઞાત	૪૦૩	૩૨૭.	જિનચંદ્રસૂરિશિષ્ય

૩૨૮.	અગ્રાત	૪૧૯		વિજયતિલક ?	૪૩૮
૩૨૯.	અગ્રાત	૪૨૦	૫૯.	જયશેખરસૂરિ	૪૩૮
૩૩૦.	રામભદ્ર	૪૨૩	૩૫૨.	ગુણ્યંદસૂરિ	૪૩૯
૩૩૧.	અગ્રાત	૪૨૩	૩૫૩.	જયતિલકસૂરિશિષ્ય	૪૩૯
૨૬.	જિનપદ્મસૂરિ	૪૨૪	૩૫૪.	જયકેશરમુનિ	૪૪૨
૩૩૨.	અગ્રાત	૪૨૪	૩૫૫.	જયતિલકસૂરિ	૪૪૨
૩૩૩.	અગ્રાત	૪૨૫	૩૫૬.	મેરુતુંગસૂરિશિષ્ય	૪૪૩
૩૩૪.	ધર્મસૂરિ	૪૨૫	૩૫૭.	અગ્રાત	૪૪૩
૩૩૫.	અગ્રાત	૪૨૬	૩૫૮.	અગ્રાત	૪૪૪
૩૩૬.	અગ્રાત	૪૨૬	૩૫૯.	રત્નસાગરસૂરિશિષ્ય	૪૪૪
૩૩૭.	અગ્રાત	૪૨૬	૩૬૦.	અગ્રાત	૪૪૫
૩૩૮.	શાંતિસૂરિ	૪૨૮	૩૬૧.	અગ્રાત	૪૪૫
૩૩૯.	મંત્રી		૬૦.	સોમસુન્દરસૂરિશિષ્ય	૪૪૬
	ધારિસિંહ [?]	૪૨૮	૩૬૨.	જયાનંદસૂરિ	૪૪૭
૩૪૦.	અગ્રાત	૪૨૯	૧૩૨.	વચ્ચ ભંડારી	૪૪૮
૩૪૧.	અગ્રાત	૪૨૯	૩૬૩.	જિનવર્ધનસૂરિ	૪૪૮
૩૪૨.	અગ્રાત	૪૨૯	૩૬૪.	અગ્રાત	૪૪૯
૩૪૩.	અગ્રાત	૪૩૧	૩૬૫.	સિદ્ધસૂરિ	૪૪૯
૩૪૪.	રાજશેખર	૪૩૧	૩૬૬.	દેવદત્ત	૪૫૦
૩૪૫.	અગ્રાત	૪૩૨	૩૬૭.	ભૈરવદાસ	૪૫૦
૩૪૬.	અગ્રાત	૪૩૨	૩૬૮.	જિનભદ્રસૂરિ- શિષ્ય [?]	૪૫૧
વિક્રમ પંદરમી સદી			૩૬૯.	જિનભદ્રસૂરિશિષ્ય	૪૫૧
૪૨.	વિનયપ્રભ (ખોધિખીજ)	૪૩૩	૩૭૦.	ધનરાજ	૪૫૨
૪૯.	મેરુનંદન	૪૩૪	૩૭૧.	અગ્રાત (જયસાગર- પાધ્યાય)	૪૫૩
૩૪૭.	રત્નશેખરસૂરિ	૪૩૫	૬૮.	દયાસિંહગણિ	૪૫૩
૩૪૮.	કાન્હ	૪૩૬	૩૭૨.	અગ્રાત	૪૫૪
૩૪૯.	પદુરાજ	૪૩૬	૩૭૩.	જયશેખરસૂરિશિષ્ય	૪૫૪
૩૫૦.	જયસિંહસૂરિ	૪૩૭	૩૭૪.	અગ્રાત	૪૫૫
૫૫.	સાધુરત્ન	૪૩૭	૩૭૫.	અગ્રાત	૪૫૫
૩૫૧.	રાજતિલક ?				

૩૭૬.	અગ્રાત	૪૫૬	૧૨૬.	(બ્રહ્મ)જિનદાસ	૪૭૪
૩૭૭.	સજ્જણસુત	૪૫૬	૪૦૨.	અગ્રાત	૪૭૬
૩૭૮.	અગ્રાત	૪૫૭	૧૨૯.	દેપાલ	૪૭૬
૩૭૯.	અગ્રાત	૪૫૮	૪૦૩.	અગ્રાત	૪૭૬
૩૮૦.	પદ્માનંદસૂરિ	૪૫૮	૪૦૪.	કલ્યાણચંદ્રગણિ	૪૭૭
૩૮૧.	અગ્રાત	૪૫૯	૪૦૫.	અગ્રાત	૪૭૮
૩૮૨.	અગ્રાત	૪૬૦	૪૦૬.	અમરરત્નસૂરિશિષ્ય	૪૭૮
૩૮૩.	અગ્રાત	૪૬૦	૪૦૭.	લખમસીડ	૪૭૯
૩૮૪.	ભાણિકચસૂરિ	૪૬૧	૪૦૮.	જયાનંદ(યતિ)	૪૮૦
૩૮૫.	ધનપ્રભ	૪૬૧	૧૩૯.	જિનરત્નસૂરિશિષ્ય	૪૮૦
૩૮૬.	અગ્રાત	૪૬૧	૪૦૯.	ધનસાર પાઠક	૪૮૧
૮૭.	સમરો	૪૬૩	૧૪૫.	શાંતિસૂરિ	૪૮૨
૩૮૭.	અગ્રાત	૪૬૩	૧૫૦.	લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્ય	૪૮૨
૩૮૮.	કીર્તિરત્નસૂરિશિષ્ય	૪૬૪	૪૧૦.	કીરતિ	૪૮૩
૩૮૯.	કવિયણુ	૪૬૪	૪૧૧.	કોદિલ	૪૮૪
૩૯૦.	જયમૂર્તિગણિ	૪૬૫	૧૫૬.	લાવણ્યસમય	૪૮૫
૩૯૧.	અગ્રાત	૪૬૫	૪૧૨.	ઉદયલક્ષ્મીશિષ્ય	૪૮૫
૩૯૨.	અગ્રાત	૪૬૬	૪૧૩.	પદ્મમંદિર	૪૮૬
૩૯૩.	સુંદરસૂરિશિષ્ય	૪૬૭	૪૧૪.	અગ્રાત	૪૮૬
૩૯૪.	અગ્રાત	૪૬૮	૧૫૯.	ખેમરાજ	૪૮૭
વિક્રમ સોળમી સદી			૪૧૫.	સાલિગ	૪૮૭
૩૯૫.	વિજયતિલક ઉપાં	૪૬૮	૪૧૬.	હેમવિમલસૂરિશિષ્ય	૪૮૮
૩૯૬.	અગ્રાત	૪૬૯	૪૧૭.	વિનયરત્ન વા.	૪૮૯
૩૯૭.	અગ્રાત	૪૬૯	૪૧૮.	હેમધ્વજ	૪૮૯
૩૯૮.	અગ્રાત	૪૭૦	૪૧૯.	અગ્રાત	૪૯૦
૩૯૯.	અગ્રાત	૪૭૦	૧૬૫.	હરિકલશ	૪૯૦
૪૦૦.	અગ્રાત	૪૭૧	૧૭૬ખ.	લલિતસાગરસૂરિ	૪૯૩
૪૦૧.	વિનયમૂર્તિ	૪૭૧	૧૮૨.	ઈસરસૂરિ	૪૯૪
૪૦૫.	રત્નાકર મુનિ	૪૭૨	૪૨૦.	રંગ ? મેઘરત્ન ?	૪૯૪
૪૦૯.	સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય	૪૭૩	૪૨૧.	કમલધર્મ	૪૯૫
૪૧૪.	મતિશેખર વાં	૪૭૩	૧૯૬.	ધર્મસમુદ્ર	૪૯૫

૨૦૬.	સડેજસુંદર	૪૯૬	૨૮૩.	ભાવ ઉપાધ્યાય	૫૦૫
૪૨૨.	ભક્તિલાભ	૪૯૬	૪૨૬.	અજ્ઞાત	૫૦૬
૨૧૨.	ભાવસાગરસૂરિશિષ્ય	૪૯૭	૪૨૭.	આગમમાણિક્ય	૫૦૬
૪૨૩.	જયવલ્લભ	૪૯૭	૪૨૮.	અજ્ઞાત	૫૦૬
૪૨૪.	અજ્ઞાત	૪૯૮	૪૨૯.	માણિકરાજ	૫૦૭
૨૨૧.	વિનયસમુદ્ર	૪૯૮	૪૩૦.	ઉદયરત્ન	૫૦૭
૨૨૪.	પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ	૫૦૧	૪૩૧.	ધણચંદ	૫૦૭
૨૩૭.	અભ્યુત્થાન		૪૩૨.	ખેમ	૫૦૭
	(વિનયદેવસૂરિ)	૫૦૨	૪૩૩.	અજ્ઞાત	૫૦૭
૨૩૮.	દેવસુંદર	૫૦૩	૪૩૪.	દયારત્નશિષ્ય	૫૦૭
૨૭૦.	વિદ્યારત્ન	૫૦૩	૪૩૫.	ગોવિંદ (આચાર્ય)	૫૦૭
૨૮૨.	કનક	૫૦૪	૪૩૬.	જયપ્રભ	૫૦૮
૪૨૫.	ઉ. હર્ષપ્રિય	૫૦૪	૪૩૭.	અજ્ઞાત	૫૦૮

જૈન ગૂર્જર કવિઓ

ભાગ ૧

વિક્રમ ખારમી સદી

૧. વાદિદેવસુરિ

(૧) + શ્રી (મુનિચંદ્ર) ગુરુસ્તુતિ ગા.૨૫

આદિ- નાણુ ચરણુ સંમત જસુ રચણુતઉ સુપહાણુ,
જયઓ સુ મુણિસુરિ ઇત્યુ જગિ મોડિઅ મમ્મહખાણુ. ૧
ઉવસમ-રચણુ-સમુદ્ધ સમુ વિહસિયજલહાડસાર (સાહાર ?)
વંદઓ મુણિસુરિ ભવિયજણુ જિમ છં(જિ)દઉ સંસાર. ૨

અંત - જહો પસન્ના તુહ નયણુ તહ મહુયહ સયકાલ,
હિય-ઇચ્છિય સુક સંપડહિ અનુછિદહિ દુહસાલ. ૨૪
દૂસમ રચણિહિ સૂર જિમ્વ તુહ ઉદિઉ મુણિનાહ,
સિરિ મુણિચંદ મુણિંદ પરમહુ ફેડઈ કુગ્રાહ. ૨૫
હાલની ગૂજરાતી ભાષા.

આદિ- જ્ઞાન ચરણુ સમ્યક્ત્વ જેતું રતનમય સુપ્રધાન,
જયો સ મુનિસુરિ અહીં જગે મોડયો મન્મથ રથાણુ. ૧
ઉપશમ-રત્ન-સમુદ્ધ સમ વિફલિત જલ આસાર,
વંદો મુનિસુરિ ભવિકર્મન જેમ છેદો સંસાર. ૨

અંત - જયારે પ્રસન્ન તવ નયનો તથા મનુજેને સદા કાળ,
હૃદય-ઇચ્છિત સુખ સાંપડે પક્ષી છેદાય દુઃખખળ. ૨૪
દુઃખમ રજનિમાં સૂર્ય જેમ તું ઉઠ્યો મુનિનાથ,
શ્રી મુનિચંદ્ર મુનીંદ પરમ ફેડે કુગ્રાહ. ૨૫

પ્રકાશિત : પં. બહેચરદાસના હાલની ગૂજરાતીમાં અનુવાદ સહિત
ને તેમના વક્તવ્ય સહિત જૈન શ્લોકોનાં કોન્ફ્રન્સ હેરેલ્ડ, પુ.૧૩ અંક
૬૫થી ૧૧, સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૭, પૃ.૩૩૧થી ૩૩૫. (જૈન ગ્રંથાવલી,
પૃ.૨૦૫ નં.૧૧૪)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૭૨. આ કૃતિને જૈન સાહિત્યનો
સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ફક્ત ૪૭૬માં અપભ્રંશ ભાષાની ગણી છે.]

૨. જિનવલ્લભસૂરિ (ખ૦)

સં. ૧૧૬૭ લગભગ હયાત.

(૨) [+] નવકાર માહાત્મ્ય ૧૩ છપા

આદિ - કિં કપતરૂ રે અવાણુ ચિંતો મન ભિંતરિ,

કિં ચિંતામણિ કામધેનુ આરાહો બહુપરિ.

ચિત્રાવેલી કાજ કિસઇ દેસાંતર લંઘઈ,

રચણુ-રાસિ કારણુ કિસઈ સાયર લંઘઈ.

ચવદહ પૂરવ સાર જગે લધ્ધો એ નવકાર,

સચલ કાજ મહિયલ સરઈ, દુતર તરઈ સંસાર. ૧

અંત - અડ સંપય નર પય સહિત ઈકસઈ લલુ અકખર,

ગુરુ અકખર સત્તેવિ એહ બણુઉ પરમકખર,

ગુરુ જિણુવલ્લભસૂરિ ભણુઈ બહુ સુકખહ કારણુ,

નરય તિરિય બહુ રોગ સોગ ભય દુકખ-નિવારણુ.

જલ થલ પવ્વય વણુ ગહણુ સમરણુ હોઈ ઈક ચિત,

પંચ પરમેષ્ઠિ મંત્રહ તણી, સેવા દેજ્યઉ નિત. ૧૩

(૧) પ.સં.૨-૧૧, મુક્તિ.નં.૨૩૮૭. (૨) સં.૧૮૩૧ મગસિર વદિ
૨ રવિવાર ચાલીતાણા નગરે પં. હર્ષધીરણુ સ્વહેતવે લિ. પ.સં.
૨, મુક્તિ.નં.૨૩૮૬.

[પ્રકાશિત : નમસ્કાર સ્વાધ્યાય ભા.૩.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૭૩. કૃતિની ભાષા મોડા સમયની જણાય
છે. એ રીતે કર્તા ઉક્ત જિનવલ્લભસૂરિ માનવા કે કેમ એ વિચારવા જેવું છે.]

૩. પદ્ધ

(૩) + જિનદત્તસૂરિ સ્તુતિ (ઐ.) ૧૦ ૫૨૫૬

આદિ - જિણુ દિક્કઈ આણુંદુ ચડઈ અઈ રહસુ ચડગણુ,

જિણુ દિક્કઈ ઝડહઝઈ પાઉ તણુ નિમ્મલ હુઈ પુણુ

જિણુ દિક્કઈ સુહુ હોઈ કટ્ટુ પુવ્વુક્કિઉ નાસઈ,

જિણુ દિક્કઈ હુઈ સિદ્ધિ દૂરિ દારિદ્રુ પણાસઈ.

જિણુ દિક્કઈ હુઈ સુઈ ધમ્મમઈ અણુહહુ કાઈ ઉઈ ખહહુ,

પહુ નવકાણુ મંડિતે પાસ જિણુ, અજ્યમેરિ કિન પિકખહુ. ૧

અંત - વકખાણિયઈ તં પરમ તણુ જિણુ પાઉ પણુસઈ,

આરહિયઈ ત વીરનાહુ કઈ પદહુ પયાસઈ.

ધમ્મુ તુ દય સંજુતુ જ્ઞેણ વરગમ પાવિજ્જમ્મ,
 ચાઉત અણખંડિયઉ જુ વંદિણુ સલહિજ્જમ્મ,
 જઈ કાઉ ત ઉત્તિમુ મુણિવર હવિ પવર વસહિ હેઃ ચઉર નર.
 તિમ સુચર સિરોમણિ સૂરિવર ખરતર સિરિ જિણુદત્ત વર. ૧૦

(૧) ઇતિશ્રી પદ્માવલી પટ્ટપદાનિ સં. ૧૧૭૦ વર્ષે અધ્યુગાદ્ય પદ્યે
 ૧૧ તિથૌ શ્રીમદ્ ધારાનગર્યાં શ્રી ખરતરગચ્છે વિાધ માર્ગે પ્રકાશિ
 વસતિવાસિ શ્રી જિણુદત્તસૂરીણાં શિષ્યેણ જિનરક્ષિત સાધુના લિખિતાનિ
 (૨) ઇતિશ્રી પદ્માવલી સં. ૧૧૭૧ વર્ષે પતન મહાનગરે શ્રી જયસિંહ દેવ
 વિજયિ રાજ્યે ખરતરગચ્છે યોગીન્દ્ર યુગપ્રધાન વસતિવાસિ જિનદત્ત-
 સૂરીણાં શિષ્યેણ અભયપ્રગણિના લિખિતા. શુભ લવતુ શ્રીમત્ પાર્થ-
 નાથાય નમઃ સિદ્ધિરસ્તુ. ખંને તાડપત્રીય પ્રત.

પ્રકાશિત : ૧. અપભ્રંશ કાવ્યત્રયી પૃ. ૧૨. ૨. ઐતિહાસિક જૈન
 કાવ્યસંગ્રહ, પૃ. ૩૬૫થી ૩૬૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા. ૩ પૃ. ૧૪૭૪, કૃતિને અપભ્રંશ ગણવી જોઈએ.]

વિક્રમ તેરમી સદી

૪. શાલિભદ્રસૂરિ (રાજગચ્છ - વજ્રસેનસૂરિના પટ્ટધર)

(૪) [+] ભરતેશ્વર બાહુબલિ રાસ ૨.સં.૧૨૪૧ કાગળ પંચમી

આદિ - રિસહ જિજ્ઞેસર પય પશુમેવી, સરસતિ સામિણિ મનિ સમરેવી,

નમવિ નિરંતર શુર ચરણ,

ભરહ નરિંદહ તણઉં ચરિતો, જો જગિ વસુડીંડઈ વદીતા,

બાર વરસિ બિહું બંધવહં.

૧

હઈ હિવ એ ભણિસુ રાસહ છંદિહિં, તં જણમણહર મણ્યાણુંદિઈ,

ભાવિઈ ભવીયણ સાંભળઈં,

જંજુદીવિ ઉવજાહર નવરો, ઘણકણ કંચણ રચણિહિં પવરો,

અવર પવર કિરિ અમરપુરો.

૨

અંત - રાયહ એ ગજસિણગાર વચરસેણસૂરિ પાટધર.

૨૦૩

શુણગણહં એ તણઉ ભંડાર, સાલિભદ્રસૂરિ જાણીધ એ.

કાધઉ એહ તીણિ ચરિતુ, ભરહ નરેસર રાસુ છંદિઈ. ૨૦૪

જો પદઈ એ વસહ વિસોહિ (વદીત), સો નર નિતુ નવનિહિ

લહધ એ.

સંવત એ બાર એકતાહિ, કાયુણ પંચમિઈ એહ કાળ એ. ૨૦૫

(૧) પ.સં.૧૦, વિ.ધ.ભં. (૨) સં.લા. (૩) પ.સં.૬, ગા.૩૪૦,

પ્ર.કા.ભં. નં.૬૭૮.

[પ્રકાશિત : ૧. ભારતીય વિદ્યા, વર્ષ ૨ અંક ૧.]

(૫) + જુદિ રાસ અથવા હિતશિક્ષાપ્રજુદ રાસ

આદિ - પશુમવિ દેવિ અંબાઈ, પંચાણુણ ગામિણિ વરદાઈ

જિણસાસણિ સાંનિધિ કરઈ સામિણિ,

સુર સામિણિ તું સદા સોહાગિણિ. ૧

પશુમિય ગણહર ગાયમસામિ, દુરિય પણુસઈ તેહનઈ નામિ,

વહંમાન સામીનહિ સીસ, પ્રણમ્યાં પૂરઈ સયલ જગીસ. ૨

સહયુરૂવયણે સંગ્રહ કીજઈ, ભોલા લોક સીધામણી કીજઈ,
કેઈ બોલજ લોકપ્રસિદ્ધા, ગુરૂ ઉપદેસઈ કેઈ લક્ષા. ૩

અંત - સાલિભદ્ર ગુરૂ સંકલીય, એ સવિ ગુરૂ ઉપદેસ તુ,

પઢઈ ગુણુષ ને સાંભલઈ એ, તેહ સવિ ટલઈ કલેસ તુ. ૫૩

(પાઠાંતર - ધરમ કરઉ સુધ ભાવસ્યું એ, અવિચલ સુખ લહેસિ. ૬૨).

(૧) સં.૧૬૩૨ વર્ષે માગશિર વદિ ૧૪ ભોમે રત્નભતીયે રાજ-

ચંદ્રેણુ લિખિતાં. પ.સં.૨-૧૪, ગુ.વિ.ભં. (૨) પ.સં.૩-૧૩, મો.ભં.

(૩) ઉપાધ્યાય શ્રી મતિકીર્તિગણિગજેન્દ્રાણાં શિષ્ય પં ૦ મહિમાકુમાર-

ગણિ તત્ શિં જયલાભેન લિલેખ. સુશ્રાવિકા પુણ્યપ્રભાવિકા રાજકુંઅર

પદનાથં. આ.ક.ભં. (૪) પ.સં.૩-૧૨ બી.ડી.૨૦૯ રો.એ.સો.નં.૧૯૪૧.

(૫) લ.સં.૧૫૧૪, બીજી કૃતિઓ સાથે, સેં.લા. (૬) લ.સં.૧૫૯૭, એક

ચોપડામાં, વિ.ને.ભં.નં.૩૨૬૧. (૭) નાના નેમિરાસ સાથેની એક પ્રતમાં

વિ.ને.ભં.નં.૩૧૭૧. (૮) પ.સં.૩, અંથમાન ૬૪, લીં.ભં.દા.૩૦ નં.૨

(૯) પ.સં.૫, લીં.ભં.દા.૩૦ નં.૫. (૧૦) પ.સં.૩-૧૧, દે.લા.પુ.લા.નં.૯૩૩.

(૧૧) પ.સં.૩-૧૧, હા.ભં. દા.૭૦ નં.૧૧૫. (૧૨) પ.સં.૨-૧૫, મ.

જે.વિ.નં.૪૩૦. (૧૩) પ.સં.૩-૧૨, સુકિત. નં.૨૩૩૯. (આમાં 'હરિભદ્ર

સરિદિ સંકલીય' એમ છેલ્લી કડીમાં આપેલ છે.) (૧૪) પ.સં. ૩-૧૨,

પાદરા નં.૨૪. (૧૫) ડે.ભં. દા.૭૦ નં.૧૨૦ (આમાં 'હિતશિક્ષા પ્રબુદ્ધ રાસ'

એવું નામ છે).

આ રાસની પ્રતિઓ પુષ્કળ મળે છે.

[આલિસ્ટઓષ ભા. ૨, કેટલોગયુરા, જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી
(‘શાલિભદ્ર રાસ’ એ નામથી પણ), લીંહસૂચી, હેજૈચાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૯,
૧૪૯, ૧૬૨, ૪૧૭, ૪૧૮, ૪૩૫, ૪૯૯, ૫૦૯, ૫૨૩, ૫૯૩, ૬૨૬).]

[પ્રકાશિત : ૧. ભારતીય વિદ્યા, વર્ષ ૨ અંક ૧.]

[‘બુદ્ધિ રાસ’ના કર્તા શાલિસદ્રસૂરિ ‘ભરતબાહુબલિ રાસ’ના
રચનારથી ભિન્ન નથી એમ પ્રમાણો વિના નિશ્ચિત કહી શકાય તેમ નથી.
- લા. ભ. પંડિત]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧-૨, ભા. ૩ પૃ. ૩૯૫.]

૫. નેમિચંદ્ર ભંડારી (ખં નિનેશ્વરસૂરિના પિતા)

જિનપતિસૂરિનો સમય સં.૧૨૨૩થી ૧૨૭૭. આ વિદ્વાન આવક
કવિએ પ્રાકૃતમાં ‘ષષ્ટિશતક’ રચ્યું છે. [વિશેષ પરિચય - જૈન સાહિત્યનો
સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ૬૬૨૦ ૪૯૩.]

(૬) + જિનવલ્લભસૂરિ ગુરુગુણવર્ણન ર.સં.૧૨૪૫ આશરે

આદિ - પશુમવિ સામિ વીર જિણ, ગણુહર ગાયમ સામિ,
સુધરમ સામિય તુલનિ સરણ, જુગપ્રધાન સિવગામિ. ૧
તિત્થુરણુદસ મુણિરયણ, જુગપ્રધાન કમિ પત્ત,
જિણવલ્લભસૂરિ જુગપવર, જસુ નિમ્મલઉ ચરિતુ. ૨

અંત - સદ્ગુહાર કરેસુ હઉ, પાલિ સુદ્દુદ સમ્મતો,
નેમિચંદ ઇમ વિનવધએ, સુહગુરુ ગુણગણુરતો. ૩૪
નંદઉ વિહિ જિણમંદિરહિં, નંદઉ વિહિ સમુદાઓ,
નંદઉ જિણપતિસૂરિ ગુરુ, વિહિ જિણ ધમ્મ પસાઓ. ૩૫
- ઇતિ નેમિચંદ ભંડારિકૃત ગુરુગુણવર્ણન.

(૧) છેલ્લાં થોડાં પદોવાળી ત્રુટિત પ્રત, સેં.લા.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ. [૨. નેમિચન્દ્ર ભંડારી
રચિત ષષ્ટિશતક પ્રકરણ ત્રણ ખાલાવએધો સહિત.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૯૬ તથા પૃ.૧૪૭૪-૭૫ પર ભૂલથી
બે જુદા કવિક્રમાંક ને કૃતિક્રમાંકથી આ એક જ સામગ્રી રજૂ થઈ છે.
કૃતિની ભાષા મુખ્યત્વે અપભ્રંશ ગણાય.]

૬. આસગુ (શાંતિસૂરિશિષ્ય શ્રાવક)

(૭) [+ જીવદયા રાસુ ગા.૫૩ ર.સં.૧૨૫૭ આસો શુ. ૭

આદિ - ઉરિ સરસતિ આસિગુ ભણુઇ, નવઉ રાસુ જીવાદય સાર,
કંતુ ધરિવિ નિસુણુઉ જણુ, દુત્તર જેમ તરહુ સંસાર. ૧

અંત - વાછા મંત્રિ તણુઇ પાછોપઇ, વેહલ મહિનંદન મહિ રોપઇ,
તસુ સુખહે કુલચંદ ફલુ તસુ કુલિ આસાઈતુ અછંતુ;
તસુ વલહિય પલ્લી પવર કવિ આસિગુ બહુગુણસંજુ. ૫૧
આત ઉપરિયા કવિ ભલઉરઉ, માઉસાલિસું મઇસીયલરઉ,
આસી દવદોહી વયણુ કવિ આસિગુ ભલઉરઉ આવઉ;
સહજિગપુરિ ખાસહ ભવણુ, નવઉ રાસુ ઇહ તિહિ
નિપ્પાઇ. ૫૨

સંવત્ત ખારહસય સત્તાવજઈ, વિક્રમ કાલિ ગયઇ પડિપુંતઇ,
આસોયડં સિષ સત્તમિહિ હતથોહતિયં જિણુ નિપ્પાયઉ;

સંતિસૂરિ પયભતયરિય રયઉ રાસુ, ભવિયડં મણુમોહણુ. ૫૩

(૧) પ.ક.૧૯૦૦થી ૧૯૩, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂઝર્ કાવ્યસંચય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૯૫.]

૭. ધર્મ (મહેંદ્રસૂરિશિષ્ય)

(૧) એક મહેંદ્રસિંહસૂરિ અંચલગરજમાં ધર્મધોષસૂરિના શિષ્ય અને સિંહપ્રભસૂરિના ગુરુ થઈ ગયા છે. જન્મ સં.૧૨૨૮, દીક્ષા ૧૨૩૭, આચાર્યપદ ૧૨૬૩, મરણ ૧૩૦૯. તેમણે સં.૧૨૯૪માં 'શતપદિકા' ગ્રંથ રચ્યો છે. (૨) ખીખ મહેંદ્રસૂરિ હેમાચાર્યના શિષ્ય સં.૧૨૪૧માં થયા છે. તેઓ સં.૧૨૪૧માં રચાયેલ સોમપ્રભાચાર્યના 'કુમારપાળપ્રતિબોધ'ના શ્રવણ કરનાર હતા. તેમણે હેમચંદ્રદ્રુત 'અનેકાર્થસંગ્રહ' પર 'અનેકાર્થકૈરવાકરકૌમુદી' નામની ટીકા રચી છે. (૩) ત્રીજા મહેંદ્રસૂરિ વાદિદેવસૂરિના શિષ્ય હતા કે જેમના શિષ્ય પ્રદ્યુમ્નસૂરિએ 'વાદસ્થલ' ગ્રંથ રચ્યો છે. (જુઓ જેસલમેર ભાં. સૂચી, પૃ.૬૦. - પાંડિત લાલચંદ.) આમાંથી આપણા કવિના ગુરુ પહેલા મહેંદ્રસિંહસૂરિ લાગે છે.

(૮) જંખૂસ્વામી ચરિત અથવા જંખૂસામિચરિય ર.સં.૧૨૬૬

આદિ - જિણુ ચઉવીસઘ પય નમેવિ ગુરુ ચલણુ નમેવી,

જંખૂ સામિહિં તણુઉં ચરિય ભવિઉં નિસુણેવી,

કરિ સાનિધ સરસત્તિ દેવિ જિમ રયં કકાણુઉં,

જંખૂ સામિહિં ગુણ ગહણુ સંખેવિ વધાણુઉં. ૧

અંત - પીર જિણુંદહ તીથિ કેવલિ ફૂઉ પાછિલઉ,

મલવઉ બઈસારીઉ પાટિ સિદ્ધિં પુહુતુ જંખૂ સ્વામિ,

જંખૂસામિ ચરિત પઢઈ ગુણુઈ જે સંભલઈ,

સિદ્ધિ સુખ અણુંત તે નર લીલાહિં પામિસિઈ. ૪૦

મહિંદ્રસૂરિ ગુરુ સીસ ધર્મ ભણુઈ હો ધામીજી હ.

ચિંતઉ રાતિ દિવસિ જે સિદ્ધિહિં જીમાહીયા હ,

બારહ વરસ સચેહિં કવિતુ નીપનું છાસકઈ.

સોલહ વિજ્ઞાનએવિ દુરિય પણાસઉ સયલ સંધ. ૪૧

(૧) પ.સં.૩, પ્ર.કા. ભં. (૨) પ.ક. ૧૯૩થી ૧૯૯, નાહટા સં.

[આલિસ્ટઓષ ભા.૨.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂઝર્ કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨-૩, ભા.૩ પૃ.૩૯૭.]

૮. ધર્મ (૧)

(૯ ક) સૂલભદ્ર રાસ ગા. ૪૭

આદિ - પશુમવિ સાસણદેવી અંતર્ધ વાએસરી,

સૂલભદ્ર ગુણગણ, સુણિ વરહજી કસરિ.

૧

અંત - બહુત કાલુ સંજમુ પાલેહિં, ચઉદહ પૂરખ હિયમ ધરેહિ,

સૂલભદ્ર જિણુ ધર્મ કહેઈ, દેવલોકિ પહુતઉ ભાએવિ. ૪૭

(૧) પ.ક. ૨૨૫થી ૨૨૮, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

(૯ ખ) સુભદ્રાસતી અતુષ્પદિકા ગા. ૪૧

આદિ - જં ફલુ હોઈ ગયા ગિરિનારે, જં ફલુ દીન્હઈ સોનાભારે,

જં ફલુ લકિખ નવકારિહિં ગુણિહિં, તં ફલુ સુભદ્રા-ચરિતિહિ

સુણિહિં. ૧

અંત - સુભદ્રા મંદિર પહુતી ભવ, સાસુ સસુરજી હરખિઉ તાવ,

જિણુવર ધર્મ કરહુ એ કવિતે, જિણુ સાસણુ હુઈ પર જયવંતો.

પહિ ગુણહિ જે જિણુહરિ દેહિ, તે નિશ્ચઈ સંસાર તરેહિ,

સુભદ્રા સતી ચરિતુ સંભલહિ સિદ્ધિ સુકખુ લીલમ તેલહિ. ૪૨

(૧) પ.ક. ૧૮૮થી ૧૯૧, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩, પૃ.૩૯૭-૯૮. અહીં 'ધર્મ' શબ્દ નામ-

વાચક નહીં પણ સામાન્ય 'ધર્મ' અર્થનો વાચક શબ્દ જણાય છે, તેથી આ કૃતિ અશ્વત્થકર્તૃક ગણાય. પણ શ્લેષથી નામ ગૂંથવાની પ્રથાને લક્ષમાં લઈ 'ધર્મ' કર્તાનામ હોય એવો તર્ક કરવામાં આવ્યો હોય એમ જણાય છે.]

૯. વિજયસેનસૂરિ (નાગેન્દ્રગચ્છના મહેન્દ્રસૂરિ - શાંતિસૂરિ -

આનંદસૂરિ - અમરસૂરિ - હરિભદ્રસૂરિશિષ્ય.)

મહામાત્ર વસ્તુપાલના ધર્માચાર્ય. તેમણે આખુ પર વસ્તુપાલ તેજ-પાલે કરાવેલી નેમિનાથની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૨૮૭ શાકાબ્દ વદિ ૩ રવિને દિને કરી હતી. વળી સં. ૧૨૮૮માં ગિરનાર પર્વત પર વસ્તુ-પાલે કરાવેલી અનેક જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. તેમના શિષ્ય ઉદયપ્રભસૂરિએ 'ધર્માભ્યુદય (સંઘપતિચરિત) મહાકાવ્ય' વગેરેની રચના કરી છે.

(૧૦) + રેવંતગિરિ રાસો

ગિરનાર પર્વત સંખ્યાધી આ રાસને ૪ કડવમ્ (કડવાં) છે. તે દરેકમાં

અનુક્રમે ૨૦, ૧૦, ૨૨ અને ૨૦ કડીઓ છે.

આદિ - પરમેસર તિથેસરહ પયપંકય પણમેવિ,

ભણિસુ રાસુ રેવંતઝિરે અંખિકહેવિ સુમરેવિ. ૧

ગામાગર પુરવણુ ગહણુ સરિ સરવરિ સુપએસુ,

દેવભૂમિ દિસિ પચ્છિમહ મણહર સોરકહેસુ. ૨

અંત - રંગિહિ એ રમઇ ને રાસુ સિરિ વિજયસેણિસુરિ નિમ્મવિહિ એ,

નેમિ જિણુ તૂસઈ તાસુ અંખિક પૂરઈ મણિ રલી એ. ૨૦

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩-૪, ભા.૩ પૃ.૩૯૮.]

૧૦. પાલકણુ

(૧૧) [૫] નેમિરાસ અથવા આખૂરાસ (એ.) ગા.૫૦ ર.સં.૧૨૮૯
વસંત

આદિ - પણમેવિણુ સામિણિ વાએસરિ, અલિનવુ કવિતુ રયં પરમેસરિ,

નંદીવરધનુ જસુ નિવાસો, પલણુહિ નેમિ જિણુદહ રાસો. ૧

*

નમિ વિમ્મિ રાણુહિ ધુણિ નમિ, ખીજ મંદિર નિવેસુ,

ત પુહવિહિ માંહિ ને સલહિજ એ, જિત્તિમ ગૂજર દેસુ;

ત સોલંકિય કુલ સંભમિઉં, સૂરહ જગિ જસવાહિ,

ત ગૂજરાત ધુર સમુધરણુ, રાણુહિ લુણપસાહિ. ૬૦

અંત - ખાર સંવચ્છરિ છિયાસિયએ, પરમેસર સંહિહિ,

ચેત્રહ તીજહ કિસિણુ પખિ, નિમિ-ભુવણિહિ સંહિહિ. ૩૯

*

કેવિ ચડાવલિ નેમિ નમીજઇ, રાસુ વયણુ પાલકણુ પુજ કીજઈ,

ખાર સંવચ્છરિ નવમાસીએ, વસંત માસુ રંમાહિલુ દીહે. ૪૯

એહુ રાહુ વિસ્તારિહિં જાએ, રાખઇ સયલ સંઘ અંખાઈ,

રાખઈ જ પુજુઆ જઇ ખેડઈ, રાખઇ બલ સંતિ મૂઠેરઈ. ૫૦

(૧) આખૂ રાસ સમાપ્ત : ૫.ક.૧૮૭થી ૧૮૯, નાહટા સં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૯૮. ત્યાં ભૂલથી કર્તાનામ 'રામ(?)'

આપેલ છે. 'પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ'માં 'રામુ'ને સ્થાને 'રાસુ' પાઠ છે.]

૧૧. અક્ષાત

(૧૨) કેસી ગાયમ સંધિ ૬૮ કે ૭૦ કડી

આદિ - અતિથ પસિદ્ધ સુદ્ધ સિદ્ધાંત, કહીઉ જુ ઉત્તરજગદયણિ મહાંત,

કેસી ગાયમ ધર્મવિચારો, સંધખંધ સુ કહીજગઈ સારો.

અંત - ઇય કરવિ વિચાર સંજમ-ભાર, પાલેવિણુ જે મુકખ ગયા,

તે ગાયમ કેસી ચિત્તિ નિવેસી આયહ (આધ) ભવીય

આણુંદ મયા. ૭૦

(૧) પ.સં. ૩-૧૧, જૂની પ્રત, સંધભંડાર પાટણુ, દા.૭૨ નં.

૭૬. (૨) પ.સં. ૪-૬, વિશેષ જૂની ને સારી પ્રત, જશ. સં. (૬૮ કડી).

(૩) સંવત ૧૫૫૧ વર્ષે ચૈત્ર શુ. દિને પૂજ્યારાધ્ય પં. કમલમંડન

ગણિ શિષ્ય સંધમંડન ગણિ ભણુન કૃતે સહજધર્મ ગણિના લિખિતં

સિદ્ધપુર નગરે પ્રભાવક શ્રાવક શ્રેણિચુંદરે. શુભં ભવતુ લેખકપાઠકયોઃ.

કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં. ૨-૧૫, મારી પાસે.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય. ૨. સંધિ કાવ્ય સમુચ્ચય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૧૦ તથા પૃ.૧૪૭૪. પહેલાં આ કૃતિને ચૌદમી સદીમાં મૂકી પછી તેરમી સદીમાં મૂકી છે. આ કૃતિને અપભ્રંશ ભાષાની ગણવી જોઈએ.]

વિક્રમ ચૌદમી સદી

૧૨. અભયતિલક (ખ૦)

આ કવિએ સં. ૧૩૧૨માં હેમચંદ્રસૂરિકૃત સંસ્કૃત 'દ્વયાશ્રય' પર
વૃત્તિ રચી પાલણપુરમાં પૂર્ણ કરી છે. વળી જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત
ઇતિહાસ, ફકરો ૫૮૯.

(૧૩) + મહાવીર રાસ ગા. ૨૧ ર.સં. ૧૩૦૭ વે. શુ. ૧૦

આદિ - પાસનાહ જિણુદત્ત શુરો અનુ, પાયપઉમ પણમેવિ,
પભણિસુ વીરહ રાસુલહિ અનુ, સંભલહુ ભવિય મિલેવિ. ૧

*

ભીમપદલી પુરી વિહિ-ભવણિ, અનુસંકિઉ વીર જિણિહુ,

*

તસુ ઉવરિ ભવણ ઉતંગ વર તોરણ, મંડલિય રાય આએસિ
અમસોહણ

સાહુણા હવણપાલેણ કારાવિય, જમધરહ સાહુકલિ કલસ
ચડાવિય. ૬

હેમધવદંડ-કલસો તહિ કારિઉ, પહુ જિણેસર સુચર પાસિ.
પઈકાવિઉ.

વિક્રમે વરિસ તેરહઇ સત્તરે, સેય વમસાહ દસમીઇ
સુહવાસરે. ૭

અંત - અભયતિલક ગણિ પાસિ, ખેલહિ મિલવિ કરાવિઉ,

ઇય નિય મણિ ઉલ્લાસિ, રાસુલહિ ભવિયણ દિયહુ. ૨૧

(૧) પ.ક.૨૨૮-૨૨૯, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

પ્રકાશિત : ૧. જૈન યુગ પુ.૨ ૫.૫૭. તેની ગૂજરાતી છાયા
પં. લાલચંદ્રે કરેલી તે જ માસિકના ૫.૧૫૭માં છપાઈ છે તેમાં તે
વિદ્વાન્ મહાશયે કર્તાની તેમજ આમાંના ઐતિહાસિક પુરુષોની ઘણી માહિતી
શોધખોળથી ભરેલી આપી છે. [૨. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ. ૩.
પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૩૬૯.]

૧૩. જિનેશ્વરસૂરિ (ખ૦)

આચાર્યપદ સં. ૧૨૭૮, સ્વ. સં. ૧૩૩૧. વિશેષ માટે જુઓ પં. લાલચંદનો લેખ, જૈન યુગ, પુ. ૨ પૃ. ૧૫૮ અને જૈન ગૂર્જર કવિઓ, પ્રથમ આવૃત્તિ, ભા. ૨ પૃ. ૬૭૭.

(૧૪) ચાચરી ગા. ૩૦

આદિ - ભગતિ કરવિ વહુ રિસહ જિણ, વીરહ ચલણ નમેવિ,
હઉં ચાલિઉ મણિ ભાઉ ધરિ, દુષ્ટણિ જિણ મણિ સુમરેનિ. ૧
અંત - ગાવિ નયરિ પુરિ જિણ ભુયણિ, જે ચાચરિ પભણંતિ,
વયણિ જિણેસરસૂરિ ગુર, તે સિવ સુહુ પાવંતિ. ૩૦

(૧) પ.ક. ૨૩૧થી ૨૩૨, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૪૦૦.]

૧૪. વિનયચંદ્ર (રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય)

આ આચાર્ય હતા. તેમણે સં. ૧૩૨૫માં 'પર્યુષણા-કલ્પસૂત્ર' પર નિરુક્ત રચેલ છે. તેમના ગુરુ રત્નસિંહસૂરિ એ તપગરુડમાં થયેલા સૈદ્ધાન્તિક શ્રી મુનિચંદ્રસૂરિના શિષ્ય હતા ને વિક્રમ તેરમી સદીમાં વિદ્યમાન હતા. તેમણે ટીકા સહિત 'પુદ્ગલષ્ટ્ટ્રિશિકા - નિગોદષ્ટ્ટ્રિશિકા' આદિ ગ્રંથો રચેલા છે.

(૧૫) + બારમત રાસ ર.સં. ૧૩૩૮ ગા. ૫૩

અંત - તેરસઈ આઠ ત્રીસી, સાવયધમ્મુવએસ સવિ,

રચણસિંહસૂરિ સીસિ, વિનયચંદ્રસૂરિ ઉદ્ધરીય.

પાસ જિણુંદ પસાઈ, સાનિધિ સાસણુદેવિ તયુઈ

જે ઉપદેસ કરાઈ, તે મણુવંછિય સુહ લહઈ.

૫૩

(૧) સંવત ૧૪૮૦ વર્ષે આશ્વિન શુદ્ધિ નવમ્યામ્. પ.સં.૨. લીંબડી સ્થાનકવાસી નાગજી સ્વામી પાસેથી મુનિ પુણ્યવિજય અને મુનિ જશવિજયે ઉતારેલી નકલ.

પ્રકાશિત : ૧. ઉપર્યુક્ત નકલ પરથી જૈનયુગ, પુ. ૫ પૃ. ૪૩૦થી ૪૩૪. તેમાં આદિની સાડી નવ ગાથા નથી.

(૧૬) + નેમિનાથ ચતુષ્પદિકા

આ ૪૦ ટૂંકનું કાવ્ય છે, તેમાં બારમાસ લઈ દરેક માસે રાજેમતી પતિવિરહથી કથન કરે છે એવું કાવ્યમય વર્ણન કવિએ કરેલું છે.

આદિ - સોહગસુંદર ધણુલાવન્તુ, સુમરવિ સામિલિ સામલવન્તુ;
સખિ પતિ રાજલ ચડિ ઉતરિય, બાર માસ સુણિ જિમ.
બજજરિય-૧

નેમિકુમર સુમરવિ ગિરનારિ, સિદ્ધી રાજલ કલકુમારિ-આંકણી.
અંત - પંચ સખી સર્ધ જસુ પરિવારિ, પ્રિય ભીમાડી ગઈ ગિરિનારિ,
સખી સહિત રાજલ ગુણરાસિ, લેછ દિખ પરમેસર પાસિ. ૩૯
નિમ્મલ કેવલનાથુ લહેવિ, સિદ્ધી સામિણિ રાજલહેવિ,
રચણુસિંહસુરિ પણુમવિ પાય, બારછ માસ ભણિયા મઈ
ભાય. ૪૦

નેમિકુમર સુમરવિ ગિરનારિ, સિદ્ધી રાજલ કલકુમારિ—
હતિશ્રી વિનયચંદ્રસુરિકૃત નેમિનાથ ચતુષ્પદિકા:

(૧) સં. ૧૩૫૩ ભાદ્રવા શુદ્ધ ૧૫ રવૌ ઉપકેશગચ્છીય મહિયંદ્રેણ
લિખિતા. પુ. (૨) લિ.સં. ૧૩૫૪, સં.લા. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨.]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સ હેરેલ્ડ, પુ.૯ અંક ૮-૯,
ઓગસ્ટ-સપ્ટે. ૧૯૧૩. [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ. ૩. ૧૩મા-૧૪મા
શતકનાં ત્રય પ્રાચીન ગુજરાતી કાવ્યો. ૪. પ્રાચીન મધ્યકાલીન બારમાસા
સંગ્રહ ભા. ૧.]

(૧૭) [+] આનંદ પ્રથમોપાસક સંધિ

આદિ - અરહં દેવો સુગુર સુદં ધમ્મં ચ પંચ નવકારો,
ધન્નાણુ કયથાણું નિરંતરં વસઇ હિયયંમિ. ૧

જય ન કણુસિ તવ ચરણું ન પદિસિ ન ગુણેસુ દેસિનો દાણું,
ત કિંઇતિયં ન સક્કિસિ જં દેવો ઇક્કુ અરિહંતો ૨

અંત - સિરિ રચણુસિંહસુરિ ગુરુવએસિ, સિરિ વિણુચઅંદિ તસુ
સીસલેસિ.

અજ્ઞયણુ પદમુ એક સત્તમંગિ, ઉદ્ધરિઉ સંધિજાંધેણુ રંગિ. ૧૭૪
જં છહ હીણુ હિઉ કિંચિવિ સાહિઉ, તં સુયદેવી મજ્ઞ ખમઉ.
છહ જુ પદમ ગુણુધ વાયધ તિસુણુધ, મુત્તિ નિયંબણુ સો રમઇ. ૧૭૫
(૧) પ.સં. ૩-૧૯, ગો.ના. (૨) પ.સં. ૧૬, શ્લોક ૮૧, લીં.ભં. દા. ૨૩.

(૩) પ.સં. ૫, શ્લોક ૭૪, લીં.ભં. દા. ૩૯ નં. ૪૭. [લીંહસચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. સંધિકાવ્ય સમુચ્ચય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૫-૬, ભા.૩ પૃ. ૪૦૦. આ કવિને નામે

મૂકલી 'ઉપદેશમાલાકથાનક છપ્પય' પછીથી ઉદયધર્મને નામે મૂકી છે. 'આનંદ પ્રથમોપાસક સંધિ'ની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૧૫. અજ્ઞાત

(૧૮) + સત્તક્ષેત્રિ રાસુ ર.સં.૧૩૨૭ માહ શુદ્ધ ૧૦ ગુરુવાર

આદિ - સવિ અરિહંત નમેતી સિદ્ધ સુરિ ઉવઆય,

પનર કર્મભૂમિ સાહુ તીહ પણમિય પાય.

૧

અંત - સંવત તેર સત્તાવીસઈ માહ મસવાડઈ

ગુરુવારિ આવી ય દસમિ પહિલઈ પખવાડઈ,

તહિ પૂર હુકે રાસુ સિવસુખ નિહાણૂં

જિણુ ચક્રવીસઈ ભવીયણુઈ કરિસિઈ કલ્યાણૂં.

૧૧૮

બાં સિસિ રવિ ગયણુંગણિહિ ભિગઈ મહિમંડલિ,

તા વરતહિ એહ રાસુ ભવિય જિણુસાસણિ,

નિમ્મલ જ ગ્રહ નક્ષત્ર તારિકા વ્યાપઈ

જયવંતુ શ્રીસંઘ અનઈ જિણુસાસણુ.

૧૧૯

(૧) સં.૧૫૩૮ વર્ષે આશ્વિ શુ. ૨ દિને. શ્રીમતિ કંસારી નગરે.

સં. માકા ભાર્યા સં. માણિકદે સુતા શ્રા. અંગી ભણુનાથં. શ્રી તપાગચ્છ

નાયક ભદ્રારક પ્રભુ શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્ય પં. જિનપ્રમોદગણિભિ

લિખિત: પ.સં.૫-૧૫, ઈડર ગોરજી ભંડાર (ઈડરની બાઈઓનો

ભંડાર) નં. ૧૬૨.

પ્રકાશિત : ૧. શ્રી પુલ્હિસાગરસૂરિકૃત ભજન પદ સંગ્રહ, ભા.૪.

૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬, ભા.૩ પૃ.૪૦૧-૦૨.]

૧૬. જગદુ (જિનેશ્વરસૂરિશિષ્ય)

(૧૯) + સમ્યક્ત્વમાઈ ચક્રપઈ

સં.૧૨૭૮ પછી ને સં.૧૩૩૦ પહેલાં જિનેશ્વરસૂરિની વિદ્યમાન-
તામાં આ રચના જણાય છે.

આદિ - ભલે ભણુઈ માઈ પુરિ જોઈ, ધર્મમદ મૂલુ જુ સમકિતુ હોઈ,

સમકિતુ વિણુ જો ક્રિયા કરેઈ, તાંતઈ લોહિ નીરુ ઘાલેઈ. ૧

અંત - હાસામિસિ ચક્રપંઈગંધુ ક્રિયહિ, માઈતણુહિ છેહુ મઈ નિયહિ,

ભણુહિ આગલહિ કિંપિ ભણુહિ, જગદુ ભણુઈ સંધુ સયણુ ખમેહિ. ૬૨

શ્રીનંદહિ સમુદાધરિ રહઈ, નંદહિ વિહિ મંદિર કવિ કહઈ,

નંદઉ જિજ્ઞેસરસૂરિ મુણિંદુ, જા રવિ જગદ જગદ ચંદુ. ૬૩
માઇ તણુકે અખસર ધુરિ કિયઉ, ચડસડિ ચઉપઈયાખંધુ થિયઉ,
સુદઈ મનિ જે નર નિસુણંતિ, અણંતસુખુ સિદ્ધિહિ પાવંતિ. ૬૪
[આલિસ્ટઓઇ ભા.૨.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૮, ભા.૩ પૃ.૪૦૨. પહેલાં કૃતિની
રચના સં.૧૩૩૧ પછી જણાવેલી તે મત પાછળથી ફેરવ્યો છે.]

૧૭. સોમમૂર્તિ

૨૦. + જિનેશ્વરસૂરિ દીક્ષા વિવાહ વર્ણના રાસ ર.સં.૧૩૩૧ પછી
આ ૩૩ શ્લોકનું પ્રાચીન કાવ્ય છે. નાયક ખરતરગચ્છીય જિનેશ્વર-
સૂરિની દીક્ષા દશ વર્ષે ખેડા ગામમાં જિનપતિસૂરિ પાસે લેવાઈ, અને
મરણ સં.૧૩૩૧માં થયું. તે વખતે પદ્મવર જિનપ્રબોધસૂરિ થયા. આથી
આ કાવ્ય સં.૧૩૩૧ પછી તુરતમાં રચાયેલ છે, અને તેથી તે સમયની
ભાષાના નમૂનારૂપ છે.

આદિ - ચિંતામણિ મણિ વિ વિચિત્રે સુહિયય ધરેવિણુ પાસ જિણુ,
જુગપવર જિજ્ઞેસરસૂરિ મુણિરાઉ યુણિસુ હઉ ભત્તિ આપણુક. ૧
યુરુ નિયહિયય ડવહુ વરમોતિયં હાર સુયર જિજ્ઞેસરસૂરિચરિયં,
ભવિયજણુ જેણુ સા મુતિવર કામિણી, તુમહ વરણં મિ ઉક્કંઠિય એ.૨
અંત - એહ વીવાહુલઉ જે પઢહિં જે દિયહિ પેલાપેલિય રંગભરિ,
તાહ જિજ્ઞેસરસૂરિ સુપસન્તુ ઈમ લણુઈ ભવિય ગણિ

સોમમૂર્તી ૩૩

પ્રકાશિત : ૧. જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ. ૨. ઐતિહાસિક
જૈન કાવ્યસંગ્રહ, પૃ.૩૭૭થી ૩૮૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૭, ભા.૩ પૃ.૧૪૭૫.]

૧૮. અજ્ઞાત

(૨૧) સ્તંભતીર્થ અજિત સ્તવન ગા. ૨૫ ર.સં.૧૩૪૧

આદિ - લાવન્નમય કલિયં સોહગમ વિલાસ ખંધુરં ધણિયં
પણુમેવિણુ જિણુમજિયં તસ્સે લણામિ કિં ચરિયં. ૧

અંત - જે નયરિ પદહણિ સૂરિ જિજ્ઞેસર હતિય કમલિ પયકિઉ,
વિક્કમા તેરહ ઇશુજીવીસઈ બહુય, દેવ અહિઠિઉ.
તિતીસ, ભૂરિ ચુરવએસહિં ખંજ નયરિ સમાણિઉ,

હિતભાણ વચ્ચરિ દેવમંદિરિ, દેવ સુવિહિ સંધિ નિવેસિઉ. ૨૪
 સોં અભિય સામિહિ સુમઈ આમિઉ, ખંભ નયરહ મંડણો,
 જઈ ધંમકરણ કુમઈ વારણ, રોગસોગ વિહંડણો,
 ભો લવિય લોપહ યુલુઉ લાવિહિ, સુવણ મગ પયાસણો,
 જિમ તુમિહ પાવહિ મુખ નિરપમ, સપલ દુકખહ નાસણો. ૨૫
 (૧) પ.ક.૨૭૬થી ૨૮૧, સં.૧૫૧૬ લગભગની પ્રતિ, નાહટા સં.
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૦૨. સં.૧૩૪૧ તે મૂર્તિપ્રતિષ્ઠાનું
 વર્ષ જણાય છે. કાવ્ય પછીથી પણ રચાયું હોય તેવો સંભવ નકારી
 શકાય તેમ નથી.]

૧૯. પદ્ય

(૨૨) + સાલિભદ્ર કક્ક લ.સં.૧૩૫૮ પહેલાં

આદિ-ભલિ ભંજણ કમ્મારિખલ વીરનાહુ પણમેવિ,

પહિમુ ભણઈ કક્ક ખરિણ સાલિભદ્ર ગુણ કેઈ. ૧

અંત-ઈહ કહિયહિ કક્ક કુલહિ, ઈકલતરિ કુયાહ,

ભવિયહિ સંજમુ મણિ ધરહ, પદહિ ગુણહુ નિસુણેહ. ૭૧

(૧) લ.સં.૧૩૫૮, સે. લા. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

(૨૩) + દુહામાતૃકા લ.સં.૧૩૫૮ પહેલાં

માતૃકા એટલે બારાખડી, દરેક વર્ણુ લઈ તે પર ઉપદેશ આ પડ
 ટૂંકના કાવ્યમાં આપેલો છે.

આદિ-ભક્ષે ભલેવિણ જગતગુરુ પણમઈ જગહપહાણુ,

જમુ પસાઈ મૂઢ જિય પાવઈ નિમ્મલુ નાણુ. ૧

અંત-મંગલમહાસિરિ સરિમુ સિવકલદાયણુ રમુ

દુહામાત્ર અખિયઈ પહિમિહિ જિણવરધમ્મુ. ૫૭

(૧) લ.સં.૧૩૫૮, સે.લા. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

(૨૪) નેમિનાથ કાગુ

રાગુ મારવણિ

આદિ-મિલિયગિરિ રલિયામણુઉ, દક્ષિણ વાપહિ વાઉ,

કામિણિ મન સોહામણુઉ, પહુલહિ કતુ તણુઉ રાઉ. ૧

અંત-હંસસરોવરિ જિમ સિલ્યા, મહુયર જિમ વણુરાય,

પઉમ લણુઈ તિમ સામિય, ચલણે મુજ્જ મનુ ગાઈ. ૧૩

રેવચગિરિ રુલિયામણુઈ, સોહઈ સુરવર સાર,

વિદ્યા-ભાવિહિ પણુમઈ, જિમ પામઈ ભવપાર. ૧૪

(૧) પ.ક. ૩૦૭-૦૮, સં.૧૫૧૬ની લખેલી પ્રત કે જેના ૩૧૪ પને છેવટે લખ્યું છે કે 'સંવત્ ૧૫૧૬ વર્ષે' ફાગુણ સુદિ ૧૧ દિને શ્રી આસા-પલ્યાં મતિકલા સાધ્વી યોગ્ય.' [પ્રત કયા ભંડારની છે તેનો નિર્દેશ ચૂકી જવાયો લાગે છે.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૧૧-૧૨, ભા.૩ પૃ. ૪૦૬-૦૭. આ કવિ અહીં નં.૨૬ના જિનપ્રભસૂરિ હોય એવો તર્ક કરવામાં આવેલો, પણ સમય જોતાં એ સંભવિત જણાતો નથી.]

૨૦. જિનપ્રભસૂરિ

(૨૫) પદ્માવતી ચોપાઈ

આદિ - શ્રી જિણુશાસણુ અવધાકારિ, ઝાયહુ સિરિ પઉમાવઈ દેવિ.

ભવિય લોય આણુંદયરિ, દુલહઈ સવેય જન્મ લહેવિ. ૧

અંત - પઉમાવઈ અઉચઈય પઠંતિ, હોઈ પુરિસ તિહુઅણુ સિરિ કંતિ,

ઇમ પલણુઈ નિય જસ કપૂર, સુરડી ભવણુ જિણુપણસૂરિ.

(૧) લિ૦ મનસિંહેન. પ.સં.૧-૧૭, વિ.ને.ભં. નં.૪૫૫૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૭૫. કર્તા મુખ્યત્વે અપભ્રંશના કવિ છે. આ કૃતિ પણ મુખ્યત્વે અપભ્રંશ ભાષાની હોવા સંભવ છે.]

૨૧. પ્રજાતિલકસૂરિશિષ્ય ?

(૨૬) + કમ્હૂલી રાસ ૨.સં.૧૩૬૩, કોરંટામાં

આદિ - ગણવઈ જો જિમ દુરીઉવિહંડણુ, રોલનિવારણુ તિહુયણુમંડણુ;

પણુમવિ સામીઉ પાસ જિણુ,

સિરિ ભદ્રેસરસૂરિહિ વંસો ખીણ સાહહ વંતિસુ રાસો, ધમીયરોલુ નિવારીઉ,

સગમંડુ જિમ મહીયલિ જણુઈ, અદ્ધારસઉ દેસુ વખાણુઈ.

ગોવલિ ધનિન રમાઉલહ,

અનલ કુંડ સંભમ પરમાર રાજ કરઈ તહિં છે સવિચાર, આખૂ

ગિરિવર તહિં પવરો.

અંત - સાત્રીસઈ આષાડિ લખમણુ મયધર સાહુ સૂઓ

છયણી નયર મઝારિ આરિકલણુઈ લીમિ કિઓ,

કમલસૂરિ નિયપાટિ સઈ હાથિ પ્રજાસૂરિ ઠવીઓ,

પમીઉ પમારીઉ જીવુ અણુસણિ આવા સૂધુ કીઓ.
 પણિ પહુતઉ સુરસોઇ ગણુહર ગંગાજલવિમલો.
 તાસુ સીસુ ચિરકાલુ પ્રતપઉ પ્રજ્ઞાતિલકસૂરે.
 જિણુસાસણિ નહયંદુ સુહયર ભવીયહં કલપતરો
 તા જગે જયવંત ઉમ્કાઉ જો જગિ જગઇ સહસકરો
 તેરત્રિસકઇ રાસુ કેારિટાવડિ નિમ્મિઉ
 જિણુહરિ દિંતસુસંતં મણુવંછિય પૂરવંઉ.

(૧) સંવત્ ૧૪૦૮ વર્ષે ચીપાગ્રામે શ્રી નરયંદ્રસૂરિણાં શિષ્યેન
 શ્રી રતનપ્રભસૂરીણાં આંધવેન પંડિત ગુણુભદ્રેણુ કચ્છલી શ્રી પાર્શ્વનાથ
 ગોષ્ઠીકા લીંબા ભાર્યા ગઉરો તત્પુત્ર આવક જસા કૂંગર તદ્ભગિની આવિકા
 વીંઝી તીહી પ્રભૃત્યેષાં સાહાય્યેન પ્રભુશ્રી શ્રીપ્રભસૂરિવિરચિતં ધર્મ-
 વિધિપ્રકરણું શ્રી ઉદયસિંહસૂરિરચિતા વૃત્તિ શ્રી ધર્મ-વિધિ ગ્રંથસ્ય
 કાર્તિક વદિ દશમી દિને ગુરુવારે દિવસપાશ્રાત્ય ઘટિકાદયે સમયે સ્વપિતૃ-
 માત્રોઃ શ્રેયસે શ્રી ધર્મ-વિધિ ગ્રંથમલિખત્. આમ એક પ્રતને અંતે લખેલું
 છે. આ જ પ્રશસ્તિ પી. પ. ૧૨૬માં ઉદયસિંહકૃત 'ધર્મ-વિધિવૃત્તિ'ની
 નીચે પ્રકટ થઈ છે તેમાં સંવત્ વર્ષ ૧૪૧૮ છે.)

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૮-૯, ભા.૩ પૃ. ૪૦૨-૦૩. પહેલાં પ્રજ્ઞા-
 તિલકસૂરિને નામે મૂકેલી કૃતિના કર્તા તરીકે પછીથી પ્રજ્ઞાતિલકસૂરિ-
 શિષ્યની સંભાવના કરી છે, જે યથાર્થ જણાય છે.]

૨૨. વસ્તિગ

પ્રસિદ્ધ જૈન કવિઓમાં આ કવિની ગણના થાય છે. સ્વ.
 ચીમનલાલ ડાહ્યાભાઈ દલાલે 'પાટણના ભંડારોમાં સાહિત્ય' વિશેના
 લેખમાં 'ચિહ્નગતિ ચોપાઈ'ની એક બીજી પ્રતમાંથી મંગલાચરણથી
 આદિ આમ મૂકી છે : 'શેત્રુંજ વંદિય તીરથરાઉ, પ્રભરતના ગુર કહં
 પસાઉ.' આ પરથી કર્તાના ગુરુનું નામ પ્રભરતન અથવા રતનપ્રભ
 હશે.

(૨૭) + વીસ વિહરમાન રાસ કે રતન ર.સં.૧૩૬૮ માહ શુદ્ધ ૫, શુક
 આદિ - વિહરમાન તિતથયર પાય-કમલ નમેવિય, કેવલધર દુન્નિ કોડિ
 સવિ સાધુ નમેવિઅ.

જિજ્ઞુ રૂઠીસઈ પાય નમેચુ, ગુર્યાં સહિગુર ભત્તિ કરેચુ,
સમરિય સામિણિ સારદ દેવિ, પઢિસિઉં જિજ્ઞુ વીસઇ સંખેવિ. ૧
સંવત તેર અઠસઠઈ મહ મસવાડઇ, પાંચમિ હુઇ શુકવારિઇ
પહિલઇ પખવાડઇ.

ઇય (તઉ) આરંભિઅ અભિનવ રાસો, જિમ હુઇ ભમણ મરણ
વિણુસો.

મુઝ મૂરખ નવિ ખોલવા ઠાઉ, પુણુ ગુર્યાં શ્રી સંઘ પસાઉ. ૨
અંત - કાલ તં ગહિલઇ વીનવઇં એ, નરેસૂયા, તમહ ચઉ સેવક હોઇ,
મૂરખી પઢિયાં શાતના એ, નરેસૂયા, તે સહ ક્ષમા કરઉ એ.
લોટા ગણે વસ્તિગ ભણુઇ એ નરેં સામિ એ વીનતી અવધારી.
કર્મ નટાવઈ નયાવીઉ એ નરેં ચઉદહ રજઝહ મઝારિ. ૮
તે ભવ ખીહતઉ વીનવઇં એ નરેં સામિઅ કરઉ પસાયઉ,
એતલઇં માગઉં લાજતઉ નરેં દિઉ અમરાપુરિ ઠાઉ. ૯
વીસ જિજ્ઞુસર ગાયસિઉં એ નરેં, લેસિઉં નામ ઉચ્ચાર,
ચિહ્નં ગતિ મીડઇં વાલિઉં એ નરેં, છૂટિસુ ભવ સંસાર. ૧૧
તારામંડલ જાં અછઈ એ નરેં, અનઇ સૂરિજ ચંદ,
તિમ એઉ નંદઉ સૂરિ ગુરો, નરેસૂયા, ચઉવિહ સંઘ આણુંદ.

(૧) પ.સં.૨-૧૫, એક પ્રાચીન પ્રત, જશ. સં. (૨) પ.સં.૨-૧૫,

મોડી સાગર ઉપાશ્રય, પાટણ, ઢા. ૭

પ્રકાશિત : જૈનયુગ, પુ. ૫ પૃ.૪૩૮થી ૪૪૦.

(૨૮) ચિહ્નુંગતિ ચોપાઈ લ.સં.૧૪૬૨ પહેલાં

આ ચિહ્નુંગતિ (ચાર ગતિ - મનુષ્ય, તિર્થંગ, નરક, દેવ) એ
સંખંધીની ૯૪ ટૂંકની ચોપાઈમાં અનેક પ્રકારની યોનિમાં ભટકતા જીવને
કેવાંકેવાં ભયંકર દુઃખ ભોગવવાં પડે છે, તેનું વર્ણન કરીને કવિ કહે છે
કે જીવને અરિહંત દેવ અને સાધુ ગુરુ એ મોટા પુણ્યને બળે પ્રાપ્ત થાય
છે. માટે દહ ચિત્તે જિન ધર્મ પાળી પાંચમી ગતિ (મોક્ષ)ને પામવી.
(મ. બ.)

આદિ - સેતુંજ વંદિઅ તીરથરાઉ, ગોચમ (ગુર્યા) ગુણુદર કરડે પસાઉં.
વાગવાણિ હઉં સમરઉં દેવિ ચિહ્નું ગતિગમણુ કહૂ સંખેવિ. ૧
ચિહ્નુંગતિ માંહિ કાંઈ નચ્છી સાર, દીસઈ દુખ તણુ ભંડાર,
ચિહ્નુંગતિ તણું તીહાં નહીં કાઈ ગંમુ જિહિ ચિત્તિ એક વસઈ
જિજ્ઞુધમ્મુ. ૨

અત - મૂરખમાહિ મૂ પહિલી લીહ, જિણુ ધર્મમાહિ વસહ સવિ દીહ,
કાલહિં ગહિલહિં યોલિ કાહિં, તેહ પુણુ સહયર તણુહ પસાહિ. છુ-
રામતિની હઈ મૂ ધણી દેવ, ગુર્યા સંધની નિતુ કર સેવ,
અગ્નિ પણુમ આસાતન થાઈ, વસ્તિગ લાગઈ શ્રીમંધ પાવ. ૯૪

(૧) સંવત ૧૪૬૨ વર્ષે આશ્વિન શુદ્ધ દશમ્યાં ગુરૌ લિખિત.

પ.સં. ૬-૧૦, સંધનો ભંડાર, પાટણ, દા. ૭૫ નં. ૯૪. (૨) પ.સં.
૭-૧૪, હા.ભં. દા. ૮૩ નં. ૭૧ (૩) સં. ૧૫૬૫ વર્ષે જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૨
ગુરૌ લ. સ્તંભતીર્થે શ્રાવિકા ચતુષ્પાઈ સોનાઈ પઠનાર્થ. પ.સં. ૧૦,
શાંતિનાથ ભં., ખંભાત, દા. ૧૧૨ નં. ૭. (૪) મ.બ.સં. [મુપુગૂડસૂત્રી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ.૨૩ ભા. ૩ પૃ.૪૦૩-૦૪ તથા પૃ.૪૨૪-૨૫.
આ કર્તાને પહેલાં સં. ૧૫મી સદીમાં અને પછીથી સુધારી સં. ૧૪મી સદીમાં
મૂક્યા છે. વિકલ્પે અપાયેલા 'વસ્તો' 'વસ્તુપાલ' એ કર્તાનામ માટે આધાર
નથી અને ગુરુનામનો તર્ક પણ એક પાઠને આધારે જ છે. ભા. ૧માં
નોંધાયેલી 'રાત્રિભોજન સજાય'ને 'રહનેમિ રાજમતી સજાય'ના કર્તા મુનિ
વસ્તા જુદા જ અને ઘણા મોડા સમયના જણાય છે.]

૨૩. ગુણાકરસૂરિ (પદ્માનંદસૂરિશિષ્ય)

(૨૯) + શ્રાવકવિધિ રાસ ર.સં. ૧૩૭૧

આદિ - શ્રી જિનાય નમઃ. અથ શ્રાવકવિધિ રાસ.

પાય-પહિમ પણુમેવિ, ચહિવીસ વિ તિથ્યંકરહ,
શ્રાવકવિધિ સંખેવિ, ભણુમ ગુણાકરસૂરિ ગુરો. ૧
જિહિ જિણુમંદિર સાર, અનમ તપોધન પામિય એ,
શ્રાવક જન સુવિચાર, ઘણું તણુ ઈંધણુ જલ પ્રથલો. ૨
ન્યાયવંતુ જહિં રાહ, જણુધણુ ધનન રમાઉલહિં એ,
સૂધી પરિ વવસાહિ, સૂધઈ થાનકિ તિહિં વસહ એ. ૩
ધમ્મિહિં હુમ પરલોમ, ઘર કમ્મિહિં છહ લેલ પુણુ,
તિહિં નર આહ ન યોહ, જિહિં સૂતા રવિ ઊગમઈ. ૪

અત - એમ જો પાલ એ એ વર સાવહ-વિહી

અહ ભવમાહિ સિવસુખ સો પાવિહિ

રાસ પદ્મભણુદસૂરિ સીસહિ કીયહિ

તેરહ મહત્તરઈ એહ લલિયં ગહિ.

જો પદમ સો સુણુમ, જો રમમ જિણુહરે

સાસણદેવિ તાસુ સાનિધિ કરમ
જનમ સસિ સૂર અરુ મેરુ ગિરિ નંદણું
તાં જયઉ તિહુયણે એહ જિણસાસણું.

(૧) લિં પુરોહિત ભક્ષમીનારાયણ. પ.સં. ૩-૧૬, મુકિત. નં. ૩૨૯.
[કેટલોગગુરા, મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. આત્માનંદ શતાબ્દી સ્મારક ગ્રંથ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ.૪૦૪-૦૫.]

૨૪. અમ્બદેવસૂરિ (નિવૃત્તિગચ્છ પાસડસૂરિશિષ્ય)

પાસડ(પાર્શ્વદત્ત)સૂરિનું સં.૧૩૩૦માં પ્રતિષ્ઠિત આદિનાથ બિંબ વીજપુરમાં પદ્માવતીના દેહરામાં વિદ્યમાન છે (વીજપુર વૃત્તાંત તથા ધાતુ પ્રતિમા લેખસંગ્રહ, ભા.૧ પૃ.૪૧૬). અંતમાં 'નાગિંદ્રઅ ગચ્છ'ને બદલે 'નેગજીખ ગચ્છ' એક પ્રતિમાં છે.

(૩૦) + સમરા રાસો અથવા સમરસિંહ રાસ ર.સં. ૧૩૭૧ આશરે રાસનો નાયક સમરસિંહ મંત્રી ઓસવાળ હતો અને તેના ઉપર અલપખાતની મહેરબાની હતી. તેણે સંઘ કાઢ્યો હતો. આ સંઘપતિ સમરસિંહ ઉદ્દે સમરાએ કેટલાંક સ્તવનો બનાવેલાં છે. સં.૧૩૭૧માં શત્રુજય પર ઋષભદેવની મૂર્તિ તેણે પ્રતિષ્ઠિત કરાવી. આ રાસ પણ તે જ અરસામાં રચાયેલ છે.

આદિ- પહિલઉ પણમિઉ દેવ આદિસર સેતુજસિહરે

અનુ અરિહંત સંવે વિ આરાહઉં બહુ ભતિભરે. ૧

તઉ સરસતિ સુમરેવિ સારથસ સહર નિમ્મલીય,

જસુ પયકમલ પસાય મૂરુષુ માણુષ મનરલિય. ૨

સંઘપતિ દેસલ પૂત્રુ ભણિસુ ચરિઉ સમરા તણુઉ એ,

ધર્મિય રોલુ નિવારિ નિસુણુઉ શ્રવણિ સુહાવણુઉ એ. ૩

અંત - સંવચ્છરિ ઇકકલ્તર થાપિઓ રિસલ જિણિંદો,

ચૈત્ર વદિ સાતમિ પહુત ધરે નંદઓએ જા રવિ ચંદો. ૩

પાસડસૂરિહિ ગણુહરહ નાગિંદ્રઅગચ્છ નિવાસો,

તસુ સીસિહિં અમ્બદેવસૂરિહિ રચિયઉ એ સમરા રાસો. ૪

એહુ રાસુ જો પદ્મ ગુણુષ નાચિઉ જિણુહરિ દેષ.

શ્રવણિ સુણુષ ઓ બચહં એ તીરથએ તીરથજન ફલુ લિઈ. ૫

(૧) પા.ભં. (૨) પ્ર.કા.ભં. નં.૮૭૧.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ. ૨. જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૦, ભા.૩ પૃ.૪૦૩. પહેલાં 'નાગેન્દ્રગચ્છ' જણાવેલ તે સુધારી પછીથી 'નિવૃત્તિગચ્છ' કરેલ છે.]

૨૫. ધર્મકલશ (ખરતરગચ્છ)

(૩૧) + જિનકુશલસૂરિ પદ્મલિપેક રાસ ર.સં.૧૩૭૭ જેઠ વ. ૧૧ પછી.

આદિ - સયલ-કુશલ-કલ્લાણ-વલ્લી, ધણુ સંતિ જિણેસર,
પણમેવિણુ જિણુચંદસૂરિ, ગોયમ સમુ ગણુહર;
નાણુમહોયહિ ગુણુનિહાણુ, ગુરુગુણુ ગાએસુ,
પાટકવણુ જિનકુશલસૂરિ, વર રાસુ ભણેસુ. ૧

*

તેરહસય સતહત્તરઘ, કિન્નંગ ઈંગારસિ જિદ્ધ
સુર-વિમાણુ કિરિ મંડિયઉ, નંદિ ભુવણિ જિણિ દિદ્ધિ. ૧૯
સયલ સંઘહ સયલ સંઘહ કેલિ આવાસુ,
અણુહિલપુર વર નયર ગુજરાત-ધર-મુખહ-મંડણુ;
દેસ દિસંતરિ તહિ મિલિય, સયલ સંઘ વરિસંત જિમ ધણુ.
પાટ ધુરંધર સંઘવિઉ, મિલિય મિલાવઘ ભૂરિ,
સંઘ મહોછવુ કારાવઘ, વજજંતઘ ધણુ તૂરિ. ૨૨

*

અંત - ગુણિ ગોયમ ગુરુ એસુ, પઠહિ મુણુહિ જે સંથુણુહિ,
અમરાઉર તહિ વાસુ, ધર્મિય ધર્મકલસુ ભણુધ. ૩૮

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ, પૃ.૧૫-૧૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩, પૃ.૪૦૫.]

૨૬. જિનપદ્મસૂરિ (ખરતરગચ્છ)

જન્મ સં.૧૩૮૨? આચાર્યપદવી સં.૧૩૯૦ મરણ સં.૧૪૦૦. આ આચાર્યના ઉપદેશથી સં.૧૪૦૦ વર્ષમાં 'ભગવતી વૃત્તિ સિદ્ધાંત' પુસ્તક જેસલમેર જૈન ભંડારમાં મુકાયેલ છે. - પં. લાલચંદ (જુઓ જેસલમેર ભાંડાગાર સૂચી, પૃ.૩૨).

(૨) + શ્રીસ્થૂલિભદ્ર કાગ (સિરિ થૂલિભદ્ર કાગ) ગા. ૨૭

આદિ - પણમિય પાસ જિણુદપથ અનુ સરસઘ સમરેતી,
થૂલિભદ્ર મુણિવર્ધ ભણિસુ કાગુખંધિ ગુણુ કેતી.

અંત - ખરતરગચ્છ જિણ્ણપદમસૂરિ કિય કાણુ રમેવઉ,

જેલા નાયઘ યૈત્રમાસિ રંગિહિ ગાવેવઉ.

૨૭

(૧) પ્ર.કા.ભં. (૨) પ.ક.૨૯૩થી ૨૯૫, એક પ્રાચીન પ્રત,
સં.૧૫૧૭ આસપાસ, નાહટા સં. (કર્તાનામ નથી).

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ. [૨. પ્રાચીન કાણુસંગ્રહ.
૩. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧, ભા.૩ પૃ.૪૦૬ તથા પૃ.૪૨૧. પૃ.૪૨૧
પર કૃતિ 'રત્નવલ્લભ (?)' ને નામે મૂકેલી છે તે 'મલિહી જિણ્ણ જગમલ્લ
સલ્લ રયવલ્લભ માણો' એ પંક્તિમાંના 'રયવલ્લભ' એ શબ્દને કારણે
કરવામાં આવ્યું છે. પરંતુ 'રયવલ્લભ' એટલે રતિવલ્લભ એટલેકે કામદેવ
થાય અને એ શબ્દ અહીં એના સામાન્ય અર્થમાં જ છે. ત્યાં નોંધાયેલી
હસ્તપ્રતમાં કર્તાનામવાળી પંક્તિને સ્થાને 'યૈત્રમાસિ બહુ હરસિ રંગિ
ઈહ મુણિગાએવઉ' એ પ્રમાણે પંક્તિ મળે છે.]

૨૭. સોલણ

(૩૩) + ચર્યરિકા

ભાષાની પ્રાચીનતા જોતાં આ કાવ્ય ૧૪મા સૈકાનું લાગે છે.

આદિ - જિણ્ણ ચઉવીસ નમેવિણ્ણ સરસધ પય પણુમેવિ

આરાહઉં ગુર અપણુઉ અવિયણુ ભાવુ ધરેવિ.

૧

કર જોડિઉ સોલણુ ભણુછ જીવિઉ સફલુ કરેસુ,

તુમિહં અવધારહ ધંમિયઉ ચચ્યરિ હઉં ગાએસુ.

૨

અંત - હુંગરડા અધો ફરિં લગઉ સીયલિ વાઉ

હય પુણું નવદેહડી અંમુલિ કિયઉ પસાઉ.

૩૮

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૨.]

૨૮. સારમૂર્તિ (ખરતરગચ્છ)

(૩૪) + જિનપદમસૂરિ પદાલિષેક રાસ ર.સં.૧૩૯૦ જ.શુ.૬

સોમ પદ્મી

આદિ - સુરતર રિસહ જિણ્ણિહ પાય, અનુસર સુયદેવી,

સુગુર રાય જિણ્ણચંદસૂરિ, ગુરયરણુ નમેવી;

અમિય સરિસુ જિણ્ણપદમસૂરિ, પય-ડવણુહ રાસુ.

સવણું જલ તુમિહ પિયઉ ભવિય, લહુ સિદ્ધિહિ તાસુ

૧

*

વિક્રમ નિવ સંવહરિણ, તેરહ સદ્ય નહિએહિં;

જિદ્દિ માસિ સિય છદ્દિ તહિ, સુહ દિણિ સસિવારેહિં. ૧૫

અંત - છહુ પયડવણહ રાસુ, ભાવ ભગતિ જે નર દિયહિં,

તાઈ હોમ સિવ વાસ, સારસુતિ મુણિ ધમ લણુધ. ૨૯

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ, પૃ.૨૦-૨૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૦૬.]

૨૯. રાજકીર્તિ(?)

(૩૫) ચઢવીસ જિન સ્તવન ગા.૨૫

આદિ - ઉજ્જલ કેવલ નાણુધર, રિસહેસર તુહ પાય,

પય દિણ પણુમઉં જેમ મજ્જુ, ધય નિમ્મલ હુધ કાય. ૧

અંત - ઈય પ્રાસાદિહિ થુણિય મધં, જે સવે મજ્જાર,

ચઢવીસવિ જિણુ કુણુઉ સિવ, રાઈકિતિ વિત્યાર. ૨૫

(૧) પ.ક.૨૮૧થી ૨૮૩, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૦૭. 'રાઈકિતિ' સામાન્ય અર્થનો વાચક શબ્દ જણાય છે. તેથી કૃતિ અસ્માતકર્તૃક ગણાય. પણ પ્રલેખથી નામ ગૂંધવાની રૂઢિને લક્ષમાં લઈ 'રાજકીર્તિ' કર્તાનામ હોવાનો તર્ક કરવામાં આવ્યો હોય એમ જણાય છે.]

૩૦. અસ્માત

૩૬. આરવ્રત ચોપાઈ ગા.૪૩

આદિ - વીર જિણુ ચરણુ જુગ ભગતિસ્થુ વંદીધ,

તાસુ મુહ પેખિ મુઝ હિઅય આણુંદીધ.

ધમ્મ મિહુ ભેદિ જિણુનાહિ પયડીકઉં,

સુચર વયણુણુ મહ સવણુ વસ માગઉં. ૧

(૨૪મી કડી વસ્તુ, પછી હાલ નમસ્કારની ૨૬ સુધી; ૩૦ વસ્તુ, પછી હાલ રાગ ગુડી ૩૭ સુધી, ૩૮ વસ્તુ.)

હાલ વધાવુ.

ત્રિણિસદ્ય સાઈ સુનિમ્મલાં સામાયકક રાસિ;

પડિકમણુ ધમ પઈ દિણિ, યથામેગિ એ મઝ દેસાવગાસ. ૨૯

મઈ લહઉ જિણુ-ધર્મસાર, જિણિ લહીએ ભવજલનિહિ પાર.

ઈમ પાસિજ્જધ એ અનતિચાર, એ આપઇ અનુકમિ સિવ ઉદાર.

૪૦ મઈ. દૂપહ.

વર... પોસહ પશુવીસ, વ્રત ભિલિમ મુઝ એહ,
આવશ્યક એ દિનિ નહી, વલી પર્વ નિયમિ પોસહ સંદેશ. ૪૧ મર્ધ.
.....પુણ્ય તેહનઈ, જે પર્વિ પોસહવંત,

અવર દિણે ભિજમ કરઈ, હઉ જિણ્યધર્મ એહ સદા જયવંત. ૪૨ મર્ધ.
સંવિભાગ પ્રતિ વરસના, જોગ છતઈ પશુવીસ,
ઉઘ્ય હુઘ સર્વ વિરતિતુ, હું વંછઉં તે દિન શ્રી જગદીસ. ૪૩ મ.લ.

(૧) ખાર વ્રત ટીપ. પ.સં.૨-૧૮, જશ. સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૭૫-૭૬. કર્તાનામ 'વાંછો?' એવી
સંભાવના કરવામાં આવેલી તે ટકી શકે તેમ નથી.]

૩૧. અજ્ઞાત

(૩૭) અનાથીકુલક ૩૬ કડી

આદિ - પણમિવિ સામીય વીર જિણિદ, લોયાલોયપયાસ દિણિદા,
અન્નાથિય અજળુ ભેઅ, ભણિસિ કિંપિદં તુમ્હિ નીસુણેઉ. ૧

અંત - કેવલસરિ સધવર આવેઇ, કમિકમિ સિદ્ધિ સુખ પામેઈ,
પદમ ગુણઈ જો એહ ચરિતો, વિધિહું યુણિઉ તસ જનમ પવિત.
તે સંસાર દુખ પરિહરી, જઈ વસેસિ તે શિવપુરી.

(૧) પ.સં.૨-૧૧, મોઢી સાગર ઉપાશ્રય પાટણ, દા.૮ નં.૧૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૦૭.]

૩૨. અજ્ઞાત

(૩૮) ધના સંધિ ગા.૬૧

આદિ - સમરિય સમરસ તણુઉ નિહાણુ, વીર જિણેસર તિહુયણુ બાંણુ,
વીર કહઇ જે નવમઈ અંગઈ, ધના સંધિ કહિસુ મન
રંગઈ. ૧

અર્થિ કાકંદી નામઈ નયરી, જિતશત્રુ રાજ કરઈ જિતવયરી.
તિહાં વસઈ સારથવાહી ભદ્રા, ઇકા દિતા સીલ સુસદા. ૨
અંત - સહસ્સ જગીસ સાહુણી (સા)રે, ચજદ સહસ્સ મુનિવર પરિવાર,
તેહમાહિ ધનુ તપસી દીપઈ, ઐશ્વિક આગલિં શ્રી વીર
ભાષઈ. ૬૦

તપથી કાયા નિરમલ થાઇ, કુમન કુચિત એ દૂરિ પૂલાઇ,
એ તપ સોહમ-તત્ત્વર-કંદ, તપિ લહિયઈ જગિ પરમાણુદ. ૬૧

(૧) પ.સં.૪-૧૩, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૫૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૦૮.]

૩૩. અક્ષાત

(૩૯) અનાથી મુનિ ચોપાઈ ગા. ૬૩

આદિ - સિદ્ધિ સવિહુનઇ કરે પ્રણામ, તે પશ્ચિ પામ્યા ઉત્તમ ઠામ,
 સિદ્ધિ સવિહૂં નમ્ર કરજોડિ, ભવ ભવના જિમ ભાજૂં ખોડિ. ૧
 અલીય વયણુ ખોલાઇ જોક, મિછા દુકડ હોજો તેડ,
 અર્થ ધર્મનઈ તસ્વ વિચાર, ભણતા ગણતા અતિહિ રસાલ. ૨
 પ્રભુ તર રતન તણાં નિરંદ, ગ્રહ ગણુ તારા માહિ જમ અંદ,
 શ્રેણિક નામઇ મગધ નરેસર, તેણિ વનખંડ માહિ કીઉ પ્રવેસ. ૩
 અંત - પક્ષીની પરિ હલુયા થાય, મોહ વગતિ વ ચરણુ એ મનસાંહિ,
 અનાથી કુમર તણી ચક્રપદ, ઉત્તરાધ્યયન વીસમઈ કહી. ૬૩

(૧) ચેલા લાલા લખતં. પ.સં.૩-૧૬, જશ. સં.

(૪૦) અંતરંગ રાસ કહી ૬૭

આદિ - શ્રી જિનવર પાએ નમી, પ્રણમી મુનિરાય,
 શરણાગત હું આવીઉં, સ્વામી તહ પાયિ. ૧
 વીર જિણેસર વીનવું કરઉં સેવક સહ(કાર).
 વાર વિલંબ ખમઇ નહી, તહમે જગિ આધાર; વીર૦
 અંત - સફલ હુજ્યો મન વીનતી, હોજ્યો સ્વામી સેવ,
 સદ્ગુરુ પાએ સેવા હુજ્યો, ભવિ ભવિ હવ દેવ. ૬૭

(૧) પ.સં. ૪-૯, જશ. સં.

(૪૧) કર્મગતિ ચોપાઈ

આદિ - વીર જિણેસર પાય નમેવિ, સમરઉં અંધિક સાસણુ-દેવિ,
 સરસતિ મુઝ મતિ દઇ સારદા, કવીયણુ નામ જપઈ તુઝ સદા. ૧
 સ્વામિણિ વણિસુ કર્મખંધ, જેહના મોટા ધણા સંખંધ,
 જીવયોનિ ચક્રાસી લાખ, સહુ વિગૂચઇ કર્મ-વિપાક. ૨
 અંત - વધર્માન શ્રી વીર જિણુદા જસ પદ સેવઈ સુરનર ઈંદિ,
 ગુણ અનંત ગુરુઅડિ તુઝ તણી, વીતરાગ તું ત્રિભુવનધણી.
 કરું વીનતી એ કર જોડિ, આઠ કર્મ ખંધણુ મુઝ છોડિ,
 તુંહ જિ દયાપર દેવ જિણુદ, સેવક નઇ મનિ કરિ આણુંદ. ૩૮

(૧) પરમ ગુરુ શ્રી તપાગછાધિપ ભદ્રારક પ્રભુ શિરોમણિ શ્રી આણુંદ-
 વિમલસરિ ગુરુઓ નમોસ્તુ સર્વપંડિતોત્તમ પં. શ્રી ૬ વિનયભાવગણિ
 ગુરુઓ નમોસ્તુ. પં. વીરવિમલગણિના લિખિતમસ્તિ. પ.સં. ૩-૧૧.

જથ. સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૦૮-૦૯.]

૩૪. અક્ષાત

(૪૨) રત્નશેખર રાસ અથવા ચતુર્ધર્મી રાસ

આમાં દુહા, ચોપાઈ, કથાંક વસ્તુ આવે છે તે ઉપરાંત ઢાલ શાગની, ઢાલ યોગવાંછિની, ઢાલ વિવાહલાની, કવણી, એવી ઢાલો પણ છે.

આદિ -

દુહા

સયલ સિદ્ધિ મન શુદ્ધિ નમી, તીર્થ કર જિનરાય,

ચોસઠિ સુરવર ભત્તિખર, નમિં નિરંતર પાય. ૧

કરિ કમલા કેવલસિરિ, કુસુમલ કંદ કોદાલ,

કરજોડી ગાયમ નમી, કરિયું રાસ રસાલ. ૨

વસ્તુ

પરવ મહિમા પરવ મહિમા કહિ જિનરાય,

આણુંદિ ભવિય જણુ સુણીય વચણુ બહુ ભત્તિનિખર.

વાંણી જોજનગાંમિણી મેહ જિમ ગાજંતિ સુખર.

સંસય સર્વ નિવારણી, નિસુણો ચરિત રસાલ,

ચઉપધી અધિકાર વર, રતનશેખર ભૂપાલ. ૩

અંત - સોગ રહિત જિનવરની આણુ, પાલી ટાલી કરમ કેરીય પાંછિ,

અનુકર્મિ પાંમીય કેવલનાંણુ, મુગતિપુરી લહિસ્યે તેહ જાંછિ. ૨૬૬

જાંણી રત્નસિંધરનો એહ રાસ, સુંણી કરયો ધર્મતણો અબ્યાસ,

ધરમિ સંકટ જાએ સવિ નાસિ, ધરમિ પુરિ સધલી પરિં

આસ. ૨૬૭

અસું કવિયણુ કહે મદમોડિ, ધરમિ સરવ ટલે વલી ખોડિ,

ધરમઈ લહઇ સંપદા કોડિ, વરીઇ સિવ રમણીની જોડિ. ૨૬૮

(૧) ઇતિશ્રી રત્નશેખરનો રાસ સમાપ્તઃ લક્ષિતં ઋ. ૫ શ્રી...

(હડતાલ) ઋષિ શ્રી ૫...સિષ ઋષિ શ્રી ૫...ઇતિ ચોપવી મહિમા ચોપઈ સમાપ્તઃ પ.સં. ૧૦-૧૫, ખેડા ભ. દા. ૬ નં. ૪૨. (આમાં લોકાગચ્છતા લેખકે કવિનું નામ તથા રચ્યા સંવત્તની કડીઓ મૂકી દીધી હાગે છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૧૦-૧૧.]

વિક્રમ પંદરમી સદી

૩૫. રાજશેખરસૂરિ (મલધારીગચ્છ)

પ્રજવાહનકુલમાં કૌટિક ગણની મધ્યમ શાખામાં હર્ષપુરીય ગચ્છમાં મલધારી ખિરુદથી પ્રસિદ્ધ શ્રી અભયસૂરિના સંતાનમાં શ્રીતિલકસૂરિના શિષ્ય. તેમણે સં. ૧૩૮૫માં શ્રીધરની 'ન્યાયકંદલી' પર પંજિકા, સં. ૧૩૮૭માં પ્રાકૃત 'દ્વાયાત્રય' પર વૃત્તિ, સં. ૧૪૦૫માં જેઠ માસની શુક્લ પંચમીએ 'ચતુર્વિંશતિ પ્રબંધ' અથવા 'પ્રબંધકોષ' તથા 'વિનોદકથા સંગ્રહ' નામનો ટૂંકો રસપ્રદ અને બોધક કથાઓનો સંગ્રહ રચ્યો છે. છેલ્લા ગ્રંથનું શુભરાત્રી ભાષાંતર 'વિનોદાત્મક કથા સંગ્રહ' એ નામથી ભાવનગર જૈન ધર્મ પ્રસારક સભાએ સં. ૧૯૭૮માં પ્રકટ કર્યું છે. જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, પૃ. ૪૩૭.

(૪૩) નેમિનાથ કાગ ગા. ૨૭

આદિ - સિદ્ધિ જેહિ સયવર વરિય તિ તિત્યવર નમેવી.

કાગુખંધિ પહુ નેમિ જિણુ ગુણુ ગાએસઉં કેવી ૧

અંત - રાજજ દેવિસઉં સિદ્ધિ ગયઉ સો દેઉ થુણીજઇ,

મલહારિહિં રાયસિહર સૂરિ કિઉ કાગુ રમીજઈ. ૨૭

(૧) પ્ર.ક. ૨૮૬થી ૨૮૭, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં. [મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ [૨. પ્રાચીન કાગુસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૨, ભા. ૩ પૃ. ૪૧૨.]

૩૬. હલરાજ

(૪૪) સ્થૂલિભદ્ર કાગ ૨. સં. ૧૪૦૯ વૈ. શુ. ૧૩, મેવાડના આઘાટ નગરમાં.

આદિ - સરસતિ સામિણિ વીનવઉ, ખેંકર જેડેથી,

થૂલભદ્ર મુનિવર ચરિત્ર, કહિસ્યઉં ગુણુ કેવી.

નંદરાય પાડલીય નયરિ, તહિ રાજ કરેઇ,

તાસુ તણઇ અધિકાર, વિપ્ર સમઠાણ તણેઈ. ૧

અંત - ચઉદહસઇ વિક્રમ સમઈ નહકઇ સંવહરિ,

વૈશાખ સુદિ તેરસિ એહુ કાગુ નવલિ કરિ.

મેઢપાટ આઘાટ નયરિ શ્રી પાસ પ્રસાદે
કીયઉં કવિત હલરાજ ભણુષ, અમ્હિ મનિ આણુ'દો.
વર તરણી મિલિ દિયઈ રાસ એ કાગુ ખેલાવઇં,
તસુ અંગણિ નવનિધિ રમઈ સંપતિ ધરિ આવઇ.
વસ્ત.

થૂલિભદ્ર થૂલિભદ્ર વરિસ દહ અઠ
ખાલાપણિ કીડી રમઈ વરિષ બાર કેસ્યાહ મંદિરિ.
તિહિ સંજમ આદરીય વરિસ તામ ચઉવીસ મુનિવર
યુગપ્રધાન પટુધરણુ પંચગલિ ચાલીસ.

આયુ નવાણું વરિસ તહિ એય પ્રણુમઉં સવિ દિસ.

(૧) ઇતિશ્રી થૂલભદ્ર કાગુ સમાપ્તમિતિઃ. મુનિ દેવાણુંદ લિખિતં. શુભ
ભૂયાતુ. કલ્યાણુંમસ્તુ. છઃ શ્રીઃ છઃ. પ.સં.૨-૧૩, મ.જૈ.વિ. [મુપુગૂહસૂચી.]
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૧૨-૧૩.]

૩૭. શાલિભદ્રસૂરિ (પૂર્ણિમાગચ્છ)

(૪૫) [+] પાંચ પાંડવ રાસ ર.સં.૧૪૧૦, નાદઉદ્રિ (નાંદોદ્ર ?)માં.

આદિ - નેમિ જિણુંદહ પય પણુમેવી, સરસતિ સામિણિ મણિ સમરેની,
અંગિહિ માડી અણુસરઉ. ૧

આગઇ દ્વાપરમાહિ જુ વીતો, પંચહ પંડવતણુઉં ચરીતો,
હરણિ હીયાનઇ હું ભણુઉં. ૨

રાસિ રસાઉલુ ચરિઉ યુણીજઇ, કિમ રચણાયરૂ હીયઈ તરીજઇ,
સાનિધિ સાસણુદેવિ તણુઈ.

અંત - સેત્રજિ તિત્થિ ચડેવિ પાંચહ પંડવ સિદ્ધિ ગયા એ,

પંડવ તણુઉં ચરીતુ જો પઢએ જો ગુણુષ સંભલ એ.

પાક તણુઉ વિણુસુ તસુ રહઇ એ હેલાં હોઇસિ એ.

નીપનઉ નયરિ નાદઉદ્રિ વચ્છરી એ અઉદ દહોતર એ,

તંદુલ ખયાલીય સૂત્ર માઝિલા એ ભવ અમ્હિ બધયાં એ,

પૂનિમ પખ મુણિંદ સાલિભદ્ર એ સરિહિં નીમાઉ એ,

દેવચંદ્ર ઉપરાધિ પંડવ એ રાસુ રસાઉલુ એ.

(૧) ઇતિ પંચપંડવ ચરિત્ર રાસઃ સમાપ્તઃ. જશ. સં.

[મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. ગુર્જરાસાવલી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૧૩-૧૪.]

૩૮. સાલિસૂરિ

ઉક્ત નં. ૩૭ના સાલિસૂરિ હોય.

(૪૬) [+] વિરાટ પર્વ [અથવા મહાભારત વિરાટ પર્વ ચોપાઈ]

આદિ -

૯૦ શ્રી સારદામ્ નમઃ

કાસમીર-મુખ-મંડળ માડી, તૂં સમી જગિ ન કોઈ ભિરાડી,
ગીત નાદિ જિમ કોઇલ ફૂજઈ, તૂં પસાઈં સવિ કુતિગ પૂજઈ. ૧
ભારતી ભગવતી એક માગૂં, ચિત્ત પાંડવ તણે ગુણિ લાગઈં,
આપિ મૂં વચન તૂં રસવાંણી, હૂં કરઈં જિસિ પ્રાકૃત વાણી. ૨
પાંચ પાંડવિ વનંતરિ વિમાસિઈં, તેરિમૂં વરસ કેમિ ગમેસિઈં,
બુદ્ધિ નારદિ મહારિષિ આપી, મધ્યદેશ રહિયો તુલ્હિ વ્યાપી. ૩
આંત - એક નારિ રણુનઈં તડિ બેલી, બંધુ વલ્લભ તણુઉ છંદ મોલી,
તીણિ ઘાય પડતઉ નવિ બાણિઉ, ન્યાય વીર કુલવીરિ

વખાણિઉ. ૧૦૦

પ્રીય પાસિ પહુચઉ મદ મેલ્હી, બાઈં સિઈં સરગિ મઈં પગિ ઢેલી,
પ્રીય આગસિ કિમઈં જઈં બઈં, માહારા પ્રીય તઉ હઈં સુહાઈં.

- ઇતિ દક્ષણ ગોત્રહ સમાપ્તઃ

વચરાદ ઉત્તર પખઈં કુરુરાઉ ધાયઈં, અક્ષોહણી દલ તણી રજ
સૂર જાયઉ,
નીસાણુને સહસિ અંબર ઘોર ગાજઈં, એ પાંચ પાંડવ તણુઉ
કિરિ મેયુ ભાંજઈં. ૧

*

ગિઉ કૌરવાધિપતિ સૈન્ય સમસ્ત હારી, ગિઉ પાથ ઉત્તર
સહિઉ મનુ હર્ષ ભારી,
આણિઉ વિરાટ ચિહ્ન પાંડવ હર્ષ પૂરિ, કાધઉ કવિત્ત ઇહ ઉ
કુતિગિ સાલિસૂરિ. ૮૨

(૧) ઇતિ શ્રી વિરાટ પર્વ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૬૦૪ વર્ષે વૈશાખ વદિ
૧૦ ગુર શ્રી પૂર્ણિમાપક્ષે શ્રી ગુણમેરૂસૂરિ શિષ્યેન સ્વવાંચનાથ લખિત.
યાદશ પુસ્તકે દૃષ્ટં તાદશ લખિત મયા. વદિ શુદ્ધમશુદ્ધ વા મમ દોષો
ન દીયતે. શિવમસ્તુ શુભં ભવતુ. સાણંદ ગ્રામે. પ.સં.૬-૧૭, મારી
પાસે છે. (૨) લ.સુ. [મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. ગુજ્જરરાસાવલી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૧૪-૧૫.]

૩૯. જયાનંદસૂરિ

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩, ભા.૩ પૃ.૪૧૨. 'ક્ષેત્રપ્રકાશ રાસ' આ કવિને નામે મૂકેલો તે વિજયાનંદસૂરિ શિષ્ય ઋષભ દાસનો હોવાનું જણાતાં પછીથી રદ કરેલ છે.]

૪૦. તરુણપ્રભસૂરિ (ખં જિનચંદ્ર-જિનકુશલસૂરિશિષ્ય તથા વિદ્યાગુરુ યશઃચંદ્રસૂરિ અને રાજેન્દ્રસૂરિના શિષ્ય.)

(૪૭) ષડાવશ્યક આલાવબોધ [અથવા આઠ્ઠાવશ્યકસૂત્ર આલા.]

૨.સં.૧૪૧૧ (શશિ શશિ શિવેન્દ્ર મિતે સંવતિ સતિ) પત્તને મહાનગરે

(૧) પ્ર.કા.ભં.નં.૧૯૪ (૨) સંવત્ ૧૪૧૧ વર્ષે દીપોત્સવ દિવસે શનિવારે શ્રીમદ્અણુહિલપત્તને મહારાજાધિરાજ પાતસાઈ શ્રી પીરોજસાહિ વિજયે રાજ્યે પ્રવર્તમાને શ્રી ચંદ્રગચ્છાલંકાર શ્રી અરતરગચ્છાધિપતિ શ્રી જિનચંદ્રસૂરિશિષ્યલેશ શ્રી તરુણપ્રભસૂરિભિઃ શ્રી મંત્રીદલીય વંશાવતંસ કંકુર આહુત્યુત પરમાર્હત કંકુર વિજયસિંહસુત શ્રી જિનશાસનપ્રભાવક દેવગુણાચાર્યિતામણિવિભૂષિતમસ્તક શ્રી જિનધર્મકાચકપૂરપૂરિતસુરભિત સા પ્રધાન કંકુર અલિરાજ કૃત ગાઢાબ્યર્થનયા ષડાવશ્યક વૃત્તિ સુગમ્ય આલાવબોધકારિણી સકલસત્ત્વોપકારિણી લિખિતા. ૭૦૦૦ શ્લોક સંપૂર્ણ સં.૧૬૩૨ જ્યેષ્ઠ માસ કૃષ્ણપક્ષે ૧૩ ગુરુવારે વૃદ્ધ પક્ષે ગુરુશ્રી ગજસાગરસૂરિ ઉપદેશે શ્રાવક સાહ સાણા સુત સાહ વીરા પ્રતિ. પ.સં.૧૦૩-૧૩, વી.ઉ.સં.દા.૮ (૩) સં.૧૪૭૩ કા.વ.૪ ચનિ. પ.ક.૧૦થી ૧૬૪, નાહટા સં.નં.૨૧. (૪) સં.૧૬૮૩ વાલસીસર મધ્યે મહિમસુંદર શિ. નયમેરૂ લિ. ચિ. વીરવિજય પડનાર્યા. અખીર. પો.૧૪ (૫) અં. ૭૦૦૦ પ.સં. ૧૫૪, લી.ભં.દા.૧૩ નં.૬. [લીંહસુચી, હેનૈયાસુચિ ભા.૧ (પૃ.૨૯, ૪૧૭).]

[પ્રકાશિત : પ્રાચીન ગુજરાતી ગદ્યસંદર્ભ (અંશતઃ).]

(૪૮) વીસ વિહરમાણુ જિન સ્તવન ગા. ૨૫ ૨.સં.૧૪૧૧ લગભગ

(૧) કૃતિ શ્રી તરુણપ્રભસૂરિ ગુરુગુણાં. જ. સં.૧૪૩૦ વર્ષે કાર્તિક સુદિ પ્રતિપદાયાં, દેવ સ્તવન પુસ્તકાં. પ.સં.૨૮૨ નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૪૪-૪૫, ૧૪૭૬ તથા ૧૫૭૨.]

૪૧. વિજયભદ્ર

(૪૯) હંસરાજ વચ્છરાજ ૨.સં. ૧૪૧૧

(૫૦) શીલ વિશે સ. ર.સં.૧૪૧૧

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૫. આ માહિતી અધિકૃત જણાતી નથી. ત્યાં નોંધાયેલી બીજી કૃતિઓ સોળમી સદીના વિજયભદ્રની ગણી છે.]

૪૨. વિનયપ્રભ

પ્રસિદ્ધિ ગૌતમસ્વામીના રાસના કર્તા તરીકે ‘વિજયપ્રભ’ (ઉદયવન્ત) એ નામ પ્રચલિત છે, પરંતુ વાસ્તવિક રીતે સુપ્રચલિત રાસના કર્તાનું નામ વિનયપ્રભ ઉપાધ્યાય છે એ વાત ઉક્ત રાસમાં સુસ્પષ્ટ લખી છે. પ્રચલિત મુદ્રિત પુસ્તકોમાં ‘દેવાંધુર અરિહંત નમિજે, વિનયપદ્મ ઉવઆય થુનિજે’ ઇત્યાદિ પ્રાકમાં ‘વિનયપદ્મ’ લખ્યું છે એ મુદ્રાના પ્રમાદથી યા તો જે હસ્તલિખિત ગ્રંથ અનુસાર મુદ્રણ થયું છે તેના લેખકના ભ્રમથી ‘વિનયપદ્મ’ને બદલ ‘વિનયપદ્મ’ થઈ ગયેલ છે, કારણકે આ રાસના કર્તા ખરતરગચ્છીય શ્રી જિનકુશલસૂરિના શિષ્ય વિનયપ્રભ હતા. વાલુચર-સુરિદાખ્યાનમાં શ્રી સંલવનાથના મંદિરને સંલગ્ન જ્ઞાનભંડારમાં પ્રાયઃ બસો વર્ષ પહેલાંના લખેલા પુસ્તકમાં ‘વિનયપદ્મ ઉવઆય થુનિજે’ એવું સ્પષ્ટ લખેલું છે. તદુપરાન્ત અજિમગંજના નેમિનાથના મંદિર સંલગ્ન જ્ઞાનભંડારમાં પ્રાપ્ત થયેલ પ્રાચીન પદ્માવલીમાં એવો પાઠ છે કે -

“તથા શ્રી ગુરુભિ (શ્રી જિનકુશલસૂરિભિઃ) વિનયપ્રભાદિ શિષ્યેભ્ય ઉપાધ્યાયપદં દત્તં યેન વિનયપ્રભોપાધ્યાયેન નિર્ધનીભૂતસ્ય નિજબ્રાતુઃ સંપત્તિસિદ્ધયર્થં મંત્રગર્ભિતગૌતમરાસો વિહિતઃ તદ્ગુણેન સ્વભાતા પુનર્ધનવાન્ જાતઃ”

આથી ઉક્ત રાસના કર્તા સંબંધી કોઈ જાતનો સંદેહ રહેતો નથી. શ્રી જિનકુશલસૂરિ સં.૧૩૮૯માં દેવલોક ગયા તેથી તેના શિષ્યે બનાવેલ રાસ સં.૧૪૧૨માં હોય તે તદ્દન શક્ય છે.

(૫૧) + ગૌતમસ્વામીના રાસ ર.સં.૧૪૧૨, ખંભાતમાં

આદિ - વીર જિજ્ઞેસર ચરણકમલ કમલાકર વાસો,

પણમવિ પલણિસિ સામિ સાલ ગાયમ ગુર રાસો.

મણ તણ વયણે કંત કરવિ નિસુણઉ લો લવિયા,

જિમ નિવસઇ તુમ્હ દેહ ગેહ ગુણ ગહગહીઆ.

૧

અંત - પ્રણવાસર પહિંતુ એ ભણીજઈ માયા બીજઈ સિઝાંનિ સુણીજઈ,
શ્રીમુખિ સોભા જ સંભઇ એ.

દેવહ પુરિ અરિહંત નમીજી, વિનયગુણ ઉપાધ્ય કુળીજી
છણિ મંત્રિ ગેયમ નમહાયે. ૪૮

પરપર વસંતા કાંઈ કરીજી, દેસ દેશાંતર કાંઈ ભમીજી,
કવણ કાજિ આયાસ કર,

પ્રહિ ઉડી ગેયમ સંભરીજી, કાજ સમ ગ્રહ જન ખિણિ શીજી,
નવનિધિ વિલસઈ તાંડ થાટ. ૪૯

ચક્રદહ સઈ આરોત્તર વરિસે, ખભ નયરિ સિરિ ખાસ પસાઈ,
(ગેયમ ગણુદર કેવલ દિવસે) કીઉં કવિત ઉપગમર વરો,
આદિહિ મંગલ એઅ લાણીજી, પરવિ મહોછવિ પહિલૂં દીજી,
રિદિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૫૦

છતિ શ્રી પ્રથમ ગણુદર શ્રી ગૌતમસ્વામિ રાસઃ.

(૧) લ.સં.૧૫૭૪, સેં.લા. (૨) શ્રી નાગેંદ્ર ગચ્છે મુનિ ભાલા
ચેલા નહકર કુતેન લ.સં.૧૫૯૭ વર્ષે મંગલપુરે. જિ.ને.ભ.નં.૩૨૬૧.
(૩) સં.૧૬૭૨ જ્યે.શુ.૨ લખતં બાઇ કીકૂ. પ.સં.૪-૧૩, લોધા ભં.લા.૧૬
નં.૩૧ (૪) અહમ્મદવાદ શાખાપુરે શ્રી અહમ્મદપુરે સંવત્. ૧૭૨૪
પોસ શુદિ પૂર્ણિમાયાં તિથી ગુરવાસરે સકલ પંડિત પુરંદર પંડિત શ્રી
પ શ્રી માનવિજય તચ્ચરણુ ભજન મધુકર ચિનીત(?)વિજયેન આવિકા
બાઇ સુલસા રેવતી સમાન બાઇ શ્રી પ્રેમબાઈ વાચનાર્થ. પ.સં.૪-૧૩,
વિ.ને.ભં. (૬) સં.૧૭૪૧ ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૦ વાચનાચાર્ય શ્રી શ્રી કુર્મસીજી
ગણિ તત્ શિષ્ય પં. ભાલચંદ મુનિ લિખિતં. પ.સં.૩, પાદરા નં.૨૫.
(૭) સં.૧૭૪૨ વૈ.શુ.૬ વીક્રાનેર મધ્યે સુકિતસુંદર લિ. પ.સં.૩, જિ.
યા.નં.૨૦૯૨. (૮) પ.સં.૪, સત્તરમી સદીની પ્રત, જિ.યા.નં.૨૦૯૩.
(૯) પ.સં.૪, પ્રત ૧૯મી સદીની, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૦૯૧. (૧૦) સં.
૧૭૮૩ કા.કૃ. તપાગચ્છે ભદ્રા. રાજવિજયસૂરીગચ્છે પં. શ્રી ભગવત્
મુ. શ્રી જોતીરત્ન લખીનં ખાત્રણુ નગરે પારિખ શ્રી આણંદજી લણુવા
સાર લખ્યું છે. પ.સં.૮-૧૦, હા.ભં. દા.૮૧ નં.૧૧. (૧૧) સં. ૧૮૫૦
પોસ વદ ૭ ગુરૂ દ્રાંગપુર (દ્રાંગધ્રા) નગરે અજીત પ્રસાદાત્ લખીતં પં.
મયારત્નેન. પ.સં.૪-૧૩, શ્રી. પો.૪૦ નં.૨૦૬. (૧૨) સં.૧૮૭૧ કા.વદ
વીક્રાનેર મધ્યે સુમતિવિશાલ લિ. સૂચી સહિત પ.સં.૭ કૃપા. પો.૫૧ નં.
૯૭૨. (૧૩) સં.૧૮૭૬ કા.શુ.૧૧ લ.પં. ભાગ્યવિજેજી ગ.પં. ૬મ્ભસત્કેન

ચેલા આણંદજી પઠનાર્થ' એહસાણા મધ્યે પ.સં.૩-૧૬, વીરમગામ સાયગ્રેરી. (૧૪) પ.સં. ૪-૧૫, રા.એ.સો. ખી.ડી.૨૯૮ નં.૧૮૯૨. (૧૫) પ.સં.૪-૧૩, મ.જૈ.વિ. નં.૪૨૦. (૧૬) ઇતિ શ્રી ગૌતમસ્વામીરાસ : કૃતઃ શ્રી વિનયપ્રભ મહોપાધ્યાયૈઃ શ્રા૦ હંસાદ પઠનાર્થ' ધર્મસોમ મુનિના લે. પ.સં.૭, અલય. નં.૮૬૯. (૧૭) સં.૧૬૭૦ હેમસરે સમગરચંદ્રાન્વયે વા. જ્ઞાનપ્રમોદ શિ. વિશાલકીર્તિ લિ. પ.સં.૩, અલય.નં.૧૦૦૯ (૧૮) લિખાપિતઃ જ્ઞાનશિવગણિના સં.૧૫૭૭ ત્રસાયાં. મુ.વિ.જાણી.પ સં. ૪-૧૧, ભાવ.મં. (૧૯) પૂજ્યારાધ્ય પંડિતશિરોમણિ પં. વિમલધર્મગણિ-શિષ્ય પં. જિનશીલગણિ પં. શ્રીવિમલગણિશિષ્ય પં. આણિકચવિમલ-ગણિ. હા.ભં. દા.૮૩ નં.૭૮.

આ રાસની પુષ્કળ પ્રતો મળી આવે છે તે પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે અતીવ લોકપ્રિય અને લોકપ્રતિષ્ઠ રાસ હતો. બધી પ્રતોની નોંધ લીધી નથી.

[આલિસ્તઓદ ભા.૨, જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૃહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈ-જાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૨, ૨૬૬, ૨૬૮, ૨૬૯, ૩૯૪, ૪૨૦, ૪૨૪, ૪૪૫, ૫૦૦, ૫૦૧, ૫૦૬, ૫૦૯, ૫૫૩, ૫૫૬). કૃતિ ઉદયવંત, મંગલપ્રભ, વિજયપ્રભ, વિજયભદ્ર, વિનયવંત એ નામોથી પણ નોંધાયેલી છે.]

[પૃ.૩૨ પર કવિપરિચયને અંતે ઉમેરો:] પંડિત લાલચંદ્ર લખે છે કે સં.૧૪૧૨માં વિનયપ્રભે રચેલી 'નરવર્મકથા' પા.૧-૪માં છે એમ 'જૈન ત્રંધાવલી'માં જણાવેલ છે; અને "મ્હને વિનયપ્રભ ઉ.ના શિષ્ય રાસકાર હોવાનું લાગે છે."

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય તથા અનેક સ્તવન-સંગ્રહ સંગ્રહોમાં.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૫-૧૬, ભા.૩ પૃ.૪૧૬-૧૮. કર્તા વિનય-પ્રભ નિશ્ચિતપણે છે કેમકે 'પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય' લે.સં. ૧૩૭૪ જ્યેષ્ઠી જૂની પ્રતની પુષ્પિકા નોંધે છે જેમાં 'શ્રી સ્તંભતીર્થવિહારે શ્રીવિનયપ્રભોપાધ્યાયૈઃ કૃતઃ' એમ શબ્દો મળે છે.

૪૩. જિનોદયસૂરિ (ખ૦)

ગુજરાતના પાલણપુરમાં વસતા રુદ્રપાલ અને ધારલદેવીને ત્યાં સં.૧૩૭૫માં સમર નામે કુંવર જન્મ પામ્યો. તેણે કુંવારા સં.૧૩૮૨માં દીક્ષા લીધી. જિનકુશલસૂરિએ દીક્ષા આપી સોમપ્રભ નામ પાડ્યું.

સં.૧૪૦૬માં જોસલમીરમાં વાચનાઆચાર્યની પદવી મળી. સં.૧૪૧૫માં ખંભાતમાં શ્રી તરુણપ્રભસૂરિએ તેમને સૂરિપદવી આપીને જિનોદયસૂરિ નામ આપી જિનકુશળસૂરિની પાઠે સ્થાપ્યા. સં.૧૪૩૨માં સ્વર્ગસ્થ થયા.

(૫૨) ત્રિવિક્રમ રાસ ર.સં.૧૪૧૫

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૭-૧૮.]

૪૪. જ્ઞાનકલશ

(૫૩) + શ્રી જિનોદયસૂરિ પદ્માભિષેક રાસ ર.સં.૧૪૧૫

ખ૦ જિનોદયસૂરિનું મૂળ હોક્ષાનામ સોમપ્રભ હતું. તેને સૂરિપદ આપવાની ક્રિયા તરુણપ્રભાચાર્યે ખંભાતમાં સં.૧૪૧૫માં કરી તે પદ્માભિષેક ક્રિયા આમાં જણાવી છે. તેથી આ કાવ્ય સં.૧૪૧૫માં રચાયેલું જણાય છે.

આદિ-સંતિકરણ સિરિ સંતિનાહ પયકમલ નમેવી,

કસમીરહ મંડણીય દેવિ સરસતિ સુમરેવી,

જુગવર સિરિ જિજ્ઞુહૃદયસૂરિ શરણુ ગાએસુ

પાટ મહોચ્છવુ રાસુ રંગિ તસુ હઉં પભણેસુ.

૧

અંત-સુહયર શણુ ગાયંતુ સયલ લોય વંછિય લહએ,

રમઉ રાસુ ઇહુ રંગિ જ્ઞાનકલસ મુનિ ઇમ કહઈ.

૩૭

પ્રકાશિત : ૧. જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્યસંચય. ૨. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ. પૃ. ૩૮૪થી ૩૮૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૮, ભા. ૩ પૃ. ૧૪૭૭.]

૪૫. વિદ્યણુ (ઠક્કુર માહુલેના પુત્ર, જિનઉદયના શ્રાવક શિષ્ય)

રાજગૃહના પાર્શ્વનાથ મંદિરમાં સં.૧૪૧૨ની ૩૮ શ્લોકની સંસ્કૃત પ્રશસ્તિનો લાંબો શિલાલેખ છે તે કોતરનાર આ કવિ હતા. તેનો છેલ્લો શ્લોક એ છે : “ઉત્કીર્ણાં ચ સુવર્ણાં ઠક્કુર માહુલંગજેન પુણ્યાર્થે. વૈજ્ઞાનિક સુશ્રાવક વીથાભિધાનેન. ૩૮. ઇતિ વિક્રમ સંવત ૧૪૧૨ આષાઢ વદિ ૬ દિને. શ્રી ખરતરગચ્છશંકાર સુચર શ્રી જિનસન્ધિસૂરિ પદ્માલંકાર શ્રી જિનેન્દ્ર(જિનચંદ્ર)સૂરીણામુપદેશેન. શ્રી મંત્રીવંશમંડન ૬૦ મંડન નંદનાભ્યાં શ્રી ભુવનહિતોપાધ્યાયાનાં પં. હરિપ્રભગણિ...સહિતાનાં પૂર્વદેશ વિહાર શ્રી મહાતીર્થયાત્રાસંસ્પૃશ્યદિ મહાપ્રસાવનયા સકલ શ્રી વિધિસંઘ સમાન નંદનાભ્યાં ૬. વચ્છરાજ ૬. દેવરાજ સુશ્રાવકાભ્યાં

કારિ(ત પ્રતિષ્ઠિત)સ્ય શ્રી પાશ્વનાથ પ્રસાદસ્ય પ્રશસ્તિઃ” જુઓ નાહર
૧, ૨૫૬ પૃ. ૬૨.

(૫૬) જ્ઞાનપંચમી ચોપાઈ ૨.સં.૧૪૨૩ [ભા. શુ. ૧૧ ગુરુવાર,
વિહારનગરમાં]

આદિ - ૐ નમો વીતરાગાય.

જિણુવર સાસણિ આછઈ સાર, જસુ ન લાલછ અંત અપાર,
પઢહુ ગુણહુ પૂજહુ નિસુનેહુ, સિયપંચમિ ફલુ કહિયઉ ઐહુ. ૧
સિય પંચમિ ફલુ જાણુછ સોછ, નર કરછ સોહુ હિયઉ ન હોછ,
સંજમ મનં ધરિ જે નર કરઈ, સો નર નિશ્ચઈ દુતર તરઈ. ૨
ૐકારં જિણુહં ચઉચીસ, શારદ સામિનિ કરઉ જગીસ,
વાહણુ હંસ દહિન કર વીણુ, સો જિણુ સાસણિ અછઈ લીણુ. ૩
અકદલ-કમલ ઉપની નારિ, જેણિ પયાસિય વેજઈ ચારિ,
સસિહરવિંધુ અમિચ્ચ રસુ કરછ, નમસ્કાર તસુ વિદ્યુતુ કરછ. ૪
ચિંતા સાયર જંવિ નર પરછ, ધર ધંધસિ સચલઈ વીસરછ,
કોહુ માનુ માયા માય મોહુ, જર અંપે પરિયઉ સંદેહુ. ૫
દાનુ ન દિનનઉ મુનિવર જોયુ, નાતપુત પિઉ ન લોગઉ ભોયુ.
સાવય ધરહિં લિયઉ અવતાર, અનદિતુ મનિ ચિંતહુ નવકાર. ૬

અંત - હંમિ તીજઈ ભવિ નરવછ હંતા, પુનનહુ જીપરિ વાસુ,
દાનુ દેછ યોગછ ગમુ મંજિઉ, પંચમિ કિયઉ ઉપાસુ. ૫૪૪
પઈસઈ માસ સોછ ઉપવાસી, પુણિ ઉજજછ સગ્ગાઈ,
દાણુ સીલુ તપુ ભાવિહિં ગલિઉ, ફલુ પાવિઉ શિવપાછ. ૫૪૫
ઠકર માહુલે પુતુ વિદ્યુતુ પલણુઈ સુદ મયે,
હરપિંહિં લાગઉ ચીતુ ચઉદહસઈ તેવીસમઈ એ.
સિય ભાદવંછ ઇગ્યાસિ ગુર વાસરૂ છહુ ઉપનઉ,
નયર વિહાર મકા(કારિ) પંચમિ ફલુ ઇમ્વ ગાઇયઉ. ૫૪૬
નંદઉ (ચહુ)વિહ સંધુ નંદઉ સિરિ જિણુઉદય ગુરો,
જિમ્વ તારાયણ ચંદુ જિમ્વ જલનિહિં ગુર ગિરિપવરો,
છહ સિયપંચમિ તેમિ ચિર જુદઉ સંસાર મહિ;

તે નર સિંવપુરિ જાહિં, પઢહિં ગુણહિં જે સંભહિ. ૫૪૮

(૧) ઇતિશ્રી જ્ઞાનપંચમી સંપૂર્ણ. શુભમસ્તુ લેખક પાઠકયો: જ.

શુભં ભવતુ. જ. જ. જ. અંથાત્ર ૨૯૧. પ.સં. ૩૩-૧૦, સંધ્યાકાંડાર પાટણુ,
દા. ૭૨ નં. ૫૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૪૧૮-૨૦.]

૪૬. પૃથ્વીચંદ્ર (રુદ્રપદ્મીય ગચ્છ અભયસૂરિશિષ્ય)

સં. ૧૪૨૬માં રુદ્રપદ્મીય ગચ્છના અભયદેવસૂરિ(૨)ના રાજ્યે તે ગચ્છના ગુણશેખર-ગુણચંદ્રશિષ્ય ગુણાકરે 'ભક્તામર સ્તોત્ર' પર વૃત્તિ રચી. જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ૬૪૦ ૬૪૭. તે અભયદેવસૂરિના આ કવિ શિષ્ય લાગે છે.

(૫૫) માતૃકા પ્રથમાક્ષર દોહક ગા. ૫૮ ર. સં. ૧૪૨૬ આસપાસ

આદિ - અપદ અપદ યુગિ કરિ, જો પરપદ લીણ,

સુખિય દેવ અમ્હ હરસણ, ભવસાયર પારીણ. ૧

માત્ર અખર ધુરિ ધરિવિ વર, દ્વહય જદેણ,

રસવિલાસ આરંભિયઉ, સુકવિ પુહવીચંદ્રેણ. ૨

અંત - રૂદ્રપદ્મિય ગચ્છક તિલય, અભયસૂરિ સીસેણ,

રસવિલાસ નિપાદયઉ, પાદય કવરસેણ. ૫૩

પુહવીચંદ્ર કવિ નિમ્મવિય, પઠિ દ્વહા ચઉપન્ન,

તસુ અણુસારિહિ વવહરહિ, પસરઈ કિત્તિરવન્ન. ૫૪

(૧) નાહટાની નોંધમાંથી.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૪૭૭.]

૪૭. મેરુતુંગસૂરિ

આં. હોય તો આચાર્યપદ ૧૪૨૬ સ્વ. ૧૪૭૧.

(૫૬) વ્યાકરણ ચતુષ્ક આલા૦

(૧) પ. સં. ૨૧, વખતજી શેરી ભં. પાટણ, દા. ૭ નં. ૬.

(૫૭) તદ્વિત આલા૦

(૧) પ. સં. ૨૫, વખતજી શેરી ભં. પાટણ, દા. ૭ નં. ૧૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૫૭૨.]

૪૮. જિનરત્નસૂરિ

(૫૮) અર્જુનલંકાર શ્રી યુગાદિદેવ સ્તવત્ત તથા તેમિનાથ સ્તવત્ત લ. સં. ૧૪૩૦ પહેલાં

(૧) સં. ૧૪૩૦ની લખેલી પ્રત, પૃ. ૬ ૧૫૮ પૃ. ૧૬૧, ત્રાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૪૭૮.]

૪૯. મેરુનન્દનગણિ (ખં જિનોદયસૂરિશિષ્ય)

(૫૯) + શ્રી જિનોદયસૂરિ વીવાહલઉ ર.સં.૧૪૩૨

ખં જિનોદયસૂરિ સં.૧૪૩૨માં પાટણમાં સ્વર્ગસ્થ થયા તેનો છેલ્લો ઉલ્લેખ કરી આ કાવ્ય પૂરું થાય છે. તે વખતે તે રચાયેલું જણાય છે. ૧૫મા સૌકાની ભાષા માટે આ કૃતિ ઉપયોગી છે.

આદિ - સયલમણુવંછિયે કામકુંભોવમં પાસપયકમલુ પણમેવિ ભત્તિ,
સુચર જિણુઉદય સુરિ કરિસુ વીવાહલઉ સહિય જીમાહલઉ મુચ્છ
ચિત્તિ. ૧

અંત - એહુ સિરિ જિણુઉદયસૂરિ નિય સામિણો કહિઉ મઠ ચરિઉ
અઈ મંદણુદિ,
અમ્હ સો દિકપુચર દેઉ સુપસન્નઉ દંસણુ નાણુ ચારિત
સુદિ. ૪૩

એહુ ચરરાય વીવાહલઉ જે પઠઈ જે ચણઈ જે સુચંતિ,
ઉભયલોગે વિ તે લહઈ મણુવંછિયં મેરુનંદન ગણિ ઈમ
ભણંતિ. ૪૪

પ્રકાશિત : ૧. જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્યસંચય. ૨. ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા.૩. ૩. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ.૩૯૦થી ૩૯૯.
(૬૦) + અજિત-શાંતિ રતવન

આદિ - મંગલ કમલાકંદ એ, સુત સાગર પૂનમ ચંદ એ,
જગચર અજિત જિણુંદ એ, શાંતીસર નયણાનંદ એ. ૧
ખિહું જિનવર પ્રણમેવ એ, ખિહું ચણુ ગાઈસ સંખેવ એ.
પુણ્યભંડાર ભરેસુ એ, માનવભવ સફલ કરેસુ એ. ૨

અંત - ઈમ ભગતિહિ ભોલિમ તણી એ, સિરિ અજિય સંતિ જિણુ
ત્યુય ભણીએ,
સરણિ ખિહું જિણુ પાય એ, શ્રી મેરુનંદણુ ઉવઝાય એ. ૩૨
[મુપુગૂહસૂત્રી, હેજૈસાસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૩૬૮).]

પ્રકાશિત : ૧. રતનસમુચ્ચય અથવા રામવિલાસ, પૃ. ૨૧૫-૧૯.
[૨. અભયરતનસાર, પૃ. ૩૫૮-૬૨.]

(૬૧) છરાઉલિ પાર્શ્વનાથ ક્ષાત્રુ ગા.૩૦ ર.સં.૧૪૩૨

આદિ - સમરવિ ત્રિભુવન-સામણિ, કામણિ સિર સણુગાર,
કવિયણુવયણિ જ વરસઈ, સરસ અમિઉ અપાર;
વિધન-વિણાસણુ સાસણુ, સામિઉ પાસકુમાર,

ગાયત્રિ સિરિ અરાઉલિ-રાઉલિઉ ફલ સાહ.

૧

અંત - ચઉદ બ્રહ્મીસર્ગ સંવતિ, સંમતિ લે ચુદ પાસિ,

અરાઉલિ-પતિ ગાઇઉ, છાઇઉ જગ જસવાસિ;

પાસહ ફાગુ સુનંદઉ, ચંદઉ જા અલિરામુ,

સોહઇ મેહ સુનંદઉ, નંદઉ મુનિ જન વામુ.

૩૦

(૧) પ.ક. ૨૮૮થી ૨૯૦, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રકાશિત : પ્રાચીન ફાગુ સંગ્રહ.]

(૬૧ બ) સીમંધર સ્તવન ગા. ૩૧

આદિ - અતિ રસ હરિસ રસેણુ વિહસિય, લોચણુમણુવયણુ,

થુણિસુ ભાવિ નિય સાંમિ સિરિ, સીમંધર જિણુરયણુ. ૧

અંત - ધયતત્તિ સત્તિ ભરેણુ નિમ્મિઉ, સત્થ સંધ વગોયરો,

અકખીણુ ધીરિમ મેહનંદણુ મુત્તિ સિરિ સીમંધરે;

સગર્ગઈ કીમિય ચિત્ત કામિય કાપપાયવુ જંગમે,

મજ્જુ ઝાણુ ગાણુ ગુણુણુ રાઇણુ, દેઉ નિય પય મગમે. ૩૧

(૧) પ.ક. ૨૭૬થી ૨૭૯, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૮-૧૯, ભા.૩ પૃ.૪૨૦ અને પૃ.

૧૪૭૩-૭૮.]

૫૦. દેવસુંદરસૂરિશિષ્ય (કુલમંડનસૂરિ ?)

(૬૨) કાકબંધિ ચઉપ્પઈ અથવા ધગ્મકક્ક

આ ચોપાઈ ૬૯ ટૂંકની છે. કક્કાના અક્ષરોને અનુક્રમે આઘાક્ષર કરીને ચોપાઈ ગૂંથી છે. દાન, શીલ, તપ અને ભાવ એ ચાર જૈન-ધર્મના મુખ્ય સિદ્ધાંતોનો ઉપદેશ આપ્યો છે. ચોપાઈ રચ્યાનો સંવત્ લખ્યો નથી, પણ પહેલી ટૂંકમાં શ્રી દેવસુંદરસૂરિને વંદના કરી છે. એટલે આ ચોપાઈ દેવસુંદરસૂરિના કોઈ શિષ્યે રચી છે એમ ખાતરી થાય છે. દેવસુંદરસૂરિને સૂરિપદવી સંવત ૧૪૨૦માં મળી અને સંવત ૧૪૫૦ સુધી તેઓ હયાત હતા; એટલે આ ચોપાઈ સંવત ૧૪૨૦થી ૧૪૫૦ સુધીમાં રચાઈ છે એમ ખાતરીથી કહી શકાય. એની ભાષા પણ તે કાળને અનુરૂપ જૂની છે.

આદિ - અરિહંત સિદ્ધ આચરિય ઉવજાયા, સાહુ સુચર દેવસુંદરસૂરિ પાય;

વંદિય સુય સાસણિ સમરેવિ, ધ્રમ કષ્ટ પૂજણિસુ સંખેવિ. ૧
કરઉ ધર્મ મન બુદ્ધા ભમઉ, માણસ ભવ કાંઈ આણિં નિગમઉ ?
દાન સીલ તપ ભાવન સાર, સુહૃદ વયણુ પાલઉ સવિચાર. ૨
કાંઈ જુ દીજઇ દાન, તિહાં ચીંતવીઈ નવિ અભિમાન;
ચિત્તિ વિત્તિ પત્તિહિં સુવિસુદ્ધ, સો શ્રેયં સુઈ લીલઈ લદ્ધ. ૩
ખરઇ ચિત્તિ નામ એવડા, વિત્તિ અશુ રસિ પૂરિય ઘડા;
પત જુ પામિઉં પદમ જિણુંદુ, ચડઈ સિખા નવિ પડઇ ઈંદુ
બિંદુ. ૪

ખાધઈ તૃપતિ ઉદરિ નવિ હોઈ, દીધઉં પાત્રિ દાન ઊગરઇ;
ખીર ચાલ દીધઉં સંગમઇ, શાલિભદ્ર સોઇ હૂધજી તિમઈ. ૫
ગહગહીયા ધન કયવન્ન, તિહાં અણિ નિસુણઉ તેહનું પુન્ન;
શુદ્ધ ચિત્તિ ઈયાં ધત ખીર, દેવલોકિ પહતા ખે વીર. ૬
ગાદઇ સંકટિ હાંતિ નારિ, તતખિણિ વિરૂપ હૂતઉ ખારિ;
દાત દેઇ તિમ અંદનખાલ, જિમ આવીલ ભાજઈ તતકાલ. ૭
ધલઇ તિમ વહિરાવિઉં ધીય, જિમ સંચિઉં તિત્યંકર ખીય;
પાત્રિ દાનિ હજીઉ નિરવાલ, આદિનાથ ધન સારથખાલ. ૮
ધીઉ દાઉ જઉ દીજઇ દાન, તુ રાઉલિ લાભઈ બહુ માન;
દાનિં ભૂતપ્રેત વસિ થાઈ, દાનિં દુકખ દુરિઅ સવિ બાઈ. ૯
જિમ કંકિ શિકુ ઊપજઇ, દાત હિદારિ તિસ્ર નીપજઇ.
દાન વિષઇ જેહ ઊપજઈ બુદ્ધિ, તીહાં નર સંઘેવર આવઇ
રિદ્ધિ. ૧૦

અંત - શશિ લંછણ ચંદ્રણ પીયૂષ, સેવતાંનિ હ્રણઇ સવિ દ્રુખ,
ઈસ પરિ મનિ ભાવણ ભાવતાં, કુર્મ અણ્યતાં ન્યાઈ પત્યાં. ૧૦
શાલિ દાસિ ધત મીઠાં હોષ, શ્રેય ભૂત જ્વણઇ સહ શોષ;
ધરમુ માહિં તિમ ભાવણ સાર, એહ વાત પાધરઉ વિચાર. ૧૧
પલકંઈ ચૂડિ અંતેવર હાથિ, નસિં રાગ પવિસઈ પરમત્યિ;
બહુ મળિએ કસિ કંદલ હોષ, પરમાણુદ લલકા છોકે સોઈ. ૧૨
જણિ પણિ આરિ ચઠિરાસી જીવ, યોનિ વસઈ સંસારિ સૈવ;
ધરમુ એકુ સવિહં આધાર, ધર્મ લગઇ મામીજઇ માર. ૧૩
અમરજી રાત્રિ દિવસિ મતિ ધર્મ, ધર્મ તણુઉ મત જંડઉ ભમ;
રાખઇ ધર્મ ચિહું ગતિ દુકખ, ધર્મ લગઈ પામી જઈ મુકખ. ૧૪

સાધર મર્યાદાં પુણ્ય રહ્યું, ચંદ્રસૂર ગયણિં સંચર્ય,
 કુશલ પંચ તે દિ આસાર, સોઈ સહયુર બુઝવઈ વિચાર. ૬૫
 હિર ગુર બળુકે સો સંસારિ, જેહ ગુર બૂઝઈ વિચાર,
 પાલઈ અનઈ પલાવઈ સોઈ, એઉ સુહસુર બળુઈ સહ કોઈ. ૬૬
 હાથિ ચડિઉં ચિંતામણિ રતન, જઉ લાલઈ જિણુવરનું વચન;
 જિણુવર દેવ ધર્મગુર સાધુ, એય સમકિતુ શ્રેષ્ઠિકરઈ લક્ષ. ૬૭
 કશુ એકુ મન જઉ થાહર રહ્યું, કર્મ વિવર નિશ્ચં સો લહઈ,
 કરમ વિવર સીઝઈ સુવિ કાજ, લાલઈ મુગતિ તણું સહ
 રાજ. ૬૮

કાયક સમકિતુ નિશ્ચલ તાહં, ચઉવિહ ધર્મ હીઈ જઈ બાંહ,
 સોઈ કહીઈ કક્કર કર બુદ્ધ, પઢતાં ગુણતાં હુઈ સર્વ સિદ્ધિ. ૬૯
 (૧) ઇતિ કાકબંધિ ચઉપઈ સમાપ્તા. જ. લિખિત દેવગિરિ નગરે.

મ. બ. સં. (૨) પ.સં. ૨-૧૪, દે.લા.પુ.લા. નં. ૨૪૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૦-૨૧, ભા.૩ પૃ.૪૨૩. કર્તા કુલમંડન-
 સુરિ હોનાનું નિશ્ચિતપણે કહી શકાય તેમ નથી.]

૫૧. દેવસુંદરશિષ્ય (ચંદ્રગચ્છના સોમતિલકશિષ્ય દેવસુંદરના-
 શિષ્ય)

(૬૩) ઉત્તમરિપિ સંઘ સ્મરણા ચતુષ્પદી

પ્રાચીન ગૂજરાતી ચોપાઈ છે. કુલ ૮૯ ચોપાઈ. આમાં તીર્થંકર,
 ગણધર અને અન્ય સાધુસતીઓનું સ્મરણ છે.

[અંત - ચંદ્રગચ્છ ગુરુ અંબરહંસ સોમતિલકસુરિ પદ્મવતંસ,

દેવસુંદરસુરિ પાય પસાઈ, જે રિપિ સ્મરઈ તે સિધિ બઈ. ૧૫૬]

(૧) પ.સં. ૩, પ્રતિ સારી, ભાં. ઇ. સને ૧૮૭૧-૭૨ નં. ૨૭૦.

[મુપુગૂહસૂચી (બૂલથી 'જ્યન્મપિ'ને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૨૨. ત્યાં દેવસુંદરને કર્તા ગણેલા પરંતુ
 મુપુગૂહસૂચીની હસ્તપ્રતનો ઉપર ઉતારેલો અંતભાગ બતાવે છે કે દેવ-
 સુંદરસુરિના પ્રસાદથી એમના કોઈ શિષ્યે આ રચના કરેલી છે. એ
 કુલમંડનસુરિ પણ હોઈ શકે, પણ એ વિશે નિશ્ચિત કહેવું મુશ્કેલ છે.]

૫૨. મુનિસુંદરસુરિ (ત૦)

(૬૪) શાંત રાસ ર.સં. ૧૪૪૫(૧)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૨૨, સોમસુંદરસુરિશિષ્ય મુનિ-

સુંદરસૂરિએ સંસ્કૃતમાં ‘અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ - શાંતરસભાવના’ રચેલ છે, તેનો આ એમણે કરેલો ગુજરાતી અનુવાદ હોવાનું નોંધાયું છે, પરંતુ ‘શાંતરસભાવના’ જ બુલથી ‘શાંત રાસ’ને નામે નોંધાઈ ગયેલ હોય એવો પણ સંભવ રહે છે.]

૫૩. કુલમંડનસૂરિ (ત. દેવસુંદરશિખ્ય)

[કવિના વિશેષ પરિચય માટે જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ૬૬૨-૫૩ તથા જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ ભા.૩ પૃ. ૪૩૪-૩૫.]

(૬૫) [+] મુગ્ધાવબોધ ઔકિતક ર.સં.૧૪૫૦

આદિ - અહીં પ્રણમ્ય મુગ્ધાનાં બોધહેતોવિધીયતે,

પ્રાયઃ પ્રાકૃતભક્તીનાં કિંચિદ્દામ્નાયસંગ્રહઃ.

શ્રી ચન્દ્રશેખર ગુરુન્ વદે યૈરુક્તિયુક્તિભિઃ,

અંત - ૧૪૫૦ વર્ષે ઉક્તિકં વ્યધિત મુગ્ધકૃતે શ્રી દેવસુંદર ગુરુક્રમરેણુઃ

ઇતિ. કૃતં શ્રી કુલમંડનસૂરિભિઃ.

(૧) લી. ભ. [લીંહચી, હેજૈસાસસૂચિ ભા.૧ (૫.૧૨૪).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય રત્નમાળા ભા. ૧, સંપા.

હરિ હ. ધ્રુવ. ૨. પ્રાચીન ગુજરાતી ગદ્યસંદર્ભ (અંશતઃ)]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૨૩.]

૫૪. સાધુહંસ (તં જિનશેખરસૂરિ-જિનરતનસૂરિશિ૦)

(૬૬) શાલિભદ્ર રાસ [અથવા ધન્નાશાલિભદ્રપ્રબંધચોપાઈ]

ર.સં.૧૪૫૫ આસો શુદ્ધ ૧૦

વસ્તુ, ચોપાઈ, દુહામાં આ રાસ છે.

આદિ -

વસ્તુ.

દેવિ સરસતિ ર સકળ સંસાર,

જસ નાંમિઈ કવિજન સવે બુધિ અતિહિં સરસ વાણીય,

વીણાપુસ્તકધારિણી તે સામિણિ મનમાંહિં આંણીય,

કરજોડી કવીયણુ ભણુઇ, સહગુરુ પાય પશ્યમેવિ,

સાલિભદ્ર ધના તણાં, ચરીય રચેસુ સંધેવિ.

અંત -

યુપદ.

તપગણિ શ્રી જયશેખરસૂરિ, નામઈ પાપ પણાસઈ દૂરિ;
તાસ પાટિ શ્રી જિનરયણસૂરીસ, મન શુધિઈ પ્રણમું નિસ-
હીસ. ૨૧૬

સહિયુર નામ છે હઈડઈ ધરી, યુપદ બદ્ધ કથા મંઈ કરી,
સાલિભદ્ર ધનનાનું ચરિત્ર, ભણીઈ હુસ્યઈ અતિહિં પવિત્ર.
૨૧૭

ભાવ સહિત નરનારી ભણુઇ, કઇ મનિ સુદ્ધિઈ શ્રવણે સુણુઈ,
સાધુહંસ મુનિવર ઇમ ભણુઈ, નવનિધિ તેહ ધરિ આંગણુઈ.
૨૧૮

સંવત ચઉદ પંચાવનિ વરસિ, આસો શુદિ વિજયાનઈ
દિવસિ,
જિનવચને કરી સદ્વહિઉં, ભાવિઈ ભગતિ હૈયડઇ ધરિઉં.
૨૧૯

(૧) શ્રી સાલિભદ્રનુ વૃધ રાસ વ્યવ૦ ઉદયકિરણું લિખાપિતં અંથાગ્ર
૩૧૧ શ્રી (અ.) ધર્મમૂરતિસૂરીંદ્ર સાધુશિરોમણિ વિજયૈ: પ.ક. ૧૫૬થી
૧૬૭, પં. ૧૫, વિ.ધ.ભં.(૨) પ.સં. ૭-૧૭, લીં. ભં. (૩) સં. ૧૫૯૫ વર્ષે
ભાદ્રવા વદિ ૫ તિથી શનૌ લિખિતં પં. દેવહર્ષગણિશિષ્ય હર્ષજ્ઞાન
મુનિ લિખિતં. જીરાઉલાની રક્ષા. પ.સં. ૧૩-૧૨, હા.ભં. દા. ૮૧.
(૪) લ.સં. ૧૬૦૪ પ.ક. ૧૨૯થી ૧૪૨, પં. ૧૭, પ્ર. કા.ભં. (૫)
૨૧૯ કડી, પ.સં. ૧૧-૧૧, જૂની પ્રત, મ. જૈ. વિ. નં. ૪૨૪ (૬)
સંવત ૧૬૭૩ વર્ષે મહા વદિ ૫ પુષ્ય ઋ. શ્રી ૫ કરમસીજી તસ્ય શિષ્ય
લિખિતં ઋ. રતનસી. પ.સં. ૯-૧૭, મુક્તિકમલજૈનમૌહન જ્ઞાનમંદિર
વડોદરા, નં. ૨૩૩૨. આ પ્રતમાં લલિયાએ રચ્યા સંવત્ત્રી કડીઓ નથી
આપી, તે ઉપરાંત કર્તાના ગુરુ પ્રગુરુનાં નામ ફેરવી નીચે પ્રમાણે
જણાવ્યાં છે :

તપગણિ શ્રી સોમસુંદરસૂરિ, નામઈ પાપ પણાસઈ દૂરિ,

તાસ પાટિ મુનિસુંદરસૂરિ, નમતાં દાલિદ બઈ દૂરિ. ૨૧૮

(૭) પ.સં. ૧૩-૧૪, વી. ઉ.ભં.દા. ૧૭. (૮) પ.ક. ૧૩થી ૨૭, ચોપડો, જશ.
સં. (૯) પ.સં. ૧૦-૧૪, હા.ભં. દા. ૮૧ નં. ૩૩. (૧૦) પ.સં. ૨૦-૧૫,
સીમંધર. દા. ૨૨ નં. ૨૯. (૧૧) પ.સં. ૯-૧૩, હા.ભં. દા. ૮૧ નં. ૨૯.

(૧૨) લ. સં. ૧૫૯૭, ચોપડો, વિ. ને. ભં. નં. ૩૨૬૧. (૧૩) ત્રુટક કડી ૯૨થી ૧૧૮, અનંત. ભં. નં. ૨. (૧૪) લિ. સં. ૧૫૬૯, પા. ભં. (૧૫) સં. ૧૫૨૭ ભા. વ. ૬ છુધે લિખિતમિદં શાલિભદ્ર ચરિત્રં. પ. સં. ૪, અભય. નં. ૩૯૨૩.

[જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હૈજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૮૨). આ સૂચિઓમાં કૃતિ હંસ મુનિના નામથી પણ તેંધાયેલી છે.]
(૬૭) ગૌતમ પૃચ્છા ચોપાઈ ગા. ૬૪

આદિ - પ્રણમી વીર મુગતિ દાતાર, જળુઉં તુ ગોજમસ ગણુહાર,
હમડમ આણી પર ઉપકાર, પૂછઈ ધર્માધર્મ વિચાર. ૧
ભગવન જીવ સિઈ જમ નરય, દેવલોકિ કિમ તે અવતરમ,
ધસઈ કર્મિ માનવ સ્વંસારિ. ૨

અનંત - ગૌતમ સામિ પૂછિઉં જોતલઉં, શ્રી મહાવીર કહિઉં તેતલઉં,
પુણ્ય પાપ કીધા ફલ હોમ, ઉતમ જીવ આણુ નિત હીમ. ૬૩
પૂછ જીતર જમ અકતાલીસ, ચિહું આગલી ચક્રપદ ત્રિણિ વીસ,
ભણ્યા ગુણ્યાનઉં એહજ મર્મ, સાધુહંસ કહમ કીજમ નિતુ
ધર્મ. ૬૪

(૧) પ. ક. ૩-૧૩, પ્રાચીન પ્રત, પ્ર. કા. ભં. નં. ૪૨. [હૈજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૩૯૫, ૩૯૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૨૨, ભા. ૩ પૃ. ૪૨૩-૨૪.]

૫૫. સાધુરત્નસૂરિ (તં દેવસુંદરસૂરિશિષ્ય)

જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ફકરો ૬૫૩.

(૬૮) નવતત્ત્વ ત્રિવરણુ આલા૦ ૨. સં. ૧૪૫૬ આસપાસ.

(૧) શ્રી સાધુરત્નસૂરિલિ: કૃતં સમાપ્ત મિતિ. જ. ગચ્છનાયક પર-
મારાધ્ય પરમ ગુરુ ભ. પ્રણુ શ્રી સોમસુંદરસૂરિ પાદપ્રસાદેન સાં જોહા-
કેત લિં પુસ્તકં ચિરતંદનાત ભ. શ્રી જયચંદ્રસૂરિ પાદપ્રસાદેન લિ.
સર્વસોમગણિ નિત્યં પ્રણમતિ જોહઉ વારત્રયં. ગોડીજી, મુંબઈ, જૂનો
નં. ૧૦૫૮. [જૈહાપ્રોસ્ટા.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૫૭૨.]

૫૬. સ્મૃત્તાત

(૬૯) શ્રીલોખદેશમાલા આલા૦

(૧) સં. ૧૪૬૬, પ. સં. ૧૮૨, સં. ભં. પાટણ, દા. ૨ નં. ૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૭૭.]

૫૭. સમયપ્રભ [ખ૦]

(૭૦) જિનભદ્રસૂરિ પદ્માભિષેક સસ (ઐ૦) ગા. ૪૫ ર.સં. ૧૪૭૫ પછી
આદિ - * યહ, શ્રી વંત શિરોમણિ

ધીશ્ચિગ ઇણિ અભિરામિ, નામિ વંછિય ચિંતામણિ. ૪

શોભિ અનોપમ તાસુ ધરણિ, ખેતલદેવિ નારી

હંસ ગામિનિ મૃગલોચણી એ રઈ રૂપિઈ સારી

વિનયે વિવેક વિચાર સાર ગુણ ગણ સંપન્ની,

સોહગ લાવન્ન કેલિ ગેહ વર અંપાવન્ની. ૫

અંત - જહ સુરગર નિય પુદ્ધિહિ આણુપ, તોહી પ્રભુગુણ પાર ન જાણુપ

સમયપ્રભ ગણિ ઇમ કહધ એ. ૪૩

દિણિ દિણિ અધિક પ્રતાપિઈ અગ્રહ ગુર, તાં નંદઉ જ્ઞ મેર મહીધર

જ્ઞ ગયણુગણિ સહસકરો. ૪૪

જ દ્રૂય ગ્રહ તારા રવિ શશિહર, તાં નંદઉ જિનભદ્રસૂરિ ગણુધર,

ચહવિહ સંઘહ પરિવરિઉ એ. ૪૫

(૧) સં. ૧૫૪૯ વર્ષે ભાદ્રપદ શુદ્ધ ૮ શુક્રે શ્રી ખરતરગચ્છે શ્રી જિન-
ભદ્રસૂરિ પદ્માલંકાર શ્રી જિનસમુદ્રસૂરિ વિજયરાજ્યે વા૦ રતનમૂર્તિગણિ
વા જયાકરગણિ વા૦ ધર્મવિલાસગણિ શિષ્યરત્ન પં. પુણ્યજયગણિ-
વરાણામુદ્યમેત શ્રી રત્નલતીય વાસ્તવ્ય ચિત્રાસી ન્યાતિ શૃંગાર ભીકે-
શવંશરાય ભંડારી ગોત્રે ભંડારી જાટરાજ ભં. શ્રીરાજ ભાર્યા અંપાઇ
સુઆવિકા પુત્ર ભં. અમીપાલ ભાર્યા અમરાદે પદ્માર્થ. જ. સ્વાધ્યાય-
પુસ્તિકા. લેખિતા. જ. પ.સં. ૧૨૫, પ.ક. ૧૧૧થી ૧૧૩, નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૪૮૦-૮૧.]

૫૮. માણિક્યસુંદરસૂરિ (આં. મેરુતુંગસૂરિના શિષ્ય)

એમની ૪ સર્ગની 'ચંદ્રધવલ ધર્મદત્તા કથા' (ભાં.ઇ. સન ૧૮૮૨-
૮૩ નં. ૩૧૩) હંસવિજયલાયકેરી અમદાવાદથી પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. અન્ય
સંસ્કૃત આદિ કૃતિ માટે જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ,
ફકરો ૬૮૧, ૭૦૮, ૭૧૫.

(૭૧) + નેમીશ્વર ચરિત ક્ષાગખંધ ગા. ૯૧ ર.સં. ૧૪૭૮ લગભગ.

અટૈઉ, ક્ષાગ, રાસુ એ ત્રણ હંદમાં વારાફરતી છે.

આદિ - (પ્રથમ ત્રણ સંસ્કૃત શ્લોક છે), અથ રાસુ.

નમઃ નિરંજન વિમલ સભાવિહિં, ભાવિહિં મહિમનિવાસ રે,
દેવ જીરાપદિલ વલ્લિય નવધન, વિધન હરઈ પ્રભુ પાસ રે. ૪
નાભિ કમલિ કુંડલિની નિવસતિ, સરસતિ સાયું રૂપ રે,
સમરઈ સામિણિ સુજિઅ પરંપર, પરમ બ્રહ્મ સ્વરૂપ રે. ૫

અંત - કય અક્ષર જિમ બે તિહિં મિલીયા, સુંદર પરમ બ્રહ્મ સિઈ મિલીયા
દુઃખ વજિત વિલસંતિ.

રસિ જુ નેમિજિજીયરિય સુચંદિહિં, કૃતમતિ ભુલુષ સુલુષ આણુંદિહિં
તસુ મંગલ નિતુ હુંતિ. ૯૧

(૧) માણિક્યસુંદરસૂરીશ્વરેણુ કૃતં. પ.સં. ૬-૧૧, રો. ઓ. ઓ.
ખી.ડી.નં. ૧૬૦-૩. (૨) મુ. મતિસાગરેણુ લિ. પ.સં. ૨-૧૯, હા. ભં.
દા.૮૩ નં.૧૫૬. (૩) પ.સં. ૪-૨૦, છેલું પમું પત્ર નથી, મ. જૈ.વિ.
નં. ૮૭૧. [મુપુગૂડસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. શ્રી આત્માનંદ જન્મ શતાબ્દી સ્મારક ગ્રંથ,
ગુજરાતી વિભાગ, પૃ.૪૭થી ૬૫.

(૭૨) + પૃથ્વીચંદ્ર ચરિત્ર અથવા વાગ્વિલાસ (ગૂ. ગદ્ય) ૨.સં. ૧૪૭૮.

(૧) સં. ૧૬૬૧ ભા. શુ. ૫ લિં વાચનાચાર્ય રત્નસાગરગણિ શિં
પં. હેમચન્દ્રગણિશિં હર્ષકેત. પ.સં. ૧૯, શુ. નં. ૮-૨. (૨) સં.
૧૫૭૩ વૈ. શુ. ૧ રવૌ લિ. પં. લાવણ્યભદ્રગણિશિષ્યેણુ ગચ્છનાયક
સૌભાગ્યનંદિસૂરિ આચાર્ય પ્રમોદસુંદરસૂરિ વિજયરાજ્યે રાંદેર મધ્યે.
વેપર નં. ૧૬૦૪. (૩) ગ્રં. ૧૨૦૦, પ.સં. ૨૬, લીં.ભં. દા.૨૨ નં. ૬. (૪)
પ.સં. ૧૦, સેં.લા. નં. ૧૩૧૩૭. [આલિસ્ઠઓષ ભા. ૨, લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગુજરાતી ગદ્યસંદર્ભ. (વિશેષ માટે જુઓ
પં. લાલચંદની 'ત્રિભુવનદીપક પ્રબંધ'ની પ્રસ્તાવના).

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૩૫, ભા. ૩ પૃ. ૪૪૩ તથા પૃ. ૧૫૭૩.]

૫૯. જયશેખરસૂરિ (આં૦)

મેરુતુંગસૂરિ - જન્મ ૧૪૦૩, દીક્ષા ૧૪૧૮, આચાર્યપદ ૧૪૨૯,
ગચ્છનાયકપદ ૧૪૪૬, સ્વર્ગ ૧૪૭૧ - તેમના સમયમાં આ જયશેખર-
સૂરિ થયા. બંને મહેન્દ્રપ્રભસૂરિના શિષ્ય હતા. અંચલગચ્છ સ્થાપક
આચાર્યરક્ષિતસૂરિ - તેના જયસિંહસૂરિ - ધર્મધોષસૂરિ - મહેન્દ્રસિંહસૂરિ - સિંહ-
પ્રભસૂરિ - અજિતસિંહસૂરિ - દેવેન્દ્રસિંહસૂરિ - ધર્મપ્રભસૂરિ - સિંહતિલકસૂરિ

અને તેના મહેદ્રપ્રભસૂરિ. જયશેખરસૂરિએ સં.૧૪૩૬માં નૃસિમ્હ નગરમાં 'ઉપદેશચિંતામણિ' ૧૨૦૦૦ શ્લોકનો ગ્રંથ, સં.૧૪૬૨માં ખંભાતમાં 'પ્રયોધચિંતામણિ' (કે જેનો ભાવાનુવાદ આ ગુજરાતી પ્રબંધ છે), તથા 'ધર્મિભક્ત મહાચરિત' મહાકાવ્ય ગુજરાતમાં જ પૂર્ણ કરેલ છે. તેમજ ત્યાર પછી 'જેન કુમારસંભવ' રચેલ છે તેમાં પોતાને 'વાણીદત્તવરઃ' ઓળખાવે છે. આ ઉપરાંત નાના ગ્રંથ નામે શત્રુંજય ગિરનાર, મહાવીરજિન એ ત્રણ પર સં. બીજી શ્લોકની દ્વાત્રિંશિકા, 'આત્મયોધકુલક' (પ્રાકૃત), 'ધર્મસર્વસ્વ' (ઉદ્કૃત), રચેલ છે, અને પોતાના ઉક્ત 'ઉપદેશચિંતામણિ' પર અવચૂરિ અને 'ઉપદેશમાલા' તથા 'પુણ્ય-માલા' પર અવચૂરિ (નાની ટીકા) 'ક્રિયાશુભતસ્તોત્ર' રચેલ છે. વિશેષ માટે જુઓ સાક્ષર શ્રી લાલચંદ પંડિતની આ ગ્રંથ પરની પ્રસ્તાવના. આ પ્રબંધની પ્રાચીન શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષા જેતાં ૧૫મા સૈકામાં થયેલ માનવામાં આવતા નરસિંહ મહેતા, ભાલણ, મીરાંબાઈ આદિની ગુજરાતી ભાષા અર્વાચીન જણાઈ આવે છે. આમાં જૂની ગુજરાતી છે અને અનેક જોડે જેવા કે દુહા, શૂપદ, એકતાલી, ચોપાઈ, વસ્તુ, સરસ્વતી ધઉલ, જપય, ગૂજરી વગેરે છે. આ પરથી જેમ પ્રો. મણિલાલ નલુભાઈ દિવેદીને જણાયું કે "ગૂજરાતી ભાષાને પ્રથમ ગૂજરાતીનું ૩૫ આપનાર જેનો જ હોય એમ માનવાને બહુ કારણ છે" તેમ સ્પષ્ટ સમગ્રય તેવું છે.

જયશેખરસૂરિએ ૧૭ શ્લોકમાં 'અજિતશાંતિસ્તવ' પણ રચ્યું છે. (રચિત સંસ્કૃતપ્રબંધેન શ્રી અજિત. - નં.૩૧૬ સને ૧૮૮૨-૮૩ ભા. ૪.) અને 'નવતરવપ્રકરણ' ગાથામાં રચ્યું, જેની પ્રત વિવેકવિજય ભં. ઉદયપુરમાં છે - વે.નં.૪૦૯.

(૬૩) + ત્રિભુવનદીપક પ્રબંધ અથવા પરમહંસ પ્રબંધ અથવા પ્રયોધચિંતામણિ ચોપાઈ [અથવા અંતરંગ ચોપાઈ]

આદિ -

રાગ ધન્યાસી

પહિલું પરમેસર નમી, અવિગતુ અવિચલ ચિત્તિ;

સમરિસુ સમરસિ ઝીલતી, હંસાસણિ સરસત્તિ.

૧

માનસ સરિ બં નિર્મલછ, કરછ કતુહલ હંસુ;

તાં સરસત્તિ રંગિ રહઈ, જેસી બણઈ હંસુ.

૨

પાણિ પાહણિ સમિણી, મેન સસ્સસિ સંભારિ:

દીસઈ દૂસણ દૂર્ગમી, ભીડે ભૂઅણ દૂઆરિ.

૩

અંત - કલ્પે કામધેનુ એ લોઇ, એ ચિંતામણિ અવર ન કોઇ,
એહ જિ શિવપુરીનહ પંથ, જીવન એહ જિ સચિ હું મંથિ,
મૂલિ મંત્ર મણિ એ મનિ માનિ, તપજંપનહ ફલ એહ જ ધ્યાનિ
ઈણિ સવિસંપદ આવઈ પૂરિ, ઈસ બોલઈ જયશેખર સૂરિ.

૪૪૭

ત્રિભુવનદીપક એહ પ્રખંધ, પાપ તણુહ સાંસઈ નહ ગંધ,

(પા. પાપ તણુહ ન સુહાઈ ગંધ)

જાં ગયણાં ગણિ મુથિર થાઈ, જાં મહિયલિ દિણ્યર શશિરાઈ.

૪૪૮

- ઇતિશ્રી ત્રિભુવનદીપક પ્રખંધ સમાપ્તમિતિ.

શ્રી જયશેખરસૂરિકૃત શ્રી અંચલગચ્છે.

(૧) પ્ર.કા.ભં. (૨) અમ. (૩) સં.૧૬૨૨ વર્ષે આપાહ માસે જહુ
પખે એકાદસી ૧૧ ગુરવાસરે-શુભ નક્ષત્ર લગ્ને. પુસ્તક લિખિતં ચ
લદારક શ્રી પુન્યપ્રભસૂરિસ્વરાણાં શિષ્ય લદારક શ્રી જયસિંહસૂરિણા
લેખાયાંચકે. પ.સં. ૨૮, મો. સે. લા. (૪) પ.સં. ૪૦-૮, વિ.ધ.ભં.
(૫) કડી ૪૧૮. ઇતિશ્રી ત્રિભુવન દીપક પ્રખંધ સંપૂર્ણ શ્રી જય-
શેખરસૂરિકૃત શ્રી અંચલગચ્છે. પ.સં. ૧૩-૧૫, જૂની પ્રત, હા.ભં.દા.
૮૨ નં. ૨૦૦. (૬) સં.૧૫૦૧ વર્ષે લેખિત: પં. તિલકતી.ગણિના પરાપ-
કારાય જીર્ણુદુર્ગે. પ.સં. ૧૧-૧૭, સંધ ભં. પાટણ, દા.૭૨ નં. ૮૦. (૭)
પ.સં. ૨૮-૧૧, જૂની પ્રત, સાગર ભં. દા.૩ નં. ૩૫. (૮) અંતરંગ ચોપાઇ
સંપૂર્ણ. પ.ક.૧૬૨૪થી ૧૮૧, શાંતિ. ભં. ખંભોત, દા. ૧૧૨ પો.૮. (૯)
૩૩૮ કડી સુધીની અપૂર્ણ પ્રત, પ.સં. ૧૫-૧૫, મુક્તિ. નં. ૨૪૫૧. (૧૦)
સં. ૧૫૦૧ પો. વ. ૧ આદિત્યવરે લિ. સોમસુદરસૂરિ - ભ. સોમદેવસૂરિ -
પં. સિદ્ધાંતસમુદ્ર - કમલરત્નગણિના ભદ્રારણા નગરે પાતશાહ ગ્યાસડીન-
રાખ્યે. હં.ભં. (૧૧) સં. ૧૬૫૧ ભા. શુ. ૧ શુક સિ. ચશોગિરિ સારંગ
વીરપુર મધ્યે. નિ. વિ. ચાણુસ્મા. [જિહામોસ્ટા, મુપુગૂડસચી, હેન્ડ્રા-
સચી ભા.૧ (પૃ. ૩૬, ૧૫૧, ૨૫૧).]

પ્રકાશિત : ૧. સં. યા. પંડિત લાલચંદ્ર ભગવાનદાસ (પ્રકા.અ.ભ.
ગાંધી, સં. ૧૯૭૭). [૨. પદ્મરમી શતકનાં પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્ય.]

(૭૪) [+] નેમિનાથ ફાગ પ૮ કડી

આદિ -

નમઃ પરબ્રહ્મણે.

જિણિ જગિ જીતઉ શમરસિ, અમર શિરોમણિ કાંમુ,
વિલસઇ સિદ્ધ સયંવર, સંવર ગુણિ અભિરામુ;
નિરૂપમ નિપુણ નિરંજન, રંજન જનમન આર,
પામીય સુહૃદુર આઘસુ, ગાઘસુ નેમિકુમાર. ૧

અંત - નિજ યથ દિસિ દિસિ વ્યાપયે થાપયે ચઉવિહ સંધ,
સૂરઉ તેહજ સામિય ધ્યામિય કામિય રંગ;
કવિ તુ વિનોદિહિં સિરિ જય સિરિ જયસેહરસૂરિ,
જે ખેલઇ તે અર્ધ પદ સંપદ પામઇ પૂરિ. ૫૮

(૧) ચેલા જસા લિપતં. પ.સં.૫-૧૩, સંધ ભં. દા.૭૫ નં.૧૧૮.

[હિજૈયાસૂચિ ભા.૧ (૫.૧૪૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. ગૂર્જર રાસાવલી.]

(૭૫) નેમિનાથ ધઉલ ગા. ૧૩

આદિ - દારિકાં ઘરિ ઘરિ મંગલ આર, સમુદવિજય નરવર તણુઉ એ,
સિવદેવિ માડિય તણુઉ મહાદાર, નેમિકુમાર વર પરિણીઈ એ.

ઉચ્ચસેન રાય તણીય કુમારિ, રાજલ રૂપિ રલીયામણી એ. ૧

અંત - રાણી રાજલિ તણુઉ આણુંદુ, કવિજણુ કેતલઉં કેલવઈ એ,
જય જય જગચુર નેમિ જિણુંદુ, જીણિ નેહઇ જઇ પૂરીઉ એ. ૧૩

(૧) ઇતિ શ્રી જયશેખરસૂરિ સુચુર કૃતા શ્રી નેમિનાથ ધઉલ. તેમજ
તેમની ખેત્રણુ નાની કૃતિ છે. પ.સં.૧૭, નાની ત્રુટક પ્રત, મારી પાસે.

(૭૬) રતવનો

(૧) શ્રી અર્જુનચલ વિનતિ, ગા.૬, કઇય આખૂય કુંગરિ જઇસિઉં.

(૨) વીસ વિહરમાન વિનતિ, ગા.૬, જય જણિય સુખ જય કપરખ.

(૩) શત્રુજય વિનતિ, ગા.૫, પુણ્ય યોગિ વિમલાયલુ પામી. (૪) પાર્શ્વ-

નાથ વિનતિ, ગા.૬, બલઇ જિ બલવંતુ દેઉ (૫) મહારીર વિનતી, ગા.

૭, નગર તાં વહવાણુ વિશેષિયઇ. (૬) નેમિનાથ વિનતી, ગા.૫, ભલી

ભાવના ભેટિવા નેમિ પાયા. (૭) શાંતિનાથ વિનતી, ગા.૬, પામી અછઇ

બોધિ ભમી ભમીજઈ. (૮) હરાપલ્લીય પાર્શ્વનાથ વિનતી, ગા.૭, જગ-

ન્નાથુ હરાઉલઉ હં જુહારઉં. (૯) થાંભણા વિનતી, ગા.૪, થંભણુપુરિ

સિરિ પાસ જિણિદો. (૧૦) સ્તંભનક વિનતી, ગા.૧૧, જુ પરમેશ્વર પૂજિઉ વાસવે. (૧૧) મધુરાવતાર શ્રી પાર્શ્વનાથ વિનતી, ગા.૧૬, મહુ-રંડં કય અવવાર સાર સિરિ પાસ જિણેસર. (૧૨) મુનિસુવ્રત સ્વામી વિનતી, ગા.૭, નગર જાંજૂ તાં જગિ જણીયઇ. (૧૩) આદિનાથ વિનતી, ગા.૭, કુલિ ભલઇ અવતાર સખે લહી. (૧૪) આદિનાથ વિનતી, ગા.૯, યુગાદીશુ શેત્રુજનઇ શુંગિ બઈકઉ. (૧૫) તારણગિરિ વિનતી, ગા.૧૧, મનિ મનોરથ એહુ સદા વસઇ. (૧૬) વિહરમાન વીસ વિનતિ, ગા.૯, જય જણિય સુખ જય કપરખ.

આ સર્વેની નીચે એમ ખાસ લખ્યું છે કે 'ઇતિ શ્રી જયશંખર સૂરિ કૃતા' અને આ સિવાય બીજી વિનતીઓ, તથા 'શત્રુજય ચૈત્ર પ્રવાડી' અને 'ગિરનાર ચૈત્ર પ્રવાડી' છે તે સર્વે પ્રાયઃ જયશંખરસૂરિ-કૃત લાગે છે. પ.સં.૮-૧૮, જૂની પ્રત, સંધ ભં. દા.૭૫ નં.૧૩૩. [હેઝેન્ડાસચિ ભા.૧ (પૃ.૪૧, ૪૨, ૧૪૬).]

(૭૭) શ્રાવક બુદ્ધતિચાર

(૧) સં.૧૯૦૯ માધ વદિ ૬ સોમે માડવિ બિંદર મધ્યે ચતુર્માસ લિ. મુનિ ગુણચંદ્ર ચિરં. વિનયચંદ તથા જલમચંદ પઠનાથે લિ. પ.સં. ૯, મ. જૈ. વિ. નં.૬૪૧. (૨) સં.૧૯૧૪ માધ વદિ ૧૧ સોમે વિદ મધ્યે સુમાતજિન પ્રસાદાત લિ. મુ. દેવચંદ્રેણ ચરં. વીરચંદ પઠનાથે. પ.સં. ૧૦, મ. જૈ. વિ. નં.૮૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૪-૨૫, ભા.૩ પૃ.૪૨૫-૨૭, પૃ.૧૪૭૮-૭૯ તથા પૃ.૧૫૭૩.]

૬૦. સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય

(૭૮) સ્થૂલભંદ્ર કવિત ૨.સં. (૧૪)૮૧

આદિ - આજ સખી મઝ સક્લ વિહાણુઉં, નયણિ મલિઉ જવ નાહ,
કોશા કહઈ કોઇ વેસ અપૂરવ, કરિઅલ કમલ નિવાહ. ૧
બહિની બોલિવો નાહ આગલિ, કીજઈ કહિ કુણુ મતી,
હાથિ દંડ કાંધિ કાંબલડી, ઉઘઉ મૂહિ મુંહપતી;
ઉઠણિ કલ્યવો પહિરણિ ચલોટઉ, કડિહિ કણુદોરડી,
મલમલિન ગાત્રવો અંગ અંધોલિ ન સિરિ વેણડી. ૨

અંત - ચાંદ્રગણિ ગિર્યા સુપસાઇ સિરિ સોમસુંદરસૂરિ,
એકાસીઇ કવિત એ કીધઉં, અતિ ઘણુ આણુંદ પૂરિ. ૭૦

જે જીગમતનું નઇ આથિમતઇ, જે ગિણુ બળુ પરજાણુઉં,
જાંય નીચ જે સીલવત પાલઇ, તે નરનારિ વપાણુઉં. ૭૧
જનમ લયકું હું ગામટગ ગલલઉ, મૂરખ માંહિ ગણુયો,
એહ માંહિ અવ.....

(૧) પછીનું પાનું નથી. પ.સં. ૬-૧૧, જૈ.એ. ઇ.સં. નં. ૧૩૩૪.
(૨) સંવત ૧૭૪૨ વર્ષે શ્રી શાલિવાહન રાજ્યાત શાકે ૧૬૦૮ પ્રવર્ત-
માને માસોતમ જ્યેષ્ઠ માસે શુક્લપક્ષે ૭ સપ્તમ્યાં તિથૌ બુધવાસરે શ્રી
ત્રાંગડીઆ પૂનિમગચ્છે વા. શ્રી બીમવિમલજી લપિકૃતમસ્તિ. પ.સં.
૪૦-૧૧, ના. સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૪૩૮. ત્યાં આ કૃતિ સોમસુંદરસૂરિને
નામે મુકાયેલી છે, પરંતુ 'સુપસાઇ સિરિ સોમસુંદરસૂરિ' એ પંકિતનો
અર્થ એવો થાય કે સોમસુંદરસૂરિના પ્રસાદથી એમના શિષ્યે આ રચના
કરી છે.]

૬૧. જિનવર્ધનગણિ

(૭૯) + તપોગચ્છ ગુર્વાવલી (બોલીમાં તેમજ જંઘમાં) લ.સં. ૧૪૮૨
પહેલાં

આદિ - વિનરતુ મંગલમાલા: સમસ્ત સંઘસ્યં વર્ધમાન જિન:
ચત્પદ-સેવા સંપ્રતિ, કલ્પલતાલીજ્જલદાને. ૧
વિમલ કેવલ જ્ઞાન દિવાકર, સકલ ત્રૈલોક્ય લોક શિવંકર
પાદપીઠ લુકંત ચક્રચક્રિ આખંડલ, મોહાંધકાર સંહાર માર્તંડ મંડલ,
દેવાધિદેવ ત્રિબુવનકૃતસેવ મનોવાંછિતદાયક, ત્રૈલોક્યનાયક,
પ્રતિબોધિત-અનેક-લવ્ય-જીવસમાજ, અપશ્ચિમ તીર્થાધિરાજ
શ્રી વર્ધમાન સ્વામિ શ્રી સંઘ રહઈ મંગલીકમાલા કરઉ. ૭.

અંત - ગુજ્જર માલવ મેદપાટ મરહકું કુલિંગિહિં
સિંધુ જલપથિ કન્યકુચિજ કણ્ઠાટિ સુલોટિહિં
હરમુજ કોસલ પમુહ દેસિ જસુ કિતિ અગજજઇ
જાં દિણચર વર ચંદ મેર પુહવીતસિ જજજઇ
તાં વીરનાહ જિજીવર ચિકઉ પંચાસમ વર પાટધર
સિરિ ગચ્છ સંઘ પરિવાર સહિત, સોમસુંદર ગુર જયઉ ચિર. ૬
(૧) ઇતિ શ્રી શ્રીશ્રી તપોગચ્છ ગુર્વાવલી સમાપ્ત વિબુધવર પં.
જિનવર્ધનગણિલિ: વિરચિતા. ૭. સં. ૧૪૮૨ વર્ષ વૈશાખ શુદ્ધિ ૩ દિને
લેખિ. ઘણી સારી પ્રત, પ.સં. ૩, અભય. નં. ૧૬૭૭.

પ્રકાશિત : ૧. ભારતીય વિદ્યા, વર્ષ ૧ અંક ૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૪૮૩-૮૪. ત્યાં પુષ્પિકામાં ભૂલથી જિન-વર્ધનને સ્થાને જિનવર્ધમાન છપાયું હતું. 'ભારતીય વિદ્યા'માં સંપાદકે સં. ૧૪૮૨ અક્ષર તૃતીયાને દિવસે ફોનિ રચાયેલી હોય એમ ગણ્યું છે, પરંતુ એ લેખનની મિતિ હોય એમ સમજાય છે.]

૬૨. હીરાનંદસૂરિ (પી'પલગચ્છ વીરદેવસૂરિ-વીરપ્રભસૂરિશિષ્ય)

એમના ગુરુએ સં. ૧૪૬૫માં કરેલ પ્રતિમાસ્થાપનનો લેખ. જુઓ નાહર. ૧, નં. ૯૬૬.

(૮૦) વસ્તુપાલ તેજપાલનો રાસ ર.સં. ૧૪૮૪

અંત - વીરદીવહ વીરદીવહસૂરિ ગુરુપદિ,

સિરી વીરપહસૂરિ વીરનાહ સાસણિ પ્રસિદ્ધ.

પિપલિ ગચ્છિહિં ગુણનિહુ, જગહ માહિ જસ જેણિ લલ્હઉ.

સંવત ચઉદ ચુરાસીઈ, અતિ આણંદ પૂરિ,

તાસ પાદ્મં વિસ્તગ ચરીઈ, રચ્યું શ્રી હીરાણંદસૂરી.

(૧) આણંદ ગામે લિ. પ.સં. ૬-૧૪, પ્ર. કા. ભં. નં. ૧૩૦.

[હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૫૪૧).]

(૮૧) [+] વિદ્યાવિલાસ પવાડો ર.સં. ૧૪૮૫

આદિ - પહિલું પણુમીય પઠમ જિણેસર, સિત્તુંજય અવતર

હથિણુહરિ શ્રી શાંતિ જિણેસર ઊજ્જતિ નિમિત્તમાર.

છરાઊલિ પુરિ પાસજિણેસર, સાચઉરે વર્ધમાન,

કાંસમીર પુરિ સરસતિ સામિણિ, દિઉ મુઝનઈ વરદાન. ૧

પિ'પલિગચ્છિહિં ગિર્યા ગણુકર સિરિ વીરપહસૂરિ,

નામઈ લીધઈ જસુ તણે સવિ પાપ પણાસઈ દૂરિ.

તાસુ તણઈ પય પણુમી યોલિસુ વિદ્યાવિલાસ ચરીઅ,

ભણુઈ હીરાણંદ ભવિયાં નિમ્મણુઉં, હઈઅઈ હરપ ધરીય. ૨

વિદ્યાવિલાસ નરિંદ પવાડો હમડા ભિંતર નાણી,

અંતરાઈ વિણુ પુણ્ય કરઉ તુમિહ ભાવ ધણેરો આણી.

અંત - પી'પલિગચ્છિ ગુરૂં ગુણનિહઉ એ

વીરદેવસૂરિહિં પાટિએ અચલ વધામણુ એ,

૬૫

વીરપ્રભસૂરિ ગુરૂ ગહગહીએ, પાટિ હીરાણંદસૂરિ. અચ

સંવત ૧૪ પચ્ચાસીહ એ વિરચીઉ ચરિઅ રસાલ-અ

(પા૦)

કાંતણાની ઢાલ.

મહિઅલિ ધર્મ વખાણિછ એ ધર્મછ શિવપુરિ રાજ, એ અચલ
વધામણું રે.

વિદ્યાવિલાસ સહિયરિય અતિહિ સોહામણું એ—આંકણી.

ધરમહ ઉપરિ એ ચરીએ, જે ભણુછ, જે સુણુછ તીહ એ,
અચલ વધામણું એ. ૯૩

વીરભદ્રનું. સૂરિ ગડગડછ એ, વીરદેવસૂરિ હિ પાટિ એ.
અચલ. ૯૪

સંવત ચૌદ પંચાસિછએ(૧૪૮૫) 'વિરચિય રચિય વિશાલ
એ. અચલ. ૯૫

વીરભદ્રસૂરિ ગુણનિલઉ એ, શીસ હિરાણુંદ તાસ એ અચલ
વધામણું એ. ૯૬

(૧) લ.સં.૧૫૩૨, કુલ ૧૭૦ પદ્ય, સાગર મં. (૨) ચં.ભં. (૩)

જેસ.ભં. (૪) સં.૧૫૬૫, શક ૧૪૩૦ ભાદ્રપદ સુદિ સપ્તમી ગુરુ શ્રી મંડપગઢ
મહાદુર્ગ પાતિસાહ શ્રી નસીરસાહ વિજયે રાજે શ્રી મત્તધારગણે
શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિ. નીતિવિધાનશિ. હીરાણુંદ લિ. પ.સં.૧૪-૧૧,
ડે.કો. સત.૧૮૮૧-૮૨, નં.૧૭૧. (૫) સંવત સોલ ચોરાણુ (૧૬૯૪) વર્ષે
માગશિર શુદ્ધિ છડિ દિને સોમવારે લિખિતં પંડિતોત્તમ સકલ પંડિત
શિરોમણી પંડિતચક્રચતુર્તી પંડિતશ્રી પ નયવિમલગણિશિષ્ય ગણિ
હંસવિમલેન કલોલ મધ્યે મુનિ કુશલવિમલ વાયનાર્થ. પ.સં.૧૩, સીનેર
ભં. (૬) એક પ્રામાં અંતે તદુપરાંત એમ છે કે:—જાં લગઢ અંબરિ
રવિ તપછ એ. તાં લગઢ વાપરઉ એ અચલ.૧૬૨. સં.૧૫૪૯ વર્ષે માહ વદિ
૧૪ દિને સોમવા, પૂજ્ય પં.નંદિસહજગણિ સંઘાટિક અભયપ્રમગણિના.
શ્રા. વાલ્હી સુત જીવા પડનાર્થે લિખિત: પ.સં.૧૮-૧૦, નાના કંઠની, ડે.ભં.
દા.૭૦ નં.૧૨૨. (૭) સં.૧૬૨૬ વરસે આષાઢ શુદ્ધિ ૧ દિને આગમગણે
પૂજ્યશ્રી ધર્મશતસૂરિભિ: લ. પ.ક.૮.૧૨૨થી ૧૩૫, ચોપડો, દે.લા.પુ.લા.
નં.૧૭૨૫. (૮) ભાં.ધ. સં.૧૮૭૭-૭૮ નં.૪૮. (૯) સં.૧૮૯૨-૯૫
નં.૮૩૨. (૧૦) પ.સં.૧૦-૧૩, લા.ભં. નં.૪૨૦. (૧૧) પ.સં. ૫-૧૭,
જૂની પ્રત, મ.જૈ.વિ. નં.૪૫૦. (૧૨) પ.સં.૧૪-૧૨, લ.સુ. આમાં
કર્તા તેમજ સંવતની છેલ્લી કડીઓ નથી. (૧૩) પ.સં.૯-૧૩, રા.એ.સા.
ખી નં.૨૯૫ નં.૨૯૬૩. (૧૧) પ.સં.૧૪, જય. પો.૬૯.

[કિંટલોગચુરા, હેઝીરાસૂચિ ભા.૧ (૫.૩૯૭, ૫૦૬).]

[પ્રકાશિત : ૧. યૂજ્ઞર રાસાવલી.]

(૮૨) કલિકાલ રાસ ર.સં.૧૪૮૬

અંત - પીપલગચ્છીય સુરિરાઉ વીરખણ ગણુહર.

તસુ પયપંકજ રાજહંસ હીરાણુદ મુણિવર.

ચઉદ છિયસી વરપે.

(૧) પ.સં.૨, જોસ. ભં. નં.૪૮૪. [મુપુગૂડસૂચી.]

(૮૩) દશાણુભદ્ર રાસ [અથવા વિવાહલો]

આદિ - વીર જિણેસર પય નમી એ, સમરીય સરસતિ દેવિ કિ,
દસનભદ્ર ગણુ ગાઈસ્યું એ, હીયડલછ હીયડલછ હરપ ધરેવિ કિ
વીર જિણેસર પય નમી એ. ૧અંત - ઇણિ પિરિ જિણવર ગુણ યુણએ નાસઈ કશ્મલ દૂરિ કિ,
બોલછ બોલછ હીરાણુદસૂરિ કિ, ઇણિ પરિ જિણવર જિણવર
વાદતાં એ. ૩૧

(૧) પ.સં.૩-૧૧, વિ.ધ.ભં. (૨) ગા.૩૧, પ.સં.૨, રામ ભં. પો.૮,

(૩) લિ. પૂજ્ય પં. હર્ષલાવણ્યગણિશિ. વિજયભૂષણ મુનિના. પ.સં.૨-૧૪,
લા.ભં. નં. ૪૦૭. (૪) પ.સં.૩-૧૨, ડા.અ.ભં. પાલણુપુર, દા.૩૬.(૫)
સં.૧૫૭૪, ખીજી કૃતિઓ સાથે, સેં.લા. [આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, મુપુગૂડસૂચી,
હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૩૬૭).]

(૮૪) જંખૂસ્યામીનું વિવાહલુ ર.સં.૧૪૮૫ વૈ. શુ. ૮ સાચોરમાં

આદિ - વીર જિણેસર પણુમીઅ પાય, ગણુહર ગોઅમ મનિ ધરીઅ,
સમરી સરસતી કવિયણુ પાય, વીણા પુસ્તક ધારિણી એ. ૧
બોલિસું જંખૂઅ ચરિત રસાલ, નવ નવ ભાવિ સોહામણુય,
રયણુહ સંખ્યા ઢાલ રસાલ, ભવિયણુ ભાવિહિં સાંભલુ એ. ૨
જંખૂદીવહ ભરહ મજઝારિ, રાજગૃહ નયરી ભલી એ,
ઐચ્છિક રાજસું પરિવારિ, રાજ કરઈ રહિઆમણુ એ. ૩અંત - પીપલગચ્છિ ગુરુરાય શ્રી વીરપ્રભસૂરિ ગહગહઈ એ,
પામીઅ સુગુરુ પસાય, મરૂમંડલિ રહિઆમણુ એ. ૫૨
પુર સાચુર મઝારિ, વીર ભુખણુ રહિઆમણુ એ,
સંધ સહિત ધરખારિ, સંવત ચઉદ પંચાણુવઈ એ. ૫૩
મન તણુછ આણુદિ, વહસાહ સુદિ આઠિમિં એ,
રચીકે હીરાણુદિ, જંખૂઅ સામિ વીવાહલુ એ. ૫૪
જો ગાઈ મનરંગિ, વૃદ્ધિ વીવાહ વધામણુછ એ,
તીહ તણુછ ઉછવ રંગિ, નવનિધિ રિધિ વૃદ્ધિ તિતુ વસછ એ. ૫૫

(૧) લિખિતં ઋષિ શ્રી ૫ હાપાળ તત્ શબ્દેણ લિખિતં ઋષિ શ્રી ૫ ઉત્તમજ તત્ શબ્દેણ લિખિતં મુનિ જ્ઞા શુભં ભવતુ. પ.સં.૩-૧૩, દે.લા.પુ.લા.

(૮૫) [+]
સ્થૂલિભદ્ર આરહમાસા ૨૮ કડી

આદિ - સરસત સામણી સમરિયે, પામિય સદ્ગુર પસાઉ કિ,

ગાઇસું શીયલ સુહામણું, સ્થૂલભદ્ર મુનિરાઉ કિ.

અંત - સ્થૂલિભદ્ર બારે માસડા, એ જે ભણે ધરિ આણંદ કિ,

તિહાં ધરિ અયલ વધામણું, એ બોલે સૂરિ હીરાણુંદ કિ. ૨૮

(૧) પ.સં.૨, સં.૧૭મી સદીની જૂની પ્રત, પંચાયતી જ્ઞાનભંડાર અભયસિંહ ભં. પો.૧૭ [હેજેગ્રાસયિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૭, ૩૯૯).]

[પ્રકાશિત : ૧. મધ્યકાલીન બારમાસાસંગ્રહ ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧, પૃ.૨૫-૨૭. ભા.૩ પૃ.૪૨૭-૩૦]

૬૩. સોમસુંદરસૂરિ (ત૦)

તપાગચ્છના પંચમા પદ્ધતર. જ.સં.૧૪૩૦, દીક્ષા ૧૪૩૭, વાયકપદ ૧૪૫૦, સૂરિપદ ૧૪૫૭, સ્વર્ગ. ૧૪૯૯. આ પ્રતિષ્ઠિત સૂરિનું ચરિત્ર 'સોમસૌભાગ્યકાવ્ય'માં ગૂંથેલું છે. તેમણે સંસ્કૃતમાં 'ભાષ્યત્રયચણિ' 'કલ્યાણસ્તવ' 'રત્નકોશ' 'નવસ્તવી' વગેરે કૃતિઓ કરી છે.

(૮૬) આરાધના રાસ

આ ગૂર્જર કાવ્યકૃતિ હોય એ શંકાન્વિત છે. સોમસૂરિકૃત 'આરાધના' પ્રાકૃતમાં છે કે જેની પત્ર ડની ગાળા ૭૦ની પ્રત લીખડી ભંડાર દા.૨૩માં છે.

(૮૭) ઉપદેશમાલા બાલા૦ ૨.સં.૧૪૮૫

આદિ - શ્રી વર્ધમાન જિનવરમાનમ્ય તનોમિ બાલબોધાય

પ્રાકૃતવાર્તારૂપં વિવરણુ સુપદેશમાલાયા:

શ્રી તપાગણસરોજરવિ: શ્રી દેવસુંદર ગુરુકમારેણુ

આધ્યવર્ગવિહિતાગ્રહા શ્રી સોમસુંદર ગુરુ: કુરુતે.

અંત - બાણેશમૂત્યુંદધિ શીત મહો ૧૪૮૫ મિતેબ્દે

શ્રી સોમસુંદર ગુરુપ્રવર: પ્રણીત:

આકલ્પમેષ જયતાદુપદેશમાલા

બાલાવબોધ છહ સર્વજનોપયોગી.

(૧) પ.સં.૧૨૨, જૂની પ્રત, ઘોઘા ભં. (૨) જૂની પ્રત, ગ્રં.૫૦૦૦,

પ.સં.૯૩, લીં.ભં. દા.૨૧ નં.૧. (૩) જૂની પ્રત, અં.૩૫૦૦, લીં.ભં. દા.૨૯ નં.૧૧. (૪-૫) જીર્ણ પ્રતો, પ.સં.૯૮ અને ૧૦૭, હં.ભં. નં.૧૫૧૭ અને ૧૫૧૮. (૬) સં.૧૫૪૬ સોમસુંદરસૂરિ પદે જયચંદ્રસૂરિ પદે લક્ષ્મીસાગરસૂરિ સોમજયસૂરિ પદે સુમતિસાધુસૂરિ ઇંદ્રનન્દિસૂરિ પં. તીર્થજયગણિ શિષ્ય અભયકીર્તિગણિના લિ. અહમ્મદાબાદ નગરે. હા. ભં. દા. ૫૨ (૭) સં.૧૭૮૪ યમુદિ ૧૦ પુષ્યાર્કવાસરે તપા વિજયક્ષમાસૂરિ રાજ્યે નવાનગરે ગણિ અજીતકુશલ લિં ભાતા ગણિ વિનોદકુશલ વાયનાર્થ. પ.સં.૯૭, જશં વડવા, નં. ૨૧૭. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨. લીંહસૂચી, હૈજૈઞાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૨૧૩, ૨૧૪, ૫૬૨).]

(૮૮) [+] પશ્ચિશતક આલાઠ ર.સં.૧૪૯૬ -

મૂળ ખં શ્રાવક નેમિચંદ્ર ભંડારી કૃત.

અત - ઇતિ પશ્ચિશત આલાવબોધઃ સમાપ્તો વિરચિતઃ ॥

શ્રી સોમસુંદરસૂરિ પાદૈઃ, સર્વજનોપકારાય ॥

ફમાખંડામૃતકુંડ વિષ્ટપ મિતે ૧૪૯૬ સંવતસરે શ્રી તપાઅચ્છેદે
ચુંદ્ર સોમસુંદર વરૈરાયાવંધુર્ધે રિયં

વાર્તાભિર્વિહિતા હિતાય કૃતિનાં સમ્યક્વખીજે સુધા-

દૃષ્ટિઃ પશ્ચિશતાલય પ્રકરણ વ્યાખ્યા ચિરં નંદતુ.

(૧) આ.ક.ભં. (વે). (૨) સં.૧૫૪૩ની પ્રત, ભાં.છ. સન ૧૮૯૫-૯૮ નં.૬૩૨. (૩) સં.૧૬૦૭ ચૈત્ર શુ.૧ રવૌ નંદરખાર લિ. પ.સં.૪૬, હા. ભં. દા.૩૨ કે ૬૨ નં.૮. (૪) વિવેક. (૫) સં.૧૫૫૩ સને ૧૮૯૫-૯૮ પી. ૬ નં.૬૩૨. (૬) પ.સં.૨૨, હા.ભં. દા. ૪૫ નં.૨૨ (૭) સારી પ્રાચીન પ્રત, પ.સં.૨૯, સું લાં બેડા. (૮) પ.સં.૨૩, લીં.ભં.દા.૩૧ નં ૧૪. (૯) અં.૧૨૦૦, પ.ક.૨થી ૨૧, પ્ર.કા.ભં. દા.૮૭ નં. ૯૨૯. (૧૦) ચૈત્રસાગર ભં. ઉદેપુર. [મુપુગૂહસૂચી, હૈજૈઞાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૬૫, ૧૧૫, ૪૬૧, ૪૮૧, ૪૯૮, ૫૬૩).]

[પ્રકાશિત : ૧. નેમિચંદ્ર ભંડારી વિરચિત પશ્ચિશતક પ્રકરણ ત્રણ આલાવબોધ સહિત, સંપા. ભોગીલાલ સાહેસરા.]

(૮૯) [+] યોગશાસ્ત્ર આલાઠ

(૧) લ.સં.૧૫૦૬, ભાં.છ. સન ૧૮૬૯-૭૦ નં. ૨૨૫. (૨) સં. ૧૮૬૧ આસુ વદિ ૨ શતૌ શંકરાણા મધ્યે લ. પૂર્ણિમા પક્ષે ભં વિમલચંદ્ર સૂરિ-ભં લક્ષ્મીચંદ્રસૂરિ રાજ્યે વાં કર્નસુંદરશિ. વાં દેવસુંદરશિં

દયાસુંદર કલ્યાણસુંદર લાલસુંદરાદિ વાચ્યમાન ચિરં નંદ્યાત લિ૦ મુનિ કાન્દુજ. પ.સં.૮૬, તિલક. મહુવા. (૩) અં. ૪૫૦૦, પ.સં.૭૦, પ્ર.કા.ભં. દા.૬૮ નં.૬૬૪. (૪) તપાધિરાજશ્રી દેવસુંદરસૂરિ પદ્મલંકાર શ્રી સોમસુંદરસૂરિપાદૈ વિરચિતઃ ચોગશાસ્ત્ર ખાલાવખોધ. અંથાઅંથ ૫૦૦૦ સં. ૧૮૯૧ શાકે ૧૭૫૭ જ્યેષ્ઠ કૃષ્ણપક્ષે ચતુર્દશમ્યાં તિથૌ સુરગુરવારે લિપિકૃત્વા સંવેગી મણિવિમલ ગણી સંવેગી શાંતિવિમલ આત્માર્થે, શ્રી ખાદલિપ્તનયરે શ્રી સિદ્ધાચલ ગિરિ પ્રાસાદાત્. પ.સં.૧૪૨, પુ.મં. (૫) જૂની પ્રત, અં. ૪૬૮૫, પ.સં. ૫૩, લી.ભં. દા.૩૧ નં.૧૮. [લીંડસૂચી, હૈનૈચાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૧૧).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગુજરાતી ગદ્યસંદર્ભ (અંશતઃ).]

(૯૦) લક્ષ્મીમર સ્તોત્ર ખાલા૦

(૧) સં.૧૫૩૦ ભા.વ., તપાગચ્છનાયક ભ. સોમસુંદરસૂરિશિ. હંસલખિશિષ્યણી આગમત્કદ્ધિ લ. પ.સં.૬, અલખ. નં.૨૬૩૧.

(૯૧) પર્યંતારાધના અથવા આરાધનાપતાકા ખાલા૦

(૧) સં.૧૭૭૧ પ.સં.૭. હા. ભં. દા.૪૫ નં.૨૪(૨) પ.સં. ૧૦, હા.ભં. દા.૩૫ નં.૭ [લીંડસૂચી, હૈનૈચાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૩૩, ૫૮૬).]

(૯૨) પદાવરચક્ર ખાલા૦

(૯૩) વિચારગ્રંથ ખાલા૦ (અથવા વિચારસંગ્રહ, અનેકવિચારસંગ્રહ, વિવિધવિચાર ખાલા.)

(૧) આ.ક.ભં. નં.૫૦ (વે.) [મુપુગૃહસૂચી, હૈનૈચાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૧૩૮, ૨૩૦, ૫૬૩).]

(૯૪) નવતરત્ત ખાલા. ૨.સં.૧૫૦૨(?)

સોમસુંદરસૂરિ સં.૧૪૯૯માં સ્વર્ગસ્થ થયા. તેા આમ કેમ? મૂળ પ્રત જોઈ ખાતરી કરવી. એક ખીખ સોમસુંદરસૂરિ થયા છે જેમણે સં. ૧૫૧૦માં 'સ્વાદ્વાદ'ની પ્રત મેવાડના કુંભકર્ણના રાજ્યમાં રચી છે - લીં.ભં.

(૧) ભાં.ધ. સન ૧૮૮૭-૯૧ નં.૧૧૮૩. (૨) સં.૧૮૧૫, પ.સં.૨૨, હં.ભં. નં.૧૬૬૧. [મુપુગૃહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩૨-૩૩, ભા.૩ પૃ.૪૩૮-૪૦ અને પૃ.૧૫૭૩-૭૬. 'નેમિનાથ નવરસ કાગ' રત્નમંડનગણિ રચિત હોવાથી 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ જ સોમસુંદરસૂરિને નામેથી પદ્મીથી રદ કરેલ છે, 'સ્થૂલિભદ્ર (કવિત)' 'સુપસાઈ સિરિ સોમસુંદરસૂરિ' એવી પંક્તિને કારણે એમના શિષ્યની રચના જણાતાં અહીંથી ફેરવેલ છે.]

૬૪. સોમસુંદરસૂરિઆદિશિષ્ય

(૯૫) નેમચરિત્ર અથવા નેમિનાથ નવભવ સ્તવન ગા. ૩૪

આદિ - જય જય નેમિ જિણુંદ, સસુદ્રવિજય રાય કુલતિલો એ

તિહુઅણુ નયણાણુંદ, મુખ જિમ પૂનિમચદ્દેલો એ

ગાયમ ગુર પણમેવિ, સરસતિ સામિણિ મન ધરી એ

પલણુસુ હું સંખેવિ, નેમિ તણા નવ ભવ ચરીઈ. ૧

અંત - અભિનવ ગુર ગાયમ અહવક સોહમ સિરિ સોમસુંદર જગુ-
પવર

ગુર સિરિ મુનિસુંદરસૂરિ પુરંદર શ્રી જયચંદ્ર મુનિંદ ગુર,

સિરિ જિનકીરતિ ચ્યારિઇ ગણધર તાસ સોસ એ હમ

ભણુઇ એ,

જે ભવીઅ ભણેસિઇ ભાવ સુણેસિઇ ચિંતામણિ કરિ તાહ

તણુઇ એ. ૩૪

(૧) પ.સં. ૪-૯. સંઘ ભં. દા. ૭૫ નં. ૧૨૮. (૨) પ.સં.

૩-૧૩, સં ભં આગમગરુ સોમસુંદરસૂરિ પદે ભ. ચમરતનસૂરિ

પરિવાર ઉં હર્ષરત્નશિ. ગુણસુંદર લ. સં. ૧૬૨૭ ભા. વ. ૧૨ સોમે.

પ.સં. ૨, અભય. [મુપુગૂહસૂચી (અહમત તથા સોમસુંદરસૂરિને નામે),

હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૧૪૩).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૪૧ તથા પૃ.૧૪૬૦. કૃતિ મુનિસુંદર-
સૂરિઆદિશિષ્યને નામે પણ નોંધાયેલી છે]

૬૫. ભલઉ (સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય)

(૯૬) મહાવીર ૨૭ ભવ સ્ત.

આદિ - ગાયમ ગણુહર પાય લાગઉં, કરિવા કવિત શકતિ હું માયું,

દિઉ મઝ કરી પસાઉ.

જયઉ જિણુ વીર અખય મુખવાસી, સતાવીસ ભવ હું ભણિસુ

વિમાસી,

સફલ કરિસુ નરજન્મ. ૧

અંત - ગુરશ્રી સોમસુંદરસૂરિ પુરંદર તસુ સેવક કરજોડી દોઇ ભલઉ

ભણિ,

જિણુદેવા ભવિ ભવિ સેવા દેજો અમ્હ સેવક ભણીઅ. ૩૦

(૧) પ.સં. ૩-૧૧, હા.ભં. દા.૮૩ નં. ૪૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૪૨. ત્યાં કૃતિ સોમસુંદરસૂરિઆદિ-શિષ્યમાં મૂકી છે, પણ કૃતિનો અંત ભાગ 'ભલકે' કર્તાનામ આપે છે.]

૬૬. દયાસાગરસૂરિ (?)

(૯૭) ધર્મદત્ત ચરિત્ર ર.સં.૧૪૮૬

(૧) મિશ્ર. પં. લાલચંદ્રલખે છે કે “મારા અનુમાન પ્રમાણે માણિ-કચસુંદરસૂરિનું રચેલું આ સંસ્કૃત ચરિત્ર હોવું જોઈએ, જેમાં પ્રાસંગિક શુ. હિંદી પદો જોવામાં આવે છે.” આ પૂર્વે નં. ૫૮માં માણિકચસુંદર પરતી નોંધ જુઓ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૨૭, ભા.૩ પૃ.૪૩૦ પંડિત લાલચંદ્રનું અનુમાન સાચું જણાય છે. અન્યત્ર કયાંય આ કર્તા-કૃતિ નોંધાયેલ નથી.]

૬૭. જયસાગર ઉપાધ્યાય (૫૦)

જયસાગરે સં.૧૫૦૩માં સંસ્કૃતમાં રચેલા ‘પૃથ્વીચંદ્રચરિત્ર’માં જણાવ્યું છે કે પોતાના દીક્ષાગુરુ જિનોદયસૂરિના પદ્ધતિ જિતરાજ-સૂરિ છે, વિદ્યાગુરુ જિતવર્ધનસૂરિ છે ને પોતાને ઉપાધ્યાયપદ જિત-ભદ્રસૂરિએ આપેલ છે. આ ઉપાધ્યાયના વિશેષ સંક્ષિપ્ત પરિચય માટે જુઓ જેસલમેર ભાંડાગાર સચી, પ્રસ્તાવના પૃ. ૫૪ તથા જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ફકરા ૬૯૫-૬૬, ૭૦૯ ને ૮૦૧.

(૯૮) વયરસ્વામી ગુરુ રાસ ર.સં.૧૪૮૬, જૂનાગઢ

અંત - જૂનઈજાદિ શ્રી નેમિ પસાઈ, શ્રી જયસાગર વર કાય ઉવઝાઈ;
અઉદ નિંયાસી વછર હો. ૫૪

ઈમ ગણુહર સુવિહાણુ યુણીજઇ, ઉછવ મંગલ રાસ રમીજઇ;
ઐય શાંતિ સ પતિ કરો. ૫૫

(૧) પ્ર.કા ભં.

(૯૯) કલ્યાણમંદિર ભાષા (ચોપાઈ)

(૧) વિદ્યા.

(૧૦૦) જિનકુશલસૂરિ ચતુષ્પદી (ઐ.) ર.સં.૧૪૮૧, મલિકહણપુર.

આદિ - ૐ શ્રીમન્નિજનકુશલસૂરિ સદ્ગુરુઓ નમઃ

રિસહ જિણેસર સો જયઉ, મંગલકેલિ-નિવાસ,

વાસવ-વંદિય-પયકમલ, જમ હેતુ પૂર્ણ આસ. ૧

આસણિ તપિ જપિ જોગિ દહુ, જો સમરઇ સિરિ સંતિ,

તસુ ધરિ સરવરિ હંસ જિમ, નવનિધિ તુ વિદ્યસંતિ. ૨

સંતિકરણ ભવભયહરણ, હરિવંસહ સિણુગાર,
વન્નિહિ સામલ મનિ વિમલ, નમહસુ તેમિકુમાર. ૩

અંત - કાંઈ કરહુ પૃથિવીપતિ સેવા, કાંઈ મનાવડે દેવી દેવા,
ચિંતા આણહ કાંઈ મનિ,
વારવાર હુઈ કવિતુ ભણિજઈ, શ્રી જિનકુશલસૂરિ સમરીજઈ,
સરઈ કાજ આયાસ વિણુ.
સંવત ચઉદ ઇગાસિય વરિસિહિં, મહિહકણુપુર વરિ મન
હરસિહિં,

અનિય જિણેસ પસાયવસિ,
કિયડે કવિત હુઈ મંગલકારણ, વિધન હરઈ પર પાપ નિવારણ,
કાંઈ મ સંસડે કરહ મનિ. ૬૯

જિમ જિન સેવઈ સુરનરરાયા, શ્રી જિનકુશલ મુણીસર પાયા,
જયસાગર ઉવઆવ તિમ,
ઇમ જે સુહયર ગુણ અભિનંદઈ, રિહિ સમૃદ્ધિહિં સા ચિર નંદઈ,
મનવંછિત ફલ તસુ હવઈ એ. ૭૦

(૧) ઇતિશ્રીમજ્જિમગ્રંથાન શ્રી જિનકુશલસૂરીંદ્રાણાં ચતુષ્પદિકા સપ્ત-
તિકા સંપૂર્ણા. શ્રી જયસાગર મહોપાધ્યાય કૃતા. શ્રી જિનસિંહસૂરિ-
શિષ્ય પંડિત હેમમંદિર મુનિ લિખિતા સુખાય. શ્રી : પ.સં.૨-૧૯, ભાં.
ઇ. સને ૧૮૮૭-૮૧, નં. ૧૪૮૦.

(૧૦૧) +ચૈત્યપરિપાટી (ઐ.) ગા.૨૧ ૨.સં.૧૪૮૭

પાટણ, રાયપુર, મહસાણા, કુંચરગિરિ, સત્રખચપુર, ધંધૂકા, શેત્રું-
જય, પાલિયતાણા, તલાજિજા, દાડા, મહુઆ, મેન્નિગપુર, અખડરિ,
દીવ, જીન, કોડિયનારિ, દેવડીપાટણ, ચોરિયવાડ, વેલાહેલ, મંગલપુર,
જૂનેગઢ, ગિરનાર, બલગણા, ચૂડેવણી, દેડાણા, જીપલ્લિયાસર, તીરમગામ,
મંડલિ, સીતાપુર, વગ્ગાડા, પાટરિ, ગોરઈ, ડકિયરવાડા, ઝંજૂવાડા, હાંસલ-
પુરનાં ચૈત્યનો ઉલેખ છે.

આદિ - મનોરંજિ મઈ આપણઈ છુદ્ધિ પામી, જ જણઈં દિરી વંદિ-
યઈ ભુવણસામી.

ત આણંદિ જે વંદિયા ભાવસારં, વણી તે જિણે વંદિમે
વારવારં. ૧

અંત - જે મઈ ચઉદ સત્યાસિંય વરસિહિં, જિણુવર વંદિય ગરૂયઈ
હરસિહિં,

નિવુ નિવુ તે મન ભાવિહિં વંદઉં, સુખ સમાવિહિં તા ચિર
નંદઉં. ૨૦

ધન દોસનાસણુ પયડસાસણુ સહુપયાયણુ કેવિયા,
ખહુ દાણુસંકિય દેવ જિણુવધ ભાવભત્તિહિં સેવિયા.
તે આજ ચહુવિઅ સંઘ મંગલ રંગ દાણુ સમગ્ગલા,
મહ કિંતુ નિબુધ સુજઈસાગર ખોધિલાભ સમુજજલા. ૨૧

પ્રકાશિત : ૧. વિમ્ભતિત્રિવેણી, પૃ.૬૮થી ૭૦.

(૧૦૨) + નગરકોટ મહાતીર્થ ચૈત્યપરિપાટી ગા. ૧૭

આદિ-મુઝ મનિ લાગિય ખંતિ, ભલંધર દેસહ લણિય,
તીરથ વંદણુ રેસિ, નગરકોટિ તઉ આવિયઉ. ૧

અંત-ધન નમરકોટ પમુકખ દાણિહિં જ્ય જિણુ મઈ વંદિયા,
તે વીર લઉંકહ દેવિ ભલામુખિય અન્નહ વંદિયા.
અન્નેવિ જે કેવિ સગિ મહિયલિ નાગલોહહિ સંકિયા,
કરજોડી તે સવિ અજ્જ વંદઉં કુરઉ રિદ્ધિ અચિંતિયા. ૧૭

—કૃતિરિયં શ્રી જયસાગરોપાધ્યાયનાં.

પ્રકાશિત : ૧. વિમ્ભતિત્રિવેણી પૃ.૬૬થી ૬૭.

(૧૦૩ ક) ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તુતિ

આદિ- રિસહ યુતં

સુવિહાણુઉં જઈ આજ મઈ, દીઠઉ રિસહ જિણેસ,
નયણુ કમલ જિમ ઉલ્હસઈ, ઉગિઉ ભવઈ દિણેસ. ૧

રોમં વિહિં તણુ ભીધસઈ, હિયકક પરમાનંદ,
નયણુ અમિય રસ ગ્રીલણુઉં, દીઠઉ આદિ જિણિંદ. ૨

માય તાય ગુર દેવ તઉં, તૂંહજિ મુઝ આધાર,
તુય વિણુ અવર ન કોઈ મહ, આદિનાહ કરિ સાર. ૩

ઈઅ કવિત સુચ્છંદિહિં, મન આણુંદિહિં જયસાગર ઉવજાહ
કિય,

જો પઢઈ સુકાણિહિં, મધુરિય વાણિહિં, સો નર પામહ સુખ
સય. ૪

અંત-

વીર યુતં

સહજ જમ્મ જીવિય સહલ, સહલ મણેરહ અજ્જ,
પય પણામિ વીરહ તણુએ કિંવ ન સજ્જઈ કજ્જ. ૧

રાગ દોસ વસિ જો કિયઉ, મણુ વય કાય પમાય,
તં મિચ્છા દુઝ્ઝડ ડવઉ, સરણુ વીર જિણુ પાય. ૨
કરિ પસાઉ મુઝ તિમ કિમઈ, મહાવીર જિણુરાય,
છણિ ભવિ અહવા અન્ન ભવિ, જિમ સેવઉં તું પાય. ૩
ઇઅ કવિત સુચ્છંદિહિં... (ઉપર પ્રમાણે) ૪

(૧) ચતુર્વીસ જિણુ યુત્તાણિ સમ્મતાણિ. જ. શ્રી. સાં ખીમા
ભાર્યા શ્રા. રહી પુત્રિકા, સા. ધર્મસી ભાર્યા નાથી સુઆવિકા યોગ્ય.
પ.સં. ૬-૧૧, જૂની પ્રત, મુનિ સુખસાગર. [જિહાપ્રોસ્ટા.]

(૧૦૩ ખ) અન્ય કૃતિઓ - ગૌતમ રાસ ગા. ૧૨, અષ્ટાપદ તીર્થ બાવની
ગા. ૫૪, ૨૪ જિનસ્તોત્ર ગા. ૧૪, અજિતસ્તોત્ર ગા. ૧૭, સ્તંભનપાર્શ્વ
સ્ત. ગા. ૭, વિહરમાન જિન સ્ત. ગા. ૫, નેમિનાથ વિવાહલો ગા. ૨૬,
નેમિનાથ વિનાંતિ ગા. ૧૨ ૨.સં. ૧૫૦૩, મહાવીર સ્ત. ગા. ૧૩ ૨.સં.
૧૫૦૭, ઉક્ત નગરકોટ મહાતીર્થ ચૈત્ય પરિપાટી ગા. ૧૭, આદિનાથ સ્ત.
ગા. ૧૩, શાંતિ સ્ત. ગા. ૧૦.

(૧) આ સર્વે કૃતિઓ વયરસ્વામી રાસ સહિતની પ્રત, પ.સં. ૧૨,
જયં નં. ૧૦૮૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૭, ભા.૩ પૃ. ૪૩૦-૩૨ તથા પૃ.૧૫૭૯-૮૦.]

૬૮. દયાસિંહ (વૃદ્ધ તપાગચ્છ-રત્નાકરગચ્છ જયતિલકસૂરિશિષ્ય)

(૧૦૪) સંઘડણી બાલાં ૨.સં. ૧૪૬૭ દિ. શ્રા. શુદ્ધ ૧૪ શુક્ર

(૧) સં. ૧૪૬૭ વર્ષે દ્વિતીય શ્રાવણ સુદિ ૧૪ શુક્રવારે લહોંઈ તપા
પક્ષિ ભદ્રારક જયતિલકસૂરિનઈ શિષ્યઈ ભદ્રારક શ્રી રત્નસિંહનઈ શિષ્ય
પંડિત દયાસિંહગણિ બાલાવબોધ રચિઉ. પ.સં. ૫૮, લ.સં. ૧૬૦૨,
લીં.ભં. દા.૨૦. (૨) પા.ભં. ભં. (૩) અપૂર્ણ ગાં ૧૮૩ સુધી, પ.સં.
૨૨, લીં.ભં. દા. ૨૦ નં. ૧૨. (૪) સં. ૧૫૨૦, ગ્રં. ૧૭૫૭, પ.સં. ૩૨,
લીં.ભં. દા. ૪૦ નં. ૫૨. (૫) પ.સં. ૫૪, સંઘ ભં. વશનજી શેરી, દા. ૧
નં. ૧૫. (૬) સં. ૧૫૪૮, પ.સં. ૨૫, હા.ભં. દા. ૫૬ નં. ૨. [જિહાપ્રોસ્ટા,
મુગુગૂહસૂત્રી, લીંહસૂત્રી, હેજેગાસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૩૮, ૪૬, ૫૭, ૧૭૫,
૪૫૪, ૪૭૫, ૫૬૨).]

(૧૦૫) ક્ષેત્રસમાસ બાલાં [અથવા લઘુક્ષેત્ર સમાસ પ્રકરણ બાલાં.]

૨.સં. ૧૫૨૯ મહા વદ ૧૧ શનિ

આદિ - શ્રી ક્ષેત્રસમાસની વૃત્તિ શ્રી મલયગિરિ આચાર્ય પ્રૌઢ મોટી કાધી છઇ. સૂત્રવલ્લે શ્રી ક્ષેત્રસમાસનું ૭૦૦ માટેરાં છઇ. બીજે કેતકે આચાર્યઇં આપણી આપણી બુદ્ધિનઇં નવાં નવાં સૂત્ર રચ્યા છઇ. નવી નવી વૃદ્ધિ કાધી છઇ. હવડાં શ્રી રત્નશેખરસૂરિ સવા-લખગચ્છના તેહનું કાધલે સૂત્ર તેહની કાધી વૃત્તિ સંસ્કૃત છઇ. તેહ ઉપરિ જોઇ. તપાગચ્છ વડી પોસાલ શ્રી રત્નાકરસૂરિ-નઇ ગચ્છિ ભટ્ટારક શ્રી જયતિલકસૂરિનઇ પાટિ ગચ્છનાયક ભટ્ટારક શ્રી રત્નસિંહસૂરિનઇ સાંનિધ્યઇં પ્રતિદિન શ્રી જયતિલક-સૂરિને શિષ્ય પંડિત દયાસિંહગણિ બાલાવબોધ વાર્તારૂપણુઇ લખઇ છઇ નવો કરઇ છઇ.

અંત - સં. ૧૫૨૬ વર્ષે મહા માસઇ કૃષ્ણપક્ષે ૧૧ તિથી શનિવારઇ લિખિત શ્રી તપાગચ્છ શ્રી રત્નાકરસૂરિનઇ ગચ્છઇ અનુક્રમઇ વડી પોસાલની સંજ્ઞાઇ ભટ્ટારક શ્રી જયતિલકસૂરિનઇ ગચ્છઇ શિષ્ય પં. દયાસિંહગણિ, ગચ્છનાયક સાર્વભૌમ ભટ્ટાર-ક શ્રી રત્નસિંહસૂરિનઇ પ્રસાદઇ ભટ્ટારિક શ્રી ઉદયવલ્લભ-સૂરિ, ભટ્ટારિક શ્રી જ્ઞાનસાગર સાંનિધિ, ક્ષેત્રસમાસનો બાલા-વબોધ આપણુપાનઇ સંભારવાનઇ કાજઇ પં. દયાસિંહગણિઇ કાધલે શ્લો. સં. ૪૮૬૭ સટીકનું બાલાવબોધ.

(૧) પ.સં. ૯૪, હા.ભં. દા.પૃ. (૨-૩) લીં.ભં. દા.૨૦ નં.૭ અને ૮. (૪) સં. ૧૭૯૭ પ.સં. ૧૦૩, કાથવટે રિપોર્ટ નં. ૧૩૧૦. (૫) સને ૧૮૬૫-૬૮ પી. ૬ નં. ૬૩૪ (૬) વિવેક.ભં. નં. ૨૬૭. [મુપુગૂહ-સચી, હૈદરાબાદ લા. ૧ (પૃ. ૪૫૦, ૪૫૨, ૫૮૫).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા. ૧ પૃ. ૧૮૦, લા. ૩ પૃ. ૪૪૫ અને પૃ. ૧૫૭૬-૭૭.]

૬૯. માંડણ (શ્રેષ્ઠી આવક)

(૧-૬) સિદ્ધચક્ર અથવા શ્રીપાલ રાસ ર.સં. ૧૪૯૮ કા.શુ. ૫, શુરુ
આદિ - વસ્તુ

રિસલ સામીય ર પદમ એ જિણરાય,
નાભિરાય કુલિ અવતરિઉ, જુગલધર્મ નિવારિ કારણ,
મરૂદેચા બયરિ વરિઉ, સયલ લોઅ દુહ દુરીય ટાલણ,
ત્રિહુ ભુવનિઇ ઉદ્યોતકર, પ્રણમું મુગતિ-દાતાર,
ઇમ બાણી પૂજ્ઞ કરે, જિમ પામલે ભવ પાર.

હવં યુપધ

સામિણિ સરસતિ કરઉ પસાઉ, જિમ તવૂંય તમ્હારા પાઉ,
તમ્હ ગુણ મુખિ મઠં કિમ કહિવાઇ, નિરમલ મતિ એક દિયુ
મઝ માઇ. ૨

તમ્હ ગુણ સામિ ન જાણું પાર, પણ હું બોલું નામ આધાર,
વચન એક મઝ આપુ સાર, જિમ વર્ણૂં શ્રી જગદાધાર. ૩
જગદાધાર કહ્યુ જિણુધર્મ, તેહ તણુ સાંભલિજ્યો મર્મ,
તેહ તણું તત નવપદ જાણિ, સિદ્ધચક્ર તે હિયડઇ આણિ. ૪
સિદ્ધચક્ર તણુઉ ન જાણું પાર, હુઇ કેવલી તુ કહઇ વિચાર,
આરાધ્યુ શ્રીપાલ કુમારિ, તે મહિમા કહું ગુર આધારિ. ૫

અંત -

હવણિ

જ્યારિ ભવમર્ત્ય લોકિ, જ્યારિ હોસિ દેવલોકિ, તુમઇ ભવિ પહુ-
ચિસ્સુ તમ્હિ મુગતિ પુરી,
મૂરધિ માંડણિ ભણ્યુ, રાસ સિદ્ધચક્ર તણુ, સંધેપિઈ કહિસુ
ગુરવચનિ કરી. ૫૬
સિદ્ધચક્ર તણુ ગુણ બોલીય ન જાણું પણ, આધાર માત્ર સંધેપિ
કહિઉ.

એહ રાસ સહુ ભણ્યુ, મુગતિ મારગ તણુ, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ નવનિધિ
જિમ લહુ. ૫૭

અઝિદ અદ્ઠાણુવઇ, કાર્તિક માસિ તીણુઇ, સુકલપક્ષ પંચમી ગુર,
ભણતાં હુઇ ઉલ્હાસ, ગુરવચનિ સંધુ રાસ, દૂડ ખર હુઇ સંધ
મયા ઉદ્ધર. ૫૮ (૨૫૮)

(૧) ઇતિશ્રી સિદ્ધચક્રરાસ સંપૂર્ણ. શ્રેષ્ઠિ માંડણેન કૃત રાસ. પ.સં.
૮-૧૯. (૨) એક પ્રત ૧૪ પત્રની છે તેમાં પહેલા ૭ પત્રમાં અને ૮મા
પત્રમાં ૧૪ લીટીએ આ રાસ પૂરો થાય છે. જી.એ.ઈ. ભ. નં. ૧૨૦૦.

[પ્રકાશિત : જૈનયુગ, સં. ૧૯૮૩, અં. ૨, ૩-૪ (અંશતઃ).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૩૩-૩૪.]

૭૦. મેઘો (મેહો) ગા. ૪૪

(૧૦૭) રાણકપુર સ્તવન (ઐ.) ર.સં. ૧૪૯૯ કાર્તિક

આદિ - વીર જિજ્ઞેસર ચલણે લાગે, સરસતી કન્હઈ સુમતિ મઠં માગી,
વૃદ્ધિ હોઈ જિમ આપી.

અત - લક્તિ કરી સાહમી તણી, એવં દરિસણુ દાન,
ચિહ્ન દિસિ કીરતી વિસ્તરી એ, એ ધન ધરણુ પ્રધાન,
સંવત થઈદ નવાણુવઈ એ ધુરિ કાતી માસે,
મેહઉ કહઇ મઈ તવન કીયઉ મનરંગ ઉદાસે. ૪૪

(૧) પ.સં.૫-૧૦, નાનાં પાનાંની જૂની પ્રત, માંગશેલ. (૨) સં. ૧૬૭૪ આસો સુદિ ૯ દિને શ્રી ગણિચાર્યા ત(ત) શિષ્ય પદમકુશલ સિ. ચાણોદ્ર ગામે, પ.સં.૬, તેમાં પહેલું પત્ર, હા.ભં.દા.૮૨ નં.૧૧૭. [મુપુગૃહસૂચી.]

(૨૦૮) + શ્રી તીર્થમાળા સ્તવન ગા. ૯૨

આદિ - શેત્રુંજ સામી રિસહ જિણુંદ, પાપ તણી ઉમ્મૂસે કંદ,
પૂજ્યા શિવસુખ સંપતિ દીધ, તૂઠે આપ કન્હે પ્રભુ લીધ. ૧

અત - એકસઉ તીરથ વીસોતર નાંમ, ઇણિ લણિ હુઈ સવિહુ પ્રણામ,
શ્રાવક મુગતિથિ કુલઅ જ્યા, એહ તવન લણિયો હો લયા. ૯૧

મેહઉ કહઇ મુગતિનું દામ, સદા લિઉ તીર્થંકર નાંમ,

તીરથમાળા લણુઉ સાંભલઉ, જામ પાપ ઘટ હુઈ નિરમલુ. ૯૨

(૧) ઇતિ શ્રી તીર્થમાળા સ્તવન સમાપ્તમિત્તિ. આવિકા શ્રી એલી વાંચનાર્થ. પ્ર.કા.ભં. (૨) પ.સં.૩-૧૫, હા.ભં.દા.૮૨ નં.૧૭૫ (૩) પ.સં.૪-૧૩, મોં. સેં. લા. (૪) શ્રી સોમસુંદરસૂરિ શ્રી રત્નશેખરસૂરિ ભક્તીસાગરસૂરિ પં. સંવેગજયગણિ પં. ધર્મસુંદરગણિ સુમતિજયગણિ લિં પં. હાસાસુત મના પઠનાર્થ. [મુપુગૃહસૂચી, હેઝેરાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૪૦૦).]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ ભા.૧, પૃ.૪૮થી ૫૬.
૨. જૈનયુગ પુ. ૨ પૃ.૧૫૨થી ૧૫૬.

(૧૦૯) નવસારી સ્તવન (ઐ.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૮, ભા.૩ પૃ.૪૩૬.]

૭૧. દેવરત્નસૂરિશિષ્ય

(૧૧૦) + દેવરત્નસૂરિ કાગ ૨.સં.૧૪૯૯

આ ૬૫ ટૂંકનું જુદાજુદા પ્રાચીન જંદમાં સુંદર કાવ્યના નમૂનાઓ પૂરું પાડનારું કાવ્ય છે.

આદિ - પહેલાં સંસ્કૃત મંગલાચરણના શ્લોક છે. પછી

રાસ

ત્રિભુવન ગગન વિભાસન દિણ્યર, નયર છરાહિલિ વાસ રે,
નમિય નિરંજન ભવમય ભંજન, સજ્જન રંજન પાસ રે,
કવિજન માનસ સરવરહ સીય, સરિસીઅ અવિચલ ભતિ રે;
ધ્યાઇયુ ભાવિઈ દેવી સારદ, શારદ શશિકરકંતિ રે.

અંત - સંવત અહિંદ તવાણુ વરિસઈ, રતુ વસંત જન મહનઇ દિવસિઈ,
મનરંગિ હિ સુવિશાલ,
કાગળધી એ ગુરુ વિનતી ભાવ ભગતિ ભોલિમ સંજુતી,
કીધી રસ ચહિસાલ. ૬૪
ગણહર શ્રી દેવરત્નસૂરિસર, ઈમ વીનતિ કરી જે નરવર,
વંદઇ ભગતિહિં સાર,
તિહ ધરિ વિલસઈ નૃપનિધિ અહનિશિ, સવિ સુહસંપદ નિવુ હુઈ તીહ વસિ,
વંછિય સિદ્ધિ અપાર. ૬૫

પ્રકાશિત : ૧. જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્યસંચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૫૨૮-૨૯.]

૭૨. ગુણરત્નસૂરિ (નાયલગચ્છીય ગુણસમુદ્રસૂરિ-ગુણદેવસૂરિ-શિષ્ય)

કર્તાના સમય જાણવા માટે વિચાર કરતાં જણાય છે કે તે સંવત પંદરમા સૈકાના અંતમાં વિદ્યમાન હતા, કારણકે -

(૧) તેમના ગુરુના શિષ્ય - ગુરુભાઈ જ્ઞાનસાગરની કૃતિઓ સં. ૧૫૩૧માં જોવામાં આવે છે. તે માટે જુઓ જ્ઞાનસાગર પહેલા.

(૨) તેમના ગુરુ ગુણસમુદ્રસૂરિએ અનેક ગિંચની પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. ઉપલીપાસર ગ્રામમાં સં. ૧૪૯૨માં પંચતીર્થોના ગિંચની પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે તેનો લેખ આ પ્રમાણે છે :

સં. ૧૪૯૨માં વૈશાખ શુદ્ધ ૩ ગુરૌ શ્રી શ્રીમાલી જ્ઞાતિય રાજ ભાર્યા જસમાદે સુત માહિરાજે નિજપિતૃ-માતૃ શ્રેયસે શ્રી સુવિધિનાથ પંચતીર્થ-ગિંચ કારિત પ્રતિષ્ઠિત નાગેન્દ્રગચ્છે શ્રી ગુણસાગરસૂરિ તત્પદે ગુણસમુદ્ર-સૂરિભિઃ ઉપલીપાસર ગ્રામે : - જુઓ 'જૈન પ્રતિમા લેખસંગ્રહ', ડભોઈના લેખ અંક ૫.

ખીજે લેખ સં. ૧૫૧૨નો છે તે આ પ્રમાણે :

સં. ૧૫૧૨ વર્ષે કાગળ શુદ્ધ ૮ શુકે શ્રીમાલ-જ્ઞાતીય શ્રે. માહિઆ

ભા૦ માણિકદે સુ. સાતિગકેન પિતૃમાતૃ શ્રેયોર્થઃ આત્મશ્રેયસે શ્રી કુંતુ-
નાથખિંબં કા૦ પ્રતિ૦ શ્રી નાગેન્દ્રગચ્છે ભ૦ ગુણસમુદ્રસૂરિભિઃ
(પંચતીર્થા) - ઉપર મુજબ અંક ૩૪૮.

અને ગુણસમુદ્રના ગુરુ ગુણસાગરે સં. ૧૪૮૫માં પ્રતિષ્ઠા કરાવી છેઃ
સં. ૧૪૮૫ વર્ષે વૈશાખ શુ. ૬. ૨૧૦ શ્રી એસવાલ સા૦ સુત
સુકાકેન શ્રી વાસુદેવજ્યોત્ષિણં કા૦ પ્ર૦ શ્રી નાગેન્દ્રગચ્છે શ્રી ગુણસાગર-
સૂરિભિઃ સર્વદોષહરણ નિમિત્તં. છ. - ઉપર મુજબ અંક ૬૧૦.

(૧૧૧) ઋષભ રાસ [અથવા આદિનાથ રાસ]

આદિ - પંડિત શ્રી યશોવિમલ સદ્ગુરુઓ નમઃ

આદિ અક્ષર ઝંકાર સિઉં, અરિહંત પણુમ્યોસુ,
રાસ બંધ રિસહેસણુ, નવ નવ રસ વન્નેસુ. ૧
અગાઈ કવિઅણુ કવિઅ રસ, કવિકે કોડાકોડિ,
નીય મનિ માનિ કવંતડાં, કવિય મ દેજ્યે પોડિ. ૨
નાયલગચિ ગુણદેવ ગુર, પામી સુગુર પસાઉ,
ગુણરયણુસૂરી ઇમિ ઉચરિ, વન્નિયુ વનિતારાઉ. ૩
વંશ ઇખાગહ હં તવિસુ, આણી અતિ ઘણુ ભત્તિ,
ગુણતાં ગણુ ગિર્યડિ ચડિ, સરસન્તિ આપુ મત્તિ. ૪

અંત - કડિન કર્મ ક્રિયા વેતી દાધ, પુરિમતાલ પૂરિ કેવલ લાધ,
ન્યાન મહોરજીવ સુરપતિ કરિ, જય જય શબ્દ ત્રિભુવન ઉચરિ.
૧૪૨

કેવલકીપક ત્રિભુવનભાંણુ, સમોસરણુમાંહિ કરિ વષાંણુ,
ગુણરત્નસૂરિ સ્વામી જયવંત, પ્રથમ પ્રબંધ ઋષભ જયવંત.
૧૪૩

- છતિ ઋષભચરિત્રે પ્રથમ પ્રબંધ.

[મુપુગૂહસૂરી.]

(૧૧૨) ભરત બાહુબલી પ્રબંધ

આદિ - અડતાલ ચોપાઈ

પદમ જિણેસર પાવ નમું નિન, સેતુજ કેરો સ્વામિ,
અડનીસ આદિત નામ જપંતા, દુરગતિ નાસિ તાંમિ. ૧
પઉમાંદેઇ વર દીધ અનોપમ, નાયલગચિ ગુરરાય,
શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ ગૂરે ગિર્યા, મહિઅલિ ઘણુ યશવાય. ૨

તાસ પાદિ તપ તેજિં દિવાકર, સાયર જિમ ગંભીર,
 શ્રી ગુણદેવસૂરિ ગુણિપૂરિત, સમરથ સાહસ ધીર. ૩
 તાસ સીસ વીરસ જંપિ, શ્રી ગુણરથગુણ સૂરિ,
 રિસહેસર કુંઅર ગુણ માતાં, પાપ પલાઈ દૂરિ. ૪
 આદિ કુંઅરિ કરે વીનતી, આહી અમ વર દીજિ;
 ભરથ બાહુબલિ તણે પવાડો, તુઝ પસાયિં કીજિ. ૫

અંત - સતી ભણઈ સુણિ સાયું વીરા, ગયવર માંન કહિજિ,
 એહ થકા ઉતરો અતુલીગળ, જિમ સવિ કર્મ દહિજિ. ૩૯૩.
 બિહિનિ તણુ ઉ પ્રતિગોધ સુણીનઈ, હિંઈ ઉપસમ વસિઈ.
 તાત જુહાર અંધવ વાંદૂં, બાઇ એ હંય વસાંસિઈ. ૩૯૪
 માંન તજ્યૂં તવ જ્ઞાન ઉપનું, અમરે કીકે ઉગ્ગાડ;
 સમોસરણિ કેવલની પાંતિ, બિહો બહુલી નાહ. ૩૯૫
 નાભિ મરૂદેચા ઋષભ જિણેસર, સુનંદા સુમંગલા રાણી;
 ભરથ બાહુબલિ બંભી સુંદરિ, સતી શિરોમણિ બાણી. ૩૯૬

એ જપંતાં અંગિ પાપ ન લાગિ, અવિહડ સુખ અનંત,
 શ્રી ગુણરત્નસૂરી ઈમ જોલિ, શ્રી આદિનાથ જયવંત. ૩૯૭

(૧) ઇતિશ્રી ભરથ બાહુબલી સંબંધે દ્વિતીયો પ્રબંધ સંપૂર્ણ થઈ
 રાસઃ સિખિતં વિદ્યાવિમલેન સં. ૧૭૦૩ કાર્તિક શુદ્ધિ ૧૦ શની. દે. લા.
 (કમળવિજય મુનિ પાસેથી) (૨) રત્ન.ભં. (૩) ડે.ભં. [મુદ્રગૂઢસૂચી,
 હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૬૮).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૬-૩૨. 'ઋષભ રાસ'ની હસ્તપ્રતો
 નોંધાયેલ નથી, પણ 'ભરત બાહુબલી પ્રબંધ'ની હસ્તપ્રતો તે જ એની
 પણ હસ્તપ્રતો 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'ને અભિપ્રેત હોય એવો પણ
 સંભવ છે.]

૭૩. ભાવસુંદર (તં સોમસુંદરસૂરિના શિષ્ય)

(૧૧૩) મહાવીર સ્તવન અથવા પાનવિહાર મંદન સ્તં ઉજ્જૈનમાંનક
 આદિ - પણમવિ સરસય માય પાય, નિતુ બે કરજોડિય,

*

શ્રી સોમસુંદરસૂરિ રાઓ નિતુ સમરવિ નામ,

જંગમ તીરથ સકલ મણિ મિય બોહસ ડાણું;

પંચ મહાવય ધરણધાર ધુરિ પંચાચારો,

પંચેન્દ્રિય વસિકરણ મયણ જીતઉ સપરિવારો. ૩

મોહરાઓ જિણિ નિરદલિઓ, જીતા ચ્યારિ કપાય,

સા ગિર્યા ગુણ સમરતાં, નિરમાલડીએ દૂરમનિ દૂર પલાઈ. ૪

અંત - ઉલટ રસ એકમનિ, એકચિત્તિ કરિ ભાવસુંદર,

જિમ નાસઈ અસુહ સિવિ સંપયંતિ સુખહ પરંપરિ,

પરતિ પરંપદ પામિએ ધડરતિ નવઈ નિહાણ;

ધણિ કુલિ જગિઅ જાઉકર જિણવર જગ જિમ ભાણ;

જાં મેર ગિરિ જલજહરિ સાગર સકલ તારા મંડણ;

સસિ ભાણ ચંદ્ર અચલ નાખિત્ર અમર પરિ જાં મહિયલં,

તાં નિતુ નવી પરિ નિતુ ગડાવધ અધિક યાન વિહારયં,

શ્રીસંધ સહિતુ ભણિ તવનઉ, સ જયતિ શ્રી વીર જિણિંદ એ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૩૩-૩૪.]

૭૪. સાધુકીર્તિ (વાચક) (વડતપગચ્છ, જિનદત્તસૂરિના શિષ્ય)

(૧૧૪) વિક્રમચરિત્રકુમાર રાસ ર.સં.૧૪૯૯ લ.સં.૧૬૯૯

(૧૧૫) મત્સ્યોદરકુમાર રાસ

આ રાસમાં થોડા વસ્તુ છંદ અને મુખ્ય ભાગે ચોપાઈ છંદ છે.

એક વિવાહ છે કે જેમાં ચોપાઈના દરેક પાદને અંતે 'એ' લગાડ્યો છે.

અંત - વડતપગચ્છ શ્રી જિનદત્તસૂરિ, તાસ સીસ જંપછ ગુણમૂરિ,

સાધુકીર્તિ ગણિ રચીઉ રાસ, ભણઈ ગુણ તસ પૂગઈ આસ.

૧૫૭

(૧) ગણિ લક્ષ્મિવિજયેન લિપિકૃત ગણિ જયવિજય પદનકૃતે.

પ.સં.૯-૧૧, વિ.ધ.ભં.

(૧૧૬) ગુણસ્થાનક વિચાર ચોપાઈ ૪૬ કડી

આદિ - ખામિય જિણવર ચઉવિહ ભેય, સમરિય ગોધમ લખિ સમેય,

ચઉદ ગુણાણાં તણુ વિચાર, સંખિપછ હું બોલિસુ સાર. ૧

અંત - ગુણકાણાં એહ વિચાર, જે જાણઈ તે તરછ સંસાર,

વાચક સાધુકીર્તિ ધમ કહઇ, તે નિશ્ચય સાસય સુખ લહઈ.

૪૬

(૧) પ.સં.૩-૧૩, સંધ ભં. દા.૭૫ નં.૧૦૧.

(૧૧૭) સવત્થ વેલિ પ્રબંધ (ઐ.)

આદિ - જિણવર જગગુર જગતઉ, પહિલઉ પ્રણમું પાસ,
જસુ પસાયછ સંપજઈ, વિધિ વિધિ સવે વિલાસ. ૧

*

ખરતરગમછ સાવર ખરઉ, યુગતિ ગુહિર ગુણિ જોઈ,
પુરિસ રચણ કરિ પૂરીયઈ, સકઈ ન ગંજે કોઈ. ૮
સુહમિ સ્વામિ અનુકમિ સવે, ધરિ જે જુગલ પ્રધાન,
સિરિ જિણુઅદ્ર જતીસર, થયઉ તિવાંરઈ ભાંનિ. ૯

અંત - ચલતછ પરિવાર સદા ચિત ચોખઈ કોઈ ન લોપઈ કાર,
માલહછ મુનિ વૃન્દિ અધિક મહોન્ય ભાવ તણઉ ભંડાર.
જિણુશાસણ રીતિ કરી જયકારી અંગિ ઘણઉ આણંદ,
સાધુકીરતિ જોલછ સાધુપણઈ ચિર નંદઉ શ્રી જિણુઅંદ. ૫૩
જાં લગિ મેર મહાવર નિશ્ચલ જાં લગિ ધૂ રવિ ચંદ,
જાં લગિ દીપ સવે જયવંતા સાગર જામ અમન્દ,
તાં લગિ શ્રી જિણુઅંદ મુણીસર સુખઈ કરઉ ચિર રાજ,
સાધુકીરતિ ગણિ ઈમ પયંપ પૂરઉ વંછિત કાજ. ૫૪

(૧) નાહટાજીએ ઉતારેલી નકલ પરથી.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩૪-૩૫, ભા.૩ પૃ. ૪૪૨ તથા પૃ.૧૫૮૦.]

૭૫. સર્વાનંદસૂરિ

આ રાસના કર્તા સર્વાનંદસૂરિ કયા ગરજના હતા અને તેમણે
આ રાસ કયારે રચ્યો તે જણાતું નથી. એક સર્વાનંદસૂરિએ સં.૧૩૦૨માં
'ચંદ્રપ્રભચરિત્ર' રચેલું છે. ચી.ડા. - ખીજા સર્વાનંદસૂરિએ 'જગદૂચરિત'
રચ્યું છે.

(૧૧૮) મંગલકલશ ચોપાઈ [અથવા રાસ] ગા. ૧૮૦

આ ચોપાઈમાં વસંત સામેરી દ્રુપદ વગેરે રાગો વાપરેલા છે. આ
કૃતિ પ્રાચીન છે તે તે ૧૫મા સૈકાથી અર્વાચીન નથી જ એમ જણાય
છે તેથી અત્યારે તે તે સૈકામાં મૂકી છે.

આદિ - મંગલાચરણ

સયલ મંગલ સયલ મંગલમૂલુ મુણિનાહ
આણુગિરિ આદિજિણુ પાયપઉમ પણુમેવિ ભાવિણુ
કહોલી મુખમંડલુ પાસનાહુ ઉરવરિ ધરેવિણુ.

- વાયુવાણિ સુભ વયણુલે અવતરી અક્ષરમાલ,
મંગલકલસ ચરિત હિત ભણુસિહ રલિઅ રસાલ. ૧
- દૂહા - રલિઅ રસાલ નિમુણતાં મંગલકલસ ચરિત,
ભવિઆં ભાવિઈ સંભલુ કરીહ સુનિયલ ચિતુ. ૨
- નિશ્ચલચિત્ત પસાઉલઈ વિધન વિલીજઈ દુરિ,
સુલલિત વાણી ઈમ ભણુઈ શ્રી સર્વાનંદસુરિ. ૩

અંત -

ચઉપધ

રાજ્ય પ્રલીહિ તામ સુચુદ્ધિ, ધર ધર વારત લીધી રિદ્ધિ,
છૂટહિ મંગલકલસ ઉપરોધિ, દેસ નીકાલિહ એણિ વિરોધિ. ૧૨૯

મંગલકલસ નિવેસિહ રાજિ, સુર સુદર હૃડે સંજમ કાજિ.
તામ નીસાણે વલીહિ ધાઉ, મંગલકલસ મહાખલિ રાઉ. ૧૩૦

(૧) ઇતિશ્રી મંગલકલસ રાસઃ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૫૧૦ વર્ષે કાચુણ
સુદિ ૨ દિનેડલેખિ તિલકકલ્યાણુગણિભિઃ શ્રી તપાગચ્છાધિરાજ પરમ
ગુરુ ભદ્રારક પ્રભુ શ્રી સુમતિસાધુસુરિ તત્પદ્માલંકરણુ સંપ્રતિ વિજયમાન
ગચ્છનાયક શ્રી હેમવિમલસુરિ તચ્છિષ્ય પં. અભયકલ્યાણુગણિ તત્સાધા-
ટિકેન લિખિતઃ ગાં. ધરણુ ભગિનીસુત દો. ભીમા પદનાથમિતિભદ્રમ.
નાની સુંદર ને પ્રાચીન પ્રત, પ.સં. ૬-૧૩, લા.ભં. નં. ૪૨૫. (૨) પ.સં.
૬-૧૭, મુકિત. નં ૨૩૫૮. (૩) પા.ભં. [મુપુગૂડસૂચી, હેઠૈસાસૂચિ
ભા.૧ (પૃ.૩૯૫).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩૫-૩૬, ભા.૩ પૃ.૪૪૪.]

૭૬. તેજવર્દન

(૧૧૯) ભરત આહુખલી રાસ

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૩૫.]

૭૭. મંડલિક

(૧૨૦) [†] પેથડ રાસ

વિક્રમના ૧૩મા શતકમાં થયેલા પોરવાડ વંશના પેથડશાહનાં
સુકૃતો આ રાસમાં સંક્ષેપમાં વર્ણુવેલાં છે. રાસ ૧૫મા શતકના આદિમાં
રચાયેલો લાગે છે. પેથડના વિશેષ વર્ણુન માટે 'સુકૃતસાગર કાવ્ય' જુઓ. -
ચિ. ડા.

આદિ - વિજયવયણિ વીનવહં દેવિ સામિણિ વાગેસરિ
હંસગમણિ આકાશભમણિ તિહયણિ પરમેસરિ

વીર જિણિંદ હ નમીય ચલણ ચરિવિહુ શ્રી સંધિહિં ૧

કવડ જકખ જકખાધિરાજ સમરીય મનરંગિહિં.

કોડીય નયર નિવાસણીય વંદઉ અંગિકદેવિ,
શાસનદેવતિ મન ધરીય ગુરચલણ નમેવિ. ૨

રાસ રમેવઉ જિણુલવણિ તાલમેલ ઠવિ પાઉ
સંધ તલાયન રોપીઉ એ સભ ગિરિવિભગિરિ બેવિ. ૩

અંત - સોમનાથ અંદપહ વંદીય દેખીઉ વલીઉ જાંમ
દિઉ પીયાણું હિવ મન રહિસઉ, મંડલિક ભણુઈ ઈમ.

તહિ નાચિન.

દિઉ પીયાણું વેગિ તહિં હરીયાલા સૂડા રે

સૂરવાહે સંપત મનીલા સૂડા રે.

-પ્રાગ્વાટ વંશ મૌકિતક વ્યં પેથડ રાસ સમાપ્તા.

(૧) પ્ર.કા.ભં. (૨) પા.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩૬.]

૭૮. અજ્ઞાત

(૧૨૨) [+] ભરતેશ્વર ચકવતી કાગ ગા. ૨૦

આદિ - વંદવિ નાભિ નરિંદન્યુય, રિસહેસર જિણુચંદો,

ગાઇસુ માસ વસંત હુઉ. ભરહેસર નરવિંદો. ૧

અંત - જય જયકાર કરંતિ દેવ દેવી જણુ સહિયા,

મહિમંડલિ ભરહેસ, કિતિ દેવઇ મહમહિયા;

દેવ સુમંગલ પુત, કાચુ ગાયઉ ભો ભવિયા,

જિમ તુમ્હિ પામઉ રિહિ, વૃદ્ધિ મંગલ સંકલિયા. ૨૦

(૧) પ.ક.૨૯૦થી ૨૯૨, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૨૧. અહીં નિર્દિષ્ટ પ્રત તે પ્રથમ આવૃત્તિમાં આ પછી નોંધાયેલ અજ્ઞાતકર્તૃક 'સ્થૂલભદ્ર કાગ'ની સં.૧૫૧૩ આસપાસવાળી પ્રત જ હોવાનું સમજાય છે.]

૭૮. સમુદર

(૧૨૨) [+] નેમિનાથ કાગ ગા. ૧૫

આદિ - સરસતિ સામણિ પણમવિ, નમવિ અંબિક હિયઇ,
ફાણુ છંદિ સમુધર ભણુઈ, નેમિચરિઉ નિસુણેવિ. ૧

અંત - અરે સંવચ્છર દાનુ દિયઇ, સામિઉ સોહગ્ય-સારો,
રેવંતાગરિ વર ચડિય, લીધઉ સંયમ-ભાર,
સમધર ભણુઇ સોહાવણુઉ, ફાણુ ખેલઉ સુવિચાર,
અરે નિસિદ્ધિ ન મેલ્લઉ, નેમિ મુક્તિ-કાતારો. ૧૫

(૧) પ.ક. ૨૯૫થી ૨૯૭, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ફાણુસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૨૧-૨૨. ત્યાં મધ્યાગે કર્તાનામ 'સમ-
ધર' મૂક્યું છે, પણ મુદ્રિત પાઠ અંતભાગમાં પણ 'સમુધર' નામ આપે
છે તેથી એ નામ જ ખરું કર્તાનામ હોવાનું નિશ્ચિત થાય છે. નિર્દિષ્ટ
પ્રત આ પૂર્વે ઉલ્લેખાયેલી સં. ૧૫૧૩ આસપાસની પ્રત જણાય છે.]

૮૦. અજ્ઞાત

(૧૨૩) [+] પુરુષોત્તમ પંચ પાંડવ રાસ ગા. ૨૪

આદિ - પંડુ નરેસર નિય કુમર, પરિણવિ સાણુંદુ,
હતિથણાઉરિ પુરિ આવિયઉ, સાથિ કરિઉ ગાવિંદુ. ૧

અંત - ભદ્રવ પાંડવ કુમર સવે તે શુણ્હિ સમિક્ષા,
ઉત્તિમ ધમ્મ પવિત્ર શુભ ત્રિહુ ભુવણિ પ્રસિક્ષા;
રાજ કરંતઉ ધરહ જગત્ત રિષિ તીરથ વંદઉ,
જસુ વિત્યારહુ રિક્ષિ વૃક્ષિ પાવહુ ચિર નંદઉ. ૨૪

(૧) પ.ક. ૨૯૭થી ૨૯૯, એક પ્રાચીન પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ફાણુસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૨૨. ત્યાં છેલ્લી પંક્તિમાં 'વિરનંદઉ'
એવો પાઠ આપી કર્તા 'વીરનંદન' ગણેલા. પરંતુ વસ્તુતઃ પાઠ 'ચિરુ
નંદઉ' હોવાથી કૃતિ અજ્ઞાતકર્તાક કહે છે. અહીં નિર્દિષ્ટ પ્રત આ પૂર્વે
ઉલ્લેખાયેલી સં. ૧૫૧૩ આસપાસવાળી જણાય છે.]

૮૧. અંપ (કવિ)

(૧૨૪) નલ ચરિત્ર અથવા નલદવદંતી રાસ

આદિ - પહિલી વસ્ત ખિ.

આદિ નરવર ૨ આદિ ભગવંત,

આદિશ્વર શ્રી આદિ જિન, આદિનાહ આદિહિં પ્રસિધઉ,

આદિ જોગી શુર નિમીઠ, આદિ વણ વન્યાસ લીધઠ,
આદિ ધમ્મ પ્રકાસીયઠ, આદિહિં અરિહંત દેવ,
આદિ લગ્ન અકનિસિ અમર, કરઈ જુગલપય સેવ. ૧

નાભિકુલગુરુ ૨ અવજિપુરિ ઈદ,
ઈદ અવનિતલિ અહિનપુ, તાસ પુત ત્રિહું ભૂઅણિ નાયક,
મરુદેવા-ઉર-રયણ, ભવાય લોઅ સિવસુખદાયક,
મનજીલટિ તમહ પયકમલ નમૂંય નિરંતરમેવ
જુગ નિવારણ હાર મૂં, જે પય નમઈ દેવ,
(પા.) ભવિ ભવિ દમ મૂં સેવ. ૨

હવ ચઉપઈ

સ્વામી સેવકજન સાધાર, તસ ગુણ સુરગુરુ ન લહઈ પાર,
વિસ્વાકરણ...કુલ ઉપમાન, ભવિક જન ભવભંજન ભગવાન. ૩
અપર પરમપર બ્રહ્મ સ્વરૂપ, અલખ અનંજન અનંત અરૂપ,
નિજ મનિ જપઈ સુરાસુર ભૂપ, ટાલઈ જંતુ ચતુર્ગતિદૂપ. ૪
તુહ મુહકમલ વિમલ ઉતપત્તિ, સમરઈ શ્રુતધર તે સરસત્તિ,
તેહ વિણ કવિજન ન લહઈ મત્તિ, સવિ રસ રમઈ સદા
સમચિત્તિ,

કરિ પુસ્તક વીણા તૂં ધરઈ, મૂરખ વેગિઈ કવિવરુ કરઈ,
ધવલ હંસવાહણ તાહરઈ. તઈ તૂંઈ કવિ જગિ વિસ્તરઈ. ૬
જોતાં દીસઈ પરિ નવનરી, તાહરા ગુણ ન સફૂં વર્ણવી,
વર્ણન દેવિ કહૂં સિઈં ઘણૂં. પૂરઈ કુતિગ કવિયણ તણૂં. ૭
તૂં સવિ સુધુધિ તણી દાતારિ, તૂં વિણ જ્ઞાન નહોં સંસારિ,
આદિ સકતિ પરિણામ આધારિ. નિરમલ મતિ મઝ મનિ
સંભારિ,

વયાણુ સોકમલ અવિચલ આપિ, શુદ્ધ છુધિ નિજ કરિ સૂં કાપિ,
કરિયું કવિત જિમ ઇતિ સુવિસાલ, સદગુરુ ચલણ નમિસૂં
ચિરકાલ.

મણુ તણુ વયણુ કરી એકંતિ, સુંણુઠ ભવિક ટાલી મનિ બ્રંતિ,
જેહ તણૂં વર્ણન ચિહુઈ વર્ણિ. નલચરિત્ર આરોપું કર્ણિ. ૧૦
સુણુતાં છુધિ હુઈ નિરમલી, સુણુતાં સંકટ ભાનઈ વલી,
સુણુતાં સુર પૂરઈ મન રલી, સુણુતાં પાતગ બાઈ ગલી. ૧૧

અંત - ભીમ પુદ્ગલિ આનંદ મનિ અતિ ઘણુ,

વહિ અંદોહ કરવું નહીં નહ તણુ.

હોસિ જિહાં તિહાં ચિકુ આણિસઉં નહ સહી,

અંપ કવિ કહઇ સતી સુખિહિ પોહરિ રહી. ૧૭૯

ધરમ કહિઉ ને શ્રી રિસહેસરિ, કુલચર નાણિ કુમરિ અલવેસરિ,

તેહ વિણ અવર વૃથા સહ એ,

તેહ તણા જુઇ વરલા ભાંણુ, તેહ સિઉં મોહ ન માંડઇ પ્રાણુ,

સુખ અનંતાં દિઇ જૂઠ એ. ૨૪૧

મોટાં સંકટ સહજિઈ ટાલઇ, દુરગતિ પડતાં પાછા વાલઇ,

આલંબન જીવ કહીય,

કરમબંધ સવિ કાપીય લાંબઇ, સિવપદ તણાં સુખ હેલાં દાવઇ,

અઈસિઉ સમરથ કોઈ નહીય. ૨૪૨

એકમનાં ને નિત આરાધઈ, તેહ ઘરિ દિનિદિનિ સંપતિ આંધઇ,

થોડઇ સેવિઇ ફલ ઘણુંએ.

ઉત્તમ જિન સંપૂર દીકઉ, જિમ જિમ જોઇઇ...(અપૂર્ણ)

૧. જૂની અપૂર્ણ પ્રત, જૈ.એ. ઇ.સ. નં. ૧૨૦૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૩૪-૩૬.]

૮૨. અજ્ઞાત

(૧૨૫) પૃથ્વીચંદ્ર ગુણસાગર રાસ કડી પર

આદિ - સિરિ નેમિ જિણેસર નમિય સુરેસર સાર,

મુનિ ગાયસુ ગિર્યા સીલ-રચણુ-ભંડાર;

નયરી સુવિનીતા રાજ સિરિ અરિસિહ,

રાણી પડેમાવઇ સતીય, સોહાવઇ દીહ. ૧

તુ રિ દેહ જિસઉ દિણુચર, દીપીતુ પૃથ્વીચંદ્ર કુમાર,

બયઉ જગિ જયવંત વિશેષઇ, વચરાગી ઉદાર;

આલપણુઇ બહુ બુદ્ધિ મહોદધિ, ધમ્મ તણુઇ રસિ રાતુ,

શીલ શુદ્ધ રસમાંહિ ઝીલઇ, જોવનવઇ દીપંતુ. ૨

એક દીવસિ મુનીશ્વર, પેષીઇ સંયમવંત,

પૂરવ ભવ દેષઇ તેહના, તેહના ગુણ સમરંતુ;

તવ રમઇ ન રામતિ, દમઇ ન હરિ માતંગ,

જિણ પાય પૂજંતા, લયુ ઉપશમ રંગ. ૩

તવ રંગિ ઉપસમ આદરિ જાણી, રાય રાણી મનિ ચિંતય,
કુમર ન રાયય ભોગ તણુય રસિ, યોવનવય દીપંતય. ૪

અંત - પાર લહીનય પુહતા સિરપુરિ, તેડ જિહું આરાધય,
માણસલવ તણુય અમૂલિક આજ અમ્હે ફલ લાધય. ૫૧
સાધયે કાજ હવય જગિ સારય, તારયે આપા આજ,
પ્રણમયે પ્રથવીઅંદ્ર દેવલી ગુણસાગર રિપરાજ. ૫૨

(૧) ઘણી જૂની પડિમાત્રાની પ્રત, અશુદ્ધ, પ.સં.૩-૧૩, લ.સુ.

(૨) પ.સં.૬-૧૬, તેમાં પ્રથમ ૩ પત્ર, વધારે શુદ્ધ, લ.સુ. (૩) સં.૧૫૯૭નો યોપડો, વિ.ને.લાં. નં. ૩૨૬૧. (૪) સં.૧૫૫૬ આષાઢ શુ.૭ શનૌ પતનનગર વાસ્તવ્ય સાં એના લણુનાર્થ વાં પં. જ્ઞાનશીલગણિશિષ્યેણ લિ. હં.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૩૭.]

૮૩. ગુણસમુદ્રસૂરિશિષ્ય (નાગિલગચ્છ)

નાગિલ-નાગેન્દ્ર-નાયલગચ્છના ગુણસમુદ્રસૂરિના પ્રતિમાલેખ સં.૧૪૯૨, સં.૧૫૧૨ના મળી આવે છે.

(૧૨૬) શકુન યોપાર્થ

અંત - દેવહ ગુરુ સંઘહ સાંનધિ, શકુનશાસ્ત્રની વિરચી બુધિ,
નાગિલગચ્છિ ગિરિઆ ગુણવંત, શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ ગુરુ જયવંત.
તાસ સીસ લહય બુદ્ધિવિયરા, લણુયે ગુણિ નિસુણુયે એઉ,
આગમિ નિર્ગમિ બ્રહ્મયે તેઉ. ૫૬

(૧) અંથાઅંથ શ્લોક. ૫૯૨. પં. દયાધર્મ લિખતં. પ.સં.૨૨-૧૨, સેં.લા. (આદિતું પત્ર નથી). [આલિસ્ટઓય ભા.૨ - એમાં ભૂલથી ગુણ-સમુદ્રસૂરિશિષ્ય 'ઉદય?'ને નામે આ કૃતિ નોંધાઈ છે]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૩૮.]

૮૪. રત્નમંડનગણિ (ત. સોમસુંદરસૂરિ-સાધુરાજ-નંદિરતશિષ્ય)

આ કવિએ સંસ્કૃતમાં 'મુગ્ધમેધાકરાવકાર' રચેલ છે - ભાં.ઈ. સન ૧૮૯૫-૯૮ નં. ૩૭૫. જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ.

(૧૨૭) + નેમિનાથ નવરસ ફાગ (રંગસાગર ફાગ)

કૃતિ ગુજરાતી-પ્રાકૃત સંસ્કૃતમિશ્ર છે.

આદિ - (પ્રથમ ખંડ : મંગળાચરણના બે સંસ્કૃત શ્લોક, તેમાંનો પહેલો :)

ૐકાર પ્રણિધાય પ્રાણિનાં ત્રાણુકરિણે

તમાલશ્યામલાંગાય શ્રીનેમિસ્વામિને નમઃ

(તે પછી)

રાસક

સમર વિસારદ સકલ વિસારદ સારદ યા પર દેવી રે
ગાઇસુ નેમિ જિણિંદ નિરંજન રંજન જગદ નમેરી રે. ૩
રવિતલિ વરતઈ સોરીઅ પુરવર અવય નયર સિંગાર રે
સમુદ્રવિજય તિહાં રાજ કરતિ પતિ રતિપતિનઉ અવતાર રે. ૪

અંત -

આદિલ

પ્રથમ અશોક વિશાલ ફુલ પગર સુકુમાલ,
નાદ મનોહર એ યંચલ ચામર એ,
હેમસિંહાસણ કંત લામંડલ ઝલકંત,
કુંકુલિ અંબરિ એ ત્રિણિ છત્ર ઉપરી એ. ૩૩
ઈમ પ્રતિહારજ આડ, કસર જિતો નગુપાડ,
રચઈ પુરંદર એ ભૂરિ ભગતિ ધર એ,
પાલીય જિનવર પાસિ, સંયમ મન ઉલ્લાસિ,
સિવપુરી પુહતી એ રાજમતી એ સતી એ. ૩૪

ફાગ

ધવલ આસાઢની આડમી નાડ મહા મેવ નારી
નેમિ જિણેસર સિવપુરિ બપુરિ ગયુ ગરિનારિ. ૩૬
(પછી બે સંસ્કૃત શ્લોક, તેમાંનો છેલ્લો :)
કંસધ્વંસસમવેત્ય દુર્હરજરાસંઘત્રિખંડાધિપે
સઘઃ ક્રોધમુપાગતે યદ્દુમહીપાલાઃ સમુદ્રાદયઃ
આદાય સ્વતુરંગ વારણ પુરી વારાહિવારાંપતે
રાશાયાં ક્ષિતિમંડનં સજ્જલધિં સૌરાષ્ટ્રદેશં ગતાઃ ૩૮

આદિ -

(બીજો ખંડ : શ્લોક)

શ્રી નેમિપ્રમુખપ્રોઢયદૂનાં વાસહેતવે,
શકાદિષ્ટાં પુરીં ચક્રે શ્રીદં સૌરાષ્ટ્રમંડલે. ૧

અંત - ઇત્યાનંદેન સુદયો મેદિની મંડનં પુરીં,

આગત્ય સત્યભાભાઘાઃ શ્રીકૃષ્ણાય ન્યવેદયન્. ૪૧

આદિ -

(ત્રીજો ખંડ : કાવ્ય)

ગૌરી પીન પયોહરા શશિમુખી બંધૂકરતાધરા,
હીરાલી રમણીયદંતકલિતા વર્ણોલ્લસદ્ભોચના
કન્યા ક્રોમલ પાણિપાદકમલા મત્તેભલીલાગતિ
ગોવિંદેન મુદોઞસેન સવિધે રાજમતી માર્ગિતા. ૧

અંત -

(ત્રીજો ખંડ : કાવ્ય)

શ્રી નેમ્મિઃ શરણાગતાંગિવિહિત્રાણઃ શ્રિયાં કારણં

શંસ્વાંકઃ સુખકારકો મરકતસ્થામાભિરામણિતઃ

કંદર્પદ્વિપકેસરી હરિકુલશ્રી સુંદરીમંડનં

ભૂવાદુજ્જ્વલ સોમસુન્દરચશો રાશિઃ સ વઃ સંપદે. ૩૪

ધતિ મંડનપદાંકમંડિતે રંગસાગરનાગ્નિ શ્રી નેમ્મિજિત કાગે તૃતીયં
ખંડં સમાપ્તં. શ્રી કપીશ્વરશિરોરત્ન રત્નમંડનગણિના કૃતઃ કાગઃ સમાપ્તઃ.

ધતિશ્રી નેમિનાથસ્ય નવરસા વિધનં ભવિકજનરંજનં કાગં સમા-
પ્તમિતિ.

(૧) પ.સં. ૪-૧૫, મો.ભં.

પ્રકાશિતઃ (૧) જૈન કોન્ફરન્સ હેરેલ્ડ, જુલાઈ-ઓગસ્ટ ૧૯૧૭.
૨. શમામૃતં, સંપા. મુનિ ધર્મવિજય.

(૧૨૮) [+] નારીનિરાસ કાગ પર કડી

આદિ - સકલ કમલા કેલી ધામત્વદીય પદાંબુજ,

પ્રણુતિનિરતઃ શ્રી નેમ્મિ, સ્મૃત શ્રુત દેવતઃ.

પ્રથમરજ સોદ્ધેષ દ્વેષપ્રદાંત્ય રસાસ્પદં,

રચયતિ યતિ કાગં નારીનિરાસ ધતિ શ્રુતં. ૧

રતિ પહુતી મધુ માધવી સાધવી શમરસપૂરિ,

જિમ મહમહી મહીતલ સીતલ સ્વજસ કપૂરિ. ૨

અંત - પદ્મિની કુવ મધુરાજિ રાજલિ જિણિ તણ ખેમિ,

જગિ જગડિ નિતનત સુરયણ, સુરયણ મંડણ નેમ્મિ. ૫૧

લક્ષ્મીકેલિનિઝેતકાંતવિકસદ્ વકારવિદસ્કુરદ્,

વાણી કેતવ ચંચરીક તરણી ડંકાર આત્કારિણી.

ભોજપ્રાજ્યકુલપૂજ્યપલ્લવલુવં રાજમતીં પદ્મિનીં,

હિન્વા દૈવત રત્નમંડન પ્રભૂઘઃ સોસ્તુ નેમ્મિઃપ્રિયે. ૫૨

ધતિ નારીનિરાસ નામા કાગઃ શાંતરસપથોરાશિ રાસકઃ

(૧) જૂની પ્રત આ ખંને કાગોવાળી, પ.સં. ૬-૧૫, વિ.ને.સં.

[પ્રકાશિતઃ ૧. પ્રાચીન કાગુસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩૨-૩૩, ભા.૩ પૃ.૪૩૯-૪૧. 'નેમિનાથ
નવરસ કાગ' પહેલાં ભૂલથી સોમસુન્દરસરિની ગણી હતી તે પછીથી
રત્નમંડનગણિને નામે ચૂકી છે.]

૮૫. જિનભદ્રસૂરિ (ખ.)

સં.૧૪૭૫થી સં.૧૫૧૫. [વિશેષ પરિચય સાટે જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ફકરા ૬૬૯-૭૦, ૬૯૨-૯૩.]

(૧૨૯) મહાવીર ગીત (સાચોરના) ગા. ૮

આદિ-ત્રિભુવન-ગુરુ ચહિવીસમઉ એ,

સમરવી એ સિરિ વર વીર, તમ્મ હઉં ચરિય વકખાણિસઉં એ,

પ્રાણતઈ એ ચવિય દેવલોકિ, ત્રિસલાદે કુખિ અવતરિઉ એ.

અવતરિઉ સામિય ત્રિહઉં નાણધ દેવિ ત્રિસલા-હયરે,

સુહ અદ્ધ રત્તિ સુપન દેખઈ દહધ ચઉ નિદ્ધા ભરે.

સિંહ ગયવર વસહ સિય કલ વિમલ પદમા ભામિણી,

વર પુષ્પમાલા ગુણુ વિસાલા સોમ રથિ ધજ ચારણી. ૧

અંત - સમચઉર નયરિહિ ગુરુ રંગિહિ જીવનમલ જિણિ ભગ્ગઉ,

હરમીર જસુ ભય જાઇ નહઉ, વીર ચલણા લગ્ગઉ.

સો દેવ સામિય સુગુર સિરિ જિણુભદ્રસૂરિહિ સેવિઉ,

મહ બોધિ-દાયક હવઉ સંપઈ સિવસિરી સુહ સંધિઉ. ૮

(૧) સં.૧૫૪૯ની પ્રત, નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૭૮.]

૮૬. કાહૂન

(૧૩૦) નેમિનાથ ફાગ અથવા ખારમાસ ગા. ૨૨

આદિ-અહે તોરણિ વાલંભ આવીઉ, ચાદવ કેર ચંદ

પસૂ દેખી રથ વાલીઉ, વિહ વસિ હૂઉ વિછંદ. ૧

નિસિ અંધારી એકલી, મધુરઈ વાસઇ એ મોર

વિરહ સંતાવઇ પાત્રીઉ, વાલંભ હી એક દોર. ૨

ધુરિ આસાઠહ જીનયુ, ગોરી નયણે નેહ

ગાઠઈ ગાજિ મ પાપીઉ, ચ્છાનઉ વરિસ ન મેહ. ૩

અંત - ચિત્ત ન ચમકઇ કંતકુ, સવિ ફૂલી વનરાઇ

પાડલ પરિમલ ખડકતી, મૂરખ મેહી જાઇ. ૧૯

કહીઇ ઇસર ફૂટીઉ, ગંગ વહઇ સિરિ તાહ

તેહ પાહિઈ તૂં આગલુ, કરઇ અધિકેર દાહ. ૨૦

ખાર માસહ માહિતાં, જે ચ વડેર હોઇ

પભણુઇ રાણી રાઇમઇ, નેમિ ન મેલઇ કોઇ. ૨૧

કાઠ્ઠ લણુછ સણિ રાઈમધ, મેલિસુ તોડુ સામિ

આઠ ભવંતર પ્રીતડી, સિદ્ધિ ઊપરિ ઠામ.

૨૨

(૧) ઇતિ નેમિનાથ કાગઃ સમાપ્તઃ પ.ક.૧૧૬, સં. ૧૫૪૮ની પ્રત,
નાહટા સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૮૧-૮૨.]

૮૭. સમરો

સમરાને પ્રસિદ્ધ કવિ તરીકે કવિ ઋષભદાસે ઉલ્લેખેલ છે અને
સમરાકૃત નાની નાની ઘણી કૃતિઓ મળી આવે છે.

(૧૩૧) [+] નેમિનાથ કાથુ

આદિ - અહે હરિણા હરિણા હરતધ, કાંઈ કીઉ પોકાર

તોરણિ આવિઉ વલી ગયઉ, નેમિ ચડિઉ ગિરિનારિ.

અહે અંગ વિલૂરધ આપણઉં, હરિ હરિ નેમિકુમાર

અહે કંકણુ ફેડધ રાયમધ, ત્રોડધ નવસર-હાર.

૧

અંત - રેવયગિરિ ફેરઉ ઘણી, કરઉ અચ્હારડી સાર

ગિરિ સરિ સામિ સમેસરિયા, જ્ઞાનિ ભરિઉ ભંડાર

મુગતિ-રમણિ યાદવિ વરી, રાજહ હુધ અગેવણિ

અહે કરજોડી સમરઉ જણુધ, નમો નમો નેમિકુમાર.

૫

(૧) પ.ક. ૧૧૭, સં. ૧૫૪૮ લિખિત પ્રતિ, નાહટા સં.

[પ્રકાશિતઃ પ્રાચીન કાથુસંગ્રહ.]

(૧૩૨) અષ્ટાષ્ટ સ્તવન [અથવા ભરતેશ્વર ઋદ્ધિવર્ણન]

આદિ - સરસતી અમરિતિ વસતિ મુખિ વાણી, નાભિકમલિ જાણીસહનાણી

આણી રિદય વિચારો.

સા શારદ સમરં સપરાણી, જિનશાસનિ સિદ્ધાંતિ વખાણી,

પાણી લોકાચારો. ૧

અંત - અષ્ટઆ રથ ચડયો ચક્રવર્તિ જગિ પરવરીઉ, અષ્ટાષ્ટિ પ્રાસાદ

ઉધરીઓ, ભરીઉ સુકૃત ભંડારો.

પટખંડ પ્રથવી આણુ નિરંતર, નવનિધિ ચજીદ રચણુ મઢ મંદિર,

કિંતર સુરપતિ હારો.

સંધર પૂરવ કેવલિ ભાષિઉં, કેલવી મુ ગિરિ સાયું દાખિઉં,

વર્ણવી સમરં કહિ ન જાણું, પ્રવર તીરથ નમો જિણાણું. ૬૨

(૫૧૦) અહે કેવલી ફેરો દાખીયો, ભાખીયો સુચુરુ સુસાધ

ભણ્ય સમરે એ તીરથ અનરથ હણ્ય વિરાધ

(૧) લિ. ઉદયપુર મધ્યે કૃતિના સત્યસાગરેણુ સુકૃતયે શ્ર. રાજી-
ખાઈ વાયનાથ". પ.સં. ૫-૧૧, મુનિ સુખસાગર. [મુપુટૂડસૂચી, હેજેસા-
સૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૭૭, ૪૦૪).]

અંત - અહે કેવલી કેરો દાખીયો, ભાખીયો સુચુક સુસાધ

ભણ્ય સમરે એ તીરથ અનરથ હણ્ય વિરાધ

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૮૨-૮૩. ત્યાં 'અષ્ટાપદ સ્તવન'ની
છેલ્લી કડીસંખ્યા ૨૨ છે તેમાં ભૂલ જણાય છે. અન્યત્ર બધે આ
કૃતિની કડીસંખ્યા ૫૬થી ૬૬ સુધીની મળે છે. આ ઉપરાંત ૬૪ કડીની
'અષ્ટમી સ્તવન' નોંધાયેલી તેના આરંભ-અંતના ભાગો 'અષ્ટપદ
સ્તવન'ના જ છે તેથી એ અલગ કૃતિ રહેતી નથી. 'અષ્ટમી સ્તવન'
એ નામમાં પણ સરતચૂક રહેલી છે.]

૮૮. જિનશેખર (જિનતિલકસૂરિશિષ્ય)

(૧૩૩) ચતુર્વિંશતિ નમસ્કાર

અંત - તિહુણુ-મંડળ વિમલ નાહિકુલ કમલ દિવાયર,

આયર પર સુરનર વરિંદ, વંદિય ગુણસાયર,

અયસઘ સયલ નિવાસ આસ, પૂરિય પરમેસર,

પંચ ધણુસસય દેહ માણુવસહંક જિણેસર.

સિરિ મરૂએવા અંગરૂહ, સોવનવન્ન સરીર

આહીસર ભવિયહં જયઉ, ગરૂઉ ગુણિ ગંભીર. ૧

અંત - સિરિ સિદ્ધતથ નરિંદ વંસ પેસઝ મુતાહલ

તિસલા કુખિ સ રાજહંસ આણુવમ ગુણુ નિમ્મલ

સિંહ સુલંજણુ સતહતથ તણુ ગૌર મણોહર

સિરિ જિણુતિલયસૂરિસ સીસ પભણુઈ સિરિ સેહર. ૨૪

ચઉવિહ સિરિ સંઘહ થઉ ગુણુ-રયણાયર વંદ

વદ્ધમાણુ તિથેસધર, ચઉવીસમઉ જિણુંદ. ૨૫

(૧) ઇતિ ચતુર્વિંશતિ નમસ્કાર: પ.ક. ૩૭થી ૪૦-૧૧, જશ. સં.

(આ પ્રનમાં સં. ૧૫૧૨ની ત્રણિવર્દનની કૃતિ હોવાથી આ પ્રત ત્યાર
પછી નિર્વિવાદ લખાયેલી છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૮૪-૮૫.]

૮૯. કર્ણુસિંહ (પ્રાગવાટ વંશનો શ્રાવક)

(૧૩૪) ચૈત્યપ્રવાડી રાસ ૧૧૨ કડી (અપૂર્ણ)

આદિ - જિત ચઉદીસઠ ચલણ નમેઉ, સામિણિ સરસતિ મનિ સમરેઉ,
અનઈ પ્રણમિ સુહુગુરુ ચરણ. ૧

પ્રાગવાસિ કરણસીં સંઘદાસો, ચૈત્યપ્રવાડિહિં કીધઉ રાસો,
ભવીવાણુહં દુરીયં હરઉ. ૨

પહિલૂં વરિણસુ સોરઠ દેસો, વિમલાચલ બિંબ સંખ્યા કહિસો,
મુગતિપુરીય ભવીયાં મુણઉ. ૩

(૧) પ.સં. ૪૦, તેમાં છેવટે આ કૃતિ છે. જ.શ. સં. (આ પ્રતમાં
સં. ૧૫૧૨ની ઋષિવર્ધનકૃત કૃતિ છે તેથી આ પ્રત ત્યાર પછી
લખાયેલી છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૮૫.]

૯૦. માલદેવ (વહુરા ગોત્રીય શ્રાવક, તાં દેવસુંદરસૂરિશિષ્ય)

(૧૩૫) નંદીશ્વરસ્થ પ્રતિમા સ્તવ અથવા નંદીશ્વર ચો. ગાથા ૫૪

આદિ - પણમવિ સિદ્ધ સવે કર જોડિ, સિરસા કેવલ ધુરિ દોષ કોડિ

સાધુ પ્રસાદિઇ સદ્ગુણ લેસુ, તીરથ નંદીસર વહેસુ. ૧

અંત - ઇણિ ધ્યાનઈ અણચિંતી રિદ્ધિ, ઇણિ ધ્યાનઈ મનવંછિય સિદ્ધિ
ઇણિ ધ્યાનઈ કસમલ પરિહરઉ, ઇણિ ધ્યાનઈ કેવલસિરિ
વરઉ. ૫૩

સિરિ દેવસુંદરસૂરિ-પયમત, વહુરા માલદે નિરમલ ચિત

નંદીસર વર કહિઉ વિચાર, પદઈ ગુણઈ તીહં લચ્છ અપાર. ૫૪

(૧) ઇતિ નંદીશ્વર દીપ સ્થિતા ઓવન સાસ્વતા પ્રાસાદ પ્રતિમા
સ્તવન. (અન્ય અક્ષરમાં) સં. ૧૫૮૨ વર્ષે માઘ વદિ ૬ ગુરૌ શ્રી વૃહત
ખરતરગચ્છે શ્રીપૂજ્ય શ્રી જિતહર્ષસૂરિ પદ્મજંકાર શ્રી પૂજ્ય શ્રી શ્રી
જિતચંદ્રસૂરિ વિજય રાજ્યે શ્રી હંસશીલોપાધ્યાયેઃ લેખયિત્વા પ્રદત્તા શ્રી
હોકેશ વંસીય સાં શિવકર પુત્ર સાં સધર પુત્રસ્ત સાં સારંગસ્થ.
પ.સં. ૪૦, પ.ક. ૩૭થી ૪૦, હા.ભં. (૧) દા.ર નં. ૬૪. (૨) ઇતિ શ્રી
નંદીસરવર અદ્ભુત દીપ ચઉપચ વ્ય. માલદે વિરચિના સંપૂર્ણ. પ.સં. ૧,
જૂની પ્રા, મારી પાસે. [મુપુગૂહસૂચી, હેઝીસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૬૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૪૮૫-૮૬.]

૯૧. અજ્ઞાત

(૧૩૬ ક) એકાદશ ગણધર નમસ્કાર કડી ૧૧

આદિ - (વસ્તુ)

ગૌતમ ગણધર ગૌતમ ગણધર પદમ સંધયણ
તિત્યંકર વીર જિણ પદમ સીસ સોવન સમાણઉ
પ્રહિ ભિડિ પ્રયમીઇ, સત હતા તણ માણ બજણઉ
પનર ત્રિઠોતર તાપસક પ્રતિભોધી વર તણિ
અગ્રખૂ બાણ વરસ પાલી ગથા નિરવાણિ.

૧

અંત - પુહવિ પ્રયમું પુહવિ પ્રયમું પરમ આણંદિ

પ્રહિ ઉડી પ્રયટ તર, પ્રથમ પહરિ ગણધર પ્રભાસ
જિણિ કિદ્ધઉ અનુલ બલ, પ્રબલિ વિપ્રકુલ કુલિ પ્રકાસ
અમમદ અમમદગુ, જીવી વરિસ બ્યાલીસ
પંચમ પદિ પહુતા સયે, પૂઠિ સંધ જગીસ.

૧૧

(૧૩૬ ખ) એકાદશ ગણધર સ્તવન સ્તવ ૧૧, કુલ ૬૦ કડી

આદિ - ચઉપઈ

વીર જિણેસર પય પણમેવિ, ગણધર કવિન કરું સંખેવિ
ગણધર ઇગ્યારસિનઇ કાજિ, વર્ધમાન જિન-શાસનિ રાજા. ૧
જંણુદીવ ઇક બેયણ લાખ, ભરતક્ષેત્ર તિહા દક્ષિણ સાખ
તિહાં છઇ ગેબર નામિ ગામ, વિપ્ર વસઇ વસુભૂતિ સનામ. ૨

અંત - ઇય સમયજતિ સગ્વસતિ ચિત્તમતિ વનિયા

દેશાખ સુદિ ઇગ્યારસી દિનિ વીરનાહઇ થાપિયા
એ સયત ગણધર એ ઇગ્યારસિ જે અરાહઇ ભાવિયા
એ તવન ભણસિં ભાવિ સુણસિં તે લહઈ સુખસંપયા. ૫

(૧) શ્રી પ્રભાસ ગણધર સ્તવ ૧૧ છતિ શ્રી એકાદસી દિન સંબંધિ
શ્રી એકાદશ ગણધર સ્તવનં સંપૂર્ણ: પ.સં. ૫-૧૧, મારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૮૬-૮૭.]

૯૨. + રાજતિલકગણિ

આ કૃતિ સં. ૧૪૯૩ની લખેલી પ્રતમાં મળે છે તેથી કર્તાને ૧૫મી
સદીમાં મૂકવા ઘટે. - નાહટાજીની નોંધ.

(૧૩૭) શાલિમદ્ર મુનિ રાસ ૩૫ કડી લ.સં.૧૪૯૩ પહેલાં

આદિ - થંભણપુરિ પહુ પાસનાહ પણમેવિણ ભત્તિએ,

હઉં પભણિયુ સિરિ સાલિભદ્ર મુણિતિલવહ નાસ.

ભવિયહુ નિસણહુ જેણુ તુરક હુઈ સિવપુરિ વાસુ. ૧

અંત - સેણિય બોહિય ભદ્રા નિય ધરિ, પતા સ પદ્મ સિદ્ધિ તે મુણિવર,
રાજતિલકગણિ સંયુજીઈ, વીર જિણેસર ગાયમ ગણહર.

સાલિભદ્ર નધ ધનનઉ મુણિવર, સયવસંધ દુરિયઈ હરઉ. ૩૪

સાલિભદ્ર મુણિ રાસો જે ખેડા દિંતી, તેસિં સાસણદેવી

જણ્યાઉ સિવ સંતી. ૩૫

(૧) મ.ખ.

પ્રકાશિત : ૧. પં. લાલચંદની અર્વાચીન ગુજરાતી છાયા સહિત
જૈનમુગ પુ.૨, પૃ.૩૭૦થી ૩૭૩. [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર શાવ્યસંયય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૫૨-૫૩, ભા.૩ પૃ.૪૭૪. પહેલાં જેમના
ધાતુપ્રતિમા પરના લેખ સં.૧૫૧૬ તથા ૧૫૨૬ના મળી આવે છે એ
પૂર્ણિમાગચ્છના રાજતિલકસૂરિ કદાચ આ હોય એમ ગણી કર્તાને સોળમી
સદીમાં મૂક્યા હતા. પછી પંદરમી સદીમાં ફેરવ્યા છે.]

વિક્રમ સોળમી સદી

૬૩. માણિકેસુંદરગણિ (વૃદ્ધતપાગચ્છ લ. રત્નસિંહસૂરિશિ.)
(૧૩૮) ભવભાવના સૂત્ર આલા૦ ર.સં.૧૫૦૧ કા. શુ. ૧૩ બુધે દેવ-
કુલપાટકમાં.

મૂલ મલવારી હેમચંદ્રસંસ્કૃત. કોઈ રચનાસંવત ૧૫૬૩ જણાવે છે.
(૧) પ.સં. ૧૫૨, હા.લં. દા.પ૦ નં.પ. (૨) હા.લં. દા. ૬૦.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૮૦, ભા.૩ પૃ.૧૫૭૮.]

૬૪. સાધુમેરુ (આગમગચ્છ, હેમરત્નસૂરિશિ.)
(૧૩૮) પુણ્યસાર રાસ [અથવા ચોપાઈ] (જવદયા પર) ર.સં.૧૫૦૧
(આષાઢી વર્ષ) પોષ વદ ૧૧ સોમવાર ધંધુકામાં.
દુહા, વસ્તુ, ચોપાઈ મુખ્યપણે છે. કવ્યિત જ હાલ - દેશી છે જેવી
કે વિવાહલાની હાલ, શોકની હાલ.

આદિ - ધુરિ દુહા.

ઠેવલગ્ગાનિઈ અલંકરી, સેવઈ અમર નરેસુ,
સયલ જંતુ હિતકારિણી, જિણવાણી પણમેસુ. ૧
ગાયમાઈ ગણુદર નમી, જયસિરિ ઉર વરિ હાર,
શરઆ સુહસુર આઈસિઈ, કહિસુ કથાનક સાર. ૨
હેમસૂરિ શરિ યુઝવિઉ, કુમરપાલ ભૂપાલ,
જેહ સમુ જગિ કે નહીં, જવદયાપ્રતિપાલ. ૩
આગઈ સુણીઈ ભલભલા, કરણાપર સંસારિ,
તીહં અણુસારિ વરતાવતજે, દેસ અદારિ અમારિ. ૪
કુમર નરેસરિ સંમલિઉં, શરમુખિ સરસ ચરિત,
પુણ્યસાર કુમરવર તણું, તે નિસુણુકિ એક ચિત. ૫
શણવંત તણા લેતાં શણ, રસના હુછ પવિત,
સુણતાં શ્રવણ સુધા સરિસ, સુખસંયોગ પરત. ૬
ધણા નર પગ છંડાવીઈ, કલિયુગિ વહઈ પૂરિ,
ન ગમછ વાત જ ધર્મની, ઝેર હારિ જિમ ધૃતપૂરિ. ૭

તઉ તો ભાવઈ ધર્મ વિણુ, જસુ હિઅઈ નહીં ત્રેહ,

તેહ રહઈ સદ્યુર સિઉં કરઈ, જસરિ જિમ મહામેહ. ૮

અન્નાણુહ ઉવએસડઈ, નિફલ હોઈ ન તાંતિ,

પાણી ઘણું વિલોઈઈ, કરચુંથડા ન હુંતિ. ૯

અંત - પુણ્યસાર ગુણશ્રી તણુકે પ્રખંધ, આશ્ચર્યકારીકે ભલકે સંગધિ,
જવદયા દણ્ડાંત પદીક, જિમ જિમ સુણીઈ તિમ રસીક. ૬૦૧
સુગમ ભણી મઈ ચઉપઈગધિ, કાધ ઉપકમ મેલી સંધિ,
ખોલ જિકો પડિઉ હુઈ વંકડઈ, તેમું સહુ મિજામિ દુક્કડઈ. ૬૦૨
આપાઠાદિ પતર એકોતરઈ. ખોસ વદિ ઇગ્યારિસિ અંતરઈ.
ધુંધૂકપુરિ ડૂપારસ સત્ર, સોમવારિ સમથિઉ એ ચરિત્ર. ૬૦૩
કુમતરૂંપ વણુભંગ ગઈદ, જિનશાસન રચણાવર ઈદુ,
સુહયુર શ્રી અમરસિહસૂરિદ, સેવઈ ભવિય જસુપ અરવિંદ. ૬૦૪
તસુ પટિ નયનાનંદ અમીળિંદુ ગુર, શ્રી હેમરતનસૂરિ મુણિંદ,
આગમગચ્છ પ્રકાશ દિણિંદ, જસુ દીસઈ વર પરિ ચરવિંદ. ૬૦૫
સુયુર પસાઈ નયર ગોઆલેર, ઘણી પુણ્યસાર રિદ્ધિ કુખેર,
તાસુ ગુણ ઇમ વર્ણવઈ અજસ્ર, સાધુમેરુગણિ પંડિત મિશ્ર.

(પા.) તસ ચરિત્ર કરી પ્રાકૃતિઈ ફેર, ઇમ ખોલઈ ગણિ સાધુસમેર.

તસુ સમીપિ જહુ શાસ્ત્ર પ્રવીણ વિમલમૂર્તિગણિ શમરસિ લીણ,

તસુ સાંનિધિઈ એ અવકાશ, સાંભલતાં હુઈ પુણ્યપ્રકાશ. ૬૦૭

જવદયાની હિયઈ ધરઉ ખુદિ, જવદયા પાલકે મન શુદ્ધિ.

જવદયા લગઈ નિરંતર વૃદ્ધિ, જવદયા પાલિઈ હુઈ સર્વ સિદ્ધિ. ૬૦૮

(૧) સં.૧૫૫૫ વર્ષે વૈશાખ વદિ સાતમી ખુદે લખત. પ.સં.૩૨-૧૪,

સંઘ ભં. દા.૬૩ નં.૩૮. (૨) પ.સં.૧૩-૧૮, ડે.ભં. દા.૭૦ નં.૮૭.

(૩) પ.સં.૩૧-૧૩, તેમાં ૨૭મું પત્ર નથી, મ.જૈ.વિ. નં.૫૧૪/૫૨૯.

(૪) સં.૧૬૨૬ વરષે આપાઠ વદિ ૧૨ દિને લિખિત આગમગચ્છીય

ધર્મરતનસૂરિભિઃ. પ.ક.૧૪૬થી ૧૮૬, દે.લા.પુ.લા. ચોપડો નં.૧૧૨૫ (સૌ.

ભાગ્યરતનસૂરિ પદે શ્રી ધર્મરતનસૂરિએ કુલ ૧૨ રાસ - ૯૦૦૦ શ્લોક.

સંખ્યાત્રાણા રાસ લખાવ્યા, આગમગચ્છે.) (૫) અમ. [હેજૈસાસુચિ

ભા.૧ (૫.૧૫૦, ૩૯૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૨, ભા.૩ પૃ.૪૫૨-૫૪ તથા પૃ.૫૭૧.]

૯૫. મુનિસુંદરસૂરિશિષ્ય (ત૦)

(૧૪૦ ક) સુદર્શન શ્રેષ્ઠીના રાસ પ્રખંધ ર.સં.૧૫૦૧ જેઠ શુદ્ધ ૪, ગુરુ.

આદિ - પહિલઉં પ્રણમિસુ અનુકમિઈ એ, જિણુવર ચક્રીસ,

પછપ શાસનદેવતા એ, તીહ નામઉં સીસ.

સમરીઅ સામિણિ સારદા એ. સાનિધિં સંભારઉ,

આગઈ પાલઉં પ્રતિપનૂં એ, કવિ સિઉં એકા હરઉ. ૧

તઉં તૂડી તતપિણિ ભણઈ એ, હઉં આવિસુ અંગઈ

સેડિ સુદસણુ તણઉ રાસ રચિયો મન રંગઈ,

જાંખૂદીવહ ભરહયેત્ર વસુહાઈ વદીતી,

અંપાનગરી ચતુરપણઈ અમરાપુરિ જીતી. ૨

અંત - તીણઈ અવસરિ બ્રહ્મવ્રત લીયઈ એ મા. નર અનઈ નારીવંદ, સુ.

શીલ મહાતમ સાંભજો એ મા. વિષયઉ મૂલિય કંઈ, સુ. ૪૭

તપગછિ ગુરુ ગાયમ સમા એ, મા. શ્રી મુનિસુંદરસૂરિ, સુ.

નામઈ સર્વ સિદ્ધિ સંપન્ન એ મા. દુરિય પણાસઈ દુરિ, સુ. ૪૮

તાસુ તણઈ સેવકિ રચઉં એ મા. રાસ હ્રદય રૂઝઈ રંગિ, સુ.

થાપિઉં સીલ સોહાંમણુ એ મા. આનંદ ઉપજઈ અંગિ, સુ. ૪૯

સંવત પનર એકાતરઈ, મા. જેઠહ ચૌધિ વિશુદ્ધિ, સુ.

પુણ્ય નક્ષત્ર ગુરુવાર સિઉ એ, મા. ચરિત્ર એ પહુવિ પ્રસિદ્ધ સુ. ૫૦

જાં લગઈ મેરૂ મહીધરૂ મા. જાં જલ સાયર પૂર સુ.

શીલ સુંદરિસન ગાઈઈ મા. જાં લગઈ સસિ નઈ સૂર, સુ. ૫૧

જે નર શીલઈ નિરમલા એ, મા. નારિ નવાહિઆ મૂલ સુ.

ખે કર જોડી કવિ કહઈએ મા. હું તીહ પગતી ધૂલિ સુ. ૫૨

શીલ હિ સયિ સુખ સંપન્નઈ એ, મા. શીલ લગઈ નવનિધિ, સુ.

શીલઈ સુર સાંનિધિ કરઈ એ મા. શીલહિં સયલ પ્રસિદ્ધિ સુ. ૫૩

શીલહિં ઉત્સવ નિતુ નવા એ મા. શીલહિં કોડિ કલ્યાણુ, સુ.

શીલ લગઈ દહીયઈ કિસો એ, મા. પાંમીઈ પંચમ દાણુ સુ. ૫૪

શીલ પ્રખંધ જે સાંભજઈ એ માલહંડતડે, નરનારીય તે ધન, સુ.

સુદરિસન રિપિ કેવલી એ, મા. ચતુર્વિધિ સંધ પ્રસન્ન, સુણિ

સુંદર ૨૫૫

(૧) પ.સં.૨૩-૩૭, મોપડો, વિ.ધ.ભં. (૨) સં.૧૫૭૩ રે.ભં. (૩)

કુલ પાંચ ઢાળો અને ૨૫૭ પદ, સાગર ભં. પાટણુ. (૪) સં.૧૬૪૫ ચૈત્ર

વદિ ૯ રવૌ ચેલા સે. વિવેકલાલમુનિ લ. પ.સં. ૬-૧૮, હા.ભં. દા.૮૦ નં. ૧૪. (૫) પ.સં. ૧૩-૧૧, ઘોઘા ભં. દા.૧૪ નં. ૪. (૬) પ.સં. ૧૪, ગા.૨૫૬, જય. પો.૬૮. (૭) પ.સં. ૮, જય. પો.૬૮. (૮) પ.સં. ૧૬-૧૧, જય.સં. નં. ૨૧૧. (૯) પ.સં. ૬-૧૭, સીમંધર. દા.૧૯ નં. ૩૭. (૧૦) પ.સં. ૧૫-૧૨, જૂની પ્રત, વિ.ને.ભં. નં. ૩૩૬૬. (૧૧) દા.સં. ૧૫૩૨ પ.સં. ૫, શ્લો. ૪૦૦, લીં.ભં. દા.૨૫. (૧૨) પ.ક. ૧૫૨થી ૧૬૨, શાંતિ. દા.૧૧૨ નં. ૬. (૧૩) સં. ૧૫૭૩ આષાઠ વદિ ૧૪ તપાગચ્છનાયક સૌભાગ્યનંદિસૂરિ વિજયમાને મહો. મહોસમુદ્રગણિ શિ. પં. હર્ષસંધમગણિના લિ. કુટુબપુર વાસ્તવ્ય મં. વાઘા પડનાથ. પ.સં. ૧૮-૧૩, નાના કદની પ્રત. રતન.ભં. દા.૪૩ નં. ૬૮. (૧૪) સં. ૧૯૨૫ કા.વ. ૧૧ સોમે લી. વક્રીઘ વરજલાલ જેણીદાસ જેટકપુરે ભીડમંજન પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્. પ.સં. ૧૨-૧૬, ખેડા. ભં. દા. ૭ નં. ૬૦. [કદકસૂચી, જૈહાપ્રોસ્તા, મુદ્દુગૂડસૂચી. હેજૈસાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૩૯૪, ૫૧૧).]

(૧૪૦ ખ) કલ્યાણમંદિર ખાલા

(૧) લિ. સીહુજ આમે તપાગચ્છાધિરાજ શ્રી મુનિસુંદરસૂરિ-શિષ્યેણ ખાલા. લિ. હ(ખિ)મંદિરગણિના સીંહજ આમે. સંધ ભં. પાટણ, દા. ૭૫ નં. ૨૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૪૨-૪૩, ભા. ૩ પૃ. ૪૫૫ અને ૧૫૭૩. 'સુદર્શન ઐષીનો રાસ' પહેલાં સંધવિમલને નામે મૂકી એવી નોંધ કરવામાં આવેલી કે કોઈ પ્રતોમાંની અશુદ્ધતાને લઈને 'મેલો સંધવી' એવું કર્તાનામ પણ વંચાય છે. પરંતુ ઉદ્ઘૃત ભાગમાં આ બેમાંથી એકે નામ નથી. પછીથી કર્તા મુનિસુંદરસૂરિશિષ્ય શુભશીલગણિ હોય એવો પણ તર્ક કરવામાં આવેલો. પરંતુ એ તર્કને પણ કોઈ પ્રમાણભૂત આધાર નથી. તેથી કૃતિ મુનિસુંદરસૂરિના કોઈ અજ્ઞાતનામા શિષ્યની જ ગણાવી જોઈએ. આ કૃતિની થોડીક હસ્તપ્રતોમાં 'મુનિસુંદરસૂરિ'ને સ્થાને 'સોમપુંડરસૂરિ' એવો પાઠ મળવાથી કૃતિ કેટલેક સ્થાને સોમપુંદરસૂરિ શબ્દને નામે તથા ભૂલથી મુનિસુંદરસૂરિને નામે કે સુંદરશિષ્યને નામે પણ નોંધાયેલી છે.]

૯૬. હેમકંસગણિ (ત. સોમપુંદરસૂરિ, મુનિસુંદરસૂરિ આદિના શિષ્ય)

(૧૪૧) પડાયશ્યક ખાલા. ર.સં. ૧૫૦૧

ત્રેયાંસિ શ્રી મહાવીરઃ સ શ્રી સંધસ્ય યચ્છતાત્
યસ્યાસા કલ્પવટીવ, મનોત્રાંજિતદાવિની.

શ્રી વર્ધમાન જિનશાસનરાજ્યનેતા

વિશ્વત્રયાદ્રભુતચરિત્રયુગપ્રધાનઃ,

શ્રી સોમસુંદરચુર્યુર્યુચક્રવર્તી

ભૂવાદમેયમહિમા મમ સુપ્રસન્નઃ.

૨

તત્પદ્મનાયકાઃ શ્રી મુનિસુંદરસૂરયો જ્યંત્યધુના,

જયચંદ્રસૂરિ-જિનકીર્તિસૂરિપરિવારપરિકરિતાઃ.

૩

સ્વાન્યયોરુપકારાય લિખ્યતે લેશતો મયા

પડાવશ્યકસૂત્રાણાં વ્યાખ્યા બાલાવબોધિની.

૪

પહિલઉં સકલ મંગલીકનઉં મૂલ શ્રી જિનશાસનનઉં સાર, ઈંચાર અંગ ચઉદ પૂર્વનઉં ઉદ્ધાર, સદૈવ શાશ્વતઉં પંચ પરમેષ્ઠિ મહામંત્ર નવકાર. અત - ઇતિશ્રી તપાગણનાયક સકલસુવિહિતપુરંદર શ્રી સોમસુંદરસૂરિ શ્રી મુનિસુંદરસૂરિ શ્રી જયચંદ્રસૂરિ પદ્મકમલસેવિના શિષ્ય મહોપાધ્યાય શ્રી હેમડ'સગણિના આદ્યવરાખ્યર્થતયા કૃતોડયં પડાવશ્યક બાલાવબોધ આચંદ્રાક્ષંતંઘાત.

(૧) સંવત ૧૭૮૩ વર્ષે ચૈત્ર વદિ ૮ રવિવાસરે શ્રી અહમમ્મદ નગરે પં. શ્રી ગુણસાગરજી શિષ્ય મુનિ ધીમસાગર વાચનાર્થ. પ.સં. ૨૦૨-૮, દે.લા.પુ.લા.નં.૨૦૧-૯૮. (૨) પ.સં.૭૪-૧૯. એમન નં.૯૭ (૩) સં.૧૮૧૨ પો.ત.પ ચુર લ. ન્યાંનવિજયગણિશિ. પં. વિવેકવિજય લ. વડાલિ આમે ઇંડર દેસે. પ.સં.૮૭, વિજયપુર નં.૪૫. (૪) પ.સં.૬૮, ચુ.નં.૬૨-૭. (૫) લ.સં. ૧૮૪૧, ગ્રં.૪૯૯૭, પ.સં.૧૨૪, લી.ભં. દા.૨૦ નં.૭ (૬) લ. સં.૧૭૬૭, પ.સં.૧૦૯, હા.ભં. દા.૫૬ નં.૧૭. (૭) પ.સં.૬૨, જૂની પ્રત, હા.ભં. દા. ૬૦. (૮) ભાવ.ભં. (૯) પ.સં. ૮૦, ગ્રં. ૩૫૦૦, લી. ભં. દા. ૧૩ નં.૧૫. (૧૦) સં.૧૧૧૩, ગ્રં. ૨૭૦૦, પ.સં.૪૫, સેં.લા. નં.૪૭૦૯. (૧૧) પ.સં.૬, અપૂર્ણ, જશ. સં.(૧૨) પ.સં. ૩૯૫ ૧૪૩, મોટા ચુટકો, યશોવદિ. પો.૨૭. (૧૩) ભાં.ઇ. સન ૧૮૬૨-૬૫, પીટર્સન પ. નં.૮૭૨. (૧૪) સં. ૧૫૩૯, ગ્રં. ૩૭૭૩, પ.સં ૫૮, વી. ઉ.ભં.દા. ૮. (૧૫) પ.સં.૮૯, વી.ઉ. દા.૮. (૧૬) સં.૧૩(૧૫)૧૩ વર્ષે આસો વદિ ૯ શનૌ લખિતં સહી. પ.સં. ૫૦, મ.જૈ.વિ. નં.૧૩. [આલિસ્ઠઓષ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી, હેમૈશા-સૂચિ ભા.૧(૧૭, ૧૯૪, ૪૭૧, ૫૬૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૮૦, ભા.૩ પૃ.૧૫૭૭-૭૮. પહેલા ભાગમાં હાલા ભંડારની કોઈ પ્રતને આધારે સં.૧૫૦૧માં દીપોત્સવીદિને કૃતિ

રચાયાની નોંધ કરવામાં આવેલી, પરંતુ પછી ઉદ્ધૃત ભાગોમાં દિવાળી-
દિનનો ઉલ્લેખ નથી.]

૯૭. અજ્ઞાત

(૧૪૨) ઋષિદત્તા રાસ ર.સં.૧૫૦૨

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૫૬. સહજસુંદરની આ નામની કૃતિ
ર.સં.૧૫૭૨ની મેળે છે તેમાં કર્તાનામ અરંભે છે ને અંતમાં નથી, તેથી
એ કૃતિ ભૂલથી અજ્ઞાતકર્તાક લેખાઈ ગઈ હોય એવો સંભવ છે. સંવતનું
અર્થઘટન જુદી રીતે થયું હોય.]

૯૮. ધનદેવગણિ

(૧૪૩) [+] સુરંગાભિધાન નેમિ કાગ ર.સં.૧૫૦૨

આ કૃતિ સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને ગુજરાતી એમ ત્રણ ભાષામય છે.
રતનમંડનગણિએ પણ જુદો 'નેમિનાથ નવરસ કાગ' એ જ ત્રણ ભાષામાં
રચ્યો છે, અને તે જ સમય આસપાસમાં. જુઓ પંદરમી સદીના અંતમાં
રતનમંડનગણિ.[સુધારેલી માહિતી.]

આદિ- પહેલાં, સંસ્કૃતમાં મંગલાચરણ શાદ્દલ શ્લોકમાં છે પછી પ્રાકૃ-
તમાં નીચે પ્રમાણે શાદ્દલ છે :

દેવી દેવિ નવી કવીશ્વર તણી વાણી અમીસારણી. ૧

વિદ્યાસાયર તારણી મલ ઘણી હંસાસણી સામિણી

યાંદા દીપતિ જીપતિ સરસતિ મઈ વીનવી વીનતી,
બોલું નેમિકુમાર દેલિની રતિ કાગિઈ કરી રંગતી. ૨

સરસતિ મુઝ મતિ દેવીઅ દેવીઅ તું જગિ સાર રે,
નીલકમલ ફલ સામલ જિનવર વરણવું નેમિકુમાર રે. ૩

કામિત ફલ દાતાર સામી નેમિકુમાર

હાર મનોહર એ મુગતિરમણિ-વર એ.

અંત - જ્ઞાન ઉપતું જાણીય રાણીય રાઈમઈ રંગી,
ગિરિ સિરિ સામીય નિરખીય હરખીય સા નિજજ અંગી,
સામી દેવલ કામિની, કરિ ધરી રાજમતી નાદરી,
સા સારી નિજ કાજ રાજકુમરી, મગતિષ ગઈ સા વરી
જે દેવઘગિરિ રાય ઉપરિ ગમઈ શ્રી નેમિ પાયે નમઈ,
તે પામઈ સુખસિદ્ધિ રિદ્ધિ હિ રમઈ શ્રી શાશ્વતી ભોગવઈ.

(૧) ઇતિ શ્રી સુરંગાભિધા નેમિકાગઃ સંપૂર્ણઃ સંવત ૧૫૦૨ વર્ષે

કૃતો ધનદેવગણિના. પા.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૪૩-૪૪.]

૯૯. ધર્મસુંદર (કક્કસૂરિશિ.)

(૧૪૪) શ્રીપાલ પ્રબંધ અથવા ચોપાઈ ૨. સં. ૧૫૦૪ આસો ખયનગરે
અંત -

*

કક્કસૂરિ ગણુધાર

ભણુધ ધર્મસુંદર ઉવઝાવ, રિક્કિ હુરુપઇ સિક્કિયક પસાય. ૬૮
જન્મ લગઇ જેતઉ તપઇ, તેતઉ ફલ હુઈ ઇણુઇ જપિઇ
શુણુ સવિહ્નં જિમ ગરૂઅઉ સત્ત્વ. તત્ત્વ હં સિક્કિયક તિમ તત્ત્વ. ૬૯
પૂરવ ઉદાય) તણુઉ સમુધાર, ચિંતામણિનઉ એ અવતાર
લક્ષ જાપ ફલ ઇણુઇ શુણુઇ, અંતર વયરી સવિ નિજીઈ. ૭૦
પહિલઉ મંગલ સવિ અરિહંત, ખીજઉ સિક્કિયક જયવંત
ત્રીજઉ વિમલદેવ સુવિશાલ, ચઉથઉ મંગલ રાઉ શ્રીપાલ. ૭૧
ખયનયર વરિ સંવત પતર, આસો માસિ વરિસ ચડોતર
રચ્ચઉ એતઉ શ્રીપાલ પ્રબંધ, નંદઉ તાં જાં સસિહર સિધુ. ૭૨
નંદઉ તાં જાં મેરૂ ગિરિંદ, દૂ મંડલ નઈ તારાવૃંદ
મુનિવર શ્રાવગ તાં લગિ જપઉ, દિણુકર જિમ એ તિહ્ચણિ
તપઉ. ૭૩

રાજા મંત્રિ તણુઇ આગ્રહિઈ, કરિઉ કવિત ભવિયજ્ઞ સંગ્રહિઇ
સુણુતાં સંપદ સંઘનઇ મિલિઉ, ભણુતાં શુણુતાં અફલાં ફલિઉ. ૭૪

(૧) વાકાં

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૮૮-૮૯.]

૧૦૦. વિદ્યાકીર્તિ

(૧૪૫) જીવપ્રબોધ પ્રકરણુ ભાષા ૨. સં. ૧૫૦૫ માર્ગસિર સુદિ
ભૃગુદિને

(૧) હિસાર દુર્ગે પં. વિદ્યાકીર્તિગણિકૃતે લિખિતમિદં વાં અભય-
ચંદ્રેણુગણિના. જિ. ચા. નં. ૬૦૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૫૮૦.]

૧૦૧. સંઘકલશાગણિ (ત. રત્નશેખર - ઉદયનંદિશિષ્ય)

આ કવિના શુરુ ઉદયનંદિના સં. ૧૫૦૬ના અને સં. ૧૫૧૨ના ધાતુ-

પ્રતિમાલેખમાં તપગચ્છનાયક જયશેખરસૂરિના અને રત્નશેખરસૂરિનાશિષ્ય તરીકે તેને જણાવેલ છે. છુ. ૨ નં. ૧૧૪૮.

(૧૪૬) સમ્યક્ત્વ રાસ ૨. સં. ૧૫૦૫ માગ૦ તત્ત્વવાડા

કૃતિ આઠ ભાષામાં રચાયેલી છે.

આદિ - પરમાણુદં રમાનઉ કંદો, પૂનિમ સસિ જિમ નયણાણુદો,
ચિદાતંદ મય જિણુ જયઉ. ૧
કેવલ-કમલા-લીલાવાસો, વાસવ સત્ત્વિય મહિમનિવાસો,
સાસય જિણુવર વંદીઈ એ. ૨
વિમલાચલ રેવયગિરિ રાય, તસ સિરિ આદિ નેમિ જિણુ-પાય,
કમલિ રમલિ કરિ ભમર જિમ. ૩
નવકોટી મારૂઆડિ કહીજઈ, તલવાડાઉં તેહમાહિ ગણીજઈ,
જાણીજઈ સયરાયરિઈ એ. ૪
તિહાં સિરિ વિમલ જિણુસર વીર, સંતિ પાસ જિણુ સાહસ ધીર,
એ ચ્યારઈ જિણુવર નમીએ. ૫
ગોચમ સોહમ જંખૂ સામિ, પહુ પૂઠિઈ પહુતા સિવડામિ,
નામિઈ નવનિધિ ખમાઈ એ. ૬
નિય ગુરૂ હિયસાયર હિયકારિય, હિયડઈ ધારિય નિય મતિ સારિય,
રાસ રચિયુ સમકિત તણુઉ એ. ૭
વસ્તુ.

વીર જિણુવર વીર જિણુવર મેરૂ ગિરિ ધીર,
તલવાડાપુર મંડણુઉ, નમિય અવર ત્રેવીસ જિણુવર;
વિહરમાણુ સાસય જિણા ગોચમાઈ ગુરૂ તહા નિય ગુરૂ,
સમરિય સરસતિ સામિણી, સાસણુદેવી તહેવ,
રાસ રચિયુ સમકિત તણુઉ, નિય મતિ માનિઈ હેવ. ૮

અંત - તપગચ્છ નાયક જગતિત્રઉ એ માલકંતડે;

શ્રી સોમસુંદરસૂરિ, સુણિ સુંદરે, શ્રી સુનિસુંદરસૂરિ માલકંતડે,
જયવંત જયચંદ્રસૂરિ, સુણિ સુંદરે * * ૮

શ્રી ગુરૂરાજ વિશાહરાજ, માલકં. ચિહું દિસિ કરઈ વિહાર, સુણિ.
સમકિત રચણુ પ્રકાસતાં, માં સાસણુ ભાસ ભાસણુ હાસ. સું ૬
એ ચ્યારઈ ગુરૂ તપગચ્છ ગુરૂ એ, માં રત્નશેખરસૂરિરાય સું
ઉદયનંદિ ગુરૂ વંદિઈ એ, માં જંગમ તીરથ પ્રાય સું ૧૦

સંવત ૫૫૨ પંચોત્તરથં એ, મ ૦ માગસિર રચિઉ રાસ સુ ૦
તલવાડા પૂરિ નિપતુ એ મા ૦ પુણ્યરસ કલસ સંકાસ. સુ ૦ ૧૧
૫૬૬ ગુણ્ઠ મતિ સદ્વલ્લં એ મા ૦, જે સુણ્ઠ સમકિતરાસ,
સમકિત પામી તે કમ્પે મા ૦, પામઇ શિવપુરિ વાસ. સુણિ. ૧૨
જાં લગઇ ચંદ સૂરિજ તપઈ મા ૦, જાં જલનિહિ જલ પૂરિ,
તાં જયઉ સમકિત સુરતર એ મા ૦, સંઘ મણોરહ પૂરિ. સુણિ. ૧૩.

(૧) ઇતિ પં. સંઘકલસગણિ વિરચિતં સમ્યક્ત્વ રાસ સમાપ્ત. સં.
૧૫૩૮ વર્ષે ચૈત્ર સુદિ ૧ દિને પૂજ્ય પં. જયહેમગણિશિષ્ય લાવણ્યધીર-
ગણિના લિખિતં. સાગર ભં. પાટણ. (૨) પ.સં.૬-૧૪, પ્ર. કા. ભં.
નં. ૪૨૬. [હેત્તેત્તસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૧૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૪૪-૪૫, ભા. ૩ પૃ. ૪૫૬-૫૭.]

૧૦૨. જિનસૂર [?] (ત. સોમસુંદરસૂરિ-વિશાલરાજ-સુધા-
ભૂષણશિ ૦)

(૧૪૭) ગૌતમપૃષ્ઠા ખાલા ૦ (વસુધાભૂષણ) ૨. સં. ૧૫૦૫ આસપાસ
કે ૧૬મી સદી પ્રારંભ

આદિ - નત્વા વીરજિનં ખાલાવખોધો લિખ્યતે મયા

શ્રીમદ્ગૌતમપૃષ્ઠાયા વાચનાર્થં વિશેષતઃ ૧

શ્રીસોમસુંદરશ્રીસુનિસુંદરસદ્વિશાલરાજેન્દ્રાઃ

શ્રીસોમદેવગુરવો જયંતિ જનકદેવવૃક્ષસમાઃ ૨

અંત - શ્રીસોમસુંદરાચાર્ય-સુનિસુંદરવાગ્સુધાં

પીત્વા વિશાલરાજેન્દ્ર-સુધાભૂષણસેવિના

શ્રી ગૌતમપૃષ્ઠાયા ખાલાવખોધ ઉત્તમઃ

લિખિતા સુનિવિજયગણિનાં હર્ષપુરેણ ભાવતઃ

(પા.) લિખિતા જિનસૂરેણ હર્ષપુરેણ ભાવતઃ

- ઇતિશ્રી ગૌતમપૃષ્ઠા ખાલાવખોધ વસુધાભૂષણાભિધા સંપૂર્ણઃ

(૧) સં. ૧૮૦)૪ આસો સુદ ૯ પ્રભવ સંવતસરે ગુરવારે ભ. વિજયક્ષ-
માસુરિશિ. સુનિવિજય ગ. લ. એલા વૃદ્ધિવિજય ગ. વાચનાર્થં. [ભંડાર ૬]

(૨) ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૬-૮૦. નં. ૩૭૯. (૩) લ. સં. ૧૭૫૬, પ. સં. ૫૮,
હા. ભં. દા. ૫૯ નં. ૬. (૪) સં. ૧૮૩૭ માહા વદિ ૧૩ સોમ સિ ૦
પૂજ્ય ઋષિ સમરથ શિષ્ય ઋષિ મનીરામ શિષ્ય ઋષિ ઓતીરામ શિષ્ય
ઋષિ ઉત્તમચંદ વૈ હુકમચંદ પદનાર્થ. પ.સં. ૩૫, ગોડીજી નં. ૩૮૩.

(૫) અં. ૧૫૦૦, સં. ૧૮૪૧ વૈ. સુત્રી ૧૩ ગૈ પં. મોતિવિજય લ. ભરૂચ મધ્યે. પ.સં. ૭૬, ગોડીજી નં. ૪૧૧. (૬) સં. ૧૮૮૩ માગ-સર સુદ ૧૪ બુધ લગ્ન મહાવદ્દેસે દેવાલ નગરે ઋ. સોભાગ્યચંદ્રશિષ્ય ઋ. કૃતેહચંદ લ. પ.સં. ૪૬, ગોડીજી નં. ૪૩૫ (૭) અં. ૧૫૦૦, પ.સં. ૩૯, મ. જૈ. વિ. નં. ૫૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લ. ૧ પૃ. ૧૮૦, લ. ૩ પૃ. ૧૫૭૬-૮૦. પહેલાં વિશાલરાજને કર્તા ગણી પછી એના પ્રશિષ્ય જિનસૂર કર્તા હોવાનો સંભવ દર્શાવ્યો છે પરંતુ જિનસૂરનું કર્તૃત્વ પણ સંદિગ્ધ છે. એમનો ઉલ્લેખ લલિયા તરીકે જણાય છે. સોમસુંદર-મુનિસુંદર-વિશાલરાજ-દ્ર-સોમદેવના કોઈ શિષ્યની આ રચના હોવાનું સમજાય છે.]

૧૦૩. ઉદયધર્મ (તં રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય)

એમણે 'વાક્યપ્રકાશ ઔક્તિક' સં. ૧૫૦૭માં રચેલ છે, જેના પર ઉર્ષકુલે સંસ્કૃતમાં વૃત્તિ કરી છે :

મૂલ - શર તપગણગગનાંગણ, તરણિ શ્રી રત્નસિંહસૂરીણાં,
શિષ્યાણુનેદમૌક્તિકામુદિતુદયધર્મસંજેન. ૨૪

વૃત્તિ - શ્રી હેમચિમલ નામના શ્રી શુરવસ્તપગણેધિકા ધામ્ના,
જે જયતિ સુગુણોદયઃ કીર્તિં દધિમધુરાં દધયઃ ૧

તત્પાદાંભોજયુગે રંગેણાલયતિ બાલકસ્તેન,
ઘટના કૃતા વિશિષ્ટા જ્ઞાનભૂતા ઉર્ષકુલ નામના.

વાક્યમકલશકારકમૌક્તિકમૌક્તિકમનંક વૃત્તિમિદં,

વ્યાખ્યાદારવિધાના ઋદ્ધગુણયોગ્યં વ્યધાયિ વિધિનેતિ. ૩

(૧) સં. ૧૧૮૬ વર્ષાઋતૌ ભા. ૦ શુ. ૩ એમ સિદ્ધપુર નગરે વાક્યપ્રકાશ નામૌક્તિક વૃત્તિત્રેખ્યાંયકે. વૃદ્ધ તપાપક્ષે સોમધીરગણિ-શિષ્ય પં. વિનયમંદિરગણિભિઃ પ.અં. ૧૫-૧૧, જૈ. એ. ઇ. ભં. નં. ૧૧૮૮. (૨) લ. સં. ૧૬૪૮. પ.સં. ૫, અંધમાન ૧૨૯, લીં. ભં. દા. ૨૩. (૩) ઉર્ષકુલની ટીકા સહિત પ.સં. ૧૪, અંધમાન ૫૫૦, લીં. ભં. દા. ૨૩. (૪) ધર્મસાગરગણિના લેખિ સં. ૧૬૦૧ વૈ. શુ. ૧૩. પ.સં. ૪, અમય. નં. ૩૭૨૧. (૫) વિ. દા. જાણી.

આ અંધ યશોવિજય પાટશાળા મહેસાણા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. (૧૪૮) + ઉપદેશમાલા કથાનક છપ્પય (ઉવએસમાલ કહાણુય છપ્પય) આદિ - વિજય નરિંદ જિજ્ઞિંદ વીર ઉત્થિહિં વય લેવિહુ.

ધનમહાસ ગણિ નામિ ગામિ નવરિહિં વિહરઇ પહુ,
નિયપુતક રણસીહરાય પડિબોહય સારિહિં
કરઈ એસ ઉવએસમાલ જિણવયણ વિચારિહિં
સય પંચચાલ ગાહા રયણ મણિકરંડ મહિયસિ મુણઉ,
મુહભાવિ મુદ્ધ સિદ્ધંતસમ સવિ મુસાહુ સાવય મુણઉ. ૧

અંત - ઇણિપરિ સિરિ ઉવએસમાલ કહાણુય

તવ સંજમ સંતોસ વિણુયવિજ્ઞાઇ પહાણુય

સાવય સંભરણુથ અત્યપય જીપય છંદિહિં

રયણસીંહસૂરીસ સીસ પલણુઈ આણુદિહિં

અરિહંતઆણુ અનુદિણુ ઉદયધનમ મૂલ મત્યઈ હઉં

ભો ભવિય ભત્તિસત્તિહિં સહલ સયલ લગ્નિલીલા લહઉ. ૮૧

[આલિસ્તઓઇ ભા.૨, હેઝૈસાસુચિ ભા.૧ (૫.૪૦૨ રતનસૂરિ-શિષ્યને નામે).]

પ્રકાશિત : પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૫-૬, ભા.૩ પૃ.૪૦૧ તથા પૃ. ૪૫૭-૫૮. પહેલાં ચૌદમી સદીમાં રતનસિંહસૂરિશિષ્ય વિનયચંદ્રની સંભાવના કરી હતી. પછી આ ઉદયધર્મની સંભાવના કરી છે. 'ઉદય ધર્મ' એ શબ્દમાં કર્તાનામ જોવું કે કેમ એ પ્રશ્ન જ રહે છે. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ છે.]

૧૦૪. આનંદમુનિ

(૧૪૯) + ધર્મલક્ષ્મી મહત્તરા ભાસ ર.સં.૧૫૦૭

આદિ -

હાળ પ્રથમ

સકલ સદા ફલ વિમલગિરિ, જિણ ચઉવીસ પ્રણામ,

કરિસૂં કવિતુ સોહામણું એ, ગચ્છ રતનાગર નામે. ૧

અંત - જણતી એ શરૂ ઉવનાર, શ્રી ધર્મલક્ષ્મી મહત્તરા એ,
મંડલુ એ નગર પ્રવેસિ, સંવત પનર સતોતરઇ એ,

શ્રી મુહત્તર એ ભાસ કરેસિ, ઓસવંસિ આનંદમુનિ ૫૧

શ્રી સંધૂ એ સિહિં અનદિન, મંડલુ ભીમ સહોદર એ,

સોની એ લોજા તન સંધપતિ માણિક પય નમઇ એ

ધામિણિ એ દો આસીસ, શ્રી રયણસિંહસૂરિ પરિવાર સહ

જીવું એ કોડી વરીસ, શ્રી ધર્મલક્ષ્મી મહત્તરા એ. ૫૨

કુલક

શ્રી ધર્મલક્ષ્મી મુહતરા, અવિચલ જાં સસિભાણુ,

અહનિસિ એહ ગુણ ગાઈતાં, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કદવાણુ.

૫૩

—અંથાઅ ૭૫.

પ્રકાશિત : જૈન ઐતિકાસિક યૂજર્ક કાવ્યસંચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૪૫-૪૬.]

૧૦૫. રતનાકરસૂરિ

દેવાલ કવિના સમકાલીન હોવા જોઈએ તેથી આ કવિને દેવાલ કવિ પછી મૂકેલ છે.

(૧૫૦) + આદિનાથ જન્માભિષેક

આદિ-

વસ્તુ.

વિનીયનયરી વિનીયનયરી નાભિ નિયગેહિં

મરૂદેવિહિ બિયરિસર, રાય હંસ સારિચ્છ સામિય,

સિરિ રિસહેસર પદમ જિણુ, પદમ રાયવર વસહગામિય,

વસહ અલંકિય કણુય તણું, જાગો જગ આધાર,

તસુ પય વંદિય તસુ તણો, કહિથું જન્મ સુવિચાર.

૧

અંત -

વસ્તુ.

રિસહ મજજણુ રિસક મજજણુ કરિય સુરગય,

હાપાડિય જય જય કરિય, જનની પાસિ મિલ્હેવિ જતા;

નંદીશ્વર અકુ દિવસ, કરિય દેવ દેવી નિય દાણુ પતા,

છણિ પરિ સયલ જિનેશ્વરહિ, કરહુ ન્હવણુ બહુ ભતિ

મુનિ રચણુાયર પાવહર, જિમ તુમ દિયઇ વરમુતિ.

૧૨

[આવિસ્થઓઈ ભા.૨, મુગુકસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૪૧, ૧૪૬).]

પ્રકાશિત : ૧. (દેવાલની સ્નાન પૂજામાં અંતર્ગત) વિવિધ પૂજાસંગ્રહ.

[અને અન્ય પૂજાસંગ્રહો.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૪૧-૪૨.]

૧૦૬. અજ્ઞાત

(૧૫૧) + વસંતવિલાસ સં. ૧૫૦૮ ભાદ્ર. શુ. ૫ ગુર પહેલાં

આદિ - પહિલું સરસતિ અરચીસું, રચીસું વસંતવિલાસ,

વીણુ ધરઇ કરિ દાહિણુ, વાહણુ હંસલુ જાસુ.

૧

પહુ તીય તિહણી હિવ રતિ વરતિ; પહુતી વસન્ત,
દહ દિસિ પસરઇ પરિમલ, નિરમલ થ્યા નલ અન્ન. ૨

અન્ત - દમનહ ગુણિ મદમાતઝે, રાતઝે રૂપિહિ ભૂંચુ
કુન્ઃ કુસુમ રમાડઇ; છાંડઇ ચાંપુદા સંગ. ૮૫
ઇચ્છુ પરિ નિતુ પ્રિય રંજવઇ, મંજુ વધણુ ઇચ્છુ દાઇ,
ધન ધન તે ગુણવન્ત, વસન્તવિલાસ જે ગાઇ. ૮૬

(૧) શુભં ભવતુ લેખક પાઠકયોઃ છ. છ. શ્રી ગૂર્જર શ્રીમાલ વંસે સાહ
શ્રી દેવલ સુત સાહ શ્રી અંદ્રપાલ આત્મપદનાથ. આમન્ત્રણ વિક્રમાર્ક
સમયાતીત સંવત ૧૫૦૮ વર્ષે મહાભાગવતસ લાદ્રપદ શુદ્ધિ પ ગુરૌ અદ્વેદ
શ્રી ગૂર્જરધરિયાં મહારાજધિરાજસ્ય પાતશાહ શ્રી અહમદશાહ કુતુબદીનસ્ય
વિજયરાજ્યે શ્રીમદ્અહમદશાહ વાસ્તુસ્થાને આચાર્ય રત્નાગરેણુ લિખિ-
તોઽયં વસન્તવિલાસઃ [ગૂહાયાદી.]

પ્રકાશિત : ૧. ગુજરાત શાળાપત્ર પુ. ૩૧ (સને ૧૮૯૨) પૃ. ૮૬-
૮૫, ૧૧૩-૧૧૬, ૧૩૫-૧૩૮, ૧૬૨-૧૬૭, ૧૬૩-૧૬૬. ૨. હાજમહમ્મદ
રમારક ગ્રંથ. ૩. પંદરમા શતકનાં પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્ય, પ્ર. ગુ. વ. સોસાયટી
અમદાવાદ - આ ગ્રંથમાં સંશોધિત કરી છપાવનાર (સ્વ). દિ.બ. કેશવલાલ
હર્ષદરાય ધ્રુવ. [૪. સંપા. મધુસૂદન મોદી. ૫. સંપા. કાંતિલાલ બ વ્યાસ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૫૪-૫૫. ત્યાં આ રત્નાકરસૂરિને નામે
મૂકી નીચે પ્રમાણે નોંધ કરી છે :

“આ કાવ્યનાં અવતરણુ રત્નમંદિરગણિકૃત ‘ઉપદેશતરંગિણી’ (કે
જેની હસ્તપ્રત સં. ૧૫૧૬ના ચૈત્ર સુદ રત્ના દિને લખાયેલી મળે છે)માં
લેવાયાં છે. દા. ત.

અતિયુગ ચરણુ ન ચાંપયે, ચાંપયે અતિહિ સુગંધ,
રૂઝયે દોહગ લાગયે, આગયે એહ નિબંધ. ૫

આમ અનેક કારણો છે કે જે પરથી આ કૃતિ ખુદ રત્નાકરસૂરિકૃત
હોય એમ પ્રાયઃ પ્રતીત થાય છે, તે કારણો માટે જુઓ ‘જૈન ચિત્ર
કલ્પદ્રુમ’માં ‘ગુજરાતની જૈનાશ્રિતકળા અને તેના ઇતિહાસ’ એ લેખનાં
પૃ. ૪૪-૪૮.”

પરંતુ હવે આ કૃતિ અગ્રાતકર્તૃક હોવાનું સ્વીકૃત થઈ ગયું છે.
રત્નાકરસૂરિ તે માત્ર લિપિકાર છે. કર્તા જૈન કે જૈનેતર હોવા વિશે

મતભેદ છે, પણ સામાન્ય રીતે જૈનેતર કતાં જ્ઞાનવામાં આવે છે.]

૧૦૭. શુભશીલગણિ (ત. મુનિસુન્દરસૂરિશિ૦)

(૧૫૨) પ્રસેનાજીત રાસ ર.સં.૧૫૦૯

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૫૬.]

૧૦૮. રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય

(૧૫૩) રત્નચૂડ મહિચૂડ રાસ ર.સં.૧૫૦૯ (પા.૦ સં.૧૫૦૧, ૧૫૧૪)

કૃતિ દુહા, ચોપાઈ અને વસ્તુ છંદમાં છે.

આદિ - સરસતિ દેવી પય નમી, માગિસઉ ચિત પસાઉ,

રત્નચૂડ ગુણ વર્ણવઉં, દાન વિષય જસ ભાઉ. ૧

જંખૂદીવહ માહિ અછઈ ભરતક્ષેત્ર અતિ ચંગ,

તામલતી નયરી તિહિં, રાજ અનિત નરિંદ. ૨

અંત - રત્નચૂડનુ સુણુ વિચાર, પાત્ર દાન દીવઉં તિણુ સાર,

દાનપ્રભાવિઈ એવડી ઋદ્ધિ, દાનપ્રભાવિઈ પામી સિદ્ધિ. ૩૪૦

દાન શીલ તા ભાવનસાર, દાન તણુઉ ઉત્તમ વિચાર,

દાનિઈ જસ કીરતી વિસ્તરઈ, ત્રિણિ જીવ દાનિઈ પણ તરઈ. ૩૪૧

પત્ર નવોતરઈ હઉં પ્રગંધ, પદતાં ગણતાં ટલઈ સવિ બંધ,

બહુલ બીજ ભાદ્રવઈ હતી, કવિત નીપનું ભૂગ રેવતી, ૩૪૨

તવગણિ રચણુસિંધ સૂરિંદ, અમૃતકલાં કરી કુલિ નવચંદ,

તાસ તણુઉ સેવક ભિચરઈ, પટપદ ચરણુ કમલ અણુસરઈ. ૩૪૩

શિવમુખ હુઈ ઇણઈ ભણઈ, મુગતિ મર્મ લાભઈ ઇણુ ગુણઈ,

દ્રવ્ય કીરતિ સંપદ સંપન્નઈ, ચંદ સૂરિજ બં નિરમલ

તપઈ. ૩૪૪

એ ગંગલ નઈ એહ કલ્યાણુ, ભણુ મુણાવઉં બં શસિ ભાણુ,

રત્નચૂડ ચરિત્ર એ સાર, શ્રી સંધનઈ હુઈ જયજયકાર. ૩૪૫

(૧) એલા દેવજી પડનાર્થ...ખરતરગરછે પં. મહિમસાગર વાચનાર્થ.

પ.સં.૬-૧૭, વિ. ને. ભં. નં.૩૩૪૯. (૨) લં બહાદરપુર મધ્યે પ.સં.

૧૩-૧૫, પ્રથમ પત્ર નથી, મ. જૈ.વિ. નં.૩૯૭. (૩) સંવત ૧૬૬૩

આં વર્દિ ૮ ભૂગૌ અંચલગરછે પં. વિજયહર્ષસિ. પુણ્યકુશલ પડનાર્થ

સિં જોઆણા મધ્યે લુહોરા નાથાકેન પ્રભાસે વાસ્તં પ.સં.૧૪-૧૩,

મ.જૈ.વિ. નં.૪૮૭.

અંત - (પાડાંતર)

પતર એકોત્તરઈ નીપતો પ્રખંધ, રતનચૂડનો એહ સંખંધ,
બહુલ ખીજ ભાદ્રવહ હતી, ઇવિત નીપતું ભૂગુ રેવતી. ૩૩૬
વડતપગઇ રતનસૂરિંદ, ઉદભૂત કલા અભિનવઉ ચંદ,
તાસ સેવક ઇમ ભિયરઇ, પટપદ ચરણ કમલ અણુસરઇ. ૩૪૦
સર્વ સુષ હુઇ એણઇ ભણિઈ, નરનારી જે નિશ્ચઈ સુણઇ,
તેહ ઘરિ લખિમી સદા તપ તપઇ, ચંદસૂર જે નિર્મલ તપઇ. ૩૪૧
એ ગંગલ એહ જ દુઆણુ, ભણઇ ભણાવઇ જાણુ સુખાણુ,
રતનચૂડનો ચરિત એ સાર, શ્રી સંધનઇ કરયો જયકાર. ૩૪૨

(૪) સુમધ(ધ)રી મધ્યે લાં વાં વિજયમૂર્તિગણિના સં. ૧૬૭૬
માગશરિ વદિદ રવો. પ.ક. ૩૬૪થી ૪૩ પં. ૨૧, દે.લા.પુ.લા. નં. ૧૧૦૦/
૪૬૬. (૫) પં. સૂરવિજયગણિશિષ્ય પ્રીતવિજય લિં પ.સં. ૧૨-૧૫,
જિં વિ. (૬) સં. ૧૭૨૫ ચૈત્ર વદ ૪ દિને પં. સુમતિવિજય ગં
શિં મુ. સાધવિજય લિં પ.સં. ૧૩, અભયં નં. ૨૬૮૪.

આદિ - (પાડાંતર)

સરસતિ સામિણિ પીતવું માણું એક પસાઉ,
ખત્રીસ લક્ષણિ આગલઉ, ગાઇસું વત્સરાજ રાઉ. ૧
તેજ નયર પારણુ લણું, અમરાવતી સમું હેઇ,
મૂત લોકિ વત્સરાજ રાજી અવર ન ખીજી દોઇ. ૨

અંત - (પાડાંતર)

દાન શીલ તપ ભાવના સાર, દાન તણુઉ ઉતમ વિચાર,
દાનિ જસ કીરતિ વિસ્તરઇ, ત્રિણિ જાવ પણુ દાનિ તરઇ. ૩૩૮
પતર નવોત્તરઈ એઉ પ્રખંધ, પદના ગુણતાં કહિ વિલંબ,
દાન માનઈ હું નિરમલ સિકિ, દિનિ દિનિ વાધઇ બહુ ઘરિ
ઝલિ. ૩૩૯

(૭) ગ્રં. ૩૩૯. સં. ૧૬૦૭ ભાં ૧૦ ૧૩ અકેવાસરે જીરાઉલા-
ગહે લાં સોમકલસસૂરિ વાં શ્રીકલશશિં હેમરતનમુનિ પદસુંદરમુનિ
ગુણપ્રભ સમસ્ત ચતુરિ ગ્રામ મધ્યે મુનિ હેમરતન લખિતં. પ.સં. ૧૭-
૧૫, ડા.અ.ભં. પાટણપુર દા.૩૬ નં. ૨.

આદિ - (પાડાંતર)

પ્રણમસિ ગણુડર ગોપામ રાય, સમરી સરસતિ સામણિ પાય,

રચણ ભોજનદોષ વિચાર, પલણિસ તે સાંભલઉ ઉદાર. ૧

અંત - પતર નવેતર એક પ્રબંધ, પદતાં ગુણતાં ટલઈ કર્મબંધ,
બહુલ ખીજ ભાદ્રવડઇ હતી, કવિત નીપત્તુ ગુરુ રેવતી. ૩૪૭
એક મંગલ એક જ કવ્યાણુ, ભણુકે ભણાવુ જાં સસિ ભાણુ,
રત્નચૂડ એ ચરિત્રક સાર, શ્રી સંઘનઈ હુઇ જયજયકાર.

(૮) પ.સં.૨૦-૧૬, જૈનાનંદ નં. ૩૩૧૨.

અંત - (પાકાંતર)

પતર ચૌદોત્તરઇ હૂઇ પ્રબંધ, ભણુતાં ગણુતાં ટલઇ સવિ બંધ,
બહુલ ખીજ ભાદ્રવડઇ હતી, કવિત નીપત્તુ ભૂયુ રેવતી. ૩૪૦
ધૃતિ કીર્તિ સંપદ સંપજઇ, ચંદ્ર સૂર જાં નિર્મલ તપઇ,
રત્નચૂડ એ ચરિત્રસાર, શ્રી સંઘનઇ હુઇ જયજયકાર. ૩૪૧

(૯) સં. ૧૬૦૮ ભા. ૦ શુ. ૬ શુકે. વા. ૦ આણુંદરતન લ. ૦ મંદલ-
પુર મધ્યે. પ.સં. ૨૦-૧૨, પ્ર. કા. ભં. (૧૦) પ.સં. ૧૩, સારી પ્રતિ
પ્રકટ કરવા લાયક, ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૨-૩ નં. ૧૬૮. (૧૧) સં. ૧૬૫૦
કા. ૦ વદિ ૨ ભોમે તપાગચનાયક ભ. ૦ સોમવિમલસૂરિ પદે ગચ્છાધિરાજ
ભ. ૦ હેમસોમસૂરિ સપરિવારાન્ શ્રી સીરોહી મહાતમરે ચે. ૦ હિરણ સિ. ૦
પા.ભં. (૧૨) સં. ૧૬૩૯ શ્રા. વ. ૨ ચેલા દેવા લ. ૦ જૈન વિદ્યાશાળા
અમદાવાદ. (૧૩) સં. ૧૬૬૧ કા. શુ. ૮ તપાગચે વિજયસેનસૂરિ
રાજ્યે પં. કમલવિજય - ગ. જ્ઞાનવિજય સિ. માડિયાવાડિયા ગ્રામે
જૈન વિદ્યાશાળા અમદાવાદ. [મુપુગૂડસૂચી (અમૃતવિજયને નામે), હેજૈયા-
સૂચિ ભા. ૧ (૬.૫૧૦ - સંઘવિજયને નામે).]

(૧૫૪) જંબૂસ્વામી રાસ ર.સં. ૧૫૧૬ ખીજ આવણુ શુ. સોમ

આદિ - સરસતિ સામણિ સારદા એ, ગાયમ ગણધાર,

રાસ બંધિ ગુણવતીઈ એ સિરિ જંબુ કુમાર.

જંબૂદીવલ જરહલેત મગધ વર દેસ,

નયર રાજગૃહિ જણીઇ એ ઝેણીય તરેસ. ૧

અંત -

ઠવણિ

મલવ સાંમિ પાટિ થાપીયા એ માહાલંતડે આપણિ પુહતા

પારિ સુણિ સુંદર,

મતરંગિઈ આણુંદસિઈ એ મા. ૦ મુગતિ આણિ વરી નારિ,

સુણિ સુંદરે. ૧૦૭

સંવત ધનર સોલોતરે માં ખીજઉ આવણ માસ સુ
શિવતિથિ દ્વંતી ઉજલી એ માં સોમવારિ દ્વંતે રાસ સુ ૧૦૮
તપગચિઠ ગણ અભિનવા એ માં અવતરિયા ગોપમ સ્વામિ સુ
રચણાસઘસૂરિ ધ્યાઇએ માં અષ્ટ મહાસિધિ તામિ સુ ૧૦૯
તાસ સીસ ઈણી પરિ ભણુઇ એ માં વિનય કરી અપાર સુ
રાસ ભણુઉ રલીયામણુઉ માં જસ કરી ભરૂ ભંડાર સુ ૧૧૦
ગણુસિધ ભણુસિધ નિસુણુસિધ એ માં જંખૂ સ્વામિનુ રાસ સુ
તસ ધરિ અંગચિ પાંમીઇ એ માં નવનિધિ તણુઉ નિવાસ
સુ ૧૧૧

અંદ્ર સૂરિજ જા ઉગમઇ એ માં મેરૂ ગિરિ દ્રૂ તાર સુ
તાં લગઇ હરવિઈ ગાઇએ માં સ્વામી જંખૂ કુમાર

સુણિ સુંદરે સ્વામી જંખૂ કુમાર. ૧૧૨

(૧) સં. ૧૬૧૫ માધ શુ. ૬ શનિ વેડા ગ્રાંમ મધ્યે ચાતુર્માસ પં.
ધર્મવર્ધનગણિ - પં. સૌભાગ્યવર્ધનગણિ - લક્ષ્મીસૌભાગ્યમુનિ લખિતં.
૧૮ મું પત્ર કે જે વાળા પ્રતિમાં અનેક કૃતિઓ સંભવે છે, ગો.ના.
(૨) સં. ૧૫૪૧ વૈ. સુદિ ૩ રવી સંધવી થાવર ભાર્યા સુશ્રાવિકા
માતુ તત્સુતા શ્રા. મણુકાર્યે લિ. પ.સં. ૭ જેસલ. ભદ્રસરિ જ્ઞાન ભં.
(૩) શ્રાવિકા ઈંદુ યોગ્ય પડનાર્થ પં. મુનિસુંદરગણિ પ્રતિ લેખાપિતં.
પં.સં. ૪-૧૬, વિ. ને. ભં. નં.૩૨૦૧. (૪) પ.સં. ૬-૧૩, વિ.ધ.ભં.
[મુપુગૂહસૂચી (વિનયરાજને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ ૪૭, પર તથા ૧૩૨, ભા.૩ પૃ.૪૬૪-૬૭,
૪૭૨-૭૩ તથા ૫૭૧. 'રતનચૂડ રાસ' બૂલથી રતનશેખર તેમજ રતનસિંહને
નામે મુકાયેલો તે પછીથી મુધારી લીધું છે. 'જંખૂસ્વામી રાસ' પ્રથમ
રતનસિંહશિષ્યને નામે મૂઠી પછીથી 'વિનય' શબ્દને કારણે રતનસિંહ
શિષ્ય વિનયચંદ્રની કૃતિ માની છે પણ 'વિનય'માં શ્લેષથી પણ કર્તાનામ
જેવું મુરકેલ લાગે છે]

૧૦૯. સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય

(૧૫૫ ક) શત્રુજય સ્તવ ૫૩ કડી ર.સં.૧૫૧૦ માહ શુ. ૧૩, આહદર-
પુરમાં.
આદિ-સમરવિ સરસતિ દેવિ, જિમ મઝમનિ મતિ જીપજઈ એ,

હિઅડલછ ભાવ ધરેવિ, શેત્રુંજ મહિમ તવન ભણઉં એ. ૧

અંત - સુરમણી સુરતર સુરગથી તું, મણવંછિય ફલદાયકુ એ
ભવસાગરિ જલિ ખૂડતાં લોક પ્રવહણુ જિમ તું તારકુ એ,
જયવંત વરતઉ તાં જગમાહિ, ગચણુગણિ જાં સસિ રવિ એ,
સંવત પનર દહેતર વરસિ, માક માસિઈ એ કીધ લવઉ એ. પર
ખાડદરપુર વર નયર મઝારિ, સુદલ ત્રયોદશીનઈ દિણઈ એ,
જે પદમ જે સુણઈ જે ગુણઈ એહ આણુદ પૂરિઈ પૂરિઆ એ,
ઉદય પામીનઈ વલી હુઈ તેહ મુગતિ-રમણિ સિતે વલ્લભુ એ,
સિરિ સોમસુંદર તપગણુરાય, તાસુ સીસઈ ધમ ખોલિઉં એ. ૫૩

(૧) પ.સં. ૩-૧૫, સંધ ભં. પાટણ, દા.૭૫ નં. ૧૫૨. [દેજૈનાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૧, ૨૬૧).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન પૂર્વાચાર્યો રચિત રતવનસંગ્રહ.]

(૧૫૫ ખ) નેમિનાથ [સમવસરણ] રતવન [અથવા છંદ] ૩૬ કડી

આદિ - જાયવ કુલ શિણુગાર, સિરિ નેમીસર પય નમીય
સમોસરણુ વિચાર, કહઉં સંખેવિહિ ગુર ભણીય. ૧
તીર્થંકર રહિ નાણિ, જીપનઈ સવિ ધંદ તિહિ
આવઈ અતિ બહુમાણિ, તિય નિય કરમ કરતિ તિહિ. ૨

અંત - સંખેવિહિ એ જમ જિણુનાહ, સમોસરણુ-કિય જુગપવર
શ્રી ગુર એ સોમસુંદરસૂરિ ગુણિહિ ગોચમ અવર
નિત મિત એ ઇસઉ વિચાર, સવિઅણુ જણુ આગલિ કહછ એ
સેવછ એ એહ ગુર પાય, રિદ્ધિ અનંતી તે લલછ એ. ૩૬

(૧) પ.સં. ૩-૧૮, મારી પારે. [આલિસ્ઠઓછ ભા.૨, મુપુગૃહ-સૂચી (સોમસુંદરસૂરિને નામે પણ), દેજૈનાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૩૪૯, ૪૦૨).]

(૧૫૬ ક) જીવદયા કુલ સજ્જાય મા. ૧૫

આદિ - ગોચમ ગણુહર પય પણુમેવિ, જીવદયાનઉ ખોલિસુ ભેઉ,
જીવદયા સુખ લાભછ બહુ, જીવદયા તે પાલઉ સહ. ૧

અંત - શ્રી સોમસુંદરસૂરિ સુહગુર સાર. ધર્મ તણઉ નિતુ કહછ વિચાર,
સુણુતા લાસછ આગમ મર્મ, જિણવર સાસણિ સાયઉ ધર્મ. ૧૫

(૧) સં. ૧૫૪૯, ૫.૨૧થી ૩૦ની ખંડિત પ્રત, હા.ભં. દા.૮૩ નં. ૭૮.

(૧૫૬ ખ) ચતુર્થી ગીત ગા. ૧૦

આદિ - સફલ ફલિઆ સુરતર ધર અંગણિ, સફલ જનમ સુપવિત,

વંધ્યાચલ તલહરીઈ રાણુપુરિ, સુર(લ) કીધ મઈ જન. ૧

અંત - હેલી હે આજ મઈ દીકા, મણુઅ જનમ હૂઆ મીકા. આંચલી.

યુગપ્રધાન ગણુધર તવગણપતિ, શ્રી સોમસુંદરસૂરિ.

સુમુદ્ધર્તિ ગુરુ ચૈત્ય પત્રી છઈ, દિણિ દિણિ ઉત્સવ ભૂરિ
હેલી રે. ૯

હું નવિ માગઉં રાજ ન રાણિમ, શ્રી યુગાદિ જિણુદેવ.

પણિ એકજિ એતલ્લડઉં માગઉં, ભવિ ભવિ તુઝ પયસેવ હે. ૧૦

(૧) સં.૧૫૩૫ની પ્રત, પ.સં. ૧૧-૧૩, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૧૬૯.

(૧૫૭) પિંડવિશુદ્ધિ આલા.

(૧) ગ્રં. ૧૦૧૦, પ.સં. ૧૭, લીં.ભં. દા.૨૩. [કેટલોગયુરા (સોમ-સુંદરસૂરિને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૪૫, ૪૫૮, ૪૯૫, ૫૫૨ અને ૧૪૮૯. પહેલી બે કૃતિઓ તથા 'પિંડવિશુદ્ધિ આલા.'ને સં. ૧૫મી સદીમાં મૂકી હતી.]

૧૧૦. અજ્ઞાત

(૧૫૮) પડાવરયક આલા ૦ ર.સં. ૧૫૧૨

(૧) પ.સં.૧૨૬, જીર્ણુ પ્રત, સંધ ભં. કોફલિયાવાડા દા.૨૦ નં. ૩૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૯૦.]

૧૧૧. ઋષિવર્ધનસૂરિ (અંચલગચ્છનાયક જયકીર્તિસૂરિશિ૦)

આ કવિએ 'અતિશય પંચાશિકા' યા 'જિનેંદ્રાતિશય પંચાશિકા' રચેલ છે. (ડોસાભાઈ અભેયંદ્ર ભાવનગર ભં. નં.૮૩)

(૧૫૯) [+] નલદંતી રાસ અથવા નલરાજ ચોપાઈ ર. સં.૧૫૧૨
ચિત્રકોટગિરિ(ચિતોડ)માં

આદિ -

ધૂરિ દૂહા.

સયલસંધ સુહસંતિકર, પ્રણમીય શાંતિ જિણેસુ,

દાંન શીલ તપ ભાવના, પુણ્યપ્રભાવ ભણેસુ. ૧

સુણુતાં સુપરિસ વર ચરિય, વાધઈ પુણ્ય પવિત,

દવદંતી નલરાયનૂં, નિસુણુ ચાર ચરિત. ૨

અંત - શ્રીય અંચલગચ્છનાયક ગણુધર, ગુરુ શ્રી જયકીર્તિ સૂરીસર.
જાસ નામિ નાસઈ દુરિત. ૩૨૮

તાસુ સીસ ઋષિવર્ધન સુરિઈ, કીઉ કવિત મન આનંદ પૂરિઈ,
 નલરાય દવદંતી ચરિત. ૩૨૯
 સંવત ૫૧૨ બારેત્તર વાસે, ચિત્રકૂટ ગિરિનગર સુવાસે,
 શ્રીયસંધ આદર અતિ ઘણુઈ એ;
 એહ ચરિત જે ભણુઈ ભણાવઈ, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ ભવ્ય આવઈ,
 નિતુનિતુ મંદિર તસ તણુઈ એ. ૩૩૧

(૧) ૪૭૧ શ્લોક, સાગર ભં. (૨) લિં. સં. ૧૫૭૬ ભ. શ્રી
 જિનસાધુસૂરિણા. પ.સં. ૧૧, હા ભં. દા. ૮૦.

(૩) પંચસમિ ચતુર્મળ્યા સતિ શ્લોકા વિલોકિતા

પ્રાકૃતે નલવૃત્તેડત્ર પ્રત્યેકાક્ષર સંખ્યા. ૧

ઇતિશ્રી નલપંચમવરાસ વડો નલરાસ સંપૂર્ણ. સં. ૧૬૫૦ વર્ષે
 વૈશાખ સુદિ ૭ રવિ લખિતં શ્રી વટપદ્ર નગરે. પ.સં. ૧૬-૧૩, આ. ક.
 ભં. (૪) પ.સં. ૧૦, અમ. (૫) સં. ૧૬૧૬ વર્ષે શાકે ૧૪૮૫ પ્રવર્તમાને
 ચૈત્ર શુદિ ૧ ગુરો શ્રી અંચલગચ્છે. વ્યવન ઉદયકિરણ લિખાપિતં. એક
 ચોપડામાં, પ.ક. ૧૮૦થી ૧૬૫, પં. ૧૮, વિ.ધ.ભં. (૬) પ.સં. ૮-૨૦,
 રા.એ.સો. ખી ડી. ૮૩ નં. ૧૯૧૮. (૭) જૂની પ્રત, પ.ક. ૧થી ૧૬, પં. ૧૧,
 જશન સં. (૮) સં. ૧૫૭૯ સહઆલા નગરે ભન જિનસાધુસૂરિણા લિં
 પ.સં. ૧૧-૧૬, હા. ભં. દા. ૮૦ નં. ૧૭. [મુપુગૂડસૂચી, લીંહસૂચી,
 હેતૈશાસૂચિ ભા. ૧ (૫૩૯૩-ઋદ્ધિવર્ધનને નામે, ૪૧૭, ૬૧૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. રમણલાલ ચી. શાહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ ૪૮-૪૯, ભા.૨ પૃ. ૪૬૭.]

૧૧૨. સંવેગદેવગણિ (ત. સોમગુંદરસૂરિશિ. ભ. રત્નશેખર-
 સૂરિશિ.)

(૧૬૦ ક) પિંડવિશુદ્ધિ આલાવમાધ ૨. સં. ૧૫૧૩

(૧) પ.સં. ૨૯, શ્લોક ૧૧૫૮, અજમગંજ ધનપતિસિંહજી ભં.
 (Notices of Jain Mss. Vol. [૧] p. 103 104) (૨) પ.સં. ૨૫,
 હા.ભં. દા. ૪૯. (૩) ગ્રં. ૧૦૧૦, પ.સં. ૧૭, લ. દા ૨૩ નં. ૧૪૧. (૪)
 આ. ક. ભં. (૫) પ. સં. ૪૨. વખતજી શેરી ભં. પાટણ દા. ૬ નં. ૧૭૦.
 (૬) સં. ૧૫૧૫ પો. શુ. ૧ વીરમગામે ભાવધીરગણિ લિ. સા. કર્મા
 યોગ્યં. પ.સં. ૪, અઅય નં. ૨૮૦૦. [મુપુગૂડસૂચી (સંવેગરંગગણિને

નામે), લીંહસૂચી (સંગદેવને નામે), હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૮૨).]

(૧૬૦ ખ) આવશ્યક પીઠિકા બાલાવબોધ ૨.સં.૧૫૧૪

અંત - શ્રી સોમસુંદર યુગોત્તમસૂરિ શિષ્યઃ, સંવેગદેવગણિરિંદ્ર તિથિ
૧૫૧૪ પ્રમેડબ્દે, આવશ્યકસ્ય ધુરિસંસ્થિતપીઠિકાયા બાલાવ-
બોધમતનોત્સ્વપદાર્થસિધ્ધ્યૈ.

(૧) ઇતિશ્રી આવશ્યક પ્રથમ પીઠિકા બાલાવબોધઃ સમર્થિતઃ પ.સં.
૨૦-૧૮, સંધ ભં. દા.બપ નં.૬૦. (૨) પ.સં. ૧૩, પ્ર. કા. ભં. જાણી
નં. ૮૨૬. [હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૫, ૧૬૭).]

(૧૬૦ ગ) ચરિતશરણ પચન્ના

(૧) સોમસુંદરસૂરિ શિ. પં. સંવેગદેવગણિ વિરચિતઃ અહમ્મદાબાદ
નગરે લિ. અમરદેવ મુનિના. પ.સં. ૫, અભય નં. ૨૦૩૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૦-૮૧.]

૧૧૩. આણંદમેરુ (પીપલગચ્છ ગુણુરત્નસૂરિશિ૦)

સં. ૧૫૧૩નો ગુણુરત્નસૂરિનો પ્રતિભાલેખ (નાહર. ૧ નં.૬૦૮)
ઉપલબ્ધ છે તેથી આ કવિની કૃતિઓને એની આસપાસ મૂકી શકાય.

(૧૬૧-૧૬૨) કલપસૂત્ર વ્યાખ્યાન તથા કાલકસૂરિ ભાસ સં. ૧૫૧૩
આસપાસ

આદિ - મહાવીર કલ્પે પ્રથમ વ્યાખ્યાને ભાસ.

સકલ શાસનદેવી ધ્યાઇછ એ, કીજઇ એ સખી કવિત રસાલ,
વીર જિણુદ ગુણુ ગાઇછ એ, સાંભલુ એ સખી કલ્પ વિચાર
જસ ગુણુ પાર ન પામીછ એ, પાવહ એ સખી કરઇ વિણાસ,
એકમનાં જેઉ સાંભલઈ એ, નવ નિધિ એ સખી તણુઉ નિવાસ,
સારસિકાંત વખાણીછ એ.

નૂટક

વખાણીછ સિકાંત સારહ અછઇ મહિમા તીહ ઘણા
તે શ્રવણી આણી સુણુ સખી ! એ પૂરઇ મનોરથ મન તણુ
એહ કલ્પ અક્ષર નામ લીધઈ સયલ પાવ પણાસયે
વંછિતદાયક વીર જિણુવર મુગતિ માગ પયાસએ
જીણુઈ પરવિ આવિછ દાન દીજઈ જીવરક્ષણ કીજઇ એ
એણી પરિઈ ભવીયા ! કલ્પ સુણીઈ સર્વ વંછિત સીજઇ એ. ૧

કર્તા ગણી લીધા છે. આ રીતે આ બન્ને કૃતિઓનું કર્તૃત્વ એક જ વ્યક્તિનું માનવાનું યોગ્ય છે કે કેમ તે વિચારવા જેવું છે.]

૧૧૪. મતિશેખર (ઉપકેશગચ્છ દેવગુપ્તિસૂરિ-સિદ્ધિસૂરિ-કક્કસૂરિ
-શીલસુંદરશિ૦)

(૧૬૩) ધન્ના રાસ [અથવા ચોપાઈ] ર.સં. ૧૫૧૪

આદિ - પહિલઉં પણુમી પયકમલ વીરજિણુંદડ દેવ.

ભવિય સુણુઉ ધન્ના તણુઉ, ચરીય ભણુઉં સંખેવિ, ૧

જિણુવરિ ચિહું પરિભાસિયઉં, સાસણિ નિર્મલ ધર્મ,

તિહાં ધુરિ દાન પ્રસંસીયઇ, જિણિ તૂટઇ સવિ કર્મ ૨

વસ્તુ

દાન ગિરૂઇ દાન ગિરૂઇ દાનિ જસ કિતિ,

દાનહિ વસિ ત્રિણુઈ ભુવન, દાન માન આપઈ નરા હિવ,

દાનિ દુરિય નાસઇ સયત્ર, દાનિ સેવ સારઇ સુરા હિવ,

દાન જેમ ધન્નઇ દીયો, ધુન્નહિ પાંખીય પાત,

સાવધાન તુરિહ સાંભલઉ, પૂરખ ભવ અવદાત. ૩

અંત - શ્રી ઉવએસગચ્છ સિણુગારો પહિલો રચણુચઇ ગણુધારો,
ગુણિ ગોચમ અવતારો.

જકખદેવસૂરીય પ્રસિધ્ધો તાસ પાટિ જિણિ જગિ જસ લીધો,

સંયમસિરિ ઉરિહારો ૨૬

અનુકમિં દેવગુપ્તિસૂરીસ, સિદ્ધિસૂરિ નામિં તસ સીસ

મુણિજણુ સેવીય પાય

તાસ પાટે સંપઈ જયવંતો ગણનાયક મહિમા ગુણવંતો

કક્કસૂરિ ગુરુચ. ૨૭

સઈ હતિ થાપીય તિણિ ગુણુહારા, ગુણુવંત શીલસુંદર સારા

વારીય જિણિ અણુંગો.

તાસ સીસ મતિસેહર હરસિહિં પતરઇ સઘં ચઉદોત્તર વરસિહિ.

કીયો કવિન અતિયંગો. ૨૮

(વધુ બીજી પ્રતમાં)

એઉ ચરિત ધન્નાતઉ ભાવઈ, ભણુઇ ગુણુઈ જે કહઇ કહાવઇ,

જે સંભલિ ઘઈ દાન

તે નર વંછિત ક્ષત્ર પાવઇ, વિદ્વસઇ નવઇ નિધાન.

(૧) ભાવડરાયગચ્છે વિજયસિંહસૂરિ શિં મુનિ દેવકીર્તિ સ્વવાચ-
નાર્થ લખિતં. સંવત ૧૫૭૦ વર્ષે ચૈત્ર સુદિ. પ.સં. ૮-૧૮, મૂળ આમોદની
પ્રત, ઉવેદે દા. પુ. લા. નં. ૬૪૯/૪૩૭. (૨) ઋ. પદમા પદનાર્થ લિં ઋ.
દેવ્ડ. પ.સં. ૮-૧૭ દે. લા. પુ. લા. નં. ૬૫૨/૪૩૭. (૩) લિં ઋષિ
હથમણ. પ.સં. ૯-૧૫, મોં સુરત પો ૧૨૭. (૪) મુનિ હિંદુજી લં પ.સં.
૭-૧૭, સીચંધરં દા. ૨૦ નં. ૧૩. (૫) પ.સં. ૧૭-૧૩, વી. ઉ. ભં. દા. ૧૩.
(૬) સં. ૧૬૬૩ કડિતગરે. પ.સં. ૧૬-૧૩, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર
નં. ૬૧૪. (૭) પ. ક. ૧થી ૯, અપૂર્ણ, અનંત ભં. નં. ૨. (૮) શ્રી
બૃહત્ ખરતરગચ્છે શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ રાજ્યે વાં નયરંગગણિશિં રિષિ
તેજશિં વાસણુસ્ય વાચનાર્થ લેખિ. પ.સં. ૧૨-૧૬, વિ. ને. ભં.
નં. ૪૪૬૬. (૯) પ.સં. ૧૨-૧૫, વિ. ને. ભં. નં. ૪૪૭૦. (૧૦)
પ.સં. ૧૨-૧૪, રો. એ. સો. બી. ડી. ૧૨૭ નં. ૧૬૧૪. (૧૧) જાંણુ-
નગરે સં. ૧૬૬૭ આસો વદિ ૨ સોમે. પ.સં. ૧૦-૧૫, હા. ભં. દા. ૨૪.
(૧૨) સ્તંભીથે શ્રી સાગરચંદ્રશિષ્યેણુ લિ. પ.સં. ૭-૧૬, હા. ભં.
દા. ૮૦ નં. ૩૮. (૧૩) પ.સં. ૧૬, મા. ૨૫૫, જય. પો. ૬૬. (૧૪)
ચેનસાગર ભં. ઉદયપુર. (૧૫) પ. ક. ૮૫થી ૧૦૫, ચોપડો, વિ. ધ. ભં.
(૧૬) રત્ન ભં. (૧૭) આમોદ. [જૈહાપ્રોસ્થા, મુપુગૃહમૂચી.]

(૧૬૪) નેમિનાથ વસંત કુલડાં

આદિ-સારદ માઈ પાય નીતઈ માગકે એક પસાય રે,

નેમિ જિણેસરના ભવ ગાઈસુ, લાગકે મુઝ મનિ ઢાઉ રે,

શ્રી યાદવકુલમંડણી.

યાદવકુલમંડણી સ્વામી નેમિ જિણંદ રે.

ભાવઈ જસુ પયકમલ જુહારઈ સુરપર કિંનર ઇં રે.

અંત-સો પરમેસર કેસર ચંદન પજઈ કુસુમ કપૂર રે.

કહઈ મતિશેખર સુણઈ મતિશેખર, જૈન પૂજઈ સુપૂર રે. ૧૦૭

વસંતમાસ શ્રી નેમ તણઈ કૂલડે કાગપ્રગંધ રે,

રંગિ હિ ચંગ લેછનઈ ગાસઈ, તિહિ દુષ તણઈ નગંધ રે. ૧૦૮

(૧) સં. ૧૫૭૬ વર્ષે ચૈત્ર માસે કૃત્તિક પક્ષે ૧ તિથી સોમવાસરે

શિવલાભ લિખતં. પ.સં. ૬-૧૪, વિ. ધ. ભં.

(૧૬૫) દુરગડ (કૂરચટ) ઋષિ રાસ

આદિ-રિસહ જિણિંદક પયકમલ, વિમલ ચિતિ પણમેસુ,

વચ્છમાણુ જિણુ નાણુ બલિ. કાંઈ કવિત કવેસુ.

રિસહઈ વરિસ દિણ તપ કીડે, વહમાંણિ હમ્માસુ.
 વરિસી હમ્માસી ઇસડે, નામ હુઓ તિણિ તાસુ. ૨
 જઉ તદ્ભવ સિદ્ધિહિં સુ, તપ તપ્યું દેવિ અરિહંતિ,
 તકં વિશેષિ સંસારીએ, તપ તપિવઉ એક તિ. ૩
 તપિ તાપનીયઉ કણ્ય ગિમ, જીવ સુનિમ્મલ હોઇ,
 તપી નિયાણું નઇ વલી, રોસ મ કરિસ્યઉ કોઇ. ૪
 રોસિઈ તપ સગલઇ ગલઇ, રોસિ પણાસઈ પ્રીતિ,
 રોસિઈ તનુ મન પરગલઇ, રોસિ ન નિવૃત્તિ યીતિ. ૫
 ફૂરગફૂ ભાવિ પાછિલઇ, તપ કરિ કીધઉ રોસ,
 તિણિ રોસિઈ દુર્ગતિ જઇ, અનઈ સંભાર્યઉ દોસ. ૬
 પછઇ ક્ષમા તિમ આદરી, ગિમ તસ સીધઉ કાજ,
 આક કરમ અરિ નિરગિણી, લીધઉ શિવપુર રાજ. ૭
 ભાવિં ભવિક જન સાંભલો, તેહ ઋષિ તણું ચરિત્ર,
 વાયક મતિશેખર કહિં, ગિમ હુઈ જનમ પવિત્ર. ૮

અંત - ફૂરગફૂનુ લેઈ સંખંધ, તપ જીપરિ એ કીયઉ પ્રખંધ,
 વાયક મતિશેખર ઈમ કહઈ, લણુઈ તિ સંપદ લહઈ.

(૧) ગ્રં. ૨૪૫, પ.સં. ૮-૧૩, રત્ન. ભં. દા. ૪૩ નં. ૭૨. (૨) પ.સં. ૯, અમર. ભં. (૩) સં. ૧૭૪૮ કાં સુદિ ૬ શનૌ ભં વિજયાણું-
 દસરિ - પં. અમરવિજયગણિ - પં. કેસરવિજયગણિ - મુનિ કરણવિજયેન
 લિં દોસી ગણુજી સુત દોસી ગોવિંદજી પકનાથં. પ.સં. ૧૬-૯, લા.ભં.
 નં. ૪૯૪. (૪) લિં ઋષિ ગોપાલ (ગુણદાસઋષિશિષ્ય). સં. ૧૬૮૯
 અને ૧૬૯૦માં લખેલ ચોપડી, પ.ક. ૮૮થી ૯૬, નાથાલાલ પાલણુપુરવાળા
 પાસેની. (૫) પ.ક. ૨૧૨થી ૨૧૯, ગા. ૨૭૫, શાંતિં ભં. દા. ૧૧૨ નં. ૯.
 (૬) સં. ૧૬૫૯ ભાં ૭ ઋગ દેવજી લખિતં છનીઆરિ ગ્રામે. પ.સં. ૮,
 સં. લા. (૭) ચં.ભં. (૮) ડે.ભં. [આલિસ્ટઓઇ ભાર, લીંહસૂચી.]

(૧૬૬) મયણુરેહા સતી ચરિત્ર અથવા રાસ (શીલ પર) ર.સં. ૧૫૩૭
 આદિ - ધૂરિ દ્વહા.

શ્રી જિન ચક્રવીસઈ નમી પણુમીય ગોચમ પાઈ,
 કરિણ કવિત રલીવામણુઉ, ગુરૂ સરસતિ સુપસાઇ. ૧
 શ્રી અરિહંત પથાસીયા, દાન શીલ તપ ભાવ,
 ભેદ ચ્યારિ ધમ્મહ તણુ, શીલ અધિક પ્રભાવ. ૨

શીલિ સયલ સુખ સંપજઈ, સીલિ સુજસ જગિ હોઇ,
 શીલિ મંત્ર મહિમા કુરઇ, શીલિ સિદ્ધિ વશિ હોઇ. ૩
 શીલ શરીરહ આભરણુ. શીયલે નિરૂપમ રૂપ,
 શીયલે મયણુરેહા તણુઉ, સહ ડોઈ સુણુઉ સરૂપ. ૪
 મહ અનેક પ્રકરણ થકડે, દિઠિ જિમ સંખંધ,
 વાયક મતિશેખર ભણુઈ તિમ હું કહિસુ પ્રખંધ. ૫

અંત - શ્રી ઉવચ્છેસગણિ ગુરૂરાય, કસૂરિ તસુ પદિ વિખાય,
 સાંપ્રત દેવગુપતિ ગણધાર, તે સહગુરૂના વચન આધાર. ૩૫૮
 પનરહ સઈ સાંત્રીસઈ વરસિ, એ પ્રખંધ કાવઉ મન હરસિ,
 વાયક મતિશેખર ઇમ કહઇ, ભણુઇ ગુણુઇ તે સર્વ સુખ
 લહઇ. ૩૬૦

(૧) સં. ૧૫૯૧ જ્યે. સુદિ ૭ લ. ઉપકેશગણે કુકદાચાર્ય સંતાને
 ભં સિદ્ધસૂરિ શિષ્ય ઉં રતનસમુદ્ર તત્ શિષ્યણી સાધ્વી રંગલક્ષ્મી
 પદનાથ. પ.સં. ૨૧-૧૧, રત. ભં. દા. ૪૩ નં. ૯૦. (૨) પ.સં. ૧૭-૧૩,
 મારી પામે (૩) પ.સં. ૧૫-૧૩, વ. રા. (૪) પ.સં. ૭-૨૧, મ. જૈ.
 વિ. નં. ૪૨૭. (૫) ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૨-૭૩ નં. ૧૬૬. (૬) પ.સં. ૧૭,
 સુંદર પ્રત, કૃપાં પો. ૪૨ નં. ૭૬૦. (૭) સં. ૧૬૩૮ આશ્વિન વદ ૧
 શુકે ચિરપુદ્ર નગર મધ્યે વગારીસ મહિમાસાગરેણુ લિ. પ.સં. ૯-૧૬
 વી. ઉ. ભં. દા. ૧૭. (૮) સં. ૧૬૬૧ કા. સુ. ૧૦ સોમે રાજલહેસર
 મધ્યે મુ. કીર્તિસિંધ લિ. પ.સં. ૧૭, અમય. નં. ૩૦૭૩. (૯) સં.
 ૧૫૬૨ માર્ગશર વદ શ્રી ખરતરગણે જિનસમુદ્રસૂરિ પદે જિનહંસસૂરિ
 પદે જિનમાણિક્યસૂરિ રાજ્યે આચાર્ય કીર્તિરતનસૂરિ શિષ્ય લાવણ્યશીલો-
 પાધ્યાયશિં વાં પુણ્યધીરગણિશિષ્ય વાં જ્ઞાનકીર્તિગણિશિં પં
 ગુણુપ્રમોદમુનિના પં કર્મદેવમુન્યાદિ સાધુપરિવારસંયુતૈઃ ત્રિં પ.સં.
 ૧૮-૧૨, જશ.સં. (૧૦) પ.સં. ૧૧, સં. ૧૭૪૦ કા. શુ. ૭, જયં પો.
 ૧૩. (૧૧) ડે.ભં. [મુપુગૂડસૂત્રી, હેજૈરાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૨૪૫).]

(હર્ષસૂરિ(કક્ષસૂરિશિ.))કૃત 'ધના યોપાઈ' સં. ૧૫૧૪ માણેક. આ
 પ્રમાણે નોંધાયેલ છે, પણ કર્તાનું ખરું નામ તો ઉપરોક્ત મતિશેખર લાગે છે.)

(૧૬૭) ઇલાપુત્ર ચરિત્ર (લાવના વિષયે)

આદિ - શ્રી જિનશાસનિ જિગિ જયઉ, દેવ એક અરિહંત;

ચિહ્ન દિસિ ચિહ્ન મુડડે ચતુર, ચઉનીહ ધમ્મ કહંતિ. ૧

દાન શીલ તપ ભાવના, એ ચ્યારઇ તસુ ભેદ;
 ચિહ્ન દિસિ ચિર ભમિવા તણા, ક્ષિણિહિ ક્ષિપવાઈ ખેદ. ૨
 તિહિ ચિહ્ન માહિ અધિકેરડઉ, વલી વિશેષઇ ભાવ;
 દાનાદિક ત્રિણુઈ વિકલ, ભાવ ન આવઇ જમ. ૩
 ભાવઇ વર દેઈ દેવતા, ગુરુ દેઇ વિદ્યાદાન;
 ભાવઇ નરપતિ હિત ધરઇ, કુરઇ તિ મંત્ર પ્રધાન. ૪
 જિમ ભોજનિ ન મિલ્યઇ લવણ, તા નવિ કાંઇ સાર;
 તિમ રસ ધર્મ ન ભિખજઇ, જો નવિ ભલઇ ન ભાવ. ૫
 તપ વિણુ જપ વિણુ શીલ વિણુ, વિણુ સંયમ વિણુ દાણ;
 ધણે ભવિક ભાવિજ લગઈ, લીધઉ કેવલનાણ. ૬
 ભાવહિ ભરહાદિક તણા, અછઈ અનેક દિહંત;
 તદિપિ ઈલાતીપુત્ર તણઉ, તિમ હું કહિસુ વિતાંત. ૭

અંત - જમ રષિ ભાવના, મુગતિ તણી હુઈ જ થાપના,
 તે પણુ ઈમ ભાવઉ ભાવના, શાસન જિમ હુઈ પરભાવના. ૧૬૪
 મહાપુત્રનઉ દંડ ચરિત્ર, ભાવના ભિપરિ કરઉ એક ચત્ર,
 વાયક મતિશેખર ઈમ કહઈ, ભણુઈ તિ અશ્રુ મહાસિદ્ધિ લહઈ.
 (૧) મુનિ હેમરતનેન લખનાં સાહ ચરમા પડનાર્થ. શુભં ભવતુ.
 પ.સં. ૧૨-૧૪, લ. સુ. (૨) લ. સં. ૧૫૭૪, બીજી દૃતિની સાથે એક
 પ્રતમાં, પ.સં. ૧૭-૪૪, સે. લા. (૩) પ.સં. ૫-૧૭, હા.લાં. દા. ૮૧
 નં. ૬૬. (૪) પ.સં. ૨-૨૭, મ. જી. વિ. નં. ૪૩૩. (૫) પ.સં. ૫-૧૮,
 ૪થું પત્ર નથી, અનંતં ભં. નં. ૨. [મુપુગૂહસચી, લીંહસચી, હેર્જા-
 સચી ભા.૧ (પૃ.૩૬૫).]

(૧૬૮) નેમિ ગીત ગા. ૫ રાગ ગુરી

ચાદવ વંશ વિભુષણ, સવિ દૂષણ રહિત સરીર,
 આવિઉ તોરણિ વાલહઉ, સખી આલહ પાનહ બીડ. ૧
 મૂંરા પ્રીય સંહયઇ બીડલી દેસ, કહિ રાજલ રંગિ રસ-આંચલી

અંત - નેમિકુંઅર ગુણરાતડી, પ્રભ વાતડી વાધઈ સહનેહ,

તસ પુનઇ પ્રીય મેલઉ ભઉ, જયઉ મતિશેખર સામિ. મૂંરા પ

(૧) સંવત ૧૫૩૫ વર્ષે વૈશાખ સુદિ ૬ દિને આભયપ્રભાગણિ
 લિખિતં. પ.સં. ૧૧-૧૩, હા.લાં. દા. ૮૨ નં. ૧૬૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૪૯-૫૧, ભા. ૩ પૃ. ૪૬૭-૭૧ તથા

૪૯૪. પહેલાં 'કુરગહુ કપિ રાસ'ની ૨. સં. ૧૫૩૭ નોંધેલી તે પછીથી આધારભૂત નહીં હોવાથી છોડી દીધી જણાય છે.]

૧૧૫. સોમજય [ત૦ સોમદેવશિ૦]

(૧૬૬) જરાવલા પાર્શ્વનાથ સ્ત૦ ૪૪ કડી

આદિ - જરાઉલિ રાઉલિ કય નિવાસ, વાસવ સંસેવિઅ પવર પાસ,
પાસપહુ મહ તું પૂરિ આસ, આસસેજ્જવંસ વિહિઅપયાસ. ૧
સિરિ સોમસુંદરસુરિ મુજસ જય, ગુણ લક્ષીસાયર પણ્યપાય
ભત્તિખર નિખર સોમદેવ, ઝિરિ સુધાનંદ વિહિઅ સેવ ૪૩
અંત - સોમજય સમુજ્જસ કિતિંપૂર, ભવિયણુ જણ અંતર તિમિર સૂર
ઇય ભત્તિઈ જુતઇ યુણિઅ પાસ, જરાઉલિ જિણ મુજ પૂરિ
આસ ૪૪

(૧) પ. સં. ૨-૧૪, હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૧૧૨ [આલિસ્થઓઇ
ભા. ૨ (સુધાનંદન ? ને નામે), મુપુગૂડસૂચી (ભૂલથી સુધાનંદસૂરિને
નામે), હે જૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૪૪, ૪૦૪-સુધાનંદસૂરિને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૪૬૧. સોમજયનો જે રીતે ઉલ્લેખ
થયો છે એ જોતાં એ કર્તા ન હોય અને ઉલ્લેખ પામેલા સાધુગણના કોઈ
અજ્ઞાતનામા શિષ્ય હોય એવો પણ સંભવ રહે છે.]

૧૧૬. હેમહંસ (ત૦ રત્નશેખરસૂરિશિ૦)

(૧૭૦)÷ ગિરનાર ચૈત્ય પરપાટિ (ઐ.) કડી ૫૦ ર.સં. ૧૫૧૫ આ.

આદિ - પણમવિ ગાયમ સામિ નામિ જસુ આઠઈ સિદ્ધી
સરસતિ અંખિક દેવિ એ વિભૂવલપપસિદ્ધી
કર સિરિ જોડી વીનવું એ દિઉ મહ મતિ માડી
ભાજિલ ગિરિવર તણીઅ કરિસુ હિવ ચૈત્રમવાડી. ૧

અંત - શ્રી સોમસુંદર ગુરુઅ ગણુડર સીસ શિવસુખદાયકો
જયત શ્રીગુર રચણુસેહર સૂરિ તપગજનાયકો
તસુ સીસલેસિહિ હેમહંસિહિ યુણિઅ દેવચગિરિ વરો
જે ભવિઅ ભાવઈ તાંહ આવઈ સયલ સિદ્ધિ સયવંરા. ૫૦

(૧) જે પત્રની જૂની પ્રત મારી પાસે છે.

પ્રકાશિત : ૧. પં. ખહેચરદાસ સંપાદિત તેમની ટિપ્પણી સહિત
પુરાતત્ત્વ, વર્ષ ૧ અંક ૩, પૃ ૨૯૨થી ૩૨૨ ક.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૪૬૧-૬૨.]

૧૧૭. ધર્મદેવગણિ (કીર્તિરત્ન-ક્ષાંતિરત્નશિ)

(૧૭૧) પઞ્ચિશતક બાલા. ર.સં.૧૫૧૫

તેમાં અંથ પરની તપોરત્ન-ઉપાધ્યાયકૃત ટીકા પર આધાર રાખ્યો છે.

(૧) ભા.છ. સન ૧૮૮૦-૮૧ નં. ૪૦૬ (કીલ. ૨).

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૧.]

૧૧૮. જિનવર્ધન

સં. ૧૫૧૫ આસપાસ.

(૧૭૨) ધન્ના રાસ લ.સં. ૧૮૦૫ પહેલાં

(૧) રત્ન ભં. (૨) અમ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૫૧. વસ્તુતઃ આ કૃતિ જિનવર્ધમાનની ર.સં. ૧૭૧૦ની 'ધન્ના ચોપાઈ' હોવી જોઈએ. અહીં મુકાયેલો કર્તાનો સમય સં. ૧૫૧૫ તે પ્રથમ આવૃત્તિમાં આ કવિની પછી મુકાયેલા ન્યાય-સુંદર (ખરેખર અહીં આ પછી નોંધેલા આઝાસુંદર)ના ગુરુ આ કવિને લેખીને મુકાયો જણાય છે. આ કવિને નામે મુકાયેલો 'ઉપદેશકારક કક્કો' સંવત ૧૭મી સદીના કલ્યાણુધીરવાયકશિષ્ય જિનવર્ધનનો ઠર્યો છે.]

૧૧૯. આઝાસુંદર (ખં. જિનવર્ધનસૂરિશિ.)

એક પ્રખંધની પ્રતને અંતે લખ્યું છે કે :

ઇતિશ્રી ખરપભદ્રિસરિ શ્રી આમભૂપતિચરિત્રં સમાપ્તં શુભં ભવતુ
સંવત ૧૪૯૫ વર્ષે દક્ષિણ દેશે વસમતી સ્થિતેન લિખિતં આઝાસુંદર
મુનિના ખરતરગચ્છે બૃહદ્વક્ત્રે.

(૧૭૩) વિદ્યાવિલાસ ચોપાઈ ર.સં.૧૫૧૬

આદિ - ગાયમ ગણુદર પાય નમી, સરસતિ હિયઇ ધરેવિ,
વિદ્યાવિલાસ નરવઇ તણુઉ, ચરિય ભણુઉ સંખેવિ. ૧
જિમ જિમ સંભલીયમ શ્રવણિ, પુન્ય પવિત્ર ચરિત્ર,
તિમ તિમ પરમાણુંદ રસ, અહનિસ વિલસઇ ચિત્ત. ૨
ધણુ કણુ કંચણુ સુચણુ જણુ, રાણિમ ભોગવિલાસ,
મનવંછિત સુખ ભોગવઇ, જસ હુયઇ પુન્યપ્રકાસ. ૩

અંત - તીરથ જાત કરઇ અતિ રંગ, જિણુવર પૂજિ રજઇ બહુ ભંગિ,
માલતાઇ કરઇ ગુણગતિ, નિશ્ચલ જિનધર્મ પાલઇ જીગતિ. ૩૬૦

ઇણ પરિ પૂરકે પાલી આયુ, દેવલોક પુહુતહ નરરાય,
અરતરખછિ જિનવર્ધનસૂરિ, તાસુ સીસ બહુ આણુંદ પૂરિ. ૩૬૧
શ્રી અન્યાસુંદર ઉવઝાય, નવે રસ કિધ પ્રખંધ સુભાય,
સંવત પનર સોહ વરસંમિ, સંધ વયણે પવિય સુરંમ. ૩૬૨
વિઘાવિલાસ નરિંદ ચરિત્ર, લવિય ત્રોય કહૂ એહ પવિત્ર,
જે નર પદમ સુણુછ સાંભલઈ, પુન્ય પ્રભાવ મનોરથ ફલછ. ૩૬૩

(૧) સં. ૧૬૬૪ ભા.વ. ૧ દિને. પ.સં. ૧૫-૧૩, વિ.ને.ભં. નં. ૧૪૭૮. (૨) સં. ૧૬૨૬ વૈં વિદિ ૧૧ આગમીય ધર્મરત્નસૂરિભિઃ ચોપડો છેલ્લો ભાગ, પ.ક.૧થી ૮, દે.લા.પુ.લા. નં. ૧૧૨૫. (૩) સં. ૧૬૬૦ શાકે ૧૫૨૩ (?) આસુ વદિ ૫ દિને. પ.સં. ૨૦-૧૨, દે.લા.પુ.લા. નં. ૨૧૬૧/૪૮૦. (૪) ભા.વ.ભં. નં. ૫૬. (૫) સંવત ૧૬૬૨ વર્ષે જ્યેષ્ઠ શુદ્ધ ૬ રવળ. પ.સં. ૧૫-૧૩, ભા.વ.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૫૧, ભા.૩ પૃ.૪૭૧-૭૨. પહેલાં ન્યાય-સુંદર નામ આપી પછીથી સુધારીને આસાસુંદર કયું છે.]

૧૨૦. રામચંદ્રસૂરિ

(૧૭૪) કલ્પસૂત્ર આલાં લ.સં. ૧૫૧૭ પહેલાં

(૧) લ.સં. ૧૬૬૭, પ.સં. ૭૮, હા.ભં. દા.૩૫ નં.પ. (૨) પ.સં. ૧૩૦, સંધ ભં. ફોફલિયાવાડો પાટણ દા.૮ નં. ૧૫. (૩) લ.સં. ૧૫૧૭ ગ્રં. ૩૫૦૦, પ.સં. ૧૩૭, સરસ અને વાંચવા યોગ્ય, સાથે મૂળ નથી, લીં.ભં. દા.૧૨ નં. ૪૨. [લીંહસૂચી, હેજૈગાસૂચિ ભા.૧(પૃ.૩૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૧ તથા ૧૬૦૨. પહેલાં આસચંદ્રને નામે આ કૃતિ મૂકી તેની ર.સં. ૧૫૧૭ બતાવી છે. પછી રામચંદ્રસૂરિને નામે પણ આ કૃતિ નોંધી છે. લીં.ભં.ની પ્રતને કારણે આસચંદ્ર નામ અપાયેલું, પરંતુ એ પ્રત યજ્ઞસતાં એમાં આ કૃતિ રામચંદ્રસૂરિવિરચિત જ જોવા મળી છે તે એમાં રચનાસંવત નથી. ઉક્ત પ્રતમાં આ કૃતિના પછી 'કાલિકાચાર્યકથા' લખાયેલી છે અને તેને અંતે લિપિકાર તરીકે ચડાહડગએ શ્રી કમલપ્રભસૂરિશિષ્ય મુનિ આસચંદ્ર છે તથા લ.સં. ૧૫૧૭ છે. તથા કૃતિ અંતે રામચંદ્રસૂરિની જ રહે છે.]

૧૨૧. જયચંદ્રસૂરિ (ત. લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિ.)

(૧૭૫) ચંદ્રસરણ અધ્યયન આલાં લ.સં. ૧૫૧૮ પહેલાં

(૧) સં. ૧૫૧૮ ફાગણ, શુદ્ધ ૧૪ લેખિ તિલકકલ્યાણગણિભિઃ

કર્ણપુરઆમે. શ્રી તપામચ્છનાયક સુવિહિત ચક્રવ્યૂહાનણિ પરમશુર ભદ્રારક પ્રભુ શ્રી રત્નશેખરસૂરિ તત્પદ્મલંકારેણ શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્યેણ. પ.સં. ૬, જેસલગ ભદ્રસૂરિ જ્ઞાત ભં. નં. ૧૨૬. [હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૦૦).]
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૧૫૮૧.]

(૧૨૨) મેરુસુંદર (ખ. વાચનાચાર્ય રત્નમૂર્તિશિં)

(૧૭૬) શત્રુજય સ્તવન આલાં ૨.સં. ૧૫૧૮

(૧) ભાં.છ. સને ૧૮૯૧-૯૫ નં.૧૬૩૮. [હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૬૩).]

(૧૭૭) [+] શીલોપદેશમાલા આલાં ૨.સં. ૧૫૨૫ માંડવગઢમાં

આદિ - શ્રી વામેય મમેય શ્રી સહિત મહિત સુરૈ:

પ્રણિપત્ય સત્યભદ્રવાડનન્તાતિથયશાલિનં. ૧

શ્રી જિનચંદ્રગુણમાદેશાન્ મેરુસુંદર વિનેય:

શીલોપદેશમાલાં વિવૃણોતિ શિશુપ્રબોધાય. ૨

અંત - શ્રીમત્ ખરતરગચ્છે બહુગુણસંબુધરાજ વિદિતે

પટ્ટત્રિંશત ગુણસહિતા શ્રીમજ્જ જિનભદ્રસૂરયોડભૂરત્. ૧

તત્પદ્મચલ-શૃંગારહાર-નાયક-સન્નિભા:

શ્રી જિનચંદ્રસૂરીન્દ્રાઃ જયન્તિ સપરિચ્છદાઃ ૨

તેષાં ગુણમાદેશં પ્રાપ્ય શ્રી જયમંદિરં

શ્રીભદ્રરત્નમૂર્તિગણિ વાચનાચાર્ય શિષ્યકઃ ૩

શ્રી મેરુસુંદરગણેર્ગુણભક્તિપરાયણુઃ

નાનાપુણ્યજનાકીર્ણે દુર્ગે શ્રી મંડપાભિધે ૪

ઉદારચરિતખ્યાત શ્રીમાલજાતિસંભવઃ

સંધાધિપા ધનરાજો વિજયોડસ્તિ દયાપન્નઃ ૫

તસ્યાભ્યર્થનયા ભવ્યજનોપકૃતિહૈતવે

શીલોપદેશમાલાયા ખાલાવબોધો મયા રચિતઃ ૬

તત્તથ મત ચંદ્ર મિતે વર્ષે હર્ષેણ મેરુસુંદર રચિતઃ

તાવન્નન્દતુ સોડયં યાવજિજનવીરતીર્થમિદં. ૭

(૧) સં. ૧૮૧૪ શાકે ૧૬૭૯ મૃગશિર વદિ ૬ ગુરૂ લિં ઋષિ
અમીધર વચ્છુજી અભ્રમગંજ મધ્યે. પ.સં. ૧૬૫, ગુ. નં. ૬૧-૮. (૨)
પ.સં. ૨૦૯, ગુ. નં. ૬૧-૬. (૩) ગ્રં. ૬૨૫૦, શ્રી વીકાનેર મધ્યે
સં. ૧૫૭૮ આશો શુકલ દ્વિતીયા ભોમે. ખરતર લેગડ ગચ્છે જિનેશ્વર.

સૂરિ-શ્રી જિતશેખરસૂરિ-શ્રી જિતયર્મસૂરિ-શ્રી જિતયંદ્રસૂરિ-શ્રી જિતમેરસૂરિ વિદ્યમાન શ્રી જિતજયસિંહસૂરિભિઃ પં. રાજશેખર લિખિ-
તમ્. પ.સં. ૧૫૩, જ્ઞેસલ્લભદ્રસૂરિ જ્ઞાન ભં. નં. ૯૦. (૪) લ.સં. ૧૮૩૧,
પ.સં. ૧૭૩, લીં.ભં. દા.પ નં. ૧૪. (૫) લ.સં. ૧૬૦૮, અં. ૬૦૦૦,
પ.સં. ૧૩૧, લીં.ભં. દા.૧૪ નં. ૪૧. (૬) અં. ૭૦૦૦, પ.સં. ૨૪૨,
લીં.ભં. દા.૩૫ નં. ૨. (૭) લ.સં. ૧૮૯૦, પ.સં. ૧૭૯, લીં.ભં. દા.
૩૫ નં. ૩. (૮) પ.સં. ૧૬૦, હા.ભં. દા. ૫૧. (૯) લ.સં. ૧૬૧૬, પ.સં.
૧૫૮, હા.ભં. દા.૫૭ નં. ૨. (૧૦) પ.સં. ૧૨૨, અં. ૬૪૬૫, હા.ભં.
દા.૫૭ નં. ૩. (૧૧) સં. ૧૮૩૮ કા. શુ. ૬, પ.ક. ૨૨૩થી ૨૩૧, તૂટક,
ખેડા ભં. દા.૮ નં. ૧૦૭. (૧૨) પ.સં. ૩૧, અં. ૪૦૦, લીં.ભં. દા.૨૧.
(૧૩) પ.સં. ૨૨૨, અં. ૮૪૮૫, લીં.ભં. દા. ૨૮, (૧૪) પ.સં. ૧૭૬, અં.
૬૪૮૫, ખં.ભં. ૧. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૭૬,
૧૭૫, ૧૮૬, ૨૧૧, ૨૧૩, ૪૩૪, ૫૯૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. હરિવલ્લભ ભાગાણી વગેરે.]

(૧૭૮) ષડાવશ્યક સૂત્ર અથવા શ્રાવક પ્રતિક્રમણ સૂત્ર ખાંડ ૨.સં. ૧૫૨૫
સંવત ૧૫૨૫ વર્ષે વૈશાખ સુદી ૫ દિને ખરતરગચ્છનાથક શ્રી
જિતરાજસૂરિ પદ્મલંકાર શ્રી જિતસદ્રસૂરિ શ્રી જિતયંદ્રસૂરિના આદેશથી
વાચનાચાર્ય રત્નમૂર્તિગણ્ણિશિષ્ય વાં મેરુસુંદરગણ્ણિએ ષડાવશ્યક વૃત્તિ
ખાલાવખોધ શ્રી તરુણપ્રભાચાર્યકૃત ખાલાવખોધના અનુસારે કર્યો.

(૧) રા. એ. સો. (૨) લ. સં. ૧૭૫૦, પ.સં. ૮૫, હા. ભં. દા.
૫૭ નં. ૮. (૩) અનંદવિમલસૂરિશિં વીરવિમલગણ્ણિ ભાવ. ભં. નં.
૨૮. [હેજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (૫. ૧૯૭).]

(૧૭૯) પુષ્પમાલા ખાલાં લ. સં. ૧૫૨૮

(૧) અં. ૬૦૦૦, પ.સં. ૧૩૯, લી. ભં. દા.૫ નં. ૧૮. (૨) અં. ૧૫૦૦,
પ.સં. ૭૦, લીં.ભં. દા.૨૧ નં. ૧૮. (૩) લ.સં. ૧૬૧૪, પ.સં. ૧૬૬,
અં. ૪૫૯૦, હા.ભં. દા.૫૭ નં. ૧૬. (૪) પ.સં. ૩૬૮, સંધ ભં. વખતજી શેરી
દા.૨. ૬. નં (૫) સં. ૧૫૨૮ શ્રા. વ. ૨ શતી પતને. હા.ભં. દા. ૬૦.
[મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (૭૪, ૧૭૦, ૫૬૨).]

(૧૮૦) પંચનિર્ઘ્ન-શ્રી ખાલાં

(૧) લ. સં. ૧૬૧૨ અહમદાબાદ. પ. સં. ૧૭, હા. ભં. દા. ૪૯
નં. ૧૫. આમાં પોતાને ખરતર જિતભદ્રસૂરિ પદે જિતયંદ્રસૂરિ વિજય-

માન શિષ્યાણુ વાચનાચાર્ય" એમ ગણાવેલ છે. (૨) લ.સં.૧૬૪૨, પ. સં. ૧૦, પ્ર. કા. ભં. દા.૯૧ નં. ૯૯૨. (૩) ગોડીજ ભં. ઉદ્દેપુર. (૪) પરમયુરશ્રી આણુંદવિમલસૂરિશિષ્ય પં. ધનવિમલગણિ શિવવિમલગણિ પકનાર્થ, હીરાની પરતિ. પ.સં.૨૧ પ્ર. કા. ભં. જાણી નં.૮૨૯. (૫) ઇતિ પંચનિર્ગંથી ખરતરીય મૈત્રુસુંદર કૃત બાલાવબોધોડપિ સમાપ્ત ઇતિ ભદ્રં ભૂચાત સં. ૧૬૬૦ આશો વદિ ૭ રવૌ. વેગર. નં. ૧૭૯૧.

[મુપુગૂડસૂચી, હૈનૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૦૭).]

(૧૮૧) યોગશાસ્ત્ર બાલાં અથવા યોગપ્રકાશ

(૧) વિવેકવિજય ભં. ઉદ્દેપુર (૨) લ. સં. ૧૬૨૬, ભાં મહિડા મધ્યે ઋષિ લાણા લિં શ્રીવંત પકનાર્થ. પ. સં. ૧૧૫, મહિમાં પો. ૨૪. (૩) પરમયુર આણુંદવિમલસૂરિશિ. પં. ધનવિમલગણિ શ્રીકર્ણ શિવવિમલ સીડવિમલ પકનાર્થ. પ.સં.૨૭, ગો. ના. (૪) પ.સં.૨૭, યં. ૭૫૦, પા. ભં. ૪. [મુપુગૂડસૂચી, લીંડસૂચી, હૈનૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૫૭૭).]

(૧૮૨) ભક્તામર પરકથા [અથવા ભક્તામરસ્તોત્ર બાલાં.] (શુભરાતી ગદ્ય)

આદિ - પ્રણમ્ય શ્રી મહાવીર નત્વા ચ શ્રુતદેવતાં

શ્રી જિનચંદ્રસૂરીણામાસાદાદેશમુતમં.

૧

બાલાલોકપ્રબોધાર્થમેષોડ મૈત્રુસુંદર:

ભક્તામરમહાસ્તોત્રં કારવ્યે વાર્તાયા મુદા.

૨

(૧) ભક્તામરપ્રાકૃત વાર્તાવૃત્તિ : પ. સં. ૧૮, સુંદર પ્રત, યશોવૃદ્ધિ.

[મુપુગૂડસૂચી.]

(૧૮૩) કપૂરપ્રકર બાલાં લ. સં. ૧૫૩૪ પહેલાં

(૧) લ. સં. ૧૫૩૪ માર્ગશિર સુદિ ૪ આદિયે શ્રી નાગરજ્ઞાતી વિશ્વનાથ સત્(સુત) હકમીધર લિં પ. સં. ૧૨૧, યં. ૫૨૭૦, જૂનો સંઘ ભં. ફેફલિયાવાડા પાટણ. દા. ૭૨ નં. ૩૭. [મુપુગૂડસૂચી, હૈનૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૬૪).]

(૧૮૪) [+] ષષ્ટિશતક વિવરણ

(૧) યં. ૭૦૦, પ.સં. ૧૬, સંઘ ભં વખતજી શેરી દા.પ નં.૧૮.

[મુપુગૂડસૂચી, હૈનૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૮૩).]

[પ્રકાશિત : ૧. નેમિચંદ્ર ભંડારી વિરચિત ષષ્ટિશતક પ્રકરણ ત્રણ બાલાવબોધ સહિત, સંપા. ભોગીલાલ જ. સાંડેસરા.]

(૧૮૫) વૃત્તરત્નાકર ખાલા૦

(૧) મૂલના કર્તા કેદારભટ્ટ. અં. ૧૧૭૬, પ.સં. ૧૯, પ્ર. કા. ભં. ઘા.૬૪ નં.૬૧૪.

(૧૮૬ ક) ભાવારિવારણ ખાલા૦

(૧) પ.સં.૧૯, પ્ર. કા. ભં. ઘા.૯૧ નં.૯૮૭.

(૧૮૬ ખ) કલ્પપ્રકરણ ખાલા૦

(૧) પ.સં.૧૧૦, અં. ૬૨૬૯, પા. ભં. ૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૦૧-૦૨, ભા.૩ પૃ.૧૫૮૨-૧૫૮૫.]

૧૨૩. લક્ષ્મીસાગર (સૂરિ?)

સૂરિપદવી સં. ૧૫૧૮.[જૈન સાહિત્ય સંશોધકમાં મુનિ જિનવિજયે-
'વસ્તુપાલ તેજપાલરાસ' સંપાદિત કર્યો છે તેમાં એક લક્ષ્મીવિજય સૂરિપદ
સંવત ૧૫૦૮ તથા બીજા મલધારીગરજના સંવત ૧૫૪૮-૧૫૭૫ નોંધ્યા
છે અને તેમાંથી કયા લક્ષ્મીસાગરની આ કૃતિ છે તે અસ્પષ્ટ હોવાનું
જણાવ્યું છે.]

(૧૮૭) + વસ્તુપાલ તેજપાલ રાસ ગા. ૫૮

આદિ-વીર જિજ્ઞેસર નમિય પાય, અને ગાયમ સામી,
સરસતિ તણેં સુપસાઉને એ, કહિસિઉં સિરિનામી
વસ્તુપાલ તેજિગ તણો એ, અમ્હે બોલિસ્યું રાસો,
ભરહક્ષેત્ર ધુરિ ગૂજરાત અણહિલને વાસો. ૧

અંત-એતલો દ્રવ્ય વ્યય કીઉ એ મા. વસ્તિગ તે જિગ સારિ સુ૦
ગિર્યાં કરણી એ કરેં એ મા. વરસ અઢાર માહિ સુ૦
મહિમંડલ રહાવીઉ એ મા. મનના પૂરી આસ સુ૦
લક્ષ્મીસાગર બોલિઉં એ મા. ગિર્યો એહ જિ રાસ સુ૦
વસ્તુપાલ તે જિગ તણો એ મા. ચરિત સુણેં નરનારિ સુ૦
તેહને ધરિ અક્ષત્રાં ફલે મા, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ પૂરિ. સુ૦

(૧) પ.સં. ૩-૧૨, સાણંદ ભં.

પ્રકાશિત : ૧. જૈન સાહિત્ય સંશોધક ખં. ૩ પૃ.૧૧૨થી ૧૧૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૭૩-૭૪.]

૧૨૪. મલયચંદ્ર (પૂર્ણિમાગચ્છ સાધુરતનસૂરિશિ)

(૧૮૮) [+] સિંઘાસણ બત્રીસી ચોપાઈ ર.સં.૧૫૧૯

આદિ-સમરિસુ સામિણિ સરસતિ દેવિ, વિક્રમચરિત્ર કહું સખેવિ,

માલવમંડલુ જ્યેષ્ઠ ગાર, ધારાનગરીનુ વિસ્તાર. ૧

ઉજ્જૈણી અધિપતિ પ્રભુવેસુ, વિદુર વિક્રમ નરેસ

કલા કુતૂહલ કુતિગ સુણુષ, દાનખડગ સ્યું દાલિદ્ર હણુષ. ૨

અંત - સંવત પનર ઉગણીસથ એય, ચક્રપદમંધ રચીઉ એય,

મંડકીક મગ્ગણુ ઉપગાર, રંગદ્ર યૂયડલ નગર મઝારિ. ૨૮૭

પૂનિમગછિ સાધરતનસૂરી, સીસ મલયથંદ્ર કહઈ મહિ

પૂરિ,

ભણુસઘ સુણુસઘ સુચરિત એય, મનવંછિત સુખ લહીસઘ તેય

૨૮૮

(૧) પ.સં. ૧૩-૧૬, સે.લા. નં.૨૪૨૦. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨, લીંહસૂચી.]

(૧૮૮) ધનદત્ત ધનદેવ ચરિત્ર અથવા સંવલસીકુમર ચોપાઈ.

૨.સં. ૧૫૧૬ ગોપમંડલીમાં

આદિ - સરસતિ સામિણિ મનિ સમરેસુ નવલું કાંઈ કવિત કરેસુ

જિન ચુવીસઘ વંદું આજ, સહિગરૂ સમરિઈ શીઝઈ ઢાજ. ૧

દાન દીઈ જે ભુતિ સુપતિ, નિરમલ ચિત્તઈ નિરમલ વિત્ત,

લછિ લહઈ જિમ ખંધવ બેઅ, દાનપ્રભાવિ ધનદત્ત ધનદેવ. ૨

દાન વડું સુણુષ સંસારિ, દાનિ દુરિત ટલઈ સહી સારિ,

દાનિ સુખસંપતિ સંયોગ, દાનિ જઈ વયર વિયોગ;

(પા.) દાનિ સાલિભદ્ર ધન રૂદ્ધિ, દાનઈ કયવજ્ઞાનઈ સિદ્ધિ. ૩

અંત - સૂરસેન બેટાનઈ રજજ, આપી આપણિ કરઈ સકજજ,

સહનારી સ્યું સંયમ ધરઈ, મુગતિરમણિ લીલાં તે વરઈ. ૨૩૯

પાત્રદાન નિસુણી પ્રભાવ, દાન ઊપરિ ભવીયણુ ધરૂ ભાવ,

પૂનિમગછિ સાધરતનસૂરિ, સીસ મલયથંદ્ર કહઈ મતિ

પૂરી. ૨૪૦

ખિસઘ ખઈતાલાં (૨૪૨) છઈ ચક્રપદ, કથા ચુરાસી ધહાં હુધ,

નામોચ્ચાર અછઈ એહ માહિ, વિવરી જાણુષ જેહનઈ આહિ. ૨૪૧

સંવત ૧૫ ઉગણીસઘ સુખંધ, ગોપમંડલીઈ રચિઉ પ્રથંધ,

ભણુઈ સુણુષ કવીયણુ જે કરઈ, અંખિકિ પ્રસાઈ તે સુખ

વહઈ. ૨૪૨

(૧) પ.ક. જૂનો ૨૨૬થી ૨૩૩, નવો ૧થી ૮, પં. ૧૪, સીમંધર.

દા. ૧૯. (આ પછી આ કવિકૃત 'દેવરાજ-વત્સરાજ પ્રબંધ' છે. જુઓ નીચે નં. ૧૯૦.) (૨) પ.સં. ૧૮-૧૫, તેમાં પ. ક. ૧થી ૮, (પછી કવિ હર્ષભૂતિકૃત 'પદ્માવતી ચોપાઈ' છે) વણી જૂની પ્રત, એકા. ભં. દા. ૮ નં. ૧૦૨. (૩) ઋ. ગોપી લખિત. પ.સં. ૭-૧૫, ૩૦ ભં. (૪) સં. ૧૬૮૩ દ્વિ. શ્રા. શુદ્ધિ ૩ શનૌ લિ. ઋષિ એવા શિ. ઋષિ સહજપાલ વીરમગામ મધ્યે. છેલું પાનું 'ચંપકસેન રાસ' સાથે, લા. નં. ૪૧૨. [મુપુગૂહસૂચી.]

[સંપા. રણજિત પટેલ.]

(૧૯૦) દેવરાજ વત્સરાજ પ્રબંધ ર.સં. ૧૫૧૯ ગોપમંડલીમાં
આદિ - અંખિકિ સામિલિ પશુમી પાય, જસ સિરિ ગિરિ ગિરનારહ

રાય,

વત્સરાજનું કરં વધાણુ, ધર્મદર્મ તણુકે સજીકે પ્રમાણુ. ૧

પન્ય કાજિ જે ન કરઇ પ્રમાદ, સુષિં સુષિં તિહિ નહી વિષાદ.

વિસમાં વિધન વલઇ તીહ જાઇ, વત્સરાજ જિમ સુવિ સુષ

થાઇ. ૨

ધરમઇ રાજરધિ સંયોગ, ધરમઇ શરીર હુઇ નીરાગ,

ધરમિ પુત્ર પૌત્ર પરિવાર, ધરમિં વિસમું સમું અપાર. ૩

અંત - અહુ રમણીસ્થું ચારિત્ર લિધ, ખહુગતિ તણુકેં તેતાહુ દિધ,

મગતરિ મણિ લીલાં હુઇ, છત્રીસા સુત્યઇ ચઇપઇ. ૧૨૬

સંવત ૧૫૧૯ ઉગણીસઇ સિદ્ધ, ગોપમંડલી સુર જઇ સપ્રસિદ્ધ,

પૂનિમગણિ સાધરતનસૂરિ, સીસ મલયચંદ્ર કહિ મતિ

પૂરિ. ૧૨૭

ધર્મ કાજિ એ સમંધ સુણી, આદર કર જિણુધર્મહ જાણી

ધરમપ્રભાવઈ હુઇ રૂપિવૃદ્ધિ, સયલ સંઘનઈ વંછિત સિદ્ધિ. ૧૨૮

(૧) પ.ક. ૨૩૩થી ૨૩૭, નવો ૮થી ૧૨, સીમંધર. ૦ પો. ૧૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ (પૃ.૪૭૪-૭૬).]

૧૨૫. વિમલધર્મશિષ્ય

(૧૯૧ ક) મહાવીર વિનતિ ૧૪ કડી ર.સં. ૧૫૨૦ જેઠ શુ. ૧૦

આદિ - સરસતિ મજા મતિ દિહે ઘણી એ, તું જણુણી કવિઅણુ જણુ
તણી એ,

ગોચમગુરૂ નીચ મનિ ધરીએ, રસનારસ લીજઈ ઇણિ પરિ એ. ૧

અંત - રાયરાણા ભૂપ અતિ ધણા એ, જિણુ રાંજિય દેસ નયર
તણા એ,

વિમલધર્મ પાંડિત તણુધ એ, ઉપદેસિઈ જીણું ઉધાર કરધ એ. ૧૩
સંવત પનર વીસોતરધ એ, જોડહ સુદિ દસમિ ઉચ્છવ કરધ એ,
જે નરનારી નિત લણુધ એ, નવનિધિ ધરિ વિલસધ તીહ તણુધ
એ. ૧૪

(૧૯૧ ખ) જીરાઉલિ પાર્શ્વનાથ વિનતિ ગા. ૧૮

આદિ - ત્રિભુવન જન નયણાણુંદ ચંદ, તુજઝ સેવ કરધ પય ધરણુઈદ,
વલિ દેવિ પકેમાવધ રૂ નામિ, જીરાઉલિ નાયક પાસ સામિ. ૧
જય પાંડિત વર સિરિ વિમલધર્મ, તે જાણુધ આગમ વેદ મર્મ,
તસ સીસ સેવક ઇમ વીનવધ, કર જોડી પ્રભુ પાએ નમધ. ૧૭
રવિ મંદિર ગિરિ જાં ગયણિ સોમ, દૂમંડલ સાયર મહિય પઉમ,
જીરાઉલિ તાં જય જિણુહ પાસ, પ્રભુ પૂરે સામી મણુહ આસ. ૧૮

(૧) સંવત ૧૫૩૫ વર્ષ વૈશાખ શુદિ ૬ દિને અભયપ્રભગણિ
લિખિત. પ.સં.૧૧-૧૩, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૧૬૯. (ખન્ને કૃતિઓ)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૫૨-૫૩.]

૧૨૬. (અહ)જિનદાસ (દિ૦ સકલકીર્તિ-ભુવનકીર્તિશિ.)

આ કવિએ સંસ્કૃતમાં 'રામચરિત' લખ્યું છે. તેમાં રચનાસમય
આખો નથી. તેની પ્રત સં. ૧૬૭૨ની લખાયેલી છે. મુંબઈના દિ૦ જૈન
સરસ્વતી ભવનના તૃતીય વાર્ષિક રિપોર્ટ સાથે જોડેલી ગ્રંથસૂચીમાં પૃ.
૮૦ પર તેની પ્રશસ્તિ આપેલી છે તેમાં દરેક સર્ગ અંતે 'ભદ્રારક શ્રી
સકલકીર્તિશિષ્ય બ્રહ્મચારી જિનદાસવિરચિત' એમ આપ્યું છે તે પરથી
જણાય છે કે પોતાના ખાસ ગુરુ સકલકીર્તિ હતા. બ્રહ્મ એટલે બ્રહ્મચારી.
દિગંબરોમાં સાધુ થવા માટે ત્રણ સ્થિતિ છે : ૧ બ્રહ્મચારી. ૨ ઐશ્વર્ય અને ૩
મુનિ. [કર્તાપરિચય માટે જુઓ સુગ્રંથદશમી કથા, સંપા. હીરાલાલ જૈન.]

(૧૯૨) હરિવંશ રાસ ર.સં. ૧૫૨૦ વૈ. શુ. ૧૪

અંત - લોભવાદિ જીવ ગમાર, મિથ્યા ધરમ થાયો અપાર.

શાસ્ત્ર લોખ્યાં બહુ જિનવર તણાં, કુમત થાપ્યા તીણેં આપણા. ૩૫
હુંડા સર્પિણી કાલ વિશાલ, પંચ મિથ્યાત ઉપજેં ગુણુમાલ,
જિમ પૂનિમ થકી ચંદ્રકલા હાણિ, તિમ પંચમકાલિં જિન-
વરવાણિ. ૩૬

જો(ઇ)લો કાલ તણો પરતાપ, બહિભદ્રે મિથ્યાત કીયો વ્યાપ,
ઈણુ પરિ જસ વાપ્યો અતિ ઘણો, બલિ દેવિ નારાયણ તણો. ૩૭
તિહાં થકો નારાયણ હવો દેવ, પ્રભ લોક કરિ બહુ સેવ,
દયા ધરમ છોડ્યો તીણુ ચંગ, આચાર તણો બહુ કીયો ભંગ. ૩૮

*

જિણુસાસણુ નિકલંક અપાર, મારગ મુગતિ તણો ભવ પાર,
ત્રિગંબર નિમ્રંથ ગુર ચંગ, જીવ દયા દીસે ઉતંગ. ૪૧

*

(નેમિ જિનેશ્વર ગિરનાર ઉપર આવી રહ્યા તે સંબંધી કહે છે કે)
સહસ્ર વરસ ભોગવ્યો સ્વામી આય, દશ ધનુષ નિરમલ ગુણ કાય.

*

શ્રી મૂલસંઘ અતિ નિરમલો, સરસતિગચ્છ ગુણવંત,
શ્રી સકલકીરતિ ગુર ખણીઈ, જિણુસાસણિ જયવંત. ૧
તાસ પાટિં અતિ રૂપડા, શ્રી જીવનકીરતિ ભવતાર,
રતનત્રય કરી મંડીયા, ગુણહ તણા ભંડાર. ૨
તે મુનિવર પાય પ્રણુમીનિં કીયો સવિ સાર,
અહા જિણુદાસ ભણે રૂપડો, પઢતાં પુન્ય અપાર. ૩
સિષ્ય મનોહર રૂપડો, મહિલદાસ ગુણુદાસ,
પઢો પઢાવો વિસ્તરો, જિમ હોઇ સૌખ્ય અપાર. ૪
ભવીયણ જીવ સંબોધવા, કીયો રાસ એ સાર,
અનેક કથા ગુણિ આગલો, દયા તણો ભંડાર. ૫
સંવત ૧૫ વીસોતરો, વૈશાખ માસ વિશાલ.
શુકલ પક્ષ ચઉદ્ધિસિ દિને, રાસ કીયો ગુણુમાલ. ૬

વસ્તુ.

રાસ કીયો રાસ કીયો સાર મનોહર,
અનેક કથા ગુણિ આગલો, હરિવંસ તણો સાર,
.....એ કવિત કરી સાંભલો, ભાવ ધરો મનમાંહિ ઉજ્જલ,
શ્રી સકલકીરતિ ગુર પ્રણુમીનિ, અહા જિણુદાસ ભણિં સાર,
પઢિં ગુણિં જે સાંભલે, તેહનિં પુણ્ય અપાર.

(૧). ઇતિ શ્રી હરિવંશરાસ સમાપ્ત. સં ૧૭૫૧ વર્ષે માહ શુદ્ધિ ૧૪

શનૌ. મ.ળ.

(૧૯૩) શ્રેણિક રાસ

આદિ-

વસ્તુ.

વીર જિણુવર વીર જિણુવર નમું તે સાર
 તીર્થ'કર ચઢીસમુ વાંછિત બહુ દાંન દાતાર
 સારદ સામિણિ વલી તવું બુદ્ધિસાર હું વેગિ માયું
 ગણુધર સ્વામી નમસ્કર' શ્રી સકલકીરતિ ભવતાર
 શ્રી ભુવનકીરતિ ગુર મનિ ધર' કરિસું રાસ હું સાર. ૧
 ભાસ જસોધરની.

ભવિચળ ભાવઈ સુજો આજ મનિ નિશ્ચે આણી
 શ્રેણિક રાજ તણો રાસ હું કહિસું વખાણી. ૧

અંત -

વસ્તુ

શ્રેણિક રાજ શ્રેણિક રાજ તણો એ રાસ,
 પઢે ગુણે જે સંભલે એકમતાં ધરી ભાવ ઉજ્જવલ,
 તેહ ધરિ નવ નિધિ સંપજે સરગ મુગનિ કલ સંસાર નિરમલ,
 શ્રી સકલકીરતિ ગુર પ્રણમીને મુનિ ભુવનકીરતી ભવતાર.
 બ્રહ્મ જિણુદાસ ભણે નિરમલો, સુણતાં પુન્ય અપાર.

(૧) સં. ૧૬૧૩ વર્ષે શ્રાવણ શુદ્ધિ ૧૧ શુક્રે કહ લિખી બાઈશ્રી
 માનિકશ્રી શિષ્ય જિનમતિશ્રી વાઈ. લિપિત' શ્રી વસા વતુ કાચથા.
 પ.સં. ૫૨-૧૦. ભાવ. ભં. (૨) સં. ૧૭ એકેતરા વર્ષે વૈ. શુ. ૧૩
 ચંદ્રવાસરે મૂલ સંઘે ભ. ખજાન'દ્યાત શિ. બ્રહ્મ ગોવિંદ પઠનાથ'...
 ભટ રઘુનાથેન લિ. પ.સં. ૧૧-૧૦., સ.ભ.

(૧૯૪) યશોધર રાસ

આદિ-શ્રી પૂજ્યશ્રી ધનરતનસૂરિ ગુરુજો નમઃ

મુનિસુવત જિન જિન સ્તવું તે સાર
 તીર્થ'કર જેય વીસમઉ વાંછિત ફલ બહુ દાંન દાતાર
 સારદ સામિણિ વકતી તવું, જિમ બુદ્ધિ સાર હું વેગિ માયું,
 ગણુધર સ્વામી નમસ્કર', વલી સકલકીરતિ' ગુર સાર,
 તાસ ચરણ હું પ્રણમીનિ, કરસિઉં રાસ એ સાર. ૧
 ભવિચળ ભવિ સુણઉ આજ, મનિ નિશ્ચય આણી
 રાજ જશોધર તણઉ રાસ, હું કહિસિઉં વખાણી. ૨

અંત - રાય યશોધર રાય યશોધર તણો જે રાસ,
 જીવદયાનૂં પીહર' પાપ, મિશ્યાતનિકંદન સાર,

રાગ મોહ વિહંગણો, ગુણહ તણો ભંગાર,
 સૂણીઈ જે નરનારી પદે, ગુણે મને ધરિ બહુ ભાવ,
 અહા જિણુદાસ ઇમ ભણે, તેહને સૌખ્ય અપાર. ૪૬
 (પા.) સૂણીઈ જેઅ નર અનુદિન ભણિ, હીઈ ધરી બહુ ભાવ,
 જિણુદાસ અહાચારિ ઇમ ભણિ, તેહનિ શવપુરિ વાસ. ૪૬

(૧) પ.સં.૨૧, શેક માણેક્યંદ હીરાચંદનો બંગલો ચોપાટી દિગ્-
 બર જૈન મંદિર મુળઈ (ડા. ત્રિ. પ્રશસ્તિ સંગ્રહ). (૨) સંવત ૧૬૨૮
 શ્રા. શુ. પ. ગુરૌ શ્રી કેડ નગર વાસ્તવ્ય હુબ(ક) ચાતીય ફેા
 સંધારણ ભાર્યા સિરીઆદે તત્પુત્રી સુશ્રાવિકા શીલાલંકારધારિકા શ્રા
 રતનાઈ પદનાથ જુદ તપગચ્છે પં. ચારિત્રસિંહ શિં પં. વિનય-
 ચારિત્ર મુનિ લખિત. પ.સં. ૨૭-૧૨, સીમંધરં દા. ૨૨ નં.૬. (૧૩)
 ખં.ભં.૧.

(૧૯૫) આદિનાથ રાસ

આદિ -

ૐ નમો વીતરાગાય. વસ્તુ.

આદિ જિણેસર આદિ જિણેસર પાવ પ્રણમેસુ,
 સરસતિ સ્વામિણિ વલિ વલિ તવહં, બુદ્ધિ સાર માયું નિરમલ,
 શ્રી સકલકીરતિ પાવ પ્રણમીનિ, મુનિ હવનકીરતિ ગુર વાંકુ
 સોહજલ,

રાસ કરિસુ હું રૂવડો, તમહ પરસાદિઈ સાર,
 આદિ જિણુદ ગુણ વરણુનું, ચરિત્ર જોડું ભવાતર. ૧

ભાસ જસોધરની.

ભવિયણ ભાવઈ સુણુઉ આજ, રાસ કહું મનોહર,
 આદિપુરાણુ જોઈ કરી, કવિન કરઉં મનોહર. ૧

બાલ ગોપાલ જિમ પદઈ સુણુઈ બાણે બહુ ભેદ,
 જિણુસાસણુ ગુણ નિરમલ મિથ્યામતછેદ. ૨

કહીણુ નારીયલ, દીજે બાલક હાથિ તે સ્વાદ ન બાણે,
 છોલ્યા દેલા દાખ દીજે ને ગુણુ બહુ માને. ૩

તીમ એ આદિપુરાણુ સાર, દેસભાષ વખાણું,
 પ્રકટ ગુણુ શ્રમ વિસારે, જિણુસાસણુ વાંતુ. ૪

રતન માણિક હીરા જગા જોતિ પારખિ, અજાણુ ન બાણે,
 તિમ જિણુસાસણુ ભેદ ગુણુ ભોલા કીમ વખાણિ. ૫

તીહ કારણિ એ રાસ ચંગ, કરં ગુણવંત,
ભવીયણ મન સંતોષ રંગ, રીઝે જયવંત. ૬
મધુરીય વાણિ સોહામણી, બોલું આણુંદ,
અક્ષ જિણુદાસ કહે નિરમલુ, જીમ વાધે ગુણ કંદ. ૭

અંત -

વસ્તુ

આદિ જિણેસર આદિ જિણેસર તણઉ મઈ રાસ,
કીયો સરસ સોહાવણો, એક ચિત બહુ ભાવ આણી,
પઢઈ ગુણઈ જે સાંભલે, જિણસાસણ ગુણ અનંત જાણિ,
શ્રીય સકલકીરતિ ગુર પ્રણમીનિ, મુનિ ભવનકીરતિ ભવતાર,
અક્ષ જિણુદાસ કહે નિરમલો, રાસ કીયો મઈ સાર.

દૂહા

વખાણઈ જે રૂવડો, સભા માહિ ગુણવંત,
રૂચિ સહિત જે સાંભલિં, તેહનઇ પુન્ય મહંત.
સમકિત ઉપજે નિરમલો, વરત નીમ વલિ સાર,
તત્ત પદારથ જાણેં સહી, જ્ઞાન ઉપજઈ ભવતાર.

(૧) સંવત ૧૭૩૯ ભા. શુ.૭ ભોમે પાટણ મધ્યે લિ. વાસતવ્ય
સાહ મૂલજી લિખાપિત. ગ્રં.૪૫૦૦, પ.સં.૧૯૩-૧૧, હા.ભં. દા.૭૮
નં.૩૦. (૨) પા.ભં.૧.

(૧૯૬) કરકંડ રાસ (પૂજા ફલ પર)

આદિ -

સિદ્ધિભ્યઃ

બીર જિણેસર પ્રણમીને, સરસતી સ્વામિણિ દેવિ.
શ્રી સકલકીરતિ ગુર વાંદિસુ, વલી ભુવનકીરતિ મુનિ દેવ. ૧
તહ પરસાદે નિરમલો, રાસ કર અતિ ચંગ,
પૂજાફલ હવે વરણુવુ, મનિ ધરિ ભાવ ઉતંગ. ૨

અંત -

દૂહા.

અચલ દામ દેઉ નિરમલો, મઝને સ્વામી દેવ,
હું દાસ છઉં તમ્હ તણો, જનમિ જનમિ કર સેવ. ૧
શ્રી સકલકીરતિ ગુર પ્રણમીને, મુનિ ભુવનકીરતિ ભવતાર,
રાસ કીયો મેં રૂવડો, અક્ષ જિણુદાસ કહે સાર. ૨
પઢઇ ગુણઈ જે સાંભલે, મન ધરિ અવિચલ ભાઉ,
મન વાંછિત ફલ તે લહે, પામેં સિવપુરિ ઠાઉ. ૩

ધનદ નામ ગોવાલીયો, એક કમલ કરિ ચંગ,
 પૂજ્યા જિણુવર મુનિ રલી, ફલ પામ્યા ઉતંગ. ૪
 એ કથારસ સાંભણિ, ભવિયણ સયલ સુખણુ,
 પુજો જિણુવર મનિ રલી, અષ્ટ પગારિ ગુણુ જ્ઞાન. ૫
 એક કમલ ફલ વિસ્તર્યો, સરગ મુગતિ લગે ચંગ,
 અનુદિન જે જિન પુજસે, તેહને ફલ ઉતંગ. ૬
 સાચો ધરમ સોહાવણો, થોડો કીજે મહાંત,
 વડ ખીજ જિમ રૂવડો, ફલ દોસે અનંત.

(૧) ઇતિ કરકંડ મહા મુનીશ્વરની કથા પુખ્તશ્લ સમાપ્ત. સ.ભ.

(૧૯૭) હનુમંત રાસ

અંત - રાસ કીયો રાસ કીયો મેં સાર મનોહર,
 હનવંત વીર કો નીરમલો, અંજણુ સહિત ગુન સાર,
 સોહોલભઃ (?) અંતિ ફેડવા ભવિયણ સુણુવા સાર,
 સકલકીર્તી ગુરૂ પ્રભુમી નેં...
 અક્ષ જિણુદાસ ઈણી પરી ભણે, પદતાં પુન્ય અપાર.

(૧) પ.સં. ૪૦-૧૧, સ. ભ.

(૧૯૮) સમકીતસાર રાસ

આદિ - સરસતિ સ્વામિણિ વીનવડિ, માગઉ એક પસાઉ,
 તમ્હે પરસાદઈ ગાઈસ્યું, રૂવડો એ જિણુવર રાઉ. ૧
 સહી એ સમાણિ એ તમ્હે સુણો, સુણઉ અમ્હારીય વાત,
 જિન ચૈત્યાલઈ જાઈસ્યું, જાડીસુ ધરકીય તાત. ૨
 આંગ પખાલિસું આપણો, પહીરીસું નિરમલ ચીર,
 જિન ચૈત્યાલઈ પેસતાં, નિરમલ હોઈ સરીર. ૩

અંત - સમકીતરાસો નિરમલો એ, મિથ્યાત મોડઈ કંદ તો,
 ગાવો ભવીયણ રૂવડો એ, જિમ સુખ હોઈ આનંદ તો. ૨૦
 શ્રી સકલકીરતિ ગુરૂ પ્રભુમીનઈ, શ્રી હુવનકીરતિ ભવતાર તો,
 અક્ષ જિણુદાસ ભણે ધ્યાઇએ, એ સરસ અપાર તો. ૨૧

(૧) ઇતિ સમકીત રાસ મિથ્યાત મોડ સમાપ્ત. પ.સં. ૬-૧૦, સ.ભ.

(૧૯૯) સાસરવાસોનો રાસ

આદિ - ફહા
 સરસતિ સામિણિ વીનવુ, માગૂ એક પસાઉ,
 સાસરવાસો વરણુવું, સહગુરૂ તણુઈ પસાઇ.

દાલ રાસની

જંખૂદીય માહિ નિરમલો એ, ભરતક્ષેત્ર છે સાર તો,
ભરતક્ષેત્ર મહિ રૂવડો એ, અન્નેધા નયર સવિચાર તો.
તે નયરડો રાજ્યો એ, દહમતિ તેહનુ નામ તો,
સમકિત પાલિ નિરમલો એ, મિથ્યાતિનો મોડછ માન તો. ૨

અંત -

દૂહા

સાસરવાસો નિરમલો, રેણુકી તણુ સુવિચાર,
ધરમ તણું ફલ વરણુચૂં, ગુણુડ તણો ભંડાર.
ભવિયણુ જન સંબોધવા, સંક્ષેપે કહ્યા વિચાર,
વિસ્તારિ આગમ જાણિજ્યો, સુભૂમ યક્ષી અવતાર.
શ્રી સકલકીરતિ ગુરુ પ્રણુમીનંદ, કરિજ્યો રાસ એ સાર.
બ્રહ્મ જિનદાસ ધણિ પરિ ભણુધ, જ્યાં પુણ્ય અપાર.

(૧) સં. ૧૬૧૮ આસો શુદ્ધિ ૧૦ ગરૌ લ. રાયમલ ભારમલ
સધારણુ વધમાન લ. પ.સં. ૮-૧૩, સંધ ભં. પાલણુપુર દા.૪૬.

(૨૦૦) ધર્મપચીસી કડી ૨૭

દૂહા.

ભવિ-કમલ-રવિ સિદ્ધ જિન, ધર્મ ધુરંધર ધીર,
નમત સતિંદ જગતમહરણુ, નમો ત્રિવિધ ગૃહ વીર. ૧
ચોપાઈ.

મિથ્યા વિષયમેં રત છુવ, તાતેં જગમેં ભવે સદીવ,
વિવિધ પ્રકાર ગઠે પરજન્ય, શ્રી જિનધર્મની નેક સુહાય. ૨

દૂહા.

બુધ કુમુદ સશિ સુખકરણુ, ભવ દુખ સાગર જનં,
કહે બ્રહ્મ જિનદાસ યહ, ગ્રંથ ધર્મકી ખાંન. ૨૬
ધાંણુ તજે વાયે સુને, મનમૈં કરે ઉજાહ,
તે પાવે સુખ સાસતે, મનવંછિત ફલ લાહિ. ૨૭

(૧) ધ્યનતકૃત તરવસાર ભાષા સાથેની પ્રત, પ.સં. ૯-૧૧,
આત્માનંદ સભા ભાવનગર, નં. ૩૫-૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૫૩-૫૫, ભા.૩ પૃ.૪૭૬-૪૮૧.]

૧૨૭. સોમચંદ્ર (નાગેંદ્રગચ્છ ગુણદેવસૂરિ-ગુણરત્નસૂરિશિ.)

ગુણદેવસૂરિનો સં. ૧૫૧૭નો લેખ દિલ્હીના ચીરખાનાના જૈન

મંદિરમાં એક બિંબ પર છે : “સં.૧૫૧૭...શ્રી શ્રીમાલદાતીય મંત્રી
ચેાપા...જીવતસામિ નાગેન્દ્રગચ્છ શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ આદેશીત આચાર્ય શ્રી
ગુણદેવસૂરિભિઃ પ્રતિષ્ઠિતં...ત્રિમણિ વાસ્તવ્ય.” જુઓ ઉમરાવસિંહ ટાંકે
પ્રસિદ્ધ કરેલ ક્ષમાકદ્યાણકૃત ‘સુમતિજિનસ્તવન’માં પુરવાણી. વળી ગુણ-
સ્તવસૂરિ માટે જુઓ નં. ૭૨.

(૨૦૨) કામદેવનો રાસ સં.૧૫૨૦ આસપાસ

આદિ - અરિહંત સિદ્ધ નન્વયયા પયપંકજ પણ્ડુમિજિણુ ભાવેણ,

મગેમિ મંગલંવરા સુહકરગે દુરિયઉવહરણું. ૧

કરકમલિ કમલ વેગે પુચ્છીય હરછાય,

કવિયણુ કામ દુહાવિય, સુપસુન્ના હોઉ મુચ્છદેવી. ૨

વિરહ આગમ નિગમ, સુત સુતત્ય સરસા વયણી,

ગેયમ ગુણહર પુમહા, પુવ્વં કવહણુ નમેા નિચ્યં.

નાગિન્દરાજ રન્નો, શ્રી ગુણદેવસ્સ પદ્ધિ ઉદયરયણે,

શ્રી ગુણુચયણુ સૂરીસો, તસુ સીસો કવીય ભાવેણ. ૪

રચિજજ્ઞઘ રસિ રાસો, અમીય એયા સોગુણાગે આવાસો,

નિસુણુઈ સુપરિ સઘંદો, કવીયણુ જણુમણુ તહાણુદો. ૫

જહજહ ઉતમ ચરિયં, પલણુઈ જઈ પુરય પૂરિ અરિયંત,

તણુમણુ રસણુઈયં સ પવિતં તહ તહી હોઈ. ૬

નિમમીયા જ જંભા, રાતી રંભા રસઈ સારંભા,

નામેણુ નયર ભંભા, તમ દિહંત સુણુ ભવીઆ. ૭

(આટલું પ્રાકૃતમાં જણાવી પછી ભાષામાં આણે છે.)

વસ્તુ.

ધમ્મ કિજ્જઈ ધમ્મ કિજ્જઈ ધર્મિ સુખ સાર,

ધર્તિ ધરિ સંપતિ ઘણી, ધર્મિ જશ વાજિત્ર ભંભા,

ધર્મિ વિદ્યા મંત્રણલ, ધર્મિ હોઈ ધરિ નારિ રંભા;

દાન સીલ તપ ભાવના, અધિકેર તિહાં ભાવ,

કામદેવ કુંચર તણા, તે સુણુઉ પ્રસ્તાવ. ૮

અંત - ભાવના ભાવઈ દોષ જાવઈ પાપ નાવઈ ભવ થકી,

દાન દેઈ દીપ્ત લેઈ કઠિન કર્મ ક્ષપી કરી,

બહુ લોક તારી કુમતિ વારી સુમતિ રામા રસિ ધરી,

ઈમ કામદેવ કુંચરની પરિ જૈન ધર્મ જિં કૈ કરઈ.

તે સુખ પામઈ દુઃખ વામઈ વિવિધ મંગલ અણસરઈ,
નાગેન્દ્રગર્જિ શ્રવ સુરતર સૂરિ ગુણદેવ જાણીઈ;
તસ પદિ શ્રી ગુણુરયણ સૂરિવર સયલ સંઘ વખાણીઈ,
સયલ સંઘ વખાણીઈ, કવિ સોમચંદ લદંત.

જે સુણઈ પમણઈ રાસ એ, તસુ પ્રસન્ન શ્રી અરિહંત. ૩૧૪

(૧) ઇતિશ્રી ભંભાપુરી પ્રખંધે શ્રી કામદેવકુંઝર રાસ સમાપ્તઃ
લ.સં.૧૬૨૬. આગમચ્છીય ધર્મરત્નસૂરિભિઃ પ.ક.૧૫થી ૩૮, ચોપડો,
દે. લા. પુ. લા. નં.૧૧૨૫. (૨) સં. ૧૬૪૭ ફા. શુદ્ધિ ૧૪ શુકે ચેલી
ભખમાઈ લં પ.સં.૧૮-૧૫, રત્ન. ભં. દા.૪૩ નં.૪૩. (૩) સં. ૧૬૫૦
ભાં શું ૮ શુકે લં શ્રીમદ્ અહિમ્મદાવાદ શ્રીનગર મધ્યે મુ. દેવસાગરેણ
સ્વયં વાચ્યમાર્થેન લિં પ.ક. ૮થી ૧૨, પ્રથમનાં ૭ પત્ર નથી, સીમં-
ધર. દા. ૨૪.

(૨૦૨) સુદર્શન રાસ

આદિ - પહિલઈ પ્રણમિસિ અનુક્રમઈ એ ગણહર ચઠીસ,

પછઇ શાસન-દેવતા, એનેહ નામું સીસ.

સમરીય સામિણિ સારદા એ, સાનિધિ સંભાર,

આગઇ પાણુ પ્રતિપનું એ, કવિસ્થૂં એકઠાર. ૧

તૂં તૂઠી તિણિ ખિણિ ભણઇ, એ હું આવિસિ અંગિ,

સિદ્ધિ સુદર્શન તણુ એ, રાસ રચયો રસરંગઇ.

જખૂદીવહ ભરતવેત્ર વસુહાં વદીતી,

અપાનગરી ચતુરપણઇ અમરાપુરી જીતી. ૨

(૧) પ.ક.૧થી ૭, ત્રૂટક, સીમંધર. દા.૨૪.

(આવા જ અક્ષરની પ્રત 'કામદેવના રાસ'ની છે. તેના કર્તા ઉપ-
યુક્ત સોમચંદ્ર છે, તેથી આ 'સુદર્શન રાસ'ના કર્તાનું નામ તે મૂકયું
છે. 'કામદેવના રાસ'ની સં.૧૬૫૦ની પ્રત પણ છે તેમાં પ્રથમનાં ૭ પાનાં
નથી ને ૮મા પાનાથી છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૮૫-૮૭.]

૧૨૮. ઉદયવલ્લભસૂરિ (વૃદ્ધતપગચ્છ)

(૨૦૩) ક્ષેત્રસમાસ ખાલાં સં.૧૫૨૦ આસપાસ

(૧) લ.સં.૧૭૬૬, ગ્રં.૪૮૬૦, પ.ક.૯૬, હા.ભં. દા.૫૭ નં.૧૧.

(૨) લ.સં.૧૭૬૯, પ.ક.૬૪, હા.૫૭ નં.૧૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૨.]

૧૨૯. દેપાલ

ભોજક સં.૧૫૦૦થી ૧૫૨૨ સુધીમાં વિદ્યમાન કવિ. પ્રસિદ્ધ નામી કવિ હતો. તેનું 'ટુંકું' નામ દેપો હતું. શ્રી ઋષભદાસ કે જે ત્યાર પછી સતરમા સૈકામાં જૈનેતર કવિ પ્રેમાનંદને પણ ટક્કર મારે તેવો વણિક શ્રાવક કવિ થયો છે, તેણે સંવત ૧૬૭૦માં રચેલા પોતાના 'કુમારપાળ રાસ'માં ઉલ્લેખ કરી તેના વખાણ કર્યાં છે કે :

આગિં જે મોટા કવિરાય, તાસ ભાય ચરણરજ ઋષભરાય,

હાવણય, હીંખો, ખીમો ખરો, સકલ કવિની કીરતિ કરો.

હંસરાજ વાહો દેપાલ, માલ હેમની છુદ્ધિ વિશાલ,

સુસાધુ સમરો સુરચંદ, શીતલ વચન જિમ સારદયંદ

વધુ હકીકત મારે 'કોચર વ્યવહારી રાસ' જુઓ. તેમાં જણાવેલું છે કે દિલ્હીના પ્રસિદ્ધ દેસવહરા શાહ સમરો અને સારંગ એમનો તે આશ્રિત હતો :

યાચક તેહના ધર તણુઉ વેધક નર વાચાલ,

જાણીતઉ જિનશાસની કહીઈ કવિ દેપાલ.

આમાં યાચક એ વિશેષણ તેમજ ખીજે સ્થળે તે જ રાસમાં 'લેયો રે ઠાકુર તુમ જે ભાવઈ' એમ ઠાકુર શબ્દથી સંબોધન સૂચવે છે કે કવિ ભોજક હતો. (વિજયધર્મસૂરિકૃત ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ, ભા.૧) આના એક કાવ્યની પ્રતિ સં.૧૫૦૫માં લખાયેલી છે. દેપાલ ગુજરાતમાં ક્યો હતો અને ગુજરાતમાં રહીને તેણે ઘણાં કાવ્ય રચ્યાં હતાં. એની જે કવિતાઓ મળી છે તે ખીજ ગુજરાતી જૈન કવિઓના જેવી જ ભાષામાં છે. દિલ્હીની ભાષાની કશી અસર તેમાં જણાતી નથી. - મ.બ.

(૨૦૩) આર્દ્રકુમારનું સૂક

અંત - દેપાલ ભણિ સાંજ ગઈલા મુગતિ આપુણી ધાનચી

સકતિ સયલ સંધ પ્રસન.

(૧) પ્ર.ક.ભં.

(૨૦૪) વજ્રસ્વામી ચોપાઈ ર.સં.૧૫૨૨

(૨૦૫) જંબૂસ્વામી પંચભવચર્ણન ચોપાઈ પ્રબંધ ર.સં.૧૫૨૨
આસો શુ. ૧૫ રવિ

આદિ - ગોપમ ગણુદર પદ નમી આરાધિતુ અરિહંત,

હૃદયકમલ અહનિસ વસઈ ભવભંજણુ ભગવંત. ૧

ભવભંજણુ ભગવંતનું આણુ અખંડ વહેસિ,

સીલસિરોમણિ ગુણનિગ્રહ, જંબુકુમર વણેસુ. ૨

અંત - સંવત ૫૫૨ ખાવીસમઠ એ વ. રચિ ઈણુઈ (ખાવીસ રવઉ આસોઠ)

પૂનિમઠ એ,

ભણુઈ ગુણુઈ નરનારિ તેડ મનિ ઉપશમરસ વસઈ એ. ૧૭૮

કાવ્ય—શ્રી જંબુસ્વામી રિદ્ધિ ગામી ભવહ પંચ તણું ચરી,

ઉપગારકારી બુદ્ધિ સારી રચ્યઉ દેખઇ ૫૫ કરી,

જે ભાવિ ભણુસઈ અનઈ સુણિસ્યઈ રહસ જાણી એહતા,

જિણુઆણુ ધરસ્યઈ ક્ષમા કરસ્યઈ કાજ સરસ્યઈ તેહતા. ૧૭૮

(૧) વિ.ધ.ભં. (૨) અપૂર્ણ પ્રાચીન પ્રત મારી પાસે છે. (૩) સં. ૧૬૬૩ વર્ષે આસો સુદિ ૭ શુક્રે લિખિત મુનિ જીવામુનિ મેહાજલ પદનાર્થ. ગુ.વિ.ભં. (૪) સંવત ૧૬૩૬ વર્ષે ભાદ્રવા વદિ ૧૧ બુધે લખિત નસિરાવાદ મધ્યે. ચિરંજીયા તુ સર્વેષાં. પ.સં. ૬-૧૫, હા.ભં. દા.૮૧ નં. ૩૬. (૫) પ.સં. ૭-૧૩, સંધ. ભં. દા.૬૩ નં. ૩૬. (૬) પ.ક. ૩૫થી ૪૨, એક સં. ૧૬૦૭ લગભગનો ચોપડો, નાથાલાલ જગનલાલ પાલણુપુરવાળા પાસે. (૭) સં. ૧૫૮૫ કા.શુ. ૧૪ સોમે સૌભાગ્યહર્ષસૂરિશિષ્ય સુંદરહંસ ક્ષિ. પ.સં. ૮, દાન. પો. ૪૪. (૮) પ્રત ૧૭મી સદીની કેસરીસિંહ આત્માર્થ. પ.સં. ૪, દાન. પો. ૧૩ નં. ૨૫૦. (૯) પ.સં. ૭, પ્રત ૧૭મી સદીની, મહરં પો. ૬. (૧૦) પ.સં. ૮, અભય. પો. ૧૨ નં. ૧૦૬. (૧૧) પ.સં. ૮, જ્યં ૦ પો. ૬૬. (૧૨) સં. ૧૫૬૭ વર્ષે લિ. ચોપડો, વિ.ને.ભં. નં. ૩૨૬૧. (૧૩) સં. ૧૭૮૧, પ.સં. ૬, જેસ. ભં. નં. ૩૧૪. (૧૪) શ્રાવિકાગાઇ હીરામાઈ પદનાર્થ. પ.સં. ૧૨-૧૧, મુક્તિ ૦ વડો. નં. ૨૪૨૪. (૧૫) પ.સં. ૧૬, કાર્પસ સભા, મુંબઈ નં. ૧૮૬. (૧૬) પં. ધર્મવર્ધનગણિશિ. ચવેકવર્ધન પદનાર્થ. પ.સં. ૭-૧૬, હા.ભં. દા. ૮૩ નં. ૧૮૫. (૧૭) પ.સં. ૧૧, અંથમાન ૧૭૮, લીં.ભં. દા. ૨૬. (૧૮) સં. ૧૬૩૮ ચે.શુ. જિન. ચંદ્રસૂરિ રાજ્યે રતનાકર મહો ૦ શિં ૫. હેમસિંહશિષ્યેણુ લિં ૦ માલ્હ ગોત્રે સાહ ગોપા વાચનાર્થ. પ.સં. ૭, અભય. નં. ૨૮૦૩. (૧૯) સં. ૧૬૬૬ વે.શુ. ૧૫ બુધે સ્મવત્ર પુરે વાં ૦ જયમલગણિશિં ૦ પં. નાંબાજી મુનિ પં. સદારંગજીશિ. સુંદર લં ૦ પ.સં. ૧૦, અભય. નં. ૨૬૬૧. (૨૦) કરમચંદ કચરેણુ લિ. હરજી જૈ.શા. જામનગર. (૨૧) પ્રાયઃ આ કવિ.

કૃત - સં. ૧૬૯૦ આશ્વિન ૨ કૃષ્ણે ખ. રાજકવચ, સાંધી દયાસુંદરી ચેલી પ્રભાવતી લિ. વિરોજ મધ્યે પાતિસાહ જિહાંગીર રાજ્યે. હં.ભં. [આલિસ્તઓઇ ભા.૨, કેટલોગયુરા, મુપુગૂહસૂચી, હેન્ડ્રેસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૫૦ અને પૃ.૪૯૮).]

(૨૦૬) અભયકુમાર શ્રેણિક રાસ લ.સં.૧૫૨૬ જ્યે. વ. ૧૪ પહેલાં

આદિ - સોહાવા સિરિ વીર જિણ, પયપંકય પણમેવિ,

શ્રેણીઅભયકુમાર, ચરિતુ હઉં સંખેવિ ભણેસુ. ૧

શ્રેણી અભયકુમાર ચરી, સરસતિ વિણુ ન કહાઇ,

પણમઇ વીરીઉ વાહલઉ, વાણી સંઘ પસાઇ. ૨

સંઘ પસાઇ બોલતાં, કિમઇ અવસર હોઇ,

ખે કર જોડી વીનવિઉં, સાસહિજ્યો સહઇ કોઇ. ૩

સાંસહિવઇ શ્રી રાજિધરિ, જિમ શ્રેણિક ભૂપાલ,

અભયકુમાર સુમંત્રિ જિમ, કહિસઇ કવિ દેપાલ. ૪

કહિસઇ કવિ દેપાલ, સુજિ સાચા તણઇ અચારિ,

પુહવિઇ રાઉ પ્રસેનજિતુ, જંખૂદીપ મઝારિ. ૫

છપયુ.

જંખૂદીપ મઝારિ ભરહમિત ભણિજઇ,

ભરહમિત માહિ મગધ દેસ સુજિવર કાણિજજઇ,

મગધ દેસમાહિ રાજગૃહ, નયર પ્રસિદ્ધઉ,

રાજગૃહ ગૃહ ભરિત ઘણુ, ઘણુન સમિદ્ધઉં,

સુસમિદ્ધ પુવ્વ ઉત્તર ખિહુ, મધ્ય દેહ અછઇ ઘણું,

ઘણુ દેસ નરેસ પ્રસેનજિતુ, નામિ કામિ સોહામણુઉ. ૬

ઇણઇ અવસરિ રાયજિહિ, અકુ વરીસુ ખાલ,

કૂઆ કાકઇ આવિઉ, કહઇ સુકવિ દેપાલ. ૨૭૨

અંત - જિણુ સાંભલીઇ દુરિઅ સવિ ટલઇ, જિણુ સાંભલિઇ વિજ્ઞતાં
મિલઇ,

જિણુ સાંભલિઇ બિપજઇ કુદિ, પદતાં ગુણતાં વાંછિત રિદિ.

૩૬૮

(અભયકુમારે બેટુ શ્રેણીરાઉ, દીધઉ પંચાંગ પસાઉ).

(૧) ઇતિશ્રી રાજગૃહમંડલ રાજા શ્રી શ્રેણિકરાસ સમાપ્ત: સંવત ૧૫૨૬ વર્ષે જ્યેષ્ઠા વદિ ૧૪ રવિ સિખિત ગ૦ ઉદયરત્ન સિખિત આ૦

ચાલ્હી પકનાથ". પ.સં. ૯-૧૯, હા.ભં. દા.૮૦ નં.૭૩. (૨) ગ્રંથાગ્ર
પૃષ્ઠ, પ.સં. ૧૨-૧૩, સંવ. ભં. દા.૬૩ નં.૩૩. (૩) ઇતિશ્રી અભય-
કુમાર શ્રી શ્રેણિક મહારાજ રાસ સંપૂર્ણ: સંવત ૧૫૩૯ વર્ષે કાર્તિક
માસે શુકલપક્ષે શુભ દિને શ્રી શ્રી શ્રી તપાગચ્છન યક યુગપ્રધાન સમાન
ભદ્રારક પ્રભુ શ્રી શ્રી શ્રી સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય ભાગ્યસૌભાગ્યનિધાન
ભદ્રારક પ્રભુશ્રી સોમદેવસૂરિ તત્ શિષ્ય વાચનાચાર્ય શિરોમણિ પૂજ્ય
પં. વિવેકહંસગણિશિષ્ય કમલચારિત્રગણિના કૃત પુસ્તિકાયાં શ્રી શ્રેણિક
અભયકુમારરાસો લિખિત: આઘાટ નગર વાસનાય સાં વિજેસી ભાર્યા
અમરૂ પુત્ર સાં કર્મા ભાર્યા આં વાંભૂ પુત્ર સાં વલા ભાર્યા આં
રૂપિણિ પુત્ર સાં કાન્હા ભાર્યા પૂરી પુત્ર સાં વીસલ ભણનાથ". ચિરં
જયતાત્ પ.સં. ૨૮-૧૩, નાના કદની, ડે.ભં. દાં ૭૦ નં.૯૧. [હેનૈશા-
સચિ ભા.૧ (૧.૧૫૦).]

(૨૦૭) સમ્યક્ત્વ આરમ્ભત કુલક ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૩૪ આસો શુદ્ધ ૧૫

આદિ- વીર જિજ્ઞેસર પ્રભુમું પાય, અહનિસિ આણુ વહું જિનરાય,
મૂરખ કવિ એ ભણુઇ નહી, પણિ અણુબોલિઉં ન સકઇ રહી. ૧
અધિકું ઉછડે કહઇ અસાધુ, તે શ્રી સંઘ ખમઉ અપરાધ,
તાસ પસાઇ શ્રુત આધાર, પમણિસુ શ્રાવકના વ્રત ખાર. ૨
શ્રાવક કહીઇ જે શ્રુત-ભાંણુ, ભણુઇ શુણુઇ સાંભલઈ વખાંણુ,
ન્યાન સહિત છઇ સમકિત ધર્મ, અન્યાની ન ફલઇ ઉપકર્મ. ૩
ન્યાન ભણિવા જે નર ત્રહઈ, તે સાચુ જિનમારગ લહઇ,
ન્યાન તણા પાંચ આવરણુ, વાદલ જિમ ઝાંપઈ રવિકિરણુ. ૪
તિમ જીવ અન્યાનિઈ આવરિઉં, કર્મ ખાંધીનઇ ચિહું ગતિ ફિરિઉં,
વાદલ ગલતઈ દીપઇ ભાણુ, તિમ આવરણુ ટલિ હઇ નાણુ. ૫

અંત- હું મૂરખ મનિહીણુ, ભારી કર્મો છું સહીય,
હું નટાવા જિમ કહું, તિસું કરું નહીય,
કિમ હું કરું અભણુ, ભણું નહીં ગીયત્ય વિણુ,
ગુરૂ વિણુ ન હુઈ પ્રમાણુ, જે બોલિઉં મઝ મતિ તણું એ. ૩૩૮
એક ખમુ અપરાધ, સંઘ સહિત શ્રી યુગપવર,
હું તુમહ ચલણે સેવ, વાંછુંકે નવિ ઇચ્છુંકે અવર. ૩૩૯
સંવત ૫૧૨ અઉત્તીસ, રચિડે આસોઇ પૂનિમ એ,
ભણુઇ શુણુઇ નરનારિ, તિહાં મનિ ઉપશમરસ રમઇ એ. ૩૪૦

કાવ્ય

આવકના આચાર વ્રત બારહ, સંખિપ સિઉં દેપઈ કહી,
આગમવિરૂધ્ધ હિં આપણુધિઈ કવિઉં તેક પ્રમાણુ નહીં,
જે ભાવિઈ ભણિસિઈ અનઇ સુણિસિઈ રહસ્ય જાણી એહનાં,
જિનઆણુ ધરિસિઈ ક્ષમા કરિસિઈ, કાજ સરિસિઈ તેહનાં. ૩૪૧

(૧) ઇતિ બાર વ્રત ચક્રપઈ સમાપ્ત. પ.સં. ૧૫-૧૩, ૩.ભં.
દા.૭૨ નં.૮. (૨) જૂની પ્રત, પ.સં. ૨૬-૨૮, વિ.તે.ભં. નં.૪૬૧૬.
(૩) જૂની પ્રત, પ.સં. ૧૮-૧૧, તિલકવિજયનો ભં. મહુવા. (૪) ચિ.સં.
વાવા પદનાર્થ. સિં વાયક હેમરતનેન. સં. ૧૬૦૭-૧૬૦૮નો ચોપડો,
પ.ક.૨૧થી ૩૨, નાથાલાલ જગનલાલ પાલણુપુરવાળા પાસે છે. (૫) પ.સં.
૩૩, અંથમાન ૩૪૧, લીં.ભં. દા.૨૬ નં.૨૯. (૬) પ.સં. ૧૬-૧૩,
મો. મો. સાગર ઉપાશ્રય પાટણુ દા.૮ નં.૩૧. પ.સં. [હેજૈશાસુચિ ભા.૧
(૫.૧૫૨).]

(૨૦૮) જાવડ ભાવડ રાસ

આદિ - પણુમવિ મરૂદેવિ સામિણી ઉચરરચણુ રિસહેસ,
જિણિ થાપી સેત્રુજ સિહરિ, સુજિ જાવડ વનસુ. ૧
અંત - માનઇ કોઇ ન માનઇ લોક, પહુતુ જાવડ પુણ્યસેલોક,
જાવડ દશરથ સુકૃત સુગાલ, જાવડ ગુણ ગાઇ દેપાલ. ૧૧

(૧) પ.ક. ૨૧૯થી ૨૨૬, ગાથા ૧૮૦, શાંતિ.ભં. દા. ૧૧૨ નં. ૯.
(૨) પ.સં. ૪-૧૮, સંધ.ભં. દા. ૬૧ નં. ૧૬. (૩) પા.ભં. ૪.

(૨૦૯) શેહિણુય પ્રબંધ અથવા શેહિણીયા ચોર રાસ

આદિ - બાહિરિ ટંક ગ્રહિ પડિઉ, ટંકસાલી આગલિ વસિઉ.
લોહખરાનઉ બેટડઉ, તિણિ શ્રેણીસુત કલિઉ,
મદિ પ્રમાદિ ન મોડિઉ પરરમણિ, ચંદ્ર ધરણિ ચતુર તેહ નામ
તણુઉ ઘણી. ૧

તાત આદેસિઈ ભવટિ ચાલતાં, કંટકઉ એક ભાગ,

કાટઈ કાંટા આઠ કાઢ્યા, મોકલઉ ધિઉ પાગ.

દેપાલ લણુઇ તે પરીછીઓ, આધુ કહતાં આધુ.

ચક્રપટમંત્ર તે ચોર ન વાણુઉ કસી પરિ તેક સાધુ સાધુ. ૨

અંત - સાજણુ વહેલાવી ચલ્યા એ, એ વલસ તરી કરઇ વધાણુ,

શેહિણીઉ શેહિણીઉ રે. ૨૭૨

ચોર અદૃષ્ટ સઉ સમોસરણિ જિણુ ચોરિયાં એ, એકલડાં અમર

તણા, રોહિણીઉ. ૨૭૩
 રૂપ ખરા કુલ દીઠઠ એ, રૂપિહિ રૂપનિધાન, રોહિણીઉ. ૨૭૪
 તાં લગઈ એહજિ વાતડી, જાં લગઈ નય પ્રવેસ, રોહિણીઉ
 શ્રેષ્ઠિક અભયડ પૂછીઉ, લોક સવે પુણ્યવંત, રોહિણીઉ ૨૭૬
 અભયડ ભિતર આપિસઈ એ, એ તુ કહિસઈ એ કવિ દેવાલ
 રોહિણીઉ ૨૭૭

(૧) પ.સં. ૮-૧૫, હા.ભં. દા. ૮૦ નં. ૪૪. [મુપુગૂહસૂત્રી, હેનૈશા-
 સૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૧૫૧, ૪૧૭).]

(૨૧૦) અંદનખાલા ચરિત્ર ચોપાઈ

આમાં ચોપાઈ, દુહા છે. ચારેક વસ્તુ છે.

આદિ -

વસ્તુ છંદ

વીરજિણુવર પાય પણમેવિ પણમિય પરમેસરીય
 હરખિ હીઆ સુધિ હંસગામિણિય
 તિહયણુ જિણુ આણુંદણી, વાગવાણિ સરસતિ સામણિ.
 અંદનખાલા ચરિત્ર ગુણ, સુદિ માણુ સુવિસાલ,
 સંધ તણુઈ સુપસાઉલિઈ, કહિઈ સુકવિ દેવાલ.

અંત -

ચઉપછ

જુગતા જુગતઉં ધન વાવરઈ, અવર ધનાવહ મંદિર ભરઈ,
 અંદનખાલ લીઉં ચારિત્ર, કુલ આપણુઉં કીઉ સુપવિત. ૧૨૫
 વીર જિણેસર પવતણિ હૂઈ, સીલપ્રભાવિષ સિવપુરિ ગઈ,
 અંદનખાલ ચરિત્ર સાંભલઈ, તીહ નરનારિય અશલા ફલઈ. ૧૨૬

(૧) સંવત ૧૬૭૦ વર્ષે જેષ્ટ વદિ ૧૪ સોમે લખિત પં. રૂડા
 નવાનગર મધ્યે શ્રી અંચલગણે શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિ વિજયરાજ્યે ઋષિ
 મંગલ વાચનાય. પ.સં. ૫-૧૫, મ. જૈ. ત્રિ. નં. ૪૬૫. (૨) પ.સં.
 ૭-૧૧, સંધ ભં. દા. ૬૩ નં. ૩૮. (૩) સંવત ૧૫૬૬ વર્ષે આશ્વિન માસે
 શુક્લ પક્ષે દ્વિતીયાયાં તિથી ગુરવાસરે હસ્ત નક્ષત્રે શ્રી ભાવસાગરસૂરિ
 વિજયરાજ્યે વા. શ્રી ગુણશેખરગણીદ્રશિષ્યઃ વા. શ્રી હર્ષમંડનગણીદ્રશિષ્ય
 વા. હર્ષમૂર્તિગણિ લિખિતા. પરોપકારાય દત્તા. પં. આણુંદગ્રીગણિશિષ્યા
 પં. સત્યગ્રીગણિ વિલોકનાર્થ. વાચ્યમાન ચિરં જીયાત. શ્રી અંચલગણે
 શ્રી કપટવાણિજ્ય (કપડવંજ) નગરે લિખિતા શુભં ભવતુ. શ્રી શ્રી. પ.સં.
 ૬-૧૫, શા વર્ધમાન રામજી મુખઈ. (૪) પ.સં. ૭-૧૧, સંધ ભં. દા.૫૩

નં. ૩૮. (૫) પ.સં. ૬, ભદ્રસૂરિ જ્ઞાન ભં. જેસલમેર. (૬) પ.સં. ૨, ગા. ૧૧૯, પ્રતિ ૧૭મી સદીની, દાન. પો. ૪૦ નં. ૧૦૪૪. (૭) પ્ર.કા.ભં. [મુપુગૂહસૂત્રી, હૈજૈસાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૧૫૦-૫૧, ૩૮૫).]

(૨૧૧) [+] આર્દ્રકુમાર ધવલ [અથવા વિવાહલ]

આદિ - માર્છએ નયરહં સીહ દ્યારિ, પાંચ કન્યા રામતિ રમઈ એ,
ચિહુપણ વરીવલા થંલ ચિયારિ, વર નવિ પામઈ પંચમી એ. ૧
વાવિ ચઉખંડીએ ચ્યારિ એ ખંલ, ચિહુ ચિહુ કુમારી ચ્યારઈ વરિયા એ,
રૂપિ નિરૂપમ જેસીય રંભ, ધણદત્ત ધૂય તેહે ખીજવીય. ૨

*

ધનપ્રભાવિઈ કવિ દેપાલ આર્દ્રકુમાર [વલીઆવિઉ એ. ૪
ધવલ ૧

અંત - અભયકુમાર તૂં મીત્રીઉ એ, ન્યાયઈ એ વડબુદ્ધિ તૂં.
અમ્હ પ્રીય વાછતઈ રહાવીઉં એ, રમતલઈ ખાર વરીસ તૂં.
અખઈય હોઈ જે વાછ તૂં, વડઉ લેસાલીઉ એ.

(૧) લિ.સં. ૧૬૨૬ ધર્મરત્નસૂરિભિ: ચોપડો, પ.ક. ૧૪૪થી ૧૪૬,
દેલા.પુ.લા. નં. ૧૧૨૫. [મુપુગૂહસૂત્રી, હૈજૈસાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૫૧૧).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગુર્જર કાવ્યસંચય.]

(૨૧૨) પુણ્યપાપ ફલ તથા શ્રીવર્ણન ચોપાઈ

આદિ - શ્રીમત્પાશ્વર્ પ્રભુ નત્વા, સુરાસુરનમસ્કૃતં
જનકદંપદિ કલ્પદ્રુ, વિધનસંઘાતનાશનં. ૧
પુણ્યોદયફલં પૂર્વં, પાપકર્મફલાનિ ચ
ક્રિયિચ્ચતુષ્પદીયધે, વિચિત્રાર્થસમાકુલે. ૨
મયા સુખાવબોધાર્થ, કથ્યંતે સ્વલ્પબુદ્ધિનાં
ભવ્યાનાં દુર્વિદ્ગધાનાં, પ્રાણિનાં હિનહેતવે. ૩
ચઉપઈ

ધર્મધર્મ ફલતુમ્હિ સંભવઉ, મૂંકી મનહ તણઉ આમલઉ
છાંડી રાગ રોસ અભિમાન, ધર્મરાયનઈ દિઉ બહુમાન. ૪
ધર્મ નરેસર ભેટીયઇ, ચિંતા નાવઈ અંગિ
જં જોઇઇ તં સંપજઇ, લીલા માહિ જિ રંગ. ૫

અંત - પુણ્ય કરી કરાવઇ એક, સાહાય્ય કરઇ જે હુઇ છેક
અનુમોદના કરઇ જે ધન્ય, સરિખઉ સિવ હું હુઇ તે પુણ્ય.

પુણ્યોદય ફલ પ્રબંધ—સપ્તમો અધિકાર.

*

એક સાધર્મિક વત્સલ કરઇ, તે સ્ત્રી ત્રિન્દ્રઇ પક્ષ બિધરઇ
સ્ત્રીય તણાં છઈ એસા ચરિત્ર, પગ મેલઈ તિહાં ભુંછહુઇ પવિત્ર
કવિ દેપાલિ સ્ત્રી વર્ણવી સંખેવિ, તુમક પ્રસન્ન માતા મરૂદેવિ. ૧૧

(૧) સં. ૧૬૭૩ મહિમાવતી મધ્યે ખ.ગચ્છે સાગરચંદ્રસૂરિ શાખાયાં
વા. સમયકલશગણિશિ. વા. સુખનિધાન સિં. પ.સં. ૪, કાલિદાસ
કવિકૃત સંસ્કૃતમાં મંગલાષ્ટક સહિત, અમય. પો. ૧૧ નં. ૧૦૦૮.

(૨૧૩) પાર્શ્વનાથ છરાઉલા રાસ

આદિ—પણુમવિ ખંભસૂયા સરસતે, પુમાવઇ સમરવિ નીચ ચિતે
કક્કસૂરિ ગુર પય નમીયં, ભણિસુ ચરિતુ પ્રભુ કેર પાસો
જિમ મનવાંછિત પૂજઇ આસ, છરાઉલિ વરમંડણ એ
આસસેણુ નરવઇ મલ્હારો, તસુ ગુણુ પુહવિ ન લાભઇ પારો.

અંત—

વાણિ ૭

છણુ પરી એ સયલ સમાધિ, પૂગીય શ્રાવય જન તણી એ
દૂરિહિ એ નાઠીય વ્યાધિ, તૂડઉ છરાઉલિ ધણીય
ધનુ ધનુ એ તે નરનારિ ને, અવલોકઇ મુખકમલો
ભવજલ એ પદલઇ પારિતઈ, તૂડઇ પ્રભ પામીયઇ એ
દૂસમ એ સૂસમ કાલુ, પાસ જિણેસરો ત્રિહું ભુંઅણિ
મૂરખૂ એ કવિ દેપાલુ, બે કર જોડી વિનવઇ એ
જઇ તૂયએ તૂડઉ સામિ, તુહં માયું એતલુ એ
જલ થલિઇ મારગિ ગામી, સાર કરે સેવક તણીય
રંગિહિ એ એહુ જુ રાસુ, પદઈ ગણઈ ને સાંભલઇ એ
નવનિહી એ તણઉ નિવાસુ, તીહં ઘર અંગણિ પામીયઇ એ.

(૧) પ્ર.કા.ભં. (શ્રી જિનવિજયના સંગ્રહની ઉતારેલી નકલ પરથી.)

[હેનૈશાસુચિ ભા.૧ (૫.૪૬, ૫૨૩).]

(૨૧૪) સ્થૂલભદ્રની કક્કાવાળી

આદિ—એ ભલે ભલેરી અપિરહ પાવનહ ધરિ એહિ,
આગલિ મીંડઈ દસ ગણુઇ અંકતણી પરિ એહ.
ગણુ ગરઆ દોઈ લીહડી ગણુપસ્તાર વિશાલ,
થૂલભદ્ર મુનિવર ચરીય, કહિસઈ કવિ દેપાલ.

કમણુવયણુ નરવર રયણુ રૂપિ મયણુ અ.

[મુપુગૂહસૂચી.]

(૨૧૫) [+] થાવચ્ચાકુમાર ભાસ [અથવા ગીત]

આદિ - નર દ્વારામતી બાણીઈ, નરવર ગાવિદો,

કુમર થાવચ્ચકિ તિહાં વસઈ, જિસિઈ પૂનિમચંદો. ૧

અંત - દેષકે બણીઈ શ્રી સાધુનાં ગુણુ રંગિઈ ગાઈ,

રાતિદિવસિ સેવા કરઈ, તે સિવપુરિ જઈ

—જિણુણી મનિ આસ્થા ધણી. ૧૮

(૧) પ.સં. ૨-૧૧, વિ.ધ.ભં. [મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. સજ્જાય સંગ્રહ ભા.૧ (ગો).]

(૨૧૬) + સ્નાત્ર પૂજા

આદિ - (પહેલાં, ત્રણ પ્રાકૃત આર્યા-ગાથા છે, પછી ઢાલ-ચાલ.)

પવિત્ર ઉદક લેઈ અંગ પખાલી, વિવિધ વસ્ત્ર બદલ ચિરમાલી,

કુસુમાંજલિ મહેલો આદિ જિણુંદા, તોરા ચરણુકમળ સેવે

ચોસક ઈંદા-કુસુમાં. ૧

અંત - સરસ સેવંતરી માલતી માળા, ગુણુ ગાવે ઈમ કવિય દેખાલા.

ઋષભ અજીત સંભવ ગુણુ ગાઈ, અનંત ચોવીશી જિનની

ઓળગ પાઈ.

કુસુમાંજલિ મહેલો વીર જિણુંદા, તોરા ચરણુ

વસ્તુ.

જાઈ જુઠઠિં જાઈ જુઠઠિં કુંદ મંદાર,

નીલુપલ કમલદલ, સિદુવાર ચંપય સમુજ્જવલ

પસરંતુ પરિમલ મિલિય, ગંધલુદ લુકંત મહુયર,

ઈય કુસુમાંજલિ જિન ચલણિ, ચિંતિય પાવપણાસ,

મુક્કિય તારાગણુ સરિસ

(પા.) મુક્કિય તારા અણુસરિસ ભવિયહ પૂરેઈ આસ-

(૧) સં. ૧૮૯૨ ચૈત્ર શુદ્ધિ ૭ લ. પં. રંગવિજયગણિના રાજ-
નગરમાં. પ.સં. ૫-૧૬, વીરમગામ સંધ ભં. [મુપુગૂહસૂચી, હેનૈચાસૂચિ
ભા.૧ (પૃ ૪૦૬, ૫૫૯).]

[પ્રકાશિત : ૧ વિવિધ પૂજા સંગ્રહ. [તથા અન્ય પૂજાસંગ્રહો.]

(૨૧૭ ક) હરિયાળી

અંત - એ હરિયાળી જે નર જાણે, મુખ કવી દેખાલ વખાણે.

[મુપુગૂહસૂચી, હેનૈચાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૭૮).]

(૨૧૭ ખ) [+] નવકાર પ્રબંધ [અથવા ભાસ] ગા. ૧૨

આદિ - ભવણવદ સાત કોડિ લખ બહુતરિ, સાસય જિણહર માણું,

તેર નવ્યાસી કોડિ સાદિ લાખ, ખિંબહ એ પરમાણું. ૧

અંત - નઉકાર પ્રબંધ જે પઠઈ સાંભલઇ, તિહ હોઇ પુણ્ય વિસાલ,

મનવાંછિત ફલ તે સવિ પામઇ, બોલઇ કવિ દેપાલ. ૧૨

[મુપુગૂહસૂચી, હેનૈયાસૂચિ ૧ (પૃ. ૧૪૪).]

[પ્રકાશિત : ૧. નમસ્કાર સ્વાધ્યાય ભા. ૩.]

(૨૧૭ ગ) મનુષ્યભવલાભ ગા. ૬ રાગ સોરઠી

આદિ - ધરમ કરેસુ જહીં ધન હોસિ, નિતુ કરઇ પાપ,

જોણા સહિ ભુઇ વૈધ વસઇ રે, અનઇ ભીસીસઇ સાપ. ૧

અંત - દાન શીલ તપ ભાવના રે, મનશુદ્ધિં પાલેસુ,

દેપાલ ભણઇ હું સવિહું ભાગા, એક વટાવ કરેસુ. ૬

(૧) છેલ્લી બે કૃતિઓ - સંવત ૧૫૩૫ વર્ષે વૈશાખ શુદ્ધ ૬ દિને

ગુરુદે મહાનગરે અભયપ્રમગણિ લિખિત. પ.સં. ૧૧-૧૩, હા. ભં.

દા. ૮૨ નં. ૧૬૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૩૭-૪૧, ભા. ૩ પૃ. ૪૪૬-૫૨, ૪૬૬

તથા ૧૪૮૭-૮૮. 'સ્થૂલિમદ્ર કાગ' દેપાલને નામે મુકાયેલી તે વસ્તુતઃ

જિનપદ્મસૂરિની કૃતિ છે. કર્તાનામવાળા પંક્તિને અમારે 'જૈન ગૂર્જર

કવિઓ'એ અનુમાનથી દેપાલને નામે મૂકી હશે એમ લાગે છે.]

૧૩૦. જ્ઞાનસાગર (નાયલ-નાગેંદ્રગચ્છ ગુણસમુદ્રસૂરિ-ગુણદેવ-
સૂરિશિ.)

(૨૧૮) સિદ્ધચક્ર રાસ અથવા શ્રીપાલ રાસ સં. ૧૫૩૧ માગશર શુદ્ધ

૨ ગુરુ.

આદિ -

ફૂલા.

કરકમલ જોડેવિ કરિ, સિદ્ધ સયલ પણમેવિ.

શ્રી શ્રીપાલ નરિંદનઉ રાસ બંધ પક્ષણેવિ. ૧

મહિઅલિ મંત્ર અનેકિ છઈ, પંપલિ મ પડિ ગમાર,

ભવસાયર તુ ઊતરઉ, જઉ જપઉ શ્રી નવકાર. ૨

શ્રી ગુણદેવ પસાઉલઉ, રચિસુ કવિત રસાલ

જ્ઞાન ભણઈ સહ સાંભલઉ, સિદ્ધચક્ર ગુણમાલ. ૩

અંત - નાગેંદ્રગચ્છ ગુરુ ગાઈએ, માલંતડે શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ

બસ (તાસ) પાટિ સોહામણા એ, માં શ્રી આણંદપ્રભુસૂરિ
(પાં) વંદીઈ આણંદ પૂરિ. - ૭૩

ભવિયાં ભાવઈ નિતુ નમઈ એ. માં શ્રી ગુણદેવસૂરિ રાય.
તાસ સીસિ એ રાસ રચિઉ એ, માં જ્ઞાનસાગર ઉવજાવ.
- ૭૪

સંવત પનર એકત્રીસઇ. (પા. વીસઇ.) માગસિરિઈ એ માં
ઉજલી બીજ ગુરુવાર,
રાસ રચો સિદ્ધચક્રો એ, માં ગાઈકે શ્રી નવકાર. ૭૫
એકમનાં જે સાંભલઈ એ, માં તેહ ધરિ મંગલમાલ.
રિદ્ધિ અનંતી ભોગવઈ એ, માં જિમ નૃપતિ શ્રીપાલ. ૭૬

(૧) સં. ૧૭૧૭ ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧૦ ખંભાત મધ્યે પોસાલવડી પંન્યાસ
ધનવિજય લખિત. પ.સં. ૧૫-૧૨, લીં. ભં. (૨) સં. ૧૭૩૦ કાર્તિક
શુ. ૧૨ ભોમ આંગલોડ નગરે. પ.સં. ૧૨-૧૩, ધો. ભં. (૩) સં. ૧૭૩૭
માર્ગશિર શુ. ૧૫ ગુરુ અહમદાબાદ મધ્યે. પ.સં. ૧૭-૧૧, ધો. ભં. (૪)
ઉદયપુર ભં. (૫) શ્રી શેત્રુંજય કરમોચનાદિ સુકૃતિકૃત્ય સુકૃતિકારિ
મહોપાધ્યાય શ્રી ૧૯ શ્રી ભાનુચંદ્રગણિ ચરણાંબુજ ચંચરીકાયમાન પંડિત
શ્રી દેવચંદ્રગણિ સકલ પંડિત શિરોમણિ પંડિત શ્રી ૧૯ શ્રી વિવેકચંદ્ર-
ગણિશિષ્ય પંડિત શ્રી ૫ શ્રી તેજચંદ્રગણિ પં. શ્રી ૫ જિનચંદ્રગણિ શિં
ગ. જિવનચંદ્રેણુ લિખત સં. ૧૭૫૩ વર્ષે જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ ૧૦ દિને ગુરુવાસરે
લિખિત પતનવાસ્તવ્ય સા. વેદા પુત્રી બાઈ ગુલાબબાઈ વાચનાર્થ.
શુ. વિ. ભં. (૬) સં. ૧૫૭૯ કા. શુ. ૧૫ પં. માણિક્યચારિત્રગણિના લેખિ
નંદરખાર નગરે. પ.સં. ૭, પ્ર. કા. ભં. નં. ૭૬૦. (૭) નાગેંદ્રગણે ભં
ગુણરત્નસૂરિ પદે ગુણવર્દનસૂરિશિષ્ય વા. લક્ષ્મીચંદ લોકપ્રસિદ્ધ મુનિ
લાલા લ. ચેલા નાકરચુતેન. સં. ૧૫૯૭ ભા. શુ. ૧૩ રવો અંદોહ મંગલ-
પુરે ઉસવાલ જ્ઞાતીય શાહ સિણ્હીયા ભાર્યા મંત્રુબાઈ પુત્ર કુંરપાલ પઠનાર્થ.
જૂની પ્રત, ચોપડો, વિ. ને. ભં. નં. ૩૨૬૧. (૮) સં. ૧૬૦૫ આ. વ.
૧ કનકધર્મ લિ. વિદ્યાધર્મ સહિતેન. પ.સં. ૧૨, અમય. પો. ૧૨ નં. ૧૨૪.
(૯) સં. ૧૬૪૮ માધ ૨ સોમ પં. સુમતિસુંદર લિ. સાધ્વી સૌભાગ્ય-
માલા પઠનાર્થ. પ.સં. ૧૩, ભુવન. પો. ૧૨. (૧૦) સં. ૧૬૬૬ મા. શુ.
અભય. નં. ૨૨૩૧. (૧૧) સં. ૧૭૦૧ ભા. સુ. ૧૩ રવકે લ. પ.સં. ૧૭
-૧૧, ઇડર ભં. નં. ૧૭૪. (૧૨). પ.સં. ૧૬-૧૨, ઈડર ભં. નં. ૧૭૧. (૧૩)

સં. ૧૭૩૯ કા. વ. ૨ ગુર. ચોપડો, જશ.સં. (૧૪) સં. ૧૬૬૮ સરાવણ
 શુ. ૮ રવળિ. પ.સં. ૧૧-૧૩, સીમંધર. દા. ૨૩ નં. ૧૪. (૧૫) સં. ૧૭૩૯
 વૈ. શુ. ૧૩ શનૌ રાજનગર વાસ્તવ્ય સુશ્રાવિકા કેસરગાર્દ વાચનાર્થ.
 પ.સં. ૧૬-૧૮થી ૧૩, કલ. સં. કો. કેટ. વો. ૧૦ નં. ૬૪ પૃ.૧૨૩થી
 ૧૨૫. (૧૬) સં. ૧૭૪૮ કા. કૃષ્ણ ૨ સોમ. પ.સં. ૬, પ્ર. કા. ભં. નં.
 ૨૭૩. (૧૭) પ્ર.કા.ભં. નં. ૭૬૦. (૧૮) સં. ૧૭૫૯ કા. વ. ૭ સોમે. પ.સં.
 ૧૩-૧૩, હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૧૨૪. (૧૯) સં. ૧૭૭૬ દ્વિતીય અસ્વીની
 માસે કૃષ્ણપક્ષે તીથી અશ્રજ દીને વાર રવૌ લપીકૃતા ગુર પ્રસાદાત. પ.સં.
 ૧૧, ગાથા રજર, શાંતિ ભં. દા. ૧૧૨ નં. ૨. (૨૦) ભદ્રારક શ્રી વિજય-
 રાજસૂરીશ્વર ચરણપયોજ ચંચારિકાવમાન પંડિત શ્રી લક્ષ્મિવિજયગણિના
 લિં પ.સં. ૧૧-૧૪, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૪૧૫/૫૦૧. (૨૧) જુનનગરે
 મુનિ સુમતિવિજય લ. સ્વયં પ્રતીરીયં. પ.સં. ૬-૨૧, વિ. નં. ૩૧૭૫.
 (૨૨) જૂની પ્રત, પ.સં. ૧૪-૧૩, લ. સુ. (૨૩) સં. ૧૭૭૨ વૈ. સુ. ૧૧
 ભોમે પં. સંઘ્યંદ્ર-પં. લાલયંદગણિ-પં. મંગલયંદ્રેણ લં પાટણ
 મધ્યે. પ.સં. ૧૨-૧૬, ઝી. પો. ૩૬ નં. ૧૬૭. (૨૪) સં. ૧૭૮૫ જો. કૃ.
 ૫ મહિમાપુરે રંગવિજય લિ. દાન. નં. ૧૦૧૩. (૨૫) સં. ૧૭૯૩ વૈ. શુ.
 ૪ જીવનજી ત્રિ. પ.સં. ૧૨, જય. પો. ૬૯. (૨૬) સં. ૧૮૪૯ માગ. વ.
 ૧૦ ગુર મહિમાપુરે. પ.સં. ૧૪, જિ. ચા. પો. ૮૦ નં. ૧૯૭૧. (૨૭)
 શ્રી પાટણ નગરે કુરણા સાહાની પોલ મધે લ. વસા. પુસાલયંદ મહુક-
 ચંદ મુનિ વિદારતનજિ પંડનાર્થ. સં. ૧૮૬૧ આસો દિ ૧ વાર બુધે.
 પ.સં. ૧૨-૧૫, ઝી. પો. ૩૬ નં. ૧૬૮. (૨૮) પ.સં. ૧૧, જયં પો.
 ૬૮. (૨૯) પ.સં. ૧૯, અભય. પો. ૧૩ નં. ૧૩૬. (૩૦) પ.સં. ૬,
 પ્રહો. ૫૦૪, લી. ભં. દા. ૩૭ નં. ૫. (૩૧) સં. ૧૬૬૬ માધ શુ. ૫
 લિ. પ.સં. ૫, અભય નં. ૨૨૩૧. (૩૨) લિ. ત્રાણેભ મધ્યે ગુજર... પ.સં.
 ૬, અભય. નં. ૨૬૧૩. (૩૩) સં. ૧૭૨૪ પો. વ. ૮ શનૌ ગં પ્રીતિ-
 વિમલેન વીરપુર મધ્યે લ. પ. સં. ૧૫-૧૪, ખેડા ભં. ૩. (૩૪) સં. ૧૮૨૨
 વર્ષે, પ.સં. ૧૬-૧૨, શુ. નં. ૫૫-૩. (૩૫) પ.સં. ૨૯, શુ. નં. ૫૫-૪.
 (૩૬) સં. ૧૭૨૬ પં. વિજયસૌભાગ્યશિ. કૃપાસૌભાગ્યગણિના લિ. પ.સં.
 ૧૨-૧૩, મુક્તિ. નં. ૨૩૫૧. (૩૭) પ.સં. ૧૯-૧૧, ખેડા. ભં. દા. ૬
 નં. ૩૩. (૩૮) સં. ૧૬૮૫ સુરત મધ્યે પ.સં. ૧૬-૧૧, ખેડા ભં. દા. ૬
 નં. ૫૦. [જોહાપ્રેસ્ટા, મુપુગૃહસૂચી, હેજૈસાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૪૫, ૨૫૧,
 ૪૧૯, ૫૦૦).]

(૨૧૯) + પ્રકીર્ણ કૃતિઓ.

(૧) + મહાવીર સ્તવન - નાથ કેસે જંબુકો મેરૂ કંપાઓ. જૈન કાવ્યસાર પૃ. ૫૯૨. (૨) + ૫૬ - હરિ ભજ કરાના. જૈન કાવ્યસાર. પૃ. ૫૯૬. (૩) + મહાવીર સ્તવ વીરજી સુણો રે એક વિનતિ. જૈન કાવ્યસાર. પૃ. ૬૧૭. (૪) + છૂટક પ્રભાતી. જજ લગે સમકિત રતનકું પાયા નહિ પ્રાણી. જૈન પ્રભોધ પૃ. ૪૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૨ પૃ.૫૮-૫૯, ભા.૩ પૃ.૪૮૭-૮૮. 'જીવભવ-સ્થિતિ રાસ' આ કવિને નામે મુકાયેલો તે કોઈ જ્ઞાનસાગરશિષ્ય વચ્ચ-વાછોની કૃતિ કરતાં 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ પછીથી આ જ્ઞાનસાગરને નામેથી રદ કરી છે. પ્રકીર્ણ કૃતિઓ આ જ્ઞાનસાગરની હોવાનું નિશ્ચિત કહી શકાય તેમ નથી. કેમકે, મુદ્રિતમાં માત્ર 'જ્ઞાન' એવી નામજાપ મળે છે.]

૧૩૧. વચ્ચ-વાછો (શ્રાવક, વડતપગચ્છ જ્ઞાનસાગરસૂરિશિષ્ય)

(૨૨૦) મૃગાંકલેષા રાસ અથવા ચરિત્ર ર.સં.૧૫૨૩

આદિ - ગાયત્રી ગણુદર પપ નમેવિ, બહુ બુદ્ધિ લહેસુ

મૃગાંકલેષા સતીય ચરિત્ર(તો), મનિ સુદ્ધિ કહેસુ ૧

સીલધ સરોમણિ ગુણિનિસુ એ, મનિ માંન ન આણુંઈ,

મનસા વાચા કાય કરી, તે સીલ વર્ષાણુધ. ૨

અંત - મૃગાંકલેષા તણું ચરિત્ર, સમકિતસતરીમાંહિ પવિત્ર,
તંહયું કપિઉં સત્ત આધારિ, અસત્ય તે મિછાદુકડ સાર, ૪૦૨
કાલ અનાદિ જીવ જગિ વસધ, એ પરિ જીવ ઘણા હુધ હશધ
ઇસિડે ભાવ જાણી મન કરે ત્રિહૂં જણુ તણું ચરિત્ર વિસ્તર

૪૦૩

ભણુધ ગણુઈ નધ જે સાંભલધ, ભણુધ વછ નિહિં સંકટ ટલધ,

ખીજી સતી તણાં જે નામ, તે સવિહૂંનઈ કરે પ્રણામ. ૪૦૪

અંત - (અન્ય પ્રતમાં)

ભણુધ ગુણુઈ નધ જે સાંભલઈ, ભણુધ વચ્ચ તીડ સંકટ ટલધ,

ખીજી સતી તણાં જે નામ, તે સવિહૂંનઈ કરે પ્રણામ. ૪૦૦

સીતા સુલસા અંદનખાલ, ભદ્રા સુભદ્રા મણે રસાલ,

રાજમતી દેવઈ રોહિણી, તારા ગંધારી ધારિણી. ૧

કલાવતી કમલા અંજના, દેવઈતી દેવઈ ભૂઅદિના,

સેજા વેજા સાતઘ કરી, મયજા દોઈ મલયસુંદરી. ૨
રિસિદતા રૂપણિ રેવઈ, નંદા દોપઈ મૃગાવઈ,

*

કાતિક સેડિ ઉતમ હૂઉ, સુર માહે જે ઈંદ,
ધર્મ તણા અધિકારી, ભાંડારી શ્રી નેમિચંદ. ૮
રાજ કરતાં રિષિપણું, સોઇ ધણું કુમર તરેસ,
નહિ કહઇ મારિ નઇ મારિ, અમારિ અઢારે દેસિ. ૯
સાંપ્રત કાલિ અપૂરવ પૂરવ દિસિ નિવાસ,
જિનધર્મ તણા પ્રભાકર, ઠાકુર શ્રી જિજ્ઞાસ. ૧૦
પર-ઉપગાર તણું બહુમાન, જન આશાવિશ્રામ,
ચિર પર રમણિ સહોદર, સુરતર સોની સંઆમ. ૧૧

*

તાસ વયણ સુણિઆં મનસુધિ, તીણઈ બુદ્ધિ હૂઉ પ્રકાસ,
કાઉ ઉપગાર તણી મતિ, જીવભવસ્થિતિ રાસ. ૨૮
પનર ત્રેવીસ ફાગણ શુદ્ધિ બહુ બુદ્ધિ તણુ નિવાસ,
રવિ પક્ષ અનઇ તિથિ તેરિસ, તે રચિઈ સ્તુતિ પ્રકાસ. ૨૯

[અહીં છેલ્લી એ કડી 'જીવભવસ્થિતિ રાસ'ની આવી ગઈ હોય એમ જણાય છે.]

(૧) ઇતિ શીલ વિષયઈ મૃગાંકલેષા સતી પ્રબંધ સંપૂર્ણ. જ. શ્રી. અંથામ પરપ, ભાવ. ભં. (૨) ઇતિ શ્રી શીલવિષયે મૃગાંકલેષા રાસ સંપૂર્ણ: સંવત ૧૫૮૨ વર્ષે આષાઢ શુદ્ધિ ૫ રવૌ પૂજ્યારાધ્ય પં. માણિક્ય-ચારિત્રગણિશિષ્ય વિવેકચારિત્રગણિના લેખિ. પ્રાગ્વાટ જ્ઞાતીય સા. નરપાલ ભાર્યા શ્રા. હાડિકિ સુના શ્રા. હંસાઇ પડનાથં સ્થાપાદા ગ્રામે. પ.સં. ૧૮-૧૩, ભાવ. ભં. (૩) સંવત ૧૬૨૪ વર્ષે ફાગણ શુદ્ધિ ૮ શુકે કૂકરવાડા ગ્રામ મધ્યે પં. શ્રી ધર્મવર્દનગણિશિં પં. શ્રી સૌભાગ્યવર્ધન-ગણિશિ. પ ગણેશ લક્ષ્મીસૌભાગ્ય લિં. માણસા વાસ્તવ્ય નાગર ન્યાતીય સેડિ રૂડા પડનાથં પાશ્વનાથ પ્રાસાદાત્. એક નાનો ચોપડો, પ.ક. ૧૬૦થી ૨૩૮, પં. ૧૨, વિ.ધ.ભં. (૪) સં. ૧૬૪૧ વર્ષે આગરા નગર મધ્યે પુસ્તિકા લિખિતા. એક મધ્યમ કદનો ચોપડો, પ.ક. ૧૪૭થી ૧૬૫, વિ.ધ.ભં. (૫) સં. ૧૫૪૪ વર્ષે આસો શુદ્ધિ સપ્તમી સોમે મૃગાંકલેષા ચરિત્ર લખિત્વાત...સં. ૧૬૫૬ વર્ષે માં સુ. ૫ દિને શ્રી શ્રીમાલ જ્ઞાતીય

સા. શ્રી પાસરીર સુત સાહ શ્રી રહીયા પદતં પુણ્યાર્થ. પ.સં. ૧૨-૧૫, શુદ્ધ જૂની પ્રત, લી.ભં. (૬) ત્રિં સમીયાણા નગર મધ્યે સં. ૧૬૨૮ વર્ષે આસૂ વદિ ૧૨ દિને ગુરુવારે. પ.સં. ૨૬-૧૧, લી.ભં. (૭) સં. ૧૬૭૫ વર્ષે શ્રાવણ માસે કૃષ્ણપક્ષે દ્વિતીયાયાં તિથી સોમવાસરે ક્ષત્રીયવંશે રાહોડ શાંતિ મહારાજશ્રી સુરસિંહજી વિજયરાજ્યે વજ્રા લીખતં નાગોરી (આમાં વજ્રા એ નામ છે તે ખુદ કવિ નથી કારણકે ઉપર જુદાજુદા સંવત છે કે જે સં. ૧૬૭૫ પહેલાંના છે.) (૮) પ.સં. ૨૨-૧૧, ડે.ભં. દા. ૭૧ નં. ૨૬. (આમાં 'મૃગાંકલેખા રાસ' અને 'જીવલવસ્થિતિ રાસ' બંને ભેગા આપેલા જણાય છે. (૯) લ.સં. ૧૫૬૧, પ.સં. ૧૧, શ્લો. ૪૧૧, લી.ભં. દા. ૨૩ નં. ૧૮૬. (૧૦) વાછાકૃત રાસ સંપૂર્ણ. સં. ૧૬૬૦ વર્ષે ભાદ્રવા વદિ ૯ સોમ લખતં ઋ. શ્રીપાલ ઋષિ ભીમજીના શિષ્ય. પ.સં. ૭૬-૧૫, બહુ જીર્ણ, રત્ન. ભં. દા. ૪૨ નં. ૩. (૧૧) પ.સં. ૨૪-૧૧, ડે.ભં. દા. ૭૦ નં. ૭૫. (૧૨) લિ.સં. ૧૫૯૭, ચોપડો, વિ.ને.ભં. નં. ૩૨૬૧. (૧૩) અબ્જ (આર્યા) શ્રી સોનાં વાચ્યમાન ચિરં જ્યાત સં. ૧૬૩૮ વૈ. વ.૬ રવો શ્રી કુકુટેશ્વર મધ્યે રામદાસ લિ. પ.સં. ૧૬-૧૩, વિ.ને.ભં. નં. ૩૩૨૫. (૧૪) સં. ૧૬૯૧ માહ સુદિ ૭ ગુરુ. પ.સં. ૧૮-૧૪. વિ.ને. ભં. નં. ૪૫૬૯. (૧૫) સર્વ સંખ્યા ૪૦૧, શ્રીપૂજ્ય પાસચંદ્રેણ આચાર્યશ્રી સમરચંદ્ર ઋક્ષ શ્રી હરપાલ રિક્ષ શ્રી ઉદા સાધવીશ્રી ધરજૂ સાધવીશ્રી રૂપાં સાધવીશ્રી ક્રમાં પુસ્તકે લિખતં ધરમા સં. ૦૧૬૯૭ આસૂ સુદિ ૧૫ વાર બૃહસ્પતિ દિને ગૌતમાય પ્રસાદેન. પ.સં. ૨૪-૧૧, વિમલં (૧૬-૧૭) વિમલં નં. ૨૦-૧૧ અને ૨૦-૧૫. (૧૮) વાં ધર્મભૂષણગણિના લિં પ્રં સ્તવપ્રભા પઠનાર્થે રાજસુંદરી ચિરં જ્યાત પ.સં. ૮-૧૭, હા.ભં. દા. ૮૦ નં. ૧૮. (૧૯) પ.સં. ૧૯-૧૫, હા.ભં. દા. ૮૧ નં. ૨૬. (૨૦) પ.સં. ૯-૧૯, હા.ભં. દા. ૮૦ નં. ૪૧. (૨૧) સં. ૧૫૯૮ આ.વ.૧૦ સોમે રાજપુરે મહોં હર્ષહંસગણિસિઃ લિં પ.સં. ૭, જયં પો. ૬૮. (૨૨) પ.સં. ૧૬, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ.યા. પો. ૮૧ નં. ૨૦૧૪. (૨૩) જૂની પ્રત, પ.સં. ૨૨-૧૧, જય. સં. (૨૪) પ.ક. ૧૮૧થી ૧૮૬, ગાથા ૩૫૮, શાંતિ. ભં. દા. ૧૧૨ નં. ૬. (૨૫) પ.સં. ૨૦-૧૧, રો.એ.સો.મુંબઈ બી.ડી.૯૬ નં. ૧૯૪૮. (૨૬) પ.સં. ૨૨-૯, વર્ધમાન રામજી નલિયાવાલા. (૨૭) સં. ૧૬૧૪ જે.વ.૮ યિકાનેર મધ્યે મહારાજશ્રી કલ્યાણમલ્લ રાજ્યે જુહ્ન ગચ્છીય રત્નસિંહ લિ. પ.સં. ૧૬, અભય. પો. ૪ નં. ૨૫૪. (૨૮) તપગચ્છા-ધિરાજ શ્રી સોમવિમલસૂરિઃ પં. લક્ષ્મીમંડનગણિશિષ્ય ચેલા હખધિ-

મંડન સુનિ લ૦ મિહિતા હરપતિ બાર્યા કનકાઇ પુત્રરત્ન આસપાલ
પકનાથ. પ.સં.૨૬, સે.લા. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨, કેટલોગગુરા, મુપુગૂહ-
સૂચી, લીંહસૂચી (વત્સને નામે).]

(૨૨૧) જીવભવસ્થિતિ રાસ અથવા સિદ્ધાંત રાસ અથવા પ્રવચન-

સાર રાસ ર.સં. ૧૫૨૩ કાગણુ શુદ્ધ ૧૩ રવિ

આમાં અનેક રાગો, જાંદો અને દેશીઓ છે. હરપતિ સંધવીએ
સં.૧૫૧૮માં કાઢેલા સંધનું વર્ણન આવે છે એટલે આની રચના ત્યાર
પછી છે.

આદિ - ઝંકારક્ષરૂપાય, ચિદાનંદમયાત્મને,

સિદ્ધિપ્રદાય ભવ્યાનાં, રિષભાય નમો મુદા.

૧

કાગ

સિરિ રિસહેસર પય નમી, સંતિકરણુ શ્રી શાંતિ,
પૂજિસુ ખાસ કપૂર સિઉં, પૂરિસઉં મન તણી ખંતિ.

૨

વીર જિણિંદ ચઉવીસમઉ, નિત નમઉ ભવિયણુ હોઇ,
સેવતાં જસુ તણુઉં શાસન, આસન શિવસુખ હોઇ.

૩

સારદા દઈ નવચણુ નિધિ, સાનધિ શાસણુદેવિ,
મનિ ધરી ગોચમ ગણુધર, રાસ રચિસું સંખેવિ.

૪

નવરસ રચિસુ વધરાગિઇ, એગિહિં મનિ ધરી ધ્યાન,
સાંભલતાં સુખસંપદ, પદિ પદિ અર્થનિધાન.

૫

રંજવઉં મન ધમ આપણુઉં, તં પુણુ સુચર પસાઇ,
પરરજીઇ તુ બહુ પુત્રિ, કહિ મનિ કિસિઉં સુહાઇ.

૬

બોલતાં બુદ્ધિ લગઈ વહી, અલિય વયણુ જવ હોઇ,
કવિ કહઇ જોડીય એ કર, ખરઉં કરિજ્યો સહ કોઇ.

૭

જીણુ પરિઇ જીવભવસ્થિતિ, તે અતિ અલક્ષ અપાર,
એક જીવ આસન્ન ભવ તરઇ, એક ફિરઇ અનંત સંસારિ.

૮

અનંત સંસાર તણી પરિ, તે લવલેસ ભણેસુ,
નિશ્ચઇ વિવહારવયણુ કરી, મનિ ધરી ગુરુ ઉવએસ.

૯

ચણદ રાજ સભરાં ભરી જિણુવરિ કહીઉ લાતુ,
ધર્માસ્તિકાય તિહાંયિ (૨), અપરલોક અનંત.

૧૦

અંત - વડતપગરછ રત્નાગર સાગર જિમ ભરપૂરિ,

તિહાં ગચ્છપતિ અછઈ વિદ્યમાન શ્રી જ્ઞાનસાગરસૂરિ. ૪

તાસ વચણ સુણવાં મનશુદ્ધિઈ તીણુઈ બુદ્ધિ હૂઓ પ્રકાસ,
કીધુ ઉપગાર તણી મતિ જીવભવસ્થિતિરાસ. ૫

*

પનર ત્રેવીસા કાચણુ સુદિ, બહુ બુધિ તણુ નિવાસ,

રવિ પક્ષ અને તિથિ તેરસિ, તે રચિઈ પુન્યપ્રકાશ. ૧૮૫૭

(૧) ઈડર બાઈઓનો ભંડાર. (૨) કુલ ૧૮૫૭ કડી. ઇતિ શ્રી
સિદ્ધાંત રાસડે સંપૂર્ણ. સં.૧૭૬૨ જ્યેષ્ઠ વદિ-૧૨ ભૌમે લ. ગ્રં. ૨૪૬૦
પ્રત્યનુસારેણ. પ.સં.૭૮-૧૨, હા.સં. દા.૭૬ નં.૧૬.

અંત - (બીજી પ્રતમાં)

જત્રીસ કોડિ બારે આગછી સવિ મિલી દુષ્પસહ બાંમ,

જહુ આર પછઈ થાસઈ બાંમ એ શુભ પરિણામ. ૨૨૨૩

તાં લગઈ પુણ્ય પ્રભાવક શ્રાવક સાધુજિ કેવિ,

ભગતિઈ વજ સ્તવઈ નિત, સમકિત દહ કરઈ હેવ. ૨૨૨૪

(૩) ઇતિશ્રી સિદ્ધાંતસાર સાં વાજાકૃત રાસક સંપૂર્ણ: સં.૧૬૬૦
ભા. વદિ ૯ સૌમે સિંઝ ઋષ. શ્રીપાલ ઋષ. ભિમજિના શિષ્ય. પ.સં.
૭૬-૧૫, બહુ જીર્ણ, રત્ન.ભં. દા.૪૨ નં.૩. (૪) કડી ૧૮૨૭, સં.૧૫૯૭
ચૈત્ર શુદ્ધિ ૨ રવો લં નંદરબાર નગરે વિવ પદમા વાયનાથ. પ.સં.
૯૦-૧૧, લે.વ. ભં. દા.૪. (૫) સં.૧૫૯૭ માર્ગશીર્ષ વદિ ૨ રવો
તપા ભં સોમવિમલસૂરિ રાજ્યે પં. વિદ્યા(વિ)જયગણિશિં ચેં
શ્રીવિજયગણિના લેખિ નંદરબારપુરે. પ.સં.૭૫-૧૪, વી.ઉ.ભં. દા.૧૭.
(૬) પ.સં. ૫૪, ગા.૨૨૩૨, અમ.

(૨૨૨) ચિહુંગતિની વેલિ અથવા નગર વેદનાની વેલિ

આમાં 'વાંજી' એટલું 'ખંજી' એ અર્થ છે ને તે કર્તાનું નામ 'વંજી'
સૂચવે છે કે નહિ તેની શંકા છે.

આદિ - આદિ દેવ અરિહંત તૂં, આદીશ્વર અવધારિ,

ચઉગઈ પાર ન પામીએ, ભવસાગર ભયવારિ. ૧

કુચુર કુદેવ કુધમ્મ હૂંઅ, રલ્યુ અનંતા કાલ,

તૂં અવિહડ મઈ પામીઉ, જગચુર દેવદયાલ. ૨

અંત - ત્રિણિ કાલ જિનપૂજા કીજઈ, સુચર વહીજઈ આણુ,
 ભત્રીયણુ શ્રી જિનધર્મ વહતાં, પામીસઈ કલ્યાણુ. ૧૪૧
 ચિહ્નગતિની એ વેલી, વિચારી જે પાલઈ જિનઆણુ,
 તેહના ચરણકમલનઈ પસાઈ, હં વાંછું ચુણુકાણુ. ૧૪૨
 —ઇતિશ્રી નગર વેદનાની વેલિ સંપૂર્ણ.
 (૧) સં. ૧૫૯૭, ચોપડો, વિ.ને.ભાં. નં. ૩૨૬૧. (૨) પ.સં. ૬૪-

૧૧, રત્ન.ભાં. દા. ૪૨ નં. ૪૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૫૬ તથા ૬૩-૬૫, ભા. ૩ પૃ. ૪૮૨-૮૩ તથા ૪૯૭-૫૦૦. 'જીવભવસ્થિતિ રાસ' પહેલાં જ્ઞાનસાગરશિષ્યને નામે મૂકી પછીથી ૧૨૭-વાંછાને નામે ફેરવી છે.]

૧૩૨. ૧૨૭ ભંડારી (શ્રાવક)

આ કવિ દેપાલ કવિના સમકાલીન જણાય છે તેથી તેને ૧૬મા સૈકામાં મૂકેલ છે. 'મૃગાંકલેખા રાસ'ના કર્તા ૧૨૭ કવિ ને આ બંને એક હોવાનો સંભવ છે.

(૨૨૩ ક)+ નવપદ્મવ પાર્શ્વનાથ કલશ (મંગલપુર-મંગરોજના)

શ્રી સૌરાષ્ટ્ર દેશમધ્યે શ્રી મંગળપુરમંડણો, દુરિતવિહંડણો,
 અનાથનાથ અસરણુસરણુ ત્રિભુવનજનમનરંજનો,
 રત્નમે તીર્થંકર શ્રી પાર્શ્વનાથ તેહ તણો દુશ કહીશું.

હાળ.

હારે વાણ્નારસી નયરી વસેય અનુપમ ઉપમ અવદાધાર,
 તિહાં વારી સરોવર, નદીય કૂપ જળ વનસ્પતિ ભાર અદાર,
 તિહાં ગદ મદ મંદિર, દિસ અભિનવ, સુંદર પોલિ પ્રાકાર,
 કોસીસા પાખલ ફિરિતિ ખાઈ, કોટે વિસમા ઘાટ. ૧

અંત - (જાપેલી પ્રતમાં)

ભણે ૧૨૭ ભંડારી અમ મન, વસિયો શ્રી અરિહંતોજ,
 નીલવરણુ તનુ મહિમાસાગર, જયો જયો ભગવંતોજ,
 (અન્ય લિખિત પ્રતમાં)

ઈમ ભણે ૧૨૭ ભંડારી નિશદિન અમ મન એ અરિહંત,
 એહવા નીલવરણુ નવરંગ જિનેસર, જયો જયો જયવંત

(૧) શ્રી ૫ તિલકચંદ... પંડનાથ. લં ૫. કાંતિકુશલ સંવત ૧૮૩૭-
 ના વર્ષે ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૩ વાર શુક્રે. મો.સં.ભા. (૨) માં. ભાં. (૩) પ.સં. ૨,

સુક્તિ. નં. ૨૬૮૩. [યુગુહસૂચી, લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ, દેપાલકૃત સ્નાત્રપૂજામાં અંતર્ગત.

(૨૨૩ખ) [+] નવકાર સંગ્રામ [અથવા ગીત] ટૂંક ૭

[યુગુહસૂચી, હૈન્દ્રસૂચી ભા.૧ (૫.૩૯૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. નમસ્કાર સ્વાધ્યાય ભા.૩ પૃ.૧૧૦.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૫-૬૬, ભા.૩ પૃ.૫૦૦.]

૧૩૩. મંગલધર્મ (જ્ઞાનરુચિ ?) (સ્નાત્રગરગચ્છ જયતિલકસૂરિ-
રત્નસિંહસૂરિ-ઉદયવલ્લભસૂરિ-જ્ઞાનસાગરસૂરિ-ઉદયધર્મશિ.)
જુઓ નયસુંદરની પ્રશસ્તિ.

(૨૨૪) મંગલકલશ રાસ અથવા ચોપાઈ ર.સં. ૧૫૨૫

આદિ - આદિ જિણુવર જિણુવર સુખદાતાર

સંતિ જિણેસર સંતિકર, નેમિતાહ સોભાગસુંદર

પાસ જિણુંદ વિધનહર વર્ધમાન કદ્યાણુમંદિર

પંચ તિથંકર સુગૃહ નમી સરસતિ અંબિકાદેવિ

સમરવિ મંગલકલશહુ ચરિત્ર લણિસુ સંખેવિ, ૧

અંત - અંદ્રગચ્છ દેવભદ્ર-ઉવગ્રામ, તિણિ ઉઢારીઉ કિયાસમુદાય,
રચણાગરગચ્છ ગૃહ ગુણુ ભૂરિ, જગતિલક જયતિલેહસૂરિ. ૩૨૬
રચણુસિંહસૂરિ મુનિવર પાટિ, ઉદયવલ્લભસૂરિ તેહના પાટિ,
જ્ઞાનસાગરસૂરિ ગચ્છાધીશ, જયવંત ભવિયાં પૂરધ જગીસ. ૨૭
મુનિવર વાયક શ્રી ઉદયધર્મ, જગિઉ આગમ શાસ્ત્રહ મર્મ.
તાસ પસાઈ ફલઈ કર્મ, જ્ઞાનરુચિ લણુઈ મંગલધર્મ ૨૮
મંગલકલસ તણી ચઉપધય, સંવત પંનર પંચવીસઈ હધય.
પઢેઈ ગુણે સંભલધ વિચાર, તસં ધરિ ઉચ્છવ જયજયકાર. ૨૯
(ખીજ પ્રતમાં)

મુનિવર વાયક ઉદયધર્મ જણિ, નવનચેતિ કરિ વષાણ,

જણે શાસ્ત્રની આગમ મર્મ, તાસ પસાઈ રચીઉ ઉપક્રમ. ૪૯

ન્યાનરવિ લણિ મંગલધર્મ, જે સાંભલતાં આવી શર્મ

(૧) કુલ પદ્ય ૩૨૯, સાગર ભં. (૨) પ.સં. ૨૦-૧૧, લીં.ભં.

(૩) વિ.ધ.ભં. (૪) સં. ૧૬૦૪ માહ વદિ હુધે પં. વિજયમૂર્તિગણિના
ભ. અહમદાવાદ નગરે. પ.સં. ૧૯-૧૩, સીમંધર. દા. ૨૦ નં. ૩૬. (૫)
સં. ૧૬૨૬, ચોપડો, પ.ક. ૮૯થી ૧૦૩, દે.લા.પુ.લા. નં. ૧૧૨૫. (આમાં

કર્તા સંબંધી કહી નથી.) (૬) લ.સં.૧૬૬૩, ભાં.છ. સન ૧૮૭૧-૨ નં. ૩૬૭. સારી પ્રતિ. પ્રકટ કરવા યોગ્ય. (૭) ૩૨૧ કહી સં.૧૬૬૭ માગ-સિર વદિ ૨ છુધે શ્રી સ્તંભતીર્થ પુન્યસ્થાનકે વાસ્તવ્ય જોષી સંકર-કેન લ. પ.સં. ૨૭-૯. હા.ભં. દા.૬૨ નં.૭. (૮) પ.સં. ૧૩-૧૫, સારી ને જૂની પ્રત, યશોવૃદ્ધિ મહુવા. પો.નં.૭૧. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨ (જ્ઞાન-રુચિને નામે) કેટલોગયુરા, હેઝેન્ડાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૨૩, ૪૨૫).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૫.૫૯-૬૦, ભા.૩ ૫.૪૮૯-૯૦. કર્તાનામ 'મંગલધર્મ' જ યોગ્ય જણાય છે.]

૧૩૪. કક્કસૂરિશિષ્ય (ઉપકેશગચ્છ)

ઉપકેશગચ્છના કક્કસૂરિના ધાતુપ્રતિમા પરના લેખો સં.૧૪૯૯થી ૧૫૨૫ સુધીના મળ્યા આવે છે. તે ગચ્છની પદ્માવલિમાં જણાવ્યું કે આ સૂરિને સં.૧૪૯૮માં ચિતોડમાં સાહ સારંગે કરેલા મહોત્સવપૂર્વક આચાર્યપદ મળ્યું. તેમણે સં.૧૪૪૪માં કચ્છમાં અમારિ પ્રવર્તાવી હતી. તેઓએ સંસ્કૃત પ્રાકૃત ત્રણેય રચ્યા છે. તેમની પાટે દેવગુપ્તસૂરિ સં. ૧૫૨૮માં આવ્યા.

(૨૨૫) કુલધ્વજકુમાર રાસ ગા. ૩૭૫

આદિ - પાસ જિજ્ઞેસર પાય નમી, છરાઉલિ અવતાર,

મહીયલિ મહિમા જેહતુ, દીસે અતિહિ ઉદાર. ૧

મતિ સમરૂં વાગેસ્વરી, સેવકજન સાધારિ,

સંખેપિ ગુણ સીલના, બોલું ગુરૂ આધારિ. ૨

જિજ્ઞસાસણિ જિજ્ઞ ભાસિઉં, દાન સીલ તપ ભાઉ,

સહિગુરૂ શ્રી કક્કસૂરિ ભણુઇ, અધિકુ સીલપ્રભાવ. ૩

સીલઇ મનવંછિત ફલઇ, સીલઇ દુઃખનિવાર,

સીલઇ સુરસેવા કરઇ, તરીઇ સીલપ્રભાવ. ૪

સીલઇ સવિ સંકટ દલઇ, સીલઇ દીજઇ દાન,

સીલપ્રભાવઇ સંપજઇ, કરિયલિ નવય નિધાન. ૫

વસ્તુ.

સીલ ઉત્તમ સીલ ઉત્તમ સીલ સુહગેહ,

સીલવંત જગિ જાણીઇ, વિધન તાસ નવિ હોઇ આસઇ,

જલણિ જલ હોઇ અવરનઇ, વાધ સિંહ અનઇ દૂરિ નાસઇ,

સાધર સવિ થલવ જિમ, સુર ખ્યાઈ નર સોધ,

શ્રી કુલધ્વજકુમાર જિઉં, સુદ્ધ સીલ જસ હોધ. ૬

અંત - મહિયલિ સોહઈ શુણ્ણગણિ ભૂર, ઉવએસગછે ગુરુ શ્રી કંકસૂરિ,
પાલક સંયમ નિરતીયાર, ગુરુ ગિર્યા ગોયમ અવતાર. ૪
નવરસ ભવીયણુ દિધ ઉપદેસ, સીલવિષયે અતિ સવિશેષ,
તાસ પ્રસાદિ કવીયણુ ઈમ કકક, કાઉ પ્રળધ ભવીઅણુ સવી લહઈ.
શીલિ સોહઈ જંખૂસ્વામિ, થૂલભદ્ર ગોયમ ગુણુ નામિ,
ખાહુખલી સકોશલ સિહ, શેઠ સુદર્શન શીલ ધુરિ લીહ.
શાલિભદ્ર કુલધ્વજ અડહીનન, એ મુની યૌર્ધિ સંધ પ્રસન્ન,
મહી મેર જગિ દીપિ સાર, તાહાં જિનશાસન જયજયકાર.
શીલ તણુ ગુણુ જાણી એહ, ભણિ ગણિ નરનારી જેહ,
અલી વિધન તસ નાસિ દૂર, જયમંગલ હોએ ભરપૂર. ૩૭૫

(૧) ઉદયકુશલેન લિપીકૃત રાતેર ખાંદિરે. પ.સં. ૧૩-૧૫, હા.ભં. દા. ૮૧ નં. ૪૪. (૨) સં. ૧૬૨૬ મા. શુ. ૮ આગમગચ્છે. જયલક્ષ્મીશિ-
બિવેકલક્ષ્મી મુનિ લિ. જિ. યા. પો. ૮૧ નં. ૨૦૨૭. (૩) સં. ૧૬૨૬ ચૈત્ર
વદિ ૧૦ દિને લિ. એપડો, પ.ક. ૬૬થી ૮૯, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૨૫.
(૪) સં. ૧૬૫૭ ભા. ૦ વ૦ ૨ રવૌ શ્રી પતન મધે સાધીવાડા મધે ખાહુ-
કૈઆવાડા મધે આવિકા નાકૂ લખાંપિત લે. જો. ભૂપતિ. પ.સં. ૧૫-૧૩,
યશોવૃદ્ધિ ૦ પો. ૬૭. (૫) પ.સં. ૧૩-૧૪, ડા.અ.ભાં. પાલણુપુર. દા. ૩૬.
(૬) સં. ૧૬૨૫ વર્ષશાખ શુદ્ધ ૬ વાર રવેઉ ભા. ૦ વક્રીલ વરજલાલ
વેણીદાસ આત્મા અર્થે. પ.સં. ૧૪-૧૭, ખેડા ભાં. દા. ૮ નં. ૯૭. (૭)
છતિ શ્રી કુલધ્વજકુમાર રાસ સમાપ્ત. સં. ૧૬૭૮ વર્ષ વૈશાખ શુદ્ધ ૪.
પ.સં. ૧૭-૧૩, ગુ. વિ. ભાં. (૮) છતિ શ્રી પરસ્ત્રીનિયમે વિષયનિવારણે
પ્રકટ સીલપ્રભાવે કુલધ્વજરાસ ચરિત્ર સમાપ્ત. પ.સં. ૯-૧૩, વી. પા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૯૨, ભા. ૩ પૃ. ૫૨૧-૨૩. ઉપર્યુક્ત કંકસૂરિ-
શિષ્ય તે કીર્તિહર્ષ હોવાની સંભાવના કરવામાં આવેલી, પરંતુ આ
કંકસૂરિશિષ્ય તથા કીર્તિહર્ષ એ જુદા ગચ્છના કંકસૂરિના શિષ્ય હોઈ
એ સંભાવના પછીથી છોડી દેવામાં આવેલી છે.]

૧૩૫. જયવલ્લભ

(૨૨૬) શીલોપદેશમાલા ખાલા. ૦ લ. સં. ૧૫૩૦ પહેલાં

(૧) લ.સં. ૧૫૩૦ પતન મહાનગરે પં. જ્ઞાનધીરગણિ શિષ્યેણુલેખિ.

પ.સં. ૫, અભય ૦ નં. ૨૦૩૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૫-૮૬.]

૧૩૬. સોમકુંજર

(૨૨૭) + ખરતરગચ્છ પટ્ટાવલી (ઐ.) સં.૧૫૧૪ ને ૧૫૩૦ મધ્યમાં
આદિ - ધનધન જિણ્ય(શાસન ?) પાતગ્ર-નાશન, ત્રિભુવન ગચ્છઊં ગહગહએ,
જસુ તણુઉ જસુવાઉ ગંગાજલ, નિરમલ મહિયલે મહમહએ ૧

*

દસસય ચઉવીસહિં ગએ, ઉઘાપિઉ એઘંયંવાસુ એ,
શ્રી જિનશાસનિ થાપિઉ વસતિહિ, સુવિહિત મુનિ(વર)વાસુએ. ૧૪

અંત - સાહેલીએ નિતુ નવતરવ વખાણુએ જાણુએ સયલ સિદ્ધાંતસારો,
સાહેલીએ મણુહર રૂપિ અનોપમ સંજમ નિરમલ ગુણુભંડારો.
સાહેલીએ ગાયમ જંણુ કિ અભિનવઉ અભિનવઉ થુલભદ્ર
વચર ગુરો
સાહેલીએ સંપઠ પ્રણુમઉ ગણપતિ શ્રી જિનભદ્રસૂરિ જુગ-
પવરો. ૨૮

સાહુ સાખહ તિલહ વછરાજ સાહ મહારો,
રયાણીય કુખહિં અવચરિઉ છાજઈ ખરતરગચ્છ-ભારો.
સાહેલીએ સંપય પણુમઉ ગચ્છપતિ શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ જુગપવરો
દંસણુ ભવિયણુ મોહએ સોહઈ સૂરિ ગુણુરયણુધરો. ૨૯
જુગવર તણુ ગુણુરયણુ પૂરી ગચ્છ એહ ગુરાવલી.
શ્રી સંધિ ભાવિહિં સાંભલો તી મન તણી પૂરઉ રલી
આરાધતઉ વિધિ ખરતર સં....

ધમ ભણુઈ ભગતિહિ સોમકુંજર જાંમ ચંદ દિણુંદઉ. ૩૦

[પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૯૦-૯૧.]

૧૩૭. દેવકીતિ

(૨૨૮) ધન્નાશાલિભદ્ર રાસ ૨.સં. ૧૫૩૧

(૧) પ.સં. ૧૦, અમ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૦.]

૧૩૮. પુણ્યનંદિ (ખ૦ જિનસમુદ્રસૂરિ-સાગરચંદ્રસૂરિ-રત્નકીર્તિ-સમયભક્તશિ૦)

(૨૨૯) રૂપકમાલા [અથવા શીલરૂપકમાલા]

આના પર સમયસુંદરે વીકાનેરમાં કા. શુ. ૧૦ સં. ૧૭૬૩ (ગુણ રસ દર્શન સોમ)માં સંસ્કૃતમાં અવચરિ (પ.સં. ૯, હં.ભં. નં. ૯૯.) રચી છે. વળી, રત્નરંગ ઉપાધ્યાયે સં. ૧૫૮૨માં બાલાવબોધ લખ્યો છે કે જેની પ્રશસ્તિ નીચે પ્રમાણે છે :

પુણ્યનંદુપાધ્યાયેન શીલરૂપકમાલિકા,
વિહિતા ભવ્યજીવાનાં ચિત્તં શુદ્ધવિધાયિની
નેત્રં સિદ્ધિ જ્ઞાન ચંદ્રે વર્ષે નભસિ ભાસિ
શ્રી રત્નરંગોપાધ્યાયૈઃ કૃતાવબોધિની.

-ઇતિ રૂપમાલા બાલાવબોધઃ

લખ્યો સં. ૧૬૧૫ વર્ષે બાલાવધર્મગણિએ. સાગર ભં.

જિનસમુદ્રસૂરિને સૂરિપદ ૧૫૩૦માં મળુ અને તે સં. ૧૫૫૩માં સ્વર્ગસ્થ થયા તેથી તે બે મધ્યમાં આ કૃતિ રચાઈ છે.

આદિ - આદિ જિણેસર આદિસહિ, સારસતિ દંસણ દાખિ,

સીલ તણા ગુણ ગર્ભસું, તિહુયણ-સમિણિ સાખિ.

૧

આત્મારામ સીલ ધરે, સીલઈ પરમાણુદં, ઈમ પભણુઈ

પુણ્યનંદિ. આ.

અંત - સખલ શીલ મહિમા નિલઉં કુસલસૂરિ સિરિસાટ,

શ્રી જિનસમુદ્રસૂરિ સોહવઈ ખરતલ ગુરૂકઉ પાટ.

૩૦

કુસીલઉથાપક સુસીલસંસ્થાપક સાગરચંદ્ર

સૂરિરાય વચણાયરી રચણીરતિ ગણિયંદ.

૩૧

શ્રી સમયભક્ત વરવાચકા વીર વિણેયાનંદ

રૂપકમાલા શીલની પભણુઈ શ્રી પુણ્યનંદિ.

૩૨

(૧) પ.સં. ૨, પ્રત ૧૭મી સહીની, રામ. ભં. પો. ૮. [જેડાપ્રોસ્ટા,

હેજૈયાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૯૨, ૪૧૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૧, ભા.૩ પૃ.૪૯૧.]

૧૩૯. જિનરત્નસૂરિશિષ્ય (વડતપગચ્છ)

બૃહત્તપાગચ્છના જિનરત્નસૂરિના પ્રતિમાલેખો સં. ૧૫૨૭ અને સં. ૧૫૩૨ના (નાહર. ૧, નં. ૫૩૮ અને નં. ૭૫૫) મળે છે તેથી તે સમયના

આ કવિ ગણાય.

(૨૩૦) મંગલકલશ રાસ સં.૧૫૩૨ આસપાસ, લ.સં.૧૫૮૨ પહેલાં
આમાં કોઈક વસ્તુ, મુખ્યતઃ ચોપાઈ છે. હાલ જોઉં જોઉં કમકિંઈ
કાંધું, માહાલંતડઈ, એમ ત્રણચાર હાલો, દુહા વગેરે છે.)

આદિ - ૐ નમો વીતરાગાય.

ગાયમ ગણુહર પય નમીએ, સામિણિ સરસત્તિ

સરસ વાણિ અવિરલ દીઠ, આરાહિયુ ભતિ.

પલણિસુ મંગલકલસ રાસ, સાંભલઉ રસાલ

પુણ્ય પ્રમાણિઈ પામીયએ, મંગલ સુવિશાલ. ૧

જંબૂદીવહ ભરહખિત, માલવ વર દેસ

રૂડી નઇ રલીયાંમણુ એ, જિહાં પુણ્યનવેસ

ભિજેણી નગરી ભલી એ, જોઅણુ નવ બાર

ચઉરાસી ચહુટાં તણી એ, જિહાં સોહ અપાર. ૨

અંત - પંચમ હુવઈ પાલતુ એ માહાલંતડે, વહઈ તુ જિણુવર-આણુ,

સીલસ-નાહ અંગીકરઈ, પામિઈ પંચમ દાણુ. ૨૨૬

વડતપગજ કેરો શૃંગાર, શ્રી જિતરતનસૂરિ સુચર ઉદાર.

તાસ સીસ એણી પરિ ભણઈ, મંગલ વાવી ભવીઅણુ જે
સુણઈ. ૨૨૭

ભાવ સહિત ભણુઇ જે સાંભલઇ, અલીઅનિધન તેહનાં સવિટલઈ.

જેકે સાહસીકમાં ભલઈ, તેહ ધરિ નિશ્ચઈ અક્ષાં ફલઈ. ૨૨૮

(૧) સં.૧૫૮૨ કા. વદિ ૧૩ શનો અહિમદાવાદ નગરે ખુલતપા
પહે ભ. જયશેખરસૂરિ સંતાને ભ. જિનમાણિક્યસૂરિશિ. રાજમાણિક્ય-
ગણીનાં યોગ્ય રતનમાણિક્ય મુનિના કૌતુકેન લખિતમેતત. પ.સં. ૧૧-
૧૩, મુક્તિ. નં. ૨૩૪૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ ૪૬૦-૬૧.]

૧૪૦. અજ્ઞાત

(૨૩૧) ખારવત ચોપાઈ ગા. ૩૩૮ ર.સં. ૧૫૩૪ આ. શુ. ૧૫

(૧) પીપરવાડા ગામે શા. વસ્તા પકનાઈ. પ.સં.૧૨, દાન. પો.
૪૨ નં. ૧૦૯૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૬૧.]

૧૪૧. સીહા

(૨૩૨ ક) + જંબૂસ્વામી વેલિ કડી ૧૮ લ.સં. ૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - સમુદ્ર શ્રી પ્રિયપતિ ભણુઈ, હંઉં જલ તું રતુસારલિ

બગ કરિ સુગજ કંચુ વણુ, ફલિયા મન ઉનમૂલિ

ગડમંડકઈ સગધ બિહુ ચૂકિસિ, કામભોગ સુખ મૂલિ નાહ ન
ભૂલીયઈ. ૧

અંત - નવાણુવણ કોડિ કનક તણ, જંબુકુમર આઠ નારિ

વીર જિણુદ મુદ્રા લઈ, વિરતઉ ઇણિ સંસારિ

અનુદિનુ ચતુર્વિધ સયલ સંધ મુનિ, આણુદિણુ સીહા સ્વામિ ૧૮

(૨૩૨ ખ) + રહનેમિ વેલિ કડી ૧૬ લ. સં. ૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - પ્રિયવંદણ પરપતિ ચડી, વરિસઈ ગહિર ગંભીર

ભીનઉ કંબલ કંચૂઉ, મુખ ગોમદું સરી

દેખી ગજગામિનિ ગયવર ગહિગહિઉ,

જિમ કમલિણિ મધુકાર, વેલી પરાલી. ૧

સંધદાસ સીહુ ભણુઈ, ભવિ ભવિ નમિ પાયયલ

રહનેમિ રાજલિ ચરિત સુણિ, પાય પણુસઈ દૂરિ

પ્રસન ચતુર્વિધ સંધ સયલ મુનિ અનુદિન સીહાયા સામિ. વેલિ. ૧૬

(૧) બન્ને-સંવત ૧૫૩૫ વર્ષે વૈશાખ શુદ્ધ ૬ દિને શુરભદ્ર મહાનગરે

અભયપ્રભગણિ લિખિત. પ.સં. ૧૧-૧૩, હા.ભ. દા.૮૨ નં.૧૬૯.

પ્રકાશિત : બન્ને - ૧. જૈનયુગ પુ. ૫ પૃ.૪૭૩થી ૪૭૭ - 'સં.૧૫૩૫માં
લખાયેલાં પ્રાચીન કાવ્યો'.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૧-૯૨.]

૧૪૨. ડુંગર

(૨૩૩) + નેમિનાથ ફાગ (બાર માસ) ગા. ૨૬ લ. સં. ૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - અરે તોરણિ વાલંભ આવિઉ, ચાદવકુલ કેરઉ ચંદ

અહે પસૂઅ દેખિ રથ વાસિઉ, દિહિ દિસિ હૂહ જાંવિદ ૧

અંત - અહે રાજિમતિ ? સિઉં રાઈમમ, પુહુતી સિદ્ધિશલાય

ડુંગર સ્વામી ગાઈતાં, અફલ્યાં ફલઈ તાહ. ૨૬

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

પ્રકાશિત : ૧. ઉપર મુજબ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૨.]

૧૪૩. ઉદયવંત (ત. સોમસુંદરસૂરિશિ૦)

(૨૩૪) + નવકાર મહામંત્ર ગીત ગા. ૧૫ લ.સં. ૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - અક્ષર સંપત જપત પદિ પહિલઈ, બીજઈ બીજક પંચ

બીજઈ સાત સાત ચઉથઈ દ્રવ, નવ પંચમઈ પ્રપંચ. ૧

સુગુણી ગુણીઈ નવકારો, આંચલી.

અંત - તપાગચ્છનાયક ગુરુઆ, સોમસુંદર ગુરુઆ

તાસ પસાઈ ઉદયવંત એ, પરમ મંત અમ્હિ પાયા. ૧૫ સુગુણી.

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

પ્રકાશિત : ૧. ઉપર મુજબ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૨. 'ઉદયવંત' નવકારમંત્રના વિશેષણ રૂપે આવેલો શબ્દ જણાય છે તેથી એ કર્તાનામ હોવાનો કેવળ તર્ક ગણાય.]

૧૪૪. કરમસી

(૨૩૫) + વૈરાગ્યકુલ ગા. ૧૫ લ.સં. ૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - જીવ તાણી ગતિ જોઈએ, હિયલઈ કાંઈઅ ન થાઈ રે

કરમઅંધનિ જીવ અવતરઈ, કર્મનિ બંધઉ જઈ રે. ૧

અજીઅ ન ચેતઈ કાંઈ જીવડા, આંચલી.

અંત - જોતાં સર્વ અનંત દીસઈ, દીસઈ જિનધર્મ સાર રે

કરમસી ભણુઈ અરે જીવડા, દુધર છાંડેવઉ ભવભાર રે. ૧૫ અજીઅ.

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

પ્રકાશિત : ૧. ઉપર મુજબ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૨-૯૩.]

૧૪૫. શાંતિસૂરિ

(૨૩૬) + શત્રુજય ભાસ [અથવા શત્રુજ ઉમારડા ધવલ] ગા. ૧૧ લ.

સં. ૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - કરિ કવિ જણુણિ પસાઉ, હંમઈ સરસતિ રદઈ મૂં વયણુલાં એ

ગાયસ તીરથરાઉ હંમઈ સેત્રજ સેત્રજ ભવસાવર તણુઉં એ. ૧

અંત - દૂરિ થિકઉ નહી દૂરિ હંમઈ જઈ કિમ જઈ કિમ જીજમ જીપ.

જઈ એ

ઈમ બોલઈ શાંતિસૂરિ હંમઈ સેત્રજ સેત્રજ હઈ ધરિ

આંગણુઈ એ. ૧૧.

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત. [મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. ઉપર મુજબ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૩.]

૧૪૬. સારવિજય

(૨૩૭) નવપદ્મવ પાર્શ્વનાથ ગીત ગા. ૮

આદિ - રાગ ધન્યાસી.

મઝ મનિ ભલટ ઊપત્તઉ, પૂજિવા જિણુવ(૨) પાય,

મણ્યજનતમ ફલ લેછસિઉં, કરસિઉં નિરમલ કાય.

શ્રી આગર નાય કૂપ, નવપદ્મવ પ્રભુ પાસ. શ્રી. ૧

અંત - સારવિજય ગુર ઉપદેસઈ, શ્રી સંઘ પૂજઈ પાસ,

પાસ પસાઈ સંઘનઈ, દિનિ દિનિ અધિક પ્રતાપ. ૮ શ્રી૦

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૩.]

૧૪૭. અજ્ઞાત

(૨૩૮ ક) પાર્શ્વનાથ ગીત ગા. ૬ રાગ ગુડી

આદિ - સકલ મૂરિતિ અતિ ભવિયણુ, જિણુ મણુ મોહિણ,

જોતાં લોચન અમિય ભરાંઈ, હીયડિ હીયડિ આણુંદ હોઈજી ૧

ચાલઉ સાહેલી, વંદિવા પાસ જિણુંદૂજી,

આગર નાયક વંજિય દાયક, સેવ કરઈ ધરણુંદૂજી. ૨ ચાલઉ૦

અંત - પાસ જિણેસર, સેવક પૂરઈ આસૂજી,

એ કર જોડી હું હિવ માગઉં, દેજો સિવપરિ વાસજી. ૬ ચાલઉ૦

(૨૩૮ ખ) રાજલ ગીત ગા. ૭ રાગ મારણી

આદિ - મિછ મુગધાપણિ અંગિ આઉ, વાલંભ વલતઉ ન જાણિઉ,

સહીય સમાણી રંગિભરિ રમતાં, કિપરિ ધરી કુણઈ ન આણિઉ.

જિણુવર જાદવો રાય, સુણિ છક મેરડા વયણુ. આંચલી. ૧

અંત - વેદાં દિક્ષ ન વીસરિઉ, સુંદરિ સામિ સરીર.

પ્રીય પહિલી મુગતિઈ હુઈ, રાજલ ફેવિયગિરિ. ૭ જિણુવર.

(૨૩૮ ગ) સમકિત ગીત ગા. ૫ રાગ ગુડી

આદિ - સિરિ સિરિ કમલ ન ઊપજઈ, ધરિ ધરિ સંપતિ ન હોઈ,

વનિ વનિ ચંદન ન પામીઈ, જિણુ જિણુ પડત ન હોઈ. ૧

અંત - દાન શીલ તપ ભાવસિદ્ધિ, સમકિત સુદ્ધિ કરંતિ,
મોક્ષિ સંહાસણુ બિસિવા, નિશ્ચયે તે નર લહંતિ. ૫

(૨૩૮ ઘ) સમ્યક્ત્વ ગીત ગા. ૮ હીંડોલડાની ઢાલ
આદિ - શાસનસામિણિ સમરીઘ, દિઘ મતિ કરીય પસાડિ,
શ્રીય સમકિત શુણુ ગાઘસુ, રે જીવડા ત્રિભુવન કેરઉ રાઉ
રે જીવડા સમકિત રયણુ સંસારિ. ૧

અંત - દઢ સમકિત જે પાલસિઈ, પુણ્ય ભદ્ર પરિણામિ,
મુગતિરમણિ તે વિલસસિઈ, રે જીવડા જિમ જગિ ઐશ્વિક
સ્વામિ. ૮

(૨૩૮ ચ) હીઆલી ગીત ગા. ૫

આદિ - સકલ નારિ સુકલીણી સુણીઈ, શુણુવંતી વખાણું જમિ બાણું રે,
જે દેખઈ તેનઉં ચિત્ત મોહિ, સતી સરોમણિ બાણું રે. ૧

અંત - સખાંતરિ જલ જલણુ ન વાંછછ, અન વિદૂણી રહછ રે,
એહ નારિ ગુરૂ આગલિ દીસછ, કવિજન એ ધમ કહછ રે. ૫
(૧) બધાં કાવ્યો ઉપર મુજબની પ્રતર્થા.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૬૩-૬૬.]

૧૪૮. ભાવો

(૨૩૮ ક) નેમિ ગીત ગા. ૪ રાગ ધન્યાસી

આદિ - આપિન માલણિ મરૂડેઉ સોહિછ, રયડઉ વલી વલ રે,
દેખઉં કુંગર આલીછડઉ, હીયડં દિઈ મય હલિ રે. ૧
નેમિકુમર તે ભામણાં, દેવતિગિરિ રૂલીઆલઉ રે,
ધર્મમૂલિ ધુરિ બાણીઉ, જીવદયા પ્રતિપાલ રે. ૨ આંચલી.

અંત - રયસિછ અંગિછ દમણુઉ, દમણુઉ સવિ સંતાપ રે. ૩ નેમિ
મુકુટિ મહિ મછ કેવડઉ, કેવડઉ મહિમહિ માઉ રે,
ભાવ સહિત ભાવઉ ભણુઈ, ચઉદ ભવન તિમ રાઉ રે. ૪ નેમિ

(૨૩૮ ખ) જીવદયા ગીત ગા. ૩ રાગ ધન્યાસી

આણુસરઉ ધર્મ જિહાં દયા દીસઈ, દેખતાં મન માનછ વસા વીસછ,
જેઉ રે મારગ મુગતિનઉ મહીયાં, જીવદઈ પાર ન પામીછ કહિયાં.
કૂડઉ અનઈ કૃતિમ કહિછ અતિ કાયઉ, વિણુ દયાધર્મ કિહિ
સાંભલઉ સાચઉ ર

ભાવઉ કહઇ ભાવ સહિત સિઉં કીજઇ, ભામણાં શ્રી જિન-
ધર્મના લીજઇ. જોઉ ૨૦ ૩

(૧) બન્ને કૃતિઓ ઉપર મુજબની પ્રતમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૪-૯૫.]

૧૪૯. ખીમરાજ

(૨૪૦) જીવદયા ગીત ગા. ૫ રાગ ધન્યાસી

આદિ-તરણુપણિધ જોવનમદિધ, હો તરીય ચડી વનિ જઇ,
તસ જીવ વિણાસરી, ઇમ ખટવટ હોં નીગમીધ કાઇ. ૧

અંત-ખટ દરશન મતિ એહ જઈ, જોઉ સમૃત વિચાર,
ખીમરાજ સાચઉં કહિ, ધરમહ ધરિ હો જીવદયા સાર. ૫

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૫.]

૧૫૦. લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્ય

(૨૪૧) હીઆલી ગીત ગા. ૬

અંત-સકલ ઉતમ નારિ જઇ ખાલકુંઆરિ, ધવલ વર્ણ દીસઇ સા નારિ.
પૂજઉ તપગચ્છ ગુરરાય, અર્થ જાણુઈ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ રાય.
એ હઇઆલી ચંગ, લણુતાં ઊપજઇ રંગ આદર કરી લિઉ
સનઇ રંગિ. ૬

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૬.]

૧૫૧. જિજ્ઞુદાસ

(૨૪૨) ચૈરાગ્ય ગીત ગા. ૪ રાગ મલ્હાર

આદિ-ચતુરંગિ જીવ કર્મ ફિરીઉ, ગર્ભકુકખ ઘણું,
ચેતિ ચેતિ ન સુગુરવચન મેલિ મૂઢપણું. ૧

અંત-પ્રકૃતિ ચલિત્રીસ ચજ્જહલ દેડિ મુગતિવરં,
જિજ્ઞુદાસ પ્રણમતિ ઋષભચરણ અપરપરમપરં. ૪

(૧) ઉપર મુજબની પ્રત.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૪૯૬-૯૭.]

૧૫૨. ખીમો

આ સોળમા સૈકામાં પ્રસિદ્ધ કવિઓમાંનો એક હશે એમ તેના

પછી થયેલ સુપ્રસિદ્ધ આવક કવિ ઋષભદાસે પોતાના સં.૧૬૭૦માં બનાવેલા 'કુમારપાળ રાસ'માં બીજા કવિઓ સાથે આ બીજાનું નામ પણ ઉલ્લેખી પોતાની લઘુતા દર્શાવી છે એ પરથી લાસે છે :

આગિ' ને મોટા કવિરાય, તાસ ચરણરજ ઋષભરાય

લાવણ્ય લી'ઓ બીજો ખરો, સકલ કવિની કીરતિ કરો. ૫૩

(૨૪૩૬) + શત્રુજય ચૈત્ય પ્રવાડી (પરિપાટી)

આદિ -

ચુપ્પ.

આરાહું સામિણિ સારદા, જિમ મતિ તૂડી દિધ મતિ સદા,
શ્રી સેત્રજ તીરથ વંદેવિ, ચૈત્ર પ્રવાડિ રચસિ સંપેવિ. ૧

પાલીતાણુઇ પ્રણમું પાસ, જિમ મનિ વંછિત પૂરછ આસ;
લક્ષ્મણસુર વંદું જિન ચીર, સોઇ સાયર જિમ ગુહિર ગંભીર. ૨

અંત - એહ સ્વામીં તુમ્હ ગુણ જેતલા, મઈ કિમ બોલાઈ તેતલા,
તૂં ગુણ રચણાયર સમ હોઈ, એહ સંક્ષા નવિ જાણુઈ કોઈ. ૩૧
જે તાહરા ગુણ ગાઈ સાર, તેહ ઘરિ મંગલ જયજયકાર,
હું તુમ્હ નાંમિઈ નિતુ ભાંમણુઇ, બે કરે જેડી પી'મુ લણુઈ. ૩૨
(૧) વા. સહજરત્નગણિ પુણ્યાર્થેન લક્ષ્મણ ૧૬૧૯માં, ચોપડો,
પ.ક. ૧૭૧-૧૭૩, વિ.ધ.ભં.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ, પૃ.૧૯૫-૯૭.

(૨૪૩૭) [+] જયજ્ઞા ગીત ગા.૭ લ.સં.૧૫૩૫ પહેલાં

આદિ - એ શ્રાવયકુલિ અવતાર લહીનઇ, સખાં જે જીવ વિરાધઈ રે,
તેહ મણિ ચિંતામણિ લાધઈ, પણિ ગાંઠિ નવિ બાંધઈ રે. ૧

અંત - ષટકસાલ એ પંચઇ જાણી, જીવ જતન જે પાલઇ રે,
ખીમ કહઇ તે ધન ધન સુકલીણી, મુગતિ ફલ તે સિદ્ધસિધ રે. ૭
(૧) સંવત ૧૫૩૫ વર્ષે વૈશાખ શુદિ ૬ દિને જુરહદ મહાનગરે
અભયપ્રભગણિ લિખિત. પ.સં. ૧૧-૧૩, હા.ભં. દા.ટર નં.૧૬૯.

[પ્રકાશિત : ૧. ત્રણ પ્રાચીન ગુજરાતી કૃતિઓ, સંપા. શાર્લોટ ક્રાઉઝે.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૬૧-૬૨, ભા.૩ પૃ.૪૯૬.]

૧૫૩. પદ્મશ્રી

(૨૪૪) ચારુદત્ત ચરિત્ર લ.સં.૧૬૨૬ પહેલાં ને ૧૫૪૦ આસપાસ

આદિ-

ધુરિ વરતુ

દેવિ સરસતિ દેવિ સરસતિ અતિ વાણિ.

આપુ મનિ આનંદ કરિ ધરીય ભાવ ભાસુર ચિહ્નિહિં.

પયપંકય પણુમું સદા, લયહરણી ભોલીય ભત્તિહિં,

આશ્વત્થ કમ્મહ ચરી, પલણિસુ તુમ્હ પસાય,

ભવીયાં ભાવિહિં સાંભલુ, પરહરિ પરહુ પમાય.

૧.

અંત - સુખ સંસારિ ભોગવ્યાં ઘણાં, ફલ લીધાં મણુયજનમહ તણાં,
અંતકાલિ અણુસણુ ઉચ્ચરઘ, દેવલોકિ સુરવર અવતરઘ. ૨૫૨.

નેમિઅરિત્ર વસુદેવહ કથા, સુણતાં પાતિક હુઘ વ્રથા,

તિહાંથી અરથ એહ ઉદ્ધરી આશ્વત્થનું કીધૂ ચરી. ૨૫૩

જણુધ લણાવઘ ભાસુર ભત્તિ, અથવા જેઠે સુણઈ નિજ ચિત્તિ,

તેહ ધરિ નવનિધિ હુઘ નિરમલી, લણુધ પદમશ્રીય વાંછિત

ફલી. ૨૫૪

(૧) સંવત ૧૬૨૬ ચૈત્ર વદિ ૧૪ દિનિ સિંઝ આગમગચ્છીય ધર્મ-
રત્નસૂરિભિઃ ચોપડો. પ.ક.૬૦થી ૧૦૬, દે.લા.પુ.લા. નં.૧૧૨૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા ૩ પૃ.૫૩૫.]

૧૫૪. દેવપ્રભગણિ (સોમતિલકસૂરિશિષ્ય કે વીરસિંહશિ.)

(૨૪૫) [+]. કુમારપાલ રાસ લ.સં.૧૫૪૦ પહેલાં

અંત - મેરુ નગ નહુ ચલઘ જવ, જાં ચંદ દિવાયર

શેષ નાગરાજ જાં ધરઘ, જૂમિ સાતઘ સાયર.

ધર્મ વિસ ઉ જાંજ એહ માહિ, કુ અ નિશ્ચલ હોઘ,

કુમર નરિંદહ તણુઉ રાસ, તાં નંદઉ લોઘ. ૪૧

સૂરી સરિસઉ વીરસિંહ ગુરૂ પાય પસાઈ,

પહુ દેવપ્રભગણિ વરેણુ, રચિઉ ભત્તિ રાસો. ૪૨

(૧) ઇતિશ્રી કુમારપાલ રાસઃ સં.૧૫૪૦ વર્ષે સા. પુન્ન ભાયાં
જાતુ, સુતા કુન્ધરિ પઠનાયક અરણ્યનંદનગણિના લિખિતઃ વીરમવાટકે
ગુ.વિ ભં.

(અન્ય પ્રતમાં)

અંત - મેરુ ન હામહ ચલઈ જવ, જાંવ ચંદ દિવાયર,

શેષનાગ જાં ધરઘ, જૂમિ જાં સતઈ સાયર.

ધર્મ વિસઉ જાં જગહ માહિદૂ(દૂ?) ય નિચ્ચલ હોઘ,

કુમર રાયહ તણુ રાસ, નંદઉ તાં મહીયલિ. ૪૦
સૂરીસર સિરિ સોમતિહક ગુરુ પાય પસાઇ,
બુહ દેવપહગણિ વરેણ, રચિઉ ઇહ રાસો.
પઢઇ ગુણઇ જે સુણઇ, રાસ જિણુહરિ ખેલઇ,
સવિહિં દુરિઅહ કરિઅ છેહ, સિવપુર પામેઇ. ૪૧

(૨) સેં.લા. નં.૨૫૯૯.

[પ્રકાશિત : ૧. ભારતીય વિદ્યા, અં.૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૧-૬૨, ભા.૩ પૃ.૪૯૭.]

૧૫૫. ચેથો (જાંબુઆમવાસી શ્રીમાત્ર જ્ઞાતિનો શ્રાવક, ગુરુ
આંચલગચ્છીય જયકેશરસૂરિ)

જયકેશરસૂરિ આચાર્ય ૧૯૪૯, ગચ્છનાયકપદ ૧૫૦૧, સ્વર્ગ.
૧૫૪૨.

(૨૪૬) પાર્શ્વનાથ દશભવ વિવાહલો ગા. ૨૦૬ સં.૧૪૯૪ પછી અને
૧૫૪૨ પહેલાં

આદિ - માઈ એ નયરહ સીહ દૂઆરિ—એ ઢાલ.
સરસતિ સામણિ કરંઅ પસાઉ, મુઝ મનિ એહ બિમાહિલુ એ,
ધવલખંધિઇ બહ લાગઈ ઢાઉ, ગાયશં જિણુહ છરાઉલુ એ. ૧
મલયરિત્ર પ્રભકેરઈ પાસ, ભાવિહિં ભવીયણુ સાંભલુ એ,
સાંભલતાં હુઈ પુણ્યપ્રકાસ, દસઈ ભવંતર દેવના એ. ૨

અંત - ઢાલ. બિલાલું.
જીભ સહિ સમુપિ હોઈ, કોડિ વરસ કવિ જોઈ, ૧
તુ લવલેશ ન જાંણુઈ, મૂરખ કિશંઅ વખાંણુઈ. ૨
મંત્રિ ચેથ ઈમ ખોલઈ, અવર ન કોઈ તુમહ તોલઈ, ૩
તૂં માયા તૂંઅ તાત, કહૂંઅ કિસી પરિ વાત ૪
હું તુ પૂરિ પ્રવાહિઉ, તૂં અશરણાગત સાહિઉ. ૫
કરિ કરિ દેવ પસાઉ, જગિ છરાઉલિ રાઉ. ૬
રાપિ રાપિ મૂંઅ સ્વાંમી, તૂં તુ પાય શરનાંમી ૭
કાધૂં કવિત વિશાલો, રૂઅડૂં અનઈ રસાલો. ૮
પઢત ગણુતાંહાં સિધે, આવઇ અવિચલ રિધિ. ૯

(૧) વિધિપક્ષના સુશ્રાવક નિજપરમભક્ત શ્રી જયકેશરસૂરિના પ્રતિ-

પ્રોધ્યા શ્રી જાંબૂમાંમે વાસ્તવ્ય શ્રીમાલગાતીય મહાશ્રી ચેથાકૃત દશલવ-
શ્રી ચારિસ્વનાથ વીવાહલુ કૃત. પ.ક. ૧૯૫થી ૨૦૩, પં. ૧૮, ચોપડો,
વિ.ધ.ભ. (૨) સં. ૧૫૮૩ માધ શુદિ ૧૩ ભૌમે લિ. પ.સં. ૧૨-૧૧,
પ્રથમનાં બે પત્ર નથી, જશ. સં. (૩) સં. ૧૫૮૧ ભા. વ. ૮ પૂનમીયગચ્છે
વિનયસુંદરશિં વિનયસોમ લિ. પ.સં. ૮, જય. પો. ૬૯. (૪) પ.સં. ૧૧-
૧૧ની પ્રતમાં, સંધ ભ. દા. ૭૫. [મુપ્પટસૂચી, લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૫૬-૫૭, ભા. ૩ પૃ. ૪૮૪.]

**૧૫૬. લાવણ્યસમય (તં સોમસુંદરસૂરિ-લક્ષ્મીસાગરસૂરિ-
સમયરત્નશિં)**

આ કવિ સંવત્ સોળમા સૈકાના મધ્યમાં એક સમર્થ કવિ થયેલા
છે. તેનો વંશ આદિનો પરિચય તેના 'વિમલ પ્રબંધ'ની પ્રશસ્તિમાંથી
મળી આવે છે. ગુજરાતના પાટણનગરમાંથી શ્રીમાળી વલ્લિક નામે મંગ
અમદાવાદ આવેલ ને તેને ત્રણ પુત્ર પૈકી મોટા પુત્ર નામે શ્રીધર અજ્ઞદર-
પુરામાં વસતા હતા. શ્રીધરને તેમની સ્ત્રી ઝમકલદેવીથી ચાર પુત્રો નામે
વસ્ત્રપાત્ર, જિનદાસ, મંગલદાસ અને લલુરાજ તથા એક પુત્રી નામે
લીલાવતી થયાં. તે પૈકી લલુરાજ તે જ આપણા કવિ. તેમનો જન્મ સં.
૧૫૨૧ શકે ૧૩૮૬ પોષ વદિ ૩નો થયો. તેમના જન્મભક્ષર સમયરત્ન
મુનિને બતાવતાં તે ગુરુએ જણાવ્યું કે તે પુત્ર તપનો સ્વામી થશે, અથવા
તે કોઈ તીર્થ કરશે, કાં તો મોટો યતિ થશે અને મહાવિદ્વાન થશે, ગુરુના
કહેવાથી માળાપને પગે લાગીને એ પુત્ર વૈરાગી થયો. સં. ૧૫૨૯ના જેઠ
શુદ ૧૦ને દિને પાટણમાં પાલણુપુરી અપાસરામાં મહોત્સવપૂર્વક તપગચ્છ-
પતિ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ (જન્મ સં. ૧૪૬૪ ભાદ્રપદિ વદિ ૨, દીક્ષા ૧૪૭૦,
પંન્યાસપદ ૧૪૯૬, વાયકપદ ૧૫૦૧, સૂરિપદ ૧૫૦૮, ગચ્છનાયકપદ
૧૫૧૭, સ્વર્ગવાસ સં. ૧૫૩૭)એ દીક્ષા આપી લાવણ્યસમય એ નામ
આપ્યું. સમયરત્ન ગુરુએ વિદ્યા આપી. કવિ પોતે જણાવે છે કે "મેં
સરસ્વતી માતાની કૃપા કરવાથી મને સોળમા વર્ષમાં વાણી (કવિત્વશક્તિ)
ઉદ્ભવી જેનાથી પોતે છંદ, કવિત્વ, ચોપાઈ અને ગદ્યપદ્યવાળા સરસ
રાસ રચ્યા. વળી અનેક પ્રકારનાં ગીત, રાગરાગણી અને સંવાદ રચ્યાં.
(મેં) રસવાળાં કથન કહ્યાં છે, પણ જૂઠાં કાવ્ય કર્યાં નથી. મોટામોટા
મંત્રીઓ અને રાજાઓને પણ ખુશ કર્યા છે. ઘણા વિશાળ પ્રદેશમાં જેનો
ઉદ્દેશ પ્રસર્યો છે, અને જેના ઉપદેશથી ઘણું દેશભ્રમ દેહરાં તેમજ ઉપાશ્રય

થયાં છે, મોટામોટા મીર (સરદાર) અને મલિક (જમીનદારો-રાજા) જેને નમે છે, તેને (પોતાને) પંગ્યાવન (સં.૧૫૫૫)ના વર્ષમાં પંડિતપદ મળ્યું. જે મણિ તપાગચ્છના શણગારરૂપ શોભે છે, અને જે દેશપરદેશમાં વિચરે છે, તે સોરઠ દેશમાં ગિરનાર પર ઘઈને ગુજરાતમાં આવ્યા. અણહિલવાડ પાટણ પાસે માલસમુદ્ર (પાટણથી પશ્ચિમે પાંચ ગાઉ પર ‘માલસુદ’ ગામ છે તે હશે!)માં ચોમાસું રહ્યા. અહીંના સકળ સંઘે વિનવણી કરી એથી ‘વિમળ રાસ’નું કવન કર્યું. સં.૧૫૬૮ના આસો માસમાં પાર્શ્વનાથ જિનેશ્વરની પાસે શુદ્ધ પદ્મે રવિવારે મૂળ નક્ષત્રમાં ‘વિમળ રાસ’નું વૃત્તાંત પૂરું કર્યું.” આ કવિની સં.૧૫૮૯ સુધીની કૃતિઓ આમાં જણાવ્યા પ્રમાણે મળી આવી છે, તે પરથી ત્યાં સુધી તેમનો જીવનકાળ અવસ્ય હતો એ સિદ્ધ થાય છે. ક્યારે સ્વર્ગસ્થ થયા એ જાણવા કંઈ સાધન ઉપલબ્ધ થયું નથી. વિશેષ હકીકતો તેમની સર્વ કૃતિઓ વાંચી વિચારતાં અંતરંગ પ્રમાણથી મેળવી શકાય તેમ છે.

(૨૬૭) + સિદ્ધાંત ચોપાઈ અથવા હુંકા વદન અથેટા ૨.સં.૧૫૪૩
કા. શુ. ૮ રવિ

આમાં મૂર્તિનિષેધક લોકાશાનું ખંડન છે.

આદિ - સકલ જિજ્ઞુદ્ધ પાય નમું, હિઅડઈ હરિષ અપાર,
અક્ષર જોઇ યોલિસિઈ, સાચઉ સમય વિચાર. ૧
સેવિઅ સરસતિ સામિણી, પામિઅ સુગુર પસાઉ,
સુણિ ભવીઅણુ જવ વીર જિણુ, પામિઉ શિવપુરિ ઠાઉ. ૨
સઈ ઊગણવીશ વરિસ થયાં, પણ્યાલીસ પ્રસિદ્ધ, (વીરાત)
ત્યાર પછી હુંકે હુઉ, અસમજસ તિણિ કાધ. ૩
હુંકાં નામિઇ મુહતલુ, હુંતઉ એ કિઈ ગામિ,
આવી ષેટિ બહુપરે, ભાગુ કરમ વરામિ. ૪

અંત - કોઇ નયી પોષિઉ મઈ રતી, વાત કહીછઈ સઘલી છતી;
બોલિઉ શ્રી સિદ્ધાંતવિચાર, તિહાં નિદાનું સિઉં અધિકાર. ૧૭૪
જીવ સવે મઝ બાંધવ સમાં, પડઈ વરાંસઇ ધરિજ્યો ક્ષમા,
જે જિમ જાણઈ તે તિમ કરે, પણિ જિનધર્મ પર આદર. ૧૭૫
ધન ધન જિનશાસન.
અમડ ગુર શ્રી સોમસુંદરસુરિ, જાણુ પસાઈ દુરિઆં દુરિ,
તપગચ્છનાયક સુગુણનિધાંન, હકીમીસાગરસુરિ પ્રધાન. ૧૭૬

શ્રી સોમજયસૂરીંદ સુખણ, જસુ મહિમા જગિ મેર સમાણ,
અહનિસિ હરષિ પ્રણમ પાય, સુમતિસાધુસૂરિ તપગછરાય. ૧૭૭
યુજમંડિત પંડિત જયવંત, સમયરત્ન ગિર્યા ગુણવંત,
તન્નુ પયકમલિ ભમર જિમ રમૂં, ઇણિ પરિ ભગતિઈ દિન નીગમૂં. ૧૭૮
જસુ મહિઅલિ રૂઅકઉ જસવાઉ, તે સહિયરુ લહી પસાઉ,
એ ચઉપઇ રચી અભિરામ, હુંકટ વદન ચપેટા નામ. ૧૭૯
સંવચર દહ પંચ વિશાલ, ત્રિતાલા વરષે અઉસાલ,
કાતી શુદિ આદમિ શુભ (રવિ) વાર, રચી ચઉપઇ બહુત વિચાર. ૧૮૦
નરનારી એકમનાં થઇ, ભણઇ ગુણઇ જે એ ચઉપઇ,
મુનિ લાવણ્યસમય ઈમ કહઇ, તે મનવાંછિત લીલા લહઇ. ૧૮૧
—ઇતિશ્રી સિદ્ધાંત ચતુષ્પદી, હુંકટ વદન ચપેટાભિધાના.

(૧) લિખિતા પરોપકારાય. શુભં ભવતુ લેખક પાઠકયોઃ શ્રી. આની સાથે આ જ કવિનું રચેલું એક ગીત છે. પ્ર.કા.ભં. (૨) પ.સં. ૮-૧૩, વિ.ધ.ભં. (૩) સંવત ૧૬૪૬ વર્ષે ચૈત્ર માસે શુક્લ પક્ષે ચતુર્દશી છુધે લખિતં સ્વપરોપકારાય લિખિતં. પં ૦ કુશલતિલકગણિશિષ્ય કલ્યાણતિલક-લિખિતં. શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શુભં ભૂયાત્. પ.ક.૨૩-૩૧, પં.૧૩, લાવ.ભં. (૪) સં.૧૬૨૬ આસાઢ સુદિ ૧૩ દિને. પ.ક. ૧૧૨થી ૧૨૨, દેવલા.પુ.લા. ચોપડો નં.૧૧૨૫. (૫) પ.સં.૧૦, જેસલ. ભ. ભં. નં.૪૮૭. (૬) હુંપટ વદન ચપેટા હુંડી ચોપઇ. પ.સં.૮, જય. પો.૬૯. (૭) પ.સં. ૭-૧૫, હા. ભં. દા.૮૨ નં.૧૩૬. (૮) સં.૧૬૬૨ ચૈ.શુ.૮ મહો ૦ રત્નસાગરશિ. સંઘમસાગર લિ. હરજી જૈ.સા.ભં. જામનગર. [હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૩, ૩૯૬).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ.પ પૃ.૩૪૦થી ૩૪૮.

(૨૪૮) + ગૌતમપૃષ્ઠા ચોપાઈ ર.સં.૧૫૪૫ ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૧ ગુરુ

આદિ - સકલ મનોરથ પૂરવઈ, ચઉવીસમુ જિણુંદ
સોવનવન સોહઇ સદા, પેખયઇ પરમાણુંદ. ૧
સમોસરણ દેવે મિલી, રચીઉં ઉત્તમ દામિ,
પદમાસણ પૂરી કરી, બઇકા ત્રિભુવન સ્વામિ. ૨
બઇકા મુનિવર કે વર કેવલી, ગણધરવર અગ્યાર,
સુરનર કિંનર માનવી, બઇકી પરિષદ બાર. ૩

તવ ગોચમ મનિ ચીંતવઇ, જીવીનું સિઉં સાર,
જં કાંઇ આપણુ થિકી, કીજઇ પર ઉપકાર. ૪
ગોચમ હઇયડઇ જાણુતુ, આણી પર ઉપકાર
સભા સહુ કે સાંભલઈ, પૂછઇ જિસિઉ વિચાર. ૫

અંત - તપગજનાયક આણુંદપૂરિ, વંદુ શ્રી સોમસુંદરસૂરિ
તાસ અનવઇ સોહઈ ગુરૂંદ, સિરિ લક્ષ્મીસાગરસૂરિંદ. ૧૦૧
સિસ સિરિ સોમદેવસૂરિ સોમ સમાન સોમજયસૂરીસ પ્રધાન
તપગજનાયક નયણાણુંદ, ગુરૂ સુમતિસાધુસૂરિંદ ૧૦૨
શ્રી ઇન્દ્રનંદિસૂરિ ગણધાર, કિરિ અભિનવ ગોચમ અવતાર,
તપગજિ ઉપઇ અવિચલ ભાણુ, શ્રી રાજપ્રિયસૂરિ સુભણુ. ૧૦૩
સમયરતન જયવંત મુણીંદ, ઇમ જંપઇ જગિ તેહનઉ સીસ.
સુણિયો વરણાવરણુ અઢાર, જતિ સાર કર્યો ઉપગાર. ૧૦૪
લહઇ અરથ ગૌતમ ગણધાર, તુહિ આણી પર ઉપગાર.
વીર કંહઇ બહુ પૂજા કીધ, ભવિક પ્રતિં પ્રતિબોધ જ દીધ. ૧૦૫
ઇમ જાણીનઇ કહઇ વિચાર, જોઉ એ સંસાર અસાર,
પુત્ર કલત પોઢા ઘરખાર, રહિસિ ધન સોવન સિણુગાર. ૬
હઇયડઇ અવર મ ર્યો ભરમ,
પુણ્ય પાપ સાથિ આવિસિઇ, ઉ. આપણુ કાજિ લાગિસિઈ. ૭
કવિ કહિ હું સિઉં બોલું બહું, જાણુ ચતુર છઉ તુમહે સહ,
પુણ્યકાજ કરિસ્યઉં એક સસાં, સવિ સુખ લહસિઉ વિસઇ વિસા. ૮
શ્રીમુખી ગૌતમ પૂજા કરઈ, વીર સરિખા સંસય હરઈ,
મિહુનિ વાણિ અમૃત સમાન, અમૃતવાણી પહિલઉ અભિધાન. ૯
એ ચઉપઈ રચી ચઉસાલ, કુણુ સંવત નઇ કેહુ કાલ,
વરિસ માસ કહિસ્યું દિન વાર, જોઇ લેજ્યો જાણુ વિચાર, ૧૦
પહિલું તિથિની સંખ્યા આણિ, સંવત જાણિ ઇણિ અહિનાણી
આણુ વેદ જઉ વાંચકે વામ, જાણું વર્ષ તણું એ નામ. ૧૧
વાસુપૂજ્ય જિણુવર ખારમું ચૈત્રધિ કે માસ જિતે નમું,
અજૂઆલી ઇગ્યારિસિ સાર, તહીઇ સુરગુરૂ ગિરૂઉ વાર. ૧૨
દૂઢા ચઉદ અનઈ ચઉપઈ, ઈક જપમાલી પૂરી હૂઈ,
ઉપર અધિકો પાડ વખાણિ, તે સંખ્યાના મણિયો જાણિ. ૧૩

તથગજનાથક આણુંદપૂરિ, વંદુ સિરિ સોમસુંદરસૂરિ,
તસુ અનવધ સોહધ ગુર્યંદ, સિરિ લખ મીસાગરસૂરીંદ. ૧૧૮
અણુઅણુતા કહિઉ જે અતી, અધિકૂં ઓછઉં ખમિઓ વલી,
મુનિ લાવણ્યસમય કહિ એ ઈચ્છઉં, ધન મન જે જિન-
યલણે વસિઉં ૧૧૯

(૧) લખ્યા સં.૧૯૦૭. પ્ર.કા.ભં. (૨) પ.સં. ૬-૧૨, ધો.ભં.
(૩) સંવત ૧૬૨૬ વૈશાખ વદિ ૧૪ આગમીય ધર્મરતનસૂરિભિ: પ.ક.
૯થી ૧૫, દે.લા.પુ.લા. ચોપડો નં.૧૧૨૫. (૪) ૧૨૧ કડી મુનિ જયવિજય
પઠનાથ ગણિ ગુણવિજયેન સિ. પ.સં. ૬-૧૩, મ.જૈ.વિ. નં.૪૧૯. (૫)
૬૪ કડી સુધીની અપૂર્ણ, પ.સં. ૨-૧૯, મુક્તિ નં. ૨૪૫૪. (૬) સં.
૧૬૦૮ કા.શુ.૧૧ સોમે. પ.સં. ૫-૧૧, નિલક. ભં. (૭) સં. ૧૬૫૧ કા.શુ.
૩ રવિવાસરે. પ.સં. ૬-૧૩, જૈ.શા. દા.૧૩ નં.૩૪. (૮) સં. ૧૭૩૧ માગશર
શુ. ૧૦ વાર શંકરે લ૦ સાહા લક્ષ્મણ સુત સાહા સુર્યંદ સાહા વીરા
લખાવીત. પ.સં. ૬-૧૧, ૩૦ભં. દા.૭૦ નં.૧૨૨. (૯) મુનિ સુંદર-
કુશલેન શ્રી હાલાર દેશે શ્રી વાગૂદડ નગરે સં. ૧૭૫૬ કા.શુ. ૫ પુર્વે સિં
પ.સં. ૫-૧૨, વડા ચૌટા ઉં નં. ૩૭૧. (૧૦) પ.ક. ૬૦થી ૬૭, ચોપડો,
મુક્તિ. નં. ૨૪૭૧. (૧૧) પ.સં. ૭-૧૧, હા.ભં. દા.૮૧ નં. ૨૧. (૧૨) પ.સં. ૩-
૧૨, હા.ભં. દા.૮૩ નં. ૧૬૦. (૧૩) પ.સં. ૬-૧૪, જૂની પ્રત, સંધ
ભં. દા. ૭૨ નં. ૧૨. (૧૪) પ.સં. ૮-૧૧, હા.ભં. દા. ૮૨ નં. ૧૨૬. [આલિ-
સ્ટઓઇ ભા.૨, જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂત્રી, લીહસૂત્રી, હેજૈસાસૂત્રિ ભા.૧
(પૃ. ૧૫૦, ૨૪૨, ૨૪૫, ૨૫૭, ૩૯૫, ૪૯૮, ૫૦૮, ૫૦૯).]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ભીમશી માણેક.

(૨૪૯) [+] રંગરતનાકર નેમિનાથ પ્રખંધ અથવા છંદ ર.સં. ૧૫૪૬
મહા સુદ ૧૦ રવિ.

આદિ-સ્મૃત્વા શ્રી શારદાં નેમેશ્વદેભિર્વિવિધૈર્વરં:

પ્રખંધં પંધુરં કુર્વે રંગરતનાકરાભિધં ૧
સારદ સાર દયાપર દેવી, તુઝ પયકમલ વિમલ વદેવિ,
માયું સુમતિ સદા તઈ દેવી, દુરમતિ દૂરિ થિષ્ટી નિદેવિ. ૨
હિવ હું ખોલું મેલ્લી માયા, તૂં કવિયણુજણુ કેરી માયા,
બહુ ગુણમણિ તુઝ અંગિ સમાયા અવગુણ અપર અનંત ગમાયા. ૩
તુઝ તનુ સોહઈ ઉજ્જલ કંતિ, પૂનિમ સસિંદર પરિ ઝલકંતી,

પય ધમધમ ઘુઘર ધમકંતી, હંસગમણિ ચાલઈ ચમકંતી. ૪
ચાલઈ ચમકંતી, જગિ જયવંતી, વીણા પુસ્તક પવર ધરઈ,
કરિ કમલ કમંડલ કાળે કુંડલ રવિમંડલ પરિ કંતી કરઈ;
હિયડઈ હિત આણી સુણિ મઝ વાણી, જઈ હુ તુઝ બહુ માન લહું,
તુ મન આણુંદિઈ, નેમિ જિણુ વંદિઈ, નવનવ જંદિઈ જંદ
કહું. ૫

અંત - પ્રથમોધિકાર.

એમહ મન ઊમાહિ પાછ સરસતિ સિર નામી,
સમયરતન ગુરરાય પાય પુણુ તેહના પામી
પુહવિ પ્રસિદ્ધિ પ્રગટ પ્રથમ અધિકાર સુણાવિહિ
નેમિ સહિતિ પરિવાર નયરિ આણુંદિહિ આવિહિ
પરિણાવા ઉત્સવ કહું આદિ પૂજઈ મનની રલી,
લાવણ્યસમય તે હુલિસિઈ, જુ હુસિઈ અવસર વલિ.

અંત - શ્રીમત્સોમગુણધામસોમસૌભાગ્યસુંદર

પ્રતાવસાલેસત્સરિ સૂરિશ્રી સોમસુંદર. ૧૧
શ્રી સોમસુંદર લગ્નસાયર સોમદેવ મુનીશ્વર,
શ્રી સોમજય ગણધાર ગિર્યા સુમતિસાધુ ગણેશ્વર.
શ્રી ઇંદ્રનંદિસૂરીંદ રાજપ્રિયસૂરિ સદાક્ષા
તપગચ્છમંડન સેવે સહિયુર જયો જાંહુ વિચલા. ૧૨
ગુણરાજિમંડિત પ્રવર પંડિત સમયરતન મુનીશ્વરો,
તસુ પાય પામી સીસ નામી, તહું હું નેમીસરો
મઝ દાન આપે પાપ કાપે ચિત્તે ચોખે રાખયે,
તુઝ પાય સેવા નિતુ કરેવા દેવ દરિસણુ દાખયે. ૧૩
તિથિમાન આણી તિથિ પમાણી સંવત જાણી સુહકરો,
રસવેદ વામિષ્ઠ વરસ નામઘ મહા માસિ મનોહર,
શુભયોગ યોગે દસમિ ભોગિઈ વાર વાર દિણયરો
નવ જંદ જંદિહિ ક્રિય પ્રબંધિ તવિહિ નેમિ જિનેશ્વરો. ૧૪
નવ નિધિ પામી આજ સ્વામી કદપવલ્લી કરી ચડી,
વરિ વૃદ્ધિ જાગી ભીડિ ભાગી આપદા અલગી પડી.
સંતાપ નાઠા રોગ નાઠા હેવ હીઅડછ તૂઠી,
જવ જગત્રિં જિનવર સદા સુહકર નેમિ નયણે દિઠો. ૧૫

જાં સાત સાયર સસિ દિવાયર મેરગિરિ ગયણાંગણું
નવ કુંડ સમુદ અનંદ વસુધા અસુર સુર લવણાંગણું,
જે રહઈ અવિયલ ઘિર કુલાચલ પ્રથ નિશ્ચલ જહાં લગઈ,
સિરિ નેમિ જિનવર ચરિય યોગ્યું વિસ્તર જગિ તાં લગઈ. ૧૧૬

કલશ

સમુદ્રવિજય કુલિ કમલ વિમલ જિણુ સોહ ચડાવી,
કેવલ(લ)છી વછી સત સદ વરસ લડાવી,
અષ્ટ કર્મ નિર્જર ઘણી ભવ ભાવકિ ભજિ અવિયલ
પદ અવિતરીઉ નેમિ જિણુ થયું અગં જિણુ અખય
સુખ આપ્યું નચિત જસઉ લઈ દેવ ન કોઈવર,
લાવણ્યસમય મુનિવર લણુઈ જય જગતજીવન કલ્યાણકર.

(૧) પ.સં. ૧૮, કમલમુનિ અથવા અનંત ભં. નં. ૨. (૨) પ.સં. ૧૦-૧૩, લે. વ.ભં. દા. ૧૧ નં. ૧૦. (૩) મં. ૩૦૮૦, વણી પંચ અંચલગચ્છે મતિનિધાનગણિ વિશ્રામ લખીતં. પ.સં. ૧૨-૧૩, લે. ભા. દા. ૧૦ નં. ૩૦. (૪) સં. ૧૬૭૬ ઘેરણા ગામે. કવિ દલપતરામ સં. ગૂ. વ. સો. અમદાવાદ નં. ૫૫૩-૧૦. (૫) મ. બ. [આલિસ્ટઓઈ ભા. ૨, મુપુગૂડસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈજાસૂચિ ભા. ૧ (પ. ૧૪૭, ૪૨૫, ૪૬૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. કવિ લાવણ્યસમયની લઘુ કાવ્યકૃતિઓ, સંપા.

શિવલાલ જેસલપુરા.]

(૨૫૦) [+]. સ્થૂલિભદ્ર એકવીસો ર.સં. ૧૫૫૩ની દિવાળી

આદિ - આવિઉ આવિઉ રે આવિઉ જલહર ચિહ્ન પપે,

સોહાવિઉ રે માસ આસાઢ સુણઉ સપે

નિત સમર રે જેહનું નામ સદા મુપે.

સોઈ સામી રે સ્થૂલિભદ્ર જે નાવઈ રપે.

અંત - સંવત પંનર ત્રિપનઈ સંવતસરે દિવસ દીવાલી તણુઉ

થૂલિભદ્ર ગાયુ મય સુણાયુ એકવીસુ એ લણુઉ

ઋષિ મુનિવર રે મયણુનિ આણુ મનાવીઉ

જેઉ જિનવર રે શાસનિ સોહ ચડાવીઉ

જસુ કીરતિ રે મહીયસિ ઝાઝી ઝગમગઈ

ચઉરાસી રે ચઉવીસી જે જાં લગઈ.

જાં લગઈ મહીયસિ મેરસાગર ઈદિ ચંદ વણાણીઈ,

નક્ષત્રમાલા રવિઝમાલા સીલ જસ તાં જાણીઈ

શ્રી સ્થૂલિભદ્ર મુનીંદ્ર રાજ ચિત્તિ ચોષઈ ગાઈઈ

લાવણ્યસમય સુરંગિ બોલઈ અંગિ નિરમલ થાઈઈ. ૨૧

(૧) સં. ૧૫૬૦ વૈ. શુ. ૪ બૃહસ્પતૌ અન્યલગ્નચે પં. આણંદશી-
ગણિ પં. સત્યશ્રી મુનિતા સુઆવિકાણાં પઠનાર્થ. પ.સં. ૭-૧૧, મો. સુરત
પો. નં. ૧૨૬. (૨) સં. ૧૫૭૪, બીજી કૃતિ સાથે, સેં. લા. (૩) સં. ૧૭૬૪
કા. વ. ૯ ગુરૌ નવાનગર મધ્યે લિ. સત્યલાલેન (અન્યલગ્નચીય). પ.સં.
૪-૧૧. [ભંડારનો નિર્દેશ રહી ગયો છે.] (૪) પ.સં. ૭-૧૩, પ્રથમ ત્રણ
પત્ર, સંઘ ભં. દા. ૭૨ નં. ૭૭. (૫) પ.સં. ૪-૧૩, જૈ. એ. ઇ. ભં. (૬)
પ.સં. ૩, પ્રત ૧૭મી સદીની, રામં ભં. પો. ૮. (૭) સં. ૧૬૭૧ ચૈ. શુ.
૩ ગુરૂ લિ. પત્તને. પ.સં. ૩, અભય. નં. ૩૨૦૮. (૮) વિ. ધ. ભં. (૯)
પ.સં. ૮-૧૪, લીં. ભં. [જૈઠાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈસૂચિ
ભા. ૧ (પૃ. ૧૪૪, ૧૫૩, ૨૫૭, ૪૦૧, ૪૨૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. યુનીલાલ ગાંધી વિદ્યાલયન વાર્ષિક અં. ૧૨-૧૩.

૨. કવિ લાવણ્યસમયની લઘુ કાવ્યકૃતિઓ.]

(૨૫૧) નવપદ્મવ પાર્શ્વનાથ સ્ત. (ઐ.) ગા. ૩૫ ૨. સં. ૧૫૫૮ ચૈત્ર વદ

આદિ - એ તુ સુપન દેઈએ પનરત્રિપન્નઘ, ચૈત્ર વદિઈ ચહિસાલ,

એ તુ તેરસિ તેર ખંડિ સહ જાણુઈ, પ્રગટિઈ પાસ મથાલ ૨. ૧

ગોરી હમે નવપદ્મવિ જાસિઈ,

એ તુ પાસ તણા ગુણ ગાસિઈ - હે ગોરીં દ્રુપદ

*

સામીની સીખામણ કીધી, દિન ત્રીજઘ તતકાલ

એ તુ આહડતુ તિહાં સંઘ પુહતું, માડિં જંગ રસાલ ૨. ૧૪

એ તુ મજીઠકા મુખમંડલ પાસો, પૂરઈ વંજિત આસો,

એ તુ વાત અસુલમ દહ દસિ જાનઈ, સંઘલોક સહુ આવઈ. ૧૯ હે.

એ તુ મેદપાટનકે રાજ મોટકે, વાત સુણી સપરાણી,

એ તુ બોલઈ અરખર વઈઈ મે ન માણુઈ અસિ કહિ કહાણી. ૨૦ હે.

અંત - સંવત પન્નર અઠાવત્રિ, ચૈત્રહ વદિ ચુસાલ,

મુનિ લાવણ્યસમિ નવપદ્મવ, કીધી જાત્ર રસાલ એ. ૩૫ હે.

(૧) સાધ્વી શ્રી માનવદેવી પાઠનાર્થ, પ.સં. ૪-૮, સંઘ ભં. દા.

૭૫ નં. ૨૪૦. [મુપુગૂહસૂચી.]

(૨૫૨) [+] આલોચણ વિનતિ [અથવા સીમંધરસ્વામી સ્ત[,
૨.સં. ૧૫૬૨ વામજ નગરમાં

આદિ - આજ અનંતા ભવ તણાં રે, કીધાં અતિ ઘણાં રે
મુજ એહ જ દેવ તુ,

પાપ આલોહિં આપણાં, સુણિ સમરથ રે, સીમંધર દેવ તુ, ૧
થોડિ સીમંધર સામીયાં-આંકણી.

કરં વિનતી રે કરં કર જોડિ તુ,

થોડ નહિ કહતોઃ પરં ભમ્યો ભવ તણી રે કહું કેતલી કોડિ તુ. છા. ૨

અંત - સંવત પતરખા સિકઈ આદિશ્વર રે અલવેસર સાષ તુ,
વામિજ માંહિ વીનવ્યો, સીમંધર રે દેવદર્શન દાષિ તુ. ૫૪ છા.
અમિઅ ઠયો આણદભયો આજ મેં કર્યો રે પોતિં સુકૃત

ભંડાર તો,

ભવ ભવ સાગર ઉતર્યો ચીત જ ધર્યો રે જિન મુક્તિદાતાર તો
૫૫ છા.

ઈણુ પરિ પાપ આલોચ્યાં જ્યેઅ દુભખ્યાં રે જીવ ધોર અનંત તો,
આલોઈ જિન છોડવિં ઈસું છુઝવી રે જિનરાજ મહંત તુ ૫૬ છા.
તુમ નામિં હું નિર્મલ થયો મુઝ ભિ ગયો રે પાતિક તણુ દુર તુ,
મુનિ લાવણ્યસમય ભણુઈ નિત વાંદસ્થું રે પ્રભુ આણુદ પૂર તુ.

૫૭ છા.

(૧) પ.સં. ૩-૧૧, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૫૩. (૨) પ.સં. ૩-૧૩,
હા.ભં. દા.૮૦ નં.૧૩૨. (૩) સં.૧૭૦૮ માહા સુ. ૫ પં. વીરવિજય-
શિ. ગ. રત્નવિજય લઠ આરેખ વાસ્તવ્ય સા લાલજી પુત્રી પ્રેમબાઈ પઠનાથે.
પ.સં. ૪-૧૩, હા. પાલણપુર. દા. ૩૬. (૪) પ.ક. ૧૬૮થી ૧૭૦, ચોપડો,
વિ. ધ. ભં. (૫) પ.સં. ૩-૧૨, મારી પાસે. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી,
હેજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૫૮, ૪૦૦, ૪૦૪, ૫૪૪).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સાયપ્રકાશ, વર્ષ ૩ અંક ૧૧.]

(૨૫૩) [+] નેમનાથ હમચડી ગા. ૮૫ ૨.સં.૧૫૬૨(૬૪)

આદિ - સરસ વચન દીયો સરસ્વતી રે ગાયસ્થું નેમકુમારો
સામલવરણ સોહામણો, તે રાજમતી ભરતારો રે હમચડી ૧

અંત - હમચી હમચી હમચડી રે હમચી છઈ ચુરાસી,

મુનિ લાવણ્યસમય ઈમ બોલઈ, હમચી હરણિઈ વાસી રે હ૦ ૮૧.

સંવત પનર બાસકે (પા. ચુંસકે) રે ગાણુ નેમિકુમારે

મુનિ લાવણ્યસમય ઇમ બોલક, વરતિઉ જ્યજ્યકારો રે - ૬. ૮૩

(૧) પ.સં. ૪, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ. ચા. પો. ૮૩ નં. ૨૧૪૪.

(૨) પ.સં. ૫, પ્રતિ ૧૭મી સદીની, કૃપા. પો. ૫૨ નં. ૧૦૦૭. (૩) પ.સં. ૪-૧૫, ડા. પાલણુપુર ઠા. ૩૬. (૪) મારી પાસે. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૯૧.)]

[પ્રકાશિત : ૧. કવિ લાવણ્યસમયની લઘુ કાવ્યકૃતિઓ.]

(૨૫૪) [+] સેરીસા પાશ્વિનાથ સ્તવ. ર.સં. ૧૫૬૨

આદિ - સ્વામિ સુહાકર શ્રી સેરીસક, પાસ જિણેસર લોડણુ ઠીસક,
ઠીસક લોડણુ પાસ પરગટ, પુહવિ પ્રત્યાપૂર એ,
સેવનાં સંપતિ સુકવિ જપંતિ સમ્પત સંકટ ચૂર એ,
એ અચલ મૂરતિ સકલ સૂરતિ આદિ કોઈ ન જાણુ એ.
ઈમ સુણીય વાણી હલ્ય આણી સુગુર એમ વણાણુ એ. ૧

અંત - પાસ કલ્યાણક દસમ ઠીહાડએ, મહીયલ મહિમા પાસ દેષાડ એ,
દેષાડ એ પ્રભૂ પાસ મહિમા સંધ આવે ઉમટયો,
ધ્વજ પૂજ મંગલ આરતી તેણે પાપ પૂરવનાં ઘટયાં.

સંવત પનર બાસકે પ્રસાદ સેરીસા તણે

લાવણ્યસમે ઇમ આદિ બોલે નમે નમે ત્રિભુવનવણી. ૧૫

[મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૯૪.)]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્ય પ્રકાશ, વર્ષ ૪, અંક ૩.]

(૨૫૫) [+] રાવણુમંદોદરી સંવાદ ર.સં. ૧૫૬૨

આદિ - રાગ શ્રીરાગ

સૂતેલા સીંહ જગાવીઉ, નડીઓ વાસગ નાગ રે,

સીત હરી તિં સ્યું કયું, રૂઠા રામના પાગ રે. -૧

સાંભલિ રાવણુ રાજ્યા, જનસે મહિયલિ મામ રે,

સતી સીતા તઈ કાં હરી, વિરી વંકડો રામ રે. -૨ સાંભલિ.

અંત - જ્યજ્યકાર જગત્રિ હૂઉઆ, વસ્યા રંગના નાદ રે,

સંવત પનર બાસકે, રચ્યો રાસ સંવાદ રે. જ્ય૦ પદ

*

રામ અલોધાં આવીઆ, સોઈ સીત અરધાંગિ રે,

મુનિ લાવનસમિ ભણિ, ગિદા રાયનઈ રંગિ રે, જ્ય જ્ય. ૬૩

(૧-૨) સં. ૧૬૮૨ વરસે ભાદ્રવા વદિ ૮ લિપતં. ઋ. રાઘવ તથા ગં. વીરદાસા પડનાથે શુભં ભવતુ. પ.સં. ૩-૧૩, મારી પાસે બે પ્રત છે. [મુપુગૂહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૪૬).]

[પ્રકાશિત : ૧. કવિ લાવણ્યસમયની લઘુ કાવ્યકૃતિઓ.]

(૨૫૬) [ન]વૈરાગ્યવિનતિ [અથવા શત્રુજયમંડન આદીશ્વર વિનતી]

૨.સં. ૧૫૬૨ આસો શુદ્ધ ૧૦

આદિ - જય પદમ જિજ્ઞેસર અતિ અલવેસર, આદીશ્વર ત્રિભોવનધણીય, શત્રુજ સુખકારણ સુણિ ભવતારણ વીનતડી સેવક ભણીય. ૧

અંત - સેવક માંહિં સમુહતુ થાપુ, આદીશ્વર અવિચલ પદ આપુ તપગાંધી શ્રીય હેમવિમલસૂરીંદ, તાસ વયણિ કીધૂ આણુંદઈ ૪૬ પંનર આસઠઠ આદિજિન તુકઈ, કરી વીનતી બલટિ ઘણુઠ એ, આસો મસવાડઠ દસમીં દિહાડઠ, મુનિ લાવંન્યસમઠ ભણુઠ એ. ૪૭ (૧) અંથાઅ ૭૧, પ.ક. ૧૬૭થી ૧૭૦, ચોપડો, વિ.ધ.ભં. (૨) પ.સં. ૨-૧૭, મારી પાસે. (૩) સં. ૧૫૮૦ તપાગચ્છાધિરાજ હેમવિમલસૂરિ રાજ્યે મહોં આગમમંડનગણિશિં પં. અમરમંડનગણિભિર્લિં શ્રાં સપમાઈ પડનાથેં. ચેથાપુરનગરે. પ.સં. ૩-૧૧, સંધ ભં. દા.૭૫. (૪) સં. ૧૭૪૨ માધ શુદ્ધિ ૧૪ લં સાહ રામજી તત્ પુત્ર સાહ શ્રીવંત સા પડનાથ ગણિશ્રીયે રંગિક દાનવિજય તત્ શિષ્ય આરિત્રવિજય લં પ.સં. ૬, ગાથા ૪૭, પ્ર. કા. ભં. નં. ૨૬૭. [મુપુગૂહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૬, ૨૬૧, ૨૬૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. ગિરિરાજ ગુણ કીર્તનાવલિ.]

(૨૫૭) સુરપ્રિય કેવલીય રાસર. સં. ૧૫૬૭ આસો શુ. રવિ ત્રંબાવતી (ખંભાત)માં

આદિ - રાજગૃહ રલીયામણુઈ, મગધ દેશ શિણુગાર, પુહતા સ્વામી વીરજિણ, ઐણિક ૭૫ અપાર. ૧
રૂપ કણ્ણયમણિ કોરકુ, ત્રિગઢઈ દેવ રચંતિ, ચિહું દિસિ જન સોહામણો, સિહાસણુ ઝલકંતિ. ૨
ચિહું દિસિ જિનવર વાહીઠ, પરષદ બઘી ખાર, વીર જિજ્ઞેસર પુણ્યના, બોલઈ ચ્યારિ પ્રકાર. ૩

અંત - ઐણિક હીયડઠ હરપીયા, રંજી પરષદિ ખાર, મુનિ લાવણ્યસમઠ ભણુઈ, વરત્યકે જયજયકાર. ૧૬૭

સંવત ૫૦૨ સત(૬)સઠઈ આસો સુદિ રવિવાર (વા. સોમવાર).
રચિઉં ચરિત સોહામણું, ત્રંબાવતી મઝારિ. ૧૯૮

થંભણ પાસ પસાઉલઈ, રાસ રચિઉ મનરંગિ
દ્વડાખંધિ બંધીઉ, જીલટ આંણી અંગિ.

તપગછિ ગુર ગાયમ સમા, સોમસુંદરસૂરિરાય,

સમયરતન સહિગુર જયઉ, પામી તેહના પાય. ૧૯૯

કાંઈ કવિ મતિ કેલવણુ, કાંઈ શાસ્ત્રવિચાર

ગાઉં સુરમિય કેવલી, ગુર સરસતિ આધારિ. ૨૦૦

(૧) સં.૧૬૦૧ માગશીર્ષ શુભ અષ્ટેહ સ્વતંત્રીયે શ્રી પાર્શ્વનાથ
જિનાલયે માગશર શુદ્ધિ ૧૩ ગુરો આગમગચ્છે ભ સંયમરતનસૂરિ પદે
ચિનયમેરસૂરિ ગણિ ગુણસુંદર લ૦ પ.સં. ૧૧-૧૮, ઘોષા ભં. દા.૧૬ નં.
૬. (૨) ગ્રંથાગ્ર ૨૩૫, જૂની પ્રત, પ.સં. ૮-૧૩, ખેડા ભં. દા.૭ નં. ૭૮.
(૩) પ.સં. ૮-૧૩, તિલક. ભં. પો. ૯. (૪) પં. હરજી શિ૦ માનવિજય
સુ. સૂરવિજય પદનાર્થ. પ.સં. ૧૦-૧૧, હા.ભં. દા.૮૧ નં. ૪૩. (૫)
લિખાપિત ચ શ્રી ચિરાદ્રપદે સં. ૧૬૧૪ વર્ષે. પ્ર.કા.ભં. (૬) ગ્રંથાગ્ર ૨૨૧,
પ્રે.ર.સં. (૭) જ્ઞેસ. ભં. (૮) ખં. ભં. (૯) શ્રી ધર્મવર્ધનગણિ વિવેકવર્ધન
પદનાર્થ. પ.સં. ૪૦(?) - ૧૯, હા.ભં. દા.૮૩ નં. ૧૮૮. (૧૦) પ.સં. ૮-૧૩,
હા.ભં. દા.૮૦ નં. ૧૯. (૧૧) પ.સં. ૧૦, સેં.લા. નં. ૬૦૮૪. (૧૨) ભાં.ધ.
સન ૧૮૮૭-૯૧ નં. ૨૪૯૯. (૧૩) પ.સં. ૯-૧૩, ડા.અ.ભં. પાલણપુર
દા.૩૬. (૧૪) સં. ૧૬૧૮ આ. શુ. ૧૩ નાવ્હીઅર ગ્રામે તપાગચ્છનાથક સોમ-
વિમલસૂરિ રાજ્યે શિ.પં. હૃદયીયંદ્ર લિ. વિ. વી. સં. જ્ઞાનમંદિર રાધનપુર.
[આલિસ્ટઓષ ભા.૨, મુપુગૃહસૂત્રી, લીંહસૂત્રી, હેજૈસાસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૩૯૫ -
ભૂલથી સમયરતનને નામે).]

(૨૫૮) + વિમલ પ્રખંધ અથવા રાસ ર.સં. ૧૫૬૮ આશો શુ. રવિ
માલસમુદ્રમાં

આદિ -

વસ્તુ.

આદિ જિણવર આદિ જિણવર પ્રથમ પ્રણયોસુ

અંબાઇ ધુરિ અણુદા સકલદેવિ શ્રીમાત પ્યાઉં

પુમાવય ચક્કેસરિ વાગ્ગણિ ગુણુ રંગિ ગાઉં

સહિગુર આયસ શરિ ધરી આલસ અલગ કરેશિ

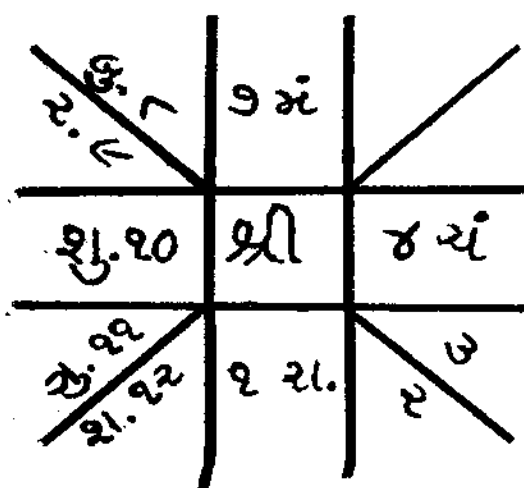
કહિ કવિઅણુ હૂં વિમલમતિ, વિમલ પ્રખંધ રચેશિ. ૧.

સુપૈ.

સરસતિ વરસતિ વાંણિ સાર, કહિ કવિઅશુ મઝ તસ આધાર,
સરસતિ વિણુ ચે બોલ્યા બોલ, તે પ્રમાણિ નવિ ચક્ર નિટાલ. ૨
અંત - પામી સરસતિ દેવી પસાંધ ગાયકે મંત્રિ વિમલ નરરાય,
રચિકે રાસ તે કુણ કવિરાજ, કેણું થાનકિ કિમ

પ્રગટિ આજ. ૩૦

ગૂજરદેસ દેસ નવરંગ, પટ્ટણુ નગર પ્રસિદ્ધિ યંગ,
સંધ મુખ્ય શ્રીમાલી મંગ, કરઈ પુણ્ય જગિ મોટા યંગ. ૩૧
દીધ દાન વ્યવહારી વાદી, તિહાંથી આવ્યા અમદાવાદિ,
ત્રિણિ પુત્ર તસ કુલશ્રંગાર, પ્રથમ પુત્ર શીધર સુવિચાર. ૩૨
અજદરપુરિ કીધા આવાસ, અમકલ દેવી ધરણી તાસ,
ચારિ પુત્ર તેહનઈ જિનમતી, પંચમ પુત્રી લીલાવતી. ૩૩
વસ્તુપાલ જમલિ નિણુદાસ, ત્રીજુ પંધવ મંગલદાસ,
ચતુર યંગ ચઉથઈ લહુરાજ, તેહનઈ પુણ્ય સરીસૂં કાજ. ૩૪
ધર્મશાલ જિનમંદિર પાશિ, સમઘરત ગુર તિહાં ચુમાશિ,
જનમયોગ દેષાડિ યશઘ, સહિગુર હૃદય વિમાંસઘ તિશઈ. ૩૫
સંવત ૧૫૨૧ ધિન્ન, શકે તેર છયાશીકે પ્રસન્ન,
પોષ વદી દિન ત્રીજ પવિત્ર, આવિકે અસ્તેષા નક્ષત્ર. ૩૬
ધડી પાછીલી જવ નવસતિ, જન્મ અર્ક ઉગીકે પ્રભાતિ,

તુલા લગ્ન સરિસુ સંકેત, મૂરતિ મંગલ જમણુ કેત. ૩૭
 વૃથાકિ બુધ રવિ ત્રીજીઈ રહિઉ, શુક મકરિ તે ચઉથઇ કહિઉ,
 ગુરુ શનિ કુંભિ રહ્યા પાંચમઈ, મેષિ રાહુ સોહઇ સાતમઇ. ૩૮
 દસમઇ ચંદ્ર રહિઉ નિજ ઘરે, જન્મયોગ જોઇઉ સહિયુરે,
 હૃદયસ્થલિ રવિ નક્ષત્ર વશિઉં, સહિયુરિ વચન પ્રકાસિઉ ઈશં. ૩૯
 સુણુઉ શ્રેષ્ઠિ હોશિ તપધણી, કઇ એ જનશઇ તીરથ લણી,
 કઈ એ થાશઈ મોટઉ યતી, વર વિદ્યા હોશઇ દીપતી. ૪૦
 ગુરુવચને વઈરાગી થયુ, માતતાત પપ લાગી રહિઉ,
 જેઠ સુદિ દિન દસમી તણુઉ, ઉગણુત્રીસઇ ઉચ્છવ ધણુઉ. ૪૧
 પાટણિ પાલ્હણપુરી પોસાલ, જંગ હુઇ ચઉપટ સુસાલ,
 દિઈ દીક્ષા અતિ આણુંદપૂરિ, ગચ્છપતિ હાથિમીસાગરસૂરિ. ૪૨
 સંધ સજન સહ સાધી સમઈ, નામ ઠવિઉં મુનિ **લાવણ્યસમઈ**,
 નવમઇ વરસિ દીપ વર લીધ, સમયરતન ગુરિ વિદ્યા દીધ. ૪૩
સરસતિ માત મયા તવ લહી, વરસ સોલમઈ વાંણી હુઈ,
 રચિઆ રાસ સુંદર સંબંધ, જંદ કવિત ચઉપઇ પ્રબંધ. ૪૪
 વિવિધ ગીત બહુ કરિયાં વિવાદ, રચીયા દીપ સૂરસ સંવાદ,
 સરસ કથન નહીં આલી કવઇ, મોટા મંત્રિરાય રંજવઇ. ૪૫
 જસ જીપદેસ હવુ સવિશાલ, બહુ થાનિક દેહરાં પોસાલ,
 મીર મલેક તે માંડઇ વિનઇ, પંડિત પદ તે પંચાવનઇ. ૪૬
 સોહઈ ગણુ તપગચ્છ શણુગાર, દેસ વિદેશિઇ કરઇ વિહાર,
 સોરઠ દેશિ રહી ગિરનારિ, પુહતા ગુજ્જર દેશ મઝારિ. ૪૭
 આણુહિલવાડા પટ્ટણુ પાશિ, માલસમુદ્રિ રહિઆ ચઉમાસી,
 બોલ સકલ સંધિઇ વીનવિઉ, વિમલરાસ તેણુઇ કારણિ કવિઉ. ૪૮
 અઠસઠાનિ આસો માશિ, કીધઉ પાસ જિણેસર પાસિ,
 મૂળ નક્ષત્ર નિર્મલ રવિવાર, પૂરે વિમલરાસ વિસ્તાર. ૪૯
 વસ્તુ.

રાસ રચિઉ રાસ રચીઉ નવલ નવ પંડિ,
 તસ ઉપરિ ઈંક ચૂલિકા, ધ્યાનિ પાસ ગમ્બીઉ ધ્યાયુ,
 વિમલ શ્રી વર્ણન કરિઉં, સરસ રાસ પદબંધ ગાયુ;
 સંવત પંતર અઠસઠઇ (૧૫૬૮) વહુ રાસ વિસ્તાર,
 તે પ્રમાણિ પૂરે ચડિઉં, માલસમુદ્ર મુઝારિ.

*

ચોપઇ.

વાત કેલલઇ આગઈ હવી, કેનાં વચન કહિયાં કેલવી,
અધિકે જાણે લાગાં પાપ, સંઘ સમક્ષ પમાવું આપ. ૫૯
હં સવિ મૂરખ માંહિઇ ધુરી, હીઅડઈ મતિ નહી તેહની પરી,
જે અક્ષર કવિઇ જગિ જાણુ, તે સવિ સરસતિ તણુઈ વષાણુ. ૬૦
જે જાણુઈ જિન ધર્માચાર, જાણુઈ જીવ નિગોદ વિચાર,
જે કવિ જગિ મોટા મઝ ચિકા, હં તેહના પયની રેણુકા. ૬૧

*

કુહા.

કુહા છંદ કવિત મિલી, ભાષા વિવિધ વચનન.

વિમલરાસ અંકે અછઈ, તેરસયા ઇપનન. ૬૭

બત્રીશે અક્ષરિ ચિકા, બાંધઈ અંથહ માન,

સત્તરશત લીહિ અમલા, એહ અંથનું ન્યાન. ૬૮

નવરંગ નવલા પંડ, તે રચીઉ રાસ અપંડ,

જે સુણુત સવિ સંયોગ, યે ભણુતલાં લહીઇ ભોગ,

જે ભણુત લહીઇ ભોગ ભૂતલિ, ભણુતિ મુનિ લાવણ્યસમય,

કિતિ વિમલ વાણી વિમલ, વિમલ ધરિ રિધિવૃદ્ધિ રમઇ ૬૯

(૧) સં. ૧૫૮૪ વર્ષે પોષ શુદ્ધિ દશમ્યા તિથી ગુરુ દિને ભીમેન

લિખિત. શ્રી શ્રીમાલગાતીય સુશ્રાવક સાહ શ્રી વનજી જૂઠા પડનાથ

લિખિત. મ. અ. (૨) પ.સં. ૬૧-૧૫, લીં. ભં. (૩) સં. ૧૫૮૭ કા. વ. ૬

ગુરૌ લિ કલ્પવલ્લી નગરે પં. સુમતિધીરગણિશિ. પં. લાભધીરગણિ પં.

સુંદરધીરગણિશિ. વિદ્યાલાભગણિ ઉદયલાભ મુનિ લિખિત: પ.સં. ૫૩-૧૫,

વિને. ભં. નં. ૩૩૦૫. (૪) સં. ૧૬૩૪ શાકે ૧૪૮૯ કા. શુ. ૪ ભોમે અંયલ-

ગછે આતર ગ્રામે લિખિત. પ.સં. ૨૪-૨૧, સુંદર પ્રા. વી. ઉ. ભં. ઘા. ૧૭.

(૫) સં. ૧૬૩૬ આવણ વ. ૪ શનિ સંડેરગછે યશોભદ્રસૂરિશિ. ઉ. ધર્મ-

રત્નશિ. ઉં શ્રી જયતિલક વાચનાચાર્ય શ્રી સહજસુંદરશિ. ઉં કામા-

સુંદરશિ. ઉ. નવસુંદર શ્રી વિમલદાસ લિખાવિત. શિ. ખીમકર્ણ પડનાથ

શ્રી માલવદેશે શ્રી આણંદ ગ્રામે ચતુર્માસ. પ.સં. ૫૬-૧૨, રત્ન. ભં. ઘા.

૪૧ નં. ૩૫. (૬) સં. ૧૬૪૦ જેઠ શુદ્ધિ ૧૦ મંગલે ભેવાડ દેસે સરવાડ પ્રણાયતે

(પરગણામાં) ખીરીયા ગ્રામ મધ્યે લિં સંડેરગછે ભં યશોભદ્રસૂરિ પદે ભં.

સાલિસૂરિ તત્પદે ભ૦ શમતિસૂખ પદે ભ૦ શાંતિસૂરિ તત્પદે ભ૦ ધ્યેયસૂરિ ચિરંજીવી ગજનાયક ભ૦ શાંતિસૂરિ સૂરીસ્વરાણાં તત્પદે શિષ્ય શ્રીમુખ-
સુંદરેણ આત્માર્થે ભ૦ આવક શાહ એતા હેમા છાજૂ ધનરાજ સીસોવા
ઉડઉ... પ.સં. ૪૫-૧૪, જશ૦ સં. (૭) સં. ૧૬૫૬ કા. શુ. ૧૩ પં. વિજય-
સાગરગણિશિ. ગુણસાગરગણિના લેખી શ્રી દેનવાલ નગરે. પ.સં. ૪૮,
કમલમુનિ. અથવા અનંત. ભં. નં. ૨. (૮) સં. ૧૬૬૦ કા. વદિ ૯ મંગલે
પંડિત કુંચરવર્દનગણિશિ. ગણિ જગા તત્ શિષ્ય ગણિ... પ.સં. ૪૬-૧૬,
સીમંધર. દા. ૨૦ નં. ૨૭. (૯) સં. ૧૬૭૮ આશ્વિન શુ. ૫ જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રે
આગમગઠે ધંધૂકપક્ષે સૌભાગ્યસુંદરસૂરિ તત્પદે શ્રી ધર્મરતનસૂરિ તત્
શિ. તત્પદે મેઘરતનસૂરિ તત્પરિવારેન પં. જઘરાજ લિં હાલા મધે ઉસ-
વંશની ભલ્લસારણિ મધે તપા ઋષિ મતીનઘ ધંધિન સોડહ આવ્યા હતા
લાઇ હપિમીદાસે તિહાં ભલ્લસારણ મધ્યે યુમાસું મેહલ્યાતા એલા
દેવરાજ સહિતેન યુમાસિ સ્થિત શ્રી સંખાશ્વરા પાર્શ્વનાથની રક્ષા શ્રીરસ્તુ.
પ.સં. ૫૦-૧૩, રતન ભં. દા. ૪૧ નં. ૩૬. (૧૦) પ્રથમ ખંડ સં. ૧૬૧૫
જ્યેષ્ઠ શુ. ૫ શુક્રે લિ. પ.સં. ૯-૯, હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૨૨. (૧૧) સં. ૧૬૮૧
આસો વદિ ૧૨ છુધ દાસપા મધ્યે. પ.સં. ૪૦-૧૭, હા. ભં. દા. ૮૩ નં.
૧૮૯. (૧૨) સં. ૧૬૦૪ અણુહિલપુર પતને. ચોપડો, પ.સં. ૭૭-૧૭,
પ્ર૦કા. ભં. (૧૩) સં. ૧૭૫૮ કાં ૧૦ ૯ દિને શ્રી તપાગણિય શ્રી
વિજયદેવસૂરિ સમવાય વૃદ્ધિ ગાત્રીય સાહા શ્રીપ શ્રી વેલણ સોમકરણનો
ચોપડો તેહ મધ્યે. પ.સં. ૨૬. [ભં. ?] (૧૪) પ.સં. ૫૯-૧૬, અપૂર્ણ પણુ જૂની
પ્રત, જિનદત ભં. મુંબઈ પોથી નં. ૧૧. (૧૫) પ.સં. ૫૩, અપૂર્ણ પણુ
જૂની પ્રત, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં. ૬૦૫. (૧૬) પ.સં. ૩૨-૧૭,
હા. ભં. દા. ૭૯ નં. ૬. (૧૭) પ.સં. ૩૯, અપૂર્ણ, ગો. ના. (૧૮) સં. ૧૬૫૫,
પ.સં. ૬૧, પ્રં. ૧૩૫૬, લી. ભં. દા. ૧૩ નં. ૨૭. (૧૯) સં. ૧૫૮૮ આ. શુ.
૭ રવિ સંધધીરશિ. ઉદયસિંધ લિ. પ.સં. ૪૯. અભય. પો. ૧૨ નં. ૧૧૧.
(૨૦) સં. ૧૬૦૬ આસો વ. ૮ રવિ પં. ગુણમંદિર લિ. પાલેજ ગ્રામે વિ.
વી. જા. ભં. રાધણપુર. (૨૧) સં. ૧૬૩૪ શાકે ૧૪૯૯ કા. શુ. ૪ ભોમે
આતર ગામે. વિ. દા. હાણી. (૨૨) સં. ૧૮૬૯ કા. કૃષ્ણ ૧૧ રવિ પં.
ઋદ્ધિરતનેન લ. એસ જાતિ વૃદ્ધ શાખાયાં સાહ હપણુસા પઠનાર્થે રાજ-
નગરે સાગરમતી તટે ચિંતામણિ સ્વામિજી પ્રસાદાત. પ.સં. ૬૨,

ગોડીજી, નં. ૨૦૬. [આલિસ્ઠઓષ ભા. ૨, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈયા-
સૂચિ ભા. ૧ (૫.૨૪૦, ૨૬૯, ૪૨૨, ૪૯૭, ૫૮૬).]

પ્રકાશિત : ૧. સંપા. મણિલાલ બકારભાઈ વ્યાસ. [૨. સંપા.
ધીરજલાલ ધ. શાહ.]

(૨૫૨) [+ કરસંવાદ ર.સં.૧૫૭૫(૪) સાતિનગરમાં

આદિ - પહિલૂં પ્રણમિસુ સારદા, જસ કરિ વીણા નાદ,

આદીરુવર આદિઈ કરી, ગાઇસું કરસંવાદ.

અંત - મુનિ લાવણ્યસમય કહિ જોઈ, જિહાં જિહાં સંપ તિહાં
રવ હોઈ. ૬૫

સંપિંધ લહીઈ ધનની કોડિ, સંપિંધ અંગિ ન લાગઈ ખોડિ,

સંપિંધ વચર ન વાધઈ રતિ, સંપ વખાણું શ્રી જિનમતિ. ૬૬

માલવ મરહટ સોરઠ સાર, યૂજ્ઞર દેશ સવિહુ સિણુગાર,

વિનયવિવેક વિચાર વિશેષ, દીસઈ ધર્મ તણુઈ બહુ દેખ. ૬૭

જિહાં પોઠાં જિણુહર પોસાલ, વસઈ લોક દીપતા દયાલ,

શાંતિજ(સાતી) નગર મંડિ સુવિશાલ, ગાવુ કરસંવાદ રસાલ. ૬૮

સંવત પનર પંચિહુતરઈ, મુનિ લાવણ્યસમય ઉચરઈ,

(પા૦) સંવત પનર અમોતરે

પામી અંદ્રબ્રહ્મ જિનરાય, બે કર સંપિંધ પૂજ્ઞઈ પાય. ૬૯

(૧) લીં.ભં. દા. ૩૯. (૨) અમર૦ (૩) સં.૧૬૦૫ માધ શુદ્ધિ ૨

ઋ૦ જયવંતકેન સ્વપકનાથ લિ. પ.સં. ૨, પ્ર.કા.ભં. નં. ૮૨૫. (૪) પ્ર.

કા.ભં. નં. ૮૯૫. (આ કૃતિનો રચ્યા સં.૧૫૭૨ આપેલ છે ને ખેમ-

ર્ષિરાસનો રચ્યા સં.૧૫૮૨ આપેલ છે.) (૫) મ.બ. [મુપુગૂહસૂચી,

લીંહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. કવિ લાવણ્યસમયની લઘુ કાવ્યકૃતિઓ.]

(૨૬૦) [+ અંતરીક્ષ પાર્શ્વે જિન છંદ ર.સં. ૧૫૮૫(૮૬) વૈશાખ શુ. ૩

આદિ - સરસ વચન ઘો સરસતી માત, બોલીસ આદિ જસ વીખ્યાત,

અંતરીક ત્રીજાવનો ધણી, પ્રતિમા પાસ જિનેસર તણી. ૧

લંક ધણી જે રાવણુરાય, તેહ તણો બહેવી કહેવાય.

વરદૂષણુ નામેં જીપાલ, અહનીસ ધર્મ તણો પ્રતીપાલ. ૨

અંત - સંવત પનર પંચાસીયા (પા. છયાસીક) વર્ષાંણુ, સુદિ વૈસાખ

તણો દિન જાણુ,

ઉલટ આવાત્રીને' થયો, ગાયો પાસ જિણેસર જયો. ૫૩

હું સેવક છું તાહરો સ્વામ, હું લીનો છું તાહરે નામ,

મુનિ લાવ-ન્યસમયે' કહે' મુદ્દા, હુંમ દરિસણા હું વાંછું સદા. ૫૪

(૧) સિ. પાલણપુર નગરે પં. ઋષભવિજય ગ૦ પં. રંગસકતેન સં. ૧૮૯૫ શ્રાવણ માસે સીતેતર પક્ષે પુર્ણિમ તિથી બલેવ દિને વરસાતની ઝડી વરસતે' લીખ્યું છે. શ્રી શ્રેય ભવતુ. (અંતરીક્ષ કેશમાં એકસીબિટ હતું તેમાંથી). (૨) સં. ૧૬૭૯ માહા શુદ્ધિ ૧૨ છુરહાનપુર નગરે પ.સં. ૨-૧૩, વિખપુર જ્ઞાનમંદિર નં. ૩૫૬. (૩) પ.સં. ૪-૧૨, ગો. ના. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈયાસૂચિ લા.૧ (૫.૨૬૨).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન હંદસંગ્રહ.]

(૨૬૨-૨૬૩) ખિમ ઋષિ (ખોહા) બલિભદ્ર યશોભદ્રાદિ રાસ
૨.સં. ૧૫૮૯ માઘ રવિ અમદાવાદમાં

(૨૬૨) + ખિમ ઋષિ (ખોહા) રાસ

આદિ - ભારતિ ભગવતિ મનિ ધરી, શુરપય નમીય પવિત્ર,
ખોલિસુ બુદ્ધઈ આગલઈ, ખોહા તણુઈ ચરિત્ર. ૧
જસ જસવાઇ અઝઈ ઘણુઈ, જયુ તિ જસભદ્રસૂરિ,
ત્રીજઈ કહીઈ કિન્હરસિ, નાંમઈ દૂરીયા દૂરિ. ૨
પ્રહિ ઉગમિ નિતુ પ્રણમતાં, લહીઈ નવઈ નિધાન.
ભોજનિ દૂર કપૂર રસ, ભૂપ ભલા બહુમાન. ૩
કવિજન કહિસઈ કેતલાં, જેહના જેહવા દામ,
સુણુજયો સહ આદર કરી, આઠ પ્રભાવક નામ. ૪

અંત - દૂહા.

ખોહુ ખિમ રસિ કિન્હરસિ, બલિભદ્ર જસભદ્રસૂરિ,
ત્રિણિ કાલ પ્રણમંતડાં, દુરિઅ પણાસઈ દૂરિ. ૨૧૧
ચોપાઈ

ખોલિઉ ખોહા નામ પવિત્ર, વરંઅ જિ પિમરસિ તણુઈ ચરિત્ર,
સંઘસલા સુણિયો જે જાણુ, ખોલિસુ બલિભદ્ર તણુઈ વખાણુ. ૨૧૨
દૂહા.

મુનિ લાવણ્યસમય ભણઈ, જિહવા હસઈ પવિત્ર,
પ્રથમ ખંડ પૂરં કહિઉં, પિમરસિ તણુઈ ચરિત્ર. ૨૧૩

—છતિ પ્રથમ ખંડ.

[જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી.]

(૨૬૨) + ખલિભદ્ર રાસ

આદિ -

કુહા.

પુણ્ય પ્રભાવક જાણીઈ, વિદ્યાખલિ ખલિભદ્ર,

તસુ ચરિત્ર વર્ણાણીઈ, જસ ગુર શ્રી જસભદ્ર. ૧.

અંત - જોહા ખલિભદ્ર તણઉં ચરિત્ર, કહિતાં કાયા પુહવિ પવિત્ર,
 સુણુયો સભા પુરુષ જે જાણુ, શ્રી જસભદ્રસૂરિ તણઉં વર્ણાણુ. ૧૨૪
 જોહુ પિંમરસિ કિન્હરસિ, ખલિભદ્ર યશોભદ્રસૂરિ.

તિન્નિ કાલ સમરંતાં, દૂરિય પણાસઈ દૂરિ.

૧૨૦

મુનિ લાવણ્યસમય ઈમ લણુઈ, જિહવા હુસઈ પવિત્ર,

દ્વિતીય ખંડ પૂર કહિકે, ખલિભદ્ર તણઉં ચરિત્ર.

૧૨૬

—છતિ દ્વિતીય ખંડ.

(૨૬૩) + યશોભદ્રસૂરિ રાસ

આદિ - લાણુઈ કરઈ કયવાર જસ, જસભદ્રસૂરિ ચરિત્ર,

લણુતાં શુણુતાં નિસુણુતાં, કાયા હુઈ પવિત્ર. ૧

સંઘ લણુઈ સહિયુર સુણુઈ, તે તુમહે કહુ એકંતિ,

શ્રીજસભદ્ર ચરિત્ર અમ્હ, સુણુવા પરીય સુષંતિ. ૨

જસ નામઈ જસ વિસ્તરઈ, પ્રણુમંતા પરહોડિ,

મુનિ લાવણ્યસમય લણુઈ, લહીઈ સંપતિ કોડિ. ૩

અંત -

દાલ. દૂહાનુ

તપગજિ ગુર ગોચમ સમા, શ્રી સૌભાગ્યનંદિસૂરિ સાર,

શ્રી અમરસમુદ્ર ગુર રાણંઆ, શ્રી હંસસંયમ સાર. ૧૬૫

જયવંતા ગુર જાણીઈ, જસ નમઈ નરરાય,

શ્રી સમચરત્ન સહિયુર જયુ, પ્રણુમીય તેહના પાય. ૧૬૬

સંવત પતર નવ્યાસીઈ, માધ માસિ રવિવારિ

અહિમદાવાદ વિશેષીઈ, પુર જુહાદીન મઆરિ. ૧૬૭

સંઘ સુગુર આદેસડઈ, જિહવા કરી પવિત્ર,

જોહા ખલિભદ્ર કિન્હરસિ, જસભદ્ર રચિઉં ચરિત્ર. ૧૬૮

શુણુતાં ઘરિ ગુરઅડિ ઘણી, લણુતાં લહીઈ ભોગ,

શુણુતાં ચિર કીરતિ હુઈ, સુણુતાં સવિ સંયોગ. ૧૬૯

તૃતીય ખંડ જસભદ્ર ગુર, ચડીઉં ચરિત્ર પ્રમાણિ,

ધર્મનાથ પસાઉલઈ, બોલિઉં સુલલિત વાણિ. ૧૭૦

ગચ્છ ચઉરાસી ગણધરા, સાધુ સકલ પરિવાર,

ગણિ પવતણિ જે મહાસતી, સંધ સદા જ્યકાર. ૧૭૧

બોહુ બિમરસિ કિન્હરસિ, બલિભદ્ર જસભદ્રસૂરિ,

તિન્નિ કાલ પણમંતડાં, દુરિઅ પણાસઈ દૂરિ. ૧૭૨

જિનથાસનિ ઉઘોતકર, એ રપિ અવિચલ નામ,

મુનિ લાવણ્યસમય ભણઈ, નિતુ પ્રહિ કરં પ્રણામ. ૧૭૩

(૧) ઇતિ શ્રી પંડિત લાવણ્યસમય કૃતે બોહા બલિભદ્ર શ્રી યશોભદ્ર ચરિત્રે તૃતીયઃ ખંડઃ સંપૂર્ણઃ સં. ૧૬૧૧ વર્ષે માહ માસે કૃષ્ણપક્ષે ચતુર્થી રવૌ વાસરે પં. સહજતિલકગણિશિષ્ય પં. ઈદ્રસહજગણિ લિપિતં. પરોપકારાય. શુભ ભવતુ. કલ્યાણમસ્તુ. ચિરં જ્યાતુ. (ઐ. રા. સં.) (૨) ઇતિ શ્રી પંડિત લાવણ્યસમય કૃતે બોહા બલિભદ્ર શ્રી જસોભદ્ર ચરિત્રે તૃતીય ખંડ સંપૂર્ણ. સં. ૧૭૧૯ પોસ શુદ્ધિ ૧૨ વટપદ નગરે મહોં અમૃતવિજયગણિશિં પં. મુક્તિવિજયેન લિં પ.સં. ૧૯-૧૫, સાણંદ ભં.(જિ.વિ.) (૩) સં. ૧૮૧૯ આશ્વિનિ સુદ્ધિ ૭ શુક્રે લં મુનિ રાજેન્દ્ર-સાગરેણ રુથંભતીથે શ્રી અમિતરા પાર્થ પ્રસાદાત. પ.સં. ૧૭, પ્ર.કા. ભં. નં. ૮૮૫. (૪) સં. ૧૬૪૦ જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ ૧૪ બુધે ખરહાનપુર મધ્યે લં ઋષિ સૌભાગ્યચંદ્ર. પ.સં. ૧૭-૧૬, મુક્તિં નં. ૨૩૭૩. (૫) એ ત્રણે રાસ સર્વ ગાથા પં. ૨, સં. ૧૭૯૯ કા.વ.પ, પ.સં. ૨૦-૧૩, હાંભં. દા. ૮૩ નં. ૨૧૧.

પ્રકાશિતઃ ૧. ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા.૨.

(૨૬૪) + દેવરાજ વચ્છરાજ ચોપાઈ અથવા વચ્છરાજ દેવરાજ રાસ
સં. ૧૫૭૫ પહેલાં કતપુરમાં

છ ખંડનો રસિક રાસ છે.

આદિ -

વસ્તુ

સકલ જિનવર સકલ જિનવર પાય પણમેવી,

તઉ પણમેવિ અકકેસરી એક ચિતિ બહુ ભક્તિ કારીઅ;

નિય ગુર તણઈ સુપસાઉલછ રિદયકમલ નિય મતિ વિમાસીય,

સજ્જન સહુ કઉ સંભલઉ હીયડછ ભાવ ધરીય,

બોલિસુ નવનવ કવિતરસ, સિરિ વચ્છરાજ ચરીઅ. ૧

અંત -

વસ્તુ

પાછિલઇ ભવિ પાછિલઇ ભવિ ઇણિ વછરાજિ
જીવદયા પાલી ખરી તિણિ પ્રભાવઈ મિહું દેસ પામીય
આપદ સવિ સંપદ હુઈ અનઇ વલી બહુ સુખ પામીય
મુનિ લાવણ્યસમઈ ભણઈ ભવીયણ લોક સદ્ગુણ.

જીવદયા પાલઉ પરી, જિમ પામઉ સુખ બદ્ધ. ૪૫

(૧) લિ. સંવત ૧૬૫૭ પોસ શુદ્ધ ૯ શુક્ર. ઋષિ વૈરસાલેન. ગ્રંથાગ્ર.
૪૫૦, પ.સં. ૨૨-૧૧, લીં.ભં.

આ રાસ 'આનંદ કાવ્ય મહોદધિ' મૌકિતક ઉગ્ગમાં પ્રકટ થયો છે તેમાં ઉપરનો અંતનો વસ્તુ છંદ નથી. તેમાંથી પ્રશસ્તિની દાલ છેલ્લી છે તે અત્રે ઉતારીએ છીએ :

તપગચ્છનાયક સહિ ગુરુ એ, માલ્લંતડે લક્ષ્મીસાગરસૂરિ,
શ્રીમુખ સરસતિ વાસિ વસે એ, માલ્લંતડે લક્ષ્મીસાગરસૂરિ
નામિયે સંપદ ભૂરિ-૧
અતિ ગિરુઆ પંડિત પ્રવર, માં સમયરચણ મુણિસાર સૂરિ એ,
મુખ સરસતિ વાસિ વસે એ, માં ગુણમણિ તણે ભંડાર. ૨
શિષ્ય તાસ પયતલિ નમી એ, માં નયર કતપુરિ માર્હિ,
સંભવનાથ પસાઉલે એ, માં રાસ રચિયો ઉછાહિ. ૩
પહેલો અક્ષર લાભનો એ, માં ખીજે ભવનો બાણી,
ત્રીજો પુણ્યવંત ખીજહું એ, માં આગલિ સમય ઠવેઈ. ૪
એ કવિ સવિહું નમી કરી એ, માં ઇમ કહે બે કર જોડે,
અધિક ઓછું બોલતાં એ, માં કુણે મ દેખ્યો ખોડિ. ૫
જ્યાં ગયણુંગણિ દિણ્યર એ, માં જ્યાં શશિકળા નિવાસ,
મેરૂ મહીધર સાયર એ, માં ત્યાં લગે પ્રતપો એ રાસ. ૬
એહ રાસ વછરાજનો એ, માં ભાવ સહિત નરનારિ,
ભણે ગુણે જે સાંભળે એ, માં નવનિધિ તિહિં ધરખારિ. ૭

(૨) સં. ૧૬૧૯ આ. શુદ્ધ ૧૧ રવો તપગચ્છનાયક હંસમુવનસૂરિશિ
પં. સારંગગણિ લં નિશા પાટકે. પ.સં. ૧૭-૧૫, ખેડા ભં. દા. ૬ નં. ૨૨.
(૩) સં. ૧૬૭૫ લા. ૮ ભૌમે ઋષિ ગુણરત્ન લિં નવાનગર મધ્યે. પ.સં.
૧૨-૧૭, રો.એ.સો. ખી.ડી.૨૯૯ નં. ૧૯૧૩. (૪) પૂજ્યારાધ્ય પં. વિદ્યા-
સુંદરગણિશિષ્ય પં. રાજસુંદરગણિ લિં બિહિરાલયે (ખેરાલુ). પ.સં. ૧૩-
૧૭, હા.ભં. દા. ૮૨ નં. ૮૭. (૫) શ્રી વિજયસેનસૂરિશિષ્ય પં. કનક-

વિજય...ગણિ જીવિજયો લિલેખ. પ.સં.૧૭-૧૫, સંઘ ભં. દા.૬૩ નં. ૪૪. (૬) સં.૧૬૧૫ માગસિર શુદ્ધિ ૬ બુધે એલી રંગા લિં કતપુર મધ્યે. પ.સં.૧૮-૧૪, હા.ભં. દા.૮૦ નં.૧૩. (૭) મેઘળ લં પડનાથ રવિ શ્રી પ રામાજી સં.૧૬૬૭ આ.વ.૧૩ મહીયાત્રા (મેવાત્રા) મધ્યે પ. સં.૧૫-૧૬, ડે.ભં. દા.૭૦ નં.૭૬. (૮) પા.ભં.૩. (૯) રત્ન.ભં. [મુકુ- ગૃહમુચી, હેજેગાસુચિ ભા.૧ (૫.૧૪૬).]

(૨૨૫) + સુમતિસાધુસૂરિ વિવાહલો (એ.)

આદિ - સરસતિ સામિણિ દિઉ મતિદાન મઝ મનિ અતિ ઉમાહલઉ એ, સુણિજ્યો ભવિયણુ ભાવ ધરેવિ ગાયસુ સુગુર વિવાહલુ એ. ૧ મહિયલિ મોટઉ દેશ વિસેસ મેદપાટ જગિ જાણીછ એ, વારૂચ વન વનિતા અભિરામ જાઉર નયર વખાણીઈ એ. ૨ વાપી કૂપ સરોવર અંગ રંગ કરઈ નિતુ જોઅંતાં રે, વાડીઅ વર ઉદાન વિવેક હેલાં જનમન મોહંતા એ. ૩

અંત - લક્ષ્મીસાગર સહિયુર એ માહલંતડે, સીસ શિરોમણિ તાસ, તપગચ્છમંડન સહિયુર એ માં, પૂરઉ ભવિયણુ આસ. ૭૮ સુજન સહુકો સાંભલઉ માં, પણુમઉં એ કર જોડિ, સુમતિસાધુસૂરિ સેવંતા માં, લહીઈ સંપદ કોડિ. ૮૦ પદસિઈ ગુણુસિઈ નિસુણુસિઈ માં, વીવાહલુ એ સાર, કવિ લાવણ્યસમય ભણુછ એ માં, તસુ ધરિ જયજયકાર. ૮૧ નવનવિઅ વાણિહિ મતિવિનાણિહિ હિયમ હરિષ ધણુઉ ધરી મઈ એકચિત્તિહિ કરીઅ ભત્તિહિ અંગિ આલંસ પરિહરી, જાં સાત સાયર વર દિવાયર ગયણિ રોહિલિ અંદલુ, તાં એ અનોપમ સુગુર સરિસઉ જયઉ જગિ વીવાહલુ. ૮૨ (૧) ઇન્દુશીલગણિના. પ.સં. ૨, ગા.૮૫, અલય. પો.૧૬ નં.૧૬૩૭ પ્રકાશિત : ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા.૧.

(૨૬૬) દદમહારી સઝાય

આદિ - પય પણુમીઅ સરસતિ સરસતિ વચન વિલાસ મુનિવર કેવલધર ગાઇસુ મહિમનિવાસ. ૧

અંત - ઇતિ દદમહાર કેવલધર કેરું સુણીઈ સારચરિત્ર જિણિ ચ્યારછ હત્યા જિતારી, કાયા કરી પવિત્ર, વિબુધ પુરંદર સમયસુંદર તસુ પય પામી,

સીસાલસ લાવણ્યસમય મુનિ જંપઈજઈ સિદ્ધિગામી. ૨૪

(૧) પ.સં.૫, સેં.લા. નં.૪૬૯૧. (૨) પ.સં. ૩, અંથમાન ૬૮, લીં.ભં. દા.૨૩. (૩) પ.સં.૩, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૬૭.

(૨૬૭) પાર્થજિનસ્તવન પ્રભાતી ૩૭ ટૂંક

આદિ-લામાનંદન જિનવર પાસ, તું તો ત્રિભોવન લીલવિલાસ;

વિનતિ છોડિ ભવપાશ, હું છું દેવ તુમારો દાસ. ૧

અંત - હું આવ્યો શરણુ તમ તણે, શખો મન ઉલટ આપણે;

મુનિ લાવનસમે ધમ ભણે, તુમહ તુઠે નવનિધ આંગણે. ૩૭

(૨૬૮) + ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવન

માલિની જંદમાં ૨૭ કડીઓ અને છેલ્લી ૨૮મી હરિગીતમાં.

આદિ-કનકતિલક ભાલે હાર હીઈ નિહાલે, ઋષભપથ પખાલે પાપના
પંક ટાલે;

અર જિનવર માલે ફૂટરે ફૂલ માલે, નરભવ અજુઆત્રે રાગ
નિર્ધ રોષ ટાલે,

અંત - તવગજદિવાયર લગ્નિજસાયર સોમદેવ સૂરીસરો,

શ્રી સોમજય ગણુધાર ગિરિઆ સમયરતન મુનીશ્વરો;

માલિની જંદમ કય પખંધિમ તવિયા જિન ભલટ ઘણુમ,

મઈ લહિઉ લાભ અનંત મુનિ લાવણ્યસમય સદા ભણુઈ. ૨૮

(૧) ડે.ભં. (૨) વિ.ધ.ભં. (૩) પ.સં.૬-૧૩, સારી પ્રત, ગો.ના.

(૪) પ.સં.૩-૧૧, મ.જૈ.વિ. નં. ૭૬૮. [હેજૈશાસુસિ ભા.૧ (૫.૧૫૯, ૨૬૪, ૨૮૫, ૪૩૩, ૪૬૭).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ.૧ ૫.૧૭૮થી ૧૭૯. [૨. જૈન સત્યપ્રકાશ, વર્ષ ૧૧, અંક ૧૨. ૩. કવિ લાવણ્યસમયની લઘુ કાવ્યકૃતિઓ.]

(૨૬૯) + આદિનાથ ભાસ ૨.સં.૧૫૮૭

આદિ-સરસતિ સરસતિ દિઉ વચણાં, ગામસિ ગિરિઆ શુણુ સેતુજિ
તણુા.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ ભા.૧ ૫.૧૬૬થી ૧૬૮.

(૨૭૦) ગર્ભવેલિ

આદિ-બ્રહ્માણી વર આલિ મઝ તું, કવિતા જિન માત,

તુઝ પસાઈ ગામસઉ, ગર્ભવેલિ વિખ્યાત. ૧

જ્ઞાન દિવાકર દેવ તૂં, સેવઈ સુર નરિંદ

પય પ્રણમી પ્રભુ વીનવૂં, જયવંતુ જગચંદ. ૨

સુણિ સીમંધર સ્વામીયાં, તૂં ત્રિહુ ભુવન નાથ

હં અપરાધી આવીઉં, અસરણુ અખલ અનાથ. ૩

અંત - ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ રાણિમ ઘણી, ભૂમ અરથ ભંડાર;

નવિ માગૂં મુગતામણિ, ગઢ મઠ ગમ્મ તોખાર. ૧૧૩

મુનિ લાવણ્યસમય ભણુછ, કહું જિ બે કર જોડિ.

કવિ સુપ્રસન્ન હોજ્યો સદ્ગા, સીમંધર ધર્મ થકી મુગ્ધ જોડિ. ૧૧૪

(૧) સં. ૧૬૩૬ શ્રા. શુદ્ધિ ૮ મીઠૂયા ગ્રામે લં પ.ક. ૧૩થી ૧૭, સીમંધર દા.૦૨૪ નં. ૭. (આમાં પહેલાં ધર્મદેવકૃત અન્નપુત્ર રાસ છે.)

(૨) પં. સુમતિસારગણીશિ. ગણિ મેઘસારણુ લં સં. ૧૭(૦)૩ માર્ગસર શુક્લ દુતીયા દિન ખારેજ ગામ મધ્યે. પ.સં. ૪-૧૫, યશોવૃદ્ધિ પો. ૭૪. [હેજૈશાસુચિ લા. ૧ (પૃ. ૩૧૬, ૫૧૮).]

(૨૬૨ ક) ગોરી સાંવલી ગીત બિવાદ

પ.સં. ૨, અભય. પો. ૧૭ નં. ૧૭૧૧.

(૨૭૧ ખ) ચૌદ સુપનાની સંજાય

અંત - શ્રી જિનવરે ભાખીયા, સહે ગોરી સાખીયા એ, અધિકાર એ રૂઆડો એ;

સુપન તે વાર એ મહિમા તે સાર એ; મુનિ લાવણ્યસમય એ એમ ભણે એ. ૪૬

(૨૭૧ ગ) શ્રાવકવિધિ સં

આદિ - પ્રણમી વીર જિજ્ઞેસર પાય વંદી ગોચમ ગણધરરાય;

અંત - લાવણ્યસમય મુનિવર ઈમ કડક, મુગતિવધૂ તસ લીલાં વરઘ. ૨૦

(૨૭૧ ઘ) દાનની સંજાય

આદિ - એક ઘર ઘોડા હાથિયાળ, પાયક સંખને પાર,

મોટા મંદિર માલીઆંજ, વિશ્વ તણે આધાર—

જીવડા, દીધાનાં ફલ જોય.

(૨૭૧ ચ) + ગૌતમ છંદ ગા. ૭૨

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જાયમાલા, ભી.મા.

(૨૭૧ છ) અન્ય સંજાયો

(૧-૩) + આત્મપ્રબોધ, + નેમરાજુલ ખારમાસો, + વૈરાગ્યોપદેશ — સજ્જાયમાલા, ભી.મા. પૃ. ૬૩, ૩૧૪, ૩૧૪. (૪) + પુણ્યફલની સ. — સ.મા.

સં.પૂ.૩૧. (૫) જીરાઉલા પાર્શ્વનાથ વિનતિ. (૬) પંચતીર્થ સં. (૭) રાજિ-
મતી ગીત. (૮) પંચવિષય સં. (૯) આઠ મદની સં. (૧૦) સાત વારની
સં. (૧૧) મનમાંકડ સં. (૧૨) હિતશિક્ષા સં.

[કેટલીક ગૌણ કૃતિઓની હસ્તપ્રતો મુખ્યગૃહસૂચી, લીંદસૂચી અને
હેતુસૂચિ ભા.૧માં નોંધાયેલી છે તેમ જ કેટલીક કૃતિઓ કેટલાક સંગ્રહો-
માં મુદ્રિત પણ મળે છે.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૮-૮૮, ભા.૩ પૃ.૫૦૪-૧૪ તથા ૧૪૯૧.]

૧૫૭. ઉદયધર્મ (આગમગચ્છ મુનિસિંહસૂરિ-વિજયસિંહ ઉ.- મુનિ(મતિ)સાગરશિ.)

આ કવિએ સં.માં 'ધર્મકલ્પદ્રુમ' રચેલ છે.

(૨૭૨) મલયસુંદરિ રાસ ર.સં.૧૫૪૩ આસો શુદ્ધ ૩ ગુરુ

અંત - જિનશાસન વિશુદ્ધ જયવંત, ગજ ચંદ્રાસી છઈ ગુણવંત.

શ્રી આગમગચ્છ પ્રકાસ દિણ્દ, ગિરિઆથી મુનિસિંહસૂરિદ. ૧૧૮૮

તસ મનરંજન બહુ ગુણધામ, વાંદૂ વાયક વિજયસંધ નામ,

તસ શિષ્ય શ્રી ઉવગ્રાય સુજાણ, શ્રી મતિસાગર મહિમનિહાણ. ૧૧૮૯

તદ્દ પયપંકજ સેવા પ્રવીણ, ઉદયધર્મ પંડિત સંયમલીણ,

કરિઉં કથાનક રંગિ રસાલ, મલયસુંદરિ મહાબલ ભૂપાલ. ૧૧૯૦

વિરહ વસિઉ ચિતિ અંબા તાત, કુકર્મ વિષદ એવ રચી વાત,

ખનર ગ્રંથતાલઈ તૃતીયા તિથિ, આસો શુદ્ધિ જે ગુરૂ પક્ષ

અતિ. ૧૧૯૧

કર જોડી કવિ ઈમ વીનવઈ, જે ષોડિ અધિક ઉછઈ બોલવઈ,

ક્ષમા ધરે ક્ષમવઉ અન્યાય, સાંઢાં સેવઉં કરી પસાઉ. ૧૧૯૨

હં નવિ જાણઉં મૂરખ મૂલિ, ગુણવંતા સવિ હં પગધૂલિ,

રામતિ મસિ મઈ કીધી કથા, તાં નાં દુએ મેર દૂયથા. ૧૧૯૩

મંગલ પહિલૂં શ્રી અરિહંત, મંગલ ખીજઈ શ્રી સિદ્ધંત,

મંગલ ત્રીજઈ મલયસુંદરી, મંગલ ચઉથઈ શાસનસુરી. ૧૧૯૪

કર્મ તણઉ એ પ્રગંધ પ્રદીક, જિમજિમ સુણીઈ તિમતિમ રસીક,

ભણતાં દોષ દરિદ્રહ ટલઈ, ગણતાં નવનિધિ સંપદ મિલઈ ૧૧૯૫

(૧) ઇતિ મલઈસુંદરી ચતુર્થ પ્રસ્તાવ. અંથાય શ્લોકસંખ્યા ૧૮૦૦.

શ્રી સં.૧૫૬૪ વર્ષે પોષ માસે શુક્લપક્ષે ચતુર્થ તિથી ગુરવાસરે તદિને

લખિતં. મુ. આણંદરત્ન. પ.સં. ૪૪-૧૬, ગુ.વિ.સં. [હેજૈયાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૫૧).]

(૨૭૩) કથા બત્રીસી ર.સં. ૧૫૫૦ દિવાળી

અંત - શ્રી આગમ ગચ્છ સદા ઉદ્દયવંત શ્રી મુનિસિંહસૂરિ ગુણવંત
તસ પાટિ શીલરત્નસૂરિ પ્રધાન આણંદમલ ગુરુબુદ્ધિનિધાન. ૧૪
જયવંતા મુનિરાનસૂરીસ આનંદરત્ન હોયા તસ સીસ,
એ અનુક્રમ ગજનાયક તણું કવિતા નામ હવઈ ધમ સણુ. ૧૫
મુનિસિંહસૂરિ તણુંઈ બહુ શિષ્ય શ્રી વિજયસિંહ વણ્ણારીસ મુખ્ય,
તસ બંધવ ઉદ્દયરત્ન પડ્યાસ વાયક ચતિઝીરતિ ગુણવાસ. ૧૬
વિજયસિંહશિષ્ય શ્રી ઉવજાય મુનિસાગર નામિં મુનિરાય.
અનુક્રમિ અમરસાગર ઓઝાંસ શ્રી શ્રીમાલી હાલિલ વંસ. ૧૭
તાંહ ગુરાહી પં. ઉદ્દયધર્મ લલિધસાગર સાથી અભિરમ્મ,
કહી કથા બત્રીસધ સાર સોધી જોયો ને સવિચાર. ૧૮
પત્ર પંચાસઈ દીપ દિને કરિઉં કથાનક એહ,
મુગધ પણુ ઇમઇ કહિઉં અજઇ સોધઇ ઉતમ જેહ. ૧૯
(૧) વિ.ધ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૨-૬૩.]

૧૫૮. નન્નસૂરિ (કોરંટગચ્છે સર્વદેવસૂરિશિં)

સં. ૧૫૪૯નો (લેખાંક ૧૨૩) પ્રતિમા પરનો લેખ આ નન્નસૂરિનો મળ્યો છે. તે ઉપરાંત આ નન્નસૂરિના સં. ૧૫૬૯ ખંભાતમાં, સં. ૧૫૭૩ માતરમાં અને સં. ૧૬૧૧ અને ૧૬૧૨ના પ્રતિમા પરના લેખો મળ્યા છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા.૨.) આમાં લેખાંક ૧૨૩માં સાવદેવસૂરિ અર્થાત સર્વદેવસૂરિ છે; પણ રત્નસૂરિને બદલે નન્નસૂરિ સુધારવું ઘટે. સર્વદેવસૂરિના સં. ૧૪૯૨, ૧૫૦૫ અને ૧૫૫૩ના પ્રતિમાલેખો મળ્યા છે. (જુઓ નાહર. પ્રથમ ખંડ). અને સં. ૧૪૯૯, ૧૫૦૪, ૧૫૦૯, ૧૫૧૧, ૧૫૧૩, ૧૫૨૦, ૧૫૨૧, ૧૫૨૫, ૧૫૩૦ અને ૧૫૩૧ના લેખો મળ્યા છે. (જુઓ ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧.) આ પરથી જણાય છે કે તે સર્વદેવસૂરિ નન્નસૂરિના સંતાનીય અને કક્કસૂરિના પદ્ધર હતા. આ સંગ્રહમાં આપણા કવિ નન્નસૂરિનો સં. ૧૫૫૨નો લેખ મળ્યો છે. (જુઓ લેખાંક ૮૬૨).
(૨૭૪) વિચાર ચોસઠી ર.સં. ૧૫૪૪ ખંભાતમાં

અંત - ઇણી પરિ શ્રાવક ધર્મતરવ, પત્ર ચૂઆલિ રચૂ પવિત્ર,

સુલલિત ચોસડિ ચોપઇખંધ, મિછામિદુકડ હોએ અસૂધ. ૬૩
એહનો નામ વીચાર ચોસડી, સુખમેણિ કરે એકડિ;

ખંભ નયર આનંદ પૂરી, કોરંદગછ પલણે નનસૂરી. ૬૪

(પા૦) ઇણિ પરિ શ્રાવક ધર્મનઉ તત, નનસૂરિ એ રચિઉં પવિત
સુલલિત ચઉસડિ ચઉપઇખંધ, મિચ્છાદુકડ જે હુઇ (અ)શુદ્ધ. ૬૩
એહનઉં નામ વિચાર ચઉસડી, સુખની મેણિ કરઇ એકડી
ભણઇ ચુણુઈ પાલઈ સાંભલઈ, મુગતિવધૂ સિઉં તે નર મિલઇ. ૬૪

(૧) ગુ.વિ.ભં. (૨) સં.૧૫૭૪, સેં.લા.

(૨૭૫) ગજસુકુમાર રાજર્ષિ સઝાય [અથવા ચરિત્ર અથવા ગીત]
૨.સં.૧૫૫૮ ખંભાતમાં

આદિ - સોરંઠ દેશ વખાણીય, સાહેલડી રે, દેવહ તણુઉ નિવેસ;
દારિકા નયરી તિહાં ભલી, સા. સમરથ કૃષ્ણ નરેસ. ૧
સમરથ કૃષ્ણ નરેશ ભુજમલિ, જસુ પિતા વસુદેવ;
દેવકી દેવી જીઅરિ ધરીયા, કરઇ સાનિધિ દેવ;
ઇક દિવસિ પહુતા દેવકી ધરિ, વહિરવા મુનિ દોઇ;
તે દેષિ તસુ જે દરખ હુઉં, કહી ન સકઇ કોઇ. ૨

અંત - શ્રી અંતગડદશ આઠમા, અંગ માહિ પવિત્ર;
વીર જિજ્ઞેસર જિમ કહિઉ, ગયસુકુમાલ ચરિત્ર. શ્રી ૦ ૪૧
શ્રી કોરંદગછ રાજીઉ, શ્રી સાવદેવસૂરિ;
તાસુ સીસુ નનસૂરિ ભણઇ, મન આણુંદપૂરિ. શ્રી. ૪૨
તિણિ પરિ પનર અઠાવનઇ, ખંભાઇત માંહિ;
થંભણ પાસ પસાઉલઇ, રચિઉં ઉજાહિ. શ્રી. ૪૩
ગયસુકુમાલ ચરિત્ર એ, જે ગાઇ રંગિ;
તોહ ધરિ નવનિધિ સંપજઈ, સુષ વિલસઇ અંગિ. શ્રી. ૪૪

(૧) ચોપડો, લિ૦ સં.૧૫૯૭, કવિનું નામ અતે સંવત વાળી
કડીઓ નથી. વિ.તે.ભં. નં.૩૨૬૧. (૨) સં.૧૬૦૭ આસપાસનો ચોપડો,
પ.ક ૬૬થી ૬૮, નાથાલાલ પાલણપુરવાળા પાસે. (૩) પ.ક. ૩૮-૪૧, ચોપડો,
વિ.ધ.ભં. [કેટલોગગુરા, મુપુગૂડસૂચી, હેન્ડ્રેસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૬૨).]

(૨૭૬) દશઆવક ખત્રીશી [અથવા સઝાય] ૨ સં.૧૫૫૩ ચિતોડમાં

અંત - ખત્રીશી દશ આવક તણી ચિત્રકૂટિ રચી ધરમહ ભણી;

પનર ત્રિપનઇ આણુંદપૂરિ, કોરંદગરછ પલણુઈ નનસૂરિ. ૩૨

(૧) પ.સં. ૨-૧૧, જૂની પ્રત, હા.ભં. દા.ટર નં.૭૭. (૨) પ.સં. ૨-૧૧, વિભવપુર શાનમંદિર નં.૬૩૮. (૩) વિવેકવિજય ભં. ઉદયપુર. [હેતૈશાસ્યિ ભા.૧ (પૃ.૪૧૪).]

(૨૭૭) પંચતીર્થ સ્તવન

આદિ - (૧) શ્રી સેતુજ રણીઆમણા, તીરથ દેશ એ રાઉ, — આદિનાથ સ્તવન.

(૨) ઠહીઉદ્રાપુરિ દીપધ, જોતાં નયણ ન છીપઈ — શાંતિસ્તવન.

(૩) ઉજલગિરિ હમો જાઈશું એ, એણિ તીરથિ નિમ્મલિ થાઈશું એ, — તેમિસ્તવન.

(૪) સકલ મૂરતિ ત્રેવીસમુ સામિ, ખંભાયત પુર મંડણ એ — પાર્શ્વસ્તવન.

(૫) સાચુરિ પુરિ વીર જ વરગુણુ લંડાર, મૂરખ હું કિય પામું પાર. — મહાવીર સ્તવન.

અંત -

કલશ.

પંચઈ તિરથ પંચ જિણેસર, પંચમી ગતિ પુહતા સુંદર,
નન્નસૂરિ ઇમ જાહે નવનવે, વીનવ્યા સુખદાયક તે સવે.

— ઇતિ શ્રી પંચતીર્થ સ્તવન.

(૨૭૮ ક) અભક્ષ અનંતકાય સ.

આદિ - દેવગુરુ દેશ લીજો નામ

અંત - નન્નસૂરી વિનતિ ઇમ ભણે, કર્મ ધર્મથી સઘળા હરે,
સુધે ભાવ ભણુસે જોહ, મુગતિ તણાં ફલ લેસ્યે તેહ.

(૧) પ.સં. ૨-૧૦, આ.ક.ભં.

(૨૭૮ ખ) + અર્ચુદ ચૈત્ય પ્રવાડી કડી ૬ ૨.સં. ૧૫૫૪

આદિ - શ્રીવ અરચુદ ગિરિવર જોઈઅણુ બાર,

જિહાં બારઈ પાજઈ બારઈ ગામ ઉદાર.

૧.

અંત - ઇણિ પરિ અરચુદ ચૈત્ય પ્રવાડિ જિ, કીજઈ આણુંદપૂરિ,
પનર ચઉપનઈ ભણઈ મનરંગિઈ, કેારંદગચિ નન્નસૂરિ. ૬

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ, પુ.પ ૫.૪૪૪.

(૨૭૮ ગ) અન્ય કૃતિઓ : સં. ૧૫૪૩ શાંતિનાથ સ્તવ., ૧૫૫૪ અર્ચુદ ચૈત્યપ્રવાડિ, સં. ૧૫૫૬ મિચ્છાદુક્કડ સઝાય, સં. ૧૫૬૦ મહાવીર સત્તાવીશ ભવ સ્તવન, જીરાઉલા પાર્શ્વજંદ, પ્રભાતી ગીત, ૨૪ જિનગીત, જીવદયા.

ગીત, પુણ્ય દરણીય સ્થાપના ગીત, ગૌતમસ્વામી ગીત વગેરે ગીતો, ઉત્તર ષટ્ત્રિંશદ્વયન વાચ્ય ભાસ (૧૪), નમસ્કાર વગેરે.

(૧) સે.લા. (પં. લાલચંદ.)

(૨૭૮) + ઉપદેશમાલા ખાલા. ૨.સં.૧૫૪૩ ખંભાતમાં

આદિ-શ્રી નન્નસૂરિ સદ્ગુરુભ્યો નમઃ

સિદ્ધેભ્યઃ સ્વગુરુભ્યશ્ચ નમસ્કૃત્ય લિખામ્યહં,

શ્રી ઉપદેશમાલાથર્ ખાલાનામવબોધકં.

અંધનૈ પ્રારંભિ નમસ્કાર કરઈ છઈ, જિનવરેંદ્ર તીર્થંકર નમસ્કરી
નૈ હઈં ગુરુ નૈ ઉપદેશું ઇ ઉપદેશ તણિ શ્રેણિ કહિસું. જિનવરેંદ્ર કિસિયા
છઈ. ઇંદ્ર અનઈ નરેંદ્ર રાજને પૂજિત છઈ. વસિ કિસિયા છઈ. ત્રિભુવનના
ગુરુ છઈ. ૧

અંત - જે મઈ અબ્જણતઈ હૂતઈ, અક્ષર માત્રાઈ ઉછડેં કહિઉં હૂઈ,
વીતરાગના મુહ થગ્રી નીકલી વાણી, શ્રુતદેવતા તે માહરઉં સદ્દ ખમઉ.
૫૪૪ ઇતિશ્રી ઉપદેશમાલાપ્રકરણુ અક્ષરાર્થ ખાલાવબોધઃ સંપૂર્ણઃ છ.

શ્રી કેારંટગણાધિપસૂરિશ્રી સાવદેવગુરુ શિષ્યઃ,

સ્તંભનકપુરે ત્રિઅતુસ્તિથિ ૧૫૪૩ વર્ષે નન્નસૂરિ ગુરુઃ ૧

ઉપદેશમાલિકાયાશ્ચકાર ખાલાવબોધમાલોકય,

વૃત્તિ પૂર્વર્ષિકૃતાં તથાપિ શોધ્યોયં મતિનિપુણેઃ ૨. યુગ્મં.

(૧) સસૂત્ર અંથાગ્ર. ૧૬૮૧. સંવત ૧૫૪૩ વર્ષે આસો વદિ ૧૦
૨૧૦, શ્રી કેારંટગણે શ્રી નન્નસૂરિશિષ્ય ગણિ ગુણવર્દનેન લિખિતં.
સાહ રૂપચંદ ભાર્યા સુશ્રાવિકા મણુકાઈ પકનાય. છ. શ્રી. પ.સં. ૫૬,
બિટિશ મ્યુઝિયમ ઓ. આર. ૨૧૧૪ ખી.

પ્રકાશિત : ૧. A study of the Gujarati Language in the
16th century (V.S.) by Dr. T.N. Dave. (પ્રકાશક રો.એ.સો.
લંડન સને ૧૯૩૫)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભ.૧ પૃ.૬૬-૯૮, ભા.૩ પૃ.૫૨૪-૨૫ તથા
૧૫૮૬-૮૭.]

૧૫૯. ખેમરાજ [ખ.] (સોમધ્વજશિ.)

(૨૮૦) શ્રાવકચાર ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૪૬

અંત - જેઈ આગમ અરથવિચાર, એ બોલ્યઉ શ્રાવકઆચાર,

શ્રી જિનધર્મ કરઈ જે સાર, ક્ષેમકુશલ તે લહઈ અપાર. ૮૦

પનરહસઈ હઈતાલા વર્ષે, જેમરાજગણિ મનિ ઉતકર્ષે,

પાસ પસાઇ પુરી આદરી, યુતથી શ્રાવકવિધિ ઊચરી, ૮૧

(૧) જૂની પ્રત, પ.સં. ૫-૧૮, પ્રથમ પત્ર નથી, સાથે નમ્નસૂરિ-
કૃત વિચારચોસડી છે, વિ.ને.ભં. નં.૪૬૩૦. (૨) પ.સં. ૫, કૃપા. પો.
૪૪ નં.૭૭૫ (૩) પ.સં. ૪, પ્રતિ ૧૭મી સદીની, ભુવનં પો.૧૨.

(૨૮૧) ચારિત્ર મનોરથમાલા ગા.૫૩

આદિ - શ્રી આદીસર પય નમી, પરિમલ ગુણિહિ વિશાલ,

ચરણ મનોરથ ફૂલડા, ગુંથિસુ માલ વિશાલ, ૧

અંત - ચરણ મનોરથ માલિકા, શ્રાવક મુનિ સુવિચાર,

કંઠહિ રાખઇ આપણુઇ, તે પામઇ ભવપાર. ૫૨

નિજ મનિ ભાવઇ ભાવના, અવસર કરઇ જિ સાર,

શ્રી જેમરાજ મુનિવર ભણુઇ, તે સુખ લહઇ અપાર. ૫૩

(૧) પ.સં. ૩-૧૩, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૧૨૯.

(૨૮૨) ઇષ્ટુકારી રાજ ચોપાઈ [અથવા ચરિત્રપ્રબંધ અથવા સંધિ]

આદિ - પશુમિય વદ્ધમાણુ જિણ સાંમિય, જે સેવઇ જણ પૂરઇ કામીય,

ઇષ્ટુકારિ અજઝયણુ વિચારો, ચઉદસમઉં પલણિસુ ઉદારો. ૧

અંત - ઉત્તરાધ્યયનથી ઊધરયો એ, સંબંધ ઇષ્ટુકારીય ગુણુભારિઉએ,

શ્રી જેમરાજ મુનિવર કહે એ, સદા પઢઇ તેઉ સુભ ફલ લઈ

એ. ૫૧

(૧) એક મધ્યમ કદનો ચોપડો, પ.ક.૧૪૨થી ૧૪૭, વિ.ધ.ભં.

(૨) અમરસર નગરે પં. દયાશેખર મુનિ લિ. પ.સં.૩, ગા.૬૫, અભય
પો.૪ નં.૨૫૨. [રાડસૂચી ભા.૧, હેજૈતાસૂચિ ભા.૧ (૫.૩૯૭).]

(૨૮૩) + મંડપાયલ (માંડવગઠ) ચૈત્યપરિપાટી (ઐ.) ૨૩ કડી

આદિ - પાસ જિણેસર પય નમિય, કામિય ફલ દાતરો,

કાગળંધિ ઉઉં સંથુણિસુ, જિણુવર ધિંમ અપારો.

અંત - ઇણિ પરિ ચૈત્ય પ્રવાડી રચી માંડવગઠિ હરિસિદ્ધી,

સંચીય સુકૃત ભંડાર સુશુર સોમધજગણિ સીસિહિ.

કાગળંધિ જે પુન્યવંત નારી નર ગાવઈ,

જેમરાજગણિ ભણુઇ તેઇ યાત્રાફલ પાવઇ.

(૧) પ.સં.૩, પ્ર.કા.ભં.

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ.૪ પૃ.૩૩૨થી ૩૩૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૦૦. ત્યાં કવિ તપગચ્છના હોવાનું જણાવેલું પરંતુ વસ્તુતઃ એ ખરતરગચ્છના છે. જુઓ ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ, પ્રસ્તા. પૃ.૪૧.]

૧૬૦. સંવેગસુંદર (વડતપગચ્છ-જયશેખરસૂરિ-જિનસુંદર-સૂરિ-જિનરત્નસૂરિ-જયસુંદર ઉ. શિ.)

જિનરત્નસૂરિના ધાતુપ્રતિમા પરના લેખ સં. ૧૫૧૫, ૧૫૧૬, ૧૫૨૦, ૧૫૨૫, ૧૫૨૭ના મળી આવે છે અને તેમને શિષ્ય હેમસુંદરગણિ પણ હતા. (જુઓ ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભાગ ૨)

નાહર. ૨ નં. ૧૭૬૬માં ચોરવાડના જિનમંદિરમાં પ્રતિમાલેખ છે કે સં. ૧૫૨૯ વૈ.શુ.૩ ગુરૂ શ્રી મંગલપુર(માંગરોળ)વાસી ઓસવાલ સોની સાયર આદિએ ચોરવાડપુરે કરાવેલ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના ચૈત્યની વૃદ્ધ તપાગચ્છે ભદ્રારક શ્રી જયચંદ્રસૂરિ પદાવતંસ ભદ્રા. શ્રી જિનસૂરિ-શિષ્ય મહોપાધ્યાય શ્રી જયસુંદરગણિશિષ્ય મહોપાધ્યાય શ્રી સંવેગસુંદર ગુરૂપદેશન પ્રતિષ્ઠા કરી. તે સંવેગસુંદર તે આ કવિ છે.

(૨૮૪) સાર શિખામણુ રાસ ર.સં. ૧૫૪૮ માગશર શુદ્ધ ૧૦ માનુષ્ય-પુરીમાં

આ રાસમાં રાત્રિભોજનનિષેધ, જીવહિંસાત્યાગ, ગળેલું પાણી પીવું, અલક્ષ્ય વસ્તુ ન ખાવી વગેરે શિખામણુની વાતો છે. ભાષા પ્રાચીન ગુજરાતી છે તેથી હિંદી જેવી જણાય છે. પદ્ય ૨૫૦ લગભગ છે.

આદિ-ત્રેવીસમા શ્રી પાસનાહ પ્રભુ કેરા પાય

હું પ્રણમું એકચિત થઇ લહી સગુરૂ પસાય. ૧

માતા સરસતિ દેવિ કન્હઈ એક સુવચન માગું

જે કવિરાજ આગઇ હૂઆ એ તેહ ચરણે લાગું. ૨

ધ્યાઈ શ્રી નવકારમંત્ર ચઝીદ પુરવ સાર

વણુવતાં એક જભડીએ ન લહીજઈ પાર. ૩

યશઝીરતિ જેહ નિરમલ એ જયસુંદર જેહ;

સંવેગનિધિ ગુરૂ ગણહર એ આરાધું તેહ. ૪

સાર શીખામણુ તણુ રાસ રચસૂં રસ આણી,

તે ભવિયણુ તમ્હે સાંભલઉ એ અવિચલ ફલ જાણી. ૫

અંત-વડતપગચ્છગણિગણિ સૂરિ, જેહ વાણી ગંગાજલપુરિ

શ્રી જયસેહરસૂરિવરો.

તાસ પાટ દીપઈ ગુણ જૂરિ, ગજપતિ શ્રી જિનસુંદરસૂરિ,
તપિજપિ નિરમલ ગણધર એ. ૨૩૩
તાસ પાટિ પુહુવિ ગુર ગુણુનિધિ, જેહનઈ નામિઈ લહીઈ સવિ
સિધિ, શ્રી જિનચણુસુરિંદ વરો.
વિજયરાજ તેહનઈ જે સોહઈ, નિરૂપમ જગહ તણાં મન મોહઈ
ઉવઝાય શ્રી જયસુંદરુ એ. ૨૩૪
તાસ સીસ ગુર લહીય પસાય, શ્રી સંવેગસુંદર ઉવઝાય,
રચિઉ રાસ એ રચડો એ.

પતરસંઈ અડતાહઈ સંવત્સરિ, માગસિર સુદિ દસમી ગુર
માનુષ્યપુરિ, નિતુનિતુ મંગલ જયકર એ. ૨૩૫
એકમનાં જે હિઇ ધરેસઈ, ભવનાં સઈનાં પાતિગ ધોસઈ,
હોસઈ સુખ તેહ અતિ ધણુ એ. ૨૩૬
કવિઆણુ કહઈ મઈ જાણુ અમળિઈ, રચિઉ રાસ એ કુદ્ધિ
પ્રમાણિઇ, નંદું જાંહું મેરૂ ગિરિ એ.

એ હિતસિખ્યા નિતુ હઈઇ ધરસ્યઈ, દુખસાગર તે નિશ્ચઇ તર-
સ્યઈ, શિવસુખ અવિચલ પાંમસ્યઇ. ૨૩૭

(૧) સં.૧૫૭૭ જેઠ શુ. ૧૫ ભૌમે. પ.સં.૭, જય. પો.૬૯. (૨) સં.૧૬૦૦ ફા. પૂર્ણિમા તિથી રવિવાસરે લિં ૫.સં. ૧૬-૧૧, રો.એ.સો. બી.ડી.૨૯૯ નં.૧૯૯૨. (૩) તપાગજાધિરાજ હંસસંજિમસૂરિ ગુરુમો નમઃ સં.૧૬૮૪ પો.શુ.૧૧ શુક્રે લિપિત શ્રીમાલ જ્ઞાતી સંગારહાર સંઘવી ચાવર પુત્રરત્ન સંઘવી હંસરાજ પદનાર્થ. પ.ક. ૧થી ૧૨૮ પં. ૧૭, ચોપડો, પ્ર.કા.ભં. (૪) સં.૧૬૫૪ આ.સુ. ૧, પ.સં. ૭, જિ.ચા. પો. ૮૩ નં. ૨૨૧૭. (૫) સં.૧૭૨૪ વીસા વર્ષે કા. વ. ૧૪ સોમે દેવકા પાટણુ ગ્રામે રિષ ઠરમસી લિ. પ.સં. ૧૦-૧૫, મ. જૈ. વિ. નં. ૪૦૫. (૬) સં. ૧૭૮૨ જ્યેં ૧૦ પ બુધે અણુહિલ પતને હંદેરપાટકે પૂર્ણિમાપક્ષે પ્રધાનસાખાયાં ભં ભાવપ્રભસૂરિશિં પ્રેમરત્નેન લિં તેજરત્ન પદનકૃતે. પ.સં. ૧૭, એક ચોપડામાં, જશ. સં.(૭) પ.સં. ૧૦-૧૩, સીમંધર. દા.૨૨ નં. ૨૫. (૮) પ.સં. ૧૩-૧૧, હા.ભં. દા.૮૦ નં.૪૨. (૯) પ.સં. ૩, એ. લા. નં. ૪૭૨૫. (૧૦) પ.સં. ૧૨-૧૪, ગ્રં.૩૫૦, લી.ભં. દા.૨૫. (૧૧) પ.સં. ૧૦-૧૪, ગાથા ૩૫૦, લી.ભં. દા.૨૫. (૧૨) પ.સં. ૨૬-૧૩, હા.ભં.

દા.૭૯ નં.૮. (૧૩) ભા. ૪. સન ૧૮૮૭-૮૧ નં. ૧૪૯૫. (૧૪) પ.સં. ૭૫-૧૫, જિ. વિ. (પુરાતત્ત્વમંદિર) (૧૫) સં. ૧૫૮૫ માગશિર વદિ ૧૦૨૧૦ પં. વિવેકધીરગણિના લિ. દ્વીસાવાલ જ્ઞાતીય સા. કૃષ્ણા પઠનાર્થ. પ.સં. ૧૨-૧૩, ડા. પાલજીપુર દા.૩૬. (૧૬) ખં.ભં.૧. (૧૭) પા.ભં.૩. (૧૮) માણેક ભં. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨ (વેગસુંદરને નામે), કેટલોગચુરા, જૈહા-પ્રોસ્ટા, સુપુગ્ધસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૦, ૩૯૫, ૫૦૯, ૫૬૪, ૫૭૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૬-૬૭, ભા.૩ પૃ. ૫૦૨-૦૩. પહેલાં સર્વાંગ-સુંદર નામ આપી પછીથી ઉપર મુજબ સુધાર્યું છે.]

૧૬૧. સિંહકુલ (મિવંદણિકગચ્છ દેવગુપ્તસૂરિશિ.)

(૨૮૫) મુનિપતિ રાજપિ ચરિત્ર ૨.સં. ૧૫૫૦(૮૫) વૈશાખ વદ ૭ રવિ
હુહા, વસ્તુ અને ચોપાઈમાં આપી કૃતિ છે.

આદિ -

ધુરિ વસ્તુ.

ગાયમ ગણુહર ગાયમ ગણુહર પાય પશુમેવિ,
નામિઈ નવનિધિ સંપજમ, સયલ સિદ્ધિ સેવકહ આપમ,
એકમના જે ઉલ્લગઈ ધરઈ ધ્યાન તિહિ લગધિ આપમ,
એ કર જોડી ચીનવઈ, દિઉ મઝ વાણિ વિશેષ,
બોલિસુ રાઉ મણિપતિ ચરી, કથાખંધ સુવિશેષ. ૧

અંત - ધયુ વૈરાગ્ય સેદિનિ ઘણેાં, કરિસુયં કાજ હવિ આપણું,
ઘણેા મહોચ્છવ ખેટિ કીધ, ઋષિ મુનિપતિ કનિહ દીક્ષા લીધ. ૬૦૦
ખેહું મુનિવર તેહનું ધ્યાન, પાલિ પંચ માહાત્મભાર,
ધ્યાનિ મૌન્ય તપ સોસી દેહ દેવલોકિ દેવ થયા ખેહ. ૬૦૧
તેહનું ધ્યાન હઈયા માંહિ આણિ, ખેહું એકાવતારી જાણિ,
મુક્તિપંથ તે જાસિ વહી, શુણ્ણ કથા સંક્ષેપિ કહી. ૬૦૨
સંવત પંનર પંચાસો જાણિ, વદિ વૈશાખ માસ મનિ આણિ,
દિનિ સપ્તમી રચિઉ રવિવાર, લણિ ગણિ તિહ હર્ષ અપાર. ૬૦૩
(૫૦૦) સંવત અઉદ પચ્ચાસીઈ જાણી વૈશાખ વદિ માસ મનિ આણિ,
દિન સપ્તમી રચિઉ રવિવાર લણતાં ગણતાં હરષ અપાર. ૨૧
એ ઋષિ મુનિપતિનો ચરિત્ર સાંભળતાં હુઈ દેહ પવિત્ર
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ અતિ મંગલચાર લણુધ ગણુઈ તિહિ જયજયકાર. ૨૨
(છવટે ઉમેરો. હા.ભં.ની પ્રતમાંથી)

હૂહા વસ્તુ ચુપઇ જાસ, કહિતાં કવિ ઉપજઈ ઉલ્કાસ
સાંભલતાં ઉપજઈ પ્રમોદ, એહ ચરિત્ર વૈરાગ્ય વિનોદ.

૧૫૫-૬ણીકગજ સોહિ ગણધાર, શ્રી દેવગુરતસૂરિ જયકાર
તાસ શિષ્ય સિંધકુલ ઇગ લણિ, સાંભલતાં નવ નીધ્ય અંગણુઇ.

(૧) ઇતિ શ્રી મુનિપતિ રાજરૂપિ ચરિત્ર સમત. અંથાઅંથ ૯૨૧
શુભ લવતુ. સંવત ૧૬૪૨ વર્ષે માગસરિ શુદ્ધિ ૧ ભૂમે...લખિત અહાન-
પુર મધ્યે ઇલપુરિ. શુભ લવતુ. કલ્યાણમસ્તુ શ્રી. પ.સં. ૨૩-૧૫, ભાવ.
ભં. (૨) પ.સં. ૪૦-૧૧, વી. પા. (૩) પ્ર.કા.ભં. (૪) સં. ૧૬૧૮ વર્ષે
આશ્વિન માસે. ટીપમાં ૧૫૮૫ સંવત ટાંક્યો છે અને તે વિશ્વસનીય છે.
પ.સં. ૧૯, પા. ભં. (૫) સં. સોલ અહોત્તરા વર્ષે માગશિર વદિ અષ્ટમી
સોમવારે સ્થિતવા હીરરતનસૂરિશિષ્ય ગણી ગુણરતન લી. અંભાલીયા
ગ્રામે લ. પ.સં. ૨૫-૧૫, હા.ભં. દા. ૭૯. (૬) સં. ૧૬૨૬ વૈ. સુદિ ૨
લિ. આગમગચ્છીય ધર્મરતનસૂરિભિઃ પ.ક. ૧૦૭થી ૧૪૩, ચોપડો, દે. લા.
પુ. લા. નં. ૧૧૨૦. (૭) સં. ૧૬૬૮ જ્યે. શુ. ૨ મંગલે પૂજ્ય શ્રી કલ્યાણ-
સાગરસૂરિ રાજ્યે ઉત્તરેનપુરે મુનિ કર્તિયંદ્રેણુકં લિ. પ.સં. ૩૧-૯થી ૧૩
કલ. સ. કોલેજ કેટે. વૈ. ૧૦ નં. ૬૩ પૃ. ૧૨૧થી ૧૨૩. (૮) સં. ૧૬૧૧
કા. ૫૦ ૧૩ ભૌમે હસ્ત નક્ષત્રે વિષંભ નામન યોગે લિ. અંચલગચ્છે વા.
ગજલાભગણિશિષ્ય ઋષિ શંકર પડનાથ નારદપુરે શ્રી વરકાણા પાશ્વ-
નાથ પ્રસાદાત્ પં. સમયલાભગણિ લ. પ.સં. ૧૯-૧૭, હા.ભં. દા. ૮૧ નં.
૪૬. (૯) પ.સં. ૨૬, ૫૮૭ કડી સુધીની અપૂર્ણ પણ સારી પ્રત, તિલકભં.
(૧૦) ભરઅચ્ચ બંદિરે સંવત વ્યોમ દ્વિપ ભુવન વર્ષે આસો માસે કૃત્ત-
પક્ષે ત્રયોદશી દિને ગ. ગજવિજયેન લિપિકૃત. પ.સં. ૨૧-૧૫, રાજકોટ
મોટા સંધનો ભંડાર. (૧૧) સં. ૧૭૬૫ માર્ગસીર્ષ વદિ ૫ બુધી લ.
વિનયત્રિભલેન અમ્રતપૂર મધ્યે વાસપૂજ્ય પ્રસાદાત્ પ.સં. ૩૦-૧૫, ખેડા
ભં. દા. ૬ નં. ૩૦. (૧૨) પૂજ્ય વરસંધજી શિ. ઋષિ રામજી લિ.
આત્માર્થે વેરાઉલ બંદરે સં. ૧૭૬૮ મહા સુદ ચૌથિ સુદે. પ.સં. ૨૧-
૨૦, ખેડા ભં. ૩. (૧૩) સં. ૧૬૦૦ આસો સુદિ ૩ બુધે સોહી ગ્રામે મુનિ
લાલજી પડનાથ. પ.સં. ૧૮-૧૫, મ. જૈ. વિ. નં. ૪૧૧. (૧૪) ઉ. ઇન્દ્રચંદ
શિ. ઉદયચંદ લિ. પ.સં. ૨૬, મહિમં પો. ૩૬. (૧૫) પ.સં. ૨૫-૧૩, વડા
ચોટા ઉ. પો. ૧૮. (૧૬) પ.સં. ૭૧-૧૧, હા.ભં. દા. ૪૯ નં. ૧૯. (૧૭) પ.સં.
૨૬-૧૬, પ્ર.કા.ભં. નં. ૧૫૦. (૧૮) જૂની પ્રત, પ.સં. ૨૩-૧૩, ડે.ભં. દા. ૭૦

નં. ૪૨. (૧૯) પ.સં. ૧૭-૧૭, મ. જૈ. વિ. નં. ૪૭૫. (૨૦) પ.સં. ૨૦-૧૫, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૦૪૧-૪૬૨. (૨૧) સં. ૧૬૭૬ લા. સુ. ૮ રવૌ શ્રી વજ્રચક્રી ગ્રામ મધ્યે લાં વાં શ્રી વિજયમૂર્તિગણિતા સ્વવાચનાય. પ.ક. ૨૫થી ૩૬, પં. ૨૧, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૦૭-૪૬૬. (૨૨) સં. ૧૬૭૬ આસાય બહુલે. પ.સં. ૨૨-૧૭, ડા. પાલજુપુર દા. ૩૬. (૨૩) સં. ૧૭૨૦ આષાઢાદિ વર્ષે લાં ૧૦ ૧૦ યુધે લાં પ.સં. ૪૩-૧૧, ડે. લાં. દા. ૭૦ નં. ૪૧. (૨૪) સં. ૧૬૪૧ આષાઢ વદિ ૫ શુક્રે. નિં વિં ચાલુસ્મા.

(એક જૂની પ્રતમાં રચ્યા 'સંવત્ પતરપચાસુ જાણિ' એમ આપેલ છે તેથી સં. ૧૫૫૦ રચનાવર્ષ અરાખર જણાય છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા. ૧ પૃ. ૯૦, લા. ૩ પૃ. ૫૧૫-૧૭. કૃતિ પહેલાં અજ્ઞાત કવિને નામે મૂકી પછીથી સિંહકુલને નામે ફેરવી છે. કૃતિના રચનાસંવત્ વિશે ઉપર થયેલી નોંધો જુઓ.]

૧૬૨. શાંતિસૂરિ (સાંડેરગચ્છ આમદેવસૂરિશિષ્ય)

જુઓ તેમના શિષ્ય ઈશ્વરસૂરિ નં. ૧૮૨.

આ શાંતિસૂરિ સં. ૧૫૯૭ સુધી અવસ્ય વિદ્યમાન હતા. (જુઓ લેખાંક ૩૩૫, પ્રાચીન લેખસંગ્રહ.)

સાંડેરગચ્છીય શાંતિસૂરિનો સં. ૧૫૫૨નો પ્રતિષ્ઠાલેખ જુ. ૨, નં. ૭૬૨માં પ્રકાશિત થયેલ છે. સં. ૧૫૦૩, ૬, ૮ના પણ લેખો છે. ઈશ્વરસૂરિ આ પહેલાં શાંતિસૂરિના શિષ્ય જણાય છે કે જેના સં. ૧૫૧૭, ૧૯ના બે લેખો જુ. ૨માં નં. ૮૫૦ અને ૫૪૦ પર છપાયેલ છે. “ઈશ્વરસૂરિના ‘લલિતાંગ નરેશ્વર ચરિત્ર’નો લે. સં. ૧૫૬૧ મારા વાંચવામાં આવેલ છે, રચનાસમય તે પૂર્વે સં. ૧૫૧૭-૧૯ની આસપાસ હોવો જોઈએ.” - પં. લાલચંદ.

(૨૮૬) સાગરદત્ત રાસ (દાન માહાત્મ્ય ઉપર) સં. ૧૫૧૭-૧૯ આસપાસ

“આ પ્રાકૃત અપભ્રંશ તથા ગુજરાતીમાં રચાયેલો ૧૩૭ ગાથાનો રાસ ખરેખર રસમય હોઈ તેમાં ગાથા, રાસઉ, કુંડલિઓ, ઘાત (ધત્તા), અડચણ, માલિનીરૂપક, જાપય, પાધડી (પદ્ધતિકા) રાસાખંધ વગેરે વિવિધ જોદો વાપરેલા છે. કાવ્ય ઉચ્ચ પ્રતિભા છે અને આ તેમજ તેમના શિષ્ય ઈશ્વરસૂરિકૃત ‘લલિતાંગચરિત્ર રાસ’ સંસ્કૃત તથા પ્રાકૃત કાવ્યોની સર-ખામણીમાં સારી રીતે જોડાં રહે તેમ છે.” ચિ. ડા. દલાલ. - પા. આદિ - વિમલકર-કમલ-પરિમલ મિલંત રાસંખ મંગલારાવ;

અમિય કમંડલ(સુ) પાણિ, પણમામિ સરસ્સયં(ઈ) વિ(દે)વિ. ૧
 સિદ્ધથો સિદ્ધથો, પસિદ્ધ પદ્મી પુરાણએ વીરો
 સિદ્ધથરાય પુત્રો, સુ(સિ)દ્ધથં દેહુ મહુ વયણું. ૨
 સિરિ આમએવ સૂરીસર-પયપઉમજુયલં વંદે
 લક્ષ્મી-સરસઠ(ઓ), સુપસના જસસ સેવાએ. ૩
 જંદંતરકલોલં, વન્નજલં સંતિસૂરિણા મહિયં
 સાધરચરિઅં સાધરસરિસં સરસં નિસામેહ. ૪

(૧) નવી લખાયેલી પ્રતિ, સે. લા. (પં. લાલચંદ). [આલિસ્ટઓષ
 ભા.૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૯૧, ભા.૩ પૃ.૫૧૮-૧૯.]

૧૬૩. કલ્યાણતિલકે (ખ. જિનસમુદ્રસૂરિશિ.)

જિનસમુદ્રસૂરિ પદસ્થાપના સં. ૧૫૩૦ સ્વ. ૧૫૫૫. (કલ્યાણતિલકનો
 સ્વયંલિખિત ગુટકાસંગ્રહમાં ગુટકો ૧ જ્ઞાનભં. ૧૫૬૯.)

(૨૮૭) મૃગાપુત્ર સંધિ ગા. ૪૪ સં. ૧૫૫૦ આસપાસ

આદિ - પ્રણમીય વીર જિજ્ઞેસર-પાયા, જસુ સેવઘ સુરવર નરરાયા,
 મીયાપુત્ર કહિસ હું ચરિત, સંધિ સંખંધિ સમરિસુ પવિત. ૧

અંત - એહ પ્રખંધ ઉપસમરસ ભરીયઉ, ઉત્તરઅજઝયણ થકી ઉદ્ધરિઉ
 શ્રી જિનસમુદ્રસૂરિ સુસીસઘ, કહધ કલ્યાણતિલક સુજગીસઘ. ૪૪

(૨૮૮) ધન્ના રાસ ગા. ૬૫ કે ૬૬ જેસલમેરમાં

આદિ - સમરિય સમરસ તણઉ નિહાણ, વીર જિજ્ઞેસર ત્રિભુવનભાણ
 વીર કહિઉ જે નવમઘ અંગે, ધન્ના સંધિ કહિસુ મનરંગે. ૧

શ્રી જેસલમેરમંડણ પાસં, પૂજતાં પૂરઘ મન અસ

અંત - તસુ પ્રભાવ કરિઉ સંધિ ખંધઘ, શ્રી જિનસમુદ્રસૂરિ સાનિધ્યઘ. ૬૪
 એહ સંખંધ અમીયમય વાણી, બોલઈ વીર જિજ્ઞેસર નાંણિ

અણુતરવાઈ નવમ અંગઘ, ઉવજ્જાય કલ્યાણતિલક મનરંગઘ. ૬૫

(૧) બંને એક ગુટકો, જિ. આ. (૨) ધન્નાસંધિ - સાધ્વી કનક-
 લક્ષ્મીશિ. સાધ્વી હર્ષલક્ષ્મી પકનાર્થ. પ.સં. ૪, અભય. નં. ૩૪૯૦. [મુપુગૂહ-
 સૂચી (અંતે કૃતિઓ), હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૫૬૨-ધન્નાસંધિ).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૧૯.]

૧૬૪. જિનસાધુસૂરિ (વૃદ્ધતપાગચ્છે જિનરત્નસૂરિ પદ્ધર)

કવિના ગુરુ જિનરત્નસૂરિ એ વૃદ્ધતપાગચ્છના છે. તેમના સં. ૧૫૦૭થી

સં.૧૫૪૪ સુધીના ધાતુપ્રતિમાલેખો મળે છે. તેમાં સં.૧૫૨૩નો લેખ તો આ દૃતિના રચનાસ્થલ સહુઆલાનો છે - યુ. ૧ નં. ૭૮૬. (નં. ૭૨) 'નલદવદંતી રાસ'ની પ્રત સં.૧૫૭૯માં ઉક્ત સહુઆલા નગરે જ આ કવિએ લખેલી છે. જુઓ પ. ૧૦૪. વળી યુ. ૧ નં. ૧૨૭૮નો સં.૧૫૬૮નો લેખ છે તેમાં "કુચુનાયર્ષિય" કા. પ્ર૦ શ્રી જિનસાધુસૂરિપદ્મે શ્રી જિનકીર્તિ-સૂરિભિઃ શ્રી સહુઆલીઆ ગચ્છે" એટલે ઉક્ત ગામ પરથી તે ગચ્છ કાઢનાર આ કવિસૂરિ હોય એમ લાગે છે. તેમનો સમય આ સર્વ પરથી સં. ૧૫૫૦ અને ૧૫૯૮ વચ્ચે અવશ્ય હોવો જોઈએ.

(૨૮૯) ભરતબાહુબલિ રાસ સં.૧૫૫૦ આસપાસ

આદિ - ભદ્રં આદિ જિજ્ઞેસરસસ સયલ', સોહગલચ્છીકરં

સુખં કવકિલ સામીઉં, પથદિંભુ દેવિદવંદી પથં

શ્રી સિદ્ધંત નિવાસિણી સરસઈ નિચ્યં કુરં માણસે

સંતુઠા જિનચયજ્ઞસૂરિ ગુરજો પાયા સદામો સુહં. ૧

નીચમણિ સેવક સંભારતીય, મણવંછિત દેવઈ ભારતીય

કર જોડી મગૂં ભારતીય, સા મઝ વયણિ વસુ ભારતીય, ૨

તુ મનવંછિત કવિત કરાઈ, તુ પણ કવીયણુ નામ ધરાઈ

ચૌહદ વિદ્યા હદયિ ભરાઈ, જુ સારદ સુપ્રસન્નાં થાઈ. ૩

મઝ મન જાણુઈ જિનયુણુ ગાઈ, આદિનાથ અહિનિસિ આરાહું

રસના રસ મઈ ઇણુ પરિ લેવુ, પઢમ જિજ્ઞેસર હીઈ ધરેવુ. ૪

અંત -

વસ્તુ

અધિર જાણીય ર એ સંસાર

જહાપોહ વિચારતાં ભરત રાઉ શ્રી જ્ઞાનિ વરીઉ

જિનશાસનિ જયવંત ચિર સાધુવેષ સુરદત ધરીઉં

પઢમ ચક્કાહિવ શ્રી ભરત કમિ કમિ પામિઉ સિદ્ધિ

શ્રી જિનસાધુસૂરીસ કહછ ભણુતાં ઉચ્છય રિદ્ધિ. ૩૨૦

શિત્રુજયગિરિ શિખરિ, જેઉ જિનવર આરાહઈ

મહાપૂજ ધમ્મ કરીય પ્રથમ જિન નિશ્ચલ ધ્યાઈ,

રાષ્ટ્રણિ રૂપહ હેઠિ ઋષભ જિન ભાવિ પૂજઈ

તે નર વંછિત લહછ મનહ સવિ કામિત પૂજઈ

તથગચ્છરાય મહિમાનિલય શ્રી જિનરત્ન સૂરીસવર

તસ પદિ સૂરિ સોહાકરણુ શ્રી જિનસાધુ સૂરીંદ ગુર. ૩૨૧

દાલ

પુરવર એ નયર સમૃદ્ધ સહુઆલા પુર-મંડાણ એ
જિનવર એ, શ્રી નેમીસ દુરિત તમોભર-ખંડણ એ
તેહ તણુ એ લહીય પસાઉ રચિઉ રાસ જય જય ગુરુ
પંડિતવર એ શ્રી સાધુકીર્તિ પય પ્રણુમી ગુણસાગર એ. ૩૨૨
છણુ પરી એ ઋસહજિણુદ વંશ ઈશ્વરકહ-મંડણ એ
તેહ તણુ એ ખેઉ સુત સાર મહિમા યોલિઉ તેહ તણુ એ
એહ તણુ એ જે દષ્ટાંતિ જિણુવર આણુ સિરિ વહઈ એ
તે નર એ ઘરિ નવનિધિ વંછિત કલ અહિનસિ લહઈ એ. ૩૨૩

(૧) સહુઆલા નગરે ભ૦ શ્રી જિનસાધુસૂરિણુ લેખિ. (કવિ સ્વહસ્ત લિ.) પ.સં. ૧૦-૧૫, ડે.ભં. દા.૭૦ નં.૬૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૧૬-૨૧. 'જિનસાધુ સૂરીસ કહઈ' એ શબ્દો પરથી જિનસાધુસૂરિ કર્તા હોવાનું ગણી શકાય. પરંતુ 'જિનસાધુ સૂરી'દ ગુરુ' એમ શબ્દો પણ મળે છે, તો એમના કોઈ શિષ્યની રચના હશે? 'સાધુકીર્તિ' પય પ્રણુમી' એમ પણ ઉલ્લેખ છે, તો સાધુકીર્તિ પણ કર્તાની ગુરુપરંપરામાં હશે?]

૧૬૫. હરિકેલશ (રાજગચ્છના ધર્મસૂરિ સ્થાપિત ધર્મઘોષ ગરછે જયશેખર પાઠક શિ.)

(૨૯૦) ભુવનભાનુ કેવલી અરિત્ર મલ્લયયંદ્રસૂરિ પદે પદ્મશેખર સૂરિ પદે વિજયયંદ્ર સૂરિ રાજ્યે લ.સં.૧૫૭૨ પહેલાં.

(૧) ચૈત્રગચ્છે શીલયંદ્રગણિશિ. શીલભદ્રે લખી. સં.૧૫૭૨, લીં. ભં. (૨) ગ્રં.૩૦૦૦, પ.સં. ૧૩૨, લીં.ભં. દા.૩૧ નં.૧૯. (૩) પ.સં. ૧૬૩, સંઘ ભં. ફેફલિયાવાડા દા.૩૬ નં.૧૨. (૪) પ.સં. ૪૬, સંઘ ભં. ફેફલિયાવાડા દા.૩૯ નં.૨૧. (૫) ગ્રં.૩૧૨૫, પ.સં. ૧૪૧, પ્ર.કા.ભં. દા.૬૦ નં.૫૪૮. (૬) લ.સં.૧૯૧૫, પ.સં. ૧૪૯, પ્ર.કા.ભં. દા.૯૩ નં. ૧૦૨૫. (૭) ગ્રં.૩૦૦૦, લ.સં.૧૮૩૬, લીં.ભં. દા.૫ નં.૩૩. [જેઠાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી (ભૂલથી હરિકુશલને નામે), લીંહસૂચી, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૮૮, ૧૩૪, ૨૧૯).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૭.]

૧૬૬. સુરેન્દ્રસ (ત૦ સુમતિસાધુસૂરિશિષ્ય)

સુમતિસાધુસૂરિ સં. ૧૫૧૮થી ૧૫૫૧.

(૨૯૧) પાસતથાવિચાર

આની અંદર પાસતથાના બોલ ઉપરાંત ૧૦૮ બીજા બોલ છે.

આદિ - એ અઠોતર સુબોલની સાખ ૪૫ આગમ ૮૪ સાસ્ત્ર પૂરે તો હું વેષધારી બીજાં ગૃહસ્થ હું કા એતલા બોલ નહી માંને ઉથાપે તે બોલ અણમાનવાનું જાય તે પાસે માગીઈ ૧ સચિત્ત ફલ ફલ પાવ નહી દીજઈ ન હોઈઈ.

અંત - ૧૦૮ એહનઈ ગુર કોઈ નહી એ અઠોતરસો બોલ હું કામત તણા તથાપણિશ્રી ગજનાયકશ્રી સુમતિસાધુસૂરી ચરણસેવી પં. સુંદરહંસ-ગણિઈ કાઢયા છે જે ૪૫ આગમનો જાણ હોઈ તે એ બોલનો ઉત્તર આપજ્યો નહીતર કદાગ્રહ છોડી શ્રી જિનધર્મ આદરજ્યોજી.

(૧) પ.સં.૨, વિજયપુર નં.૫૫૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૯૨.]

૧૬૭. ક્રીતિ'હર્ષ (કક્કસૂરિશિ૦)

(૨૯૨) સનતકુમાર ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૫૧ કાર્તિક શુદ્ધ ૧૫ ગુરુવાર

આદિ - સ્વામી જીરાપુલ્લિ નિવાસ, મુનિ સમરંતા પૂરછ આસ,
પય સેવછ અણ્ણદિણુ ધરણ્ણિક, પહિણુ પ્રણમિસુ પાસ જિણ્ણંદ. ૧
સરસતિ સામિનિ કરે પસાઉ, કાસમીર મુખમંડણ માછ,
નામ જપી કેસીય ગણધાર, ચરીય લણ્ણુ શ્રી સનતકુમાર. ૨
જિણ્ણસાસિણ જિણ્ણ ભાષિઈ ઈશ્મ, દાન સીલ તવ ભાવ સુરમ્મ,
ધર્મ તણા એ ચ્યારિ પ્રકાર, અધિકુ મહિમા સીલિ અપાર. ૩

અંત - શ્રી કક્કસૂરિ ગુરઆ ગુરરાય, મનસુદ્ધિઈ તસુ પ્રણમી પાય,
સાહ શ્રીરંગ તણ્ણઈ આગ્રહઈ, રચિઉ પ્રખંધ ભરીઅણ સંગ્રહઈ. ૨૩૧
પન્નર એકાવન્ન મઝારિ, કાતિ પુન્નિમે નિ ગુરવાર
કવિ ક્રીતિ'હર્ષ મનિ ધરી આણ્ણંદ, રચિઈ પ્રખંધ જન-
શ્રવણાનંદ. ૨૩૨

સીલપ્રખંધ લણ્ણઈ જે રંગિ, સવિ સુહ કમલા તાસુ ઉજંગિ.

એકમતા થઈ જે સાંભલછ, તેહ નરનારી અદ્વય્યાં ફલછ. ૨૩૩

(૧) ગા.૨૬૪, નવીન લિખિત, પ.સં. ૯-૧૪, વિ.ધ.ભં. (૨)

પ.સં.૧૧, પા.ભં. નં.૨. (૩) પ.સં. ૨૨, ગા.૨૩૩, શાંતિ. ભં. ખંભાત
દા.૧૧૨ નં.૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૯૧-૯૨, ભા.૩ પૃ.૫૨૧.]

૧૬૮. ક્ષમાકલશ (આગમગચ્છ અમરરત્નસૂરિ-સોમરત્નસૂરિ
—કલ્યાણરાજશિ૦)

અમરરત્નસૂરિના સં.૧૫૨૪, ૧૫૨૯, ૧૫૩૧, ૧૫૩૨, ૧૫૩૫
અને ૧૫૪૭ના અને સોમરત્નસૂરિના સં.૧૫૫૨, ૧૫૭૧ અને ૧૫૭૩ના
ધાતુપ્રતિમા પરના લેખ મળી આવેલ છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભાગ
૧ અને ૨.)

(૨૬૩) સુન્દરરાજ રાસ ર.સં.૧૫૫૧ વૈ. વદ શનિવાર

આદિ - દૂહા-રાગ ગુડી.

પહિલૂં પરમેસર નમી, આરાહિસુ અરિહંત,
ગાઈસુ શીલ સોહામણી સાંભલયો એકંતિ. ૧
સુન્દરરાય તણા ગુણ કેતા કહું મુખ એક,
શીલ કરી જગ ગાજતુ, કહીછ તે સુવિવેક. ૨

અંત - આગમગચ્છ જયવંતા એ, મા. સોમરત્ન સૂરીંદ,
અહનસિ ભવિયાં નિત નમુ એ, મા. જિમ હુઈ પરમાણુંદ. ૧૮૮
ક્ષમાકલસ મુનિ ઈમ ભણિ એ મા. ભવિયણ સુણુઉ એ રાસ,
શીલઈ સિવસુખ સંપજઈ એ મા. છૂટીઈ કમના પાસ. ૧૮૯
સંવત પનર એકાવનઈ એ મા. વદિ વૈશાખહ માસિ,
શનિવાર સોહામણુઉ એ મા. રચીઉ રાસ ઉલ્લાસ. ૧૯૦
શીલપ્રખંધહ જે ભણુછ એ મા. નરનારી સુવિચાર,
હરખઈ જે એ સંભલઈ એ મા. તેહ ધરિ જયજયકાર. ૧૯૧

(૧) સં.૧૬૭૨ કાતી. શુ. ૧ લખિતં ચરમ જિનદાસેન. ગ્રંથાગ્ર

સ્લોક સંખ્યા ૨૭૫ માઝનઈ, પ.સં. ૮-૧૩, વિ.ધ.ભં.

(૨૬૪) લલિતાંગકુમાર રાસ ર.સં.૧૫૫૩ ભાદ્રપદ વદ ૧૧ શનિ
ઉદયપુરમાં

આદિ - પહિલૂં સરસતિ પય નમી, આરાહી મનશુદ્ધિ,
પુણ્યપ્રખંધ હં ભણિસુ, આણી નિરમલ મત્તિ. ૧
પુણ્ય તણાં ફલ સાંભલુ, હઈછ ધરી બહુ ભાઉ,
એકમનાં આરાધતાં, ટાલઈ ભવ દહ દાહ. ૨
દાન સીલ તપ ભાવના, જિણુ ભાષછ એ ધર્મ,
કવીયણુ વલી વલી ઇમ કહઈ, સૂત્રકે એહજિ મર્મ. ૩
જે પાલઈ મન શુદ્ધિ સિઉં, સૂધી જિણુવર આણુ,

શીલહ ઉપરિ ચિત ધરઈ, તે નર ખરા સુખજી. ૪
 સીલિં સવિ સુખ સંપજઈ, શીલિં નિરમલ જુદિ;
 શીલિં દુખ સયલહ ટલઈ, પામીજઈ સહી સિદ્ધિ. ૫

*

(રાજા પાસે ફરિયાદ કરવાં જનાર દોશી, ફડિયા અને નેસ્તીઓનાં નામ ગણાવતાં કવિ કહે છે કે :)

આસડ પાસડ નઈ પદમસી, જૂઠઉ, વચરૂ આવઈ હસી;
 નેસ્તી તેડાવઈ અતિસાર, મમલ તણુઉ વસ્રે નહીં પાર. ૫૩.
 લડસડ હીંડઈ ઉતાવલા, ખોલઈ ખોલ સદા તોતલા;

અંત - ધર્મ પસાઈ વંછિત સિદ્ધિ, ધર્મિઈ પામીજઈ નવ નિદ્ધિ;
 ધર્મ તણુઉ મહિમા જઈ ધણુઉ, કવિ કહઈ ભાવિં સહુઈ સુણુઉ. ૧૬
 હુંઅ ન જાણું કાંઈ મૂલિ, સમળાં કરીયણુની પગધૂલિ;
 અધિકું ઉછડું કાધું જેહ, ક્ષમાવઉં કરે જોડી ખેહ.
 સંવત ૧૫ પનર ગઈપનઉ સાર, વદિ ભાદ્રવા તણુઉ શનિવાર;
 ઈગ્યારિસિ દિનિ રચી ચુપઈ, સભા સમક્ષહ પૂરી હુઈ. ૧૮
 આગમગરજ અછઈ સુવિચાર, શ્રી અમરચણુ સૂરીસર સાર;
 તાસ પટોધર અતિ ગુણુવંત, શ્રી સોમરતનસૂરિહ જઈવંત. ૧૯
 ભવિયણુ અહિનિશિ વંદઈ જેહ, રિદ્ધિ અનંતી પામઈ તેહ;
 તસ પંડિત કહયાણુહ રાજ, તસ મુખ ભેટિં સીઝઈ કાજ. ૨૦
 જિહયપુરિ જગિ કહીઈ સાર, નિવસઈ શ્રાવક તિહાં સુવિચાર;
 અંદ્રપ્રભ જિન તણુઈ પસાઈ, અલીય વિવન સવિ દૂરિ પલાઈ. ૨૧
 ભણઈ ગુણુઈ અહિનિશ સંભલઈ, પાપપડળ સવિ દૂરિં ટલઈ;
 ક્ષમાકલસ મુનિ કહઈ સુવિચાર, નિતુનિતુ તેહ ધરિ જય-
 જયકાર. ૨૨

(૧) સં. ૧૬૨૬ વર્ષે જૈન શુદ્ધિ ૫ દિને લિખિત. જેસં ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૬૩-૬૫.]

૧૬૬. મૂલપ્રભ ? ભાવપ્રભ ?

(૨૬૫) ગજસુકુમાલ સંધિ ૨. સં. ૧૫૫૩[?]

આદિ-દેસ સોરઠ દ્વારાપુરી, નહેમુ તિહાં વાસુદેવૂ એ
 દસઈ દસાર સિઉ રાજુઉ, અંધવ શ્રી બલદેવૂ એ,
 જરે જરે સ્વામી સમોસર્યા, હરષિઉ ગોપીનાથૂ એ,

નેમિજી વંદણિ અલજ્યુ, અલજ્યો યાદવ સાથૂ એ. ૭૨૦

(રાગ ધન્યાસી જીવ સમરિ સમરિ નવકારની ઢાલ, રાગ અસાહરી, ઢાલ સાહેલડીની, રાગ દેશાષ, રાગ ધન્યાસી, હી'ડોલડાની ઢાલ, ગયસુ-કુમાલની, પછી)

અંત - ઢાલ થૂલિભદ્ર કેરી નારિ.

માતા તણુઈ મનિ મોહ, કુંઅર સંભારઇ

વલીવલી હીઅડઇ દુઃખ ધરઇ એ. ૬૫

રયણી વધરણિ નવિ જાહ, સૂતાં સાથરઇ

કુંઅર કુંઅર ઝખી ભણુઇ એ. ૬૬

રયણિ કિમ નવિ જાઈ, ચંદા રથ ખેડિ લાઇ

તું વેગિ થઈ એ, હૂં હઇ આનંદ હેજિ

પ્રહિ જીગમિ મિહું કુંઅરનઇ અલજઇ એ. ૬૭

(૧) અપૂર્ણ, એક ચોપડો, પ.ક.૮૭થી ૯૦, જશ. સં.(૨) પ.સં.

૫, અમ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૯૫, ભા.૩ પૃ.૫૨૩. એક પશુ કર્તાનામ કે રચનાસંવત માટે ઉદ્દૃષ્ટ ભાગમાં કોઈ આધાર નથી.]

૧૭૦. જયરાજ (પૌ. મુનિચંદ્રસૂરિશિ.)

મુનિચંદ્રસૂરિ એ ચારિત્રસુંદરસૂરિની પાટે ભીમપદ્મીય પૂર્ણિમા ગચ્છમાં થયા છે અને તેમના સં.૧૫૫૮, સં.૧૫૭૮ તથા ૧૫૯૧ના ધાતુપ્રતિમા પરના લેખો મળી આવ્યા છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧ અને ૨.)

(૨૯૬) મત્સ્યોદ્ધર રાસ [અથવા ચોપાઈ] ૨.સં.૧૫૫૩

આખો રાસ ચોપાઈમાં છે.

આદિ - વસ્તુ

દેવ અરિહંત દેવ અરિહંત સિદ્ધ પ્રણમેવિ,

આચારિજ ઉવઝાય સવિ, નમું સાધુ સરસતિ સામિણિ,

કવીયણ જણ મુખમંડણી, દેઇ બુદ્ધિ વર હંસગામિણિ,

મત્સ્યોદ્ધરિ સુખ પામીઆ, પુણ્ય તણુઈ પ્રમાણિ,

દુઃખ પામ્યા તે સંભલુ, અંતરાય ફલ જણિ. ૧

અંત - પૂનિમ પક્ષ મુનિચંદ્રસૂરિ રાજ, તાસુ સીસ જંપઇ જંધરાજ;
પનર ત્રિપન્ન કીધુ રાસ, ભણુઇ ગુણુઇ તેહ પૂરિ આસ. ૫૭

*

એ રાસ ભણુઈસિધ કાનિ સુણિસિધ, પુણ્યના ફલ જાણિસિધ,
ધનદિ કાધાં ધર્મકારણિ, અંતરાઈ ટાલસિધ. ૧૬૦

ચુપનઈ બંધઈ કાધુ રાસ મત્સ્યોદર તાણુ,
હર્ષ જિલટ હીઈ આણી, ભવીય એકમનાં સુણુ. ૧૬૧

(૧) સંવત ૧૬૨૬ વૈ૦ સુદિ ૧૪ સિ૦ આગમીય ધર્મરત્નસૂરિભિઃ
ચોપડો, પ.ક. ૧૪૪થી ૧૫૩, દે.લા.પુ.લા. નં.૧૧૨૫. (૨) પ.ક. ૧થી ૭
પં.૧૨, ૧૩ પાનાની પ્રતમાં, મ.જૈ.વિ. નં.૪૭૬. (૩) પ.સં. ૭-૧૪,
ડા.અ.ભં. પાલણુપુર દા.૩૬. (૪) પ.સં. ૬-૧૫, વિમલ૦ (૫) પ.સં. ૮-૧૩,
લા.સુ. (૬) ઇતિ શ્રી મત્સ્યોદર રાસ સંપૂર્ણ. સં.૧૬૭૨ વર્ષે શતિશેષરગણિ
તત્ત્વ શિ. જ્ઞ૦ કુચરજી લખતં. ગુ.વિ.ભં. [જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂડસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૯૫, ભા.૩ પૃ.૫૨૩-૨૪.]

૧૭૧. હંસધીર (ત. હેમવિમલસૂરિ-દાનવર્દનશિ૦)

(૨૯૭) + શ્રી હેમવિમલસૂરિ કાગ ૨. સં. ૧૫૫૪ આવણુ

પૃ.૭ ટૂંકતું સુંદર ઝડઝમકવાળું કાવ્ય છે.

આદિ - અહો મન ધરી સરસ તે સરસતી, વરસતી અવિરલ વાણિ,
સરિ તપગજપતિ ગાઈસું, ભાવિસ્થું નિત સુવિહાણિ. ૧

હેમવિમલ સૂરીસર ઇસર કિર અવતાર,
અણુદિણુ મયણુનિવારણુ, તારણુ સયલ સંસાર. ૨

અંત - હેમવિમલ ગજનાયક, દાયક મુગતિ વિલાસ,
મત પૂર્ણ ગિરિ મંદર, કંદર ગિરિ કવિલાસ. ૫૫

દાનવર્દન વર પંડિત, દંડિત વાદીય વીર,
ચરણકમલિ અલિજ મલિ એ, રમલિ એ રસિ હંસધીર. ૫૬

સંવત પતર એ ચઉપનઈ, જીપનઈ બુદ્ધિપ્રકાસિ;
કાગ રચિઉ સમહુતરઈ, પૂરનઈ આવણુ માસિ. ૫૭

[હેજૈસાસૂચિ ભા. ૧. (પૃ. ૫૧૨).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્યસંચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૯૮.]

૧૭૨. ધર્મદેવ (પૌ૦ ગુણધીરસૂરિ-સૌભાગ્યરત્નસૂરિશિ.)

પૂર્ણિમાગચ્છના ગુણધીરસૂરિના ધાતુપ્રતિમા પરના લેખ સં. ૧૫૧૬,
૧૫૧૮, ૧૫૧૯, ૧૫૩૮ના ગળ્યા છે. - લેખાંક ૧૦૯ અને ૯૬૦, ૧૬૬,

૧૯ અને ૧૦૨૨, અને ૩૪૬, ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભાગ ૧લો - અને ૧૫૩૧નો લેખ ભાગ ખીજના લેખાંક ૭૫૦માં છે. તે પરથી જણાય છે કે તેઓ ગુણસમુદ્રસૂરિના પદ્ધતિ હતા. તેમના પદ્ધતિ સૌભાગ્યરત્નસૂરિના પદ્ધતિ ગુણમેરુસૂરિ હતા કે જેનો સં. ૧૫૮૮નો ઉક્ત ભાગ પહેલાંના લેખાંક ૧૦૭૦માંનો લેખ મળે છે, અને સં. ૧૫૯૧નો લેખ ભાગ ખીજના લેખાંક ૨૯૨માં મળે છે.

(૨૯૮) હરિશ્ચંદ્ર રાસ ર.સં. ૧૫૫૪ આસો શુદ્ધિ ૬ જૂના મહેસાણામાં આદિ -

વસ્તુ

આદિ જિણવર આદિ જિણવર પ્રમુખ ચઉવીસ
અરિહંત પ્રણમવિ સિદ્ધિ પુણ્ય પુંડરીક ગોચરમ સ્વામીય,
શાસનદેવતિ સારદા સયલશુદ્ધ સાનિધ પામીય.
શ્રી સૌભાગ્યરત્નસૂરિ ગુરુ પુનિમપક્ષિ પવિત્ર,
તસુ આદેશિહિં હ રચૂં હરિચંદ્ર રાય ચરિત્ર. ૧

દૂહા

ત્રિહું ભુવણે ધક્કજિ સહી, કર્તા હર્તા કર્મ
કર્મિ સુખદુખ સંપન્ને, કર્મિ ધર્મ અધર્મ. ૨

અંત - સંવત એ પતર ચઉપત્તિ માસ આસો પક્ષ ઉજલઈ,
છઠ્ઠી એ શાલનયોગિ મૂલ રવિ સંયોગિ અતિ મલિઈ એ,
જુનઈ એ મહિસાણા પાદ્રિ સાનિધિ શ્રી શાંતિનાથનઈ એ,
શ્રી સંધનઈ એ ભણિવા કાળિ, વાંચવા મુનિજન સાધનઈ એ. ૮૧
ગણધર એ પુનિમપક્ષિ શ્રી ગુણધીરસૂરિ પાટધર
દિનદિન એ અતિ ઉદયવંત શ્રી સૌભાગ્યરત્નસૂરિ ગુરુ,
તેહ તુ એ જડમતિ શિષ્ય પણ પાસ ધર્મદેવગણિ વર એ
તીણઈ એ હરિચંદ્ર રાય રાસ રચિઉ અતિસુંદર એ. ૮૨
રસ પોષતાં એ હુંતા ઠામ, વિસ્તર કરં પુણ્ય કેતલુ એ,
સંક્ષેપતુ એ ન હુઈ વાંક આં કહીઉ તુહે એતલુ એ
જે ભણે એ સાંભળે એય સરસ રાસ ઉદમ ભરી એ
વાધઉ એ લક્ષ્મી નિત મંગલ હોજ્યો તેહ ધરિ એ. ૮૩

વસ્તુ

બવ ભૂતલિ, બવ ભૂતલિ અચલ ગિરિ મેરૂ
અષ્ટકલા ચલ જીવ પુણ્ય સકલ દ્વીપ તેહ સાયર

જનવ આકાશ સુધિર ધ્રુ તાર નક્ષત્ર ગ્રહ શશિ દિવાયર
તાં લગઈ હરિચંદ્ર રાસ એ યસં નાંદઉ અતિ સુવિચાર
ભણતાં ગણતાં નિસુણતા હોજ્યો નિત જ્યકાર. ૨૮૪

(૧) પ.સં. ૯-૧૮, રતન. ભં. દા.૪૩ નં. ૭૧.

(૨૬૯) અન્નપુત્ર રાસ ર.સં. ૧૫૬૧ ચોમાસામાં, સીણીજી ગામમાં
આ રાસમાં દુહા, ચોપાઈ ને વસ્તુ એ ત્રણુ છંદ છે.

આદિ - આઠ મહા સિક્કિ પામીઈ, સમરે જ્ઞેહને નામિ,
પ્રણમું જિનવર આઠમે, શ્રી અંદ્રમલસ્વામિ. ૧
ગોચમ ગણુહર પય નમી, સમરી સારદ માય,
સહિ ગુર વંદી વર્ણવું, અન્નપુત્ર વર રાય.

અંત - પૂનિમપક્ષિ કરઈ જ્યકાર, શ્રીગુણધીરસૂરિ પારિ શંગાર,
શ્રી સૌભાગ્યરતન સૂરીશ, સુનિવર ધર્મદેવ તેહનુ સીસ. ૭૭
સંવત ૫૧૨ એકસઠં નામિ, રહિયા ચઉમાસિ તે સીણીજી
આમિ,

શ્રી અંદ્રમલ સ્વામિ ચરિત્ર, વાંચું ચઉમાસી પુસ્તક તત્ર. ૭૮
અન્નપુત્રની કથા રસાલ, તસુ ધુરિ ભાષી છંદ સુવિશાલ,
તિહાં તણું શ્રી સંઘ સુજણ, વીનવંદ તેહનું સુણી વણાણ. ૭૯
સુલલિત આણી ચઉપદ બંધ, એહ કથાનુ કર પ્રબંધ,
ધર્મદેવ પંડિતિ કરિઉં પ્રબંધ, માહિ આણિઉં છંદ સર્વ
સંબંધ. ૮૦

પ્રબંધ કાનુ કરિઉં આક્ષેપ, કાંઈ નવિ કીધુ વર્ણન ક્ષેપ,
તુહંધ સુપદ સંખ્યા મિલી, ત્રિણિસઈ નઈ જ્યાસી વલી. ૮૧
પ્રબંધ અન્નપુત્ર ભૂપતિ તણુ, ઉઘમ આણી ભવીયણુ ભણુઉ,
ભણુતાં હુછ નિર્મલ બુદ્ધિ, ભણુતાં હુંઈ મંગલ રિક્કિ, ૮૨

(૧) સં. ૧૫૧૪ વર્ષે આસો શુદ્ધિ ૧ ભોમે સિખિતશ્ર. વિ. ધ. ભં.
(૨) સં. ૧૬૭૮ કા. ૧૦ રવૌ સિ. સોમલાગ્રામે. પ.સં. ૧૪-૧૫, લીં. ભં.
(૩) અમ. (૪) સં. ૧૬૧૦ ચૈ. શુ. ૧૧ બુધવાસરે લખાપિતં ગ. વિજ-
યસોભા તસ્ય શિષ્યણી ગ. રત્નશોભા પડનાર્થ. પ.સં. ૨૬-૨૭, વિ.તે.ભં. નં.
૩૩૪૧. (૫) સં. ૧૬૩૫ કા. વ. ૪ સોમે મીઠૂયા ગ્રામે લ. પ.સં. ૨૧-૨૩,
સીમંધર. દા.૨૪ નં. ૭. (આમાં લાવણ્યસમયકૃત ગર્ભવેલી પણ છે.) (૬)
પ.સં. ૧૯-૨૩, અપૂર્ણ, હા. ભં. દા. ૮૨ નં. ૨૧૦. (૭) ભાં. ઇ. સન

૧૮૬૧-૫ નં. ૧૫૭૧. (૮) સં. ૧૮૫૫ વાર ભૂગૌ પાટણ નયરે પ.સં. ૧૪-૧૪, હા. ભં. દા.૮૨ નં. ૬. (૯) સં. ૧૮૭૦ ચેત્ર વ. ૪ વાર ભૂગુ લિ૦ ખેટકપૂરે ભીલભંજન પ્રાસાદે. પ.સં. ૧૨-૧૭, સુ. લા. ખેડા. [ડિકેટલોગ-ભાઈ વો. ૧૯ ભા. ૨, મુપુગૂહસૂચી, લી'હસૂચી.]

(૩૦૦) વજ્ર(વયર)સ્વામીના રાસ ર.સં. ૧૫૬૩

આદિ -

જિમ સહકારે ડોચલ ટહુકે—એ હાલ

ત્રિભુવનનાયક નયણાનંદો, પહિલું પ્રણમું વીર જિણુંદો

તિતથેસર ચોવીસમો એ, તસુ એકાદસ હુઆ ગણુધર,

કેવલનાણી તે સવિ ગણુધર, તે આદિ ગાયમ નમું એ. ૧

અંત - હવણાં એ ત્રિણિ છે શાખા, ચોથી નિવૃત્તિ નિવૃત્તિ એ

ત્રિણ્ય એ કહી મૂલિ વયર શાખા જગ દીપતી એ

તુ હવિંએ કેાટિ ગણુ મુખ્ય વયર શાખા તિણિં ચંદ્રકુલિ એ

ગિરો એ પૂનિમપક્ષિ પૂનિમ ચંદ્ર જિમ નિર્મલી એ. ૧૦૭

હુઆ એ શ્રી ધર્મદોષસૂરિ અન્યય શ્રી ગણુધર ગુરુ એ,

તેહને પાટે જયવંત શ્રી સૌભાગ્યરત્ન સૂરિવરિ તેહનુ એ,

લહીઅ પસાય રંગે ધર્મદેવ મુનિવરઈ એ,

રચ્યો એ રાસ રસાલ પતર તસકિ સંવતસરી એ. ૧૦૮

હું તો એ મૂરિખ માંહિ શ્રી વયરસ્વામીનું ચરિં ઘણું એ

એક મુખે એ તે ન કહાઈ કહ્યું સંક્ષેપે કિંપિ પુણ,

ભણવો એ ત્રણ કાલ વયરસ્વામિનું રાસ રસે

ગુણવો એ મંગલ કાજિ પર્વ વિવાહ દિવસિ નિસિ ૧૦૯

નવનિધિ એ શ્રી વયરસ્વામિ રાસે નવા કિમ સૌખ્યભર,

પૂરે એ ચીંતવ્યું એક રાસ ચિંતામણિ નામધર

અપૂરવ એ એ શ્રીરાસ, ગણસે જે નિત નારિ નર

લહિસિ એ તે સૌભાગ્ય મંગલ રિદ્ધિ સંતાન નર ૧૧૦

(૧) શ્રી આગમગચ્છે પૂજ્ય મહોં મુનિરાજશિં મુનિ વિદ્યાવલ્લભેન સં. ૧૬૧૦ શ્રા. વદિ ૮ થનો. વિ. ને. ભં. નં. ૩૨૧૦. (૨) પ.સં. ૬-૧૫, લીં. ભં. દા.૩૦ નં. ૧૨. (૩) પ.સં. ૭-૧૩, લીં. ભં. દા.૩૦ નં. ૫. (૪) પ.સં. ૭-૧૨, હા. ભં. દા.૮૦ નં. ૩૬. (૫) પ.સં. ૭-૧૩, હા. ભં. દા.૭૦ નં. ૧૧૧. (૬) સં. ૧૬૨૬ આસાઢ શુ. ૧૧ આગમીય ધર્મરત્નસૂરિભિઃ ચોપડો, પ. ક. ૧૦૩થી ૧૧૨, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૨૫.

(૭) પ.સં. ૮-૧૨, શે. એ. સો. ખી. ડી. ૨૬ નં. ૧૯૫૮. (૮) છતિશ્રી
વચસ્વામિ ચિંતામણિ રાસ સમાપ્ત. સં. ૧૬૪૧ વર્ષે ભાદ્રવા વદિ ૧ પડવે
ગુરવાસરે લીંબકાસી ગ્રામે લિખિત. મ. ખ. (૯) ખં. ભં. ૧. [લીંબસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૦૮-૧૦, ભા.૩ પૃ.૫૩૬-૩૭.]

૧૭૩. કુશલસંયમ (ત. હેમવિમલસૂરિ-કુલવીર અને કુલધીરશિ.)

હેમવિમલસૂરિ આચાર્યપદ સં. ૧૫૪૮ સ્વ. ૧૫૬૮.

(૩૦૧) હરિખળનો રાસ [અથવા ચોપાઈ] ર.સં. ૧૫૫૫ મહા શુદ્ધ ૫
આદિ - પહિલું પ્રણમઈ પાસ જિન, શરણલિનઉ રાય,

મનવંછિત આપછ સદા, સેવછ સુરપતિ પાય. ૧

ગુર ગોચમ ગણધાર તું, ગિરઉ લીજછ નામ,
જિણિ નામિ નગિ પામીઈ, આઠછ સિદ્ધિ અભિરામ. ૨

અંગૂઠછ અમૃત વસઈ, લાજિ તણઉ ભંડાર,
પહિલઉ ગણધર વીરનઉ, છુધિ તણઉ દાતાર. ૩

કાસમીર મુખ મંડણી, કવીયણ કેરી માય,
સારદા નમું તે સહી, તૂઠી કરછ પસાય. ૪

ષટ્દર્શન વિખ્યાન જે, આપછ અવિરલ છુધિ,
બ્રહ્માણી જે જ્યોતિમય, કરછ કવિતની સિધિ. ૫

વીણા પુસ્તક ધારણી, હંસાસણિ સરસતિ,
દયા કરીનછ મૂંહનઈ, દેયો નિરમલ (ભ)તિ. ૬

શ્રી સરસતિ સુપસાઉલછ, નવરસ સરસ સાગર નાંમ,
કહું પ્રબંધ હરિખલ તણઉ, ખેલઉ અતિ અભિરામ. ૭

અંત - હરિખલ ચરિત્ર તણઉ નવિ પાર, પઢતાં ગુણતાં હર્ષ અપાર,
દુહા વસ્તુ અનછ ચઉપછ, નવરસ સરસ કથા એ હૂઈ. ૧૬૬
વિક્રમ નવિ સંવત્સર પંનર પુણ્ય પુણ્યપંન,
વરસ મજ્જમિ માહા સુદિ પંચમ એ, રાઉ સિરિ હરિખલ પ્રબંધ.
ભણછ ભણાવઈ જે નર સંભલછ, તિહિ ધરિ મંગલ આરિ,
ઠામિ ઠામિ નિવ જયજયકાર, ઋધિ વૃધિ પામછ અનિવાર. ૧૬૮
તથગચિ શ્રી ગુરુ અવિચલ ભાંણ, માંનછષ્ટ દર્શન જસુ આણ. ૬૫
અભિનવ ગોચમ સ્વામિ સમાન, શ્રી હેમવિમલસૂરિ મહિમાનિધાન,
તાસ સીસ પંડિત કુલવીર, ખીજે ખંધવ શ્રી કુલધીર. ૬૬
શ્રી ગુણ શીલિં સોહામણા, જસુ અંગિ ગુણ દીપઈ ઘણા,

તે ગુરૂ પાંખી વચન વિસેસ, હરિખલ ચરિત્ર બોલિઉં લવલેસ. ૬૭
સાંભલતાં સવિ પાતક ટલઇ, લણુતાં મનહ મનોરથ ફલઈ,
ચારિ ખંડ ચઉપટ ચઉસાલ, ચતુર્થ ખંડ બોલિઉં સુવિશાલ. ૬૮
કુશલસંયમ કવિ ઇંમ ઉચ્ચરઇ, પલણુતાં સંપદ વિસ્તરઇ.

(પત્ર ૨૮ પ્ર. કા.) ૩૬;

(૧) આમાં ૪ ખંડ છે. સં. ૧૬૨૬ જેટ શુદ્ધિ ૬ લિખિતં ગ્રં. ૧૦૫૦
ધર્મરત્નસૂરિ લિખિતં. પ. ક. ૧૫થી ૫૯, ચોપડો, દે. લા. પુ. લા. નં.
૧૧૨૫. (૨) ઇતિશ્રી કુશલસંયમ વિરચિતે નવરસ સીંગાર નાગિન હરિ-
ખલ પ્રખંધો ચતુર્થખંડઃ સંપૂર્ણ. ગ્રંથાગ્ર શ્લોક સંખ્યા ૯૨૫ સર્વ
અક્ષર સંખ્યા ૨૯૬૦૦ સંખ્યા સંવત્ ૧૬૭૭ વર્ષે ભાદ્રવા વદિ ૬ ગુરૂ
લિખિતં. પંડિત શ્રી ૫ શ્રી હર્ષવિજયગણિ શિષ્ય ગણિ લાલવિજયેન
આજવાડાઆ ગ્રામે. પ.સં. ૨૦-૧૭, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૫૩૪. (૩) સં.
૧૬૮૪ ચૈ. વ. ૫ રવૌ ચતનનગરે સા રામજીજી ક. ભોજકેન લિ. સાધ્વી
લીલા પઠનાર્થ. શ્રી પદ્મસાગરસૂરિગચ્છે વિદ્યુત(પુરે) પ.સં. ૪૧-૧૨,
ડા. ભં. પાલણુપુર દા. ૩૬. (૪) સં. ૧૬૬૭ આસો શુ. ૧૫ થનો ભંજુગ્રામે
મુનિ લલિતસાગર લિ. ડા. ભં. પાલણુપુર દા. ૩૬. (૫) પ.સં. ૩૨-૧૩,
ડે.ભં. દા.૭૦ નં. ૫૮. (૬) પ.સં. ૫૦-૧૦, ડે. ભં. દા.૭૦ નં. ૫૭.
(૭) ચેલા ચંદ્રવિવેક મુનિ લખિતં ઘૂઘરા ગ્રામે. પ.સં. ૨૪-૧૮, લે. વ.
ભં. દા.૯ નં. ૪૫. (૮) સંવત્ ૧૬૪૦ આસો શુદ્ધિ ૩ રવૌ આગમગચ્છે
ધંધૂકપક્ષે સોભાગ્યસુંદરસૂરિ તત્પરિવારેન ભં ધર્મરત્નસૂરિ લં પવતણી
હેમશ્રી તત્પરિવારેન ઋષિણી અહિમશ્રીગણિ તત્પરિવારેન ઋષિણી હર્ષ
શ્રી ચેલી લાલાં પઠનાર્થ. ગ્રં. ૧૦૫૦ શ્રી સંખ્યાસ્વરા ચાર્ધનાથની રક્ષા.
પં. જયસુંદર લિ. દેકપુર મધ્યે ચાતુર્માસં પહેલું પાનું નથી, વી.ઉ.ભં.
(૯) પ.સં. ૨૩-૧૪, છેલ્લું પાનું નથી, વી.ઉ.ભં. દા.૧૭. (૧૦) પ.સં.
૩૯-૧૧, વિ.ને.ભં. નં. ૪૬૨૦. (૧૧) મુની કેસરવિજિ પન્થાંસ લ. શ્રી
પંચ પરમેશ્વરી પ્રસાદાત્ શ્રી ઉન્હા નગરે. પ.સં. ૨૬-૧૬, ઘોઘા ભં. દા.
૧૬ નં. ૧૭. (૧૨) સં. ૧૬૪૨ પં. સ્કલયંદ્રગણિના. નિ.વિ. ચાણુસ્મા.
(૧૩) સં. ૧૬૯૭ જેટ શુદ્ધિ ૧૦ રવૌ શ્રીપૂજ્ય મેઘાજી શિં મુતી લિં
ઋં આંખા પઠનાર્થ. ઋ. સવસીજીની પ્રતિથી લખી ઉતારઉં જિ સહી
૩ થલોહરમધ્યે નવા ઉપાસરા મધ્યે લખ્યો જિ ઋ. આંખાની પ્રતિ જિ

સહી ૩. પ.સં.૨૪, ગોડીજી. નં.૪૭૬. (૧૪) પ.સં.૨૮, પ્ર.કા.ભં. (૧૫) પં. અજયસાગર લિખિતં શ્રી સંકરાણિ ગ્રામે સં.૧૭૪૧ વર્ષે. વિ.ધ.ભં. [જૈહાપ્રોસ્ટા, સુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈસાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૩૯૪, ૪૬૮).]

(૩૦૨) સંવેગદ્રુમ મંજરી

આમાં કોષાદિનાં ફલ, અનિત્યાદિ બાર ભાવનાતું સ્વરૂપ છે. દુહા, ચોપાઈ મુખ્યપણે છે. થોડી દાસો છે.

આદિ - સકલરૂપ પ્રણયમો અરિહંત, સમરી સાધુ સદા ગુણવંત,
શ્રી સિદ્ધાંત શ્રુતધર રાઉ, બુદ્ધિતાણુ જેણિઈ કરિઉ પસાઉ. ૧
હં પણિ અજઉં મૂરખ મૂલિ, સવિહું સુકવિતાની પગધૂલિ.
બોલિસુ વીરવચન મનિ ધરી, એ સંવેગદ્રુમ મંજરી. ૨
જીવ સવે સહજિઈ અતિ વિમલ, દરસન જ્ઞાન ચારિત્રઈ સકલ,
બાંધઈ છોડઈ એકજી કર્મ, કમ મરે(ઈ) હિત પામઈ શિવશર્મ. ૩

અંત -

વસ્તુ

નમિય જિનવર નમિય જિનવર અપર અરિહંત,
સમરી સહયુગુ સાધુ સવિ, દયામૂલ જિનધર્મ નિશ્ચલ.
શ્રુતદેવી સુપસાઉલઈ, સુણી સુગર ઉવએસ મંજુલ,
કુશલસંજમ કવિ ઇમ ભણુઇ, એ ચઉપઇ રસાલ.
સંવેગદ્રુમમંજરી, સંવેગિઈ ચઉસાલ.

(૧) આર્યા નાકૂ પકણા અર્થ, મોરખી નગરે ૪૦ ધના લિ.
પ.સં. ૫-૧૪, મં. જૈ. વિં. નં. ૬૨૩. (૨) ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૩-૭૪,
નં. ૨૦૪. [સુપુગૂહસૂચી, હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૫૧, ૩૯૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૨૯-૩૦, ભા.૩ પૃ.૫૬૩-૬૬ તથા ૧૪૯૩.]

૧૭૪. નેમિકુંજર

(૩૦૩) ગજસિંહરાય ચરિત્ર રાસ ર.સં.૧૫૫૬ પ્ર. જેક સુ. ૧૫ બુધ
આદિ - દોહા

પાસજિણેસર પય નમી, તેવીસમો જિણુંદ,
એ સુષ સંપતિ હીયઈ, પણમઈ સુર નર ઈંદ. ૧
કાસમીર મુપ મંડણી, સમરી સરસતિ માય,
શીલ તણો ગુણુ પ્રણુવઈ, ગાવઈ ગજસિંધરાય. ૨
નવરસિ નવરંગિ પ્રણુવઈ, શાસ્ત્ર માહિ જે હોઇ,

બાર કથા રસ ત્રણવર્ગે, તિણિ સુણુઉ સહુ કોઈ. ૩
અંત - ચારિ ખંડ બહુ બુદ્ધિ કરી, એતલઈ ચારિ નારિ તિણિ વરી,
સંધ તણી જે ઉનમતિ લહઈ, તો કવિ કથા ક્ષણંતરિ કહઈ. ૧૦૦
—પ્રથમ ખંડ સમાપ્ત.

ચારિ ષંડ બહુ બુદ્ધિ કરી, એતલઈ સંપૂરી ધરી,
સંધ તણી જે ઉનમતિ લહઈ, કથા ક્ષણંતરિ તો કવિ કહઈ. ૧૦૬
—દ્વિતીય ખંડ સમાપ્ત.

દસરથ નગરી થયો ઉછાહ, કરમ રાજ તિહાં ગજસિંધરાઉ,
સાત નારિ સિહિં સુષ ભોગવઈ, નેમિકુંજર કવિ ધણિ પરિ
કહઈ. ૧૦૦

ચારિ ષંડ બહુ બુદ્ધિ કરી, એતલઈ નવ નારી તિણિ વરી,
સંધ તણી જે ઉનમતિ લહઈ, કથા ક્ષણંતરિ તો કવિ કહઈ. ૧૦૧
—તૃતીય ષંડ સમાપ્ત.

દ્વહા

ગજસિંધકુમર તણો, ચરિ મઈ તે કહીઉ સંધેવિ,
ભણઈ શુણઈ જે સાંભલઈ, સુષ સંપતિ દે દેવિ. ૧૮

*

સહગુર તણા નામ મનિ ધરી, બોલા શ્રીગજસિંધકુ ચરી,
જે પંડિત નર પુન્ય કરંતિ, રાજસુંદર(?) તે ઈમ બોલંતિ. ૨૦
સંવત પત્ર ને છપને સહી, પ્રથમ જેક પુનિમ દિન લહી.
બુદ્ધવાર અનુરાધા માંડિ, કીયો ચરિત એ મન ઉછાંહિ. ૨૭
(પા૦) નેમિકુંજર એ રચ્યઉ ઉછાંહિ.

—ચતુર્થ ખંડ: સમાપ્ત:

(૧) સંવત સોલ છયસીઉ જાણિ, માસ કાર્તિક દિન ઉત્તમ આણિ,
શુકલ અષ્ટમી નહ ભાર્યવવાર, લિખિ રાસ તે મન ઉદાર. ૨૬
ઇતિશ્રી ગજસિંહ ચરિત્રે ચતુર્થ ષંડ સંપૂર્ણ ગ્રંથાગ્રં ૬૨૫ શ્લોક: શુભ
ભવતુ. શુ.વિ.ભં. (૨) પ.ક. ૧૦૫-૧૨૯, સં.૧૬૪૧, ચોપડો, વિ.ધ.ભં.
(૩) સં. ૧૬૬૬ પૂજ્ય શ્રી ધર્મમૂર્તિ સૂરીશ્વર આચાર્ય શ્રીમત્ શ્રી કલ્યાણ-
સાગર સૂરિશ્વર આજ્ઞાપ્રતિપાલક પં. શ્રી ક્ષિમાચંદ્ર તત્સ્ય શિષ્ય ભુમતિ-
ચંદ્રેણ લિ. અંચલગરે આસો વદિ ૧ ભૌમવાસરે. પ.સં. ૨૦-૧૩,
૩૦ભં. દા.૭૧ નં.૧૮. (૪) સં. ૧૭૨૧ માગસિર વદિ ૧૧ ગુરવારે શ્રી

અંચલગચ્છે પૂજ્ય ભં અમરસાગર સૂરીશ્વરાણાં મુનિ રત્નશીલજી તત્
શિષ્યાણી સાધ્વી વાલ્હાં તત્ શિષ્યાણી સાધ્વી લાલા લિં પ.સં. ૧૯,
પ.ક. ૭થી ૧૩, કલ. સં. કો. કેટ. વો. ૧૦ નં. ૬૯ પૃ. ૧૩૫, ૧૩૬. (૫) સં.
૧૭૪૩, પ.સં. ૨૪-૧૨, ઘોષા ભં. દા. ૧૬ નં. ૩૬. (૬) પ.સં. ૧૭-૧૫,
ઈડર ભં. નં. ૨૧૨. (૭) પ.સં. ૧૯, ગ્રં. ૪૨૩, લીં. ભં. દા. ૩૭ નં. ૮૨.
(૮) પ.સં. ૧૮-૧૩, હા. ભં. દા. ૮૧ નં. ૩૫. (૯) ગ્રં. ૪૨૧, પ.સં.
૧૬-૧૪, સંઘ ભં. દા. ૬૩ નં. ૨૭. (૧૦) ડે. ભં. [કેટલોગ્યુરા, જૈહા-
પ્રોસ્ટા, મુપુગુહસ્યી, હેજૈયાસ્યિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૫૦).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૬૫ તથા ૧૦૦-૦૧, ભા. ૩ પૃ. ૫૨૪ તથા
૫૨૬-૨૭. ઉદ્ધૃત ભાગોમાં ત્રીજા ખંડને અંતે 'નેમિકુન્જર' તથા ચોથા
ખંડને અંતે 'રાજસુંદર' નામ મળે છે. તેમ જ બીજી કોઈ પ્રતોમાં
'સુંદરરાજ' એવો ઉલ્લેખ પણ મળે છે. આથી 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ,
કર્તાનામ 'નેમિકુન્જર' વધારે સાચું માનવાનું ગણવા છતાં, 'રાજસુંદર',
'સુંદરરાજ' અને તે ઉપરાંત 'પુણ્યસુંદર' - કયા આધારે તે સ્પષ્ટ થતું
નથી - એ નામોનો તર્ક કરેલો પરંતુ અન્ય હસ્તપ્રતયાદીઓ કર્તાનામ
'નેમિકુન્જર' આપે છે તેથી એ જ નામ અધિકૃત ગણવું જોઈએ.]

૧૭૫. અજ્ઞાત

(૩૦૪) વિક્રમચરિત્ર પંચદંડ [અથવા પંચદંડ ચતુષ્પદી] ૨.સં.

૧૫૫૬ વૈ. શુદ્ધ ૨

૯૩ ટૂંકનો પહેલો આદેશ, બીજો આદેશ ૯૩ ટૂંકનો, ત્રીજો ૭૩-
નો, ચોથો ૪૮ ટૂંકનો અને પાંચમો ૧૧૨ ટૂંકનો છે. શામળ લક્ષ્મી
પંચદંડની વાત આ સાથે સરખાવી શકાય.

આદિ - જયજય પાસ જરાઉલઉ, જગમંડણુ જિનચંદ,

જસ પસાઇ પામીઇ, નિતુ નિતુ પરમાણુંદ. ૧

વરકાણુઈ જાણુઈ સહ, ત્રેવીસમઉ જિજ્ઞેસ,

જેહ તણી સહઈ વહઇ, આણુ જિસી પરિસેસ. ૨

પાલહણુપુર વર મંડણુઉ, વાળ દેવિ મલ્હાર,

પાસ નામ પુહવી તિલઉ, સીડઉ પાલહવિહાર. ૩

મહિમવંત ગિરઉ શુણિ, દહીઉ દ્રુ સિરિ સંતિ,

જિમજિમ જિણુવર પૂજઇ, તિમતિમ પુહચઈ ખંતિ, ૪

હંસાસણિ સરસતિ નમી, પામી તાસ પસાય,

સુગર મુખિ હું સાંભલી, ગાયસું વિક્રમરાય.

૫

ચઉપઈ.

મહિઅસિ મંડલ માલવદેશ, જિહાં નવિ કરમ દુકાલ પ્રવેશ,
ન્યાયવંત વલી...લોક, ધરિ...

*

બીજા દિન સાસૂતણ મિલી, કહઈ વિક્રમ પુહતી મનશ્લી,
મઈ આદેશ તુમહાર કરિઉં, પાંચ માંહિ પહિલઈ મુખ ધરિઉ. ૯૩
અંત - ગર કહેં કામ નહિં ધનેં, વિક્રમ કહિસેં આયુ મનેં
તેણેં ધનેનેં કરાવ્યું સિધ, ઝંકારપુરે જિજીહસે રંગિ. ૧૧૦
વિક્રમના ગુણ હિઅડઈ ધરી, પંચદંડ છત્રહનું ચરી,
પતર છપનઈ માસિ વૈશાખિ, કીધું બીજા ધુલધ પાખિ. ૧૧૧
લણુપ ગુણુપ નઈ જે સાંભલપ, તેહ તણાં સંકટ સવિ ટલઈ
રાજ્યરિદ્ધિ નઈ રૂડી યુદ્ધિ, તે પામઈ અષ્ટ મહાસિદ્ધિ. ૧૧૨
(૧) ઇતિ સંવત ૧૫૮૨ વર્ષે આસો વદિ ૪ સોમે શ્રી પત્તન
વાસ્તવ્ય શ્રી શ્રીમાલ જ્ઞાતીય પ. જીવા સુત પ. આધા પઠનાથે. પ.સં. ૧૨-
૧૧, પ્ર.કા.ભં. ૪૬૩. (એ પરથી મ.બ.એ પણુ ઉતારી મોકલેલ.) (૨) સં.
૧૭૮૫ કા. સુદિ ૧૦ લિ. સીરાહી મધ્યે. પ.સં. ૧૫-૧૫, ખેડા ભં. (૩)
સં. ૧૬૯૯ જ્યે. વદિ ૩ રવો અહમદાવાદ મધ્યે લિ. પ.સં. ૨૧, ૧થી
૬ પાનાં નથી, ખેડા ભં.૩. (૪) સં. ૧૫૬૭ ચૈત્ર ૧૧ તિથી જસધણુ નગરે
મુતિ ચીરકજસ લિ. પ.સં. ૧૫-૧૪, પ્ર. કાન્તિ

પ્રકાશિત : ૧. બુદ્ધિપ્રકાશ, સને ૧૯૩૨ના જાન્યુ.-ફેબ્રુ.ના સંયુક્ત
અંક પૃ. ૧૬-૨૮ અને તેના અનુસંધાનમાં માર્ચના અંક પૃ. ૬૨થી ૭૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૯૬-૧૦૦, ભા. ૩ પૃ. ૫૨૫-૨૬. પહેલાં
'જિનહર?' એ નામે નોંધાયેલી કૃતિ પછીથી 'જિનહર' એટલે 'જિનગૃહ'
એ અર્થે ધ્યાનમાં આવતાં અસાતકર્તૃક ગણી છે જે યથાર્થ છે.]

૧૭૬ ક. લઙ્ગિધસાગર (વડતપગચ્છ)

(૩૦૫) શ્રીપાલ રાસ ૨. સં. ૧૫૫૭

આ ગુજરાતી કૃતિ લાગતી નથી. વડતપગચ્છના લઙ્ગિધસાગરે
'શ્રીપાલ કથા' સંસ્કૃતમાં રચી છે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૦૧, ભા. ૩ પૃ. ૫૨૭. આ કવિને નામે
ત્યાં 'શ્વજલુજંગ ચોપાઈ' નોંધાયેલી છે તે વસ્તુતઃ સં. ૧૮મી સદીના

લઙ્ગિધસાગરની કૃતિ છે.]

૧૭૬ ખ. લઙ્ગિધસાગરસૂરિ

આ વડતપગચ્છવાળા લઙ્ગિધસાગર નં. ૧૭૬ ક હોઈ શકે.

(૩૦૬) ૨૪ જિનસ્તવનો અથવા ચોવીશી લ. સં. ૧૫૩૮ પહેલાં

અંત - ભલી ભાવના એ હાલ - વીરસ્તવન.

સિદ્ધારથ કુલમંડળુ છે નવરંગ ત્રિસલાદેવિ મદ્ધાર તુ

મહિ મહોદય સાગર છે નવરંગ મણિમય રથણભંડાર તુ. ૧

*

ઇય વીર જિણેસર સંઘસહિકર ધમ્મ લખિમી ભાસણો

હરિમુત્તિલંબણુ ઝલતિ સાસણિ નીતિ સગ્ગ પયાસણો

નવરસ પવિત્ત તુજઝ ધત્ત લણુઇ અણુદિણુ જે નરો

સોઇ લહિ લક્ષી જગપસદ્ધી ગુણગંભીરિમ સાગરો. ૧૧

(૧) ઇતિ શ્રી મહાવીરસ્ય નવરસમયં સ્તવનં. ૨૪. ઇતિ શ્રી શ્રી શ્રી

લઙ્ગિધસાગર સૂરિભિઃ કૃતાનિ ચતુર્વિંશતિ જિનાનાં સ્તોત્રાણિ સમાપ્તાનિ.

જ. સંવત્ ૧૫૩૮ વર્ષે માહા સુદિ ૬ રવૌ લખિતં. શ્રેયો ભવતિ. પ. ક.

૬થી ૧૦, આદિનાં પાનાં નથી, જશ૦ સં.

[પ્રથમ આદિતિ ભા.૩ પૃ.૫૨૭.]

૧૭૭. હર્ષકુલ (ત૦ હેમવિમલસૂરિ-કુલચરણશિ.)

આ હર્ષકુલે 'બંધહેતુદય ત્રિભંગીસૂત્ર' રચેલ છે તેમાં પોતાને લક્ષ્મી-

સાગરસૂરિના શિષ્ય કહેલ છે તે તે પર સં. ૧૬૬૨માં આનંદવિમલસૂરિ-

વિજયવિમલગણિશિષ્ય આનંદવિજયે ટીકા કરી છે. (જુઓ ભાં. ઇ.

સન ૧૮૮૭-૯૧ નં. ૧૧૬૫. વળી આ હર્ષકુલે 'વાક્યપ્રકાશ' પર ટીકા

હેમવિમલસૂરિના રાજ્યમાં રચી. (લીં. ભં. - જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત

ઇતિહાસ, ફકરા ૭૬૦, ૭૬૨ વગેરે.) હેમવિમલસૂરિ માટે જુઓ નં. ૧૯૮.

(૩૦૭) વસુદેવ ચોપાઈ ૨. સં. ૧૫૫૭ લાસ નગરમાં

આદિ - સકલ મનોરથ સિદ્ધિ કર, ધુરિ ચક્રવીસ જિણિંદ,

પય પણુમિ સુભાવિં કરી, ભવિયણુ નયણાણુંદ. ૧

કાસમીર મુખ મંડણી, મની સમરં એક ચિત્તિ,

ઠવિયણુ વંછિત પૂરણી, દિઉ વાણી સરસતિ. ૨

જે વસુદેવ સોહામણો, યાદવ કુલિ સિણુગાર,

ચારિત્ર રચૂં હું તેહનું, સુણિયો અતિહિં ઉદાર.

અંત - તથાગૃહ ઠેરઉ સણુગાર, શ્રી હફમીસાગર ગણધાર,
 શ્રી સુમતિસાધૂ સૂરીસ, શ્રી હેમવિમલ નિસદીસ. ૩૫૬
 વર હાસ નયર દુરિ હરિસ, સય પત્રર સત્તાવન વરિસ,
 કુલચરણ સુપંડિત સીસ, કહઈ હરખકુલ નિસદીસ. ૩૫૭
 ધન ધન એ ચરિત્ર વિશાલ, ધન ધન જિનધર્મ રસાલ,
 એહ ચરીઅ સુઅતિયંગ, જિમ પામે અવિહૃડ રંગ. ૩૫૮

(૧) શ્રી ઇતિરંગ ચક્રપર્થ સમાપ્તા, સંવત ૧૬૫૭ આષાઢ સુદી ૨
 રવો મોરળી મધ્યે. પા.ભં. (૨) સં. ૧૬૭૨ વર્ષે પોસ સુદિ ૮ રવો ખડ્ડમો
 નગરે. પ.સં. ૧૧-૧૭, વિજયધર્મસૂરિ. (૩) સં. ૧૬૩૯ લિં પ.સં. ૧૦-૧૭,
 ગ્રંથમાન ૩૪૮, લીં.ભં. દા.૩૦ નં. ૬૬. (૪) પં.ભં. ૧. (૫) ડે.ભં. (૬)
 સં. ૧૫૬૪ અહમ્મદાવાદ નગરે લિખાપિતા. પ.સં. ૧૧-૧૫, લ.સુ. (૭) સં.
 ૧૬૧૯ કા.શુ. ૧૩ આદિતવારે શ્રી સીરોહી નગરે લ. શ્રી. સીલયંદસૂરિશિષ્ય
 ચેલા દેવા લખ્યતં ઋષિ જીવા પઠનાર્થ. પ.સં. ૧૩-૧૫, વિ.ને.ભં. નં. ૪૪૮૪.
 (૮) પ.સં. ૨૦-૧૧, વિ.ને.ભં. નં. ૪૪૮૩. (૯) ભાં. ઇ. સન ૧૮૮૬-૯૨ નં.
 ૧૩૨૬. (૧૦) ભાં. ઇ. સને ૧૮૮૭-૯૧, નં. ૧૪૬૨. (૧૧) સેં.લા. નં. ૨૪૬૬.
 (૧૨) પ.સં. ૧૪-૧૫, રો.એ.સો. ખી.ડી. ૨૦૯ નં. ૧૯૫૯. (૧૩) ગરજાધીશ
 શ્રી હેમવિમલસૂરિશિ. પં. પ્રમોદમંડનગણિશિષ્ય ભુજિષ્ય પં. સુમતિમંડન-
 ગણિ લિખિત, ગણિની. વિનયલક્ષ્મી તત શિષ્યણી ગણિની રાજલક્ષ્મી
 ચેલી કનકલક્ષ્મી વાચનાર્થ. પ.સં. ૧૧-૧૫, ઈડર ભં. (૧૪) પ.સં. ૧૬,
 અભય. પો. ૧૨ નં. ૧૨૭. (૧૫) પ.સં. ૧૭, જય. પો. ૬૯. (૧૬) પ.સં.
 ૧૩, વ્રત ૧૭મી સદીની, અભય. નં. ૨૨૦૫. (૧૭) સં. ૧૫૮૯ જ્યે.શુ. ૨
 રવો અંપકેન રાણીપુરે પં. વિમલગણિ પં. વિવેકવિમલ-વિશાલવિમલ
 મુનિના સા. નરપાલ ભાર્યા હાડકી પુત્રી હંસાઈ પઠનાર્થ. વિ. વીર સૂ. શા. મં.
 રાધનપુર. (૧૮) સં. ૧૬૪૬ આસો વદ અમાસ શનિ ઋ. વાસણુ લિ.
 સિનોર ભં. [આલિસ્ટઓષ ભા.ર, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈશાસૂચિ
 ભા.૧ (પૃ. ૩૧૫-૬૪૬) કલશને નામે, પૃ. ૫૦૦ - સુમતિસાધુને નામે.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૧૦૨, ભા.૩ પૃ. ૫૨૭-૨૮. કૃતિ પહેલાં
 હર્ષકલશને નામે મૂકી પછીથી હર્ષકુલ એ નામ કર્યું છે.]

૧૭૮. લાવણ્યસિંહ (ખ. ઉદયપદ્મશિં)

(૩૦૮) ઠંઢણકુમાર રાસ ૫૬ કડી ર.સં. ૧૫૫૮ ?

અંત - ખરતરગચિ ગુર ગુણનિલહ, ઉદયપદ્મ વણારીસ,

વાયક લાવણ્યસિંહ કહિ, આદિ નમંતુ સીસ. ચ. ૫૫
 મંદિરિ ગિરિવર સાગર, શેષ મણુધર જમ,
 રવિ શશિ મંડન જાં તપિ, હંદણુ ચરિત્ર યુણુગ્રામ. એ. ૫૬
 (૧) પ.સં.૨, પ્ર.કા.ભં.
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૨૯.]

૧૭૯. અક્ષાત

(૩૦૯) નલદવદંતી (નલરાય) રાસ ૬૯ કડી

આદિ-સરસતિ સામિણિ સુચરપાય, હિયડછ સમરેવિ

કર જોડી સાસણુદેવિ, અંખિક પણુમેવિ. ૧

નલ દવદંતી તણુઉ રાસ, લાવઈ પલણુવઉ,

એકમના થઈ ભવિય લોય, વિગતઈ નિસુણુવઉ. ૨

અંત - (ઢાલ વીવાહલાનઉ, ઢાલ સામલવન સોહામણુઉ સખિ, હિવ
 ધવલનઉ ઢાલ, હિવ ઢાલ મંગલમહાર)

ખમા સરીસાં બે તપ કરઈ, અખટ કરમ સંવેગઈ ખપઈ

દેવલોકિ બેહ સાંચરઈ, સયલ સંધનઈ આણુંદ કરઈ ૬૮

પઢઈ પઢાવઈ જે સાંભલઈ, અખટ મહાસિદ્ધિ તેહ ધરિ ફલઈ,

જે ભણુઈસિઈ નિત નર નારિ, નવઈ નિધિ તે ધરિ બારિ. ૬૯

(૧) બીજા અક્ષરમાં ઉમેરેલું છે કે શ્રી આણુંદવમલસૂરિ શ્રી વજ્રદન-
 સૂરિ ૨૫૦ જ્વા. પ.સં.૪-૧૩, મુક્તિ ૦ નં.૨૩૫૩. (૨) પ.સં. ૫-૧૧,
 શ.એ.સો. બી.ડી.નં.૨૦૯ વે.નં.૧૯૧૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૩૪-૩૫.]

૧૮૦. સિંહકુશલ ? સિંહકુલ ? (તં હેમવિમલસૂરિ-

જ્ઞાનશીલશિ.)

(૩૧૦) + નંદબત્રીશી ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૬૦ ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૩ ગુરુ

“શામળ, પ્રેમાનંદ, દયારામ આદિ કવિઓનાં પ્રસિદ્ધ કાવ્યોની મૂળ
 વસ્તુ શી હતી, તેમાં એ કવિઓએ શાશા અને કેવાકેવા ફેરફાર અને
 સુધારાવધારા કર્યાં, સમકાલીન પ્રચલિત સાહિત્યને અને પૂર્વના કવિઓને
 તેઓ કેટલે દરજ્જે આભારી છે અને તેમની એમનાં કાવ્યો પર કેવી અસર
 થઈ છે, તે બજુવાને પ્રથમ મળી આવતાં તમામ પ્રાચીન હસ્તલિખિત
 પુસ્તકોનો સંગ્રહ અને તપસીલવાર નોંધ થવાની અને તે પછી તેમનો
 પદ્ધતિસર અભ્યાસ કરવાની ખાસ જરૂર છે, જેથી પ્રાચીન સાહિત્ય અને

ક્રતિહાસ વિશે ઘણું નવું જાણવાનું મળશે તેમજ એ કવિઓની ખરી મહત્તા અને ખૂબીઓ આપણે પિછાણી શકીશું.

આવા હેતુથી જ ઈ. સ. ૧૯૦૬-૧૦માં રાજધરપ્રણીત ‘વિક્રમ-પ્રબંધ’નો કેટલોક ભાગ ‘બુદ્ધિપ્રકાશ’માં પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો હતો. તે અને શામળ ભટ્ટની ‘પંચદંડ’ની વાર્તા વચ્ચે ઘણું સરખાપણું છે. તે સિવાય ‘પંચદંડ’ એ નામના અન્ય કાવ્યગ્રંથો પણ મળેલ છે. સોસાઇટી હસ્તકના હસ્તલિખિત ગ્રંથોની યાદી છાપતી વખતે ‘વિનેચટ’ની વાર્તાના સંબંધમાં અમે જણાવ્યું હતું કે કવિ શામળ ભટ્ટની ‘વિદ્યાવિલાસી’ નામની વાર્તા લગભગ તેને મળતી છે અને મુખ્ય પાત્રનું નામ પણ ‘વિનેચટ’ રાખેલું છે.

હાલમાં હેમલવિમલસૂરિકૃત ‘નંદબ્રત્રીસી’ નામનું કાવ્ય અમને મળ્યું છે. અને તે શામળ ભટ્ટ રચિત ‘નંદબ્રત્રીસી’ની વાર્તા પર નરીન પ્રકાશ નાખે છે. સાહિત્યના અભ્યાસકોને તે ઉપયોગી થશે એમ સમજીને અત્રે પ્રગટ કર્યું છે.” — તંત્રી, બુદ્ધિપ્રકાશ.

આમાં ‘હેમલવિમલસૂરિકૃત’ તરીકે આ કૃતિ તે પ્રમાણે મથાણું મૂકી ઓળખાવેલી છે તે ભૂલ છે. તે તો તે સૂરિના શિષ્ય જ્ઞાનશીલના શિષ્ય સિંહકુશલકૃત છે.

આદિ—

ગાથા.

આગમ વેદ પુરાણું, જાણુંતા જે નરા હીયં મગ
જં જં કવિત કવીઅણુતં, સારદ તુલ પસાઉ યાઉ. ૧

દુહા.

પહિણું પ્રણમું સરસ્વતી, ભગવતી લીલ વિલાસ
શ્રી જિનવર શંકર નમું, માણું બુદ્ધિપ્રકાશ. ૨

આપી અવિરલ બુદ્ધિ ઘણું, જન્મ નિરંજ દેહ
નંદબ્રત્રીસી જે સુણુઉ, ચરિત રચું પણ તેહ. ૩

નયરાગણુ અહિકાંણુ જે તેહ ચરિત ખોલેસિ.
નંદબ્રત્રીસી ચઉપઇ, એહવું નામ ઠવેસિ. ૪

અંત — તપગછનાથક એહ મુણિંદ, જયશ્રી હેમલવિમલ સૂરિંદ.

જ્ઞાનશીલ પંડિત સુવિચાર, તાસ શીસ કડઈ એહ વિચાર. ૧૭૦
સંવત ૫૧૨ સાઠ મઝારિ, ચૈત્ર શુદ્ધિ તેરસ ગુરુવાર;
જે નર વિદુર વિશેષઘ સુણુઇ, સિંધકુશલ ઇણિ પર ધમ

ભણ્ણ. ૧૭૧

ભણ્ણતાં ગુણ્ણતાં લહીધ બુદ્ધિ, બુદ્ધ સકલ કાજની સિદ્ધિ,

બુદ્ધિ ફલીઈ વંછિત સદા, બુદ્ધિ નિતુ નવતર સંપદા. ૧૭૨

(૧) પં. શ્રી ધર્મર્મવર્ધન તત્ત શિષ્ય ગણિ બવેક પઠનાર્થ. પ.સં.

૮-૧૪, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૧૬૯ (૨) ભાં.ધ. સન ૧૮૯૧-૯૫ નં.૧૬૩૦.

(૩) પં. ચરણોદયગણિ લિ. સ્વશિષ્ય પં. કથાણુદેવ વાયનાય સિરિયારી સ્થાને રાય રામજી રાજ્યે સં.૧૬૨૮ વર્ષે. પ.સં.૬, અભય. નં.૬૪૨.

(૪) લીં.ભં. (૫) ચં.ભં. (૬) અમ. [લીંહસૂચી (સિંહકુશલને નામે).]

(૩૧૨) સ્વપ્નવિચાર ચોપાઈ ૪૨ કરી ર.સં.૧૫૬૦

આદિ - પહિલું મનિ જોઈ કરી, ગુર મન ગરૂં સાર

સરસતિ માઇ પસાઉલિ, ખોલસું સુપનવિચાર. ૧

પ્રથમ પહરિ રયણી જણિ, જે સુહૃં પણિ હોઇ

તસ તણુ ઉ ફલ શુભ અશુભ, વરસ છેડિ તું જોઇ. ૨

અંત - ઇમ જાણી મઇ દુમ જિ પીધ, સધલું કાજ તેહનું સીધ.

ઇણિ પરિ કહૃં સુપન વિચાર, શાસ્ત્ર તણુ લેઈ આધાર. ૪૦

નાનશીલ પંડિત જયવાંત, તે સહિયર પ્રણમી એકંતિ

સંવત પનર સાઠા માહિ, સુહૃં ફલ સુણુજ્યો ચઉપઇ. ૪૧

ભણ્ણસિધ ગુણ્ણસિધ જે નરનારિ, તસ ધરિ મંગલ નવર ચ્યારિ

સુપનવિચાર વલી સુહ લહિ, મુનિવર સંધકુલ ઇણિ પરિ

કહિ. ૪૨

(૧) વરધા ગ્રામ મધ્યે લ૦ મુનિ સ્વવિમલ પઠનાચરથ. પ.સં.

૨-૧૭, જૈ.શા. દા.૧૩ નં.૪૮. (૨) પ.સં.૩, જય. પો.પ. (૩) પ.સં.૧-

૨૧, નાહટા સં. [મુપુગૂહસૂચી (સિંધકુલ-સંધકુલને નામે), હેજૈશાસૂચિ

ભા.૧ (૫.૨૮૦ - સંધકુશલને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૫.૧૦૩-૦૪, ભા.૩ ૫.૫૨૯-૩૦. કર્તાનામ

‘સિંહકુશલ’ સુધારીને ‘સિંધકુલ (સંધકુલ?)’ એમ કર્યું છે. પરંતુ

હસ્તપ્રતો અંતે રીતે નામે અતાવતી હોઈ નિર્ણય કરવો મુશ્કેલ જણાય છે.]

૧૮૧. ધર્મરૂચિ (ઉપકેશગચ્છ સિદ્ધિસૂરિ-ધર્મહંસશિ૦)

(૩૧૨) અજાપુત ચોપાઈ ર.સં.૧૫૬૧ વૈશાખ શુદ્ધ ૫ ગુરુ

અંત - સંવત પનર વરસ એકસહિ, વૈશાખ પંચમી શુદ્ધિ ગરિકા,

નક્ષત્ર મૃગશિર યોગ સંકર્મા, ક્રીધી ચઉપઇ દિન જાણી. ૩૪

ઉવએસગચ્છ તણા શૃંગાર, સિદ્ધિસૂરિ ગુરૂ લખિલકંડાર,
 સદ્ગુરૂ નામઠ ગચ્છ સંતાન, વંદિછ ભવિષ્ય ભહિમાનિધાન. ૩૫
 કક્કસૂરિ તસ પાટિ મુણીંદ, આગમ કમલા વિકાસન દિણંદ,
 લોપી મિથ્યામય વિષકંદ, સમકિત અમૃતકલા ગુરૂ ચંદ. ૩૬
 સૂરિ શીરોમણી દેવગુપ્ત, જનઠ પાપ જસ નામ પવિત,
 વિદ્ન ટલછ સવિ સંપદ મિલછ, ગુરૂ નામઠ ચિંતિત ફલછ. ૩૭
 ચિંતામણી કામધેનુ સમાન, રતનત્રય જીમ નામ પ્રધાન,
 અલિય નિવારી દેવ સચિ આવી, વીરજીજ્ઞેશ્વર નમઠશિ ભાવિ. ૩૮
 કકસૂરિ કેરા શિષ્ય, શ્રી ધર્મહંસ પય નામક શિષ્ય,
 ધર્મમંદિર યોલછ તાસ પસાછ, રચી ચઉપદ અનપુત્ર રાય. ૩૯
 પુણ્યઠ સાહસ આવછ મેક, પુણ્ય સદ્ભાવે યોલછ જસ તેહ,
 પુણ્યઠ કાર્તિ ત્રિભોવન રસછ, પુણ્યઠ લીહછ લાયકી એમછ. ૪૦
 એહ પ્રખંધ જુહી...મહી, કરો પુણ્ય માનવ ગહગહી,
 ભણુછ રાસ જે મન સિઉં મેલી, તેહ ધરિ કરછ કમલા કેલિ. ૪૧

(૧) અનંત. ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૩૭-૩૮.]

૧૮૨. ઈશ્વરસૂરિ (સાંડેરગચ્છ સુમતિસૂરિ-શાંતિસૂરિશિ૦)

સં.૧૫૯૭નો એક શિલાલેખ આ ઈશ્વરસૂરિનો મારવાડના નાડલાઈ-
 માંના આદિનાથ મંદિરમાં પ્રસિદ્ધ થયો છે. (જુઓ સાક્ષર શ્રી જિનવિજયજી
 મુનિનો પ્રાચીન જૈન લેખસંગ્રહ, ખીજો ભાગ, લેખાંક ૩૩૬.) તેમાં જણા-
 વેલું છે કે પોતે સંડેરગચ્છના યશોભદ્રસૂરિના સંતાનીય છે. યશોભદ્રસૂરિ
 (જુઓ તેમના પરનો લાવણ્યસમય નં.૧૫૬નો રચેલ રાસ, વિજયધર્મસૂરિના
 નામે પ્રસિદ્ધ થયેલ ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભાગ ખીજામાં)ના શિષ્ય
 શાલિસૂરિ, તેના સુમતિસૂરિ, તેના શિષ્ય શાંતિસૂરિ અને તેના ઈશ્વરસૂરિ,
 આવી રીતે અનેક આચાર્ય થયા. તેમાં ફરી એક શાલિસૂરિ થયા, તેમના
 શિષ્ય સુમતિસૂરિ અને તેમના પુનઃ શાંતિસૂરિ (નં.૧૬૨) થયા કે જેમના
 સમયમાં આ લેખ થયો અને તેમના આ ઈશ્વરસૂરિ થયા કે જેમનું દેવ-
 સુંદર એ ખીજું નામ હતું. એમણે સં.૯૬૪માં ઉપરોક્ત યશોભદ્રસૂરિએ
 મંત્રશક્તિથી લાવેલી આદિનાથ પ્રતિમાનો પુનઃ ઉદ્ધાર કરી આ મંદિરમાં
 સં.૧૫૯૭માં સ્થાપન કરી. આ ઈશ્વરસૂરિએ સં.૧૫૮૧માં દિવાળીદિને
 નાડલાઈમાં જ રચેલા સંસ્કૃત 'સુમિત્રચરિત્ર'માં પોતાના કેટલાક ગ્રંથોનાં

નામ આખ્યાં છે : ૧. જીવવિચાર પ્રકરણ વિવરણ, ૨. લલિતાંગચરિત્ર
ખીજું નામ રાસકચૂડામણિ, ૩. શ્રીપાલ ચોપાઈ, ૪. સટીક પટ્ટભાષાસ્તોત્ર,
૫. નંદિપેણ મુનિનાં જીતવાળો રાસ, ૬. યશોભદ્રપ્રખંધ કે જેનું ખીજું
નામ કાવ્ય ચિંતામણિ છે, ૭. મેદપાટ સ્તવન સટીક.

આ ઈશ્વરસૂરિનો સં.૧૫૫૭નો બીજો શિલાલેખ (જુઓ નાહર. નં.
૫૬૪) તેમજ ધાતુપ્રતિમાનો લેખ સં.૧૫૬૦નો મળ્યો છે. (જુઓ ધાતુ-
પ્રતિમા લેખસંગ્રહ, ભા.૧ લેખાંક ૪૫૩.)

(૩૧૩) લલિતાંગ ચરિત્ર [અથવા રાસ અથવા પ્રખંધ] ર.સં.૧૫૬૧
મંદસોરમાં

“સાગરદત્ત રાસ’ના કર્તા શાંતિસૂરિના શિષ્ય ઈશ્વરસૂરિએ મંડપ-
દુર્ગના પાદશાહ જ્યાસુદીનના પુત્ર નાસીરના સમય (ઈ.સ. ૧૪૯૮-
૧૫૧૨)માં મલિક માફરના પદે થયેલા સોનારાય જીવનના પુત્ર મંત્રી
પુંજની પ્રાર્થનાથી સં.૧૫૬૧માં વિવિધ જંદો - ઉપર છેવટે આપેલા છે
- તેમાં આ કાવ્ય રચેલું છે. સાગરદત્તની પેઠે આ પ્રાકૃત, અપભ્રંશ તથા
ગુજરાતીમાં છે. આ ‘સાગરદત્ત રાસ’ની પેઠે ઉચ્ચ પ્રતિનું કાવ્ય છે,
અને તે સંસ્કૃત તથા પ્રાકૃત કાવ્યોની સાથે સરખામણીમાં સારી રીતે
જીલું રહી શકે તેવું છે.” - સ્વ. ચિમનલાલ ડાહ્યાભાઈ દલાલ.

આદિ -

શ્રી વર્ધમાનાય નમઃ

વિમલ કર કમલેતિ સાગરદત્ત ઐષ્ઠિ રાસકાદૌ ગાથા યથા તથાત્રાપિ
પ્રથમ ગાથા.

પદમ પદમ જિણુંદં, પદમ નિવં પદમ ધમ્મ છુર ધરણે,
વસહં વસહં જિણેસં, નમામિ સુરતમિયપયદેવં. ૧
સિરિ આસસેજ્જ નરવર, વિશાલકુલ લમર ભોગિંદા,
ભોગિંદ સહિય પાસો, દિસઉ સિરિં તુમહ પહુ પાસો. ૨
સિરિ સાલસૂરિ પાયા, નિચ્ચં મે હુજ્જ ગુરચ સુપસાયા,
અન્નાણુ તમ તમોભર, હરણેડરણુ સારહિવ્વ સમા. ૩
સાલંકાર સમત્થં સચ્છંદ સરસ સુગુણું સંજુતં,
લલિઅંગકુમાર ચરિયં, લલણા લલિયવ્વ નિસુણુહ. ૪
દઢ દુગ્ગ મૂલકો સીસ પત્ત, નર રયણુ લમર પખિલિયં,
રેહઇ કય સિરિવાસં, સિરિવાસં નચર તામરસં. ૫

દૂહઉ.

તિણિ પુરિ પુર જણુ રંજવણુ, રાણી કમલાકંત,	
નરવાહણુ નિવ નયનિઉણુ, અહિણુવ કમલાકંત.	૬
અંત - મહિ મહતિ માહવદેશ, ઘણુ કણુય લચ્છિ નિવેસ,	
તિહં નયર મંડવદુગ્ગ, અહિનવઉ જાણુ કિ મગ્ગ.	૬૭
તિહં અતુલખલ ગુણુવંત, શ્રી ગ્યાસસુત જયવંત,	
સમરથ સાહસધીર, શ્રી પાતસાહ નિસીર	૬૮
તસુ રજિજ સકલપ્રધાન, ગુરૂ રૂવ રયણુનિધાન,	
હિંદુઆ રાય વજર, શ્રી પુંજ મયણુહ ધીર,	૬૯
સિરિમાલ વંશવયંસ, માનિની માનસ હંસ,	
સોના રાય જીવન પુત્ર, બહુ પુત્ર પરિવાર જુત.	૭૦
શ્રી મલિક માફર પદ્મિ, હય ગય સુહક બહુ ચદ્મિ,	
શ્રી પુંજ પુંજ નરિંદ, બહુ કવિત કેલિ સુછંદ.	૭૧
નવરસ વિલાસ ઉલોલ, નવ ગાહ ગેય કલોલ,	
નિય છુદ્ધિ બહુઅ વિનાણિ, ગુરૂ ધમ્મફલ બહુ જાણિ.	૭૨
ઈમ પુણ્ય ચરિય પ્રખંધ, લલિ અંગ નૃપ સંખંધ,	
પહુ પાસ ચરિયહ ચિત્ત, ઉદ્ધરિય એહ ચરિત્ર.	૭૩
દશપુરહ નયર મઝારિ, શ્રી સંધ તણુષ આધારિ,	
શ્રી શાંતિ સૂરિ સુપસાધ, દુહ દુરીય દૂર પલાધ.	૭૪
જં કિમવિ અલિયમ સાર, ગુરૂ લહુ અવણુવિચાર,	
કવિ કવિઉ ઈશ્વરસૂરિ, તં ખમઉ બહુ ગુણુ ભૂરિ.	૭૫
સસિ રસુ (૬૧) વિક્રમકાલ, એ ચરીય રચિઉ રસાલ,	
જં ક્રુઅ રવિ સસિ મેર, તાં જઉ ગચ્છ સંડેર.	૭૬
વાયંત વીર ચરિત્ત, વિચ્છ રઉ જગિ જય કિત્તિ,	
તસુ મણુઅલવ ધન્ન ધન, શ્રી પાસનાહ પ્રસન્ન.	૭૭

(૧) ઇતિ શ્રી લલિતાંગ નરેશ્વર ચરિત્રં સમાપ્તં. તસ્મિન્સમાપ્તે સમાપ્તાયં રાસક ચૂડામણિ પુણ્યપ્રખંધઃ તથાત્ર રાસકે શ્રી લલિતાંગચરિત્રે પ્રથમં ગાથા ૧ દૂહા ૨ રાસાટક ૩ ષટ્પદ ૪ કુંડલિયા ૫ રસાઉલા ૬ વસ્તુ ૭ ઈંદ્રવપેન્દ્રોદ્રવજ્રા કાવ્ય ૮ અડિલ ૯ મડિલ ૧૦ કાવ્યાધર્મોલી ૧૧ અડિલાધર્મોલી ૧૨ સૂડોલી ૧૩ વણુનબોલી ૧૪ યમકબોલી ૧૫ છાંપય ૧૬ સોરઠી. સંવત ૧૫૬૧ વર્ષે. પા. ભં. (૨) પ.સં. ૨૮-૧૪, સંધ ભં. દા. ૭૨. નં. ૧૩. (૩) ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૫-૭૫ નં. ૭૬૧. [હેજીસાસૂચિ

ભા.૧ (૫.૯૫).]

(૩૧૪) શ્રીપાલ ચોપાઈ અથવા સિદ્ધચક્ર ચોપાઈ

૨. સં. ૧૫૬૪ આસો શુ. ૮

દુહા ચોપાઈ વિશેષ છે. બીજી હાલો : આખટાની, તું ચડીઉ ધણુ માણુ, રાસ હાળ, વસ્તુ, રાગ ધનાસી માણવણી, રાસ હાલ, જીલાલા હાલ, જમાવસી હાલ, રાગ માણવણી રહકકઉ, પવાડા હાળ, ચલ મેલ્લી જંબૂ ચાલીઉ, દવ પરજલતુ નાગ, વસ્તુજંદ, વધામણા હાલ, રાગ દેવસાખી, રાગ સીધૂડઉ, છાહુલી હાલ.

આદિ - ૯૦ : શ્રી ગુરૂઓ નમઃ શ્રી જિતાય નમઃ

શ્રી અરિહંત જિણુંદવર, સિદ્ધસૂર ઉવઆય,
પંચમ પદિ સમરૂં સદા, સયલ સુગર ગુણરાય. ૧

ન્યાત અનઇ દરસણુ સહિત, ચારિત તપ વિધિ સાર,
હીયડા ભિતર નવય પદ, એ સમરૂં સવિ વાર. ૨

સરસતિ સરસતિ વયણુ રસ, આપઉ અમીય સમાણુ,
સિધિચક્ર તપ વર્ણવઉં, મહીઅલ મહિમનિધાન. ૩

ગુરૂ ગિરૂઆ ગુણુમણિનિલય, સાયર સમ ગંભીર,
શ્રી જશભદ્રસૂરિ સમરીઇ, સૂરીસર કોટીર. ૪

સંધ તણુઈ સુપસાહિલઇ, આણી આણુંદપૂર,
શ્રી નવપદ ગુણુ વર્ણવઇ, સહયુરૂ ઈશ્વરસૂરિ. ૫

અંત - રાય શ્રીપાલ સમુ કો નહી, જેહની કીરતી આની મહી,
ઇણુ ભવિ પરભવિ પામયઉ સુખ, નરમઈ ભવ વલિ પામઇ સુખ. ૬૮
ભનીયણુ ભાવઈ ઇમ નવકાર, સમરૂં અણુદિણુ નવપદ સાર,
આરોહઉ અઠાહી પર્વ, જિમ સુહ સંપતિ પામુ સર્વ. ૬૯
શ્રી સંડેરગચ્છ ગણુહાર, જસભદ્રસૂરિ ગુરૂ સુમણુહાર,
તસુ પાટિ ગુરૂ શ્રી શાલિસૂરિ, પ્રણમું ભવી આણુંદપૂરિ. ૭૦
સુમતિસૂરિ તસુ પટિ ગુણુવંત, અશુ અનુકમિ શાંતિસૂરિ સંત,
ઈશ્વરસૂરિ શું પાવઇ નામ, ગણુહર હૂઆ ગુણુ અભિરામ. ૭૧
સંપ્રતિ સાલસૂરિનઇ સીસ, નામઇ શ્રી ઈશ્વરસૂરિસ,
શાંતિસૂરિ તણુઇ સુપસાઈ, રચયઉ પ્રબંધ નવુ ગુણુ ઠાઇ. ૭૨
શાંતિસૂરિ તણુઇ સુપસાઈ, રચયઉ પ્રબંધ નવુ ગુણુ ઠાઇ. ૭૨
માલવ દેસ નયર રતલામ, આવક જેતા વેલા નામ,

ઉલનઇ ભાણે જસ ધર્મ, જાણુઇ જિજ્ઞાસુ કરઉ મર્મ. ૭૩
 વેલરાજનઈ આગ્રહ કરી, કીધઉ શ્રી નવકારઉ ચિરી,
 પનર ચઉસદ્રઠઇ વરસ ઉલ્હાસિ, સેઅ અઢમિ દિણુ આસો
 માસિ. ૭૪

ભવીયાં ધર્મ કરઉ બહુ ભાવિ, એહ ચરિત પલજુઇ પ્રસ્તાવિ,
 જિમ વિલસુ સુહસંપતિ પૂરિ, ઇમ બોલાઇ શ્રી ઇસરસૂરિ. ૭૫

(૧) ઇતિ શ્રી સિધિચક્ર ચઉપાઇ શ્રીપાલતી સમાપ્ત. સં. ૧૫૮૮
 ચૈત્રાદિ વર્ષે વૈ. ૦ વદિ અમાવાશા શનૌ લિ. ૦ કૂકડેસ્વર પારિખી રામપુરા
 ગ્રામ મધ્યે લિ. ૦ શ્રીમત્ વૃદ્ધગચ્છે ભ. ગુણનિધાનસૂરિ સખ્ય વા. ૦ ભાવ-
 વર્દન લિ. ૦ પ.સં. ૧૫-૧૬, ૩૦ પાલજુપુર દા. ૩૮ નં. ૧૨. (આની નકલ
 મેં ઉતારી લીધી છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૦૫-૦૭, ભા.૩ પૃ. ૫૩૨-૩૪.]

૧૮૩. કડુઆ (કડવાગચ્છના મૂલપુરુષ)

કડવાએ પોતાનો મત સં. ૧૫૬૨ લગભગ કાઢ્યો અને તેમાં ખરા
 સાધુઓ વર્તમાનકાલે વિદ્યમાન નથી એવું જણાવ્યું. આ કદાચ એ હોય એમ
 ધારી તેનો સંવત્ લીધો છે. [કર્તાના વિશેષ પરિચય માટે જુઓ જેન
 સત્યપ્રકાશ વર્ષ ૧૮ અંક ૧૮.]

(૩૧૫) લીલાવતી સુમતિવિલાસ રાસ

દુહા અને ચોપાઈ એ બેમાં આખો રાસ છે.

આદિ -

દૂહા.

પ્રથમ વચ્ચાચગ વીનવૂ, સૂડાડંડ ગોહિર
 સિદ્ધિ બુદ્ધિ આપુ નિરમલી, ગુંથયાંનકિ ગંભીર. ૧

ઈશ્વર દેવનિ કુસિ હૂઆ, પારવતીના પુત્ર,
 તમ સમરિ રિદ્ધિ પાંખીઇ, અણુકેલવ્યાં ધરસૂત્ર. ૨

ખીજી તે સમરે સારદા, જે છિ બાલકુંચાર,
 બ્રહ્મા જયરિ અવતરી, ચ્યાર વેદ મુખ માંહિ. ૩

આદિ તે આદિનાથ સમરીઈ, અડવડીયાં આધાર,
 ગુંથ ગાજી લીલાવતી, સરિસુ સૂમતિવિલાસ. ૪

(પા.૦) પ્રથમ ભાગેદર વીનવું, સૂડાડુંદ ગુહીર
 સદિ બુદ્ધિ આપઇ નિરમલી, ગુંથસ્થાનક ગંભીર. ૧

દેવ મહેશનઇ કુસિ હૂઆ, પારવતીના પૂત્ર

તુમ્હ સમરિધ રિદિ પામીઇ, અણુકેલવ્યાં ઘરસૂત્ર. ૨
અંત - લીલાવતીનૂ ચરિત્ર સાંભલિ, દુષદાલિદ્ર તેહના ટલિ,
જે નરનારી ગાસિ રાસ, ઇણી પરિ પૂરિ મનની આસ.
કર જોડી કકુડિ ઈમ ભણિ, દુષદાલિદ્ર તે હેલાં હરિ,
જે નરનારી ગાસિ રાસ, સ્વામી પૂરો તેહની આસ.

(૧) સંવત સોલ (૧) ૧૭૦૮ વર્ષે પોસ વદિ ત્રીજ દતે સાખી શ્રી હીરશ્રી તત્ શબ્દણી એલી દેવકી લખીતં. પ.સં. ૯-૧૩, ડા. પાલણપુર દા. ૩૮ નં. ૨૫. (૨) પ.સં. ૫-૧૭, ૩. ભં. દા.૭૦ નં. ૧૧૩. (૩) સં. ૧૭૯૧ પોસ સુદી ૩ રવૌ. પ.સં. ૧૩-૧૦, સંઘ ભં. પાલણપુર દા. ૪૬ નં. ૬. (૪) સં. ૧૭૫૮ ચૈ. સુદિ ૧૪ ભોમે પં. વિવેકવિમલગણ્ણિશિં નિત્યવિમલ લં પં. પુન્યવિજય વાચનાથં. ચોપડો, પ.ક. ૧૬થી ૨૩, કડી ૧૭૫, જશં સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧૦-૧૧, ભા.૩ પૃ.૫૩૮-૩૯.]

૧૮૪. આણંદ (ત. હેમવિમલસૂરિ-સાધુવિજય-કમલસાધુશિ.)
(૩૧૬) [+ ૨૪ જિન સ્તવન ૨. સં. ૧૫૬૨

અંત - ઈંદુ બાણ રસ નયણ પ્રમાણ, એ સંવતસર સંખ્યા બાણ
તપગચ્છગચ્છ વિલાસણ ભાણ, શ્રી હેમવિમલસૂરિ યુગલપ્રધાન ૨૮
પૂજ્ય શિરોમણિ પંડિતરાય, સાધુવિજય ગિરૂઆ ગુરુરાય,
કમલસાધુ જયવંત મુર્ણિદ, તાસ શિષ્ય ભણિ આણંદ ૨૯
ઇતિ ચોવીસ તીર્થંકર સ્તવનં.

(૧) પં. હંસવિજયગં લખીતં. સં. ૩, પ્ર. કા. ભં. (૨) સૌભાગ્યવિમલ. પ.સં. ૨-૧૨, આ. ક. ભં. [હેજેશાસ્ત્રિ ભા.૧ (પૃ. ૪૦૨, ૫૭૨ - કમલ-વિજયને નામે).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન રતનસંગ્રહ પૃ. ૨૨૩. ૨. રતનસાર ભા. ૨ પૃ. ૫૪૨-૪૪.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૧૦૭-૦૮.]

૧૮૫. પદ્મસાગર (મગ્ધાહડગચ્છ-મુનિસુદંરસૂરિશિ.)

મગ્ધાહડ-મહાહડીય-મહાહડા એમ એ ગચ્છનાં નામ છે. તે ગચ્છના મુનિસુદંરસૂરિ એ મતિસુદંરસૂરિ કે જેનો સં. ૧૫૫૯નો લેખ નાહર. ૧ લેખાંક ૪૯૬માં મળી આવે છે તે હોવા જોઈએ. નામ મૂકવામાં કંઈ સરતચૂક થઈ હોય.

(૩૧૭) કયવન્ના ચોપાઈ ર.સં.૧૫૬૩ ભાદ્રપદ વહી ૮ રવિવાર

આદિ - સરસ વચન આપે સદા, સરસતિ કવિયણુ માર્છ
પણુમવિ કલઈન્ના ચરી, પલણિસુ સુગુર પસાઈ. ૧
મન્માહડગછે ગુણનિલો શ્રી સુનિસુન્દરસૂરિ,
પદ્મસાગરસૂરિ સીસ તસુ પલણે આણુંદ પૂરિ. ૨

અંત - દાન ઉપર કમવન્ના ચોપઈ, સંવર પનર ત્રિસઠે થઈ,
ભાદ્ર વદિ અઠમિ તિથિ જણુ, સહસકરિણુ દિન આણુંદ આણિ. ૬૯
પદ્મસાગરસૂરિ ઈમ ભણંત, ગુણે તિહિ કાજ સરંતિ,
તે સવિ પામે વંછિત સિદ્ધિ. ઘર નીરોગ ઘરે અવિચલ રિદ્ધિ ૩૦

(૧) દાન ઉપર કમવન્ના ચોપઈ. પ.સં. ૧૮-૧૩, લીં.ભં. (૨) અં. ૩૦૦, લીં.ભં. દા.૩૦ નં.૪૨.

[સુપુગૂહસૂચી (મદસાગરસૂરિને નામે પણ).]

(૩૧૮ ક) લીલાવતી સુમતિવિલાસ ર.સં. ૧૫૬૩

(૧) ભાવ. ભં.

(૩૧૮ ખ) સ્થૂલભદ્ર અઠાવીસો

(૧) પ.સં. ૭, અં. ૨૮, લીં.ભં. દા.૩૭ નં.૪. [લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧૧-૧૨, ભા.૩ પૃ.૫૪૩.]

૧૮૬. રાજશીલ (ખ૦ સાધુકુર્ણશિ૦)

(૩૧૯) [+] વિક્રમ આપરા ચરિત ચોપાઈ ર.સં.૧૫૬૩ જ.થુ.
ચિતોડગઢમાં

આદિ - સકલ સદાક્ષ ગુણ ભંડાર, અકલિત રૂપ અવનિ ઉદાર,
સુરનર કિંનર સેવા કરઈ, કવિયણુ જિણુવર પર અનુસરઈ. ૧
કાસમીર ધુરિ જસુ અહિવાન, ચરણુકમલ પ્રણમી રાઇ રાણુ,
સા સાગદ પ્રણમું નિજ ભાવિ, કવિત કરંતઅ વિદ્ન ન થાઈ. ૨
વિક્રમરાય ચરિત હું ભણુંઉં, જિણુ વલ્લવધૃષ્ઠ આપર તણુંઉં,
માલવ દેસ મહિય વિખ્યાત, લખમીવંત કનકની જાતિ. ૩

અંત - ઇમ સાંભરી પરાઈ વસન, ભવિયાં નવ લીજઈ અદત,
ચોરીપણું નિવારઉં દૂરિ, જિમ સિવસંપદ પામઉં પૂરિ. ૧૯૭
નરવર ખઈડી સસા મજ્જરિ, નયરિ વરત્યો જયજયકાર,
માઇઆપને મેલી નારિ, વિક્રમ પ્રગટચો જસ સંસારિ. ૧૯૮

જમ્મુ તણા ગુણ પાર ન કોઈ, પરદુઃખભંજન અવર ન કોઈ,
 કેતાં કહું જનસ અવગત, એક જીભ સવગ્રી નરમાત. ૧૯૯
 એહ ચરિત્ર શ્રી વિક્રમ તણું, સરલ લોક મન સુધઈ ભણું,
 ભણતાં સુણતાં હુઈ બહુ પ્રુધિ, પામીજઈ મનવંછિત સિધિ. ૨૦૦
 ભણતાં ચોર તણાં ભય જન્ય, સુણતાં આપદ કિમઈ ન થાઈ,
 ઇમ જાણિ ભણિજ્યો સહુ કોઈ, મન આણુંદઈ ભવિયણુ લોચ. ૨૦૧
 સાધુકરણ ગિરિઆ ગુરૂચ, જઈવંતા મહિયલિ ઉવગાય,
 જણઈ અંગ ઇગ્યાર વખાણુ, જિણવરની સિર પાલઈ આણુ. ૨૦૨
 તાસુ સીસ આણુંદિ ઇમ કહઈ, ચરિત્ર એહ વિક્રમ કો ભણઈ,
 રાજશીલ ગુરૂ સગુરૂ પસાઈ, ગુરૂપ્રસાદિ ધરિ નવનિધિ થાઈ. ૨૦૩
 તાસ સીસ આણુંદિ મન તણઈ. રાજશીલ ઉવગાય ઇમ ભણઈ,
 ત્રીજઈ મન જે અવિયત ધરઈ, જ્ઞાન નિરમલ શિવસંપદ વરઈ. ૨૦૪
 પનરસઈ ત્રિસડિ સુવિચારિ, જેઠ માસિ જિજ્ઞાસ પખિ સારિ,
 ચિત્રકૂટ ગદ તાસ મઝારિ, ભણતા ભવિયણુ જ્ય જ્યકારિ.
 વિક્રમકીરતિ જગિ ઝલહલઈ, ભણતાં ગુણતાં અક્લાં ફલઈ,
 ગંગા નાહિયાં પાતિગ જઈ, સિખિમી તેકનઈ ધરિ ધરિ થાઈ. ૨૦૫

(૧) સં. ૧૬૪૭ ભા. ૦ વ. ૫ ભોમે લં ચિરાડા મધ્યે પં. ૦ લક્ષ્મી-
 મંડનેન. પ.સં. ૭-૧૫, ડા. પાલણપુર દા. ૩૬. (૨) લિં. શિવવર્દનેન.
 પ.સં. ૬, જયં પો. ૬૮. (૩) સં. ૧૭૨૨ કા. શુ. ૧૪ અંચલગચ્છે અમર-
 સાગરસુરિ શિં. સાધ્વી લાલી (? વાદડા) શિખાણી સાધ્વી લાલાં લિં.
 પ.સં. ૯-૧૫ થી ૧૩ કલ. સં. કો. કેટે. યો. ૧૦ નં. ૭૦ પૃ. ૧૩૭-૧૩૮. (આ
 લેખિકા માટે જુઓ 'ગજસિંહકુમાર'ની આજ વર્ષની લેખિકા-પુષ્પિકા).
 (૪) વિક્રમાદીત આપરા ચોરવંધ ચઉપગ. પ.સં. ૮-૧૫, ત્રી. ઉ. ભં. દા. ૧૭.

[૧. કયામજૂયા શ્રેણી-૫, સં. પા. કનુભાઈ શેઠ.]

(કરે) અમરસેન વચરસેન ચોપાઈ ર.સં. ૧૫૬૪

આદિ - પણુમઉ શ્રી જિણ પાસ આસપુરણુ જગતારક,
 વામા ઉરિ સિરિ રાય હંસ વંસ ઈજ્યાગહ નાઈક.
 તાસ તણમ સંતાન હુઉ, ગુરૂ ગુરૂ કેસી
 પ્રતિજુધઉ હેલિ જિણિ ગમ પરદેસી
 તસ સરપ સંખેરિ હિવઈ કહિસિઉ ગુરૂ આધારિ
 રાયપસેણી ભાસિયો, તે નિય વિગતિ વિચારિ.

અંત - ખરતરગજ ગુર મહિમાવંત, સાધુહરય ગુર જગ જિયવંત,
જસુ નામઘ નવનિધિ ધરિ થાઇ, ભવ અનેકતાં પાતક બાઇ. ૨૬૦
તે ગુરંતે પામી ઉપદેસ, પુણ્ય પાપીનું લહી વિસેસ,
અમર વચર બંધવ તણુઉં, કહિઉં ચરિત આણુંદઘ ઘણુઉં. ૨૬૧
રાજશીલ ઉવઆઇ મનરંગિ, પૂજા જિનફલ આંણિ અંગિ,
સંવત પતર ચઉરાણુવઈ, આણુંદ આણી મન આપણા. ૨૬૨
ઇમ જિનપૂજાફલ સંભલી, વીતરાગ જે પૂજા વલી,
તિહિ ધરિ નવનિધિ મંગલ ચાર, અહનિસિ નિશ્ચઇ જય
જયકાર. ૨૬૩

(૧) પ.સં. ૧૧-૫, હા. ભં. દા. ૮૧ નં. ૨૦.

(૩૨૧) ઉત્તરાધ્યયન ગીતો ૩૬

આદિ - સરસતિ મતિ અતિ નિરમલી, આપઉં કરીય પસાય,
ગાઇસુ હું જિનદ્રમ તણુઉં, મૂલ વિનય કરી ભાઉ રે.
વિનય સમાચર, વિનય સયલ ગુણ સાર રે.
જ'ખૂ પ્રતિ જુગતઉં કહઇ, શ્રી પંચમ ગણુધાર
ચરમ જિણેસરિ ઇમ કહઉં, પ્રથમ અધ્યયન વિચાર રે. વિ. ૨

*

ઇમ ગુણ વિનય તણા સુણો, જે નિતુ કરઈ અભ્યાસ,
શ્રી રાજશીલ ઉવઆય ભણુઈ, સફલ ફલઈ તીહાં આ સાર. ૯
ઇતિ પ્રથમ ગીત.

અંત - ઇમ ભણુઈ સોહમ સોહમ સ્વામિ જ'ખૂસ્વામિ પ્રતિ સુકુમાલ,
શ્રી વીર જિણુવરિ કહઉં ઇણિ પરિ ધરમાગ વિસાલ. ૧
પામીયઈ અવિચલ પદ સસિ કોમલ પદ સોહમલ જસુ પસાઈ
સાર,

શ્રી રાજશીલ ઉવઆય બોલઈ સયલ મંગલકાર. ધ્રુ. ૨
જાણિવા જીવ અજીવ લોકલોક માહિ વિસેસ,
ઈક રૂપવંત અરૂપ ગિહુ પરિ જઈ અજીવ પ્રદેસ. ૩

*

ઇમ કહ્યા જિનવર વીરિ સમરથ અરથ જિનમત સાર,
તે ચિતિ ધરતાં વિજય લહીયઈ દુવઈ જયજયકાર. ૬
(૧) મંથાત્ર ૪૧૬, લિ. કવિના શિષ્યે, પ.સં. ૨૧-૬, શ્રી. પો. ૩૮

નં. ૧૭૭. (૨-૩) પ.સં. ૧૫-૧૬ અને ૧૪-૧૩, ૩૦ પાલણપુર ૬૦ ૩૬.
(૪) પ.સં. ૧૬, જિં. આ. નં. ૧૧૦૯. (૫) સં. ૧૬૫૪ આ. વ. ૧૪ ખ. ૦
પદ્મસુંદરશિં. જીવનસોમ લિં. હુંડીયા ગોત્રે તેજ ભાર્યા શ્રા. ૦ જયમા
પદનાથં. પ.સં. ૧૬, જિં. આ. પો. ૮૩ નં. ૨૧૧૮. (૬) પં. દ્વિતરંગગણિ
શિં. સમયહર્ષેણ લિં. સં. ૧૬૪૪ કા. ૩ રવિ. જેસલમેર મધ્યે જિનચંદ્ર-
સૂરિ રાજ્યે. પ.સં. ૭, અભય. નં. ૩૧૪૭. (૭) પ.સં. ૮-૧૪, આ. ક.
ભં. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨, મુપુગૂહસૂત્રી, હેનૈશાસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ. ૧૪૫,
૩૧૫, ૪૧૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૫૩૯-૪૨.]

૧૮૭. જયવિજય (તં હેમવિમલસૂરિ-આણંદવિમલશિં)

(૩૨૨) મુનિપતિ ચોપાઈ ર.સં. ૧૫૬૪ આસો (શુ.) ૧૦ ગુરુ વરકાણા
અંત - ભણઈ ગુણઈ નઈ જે સાંભલઈ, તેહ તણઈ મનવંછતિ ફલઈ,

તપાગજ શ્રી ગુરુ ઉદયવંત, શ્રી હેમવિમલસૂરિ જયવંત. ૧૬

નામ લીધઈ તવને ધવલી, ગુરુ પસાય મુઝ આસ્થા ફલી,

વિબુધ મૌલિ મંડન શૃંગાર, શ્રી શુભનય સગર આધાર

સીસ સરોમણિ અતિ ઉદયવંત, પંડિત આણંદ શુભ ગુણવંત.

તસ પસાય એહ ચરિત્ર, સુણિપતિ કેર પુન્ય પવિત્ર

પતરહ સઘ અઉસઠ સમઈ, આસો માસ માહા અમી અમઈ. ૧૯

દસમીનઉ દેન ગુરવાર, અંદ્રધનેસુરીને આધાર,

વરિકાણિ વાર મતિ દીધ, તઉ પરિપૂર્ણ હુઉ સમંધ. ૨૦

જા લગઈ દેન ફરિ રોહણી, કથયા મહીઅલ ભમઈ,

પહી ? અસ કરંત દુધ્યાને છુજે મુકઈ નહી, તા. જયવંત હુજે

ચપઈ. ૨૧

ઉજ્જ અધકુ ખોલુ અલી, સંધ સહ કોપ ભજે વલી,

શ્રી આવશ્યકનઈ આધાર, મુનિવઈ ચરીય રચિઉ વિચાર

દ્રી સાર સંયમ પુર સરસ, અમ અરસ જા ભલ્લેઈ ભલુ,

સંવેગસાયર તવ દિવાયર ચરિય મુનિવય નર્મલુ,

જે ભણઈ ભવીયજુ સુણકે શ્રવણઈ ગાદઈ ગાજતઈ.

તે લહે લછી ફલઈ એ વંછીતિ જયવેજય વધાવતઈ. ૨૩

(૧) સં. ૧૬૧૨ સાઠે માગસરિ વદે ચઉદસ બુધવારે હુણઈરા સ્થાને
શ્રીમાલી જ્ઞાત લઘુ સાખીય સહિસકરણ વીર પડના અર્થ. પ.સં. ૫૩,

છેલ્લું પાત્રું, જશન સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૪૨-૪૩.]

૧૮૮. અજ્ઞાત કવિ

(૩૨૩) મંદોદરી સંવાદ ૨.સં.૧૫૬૫

અંત - સંવત પનર પાંસકઈ જીરણ દુરંગ નિવાસ.

પૂરણ ચારિ ચોપઇ ખિસઇ બાંધી બુદ્ધિપ્રકાસ. ૨

(૧) સંવત ૧૭૦૫ વર્ષે વૈશાખ શુક્રિ ૧૫ દિને કાસમપુર મધ્યે
ઋષિ શ્રી રાજપાલજી તસ્ય શિષ્ય મુની વીરજી લિપિકૃત સ્વયં પઠનાથ.

(૧) ઉદયપુર ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧૨.]

૧૮૯. હીરાણુદ (મલધારગચ્છ, લક્ષ્મીસાગરસૂરિ-ગુણુનિધાનશિ.)

મલધારીગચ્છના લક્ષ્મીસાગરસૂરિ (ગુણસાગરસૂરિના પદ્ધર)ના લેખો
સં.૧૫૫૮ અને ૧૫૭૦ના મળે છે (નાહર.) તથા પ્રતિમાલેખો સં.૧૫૪૯
અને ૧૫૭૫ના મળે છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા.૧ લેખાંક ૨૭૯, ૧૭૩.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧૨-૧૩. વસ્તુતઃ અહીં નોંધાયેલ
‘વિદ્યાવિલાસ પવાડો’ (૨. સં. ૧૫૬૫) નં. ૬૨ના હીરાણુદસૂરિની છે. આ
હીરાણુદમુનિ તેની એક પ્રતના લલિયા છે. ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’એ
કૃતિનો જે રચનાસંવત આપ્યો છે તે પણ વસ્તુતઃ લેખનસંવત છે.]

૧૯૦. હંસસોમ (તં હેમવિમલસૂરિ-કમલધર્મશિ.)

(૩૨૪) [+] પૂર્વદેશ ચૈત્ય પરિપાટી રાસ [અથવા તીર્થમાલા]

૨.સં.૧૫૬૫ ૫૩ ગા.

અંત - સંવત પનર પાંસકઈ માં જાત કરી ઉદાર. સુ.

સંધ સકુ ધરિ આવીઆ એ માં દિનદિન ઉચ્છવ સાર સુ. ૫૦
ચિંતામણિ કરિ પામીઉ એ માં સુરતર ફલિઉ જાર, સુ૦
મુગતિ હુઇ તસ હુંકડી એ માં સયલ સુખ સંસાર સુ૦ ૫૧
કમલધર્મ પંડિત વર એ માં જાત કાધી સંધ સાથ, સુ૦
સફલ જનમ હવઈ મુજ હુઓ એ માં મુગતિ હુઇ હવ હાથ. ૫૨
તપગચ્છનાયક શિવસુખદાયક શ્રી હેમવિમલ સૂરિદ ગુર,
તસ આણુ દુરંધર વિબુધ પુરંદર કમલધર્મ પંડિતવર,
તસ સીસ નામઇ હંસસોમઈ તીરથમાલ રચિ સુવિમલ,

જે ભવિષ્ય લખેસિ ભાવિ સુજેસિ તે નર પામઇ જનકલો. ૫૩

[મુપુગૃહસૂત્રી, હેનૈશ્વસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૨૬૧, ૪૦૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૩૧૩]

૧૯૧ કે. જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ (સોરઠગચ્છ ક્ષમાચંદ્રસૂરિ-વીરચંદ્ર-
સૂરિશિ.)

(૩૨૫) વંકચૂલનો પવાડો અથવા રાસ ર.સં.૧૫૬૫ ચૈત્ર શુ. ૬
ગુરુવાર મંગલપુરે (ભાંગરોળમાં)

આદિ -

વસ્તુ

અંથ અગમઇ અંથ અગમઇ કિંક કવિ શ્રેણિ
તે બુધિ બહુલી નિર્ભય જગહ માહિ તણિ સુજસ લીક
શેષ સચળ ગુણ ગ્રહી કરી વલીય અધિક સવિસેષ બદ
તાસ તણુઉ હુઓ એ પસાઉસલક, કરસ હવઇ હરકંતિ
ન્યાન લખે વંકચૂલનૂં, રચસિ કવિત અતિ ખંતિ. ૧

પૂર્વાધાયા.

કવિત કરેવા કવિ તણે ઉલટ અંગિ ન માઇ
પૂછું પાંડિત પરિ કરી, કિહાં છે સ્મારક માઇ. ૨
એક લખે અમરાપુરે, એક લખે મહી માંહિ
એક લખે જૂપતિલવણે, એક વદે ખલ્લ ઠાઇ. ૩
જન મુખે વાણી જૂજૂઇ, સુણિએ સજસતિ ઠામ,
ખલ્લાણી કિમ વણુપૂં, ખહ રૂપે ખહુ નામ. ૪
કઇ આકાર ઓંકારનો, કઇ તું અકલ અરૂપ
નાદે બિંદિ હોકારિનૂં, દાખિ ન સકલ સરૂપ.
અભ્યુત્પત્તા સુહણે લખે, ન્યાનકથન સુણિ કંનિ.
હૃદયકમલે નતિ નીચડી, મ કિરિ વિમાસણ મંનિ. ૬
ખંવાડક પોઢકે હરઈ, કરવા છિ કવિ ખંતિ
વંકચૂલ ગુણ વણુપૂં, અવણિ સણુકે એક ચિંતિ. ૨૭

*

ન્યાન લખુઈ કણિપાર કહૂં, ખંવાડક પરચંડ
વંકચૂલ રા વણુવિહ, એક પણી પરિ ખંડ. ૨૬૨
—છતિ વંકચૂલ ખંવાડક વિઝવાસિનિ દેવ્યા વર લબ્ધ પ્રથમ ખંડ.

*

ન્યાનચંદ્ર કહિ તૃતિ કરી, ખાંધૂં ખીજૂં ખંડ

વંકચૂલ કિમ વર્ણૂં, પંખાડઉ પરચંડ.

૫૫૧

અંત - ઇણિ પરિ જે જન પાલસે નયમ નિશ્ચિઓ નિજ દેહ,

વંકચૂલ પરિ પામસે, પગિપગિ સંપતિ તેહ.

૩૦૮

સંવતે પનર ને પાંસકે, ચૈત્ર શુદ્ધ તિથિ છડિ,

ગુરવારે મંગલપુરે, રચુ ગચ્છ સોરઠિ.

૩૦૯

ન્યાન લણે મેં નિયમનો, વાડ કહિઓ વિચાર

સાસહિઓ કવિ જે હુધ, અક્ષર અવદે લિગાર.

૩૧૦

(૧) ઇતિ તૃતીયખંડ, પ્રથમ ૨૫૮ ખીજે ૩૫૦ ત્રીજે ૩૧૦ એવં
સર્વ મલી ૯૧૮ને માજને સં.૧૬૪૨ આસો વદિ ૬ સોમે જ્યૈશ્ઠ
પ્રાકારે સિ. ઋ. જઘતા. પ.સં. ૫૪-૧૩, રત્ન ભં. દા.૪૩ નં.૮. (૨)
૭૮૬ કડી સુધી, પ.સં. ૩૯-૧૨, અપૂર્ણ પણુ જૂની સારી પ્રત, ઘોષા
ભં. દા.૧૬ નં.૭.

(૩૨૬) વેતાલ પચવીસી ર.સં.૧૫૬૩ શ્રાવ. ૯ ગુરુ

સોરઠના રત્નાગરપુરમાં (માંગરોલમાં)

આદિ - ઝૂં નમઃ શ્રી સારદાઇ નમઃ. પૂરવજાયો

ઉદધિ સુતાસુત સ્વામિ રિપુ, પિતા નાણિ ઉતપન,

તાસ સુતા હું પય નમી, માગિસ વિમલ વચન.

૧

વિમલહ સારિંગ સિરિ વસઇ, સારિંગવાહનિ જસ,

પાક પોણિ કટિ તટિ કવઇ, હું પય પ્રણમિસ તાસ.

૨

તાસ પસાઈ કવિ કરઈ, વિક્રમચરિત્ર પવિત્ર,

અવિહડ જેહનઇ આગીઉ, વડ વેતાલહ મિત્ર.

૩

અંત - (છેલ્લી ૨૫મી કથા આદિ)

શ્રી સરસતિના પય દોઇ નમી, કથા ન્યાન કહઈ પંચવીસમી.

પૂરવ પુણ્યઇ પ્રામશુ રાજરૂદ્ધિ ભંડાર,

ગાંધાવસુત નિજકુલતિલિઉ, ધન વિક્રમ અવતાર.

૪૨

સોરઠિગિઠિ સોહામણા, ગુરુ ગરૂઆ ગુણુવંત,

ખિમાચંદ્ર સૂરી સધર, જિણિ કીધઉ કમ અંત.

૪૩

તાસ પાટિ પહ્યઈ પ્રગટ, નામઇ વીરચંદ્રસૂરિ,

ભાવઇ તે પય પ્રણમીઇ, ઉરિ આણુંદહ પૂરિ.

૪૪

તાસ પાટિ કહઈ મંદધી, પંચવીશી વૈતાલ,
જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ ઇમ વદઈ, વિક્રમગુણ સવિસાલ. ૪૫
સંવત પનર તિહીઈ રચી, વાર કથા વિચિત,
આવણુ વદિ તિથિ નવમીઈ, સુરગુરવાર પવિત. ૪૬
સોરઠમંડલ માહિજે, પુર રતનાગર નાંમ,
શ્રી નવપદલવ સાનીધઈ, કાધ કતોહલ ઠામ. ૪૭

(૧) સંવત ૧૭૧૯ વર્ષે માહા સુદ ૨ ગુર દસાડા મધે લખીત
વિદ્યારતન. પ.સં. ૩૧-૧૪, શેક પુરુષોત્તમ વિશ્રામ માવળ સંગ્રહ. [મુપુગૂહસૂત્રી.]
(૩૨૭) સિંહાસન ખત્રીશી સં. ૧૫૯૯ માગશર સુદ ૧૦ ગુરુ
આદિ - પ્રથમ વસ્તખંધ.

ખંભતનયા ખંભતનયા પાય પણમેવિ,
વપુ ધનસારહ વણુ જે ધવલહંસ જસ વાહનિ રજ્જમ,
ધવલ વસ્ત્ર જે પંગરણિ, ધવલહાર ગુણ કંઠિ જજ્જઈ,
ધવલ સિંહાસણ આસણમ, ધવલહ પુસ્તક પાણિ,
ન્યાન કહઈ તાઈ સાંનધઈ, વિક્રમકથા વખાણિ. ૧

પૂર્વજાયા.

વકખાણું બાણું જિકે, વાર વિક્રમ ખ્યાતિ,
કથા ત્રીસ દોઈ જેહની, બણસ જૂજૂઈ ભાતિ. ૨
કથા કતોહલ જિહ, જેણમ તનમન રંજમ,
યુથિજ્યો કહિ કવિ સોમ, તેહ વાત વિક્રમ તણી.

* જણમ નર નવ ખંડ,

પહુપતિ આણ મનાવયા, લીલા દુજ્જણ દંડ. ૪
દંડ પાંચત્વં જવ શરિ, દીસમ આકઝમાલ,
દંદઈ આપ્યું આદરમ, સિંહાસન વિસાલ. ૫

જે ધરિ ધણી ઐર...અનિવાર,
ચાઉ દીધ ઇમ ચાઉડહિ, સમ સત સત્રુકાર. ૬
કરણુ નર અભિનવહિ, પોતમ પરસા ત્રિણિ,
કાધી વસુધા વિક્રમે, સાત વાર અવારીણ. ૭
રણિવટિ સાહસધીર, નર ઉભય દાન દાતાર,
પરદુખકાતર કવિ કહઈ, અડવડીયાં આધાર. ૮
ધરણીતલિ વિક્રમ વડહિ, જમલિ મિલિય ન ડોઈ,

ઈંદ્રસલા માહિ બહિસતઉ, વાત વડાના જોઇ.	૯
જોઇ નહી નિજ નયણુડિ, પરમહિલાનું મુખ,	
વિક્રમનઇ મિત્ર આગીઉ, ક્ષણનહ દાખે દખ.	૧૦
દુખીયા દુખ દેખી કરી, હેદઇ જિહિલ જોડ,	
વિક્રમ ખારે માસ નતિ, વરસઇ સોવનમેહ.	૧૧
અંત - કથા કતોહલ જે સુણઇ, તે લહઇ સુખસંપત્તિ,	
ચતર તણા ચિત રંજસઇ, જઈ એહમા અતિમતિ.	૨૨
સંવત પતર તવાણુવઇ, માગશિર માસ પવિત,	
શુકલ પક્ષ દસમી દિનઇ, શ્રી ગુરુવાર અવિત.	૨૩
જ્ઞાનચંદ્રિ નિરતઇ કરી, સરસતિ સાનહિ કિંક,	
સદગુરુપાય પસાહિલઇ, તણિ પામી સદગુહિ.	૨૪
ક્ષત્રીય ખંતઇ કરી, ભણિસઇ જન જે એહ,	
ભિદારિજ ગુણ આવિસઇ, લહિસઇ સર્વ સદિ તેહ.	૨૫

(૧) પ.સં.૪૯-૧૩, ખેડા ભં. નં.૩. (૨) ખંડ ૩ ગા.૧૦૩૪ સં.૧૬૭૮

જે. વ. ૪ શુક્ર હલાર દેશે તમાચી શૈલણુ ગ્રામે ભર્યવાસી ઋષિ હીરણુ
લિં. પ.સં.૪૦, અભય. પો.૧૩ નં.૧૩૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૫૪૩-૪૭. ત્યાં 'વિશેષચંદ્ર'ને સ્થાને 'વીર-
ચંદ્ર'નું અનુમાન કરી 'બાર માસ' નોંધાયેલી તે વસ્તુતઃ વિશેષચંદ્રશિષ્ય
જ્ઞાનચંદ્રની જ કૃતિ છે.]

૧૯૧ ખ. જ્ઞાનચંદ્ર (વિશેષચંદ્રશિષ્ય)

(૩૨૮) + બાર માસ ૧૮ કડી

આદિ - સરસતી ચિત સમરી કરી, પ્રણમી જિન પાય.

રાજુહ કહે સુણિ ચાંદલા, ચંદા કહજે રે જય.

અંત - યદુપતિ નેમજી ગાઇયો, દોઢે અતિ આણુંદ,

વિશેષચંદ્ર કવિરાજનો શિષ્ય કહે જ્ઞાનચંદ્ર.

(૧) ચોપડા, તેમાં ૧ પત્ર, જશ. સં.

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ.૫ પૃ.૨૫૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૫૪૬. ત્યાં 'વિશેષ'ને સ્થાને 'વીર'નો
તર્ક કરી કૃતિ વીરચંદ્રશિષ્ય જ્ઞાનચંદ્ર (નં. ૧૯૧ ક)ની માનેલી પરંતુ અન્યત્ર
વિશેષચંદ્રશિષ્ય જ્ઞાનચંદ્રની અન્ય કૃતિ પણ નોંધાયેલી મળે છે તેથી એ
જુદા જ કવિ છે એમ નિશ્ચિત થાય છે. એ કવિ મોડા સમયના હોય

એવો પણ સંભવ છે.]

૧૯૨. ઉદયભાનુ (પૌં રાજતિલકસૂરિ-વિનયતિલકસૂરિ-સૌભાગ્ય-
તિલકસૂરિશિષ્ય)

પૂર્ણિમાગચ્છના રાજતિલકસૂરિના પ્રતિભાલેખો સં. ૧૫૧૬, સં. ૧૫૧૯, સં. ૧૫૨૪, સં. ૧૫૨૬ના મળ્યા છે (જુઓ ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧ લેખાંક ૧૨૨૨, ૩૦૧ અને ૯૨૪, ૧૨૪૯, અને ૩૩) તથા સં. ૧૫૦૬ તથા સં. ૧૫૨૩ના મળ્યા છે (ભા. ૨ લેખાંક ૯૬૧, અને ૭૯૭). તેમાંના એક પરથી જણાય છે કે તેઓ મતિતિલકસૂરિના શિષ્ય હતા.

(૩૨૯) [+] વિક્રમસેન રાસ અથવા ચોપાઈ ૨. સં. ૧૫૬૫ જેક શુદ્ધ

આ સંબંધે પોતાના સંગ્રહમાં રા. મણિભાઈ ખંડેરભાઈ વ્યાસ લખે છે કે “આ ૫૬૬ ટૂંકનો પ્રબંધ છે તે દરેક રીતે શામળ ભટ્ટની વાતો સાથે હરીકાંઈ કરે તેવો છે; અર્થાત્ આ પ્રબંધની રચના કોઈ પણ રીતે શામળ ભટ્ટની વાતોથી જનરતા પ્રકારની નથી.” તેના સાર તેમણે અધૂરો મૂક્યો છે તે ઘણા ટૂંક હોવાથી અત્ર ઉતારી લેવામાં આવે છે :

પૂર્વ દિશાએ ‘ધણ કણ કંચણ’થી ભરેલા માલવદેશમાં અનુપમ ઉજ્જૈની નગર છે ત્યાં પરમાર કુલમાં ગર્દભસેન રાજાનો પુત્ર વિક્રમસેન રાજા થયો. સાહસથી તેણે વીર આગ્રિયા વેતાલને વશ કરી લીધો હતો. રાજાને એક હજાર રાણીઓ હતી. એક વાર રાત્રિએ રાજા એવો જીંઘી ગયો કે સવાર થયું તોપણ જાગ્યો નહિ. સવારે સસાજન આવ્યા ત્યારે મંત્રીએ રાજાને જગાડ્યો. જાગતાંની સાથે રાજા ખડું ક્રોધાવેશમાં આવી ગયો ને મંત્રીનો ઘાત કરવા તત્પર થયો. મંત્રીએ કહ્યું કે, ભલે, આપ રાજા છો, આપને કોઈ અટકાવી શકે તેમ નથી, પણ વગર શું ને શા માટે મારો છો? તમને ક્રોધ કરવાનું કારણ હોય તે કહો. રાજાએ મંત્રીને પોતાનો વિશ્વાસુ જાણીને તેને કહ્યું કે ચંપાનગરીના ચંપકસેન રાજાની કુંવરી લીલાવતી સાથે હું સ્વપ્નમાં પરણ્યો. એના જેવી સ્વરૂપવાન સ્ત્રી કોઈ નથી. તે જગાડીને મને વિયોગ પડાવ્યો. તું બુદ્ધિશાળી છે તો હવે ગમે તેમ કરીને મને એ સ્ત્રી મેળવી આવ. રાજાએ જ માસની મુદત આપી. મંત્રીએ સદાપ્રત માંડયું અને મુસાફર, સંન્યાસી, તપસી, બ્રહ્મચારી વિપ્ર, ભાટ, મકરાસી, સ્ત્રીઓ, યાત્રાળુઓ, સાધુઓ જાજી દેશાવર કરનારા લોકો આવે તેમનો આદર કરીને તેમને દેશાંતરની હડાકત પૂછે. એ પ્રમાણે એક મહિનો વીતી ગયો ત્યારે એક અવધૂન આવ્યો તેનો વેશ આ

પ્રમાણે હોતો :

મસ્તકિ જટા મુકટ સુવિશાલ, તિલક ત્રીય સોહર્ષ ભાલ,
દંડ ત્રય કષાયાં વસ્ત્ર, બીજઈ કરિ કુરસીનું શસ્ત્ર. ૪૩

યોગપદ્મ હૃદિ તુલસી માલ, દેવ દેહરા ઝાકઝમાલ,
હીંગલાજ મુખિ બોલઈ ઘણું, ઇસિડે રૂપ અવધૂતહ તણુહ. ૪૪

મંત્રીએ યોગીને પ્રસન્ન કરી પૂછ્યું કે આપ ક્યાં રહો છો? યોગીએ
કહ્યું, અમારે કોઈ એક ગામ કામ હોતું નથી, મેં અડસડ તીર્થ ક્યાં છે.
કવિ તીર્થ ગણાવે છે :

ગંગા ગયા ગોદાવરી હેમપંથ હીંગલાજ
સાગર સંગમ નરખદા, નાહી સાર્યાં કાજ, ૪૮

વૈતુરણી સાભરમતી, અચલેશ્વર જગનાથ
કાસી યમનાં દ્વારિકાં, ભેટા શ્રી સોમનાથ. ૪૯

વટ પ્રિયાગ જઈ સરસતી, તાપી મહી ભૂચ ખેત્ર
સારણિ રામેશ્વરિ જઈ, પુછતા જિહાં કુરખેત્ર. ૩૨

નગરકોટ જ્વાલામુખી, કાસમીર નઈ દેશ,
તીરથ જોયાં મઈ ઘણું, મંત્રી મઈ મણઈ વેસિ. ૫૧

શંભુ-શક્તિના દૂત જેવા સોમદેવ નામના એ યોગીએ કહ્યું કે મેં
કરેલાં તીર્થ ગણાવતાં પાર આવે એવો નથી; પણ મેં એક અચરજ
જોયું છે તે હું તને કહું છું. નવઆરી ચંપાનગરીમાં ચંપકસેન રાજા અને
ચંપકસેના રાણીને લીલાવતી નામની કન્યા છે. કન્યા અદ્ભુત રૂપવતી છે.
મંત્રીએ પૂછ્યું કે તે પરણી છે કે કુંવારી છે? યોગીએ કહ્યું કે એ એક
વિપરીત વાત છે. એ પાપિણી પુરુષદ્વેષિણી છે. પૂર્વભવનું એક જ્ઞાન
થયું છે તે તેથી પુરુષનો દ્વેષ કરે છે. મંત્રીએ કહ્યું કે ઠીક, ચાલો આપણે
રાજા પાસે જઈએ. ઉજ્જૈણી નગરીની મનોહર રચના જોતો-જોતો યોગી
રાજા પાસે ગયો. રાજાએ બહુ ભક્તિભાવ બતાવીને યોગીનું સ્વાગત કર્યું.
પછી યોગીએ લીલાવતીની બધી વાત કહી. રાજાએ તેને કોટિ સુવર્ણદાન
આપીને વિદાય કર્યો, પછી સાગરદત્ત મંત્રીને રાજ્ય સોંપીને પોતે... (આટલે
સુધી સં. ૧૬૬૨ની લખેલી પ્રત પરથી લખેલ સાર અધૂરો મુકાયો છે.)

આદિ -

વસ્તુ

દેવી સરસતિ દેવી સરસતિ પાવ પણમેવિ,

શંભુ શક્તિ બિ મનિ ધરી, કરિસ કવિ નવનવઈ જંદિ,

સિદ્ધિ યુદ્ધિ વર વિધન હર. ગુણનિધાન ગણપતિ પ્રસાદિ,
જાની ઋષિ આગઈ હુઆ જે આગમ પરવેસ,

તસ પસાઈ કવીઅણ કહઈ, વિક્રમસેન વર્ણવેસુ ૧

અંત - પત્ર પાંસદિક સંવચ્છરિઈ, જ્યેષ્ઠ માસિ શુદ્ધિ પક્ષ દિનકરઈ,
રચિઉ રાસ એ શાસ્ત્ર પ્રકાશ, કહિ કવિયણ નિજ ગુરુ દાસ. ૬૧

પૂનિમગચિ ગુણહ નિહાણ, રાજતિલકસૂરિ જગહ પ્રધાન,
તાસ પાટિ ગુરૂ પૂનિમ ચંદ, શ્રી વિનયતિલક સૂરિદ. ૬૨

તસહિ ગુરુ અનુમત લહી, કોતક કથા કવીશ્વર કહી,

* વાયક ઉદયભાન ઇમ ભણુઇ. ૬૩

(પા૦) તસ અનુક્રમિ છઈ સૂરિ સુખણ, મહિમાવંત મહીઅલિ
જગભાણ,

શ્રી સૌભાગ્યહતિલક સૂરિ, જગિ જયવંતા આણંદ પૂરિ. ૫૬૩
તસહિ ગુરુ અનુમત લહી, કોતકકથા કવીશ્વર કહી,

વિપુલયુદ્ધિ સુકવિ તેહ તણુઇ, વાયક ઉદયભાનુ ઇમ ભણુઇ. ૫૬૪
એ પ્રબંધ ચિંતામણિ પ્રાય, એ પ્રબંધ ભણુતાં સુખ થાય,

એહ પ્રબંધ છઇ યુદ્ધિનિવાસ, સુણતાં સહુની ફલીઇ આસ. ૫૬૫

(૧) લ.સં. ૧૬૨૬, ચોપડો, પ.ક. ૧૫૪થી ૧૮૭, દે.લા.પુ.લા. નં.

૧૧૨૫. (૨) સાગર ભં. (૩) રતન ભં. (૪) ડે.ભં. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨,
જૈહાપ્રોસ્ટા, હેઝેસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૫૮, ૩૯૩, ૩૯૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. બ.ક. કાકોર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ ૧૧૪-૧૬, ભા.૩ પૃ.૫૪૮.]

૧૬૩ ક. હર્ષભૂતિ

(૩૩૦) અંદલેખા ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૬૬ શ્રા.શુ.૧૩ રવિ

આદિ - સરસતી સમરં સામિણી, અરિહંત પય પણમેસુ,

સામાયિક હિવ જપરિ, કાંઈક કવિત કહેસુ. ૧

ચારિ ભેઃ છઇ ધર્મના, ધર્મ તણુ કુણ સાર.

સામાયક કરિ પ્રાણીયા, જિમ છૂટઇ સંસાર. ૨

અંત - પત્ર જાસહિ વરસં જણિ, આવણુ શુદ્ધિ તેરસ મનિ આણિ,
તિણિ મિતિ હુંતક રવિવાર, ચઉપઇ કાંધી હરણ અપાર. ૧૫૨

અંદલેખાણું લેઇ સંજંધ સામાયકનુ રચિઉ પ્રબંધ,

હરણમૂરતિ મુનિવર ઇમ ભણુઈ, ગુણઈ તે સિવસુખ લહઇ. ૧૫૩

(૧) ભુજનગર મધ્યે લ૦ પ.સં. ૮-૧૩, મ૦ જૈ.વિ. નં. ૪૪૫. (૨) પ.સં. ૫-૧૭, હા.સં. દા.૮૩ નં. ૧૫૩. (૩) ઈડર બાઈઓનો ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૦૫, ભા.૩ પૃ.૫૩૦.]

૧૯૩ ખ. હર્ષભૂતિ (ભાવડહરગચ્છ ભાવદેવસૂરિ-વિજયસિંહ-સૂરિશિ.)

આ નં. ૧૯૩ કના હર્ષભૂતિ જે હશે એમ જણાય છે.

(૩૩૧) પદ્માવતી ચોપાઈ

આદિ - આદિ જિજ્ઞેસર પયકમલ, વિમલ ચિત્ત પણમેવિ

સીલ તણુ મહિમા સુણુ, હીયડછ હરષ ધરેવિ ૧

દાન સીલ તપ ભાવના, એ હછ આરિ સાર

તીહ ચિહું માહિ અધિકેરકુ, સીલરયણુ સંસારિ. ૨

સીલછ સવિ સુખ પામીઈ, સીલ લગછ હુઈ ઋદ્ધિ

સીલઈ મહિમા વસ્તરિ, પામછ બહુ પરિ સિદ્ધિ. ૪

સીલઈ સંકટ સહુ ટલઈ, સીલઈ હુઈ બહુ રંગ

સુરનર સેવઈ પયકમલ, દિનિછ હુઈ ઉત્સરંગ. ૪

શીલઈ સુર સાનિધિ કરઈ, સૂલી સિંહાસણિ હોઈ

ફલમાલ હુઈ સર્વની, સીલ સમું નહી કોઈ. ૫

સરસતિ સમરં સામિણી, માયું વયણુ વિશાલ,

સરસતિ તુમહ પસાઉલછ, કહિસિહું કવિત રસાલ. ૬

પહિલું પણુમી ગુર ચલણુ, આણી બહુ મનિ ખંતિ,

પામી સાનિધિ ગુર તણું, તાસ સીસ જપંતિ. ૭

ભાવ ધરી ભવીયણુ સુણુ. પદ્માવતીય ચરિત

સુણુતાં શ્રવણે જીવિનઈ, જિમ હુછ જનમ પવિત્ર. ૮

અંત - અહનિશિ પાલિં જે નર શીલ, નિ નર નિશ્ચઈ કરસિઈ લીલ,

સીલિં સહુછ સંકટ ટલિં, શીલઈ તેહનિં અફલ્યા ફલઈ. ૩૧૦

ભાવડહરગચ્છ ગિર્યા ગણુધાર, કાલકસૂરિ તણિ પરિવાર,

શ્રી ભાવદેવસૂરિ પદે કિણુંદ, શ્રી ગુર શ્રી વિજયસિંહ સૂરીંદ. ૩૧૧.

લખધિં ગોઈમ ગુર અવતાર, જસુ નામિં હુછ સુખ અપાર,

તાસ સીસ કહિ જીલટ ધરી, હરષભૂરતિ મુનિ સુખી કરી. ૩૧૨

ભણઈ ગુણિં નિ જે નરનારિ, આવીં નવનિધિ તીહ ધરઆરિ.

સુણુતાં સંપદ સહુઈ મિસેઈ, તીહનિં સહુઈ અફલ્યાં ફલછ. ૩૧૩

(૧) પ.સં. ૧૮-૧૫, ૧૫ી ૮ પાનાંમાં મત્તવચક્રકૃત સિંધલસી ચરિત્ર રાસ છે નૃત્યાર પછી આ છે, પ્રત ઘણી જૂની, ખેડા ભં. દા.૮ નં. ૧૦૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૩૦-૩૧. આ કવિ નં. ૧૯૩ ક ના ઉર્ધ્વ મૂર્તિ હોવાની શક્યતા 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ ખતાવેલી છે. પરંતુ એને માટે નિશ્ચિત આધાર જણાતો નથી.]

૧૯૪. અક્ષાત

(૩૩૨) ૧૮ નાતરાં સંખંધ ગા. ૨૫ લ.સં. ૧૫૬૭ પહેલાં

આદિ - મથુરાપુરી નગરિ વંશ કાંચિર વેશાહિરે,

જંખ ઉપનાં તાસ ઘરે, દિવસ દસ થવારી.

પછય સંચારી રચણ વિભાગિ મૂકયા જિમણાં તારે. ૧

અંત - સંસાર અસાર માહિ એતલહિ સાર,

જીવ દયા શીયલ તથા લાવના લાવહિ.

ઇસહિ અનભવ જાણી ચરિત જંખુ સામિ,

વિરત સંસાર માહિ મુગતિ માગહિ. ૨૫

(૧) સં. ૧૫૬૭ કા. વહિ ૧૦ રવૌ પત્તન મધ્યે શાલાપતિ વાટકે સિદ્ધાંતી ગચ્છે ભ૦ દેવસુંદરસૂરિશિ. મુનિ જ્યામર આત્મ પડનાર્થ લિલિખ. પ.સં. ૨-૧૩, પરચુરણાણી પ્રત, સંધ ભં. દા.૭૫ નં. ૧૬૫. [હેજૈશાસુચિ ભા.૧ (પૃ. ૧૪૭).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૫૦૩-૪.]

૧૯૫. રતનસુંદર (વડતપગચ્છ જયધીરશિ.)

(૩૩૩) + અર્ધુદગિરિ તીર્થ ગિંખ પરિમાણ સંખ્યા યુત સ્ત૦

ગા. ૨૧ અપભ્રંશમાં

સિરિ અખણુય ગિરિવર સિહરસોહણુ રિસહ જિણુંદ,

પણમહિં તુહ પયપહિણુ જિણુ, નમિ નરિંદ સુરિંદ. ૧૫૪

છહ જુવણુસણુ દલિયદૂસણ નાહિ-નરવધ નંદણો,

જહ વસઈ જયયુ કાપ-પાયવુ નેમિ સિવ પરસંદણો.

તં વિશુ પવરં યુણઈ નયરં જો જણો ભવલુપયં

સિરિ અખણુય સેલં સુકયમેલં સો લહઈ સુહસંપયં. ૨૧

(૧) કુર્વ વિશુધવર રતનસુંદરમણિભિઃ. અમર.ભં.

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ.૩ પૃ. ૪૩૨.

(૩૩૪) આદીધર સ્ત૦ ૪૬ કડી

આદિ - આદિ જિનવર આદિ | જનવર આદિ જગનાથ,
આદિ સૃષ્ટિ રચના રચીએ, વિવિધ વર્ણ વ્યાપાર માંડીય,
રાજરંગ રામા રમીય, વ્યભીય કામ મોહ માન છાંડીય.
ચારિત્ર પવિત્ર પ્રાણી વિમલ કેવલ પામીય જ્ઞાન,
ધ્યાયમાન ત્રિભુવન શિખર પામીએ અવિચલ સ્થાન. ૧

અંત - વડતપપક્ષિ ચારિત્ર ચોખઈ પંડિત શ્રી જયધીર,
તાસ સીસ રતનસુંદર પમણુછ, માનુષ પર વરવીર.
આજ અપૂરવ દિનદિન કરયુ, મઈ જિનપતિ ગુણ આણુસરયુ,
મઈ પુણ્ય ભંડાર જ ભરયુ, હૂં દુખસાગર જીતરયુ. આ. ૪૯
(૧) એક નાનો ચોપડો, પ.ક. ૧૬૬થી ૧૭૩ પં.૧૨, વિ.ધ.ભં.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પ.૫૦૪.]

૧૯૬. ધર્મસમુદ્રગણિ (ખ૦ જિનસાગરસૂરિની પદ્યપરંપરાએ
જિનહર્ષસૂરિ-જિનચંદ્રસૂરિ-વિવેકસિંહશિષ્ય.)

જિનહર્ષસૂરિના પ્રતિમાલેખો સં. ૧૫૩૬, ૧૫૪૩, ૧૫૪૯ અને
૧૫૫૫ના મળ્યા છે. (જુઓ લેખાંક ૧૩૭૮, ૬૮૬, ૧૧૫૯ અને ૯૨૮,
ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા.૧) આ ચૈત્રી સં. ૧૫૪૯ના લેખમાં જણાવેલું
છે કે તેઓ જિનવદ્ધનસૂરિ પદ્મે જિનચંદ્રસૂરિ પદ્મે જિનસાગરસૂરિ પદ્મે
જિનસુંદરસૂરિના પદ્યર હતા. તે સિવાય ભાગ બીજામાં સં. ૧૫૧૬-
૨૦-૨૨-૨૪-૨૫, ૧૫૩૪-૪૪-૫૨ની સાલના લેખ મળી આવ્યા છે.

(૩૩૫) સુમિત્રકુમાર રાસ [અથવા ચોપાઈ] ૨.સં. ૧૫૬૭ જલોરમાં

આદિ - પણમિત્ર મય તણ વય કરી, પહિલો પદ્મ જિણુંદ,
જસુ પયપંકજ પૂજતાં, પૂજછ પરમાણુંદ. ૧
જગમંડલ જસ નિત જપે, જોગીસર એક ચિત.
સા સારક સંયુજ્યવિ ધરિ, વિરચિયુ સરસ કવિત. ૨
વીર ધીર ગંભીર ગુણ, દાન પુહવિ સોભંતિ,
જિણુ પરિ તિણિ પરિ દાણુ રસિ, ઈમ સહ કોય કહંતિ. ૩
રાજક્રાંતિ રસ ભોગ સુખ, એ દીધાં ફલ જોછ,
દીને તુ લાભે સહી, 'વાવિઈ લુણિતુ' હોઈ. ૪

અંત -

હાલ ત્રિપહીતુ

સુવિહિત અરતરત્રજ વિરાજઈ, રચણાયર જિમ ગુહિર ગામ્મછ,
શ્રી જિનસાગરસૂરિ ૩૦

તાસુ પદ્મિ ગુણ રૂપિંડિં સુંદર, ગિર્યા ગણધર શ્રી જિનસુંદર
 બુદ્ધિ કરેઈ સુર સૂરિ. ૩૧
 તાસુ પટ્ટાલંકાર મનોહર, શ્રી જિનહર્ષસૂરિ સૂરીસર,
 શ્રી જિન ગોપ્યમ સામિ. ૩૨
 તાસુ પદ્મિ ગુરૂ સંપદ સોહઈ, શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ જગ મોહઈ,
 દોહગ નાસઈ નામિ. ૩૩
 વાચક વિલેકસંઘ લઘુ સીસ, પ્રમણુઈ શ્રી ધર્મસુદ્ર ગણીસ,
 આણી બુદ્ધિ વિ છંદ. ૩૪
 સંવત પત્રરહસિ સતસઠઈ, જલહર નયર પાસ સંતુઈ,
 પ્રાકે કવિત આણુંઈ ૩૫
 ધરણુઈ ધરઈ જાં સેષ ફણિંદ, જાં ગયણુંગણિ તપઈ દિણુંદ,
 શિવસિરિ રોહણિ કંત. ૩૬
 ગુરૂ પસાઈ એ આગમ વાણી, ચરિત રમ્યુ પરમારથ જાણી,
 તાં લગઈ ચિર જ્યવંત. ૩૭

(૧) ઇતિ દાન વિષયે સુમિત્ર કુમાર રાસ સંપૂર્ણ સમાપ્ત. સંવત
 ૧૬૫૩ વર્ષે પોષ સુદિ ૬ બુધે લિખિત. ભાં. છ. સને ૧૮૭૭-૭૮ નં.
 ૫૧. (૨) ડે. ભં. (૩) જાંબુનગરે ઋષિ લલિતસાગર લિખિત. સં. ૧૬૬૭
 વર્ષે આસો શુદિ ૩ સોમે. ઈડર બાઈઓને! ભં. (૪) સં. ૧૬૬૩ કાં
 શુદિ ૩ બુધે પાટણનગરે પૂનિમગણે વાં વિનવ સાધુ ઋ.વક્તા ચારિત્ર-
 વિમલ લિખિત. પ.સં. ૧૬-૧૫, રત્ન ભં. દા. ૪૩ નં. ૬૭. [મુદ્રગૂહસૂચી.]
 (૨૩૬) પ્રભાકર ગુણાકર ચોપાઈ ર.સં. ૧૫૭૩

આદિ -

વસ્તુ

પદમ જિણુવર પદમ જિણુવર નાભિ-મહાર
 પત્ર-પદમ પણુમેવિ કરિ, સંતિદેવ બહુ સંતિકારણુ
 રેવધમંડળુ નેમિ જિણુ, પાસનાહ સંકટનિવારણુ
 વદ્ધમાણુ ચઢિતીસમઉ, પંચ તીર્થ સુપસાય
 રચિસુ ચરીય મન રંગરયું, વર દે સારદ માય. ૧
 માય સારદ માય સારદ તુજઝ પય લીણુ
 હરિ હર વિહિ સેવા કરઈ, વિમલ વાણિ તુંહિ જ અપ્પઈ
 અવર જિઠે ભોલા ભગત, જુગતિ જણુણિ કવિ કરવિ થપ્પઈ
 હિવિ હંસાસણિ સ્નામિણી, પૂરી અમહારી આસ

કરિ પસાઉ પરમેસ્વરી, સુલલિત વયણ વિલાસ, ૨
દક્ષ વયણ વિલાસ રસાલ રસ સવણ સુહાવો હોઈ
કવિયણ કર જોડવિ કહઈ, એ સુણજ્યો સહુકોઈ ૩
કોઈ સુગુણ નર વિધનહર, જગ જીવઉ ચિરકાલ
જસ પસાય કવિ કવિતરસ, ઓપઈ અધિક રસાલ.

અંત - કવિ કલ્પોલ કહી એ કથા, મન કલ્પિત કીધી સકથા
તિહિં જે લાગ્યું જઈ ઉત્સવ, તે ખમજ્યો ભગવતિ જિનસૂત્ર. પર૨
સ્વામિ સુધર્મ અનુક્રમિ સુદ્ધ, હઉ ખરતરગઈ પ્રસિદ્ધ
જિહિ રાજઈ ગિર્યા ગણધાર, મહિયલિ મહિમાવંત અપાર. પર૩
તિણિ સંતાનિ લખધિ ભરપૂરિ, સોહઈ શ્રી જિનસાગરસૂરિ
શ્રી જિનસુદંર પદ્મિ હિતાસ, બિરદ 'વાદિગજકેસરી' જસ. ૨૪
શ્રી જિનહર્ષસૂરિ તસ પદ્મિ, પરગટ પરવાદી-જણુધદ
અભિનવ ગોચમ વજ્રકુમાર, સીસહિ થૂલભદ્ર હિ અવતાર. પર૫
તાસ વંસ માનસસર હંસ, સહુગુરુ સજ્જણુ જણુ અવયંસ,
શ્રી જિનચંદસૂરિ જયવંત, સંપ્રતિ રજજ કરુ શુણવંત પર૬
વલિ જગિ જયવંત નિસિદ્ધિસ, શ્રી વિવેકસિંહ વાણારીસ
પાય પસાઈ તિહાં ગુરુ તણુઈ, વાયક ધર્મસમુદ્ર ધમ ભણુઈ. ૨૭
પનર ત્રિહુતરિ સંવત્સરઈ, મેદપાટિ અજિલાણુ પુરઈ
શ્રીમલસાહ તણુઈ આગ્રહઈ, ચરિત એહ સુણતાં મુખ લહઈ. ૨૮
આદિ જિણેસર ચલણુ પસાઈ, વર પામી બ્રહ્માણી માઈ,
મહીઅ પૂરવ નવ નવ જંદિ, સરસ કવિત કીધું આણુંદિ પર૯
ભણતાં સુણતાં નાસઈ સોગ, ધરિ લહીઈ સઘલા સંજોગ
રિદ્ધિ વૃદ્ધિ નઈ નિર્મલબુદ્ધિ, ફરીઈ મનવંજિત ફલસિદ્ધિ. ૫૩૦

(૧) સં. ૧૬૫૩ આસોજ સુદિ ૧૦ ભોમે ખરતરગજો વાગ વરલાભ-
ગણિશિ૦ પં૦ રાજહંસમુનિશિ૦ પં૦ એમકલશ મુનિનાલેખિ જાઉરપુર-
પ.સં. ૯-૨૩, લા૦ ભં. નં. ૪૮૦.

(૩૩૭) મુલંવજકુમાર રાસ ૨. સં. ૧૫૮૪

અંત - સંવત પનર ચઉરાસીઈ એ, કીધઉ કીવઉ પ્રબંધ સુનામ કિ,
સ્વદારા સંતોષ પ્રતિ જીપરિઈ એ, પાલઉ ૨ મન કરિ કામ કિ.

—સંવત પનર ચઉરાસીઈ એ. ૧૪૨

ચઉરાસીધ એ રચિઉ મણુહર ગચ્છ ખરતરમંડણુઉ

ઉવઝાય રાય વિવેકસિંહ સુપાય સેવક તસુ તણુ.

ઇમ લણુઇ ધરમસમુદ્ર વાયક એહ બોલ હીઈ ધરી

ખપ કર અકનિસિ ભાવિ ભરીઅણુ સીલ શુણુ ઇમ સાંભલી. ૧૪૩

(૧) સં. ૧૬૨૨ આષાઢ શુદ્ધિ ૧૫ શની તિ. બૃહદ્ગચ્છે યોકડીઆ
માણિદેવ. જ્યોતિર્વિદ ભગવાનદાસ પાસે. (૨) પ્ર. કા. ભં. (૩) અમ.

(૩૩૮) અવંતિસુકુમાલ સ.

આદિ - જિણુવર ધુરિ ત્રેવીસમો રે, પ્રણુમી પાસકુમાર

ગાઇસું હું રલિયામણો રે, મુણિવર મહિયલિ સાર. ૧

અંત -

તુટક.

એક ચલઇ રોમ ન પગે લાગી કરિય બેડો નૃપ લણુઇ,

પ્રણુ દોષ ખામું સીસ નામું રૂપ સંકટ જિમ ટલઇ,

કલ્યાણમંદિર સ્તવન કરતાં વઘર પીંડી થપ્પઇ,

કવિ કહઇ ધરમસમુદ્ર પરનિખિ પાસ પરગટ દિપ્પ એ. ૩૩

(૧) પ.સં. ૩-૧૧, રો. એ. સો. બી. ડી. ૩૦૩ નં. ૯૬૬. (૨) પ.સં.

૪-૧૦, આ. ક. ભં.

(૩૩૯) રાત્રિભોજન અથવા જયસેન ચોપાઈ અથવા રાસ પંચાલસામાં

આદિ - પણુમિસુ ગોપમ ગણુહરરાય, સમરી સરસતિ સામિણિ પાય,

રચણી ભોજન દોષ વિચાર, બોલિસુ તે સાંભલુ ઉદાર. ૧

એહ જિમનિ અવધાર જુગતિ, માંણુસ ઢોર કિસી જઈ વિગતિ,

રાતિદિવસિજુ ચરતઉરહઇ, વિરતિ નિરતિ કેડી પરિ(નવિ) વહઇ. ૨

અંત - પરતર પરતરગણિ હિ રાજી એ શ્રીજિન શ્રીજિનસાગરસૂરિ કિ

શ્રી જિનસુંદર સૂરિવર એ નામિએ નામિએ નવનિધિ પૂર કિ. પર. ૬૨

શ્રીપર રાજી પરતરગણિ શ્રી જિનહર્ષસૂરિ ચતીસરો

જયવંત શ્રી જિનશ્વંદસૂરિ વર લખધિ ગોપમ ગણુહરો

સુવિવેકસિંહ સુજાણુ વાયક સુગર પાઉ પસાઉલિ

પ્રતિબોધ ધરમસમુદ્ર વાયક ધણુઇ ઇમ રંગઈ લણુઈ. ૬૩

પુર પુર પંચાલસા મંડણુ એ પંચમ પંચમ જિણુવર રાઉ કિ.

સ્વામિ સુમતિ સોહાંમણો એ સેવઇ એ સેવઇ એ સુરતર પાઉ કિ. ૬૪

પંચાલસા નયર મંડણુ મેધરાજ સુનંદણો!

તેહ તણિ સાંનિવઇ સંધ આથદિ સદા મનિ આણુંદણો

એ અરથ અનુપમ સુણઈ જે નર ભણઈ ભવીયણનઈ કહઈ
ખહુ રિદ્ધિ વૃદ્ધિ વિનોદ ઉજવ સિદ્ધિ સંપદ તે લહઈ.

(૧) ઉદયપુર ભં. (૨) રાત્રિભોજન વિષયે જયસેન ચોપઈ સમાપ્ત.
૪૦ રવિચંદ્ર લિખિતં સાં સત્યલક્ષ્મી પકનાર્થે. પ.સં. ૮-૧૫, માં. ભં.
(૩) સં. ૧૬૩૩ વર્ષે માહ શુદ્ધિ ૩ ભોમવારે શ્રી હર્ષપ્રિયોપાધ્યાય શિષ્યેણ
વાં આરિત્રાદયગણિના પં. વીરકલસગણિ—પં. હર્ષસારગણિનાં વાચનાય
કૃતે. પ.સં. ૬-૧૮, વિ. ધ. ભં. (૪) પ.સં. ૧૩-૧૩, લીં. ભં. (૫) સં.
૧૬૮૪ પ્રથમ શ્રા. ખડુલ ૨ શુક્ર જીગુઢગે. પ.સં. ૫-૨૨, ખાલ. (૬)
અંથાઅંથ ૨૫, ચોપડો, પ. ક. ૧૨૯-૧૪૨, વિ. ધ. ભં. (૭) સં. ૧૮૦૮
વર્ષે આસૂ માસે શુક્લ પક્ષે ૩ દિને લિખિતં મસિદ્ધસાગરેણ. પ.સં. ૯-૧૭,
ચ. વિ. ભં. (૮) સં. ૧૬૨૭ માહ શુદ્ધિ ૨ શનૌ આગરા કોટાત્ લિ.
પ.સં. ૧૬-૧૧, હા.ભં. દા.૭૬ નં.૨. (૯) સં. ૧૬૪૨ સાહા જેતા
તત્ ભાર્યા શ્રાવિકા નામક તત્ પુત્રી ખાઈ હરખી પકનાર્થે. પ.સં. ૧૨-૧૫,
વિ. ને. ભં. નં. ૩૩૬૦. (૧૦) સં. ૧૭૨૯ કા. વ. ૭ શુક્રવારે લિપિકૃતા
ત્રિબુધમિશ્ર પૂજ્યારાધ્ય પં. મૈત્રયંદ્રગણિશિષ્ય ગ. કૃષ્ણચંદ્ર તત્ શિષ્ય પં.
જયચંદ્રગણિ મુનિ કલ્યાણચંદ્ર લિખિત. પ.સં. ૧૨-૧૩, અનંત. ભં. (૧૧)
પ.સં. ૮-૧૭, અનંત. ભં. (૧૨) પ.સં. ૧૪-૧૧, મો. સુરત પો. નં.
૧૨૪. (૧૩) લિખિત સાં વરછાકેન ચિરંજીવી. પ.સં. ૧૧-૧૩, લે. વ.
ભં. દા.૩ નં. ૪૨. (૧૪) પ.સં. ૭-૧૬, જિ. વિ. (૧૫) પં. ઉદયરતનગણિ-
શિષ્યેન લં ગ. વિશાલશેભા શિષ્યણી લાલખાઈ. પ.સં. ૧૫-૧૧, રાજકોટ
મોટા સંઘનો ભં. (૧૬) પ.સં. ૧૩-૧૩, રો. એ. સો. ખી. ડી. ૧૪૪ નં.
૧૮૬૪. (૧૭) કર્તાની પ્રશસ્તિ ઉડાડી દીધી છે. પ.સં. ૧૫-૧૧, ડા. ભં.
પાલણપુર દા.૩૮ નં. ૨૭. (૧૮) પ્રશસ્તિ વગરની, પ.સં. ૧૨, ડા. ભં.
પાલણપુર દા.૩૮ નં. ૨૮. (૧૯) પ.સં. ૧૩-૧૫, લોધા ભં. દા. ૧૬
નં. ૧૪. (૨૦) ગા. ૨૫૩, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ. યા. પો. ૮૩
નં. ૨૨૦૨. (૨૧) પ.સં. ૯, ગા. ૨૫૮, અભય. પો. ૧૮ નં. ૧૮૨૭. (૨૨)
પ.સં. ૧૩, અભય. પો. ૪ નં. ૨૩૨. (૨૩) પ.સં. ૧૪-૧૧, તિલક. ભં.
(૨૪) અં. ૨૮૦, સં. ૧૬૨૭ દિ. ભાદ્રપદ-ભાદ્રવા સુદિ ૭ડિ ભોમે માંડિલિ
નગરે ૪૦ અર્જન લં પ.સં. ૧૦-૧૪, મુક્તિ. નં. ૨૩૬૫. (૨૫) પ.સં.
૧૦-૧૪, અપૂર્ણ. અનંત. ભં. નં. ૨. (૨૬) સં. ૧૬૬૬ પો. વ. ૧૪ શુક્ર
અરતરગજે પં. જીવવિજયશિ. પં. લલિતનંદન પં. ગુણવિમલશિ. પં.

હર્ષનિધાન પં. કનકનિધાન લિ. સરસા મધ્યે. પ.સં. ૧૬, અભય. નં. ૬૮૩. [આલિસ્ટઓઇ લા.૨. કેટલોગગૂરા, મુપુયુડસૂચી, લીંહસૂચી, હેઝેસા-સૂચિ લા. ૧ (પૃ. ૨૪૪, ૪૧૪, ૪૧૭, ૪૨૪, ૫૬૩, ૫૬૬).]

(૩૪૦) + શકુંતલા રાસ

આદિ - સરસતિ સામિણિ કરે પસાય માય મતિ દિયકે અતિ ભલી એ,
સતીય સકુંતલા જિમ કહું રાસ આસ પૂરકે વલી એતલી એ. ૧
એતલીય પૂરકે આસ, કવિવયલુ વિરયકે વાસ,
જિમ થાઇ સરસ વિલાસ, નવિ હોઇ પંડિત હાસ. ૨
નવિ હોઇ પંડિત હાસ સારદ, સાર ઘઉં વર સારદા,
મન રંગિ નવનવ ભાવ ભાખઉં, તુમકે પસાઇ હું સદા.
સાકેતપુર વર વયરનામિહિં અમરનયર હરાવએ,
દુષ્કંત રાજા રાજ કરતા ન્યાય મારવ હાવ એ. ૩
ઇક દિનિ નરવર કરીય ઉચ્છાહ ખાહરિ વાહ તર વાહણી એ,
પરવર્યકે પરગરિ વનગિરિ વેગિ રંગિ છાઇ રમઇ મન તણી એ. ૪

અંત - કુલરાજ દાખઇ વિનય ભાખઇ સત્ય ભાખઈ જે મુખઈ,
દુષ્કંતરાય સકુંતલાસુત સદા જયવંતકે સુખઈ.
એ રાસ ભણતાં રંગિ સુણતાં પાપ કસમલ પરિહરકે,
કવિ કહઇ ધર્મસમુદ્ર સુદા સીલ ઉપરિ ખપ કરકે. ૧૦૪
(૧) પ.સં. ૩-૨૨, ખીજી કૃતિઓ સાથે, લ. સુ.
પ્રકાશિત : ૧. જૈન સાહિત્ય સંશોધક, ખંડ ૩ પૃ.૧૯૭થી ૨૦૫.
[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૧ પૃ.૧૧૬-૧૯, લા.૩ પૃ.૫૪૮-૫૨.]

૧૯૭ ક. લક્ષ્મીરત્નશિખ્ય (જયકલ્યાણસૂરિ-વિમલસોમસૂરિ-
લક્ષ્મીરત્નસૂરિશિ.)

જયકલ્યાણસૂરિ એ નામના તપગચ્છમાં આચાર્ય થયા છે તેનો ધાતુ-પ્રતિમા પર લેખ સં.૧૫૦૨નો મળી આવે છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ લા.૧) તેમને જ કવિએ પોતાના પ્રચુર તરીકે ઉલ્લેખેલ હોય. તેથી આને ૧૬મા સૈકામાં ગણી શકાય.

ખીજા જયકલ્યાણસૂરિ તપાગચ્છમાં કમલકલશસૂરિની પાટે થયા છે. તેના ધાતુપ્રતિમાના પ્રતિષ્ઠાલેખ સં.૧૫૬૪ અને ૧૫૬૭ના મળ્યા છે. (જુ.૧, ૬૪૫ અને ૧૦૫૮) વળી વિમલસોમસૂરિ તે સોમવિમલસૂરિના હેમ-સોમસૂરિના પટ્ટધર હતા તેનો લેખ સં.૧૬૭૧ (જુ.૧ નં.૧૬૪૨) મળે

છે તેથી આ કવિને સત્તરમી સદીમાં મૂકી શકાય.

(૩૪૨) સુરપ્રિય ઋષિ રાસ અથવા સ્વાધ્યાય

આદિ - સરસતિ દેવિ સદા મનિ ધર, આપ નંદા ફલ ખોલુ ખરં,

દોષ આપણુ દેખઈ જોય, અવિચલ સુખ નર પામઈ તેય. ૧

વીર જિજ્ઞેસર કેરા પાય, પ્રણમીય ગોચર ગણુડર રાય,

વિનય કરીનઈ પૂછઈ ઇચ્છું, ઇણુ કીધઈ ફલ લહીઈ કિસ્મું. ૨

ભવિક જીવ જાણેવા ભણી, વલતા જપઈ ત્રિભુવનધણી,

કર્મનિકાચિત ખાંધ્યા સમલ, થોડઈ કાજિ કરઈ તે નિખલ. ૩

કહુ જિણુવર તે મુનિવર કામ, કવણુ ખેત તે 'કેહુ' નામ,

અંત - ગુરૂશ્રી જયકથ્યાણુ, સૂરિ સરોમણિ સુંદરં વણુઝારા રે ૮૧

તાસ પાટિ જગિભાંણુ, શ્રી વિમલસોમ સહગર, વણુ. ૮૨

લક્ષ્મીરત્ન સૂરિંદ્ર, તસુ સીશ ઈમ ઉચરઈ, વણુ. ૮૩

જે ખામઈ નિજ દોસ, નિશ્ચઈ ભવસાયર તરઈ, વણુ. ૮૪

(એક પ્રતમાં અંતભાગમાં 'લક્ષ્મીરત્ન ઉવચાય' એમ છે).

(૧) સાધ્વી પદ્મલક્ષ્મી લિં. સં. ૧૭૧૦ ચૈત્ર વદિ ૧૧ સીમંધર. દા.૨૪.

(૨) પ.સં. ૪-૧૨, છેલ્લે કવિના નામવગરની, જૈ.શા. દા.૧૩. નં.૪૩. (૩)

પ.સં. ૪-૧૪, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૫૫. (૪) પ.સં.૨, ખીજી કૃતિ સાથે,

લ.સુ. (૫) પ.સં. ૨-૧૭, જશ૦ સં. નં.૪૩. (૬) પ્ર.કા.ભં. (૭) ખં.

ભં.૧. (૮) પા.ભં.૩. [જૈહાપ્રોસ્ટા, મુયુગૂંડસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા.૧

(પૃ.૪૦૭) - લક્ષ્મીરત્નને નામે પણ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૫૭-૫૮, ભા.૨ પૃ.૩૬૧, ભા.૩ પૃ.૪૮૪-૮૫.

કૃતિ લક્ષ્મીરત્નસૂરિની રચના હોય એવો અર્થ પણ તેના અંતભાગમાંથી

લેવો હોય તો લઈ શકાય. ભા. ૨માં કૃતિની ર.સં. ૧૭૪૧ આશરે હોવાનું

નોંધાયું છે તે હીરરત્નસૂરિ લક્ષ્મીરત્નને અનુલક્ષીને જણાય છે તેથી સ્વીકાર્ય

બને તેમ નથી. 'આક કર્મ રાસ ચોપાઈ' (ર.સં. ૧૬૩૬)ને આધારે આ

કર્તાને 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ સંવત ૧૬મી સદીમાંથી ૧૭મી સદીમાં

ફેરવ્યા હતા પરંતુ 'આક કર્મ રાસ ચોપાઈ'ના કર્તા લક્ષ્મીરત્ન છે અને

આ કવિથી જુદા છે.]

૧૬૭ ખ. લક્ષ્મીરત્નસૂરિ

(૩૪૨) સંજ્ઞાઓ

(૧) અઈમતા સઠ - વીર જિજ્ઞેષવાંદિને ગૌતમ - પ.સં. ૧-૧૩,

આ.ક.મં. [મુપુગૂડસૂત્રી.] (૨) + અમદ્ય અનંતકાયની સં ૩૦ પ્ર૦ સઝાય-
માલા (ભીમસિંહ માણેક) ૫.૧૪૪. [હેજૈતાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૫૬૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૫.૫૭. ત્યાં નં.૧૯૭ કતા લક્ષ્મીરત્નસૂરિ
કર્તા માનવામાં આવેલા પરંતુ મુદ્રિત કૃતિમાં કોઈ ગુરુપરંપરા નથી
તેથી ઉક્ત લક્ષ્મીરત્નસૂરિ કર્તા હોવાનું કહેવા માટે કોઈ આધાર નથી.
કૃતિઓ મોડા સમયની હોય એમ પણ જણાય છે.]

૧૯૮. હેમવિમલસૂરિ (ત. સુમતિસાધુસૂરિશિ.)

તપગચ્છમાં ૫૫મા પદ્ધર. સુમતિસાધુસૂરિની પાટ પર થયા. જન્મ
મારવાડના વડગામમાં સં.૧૫૨૨, પિતા અને માતાનાં નામ ગંગારાજ
અને ગંગારાણી. મૂળ નામ હાદકુમાર, દીક્ષા સં.૧૫૩૮ અને દીક્ષાનામ
હેમધર્મ. આચાર્યપદ સં.૧૫૪૮માં ગુજરાતના પંચાસરા ગામમાં શ્રીમાલી
પાતુએ કરેલા ઉત્સવપૂર્વક મળ્યું તે નામ હેમવિમલસૂરિ રાખ્યું. સં.૧૫૫૬-
માં ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. પછી ઈડરના સાયર અને શ્રીપાલે તેમને પદમહોત્સવ
કર્યો જેમાં રાજા રાયમાણે પણ ભાગ લીધો હતો. સં.૧૫૬૮માં સ્વર્ગ-
સ્થ થયા.

(૩૪૩) મૃગાપુત્ર સ. સં.૧૫૪૮ પછી તે ૧૫૬૮ પહેલાં

અંત - સુત્રી નયરી સોહમણીજી, રાજા શ્રી બલભદ્ર,

તસુ ધરિ ધરણી મૃગાવતીજી, તસુ નંદન ગુણવંત,

હે માડી ખિણુ લાખીણી બઈ.

ચરિત ચિંતામણિ સમોજી, મુઝ મનિ અધિક મુહાઈ-હે માડી૦

અંત - મૃગાપુત્ર રિષિ રાજયોજી, જે ગાવઈ નરનારી

હેમવિમલસૂરિ ઈમ લણુછજી, તે તરસ્યઈ સંસાર

—સોભાગી તુઝ સમો અવર ન કોઈ ૨૦.

(૧) આ.ક.ભં.

(૩૪૪) મૃગાપુત્ર આપાઈ ૧૦૪ કડી સં.૧૫૬૨ આશો શુ. ૧૫ સોમ

આદિ - વીર જિજ્ઞેસર પ્રણમું પાય, અનઈ વલી ગોચમ ગણુહરશય,

ધર સરસતિ સમરું હું દેવિ, ચરિય મૃગાપુત્ર રચઉં સંખેવિ. ૧

સુત્રીવ નયર છઈ રલીઆમણું, અતિ સસોભિત વન તસ તણુ.

રાજ કરઈ તિહાં બલભદ્ર ભૂપ, તસ પટરાણી અતિ હિં સરપ. ૨

અંત - સંવત પનર બાસઠા બણિ, ચરી રચઉં મન ઉલટ આણિ

આસોઈ પૂનિમ સોમવાર, કરી ચઉપછ શ્રુત આધારિ. ૧૦૩.

મૃગાપુત્રનું ચરિ રસાલ, નરનારી સર્વ બાલગોપાલ.

ભણ્ઠ ગુણ્ઠ જે સાંભલિઈ, કરમ તણા મલ તેહના ટલિઈ. ૧૦૪

(૧) અંથ ૧૫૩, પ.સં. ૬-૧૧, વડા ચોટા ઉં પો. ૧૯.

(૩૪૫) કલ્પસૂત્ર બાલાં

(૧) પ.સં. ૧૨૫, કુલ ૨૪ ચિત્રો સહિત, ગોડીજી. નં. ૪૦૮.

[મુદ્રગૂડસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૮, ભા.૩ પૃ.૫૦૩ તથા ૧૫૮૭. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ 'મૃગાપુત્ર સત્રાય' અને 'મૃગાપુત્ર ચોપાઈ'ને એક જ કૃતિ લેખી છે પરંતુ એમ ગણવા માટે કશું કારણ દેખાતું નથી. 'મૃગાપુત્ર ચોપાઈ'માં કાર્તાતમ પણ નથી. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ અને હેમચંદ્રની કૃતિ કઈ રીતે ગણી છે તે સ્પષ્ટ થતું નથી.]

૧૯૯. લખમણ

(૩૪૬) શાલિભદ્ર વિવાહલુ લ.સં. ૧૫૬૮ પહેલાં

અંત - કર જોડી લખમણ ભણ્ઠ એહ કલિયુગ કુકુ રે,

કુકુ નિં રકું જગ રસીયામણુ એ.

૪૪

જગ ગુરુ હું અણબણતું, ગુણુ નવિ લહુ પાર રે,

પાર નિઈ સાર કરઉ સેવક તણી એ.

(૧) સં. ૧૫૬૮ વર્ષે લિખિત. પ્રંકાનં. [હેજેશાસ્ત્રી ભા.૧

(૫.૫૧૧).]

(૩૪૭) રત્ન જિન નમસ્કાર ૨૫ ગા.

આદિ - પદમ જિનવર પદમ જિનવર પાય પ્રણુમેવિ,

સેતુજ-ગિરિવર-મંડણુ નાભિરાય-કુલિ ચંદ સ્વામીય,

સત સાધ્યા જે પરવર, કરમ સેવ નસિદવસિ ધામીય.

યુગલા-ધર્મ નિવારિઉ, મુગતિ-રમણિ-ઉરિહાર,

વૃષભલંછન ઋષભ જિન, મરૂદેવી તણુ મહાર.

૧

અંત -

વસ્તુ

રિસહ જિનવર રિસહ જિનવર, અવર ત્રેવીસ,

પુંડરગિરિ સિરિગિરિ સિધર, નમુ મેમિ ગિરિનારિ સુરવર,

સાસય બંધિ અસાસ્વતાં, સ્વર્ગિ મૃતિ પાતાલ જિનવર

એકમના પ્રણુમુ સહુ, મનિ સમરૂ નવકાર,

કર જોડી લખમણ ભણિ, સફલ કરં સંસાર.

૨૫

(૧) સં.૧૬૬૬ કા.શુ.૧૨. પ.સં.૨-૧૩, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૧૮૮. [મુપુગૂહસૂત્રી, હૈજૈશાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૧૫૯, ૨૫૩, ૨૬૩, ૩૨૬ - 'લખમો' ને નામે પણ).]

(૩૪૮) નેમિનાથ સ્તવન ૮૨ કહી ર.સં.૧૫૧૬ કારતક શુ.૨ રવિ આદિ - સરસતિ સાંભણિ કરો પસાઇ, પદમ જિણેસર લાગુ પાય, આલાપણુ હરષ અપાર, ગાઇવા સામી નેમકુમાર. ૧

નારાઇણુ અંદવ જોડનિ, સોલ સહિસ ગોપી તેડનિ,
જન્મરંજન અંજનવાણિ, સોવનકુંડલ ઝલકિં કાનિ. ૨

નારાઇણિ સનકારિ નારિ, લોપી લાજ સવે તિણિ વારિ,
ખંડોખલીમિ ધાલ્યા વીર, સંગી ભરિ ભરિ છાંટિ નીર. ૩

અંત - સદ્ગુર તણાં વચન મનિ ધરિ, અણુજણતાં કવિત એ કરિ,
ભાણું અધિકું કાંઇ હોઇ, કહિ કવિ સાસહજે સહ કોઇ. ૮૦
પનર ભગણીસિઈ કાતિ માસી, લણીય અતિ લખમણ મનિ ઉલ્લાસ,

સુકલ ખીજ નઇ આદીતવાર, જઇવંતા જગિ નેમકુમાર. ૮૧
નેમ જિણેસર તણું ચરિત, લણુતાં ગુણતાં જનમ પવીત,

જ કે સાહસીક સાંભલી, તેહ ધરિં નિશ્ચિઈ અફલાં ફલઇ. ૮૨

(૧) સં.૧૭૬૦ માગશિર સુદિ ૭ ચૈત્રવાડા ગ્રામે લિં ચોપડો, પ.સં.૪, જશ.સં. [મુપુગૂહસૂત્રી.]

(૩૪૯) [+] મહાવીર ચરિત અથવા કદપસિદ્ધાંત લાપિત ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૨૧ શ.વ. ૭ સોમ

આદિ - પહિલું ધુરિ સમરં અરિહંત, આક કમ્મનુ આણુઇ અંત,
વાગવાણિ ધુઅ બ્રહ્મા તણી, સમરં સરસતિ હં સામણી. ૧
સુગુરવચન શ્રવણુઇ સંભલી, પલણિસુ વીરચરિત મનિ રલી,
યુવીસમા જિણેસર રાય, ગાસ્થૂં સંઘ તણુઇ સુપસાઇ. ૨

અંત - શ્રી મહાવીરના ચલણુ અણુસર, તપજપ સંજિમ સકતેં કરે,
પાંચેંદ્રી મન આણુ કાણિ, પરમેશ્વર પૂજે સુવિહાણુ. ૮૯
જે જિણવર આગલિ ગાઇસે, તસ ધર લછી અવિહડ યાઇસિ,
જિમ જિમ એ સુપઇ ગાઇએ, નવ નિશ્ચઇ સર્વ કાજ સાધીઇ ૯૦
સ્તન ચક્રૂં ચિંતામણિ આજ, સરીયાં મનવંછિત સવિ કાજ,
સેવક લખમણુ ગુરુપદેસિ, સુણી કાયા અક્ષર લવલેસ. ૯૧

પનર એકવીસુ સંવત્ર સાર, કાચુણ વદિ સાતમિ સોમવાર,
 ક્યું તવન મનિ ધરિ આણુંદ, જગિ જઇવંતા વીર જિણુંદ. ૯૨
 જિહાં અવિચલ મંડલરૂ તણું ચાંદ સૂર જાં દીપઇ ઘણું,
 જાં દીપ પ્રથવી થિર થાઇ, મેરૂ પવંત જાં નિશ્ચલ આયુ. ૯૩
 શ્રી મહાવીર તણું ચરિત્ર, ભણતાં ગુણતાં જન્મ પવિત્ર,
 એકમતા જે નર સાંભલે, તે ધરિ નથઈ અફલાં ફલઇ. ૯૪
 (૧) લિ.૧૫૯૭, ચોપડો, વિ.ને.ભં. નં. ૩૨૬૧. (૨) પ.સં.૭-૧૩,
 પ.ક. ૩થી ૬, સંધ ભં. દા.૭૨. (૩) સંધ. ભં. દા.૭૭. (૪) સં.૧૭૫૪ મુનિ
 જસોવિજય સિં ૫.ક. ૮થી ૧૨, પં.૧૩, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૧૧૯. (૫)
 કલ. સં. કો.૦ કેટ. વો.૦૧૦ નં.૪૪ પૃ.૭૪થી ૭૬. (૬) પ.સં. ૬-૧૨, છેલ્લું
 ઉમું પત્ર નથી, જશ. સં. [મુપુગૂહસૂત્રી, હેમૈચાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૧૪૪).]
 [પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ વર્ષ ૫ અં.૧૨ પૃ.૪૨૭-૩૩.]
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧૬, ભા.૩ પૃ.૪૬૨-૬૪.]

૨૦૦. દેવકલશ (ઉપકેશગચ્છીય ઉપાધ્યાય દેવકુમાર-ઉં ૦ કર્મસાગર
 -ઉ. દેવકલ્લોલશિખ્ય.)

(૩૫૦) ઋષિદત્તા ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૬૯

આદિ - શ્રી સરસતિ સુપસાઉલઇ, નિજ ગુરનઈ આધારિ,
 કરિસિ કવિત તઇ હૂ ભલઉ, નિજ મતિનઇ અનુસારિ. ૧
 આગે જે કવિવર હૂયા, નવ નવ ભાવ વિચિત્ર,
 દાંન સીલ તપ ભાવના, તેહે કર્યા ચરિત્ર. ૨
 તિણિ અનુસારઈ સીલ ગુણ, બોલઉં ભાવ ધરેવિ,
 ઘણા ભવિક સિદ્ધિહિ ગયા, નિજ ભવ સફલ કરેવિ. ૩
 સીલઈ હૂઇ નીરોગ પુણ્ય, સીલઈ ટલઇ કિમેસ,
 સીલઈ રૂપ સરૂપ હુઈ, સીલિ ન દુખ લવલેસ. ૪
 સીલિ સયલ સુખ સંપજઇ, નરપતિ આપઇ માંન,
 સીલઈ વયરી નિરજવયા, નવિ આંણઈ અભિમાંન. ૫
 સીલઇ જસ જગિ વિસ્તરઇ, સીલિ ન હુઈ સંતાપ,
 સીલઈ સંચઈ પુન્ય ઘણ, સીલિ પખાલઇ પાપ. ૬
 સીલઈ રીઝઇ લોક સવિ, વિબુધ કરઇ સુપસાઉ,
 હેમાદિક સિદ્ધ હણઉ, સીઝઇ સયલ ઉપાઉ. ૭
 સીલઇ સુભ મતિ ભપજઇ, ભાગઉ ટલઇ કલંક.

ખીજ તણુછ દિનિ નિર્મલઉ, હોછ જિસઉ હરણંક. ૮

સીલઇ વલિ નિશ્ચલ મિલઇ, ઉતમ સિઉં સંખંધ,

સીલઇ રિષિદત્તા તણુઉ, ભવિયાં સુણુઉ પ્રખંધ. ૯

અંત - શ્રી ઉવએસગહસિંગાર, વાયકવર શ્રી દેવકુમાર

વિદ્યા ચરદ અપાર. ૨૯૬

તાસુ પાટિ ઉવઆય કર્મસાગર, હૂઆ સર્વ ગુણમણિ રચણાગર,

શાસ્ત્ર તણા આધાર. ૨૯૭

તાસુ પદિ ઉવઆય જયવંત, દેવકલ્લોલ મહિમાવંત,

દિનદિન તે ઉદિવંત. ૨૯૮

તાસુ સીસ દેવકલસઈ હરસઈ, પનરહ સય ગુણિહત્તરિ વરસઈ,

રચિઉ રસાલ પરખંધ. ૨૯૯

એ પ્રખંધ રિષિદત્તા કેરઉ, સીલ તણુઉ નીંપનઉ નવેરઉ,

છઇ પરગટ સંખંધ. ૩૦૦

જે નરનારી ભાવઇ ભણિસિઇ, આંણી મન ભલટ નિતુ સુણિસિઇ,

ભાવ સકતિ ભરપૂરિ. ૩૦૧

નિતુ નિતુ તે મનવંછિ પાંમઇ, સકલ શાસ્ત્ર સિદ્ધાંત વખાણુઇ,

નવ તત નવ રસ વાણી જણુઇ, જિનવર ગુણુ વિહસંતિ. ૩૦૨

રિષિદત્તા નઇ લીધઇ નાંમઇ, પાપપડલ સવિ નાસી જયઇ,

અઝીય વિઘન સવિ દૂરે. ૩૦૩

(૧) પં. ૨૧ના લિલિત પદનાર્થ. પ.સં. ૮-૧૮, સે.લા. નં. ૨૨૩૨.

(૨) પ.સં. ૯-૧૬, રો.એ.સો. બી.ડી. ૮૩ નં. ૧૮૬૪. (૩) વિદ્યારત્ન-

શિષ્ય ઋ. રૂડા લિ. ગા. ૩૦૧, પ.સં. ૯, પ્રતિ ૧૭મી સદીની, જિ.યા.

પો. ૮૧ નં. ૨૦૫૪. (૪) કૃપા. પો. ૪૮ નં. ૮૪૧. (૫) સં. ૨૫૬૮, ગા. ૩૦૧

પ.સં. ૧૩, હા.ભ. (૬) લી.ભ. [આલિસ્તરઓઇ ભા.૨, મુપુગૂહસૂત્રી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ. ૧૨૦, ભા.૩ પૃ. ૫૫૪-૫૬].

૨૦૧. સુંદરહંસ

(૩૫૧) હેમવિમલસૂરિણાં સજ્જાય ૭ કડી

આદિ - જિનશાસનિ ઉદયુ દિનકર, નિઅ વિજ્ઞન નિજિજ્ઞ સુરગુર. ૧

અંત - શ્રી સુમતિસાહસૂરિ સીસ રાય, શ્રી હેમવિમલસૂરિ વિમલકાય,

તાં ચિર જયુ જાં દ્રૂઅલ ઠામ, તુમહ સેવઇ, સુંદરહંસ પાય. ૭

(૧) જુઓ નં. ૨૦૩ અજ્ઞાતને અંતે પ્રતપરિચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૫૩.]

૨૦૨. અઉઆ

(૩૫૨) પાર્શ્વનાથ વિનતી ૩૪ કડી

આદિ - વરસહ લાખ ઇચાર, ઇદિઈ પાસ જિણુ પૂજિઆ,

કોઈ ન જાણેઈ પાર, આગઈ એ અનાગતા. ૧

અંત - પાસ તણુઈ પરિભાણુ, પદઈ ગુણુઈ જે સાંભલઈ,

તીહ ધરિ નિવુ સુવિહાણુ, ચિરકાલઈ અઈઉ લણુઈ. ૩૪

(૧) જુઓ નં. ૨૦૩ અજ્ઞાતને અંતે પ્રતપરિચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૫૩.]

૨૦૩. અજ્ઞાત

(૩૫૩ ક) સિદ્ધચક્ર (ઋષભ) રત. ૫ કડી

આદિ - ભતિભર નમિ ર સુરિંદ વિંદ, વંદિય પય પદમ જિણુંદ ચંદ,

ચંદુજ્જલ કેવલ કિતિપૂર, પૂરિય ભુવણુંતર વેરિ ભૂર. ૧

અંત - ઇય રિસહ જિણેસર ભુવણ દિણેસર, તિજ્ય વિજ્ય સિરિપાલ

પહે,

મયજ્ઞાહિય સામિય સિવગય ગામિય, મણુહ મણોરહ પૂરિ મહો. ૫.

(૧) સંપૂર્ણા લિખિતા શુભસહજગણિના શ્રી. ચિરખાઈ પદનાથ.

(૩૫૩ ખ) જ્ઞાનપંચમી સ્વાધ્યાય ૧૫ કડી

આદિ - પહિવઈ પ્રણમઈ ગૌયમ સામિ, રિદ્ધિ સિદ્ધિ લીધઈ જસ નામિ,

પંચમિ નાણુ તણી ચક્રપદ, ભવિક જીવનઈ કારણિ કહી. ૧

અંત - ભણુઈ ભણાવઈ ભવિઅહં ભાવિ, સુણુઈ સુણાવઈ સવિ કયવાર,

સરસ વચન જિનવરિ ભાખિઅં, અણુંત સુખ કેવલિ દાખિઅં. ૧૫.

(૩૫૩ ગ) શ્રી ગુરુણાં સ્વાધ્યાય ૧૪ કડી

આમાં જગરયંદ્રસૂરિયાં જિનસુંદરસૂરિનાં નામ છે.

આદિ - ગૌયમ ગણુહર સિરિ સુહમ, જંખૂ પમુહ સુણિંદ,

વંદિઅ વંનિસુ સૂરિવર, તવગછ ગયણ દિણુંદ.

અંત - ઇય ગુરુ નામાવલિ સયલ મહિઅસિ, જિણુસાસણિ ઉજ્જેઅકર,

જો ઝાઈ અણુદિણુ ભાવ ધરેવિણુ, સો નર પામઈ સુહ પવર. ૧૪

(૧) સં. ૧૫૬૯ માધ શુ. ૧૩ બુધે નંદરખાર નગરે લઘુશાલીય

ગજનાયકશ્રી હેમવિમલસૂરિશિ. પૂજ્ય પં. શ્રીવિમલગણિશિ. માણિક્ય-
વિમલગણિ. શુભસહજગણિના લિખિતં વીસલનગરે શાહ સોમા ભાર્યા.

રજ્જ્વલ સુતા પકનાર્થઃ. પ ક. ૨૧-૩૦ પં. ૧૧, હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૭૮,
(ઉપરની ત્રણે કૃતિઓ)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૫૫૩-૫૪.]

૨૦૪. અનંતહંસ (ત. હેમવિમલસૂરિ-જિનમાણિક્યશિષ્ય)

કવિના ગુરુ જિનમાણિક્યે પ્રાકૃતમાં 'કૂર્માપુત્ર ચરિત્ર' (ભાં. ઇ. સન ૧૮૮૪-૬ નં. ૫૮૮) રચ્યું છે. કવિએ સંસ્કૃતમાં સં. ૧૫૭૧માં 'દશદંટાંત ચરિત્ર' અને અપભ્રંશમાં ખંભાતે 'અષ્ટાક્ષિકા ચરિત્ર' રચેલાં છે. 'દશદંટાંત ચરિત્ર'ના અંતે જણાવ્યું છે કે :

“સંપ્રતિ ગૌતમનઃ પ્રતિમઃ ગુરુ શ્રી રત્નશેખરમુનીન્દ્રાઃ તત્પદ્મે શ્રી હૃક્ષેમીસાગરગુરવઃ તત્પદ્માલંકરણ્ય સુમતિશ્રીસાધ સાધન સુગુરુ શ્રી હેમવિમલસૂરિ વિજયંતે તેષાં ચ વિજયરાજ્યે શતાર્થી સ્તોમપ્રત્ન ભાસજ્યુષાં જિનમાણિક્ય ગુરુણાં પ્રસાદાત્ પ્રાપ્તવિદ્યેન શશિ નગ તિથિ મિત (૧૫૮૧) વર્ષેણ અનંતહંસશિષ્યેણાઞ્જિયાદેષ પારષામુપકારકૃતે કૃતો.”

આ પ્રત સં. ૧૬૮૩ વર્ષે આવણ શુક્લ દ્વિતીયા શનિવાસરે લખાયેલી પ. સં. ૩૫, સ્લોક ૧૧૫૪ની આ. ક. ભં. માં છે.

આ કવિ, હેમવિમલસૂરિએ કરેલી પ્રતિષ્ઠા સમયે સાથે હતા એવા ઉલ્લેખ મેડતા આદીશ્વરના નવા મંદિરમાં સં. ૧૫૭૯નો મળે છે. (નાહર. ૧ લેખાંક ૭૬૯) આ કવિના હસ્તાક્ષરની 'ઉવસગ્ગહર સ્તોત્ર' પર પૂર્ણચંદ્રકૃત વૃત્તિની પ્રત વિવેકવિજય ભં. ઉદયપુરમાં છે. તેણે એક ગ્રંથની પ્રશસ્તિ સં. ૧૫૩૮માં રચી. (ભાવ. ભં. નં. ૧૪૦. જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, ફકરા ૭૨૪, ૭૫૮, ૭૮૩.)

(૩૫૬) ખાર પ્રત સઝાય

અંત - શ્રી હેમવિમલસૂરિ તણુઈ પસાય, લહી કરી કાધું સઝાય.

શ્રી અનંતહંસ સીસ ઈમ કહઈ, જે ભણે સિદ્ધાંત સર્વ સિદ્ધિ લહઈ.

(૧) પ્ર. કા. ભં.

(૩૫૫) + ઘણા પ્રાકાર ચૈત્ય પરિપાટી (ઐ.)

અંત - તત્તગચ્છિ દિણ્યર લલિતસાયર સુમતિસાધુ સૂરીસરો,
શ્રી હેમવિમલ મુણિંદ જિનમાણિક્ય ગુણમણિ સાયરો,
સંઘવિઓ શ્રી ગુરુ અનંતહંસ સીસ લેસિ જિણ્યવરો,
શ્રી સંઘ ચઉવિધ સુખ બહુવિધ ઋદ્ધિ વિદ્ધિ સુહંકરો. ૪૬

(૧) પ.સં. ૪-૧૩, જૂની પ્રત, હા. ભં. દા.ટર નં.૧૦૮. [હેજેશા-સૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૬૨).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન કોન્ફરન્સ હેરેલ્ડ, ૧૯૧૯ જાન્યુઆરી પુ. ૧૫ અંક ૧ પૃ.૧૫૧ ૬.

(૩૫૬) શત્રુજય ચૈત્ય પરિપાટી (ઐ.) કડી ૩૪

આદિ - સારહ સાર દયા કરી દિઉં અવિરલ વાણી

પ્રામી સ્વામી વીનવહં મણુ તણુ એક આણી

એહજિ એકજિ ભિપજઈ ભલટ મઝ હીઈ

કહીછ સેત્રુજય પાંચ પૂજેવા જઈઈ.

૧.

અંત - સિરિ લલિતસાયર પદ્મદિણ્યર સુમતિસાધુ સૂરીસરો

તસ પદ્મિ શ્રી ગુરુ હેમવિમલ વિજયમાન સુહંકરો

ગુરુરાજ જિનમાણિક્ય સીસ શ્રી અનંતહંસ મુણીસરો

સેત્રુજ મંડત દેહ ભવિ ભવિ યોધિખીજ જિજ્ઞેસરો. ૩૪

(૧) પ.સં. ૫ અભય. નં. ૬૨૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૨૦, ભા.૩ પૃ.૫૫૬-૫૭ તથા ૧૪૯૨.]

૨૦૫. અનંતહંસશિષ્ય [?]

(૩૫૭) ૧૧ ગણધર સ્તવન

આદિ - વીર જિજ્ઞેસર પય પણુમેવિ, ગણધર કવિત કરું સંખેવિ,

ગણધર અગ્યારસતઘ કાજિ, વર્ધમાન જિનશાસન રાજિ. ૧

અંત - ઇય સમય જુતિ સંવસતિં ચિત્તભતિં વનિયા,

વૈશાખ સુદિ અગ્યારસી દિનિ વીરનાહિં થાપીયા.

એ સયલ ગણધર એ અગ્યારસિ જે અગ્યારહ ભાવીયા.

શ્રી અનંતહંસ સીસ ઇમ કહિ તે લહછ સુખસંપયા.

(૧) સં.૧૭૮૦ પો. સુદિ ૧ ભૌમે અહમ્મદાવાદ નગરે લિ. પં. કુશલધર્મમેન. આર્યાજી રહી સ્વયંવાચનાર્થ. પ.સં. ૧૦-૬, હા. પાલણુ-પુર દા.૪૧ નં.૧૦૯.

[હેજેશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૫૨, ૨૫૩).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૫૭. આ પૂર્વેના કર્તાક્રિમાંક ૨૦૪ના અનંતહંસ પોતાને માટે 'અનંતહંસ સીસ' એમ લખે છે અને અહીં પણુ એમ જ નામોલ્લેખ છે, તેથી આ પણુ એ જ કવિની રચના હોવાની શક્યતા છે.]

૨૦૬. સહજસુંદર (ઉપકેશગચ્છ રત્નસમુદ્ર ૭૦ શિ૦)

આ કવિએ સંસ્કૃત ગ્રંથ નામે 'વ્યાકરણે પ્રથમ પાદઃ' સં. ૧૫૮૧માં પોતે લખ્યો છે તેમાં આ પ્રમાણે છેવટે જણાવ્યું છે : સંવત ૧૫૮૧ વર્ષે આસ્તીન માસે શુક્લપક્ષે ચતુર્દશી તિથી ભોમવારે શ્રી શ્રીમાલગાતીય મંત્રિ સોમસીહ પુ. મં. અરજુણ જયવંતકેન પકતાય શુભં ભૂવાત મુનિ સહજસુંદરેણ લિખિતં. પ્ર. કા. ભં.

(૩૫૮) ઇલાતીપુત્ર સહાય ૨. સં. ૧૫૭૦ જેઠ વદ ૯

અંત - સંવત ૫૧૨ કણ્ઠિ ૭૦ જેઠ વદિ નવમી દિનિયં

સુખ પામસ્યઈ જે ભાવ ભણસ્યઈ કાજ સરસ્યઈ એકમનિઈ ૩૦
ગાઈજી (૨) વર રષિ રાજ્યો એ, આદરિઈ ર ખોલઈ સીસ કિ,
વાચક રત્નસમુદ્રતુ એ, સહજ ૨ સુંદર કહઈ ઇમ કિ. ૩૧

(૧) પ્ર. કા. ભં. [મુપુગૂડસૂચી.]

(૩૫૯) ગુણરત્નાકર છંદ [અથવા સ્થૂલભદ્ર છંદ] ૨. સં. ૧૫૭૨

જુદાજુદા છંદમાં આમાં સ્થૂલભદ્ર ચરિત્ર વર્ણવ્યું છે. કવિનો ભાષા ઉપરનો કાબૂ ખૂબ સારો છે. - મ.ખ.

આદિ - શશિકરનિકર સમુજજ્વલ મરાલમારૂણ સરસ્વતી દેવી,

વિચરતિ કવિજનહૃદયે સદયે સંસાર ભયહરિણી. ૧

હસ્ત કમંડળ પુસ્તક વીણા, સુહૃદાણુ નાણુ ગુણુ છીણા,

અપધ લીલવિલાસં સા દેવી સરસઈ જયહ. ૨

હુદ્રોપદ્રવહરણું દદાતિ ધનધાન્યકાંચનાભરણું,

સકલ સમીહિતકરણું, દેવીસરણું નવનવાભરણું. ૩

બ્રહ્માણી બ્રહ્મસુતા, તું જગદ આ ત્રિલોચના,

ત્રિપુરા આદિ ભવાની માતા, તું ત્રાતા તારણી તરણી. ૪

દિહિ લીલા ગુણુ લક્ષ્મી, કરુ દેવિ દયાભરૂ અચ્છી,

શોક હરહે હરિ સિદ્ધિ, કિર્તિ કરૂ માય પરિસિદ્ધિ. ૫

*

પય પણમું સરસતી, માતા સુણિ વાત એક વિન્નતી,

મગ્ગઉં અવિરલ વાણી, દેયો વરદાન ગુણુ બાણી. ૧૭

આણી નવનવ બંધ નવનવ છંદેણુ નવનવા ભોગા,

ગુણુ રત્નાકર છંદં, વન્નિસુ થુલિભદ્રસ. ૧૮

*

પાડક રતનસમુદ્ર ચરણે નામું સીસહ,
 ગુરુ ગુણુનિધિ ભંડાર અમીચરસ વયણિ વરીસહ,
 તુઠી સારદમાય પાય પણિ પ્રણમી ભગતિહિ,
 કીડા કામવિનોદ તેહ મઈ ખોલ વિગિતિહિ.
 અધિકાર એહ ખીજહિ હુઉ ભાવ ભેદ નવનવ કહી,
 વચરાગ રંગ આધુ હિવેં કહું ખોલ અવસર લહી. ૧૬૦

—છતિ શ્રી ગુણુરતનાકરછંદસિ દ્વિતીયોધિકાર: સમાપ્ત:
 સાંભલિવા હરણિઉં સહુ, આઘડે વલી અધિકાર,
 મુઝ મન તે રંગિજ થયહિ, ગિરહિ સરસ અપાર. ૧
 ચિત્ત ચોષઈ રચણી સમઈ, હિયઈ ધરિઉં બહુ ધ્યાન,
 સુપનાંતરિ આવી રહી, તે સરસતિ પરધાન. ૨
 ઉડવિ લાગુ પાઉસે, હુઉ તે જયજયકાર,
 વરવાણી ભાગઉં સદા તે કરયો ઉપગાર.
 સારદ સાર દયા કરી દિધ મુઝ અવિરલ વાણિ,
 જિમ વનમાલી ફૂલની, મનો રચધ વિનાણિ. ૪
 દૂરિ મઈ ભાવડિ સવે, નાડઉં અલિય વિઘન,
 વાણીરસ હિવ કેલવું, સુધુજયો સહુ સજ્જન. ૫

*

કરઈ મહોત્સવ વન્નરમાલહ, બાંધિ બારિસ તેજાં પાલહ,
 રોપઈ કેલિ સતોરણુ નીલહ, કોશા રંગ સરોવર ઝીલહ.
 પ્રેમ તણુઉ જલ (ઈ) નામ, તાં વડી કરઇ વિસ્તાર,
 સહિજસુંદર મુનિવર ભણુઈ, એ ત્રીજહિ અધિકાર. ૩૦૩

—છતિશ્રી ગુણુરતનાકરછંદસિ તૃતીયોધિકાર: સમાપ્ત:
 જગદંબા જગમાહિ પ્રસિદ્ધિ, વાણી સરસ વલી મુઝ દીધી;
 કેલવસિડેં ચડયક અધિકારહ, સુધુયો નર કરયો જયકારહ.
 ધણુ દિવસઈ પ્રીહિહિ ધરિ આવ્યહિ.

અંત - જલભરિયા સાયર તપઈ દિવાયર તેજ કરઇ જાં ચંદ
 સહિગુરુપય વંદહિ તાં લગિ નંદહિ ગુણુરતનાગર છંદ
 ઉવએસગજમંડણુ દુરિતવિહંડણુ ગિર્યા રચણસમુદ
 ઉવઝાયપુરંદર મહિમાસુંદર મંગલકર સુભદ.
 સંવત પન્તર ખિહુત્તર વરસે, એમ ઈ છંદ રચિઓ મન હરસે,

ગિર્યો ગણુહર નવનવ છંદછ, સહિજસુંદર બોલઈ આણુંદઈ. ૮૫
એ ઋષિરાજ સુગુણ જે ગાસઈ, અઝર અમર માનવ તે થાસછ,
ધરિ મંડાણુ મહોતસવ સતતિ, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ લહિસછ તે સંપતિ. ૮૬
કલસ.

પાટલપુર સિંગડાલ, સખલ મંત્રીશ્વર ભણીછ,
નંદરાય નરસુગટ સુભટ જસ કીરતિ સુણિછ,
શૂલિભદ્ર ધિર મંત્ર કોશિ યુવતી જેણિ તારી,
ચંદ્રકલા નિકલંક સદા સાસન જયકારી,
વધરી વિયોગ ભાવ વિહરણુ, કરણ રિદ્ધિ સિદ્ધિ સયા,
લીલાવિલાસ રસરંગ દીઓ કરો સહિજસુંદર મયા. ૮૭

(૧) ઇતિશ્રી. ગુણુરતનાકરે છંદ મહાવિનોદમનોહરે ચતુર્થોડધિકાર
સંપૂર્ણ મિતિ. સંવત ૧૬૪૫ વર્ષે માર્ગશીર્ષ માસે શુક્લપક્ષે ૧૩ બુધે
અઘે હવમોગ્રામ મધ્યે ભદ્રારક શ્રી ૪ શિવતિલકસૂરિ તત્તશિષ્ય મુનિ
ગુણીયલેન લિખિત. પ્ર. કા. ભં. (૨) પ.સં. ૫૬-૧૭, મં. ભં. (૩) પ.સં.
૨૮, પ્રે. ર. સં. (૪) પ.સં. ૨૧-૨૨, ભાવ. ભં. (૫) અમ. (૬) સં.
૧૬૭૬ શ્રા. શુ. ૧૧ સોમે પં. હર્ષવિજયજગણીશિ. ગણી લાલવિજયેન
સ્વવાચનાર્થે લોહાણા ગ્રામ મધ્યે. પ.સં. ૨૪-૧૪, રો. એ. સો. બી. ડી.
૧૪૪ નં. ૧૮૮૫. (૭) સં. ૧૬૭૮ માઘ કૃષ્ણાષ્ટમ્યાં ગુરૌ લિં સા વચ્ચાકેન.
પ.સં. ૨૧-૧૩, વડા ચૌટા ઉ. પો. ૧૮. (૮) સં. ૧૬૮૦ વડનગરના પં.
જીવરાજજી માટે લં પ.સં. ૨૪, ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૩-૭૪ નં. ૨૩૨. (૯)
ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૧-૭૨ નં. ૪૦૩. (૧૦) લિં સૂરતિખંદરે સં. ૧૭૫૮
વર્ષે આષાઢ શુદ્ધિ ૭ મંગલવારે ગ્રં. ૭૬૫ શ્લોક સંખ્યા કરી છંદ અક્ષર
૩૨ શ્લોક થાછ. (સંવત ૧૭૫૮ કાં વ. ૯ દિને શ્રી તપાગણિય શ્રી
વિજયદેવસૂરિ સમવાય સાહાશ્રીપ શ્રી વેરજી સોમકરણનો ચોપડો તે મધ્યે)
પ.સં. ૨૦, ગું (૧૧) પ.સં. ૨૬-૧૫, ખેડા ભં. (૧૨) પ.સં. ૧૭-૧૫, રો.
એ. સો. બી. ડી. ૮૩ નં. ૧૮૮૬. (૧૩) પ.સં. ૧૭-૧૯, ભા. ભં. દા. ૮૧
નં. ૩૦. (૧૪) ડે. ભં. દા. ૪૩ નં. ૧૮. (૧૫) ડે. ભં. દા. ૪૩ નં. ૧૯. (૧૬)
પ.ક. ૧૦૦થી ૧૫૭, ઊતાવાળા મોરારજી વડાલનો ચોપડો. (૧૭) પ.સં.
૨૧, લીં. ભં. દા. ૩૯ નં. ૬૪. (૧૮) સં. ૧૭૪૪ સૂરત જ્ઞાનમેશ લિ. પ.સં.
૧૭ ક્ષમા. (૧૯) સં. ૧૮૦૮ માઘ શુકલતૃતીયા બુધવાસરે. પ.સં. ૨૫-૧૧,
પાદરા ભં. નં. ૨૩. (૨૧) પ.સં. ૧૯-૧૫, સીમંધર. દા. ૨૦ નં. ૨. (૨૨)

ખુરહાનપુરે પં. શ્રી જયચંદ્રગણિ લિ. સં. ૧૮૧૨ કાલ્પન માસે. પ.સં. ૨૦-૧૫, સીમંધર. દા.૨૦ નં.૩. (૨૩) સં. ૧૮૭૯ કા. શુ. ૧ ભોમ લિ. પં. શ્રી ખુશાલવિજયગણિશિષ્ય પં. ધનવિજય ગ. શ્રી ગૌધાવી નગરે શ્રી વીરપ્રસાદાત. ગ્રં. ૬૭૫, પ.સં. ૨૬-૧૨, યતિ નેમચંદ-નેમ-વિજય. (૨૪) પ.સં. ૧૭-૧૮, દોઘા ભં. દા. ૧૦ નં. ૩૬. (૨૫) પ.સં. ૧૫, અભય. પો. ૧૭. (૨૬) ગ્રં. ૭૦૦ લિ. પૂ. ઋ. તેજપાલજી પૂ. ઋ. હુંગરશીશિ. પૂ. ઋ. મનજીશિ. ઋ. રાયચંદ સં. ૧૭૭૧ ચૈ.વ. ૧૩ ગુરો ધામતા આમે. વિ. દા. ૧૦ જાણી. (૨૭) પ્રથમોધિકાર પછી ત્રુટક, સારી પ્રત, પ.સં. ૩, ગોડીજી નં. ૪૦૩.

[આલિસ્ટઓષ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈતાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૩૬૮, ૪૩૫, ૫૬૨).]

(૩૬૦) ઋષિદત્તા રાસ ૨.સં. ૧૫૭૨

આદિ - પશુમવિ સરસતિ જગિ જમવંતા, હંસગમનિ ચાલછ મલપંતા
મદિ માતા મયગલ જિસીય,

પુસ્તક વીણા હાથિ કમંડલ, ઝખઝખ તેજ કરી રવિમંડલ

કંડલ કાનિ ઉલ્હસીય. ૧

કષ કવિત કરં મન ભાવિ, સાસણદેવ તણુછ પરભાવિ

સિદ્ધસૂરિ ગુરપય નમીય;

સીલશિરોમણિ ગુણસંયુતા, નમિ અનોપમ શ્રીરવિદત્તા;

જલધિસુતા જગિ તે સમીય. ૨

તાસ ચરિત્ર મુદા પલણેસિઉં, કાયાનયરી પવિત્ર કરેસું

લેસું લાહુ ભવ તણુઉ એ

એહજિ જંખૂદીય મઝારા, વર નયરી રાજગૃહ સારા,

ઐથિયક નૃપ રલીઆમણુઉ એ. ૩

ઈંદ્ર સરીખું પાલછ રાજ, નિસુણુઉ સીલ તણા ગુણ આજ

સહજસુંદર મુનિ ઇમ ભણુછ એ

એક વાર સિરિ વીરજિણેસર, સમોસરિયા લાલિ અલવેસર

ચિત્ર માસ વૈભારગિરિ. ૪

અંત - જિમ ગિરનાર જલ નીઝ્યાં તુ ભમરૂલી પાછા સોઈ ન ચડંતિ તુ;
તિમ કલંક જિ ભીતર્યાં તુ, ભ. વલતાં એક ન હંતિ તુ. ૩૬૨

સીયલ તણા ગુણુ બોલતાં તુ ભ. ધરિધરિ મંગલ ચ્યારિ તુ
 સંવત પનરઈ બિહુત્તરઈ તુ ભ. રાસકીઉ સુવિચાર તુ ૩૬૩
 દિનદિન દીપદ અધિકપણુઈ તુ ભ. ઉવએસગઝ જઠવાંત તુ
 ગઝનાયક ગુણમંદિર તુ ભ. શ્રી સિદ્ધસૂરિ મહંત તુ ૩૬૪
 વાયક ગિર્યા સુહયુર તુ ભ. રતનસસુદ્ર ગુર તાસ તુ;
 તાસ સીસ ઇમ વીનવઠ તુ ભ. સોહઈ વાણિવિલાસ તુ. ૩૬૫
 સૂરિજની કિરણાવલી તુ ભ. જિમ સઘલઠ પસરંનિ તુ,
 તિમ એ રાસ સોહામણુ તુ ભ. ચઉપટ મલ વિચરંતિ તુ. ૩૬૬
 સતીય શિરોમણિ રચિદત્તા તુ ભ. જગતુ કેસરી સીલ તુ,
 અશુભ પદારથ હાથીયડઉ તુ ભ. જેણિ વડીરા ઉલાલિ તુ. ૩૬૭
 વિધન સવે દૂરિ ગયાં તુ ભ. તેહે ન.મિ કલ્યાણની કોડિ તુ,
 ભણતાં ગુણતાં સાંભલતાં તુ ભ., વિનધિન પરિવારની કોડિ તુ. ૩૬૮

(૧) પ.સં. ૧૬-૧૪, ૬૦ પાલણુપુર દારપ નં.૩૩. (૨) પ.સં.
 ૧૧, પ્ર.કા.ભં. નં.૮૮૩. (૩) પ્રાયઃ આ કવિકૃત. સં.૧૬૦૫ પો. ઉપ-
 કેશચ્છે વીરકવસ-પં. લાલા ઉસવાલ લિ. વિ.ની. સૂ.ભં. ખંભાત. (૩)
 પ્રાયઃ આ કવિકૃત. સં. ૧૭૬૫ માગશર વ.૪ શનો લિ. ભીલડી નગરે
 પાશ્વ પ્રસાદાત્. વિ.મે. અમદાવાદ. [સુપુગુહસૂચી.]

(૩૬૧) રતનસાર કુમાર ચોપાઈ [અથવા રાસ] ર.સં.૧૫૮૨

આદિ - સરસતિ હંસગમનિ પય પ્રણુમી; અવિરલ વાણી પ્રકાસ રે,
 શેત્રુજમંડણુ શ્રી રિસહેસર ઝરાઉલિ પાસ રે,
 નેમિકુમર ગિરિનારિ અલંકૃત, રાજિમતી ભરતાર રે,
 થંભાનયર થંભાણુ પરમેશ્વર ફલવિધ પાસ કુમાર રે. ૧
 ઉવએસગઝ ગિર્યા ગઝનાયક રચણુપહ સૂરીસ રે.
 સંપ્રતિ શ્રી સિદ્ધસૂરિ નમીજઠ, પૂરઠ મનહ જગીસ રે,
 ગુર ગુણુ રતનસસુદ્ર ભરિઉ જિમ વિદ્યા લહરતરંગ રે,
 ગુર જ્વાની ગીધારથ સુરતર ગુર ચિંતામણિ ચંગ રે. ૨
 ગુર વિણ પંથ કુપંથ ન લહીઈ, ગુર જગ માંહિ પ્રધાન રે;
 સંયમ સીલ મહાર...કેવલ લીલવિલાસ રે.
 શ્રી રતનાંગદ પુત્ર તણુ હિવ સાંભલયો સહ રાસ રે. ૬
 તપ મહાતપ દિનકર પીડિત, જેહ તણુ જીર્ણ ચીંત રે,
 શ્રી કવિરાજ તણી મુખ વાણી, ચંદકિરણુ જિમ સીત રે. ૬

વસ્તુ

સકલ સારદ સકલ સારદ પાય પણમેવિ
 યુતીસઘ જિણુવર નમી, સુગૃહ પાય પણમેવિ સુહકર,
 અરથ લહી સિદ્ધાંતનું, પાપતાપ પરિહરણુ સુંદર,
 ઉવએસગઠિ સિદ્ધસુરિ ગૃહ, પય પ્રણમી બહુ ભતિ
 રતનસાર કુમારનું, સાંભલયો સુચરિત. ૭

અંત -

પ્રથમ ઢાલ.

સયલ સુણી વૃત્તાંત રસાલક ઇહાપોહ કરંતિ રે
 પૂરવિત્ર ભવ દેવી સધલુ, શ્રી ગૃહપાઈ નમંતિ રે,
 ખેટાનઈ સવિ રાજ સમોપી લીધુ સંયમભાર રે,
 રાણી તેડ થઈ વઈરાગિણિ, કર્મ ષપઈ સુખકાર રે,
 વરસ બહુતરિ સંયમ પાલી પામીઉં કેવલનાંણુ રે
 અણસણુ સિઉં આખૂગિરિ સ () મોક્ષપણું નિરવાંણુ રે.
 અંગ અગ્યાર...ભણતાં ઉપાઈ ગુણપાણિ રે
 રતનમંજરિ પુહતી પ્રિય પાસઈ, ખીજ અમર વિમાણિ રે. ૯૭
 ચારિત્ર દેસ થકા તે પોપટ, વિરતિ કરઈ ગૃહ પાસિ રે,
 દેવ તણી લીલા જિણિ લીધી, સોઈ રમઈ સુષ વાસિ રે.
 રચણુકુમાર સદા શુભ લક્ષણુ દેવ કરઈ ગુણગ્રામ રે,
 જયકારી જયમંગલ કારણુ સહજ સલૂણું નામ રે. ૯૮
 જે ભણુસ્યઈ ગુણુસ્યઈ નરનારી તે ધરિ મંગલ ચ્યારિ રે,
 લહસ્યઈ લીલવિલાસ ધણી પરિ પુત્ર કલત્ર પરિવાર રે;
 સંવત પન્નર જ્યાસી સંવજરિ એ રચીઉં મઈ રાસ રે
 વાયક સહજસુંદર ઈમ ખોલઈ, આણી બુદ્ધિ પ્રકાસ રે. ૯૯

(૧) સં.૧૬૨૩ જેઠ વદિ ૯ શ્રી ખતન મધ્યે લ૦ કૃપાદાસ શ્રી
 વેગડા ખરતરગચ્છે મહેાં સુમતિશેખર શિષ્ય મું જિનતિલક લખાવત.
 પ.સં. ૨૧-૧૧, દે.લા.પુ.લા. નં.૧૧૦૧/૪૬૭. (૨) સં.૧૬૬૯ ભા.શુ.૧૪.
 પ.સં. ૧૧, જય. પો.૬૮. (૩) સં.૧૬૭૬ ભા.શુ. ૧૧ વાં જયલાલ-
 શિ. વિનયલાલ લિ. કેડારી પદમા પડનાથ. પ.સં.૮, જય. પો.૧૩.
 (૪) મહં. વિષ્ણુદાસ લિં લાલબંધ લિખાવિત. પ.સં. ૧૮-૧૧, ડા.
 અ.મં. પાલણુપુર દા.૩૬. (૫) પ.સં. ૧૨-૧૫, પદ ૩૧૦, હા.ભં. દા.
 ૮૩ નં.૧૪૨. (૬) સં.૧૬૭૬ પો.શુ. ૧ રવૌ. પણુધરી ગ્રામે વિજયમૂર્તિ

ગણિના લઠ પ.ક.૪૩થી ૪૯ પં.૨૧, દે.લા.પુ.લા. નં.૧૧૦૦/૪૬૬ તથા મ.ખ. (૭) પ.સં.૧૪, ગ્રં. ૩૦૨, લીં.ભં. દા.૩૭ નં.૧૧. (૮) સં.૧૭૭૭ માહા સુદિ ૯ બુધે પં. જ્ઞાનવિજય લઠ દે.૧૦ હીરજી પડનાથ. માણેક મુનિનો ચોપડો. (૯) સં.૧૭૦૩ શાકે ૧૫૬૮ દક્ષિણાયમતે સૂર્યે હેમંત ઋતૌ મૃગ-શિર કૃ. ૯ રવિ પં. ભક્ષમીયંદ શિં ભીમજી સિં વિ.વિ. રાધનપુર. (૧૦) ઇતિ શ્રી રત્નસાર કુમાર રાસ સંપૂર્ણ. લિખિત: સંવત ૧૮૭૩ વર્ષે કાર્તિક વદિ ૯ શુક્રે. પ.સં. ૬-૧૮, આ.ક.ભં. (૧૧) સાગર ભં. નં.૨. (૧૨) સં.૧૭૭૮ વર્ષે જ્યેષ્ઠ શુદિ ૬ દિને વારે શુક્રે સકલ પંડિત-શિરોમણિ પંડિત શ્રી પ શ્રી જીવજીયંદ્રગણિ બ્રાત્ર પંડિત શ્રી દાનયંદ્ર-ગણિશિષ્ય પં. દાહતયંદ્રગણિ લિખિત શ્રી ખત્તન નગરે આત્મીય અથે લિખીત. પ.સં. ૧૩, પ્ર.કા.ભં. (૧૩) ગાથા ૪૦૦, પ.સં. ૯, જ્ઞેસ. ભં. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈન્નાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૪, ૩૯૬, ૫૫૩).] (૩૬૨) આત્મરાજ રાસ ર.સં.૧૫૮૨(૮)

આદિ - સિરિ સરસતિ સરસતિ, આપુ વચન વિલાસ,

શ્રી આત્મરાજ પભણિસુ ચરિત્ર ઉલ્લાસ.

સોય સુણિયો ભવીયજી કવિ કેલવણી રાસ,

અતુલી બલવંતઉ ત્રિભોવન લીલવિલાસ.

૧

અંત - સંવત પત્રરજા યયા(અઠયા)સીઈ, મઈ રચિઉ રુકુ રાસ

આત્મરાજ કથા ભણુઈ, તેહનઈ ધરિ રે રંગ લક્ષ્મી નિવાસ
કિ ૭૯ સ.

આધિ વ્યાધિ ટલી સવે મિલઉ મુગતિસંયોગ

સહજસુંદર વીનવધ પ્રીઉ(ય) પ્રાણી રે તિહાં ભોગવઈ ભોગ.

કિં ૮૦ સ.

(૧) પ.સં. ૮-૮, હા.ભં. દા.૮૧ નં.૩૯. (૨) પ.સં. ૫-૧૩, હા. ભં. દા.૮૨ નં. ૭૪. (૩) સં.૧૮૮૫ સુદિ ૨ રાધનપુરે. પ.સં. ૬, લીં.ભં. દા.૩૮. (૪) સં.૧૮૨૬ પો.સુ. ૧૦ પં. ભાગ્યવિજયેન પડનાથ. પ.સં. ૭-૧૧, સીમંધર. (૫) સં.૧૮૩૦ ભા.વ. ૮, પ.સં. ૬-૧૦, જશં સં. (૬) પ્ર.કા.ભં. (૭) પ.સં.૩, હા.ભં. (૮) ઈંડર બાઈઓનો ભં. [મુપુ-ગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈન્નાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૦૮, ૪૯૮).]

(૩૬૩) તેતલી મંત્રી રાસ ર.સં.૧૫૬૫ આસો સુ.૮ મંગલ શાંતિજમાં

અંત - મુનિવર ગણુ ગાતાં ગણુ ચડિ, પુણ્ય વધિ નિ પાતિગ ટલિ,

સુખસંપતિ લીલાં ધરિ ઘણી, આસ્થાવેલિ કલિ કવિ તણી. ૫૬
 સંવત પતર પંચાણુંધ, આસો માસિ ધરી મણુ હીઈ
 શુદ્ધિ આઠમિ નિ મંગલવાર, ગણુ બોલ્યા રણિના અવધાર. ૫૭
 સાચી શાસનદેવિ પ્રસન્ન, સહજસુંદર બોલિ સુવચન,
 પાંમી સદગુરૂ તણી આસીસ, એ રૂપિરાજ નમૂં નસદીસ. ૫૮
 શાંતજ ગાંમિ રચિઉ એ રાસ, ભણુયો મનિ આણી ઉલ્હાસિ,
 દૂડા છંદ અનછ ચઉપદ, એ સુણુયો નિરમલ મનિ થઈ. ૫૯
 સાચઉ આગમ કરઉ ગવેસ, ગચ્છ ભવીયણુ કવીયણુ ઉવએસ,
 ગણુ બોલ્યા નિ કરૂં વર્ષાણુ, જિમ ઉઉછ જઈ સફલ વિહાણુ. ૬૦

(૧) શ્રી પ્રતિષ્ઠાલક્ષ્મી મુહુર્તરાના ચેતી પ્ર. અચલલક્ષ્મીગણિની
 પ્રતિ પં. વિજયમૂર્તિગણિ લખિતં. પ.સં. ૧૩-૧૧, પ્રથમ પત્ર નથી,
 વિ.ને.ભં. (૨) સં.૧૭૦૧ મા.વ.૭ લિ. શ્રી અંબર મધ્યે. પ.સં.૭,
 વીકાનેરથી દક્ષિણે ૧૬ માઇલ આવેલા દેશનોક ગામે તખતમલજી દોશી
 પાસે.

(૩૬૪) પ્રસન્નચંદ્ર રાજપિં રાસ રસં.૧૬૪૮(?) થિરપુરમાં

(૧) હા.ભં. ઘા.૮૩ નં.૧૬.

(૩૬૫) પરદેશી રાજનો રાસ

આદિ - ત્રિભોવન નયણાંનંદકર, ચોવીસમો જિણુંદ,
 રાય સિદ્ધારથ કુલતિલો પ્રણમું પરમાણુંદ. ૧
 ભગતિ મુગતિ દાતાર ઘણુ ગોચમ લખિધનિવાસ
 અધિક પ્રતાપિ કલા ચડે, નામે લીલવિલાસ. ૨
 અવિરલ વાણી કેલવણુ અને વલી શુભ ધ્યાન
 સયલ સમારજન કલા દિઉ સરસતિ વરદાન. ૩
 રાય પરદેસી તેહનો સાચો જિમ સંબંધ
 સહજસુંદર વાયક ભણે સુણિયો સહુઈ પ્રબંધ. ૪

અંત - ઉવએસગચ્છગુરૂ ગાઈછ, શ્રી સિદ્ધિસૂરિ સુખાંણુ,
 પાડક શ્રી ધનસારઉ, મહિમા મેરૂ સમાંણુ. ૨૧૫
 તસ પટિ ગુરૂ ગર્યાવલી, રતનસમુદ્ર ઉવઝાય,
 મનવંછિત આપછ તદા, જે સેવ્યા ગુરૂપાય. ૨૧૬
 લીલા પતિ લક્ષ્મી વરછ, કરઈ કતૂહલિ ગેલિ,
 ગર્યાના ગુણુ ગાવતાં, ફલછ મનોરથ વેલિ. ૨૧૭

નરય થકી સ્વર્ગીય ગયુ, તેનૂ પુણ્ય પ્રમાણુ,
સ...આણુ વહંતડાં, લાભઈ અમર વિમાંણુ. ૨૧૮

ધરમઇ સવ સુખ સંપજઈ, ધરમ કરો નરનારિ,
વાંણી સહજસુંદર તણી, સફલ કરે સંસાર. ૨૧૯

(૧) સં.૧૬૭૫ માધ શુદિ ૪ શનૌ. પ.સં. ૧૪-૧૧, વી.ઉ.ભં. દા.૧૭.
(૨) ૫૮ કડી સુધીની અપૂર્ણ, પ.સં.૩-૧૫, મુક્તિ. નં.૨૪૪૯. (૩) પં. ઉર્ધ્વકનકગણિ પં.૦ વિનયભૂષણુ હલૌ શિષ્ય વિદ્યાવિજયેત લિં. સં. ૧૬૦-૧૬૧ શં. વદિ ૧૪ રવૌ લં. પ.સં. ૭-૧૭, યતિ નેમચંદ. (૪) પ.સં. ૧૪-૧૧, સીમંધર. દા.૨૪. (૫) સં.૧૬૨૧ માગશર શુદિ ૭ શુક્રે અંચલગચ્છે પદ્મમૂર્તિગણિશિષ્ય મહિમતિલકગણિ લં. અહમદાવાદ નગરે. પ.સં. ૯-૧૫, વિ.ને.ભં. નં.૩૨૨૨. (૬) પ.સં. ૭-૧૬, હા.ભં. દા.૯૩ નં.૧૭૯. (૭) સં.૧૬૯૪ વૈ.શુ. ૧ થાવરવારે મરોદ મધ્યે પં. સદારંગશિ. મુનિ માના લિ. પ.સં.૭, અભય. નં.૨૪૪૨. (૮) સં. ૧૬૬૩ વર્ષે કાતી સુદિ ૧૫ દત. અંચલગચ્છે શ્રી પૂજ્ય શ્રી ધર્મમૂર્તિ સૂરીશ્વરં વિજય રાજ્યે પં. શ્રી મુનિશીલગણિ વાચનાર્થે. હાંલણુ ગોત્રે સાં જેસા તત્પુત્ર સાં સુદા તત્પુત્ર સાં રાજપાલ તત્પુત્ર સા. માંણિક તત્પુત્ર સાં વીરદાસ તત્પુત્ર તેજપાલ લિખિતં શ્રી જેસલમેર મધ્યે રાહલ શ્રી ભીમજી વિજય રાજ્યે શ્રી. ભાવ.ભં. (૯) ૬ આચાર્યજી ઋ. શ્રી ૬ જસવંતજીના સેવક ઋ. હપૂ પેાપા લક્ષતં સંવત ૧૬૭૧ વર્ષે આસો શદિ ૩. વિ.ધ.ભં. (૧૦) પ.સં.૧૪-૧૧, લીં.ભં. [જૈહાપ્રેસ્તા, મુપુગૂહસૂચી, હેજીગ્રાસચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૫, ૨૬૯, ૩૯૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. ભાષાવિમર્શ, જુલાઈ-સપ્ટે. ૧૯૮૪, સંપા. નિરંજના વોરા.]

(૩૬૬) શુકરાજસહેલી કથા રાસ [અથવા સૂડા સાહેલી પ્રખંધ]

આદિ - સરસતી હંસગમતી સદા, માયું વચન વિલાસ,

વીરજિણેસર પય નમી, ગોચમ બુદ્ધિ નિવાસ. ૧

હરષ ઘણો ગુણ બોલતાં, સુણતાં સિદ્ધિ બુદ્ધિ હોય,

સૂડા નેં સાહેલીયાં તણી, કથા સુણો સહુ ડોય. ૨

પુણ્યે રાજહ રંગ ઘણુ, પુણ્યેં ટલે વિયોગ,

પુણ્યે રોગ ન ઉપજે પુણ્યેં સુલલિત ભોગ. ૩

પુણ્યેં ઘણુ કણ પૂર ઘણાં, પુણ્યેં આયુ અનંત,

પુણ્યે સહસગ્રહું મિલે, પુન્યે જય જયવંત. ૪

સહિયુર સાચા નેહના, જે પામઈ તસ ભેટ,
સુહા નેં સાહેલીયાં, કર્મકલા તસ ભેટ. ૫

આયસ સહિયુરનો લહી, કરસ્યું કવિત રસાલ,
વાચક સહજસુંદર ભણે, સાંભળ્યો સુવિશાલ. ૬

અંત - એ શુકરાળ તણું ચરિત, ઇમ કયું સર્ષેવિ,
મોટાં ચરિત થકી સહી, પામ્યો ગુરુ ઉપદેશ. ૧૬૬

જે ભણસ્યે સુણસ્યે એકમનિ લહસ્યે તે સુખવાસ,
વાચક સહિજસુંદર કહે, દિન દિન લીલવિલાસ. ૧૬૭

(૧) સં. ૧૭૬૩ વર્ષે પોસ વી. ૫ રવૌ ૫. ખગવિજયગણિ લિખિત.
પ.સં. ૭-૧૫, વિ. ધ. ભા. (૨) અંયક્ષગ્રહે મહિમાતિલક ગળ લિ.
અહમદાબાદે પુ. જીવલક્ષ્મી ભણુનાર્થ. લા. વિ. સૂ. જા. ભા. ખંભાત.
[મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. ભાષાવિમર્શ, ઓકટો.-ડિસે. ૧૯૮૫, સંપા. નિરંજના
વેરા.]

(૩૬૭) જંબૂ અંતરંગ રાસ [અથવા વિવાહલુ]

આદિ - સસ્સતિ સાંભણિ પય નમી, ઢાલિસુ ભવ દુકદાહ,
જંબૂસ્વામી કેરકુ, ગાઈસું વર વીવાહ, ૧

ધર્મવંત ધુરિ તો લછ, નવિ રાગઈ સંસારિ,
મુગતિવધૂ સિહં માન મિલછ, અવર ગમછ નવિ નારિ. ૨

આહછ નારી વીતવછ, અખલા કિમઈ ન છોડિ,
ચતુર ચણેટી કારણુછ, માણિક પાય મ રોડિ. ૩

અંત - અજૂ અમર પતિ દેવતા એ, સુખસંપતિ લહીછ સિવતા એ,
સંકટ જસ નામિ ટલછ એ, વર આંગણુડઈ સફલા ફલછ એ. ફર
અવિચલ થાનિક પામીછ એ, દનિ દનિ લીલવિલાસ,
સહિજસુંદર મુનિવર ભણુઈ, જયવંતુ સુખવાસ. ૬૩

(૧) પ.સં. ૪-૧૧, લી. ભા. [આલિસ્ટઓછ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી,
લીંહસૂચી.]

(૩૬૮) યૌવનજરા સંવાદ

આ કાવ્ય ૨૫ ટૂંકનું નાનું પથ્થરસમકુર્તું છે. શબ્દચાતુર્ય કવિનું
પોતાનું છે. કોઈનું અનુકરણ કે રૂપાંતર નથી. યૌવન અને જરાનો

સંવાદ એ કાવ્યનો વિષય છે. ભોજરાજને અતુલક્ષીને સંવાદ રચ્યો છે. - મ. બ.

આદિ - અમર કુમર ભુજ સખલ વિમલ કુલ કિતિ વિલક્ષણુ,
ધીરવીર ગંભીર સધર ગુણવંત વિચક્ષણુ,
શ્રી સારદ મુખકમલિ રમલિ જિમ કરઈ સુહંસી,
દાનવંત ગુણવંત ધર્મ ધનવંત સુવંશી,
ઉલ્લસિત હસિત લીલા લલિત, કલા કલિત યૌવન સહિત
શ્રી ભોજરાજ ભોગિક ભમર, કરઈ રજજ દૂખણુરહિત. ૧

અંત - યૌવનજરા સંવાદ ભોજ ભંજઈ વચિ આવિ,
ટાલઈ સયલ વિરોધ સંપ વલિ કરઈ મનાવિ,
ભોગ રંગ રસરોલ મયણુ વિણુ કોઈ ન બળ્યત,
જહિ તું જરા ન હુત ગવ્વેં તહિ કોઈ ન મુક્ત,
વહવાડિ રાડિ સઘલી ટલી મિલ્યા રંગિ બેહ હસી,
એ ભાવ ભેદ કવિ સહજના કનક પરિ જોજ્યો કસી. ૨૫

(૧) મ. બ.

(૩૬૯) ધરીયાવહી રાસ ૭૫ કડી

આદિ -

કુચ ઘટા

વર રાજગૃહી બણીછ, સમોસર્યાં તિહિ વીર
પહિલુ ગણધર ગુણનિલહિ, ગાજછ ગુહિર ગંભીર. ૧
વિનયવંત વિનીત સિહિ, ભદ્રક નિય મન માંહિ,
બણતું સવિ સાંભ(લ)ઈ, જોહિ ચિંત ઉચ્છાહિ. ૨

અંત - ખારછ ભાવન મનિ ચિંતજો વિરાહણા હકાચી તજો
નવ તત્ત્વ ઓજો નછ પ્રત ખાર, અનંતકાય બત્રીસ જિવારિ. ૭૩
એ સંખ્યા મઈ વરસી કહી, કો બૂઝછ કો બૂઝછ નહી,
રાસ રચિહિ એ ચુપટ ચંગ, ભણતાં ગુણતાં સુણતાં રંગ. ૭૪
જો પડિકમસઘ ધરીયાવહી, શિવરમણી તે વરસછ સહી,
પુહવિ પરગટ તે ગહગહછ, સહિજસુંદર પાઠક ઈમ કહિ. ૭૫

(૧) પ.સં. ૩-૧૭, ૩. ભં. દા. ૭૦ નં. ૧૧૪. (૨) સં. ૧૭૬૨ કા.

શુ. ૨ મહિમાસાગર પઠનાથે. પ.સં. ૨, અભય. નં. ૨૧૭૯. [મુપુગૃહસૂત્રી.]

(૩૭૦ ક) ગર્ભવેલી ગા. ૪૪

(૧) પ.સં. ૩, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ. ચા. પો. ૮૭ નં. ૨૩૯૨.

(૩૭૦ ખ) સરસ્વતી છંદ

આદિ - શશિકર જિનકર સમુજ્જવલ, મરાલમારૂલ સરસ્વતિ દેવી,
વિચરતી કવિજન હૃદયે, સહેદા સંસાર ભયહરણી. ૧

અંત - નવ નવે રૂપ રંગી રમી, એક નામી માતા સતી,
કહૈ કવિ સહજસુંદર સોઈ, નિત પૂજે સરસ્વતી. ૧૪

(૧) પ.સં. ૨-૧૩, મુક્તિ નં. ૨૩૯૧. (૨) શ્રી કાલુ મધે ચતુ-
ર્માસીકૃતે. પ.સં. ૧-૧૭, નાહટા. સં.

(૩૭૦ ગ) [+] શાલિભદ્ર સંઝાય [અથવા ધત્તરાશાલિભદ્ર સં.] ગા. ૧૭

આદિ - પ્રથમ ગોવાલ તણે ભવેજી, દીધૂ મુનિવર દાન,
નયરી રાજચહી અવતરીઉજી, રૂપે એ મયણુ સમાન-સોભાળી.

અંત - ધન ધનો સુગતિ ગઉજી, સાલિભદ્ર અનુતર વિમાન,
સહજસુંદર ધમ વીનવેજી, સાચી પ્રવચન વાણિ. ૧૭

(૧) હેલ્લુ પાનું, હા. ભં. દા. ૮૨ નં. ૧૩૭. [મુપુગૂહસૂચી, હેનૈસા-
સૂચિ ભા. ૧ (૫. ૧૪૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. મોટું સંઝાયમાલા સંગ્રહ તથા અન્ય સંગ્રહોમાં.]

(૩૭૦ ઘ) આદિનાથ શત્રુંજય રતન

આદિ - સયલિ સુહકર સયલિ સુહકર સુમતિ પ્રાતાર,

અંત - જય સુગુણમંદિર સહિજસુંદર ભણુઈ વયણુ સુહકરો,

(૧) હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૭૫.

(૩૭૦ ચ) આંખકાન સંવાદ પ કડી રાગ મિશ્ર રામઝી

આદિ - પરબ પનુતા પરખીયઈ, શેત્રુંજ સ્વામી નિરખીયઈ,

હરખીયઈ ગરવ મ કરિ અતિ આંખડી એ.

શ્રવણુ ! સુણુ ઇક વાતડી, સફલ હુબ્યો તુમ્હ યાત્રડી,

આવંડી આસ સિરાઈઈ કિમ ચડી એ. ૧

અંત - ત્રુટક.

જિન જોઈવા અતિ આંખિ હરખઈ રૂપ નિરખઈ વલીવલી

સંગીત ગીત રસાલ નવનવ સુણુઈ કાંન વલી વલી,

વિસરી વાત વિવાદની પરિ ભાવ ભગતિ કરઈ ઘણી.

કરકમલ જોડી સહજસુંદર ભણુઈ વાણિ સોહામણી. ૫

(૧) પ.સં. ૧-૧૧, નાહટા. સં.

(૩૭૦ છ) સંઝાયો

(૧) કાયા ઉપર (કાયાપુર પાટણ મોકલું, પેખો ૨ નવપુર માન રે-એ આદિ, અને મુગતિનારિ પૂર થાવીછ, સહજસુંદર ઉપદેશ રે-એ અંત.)

(૨) + કાયાપુર પાટણ (પ્રકાશિત : ૧. સજ્જાયામાલા, ભીમસિંહ માણેક, પૃ.૧૬૨). (૩) + નિન્દા (પ્રકાશિત : સ. મા. સં. પૃ.૩૭).

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૨૦થી ૧૨૯, ભા.૩ પૃ.૫૫૭થી ૫૬૩ અને ૧૪૯૨-૯૩. 'જૈનત વેલિ' સુધારીને પદ્મીથી 'ગર્ભવેલી' કર્યું છે.]

૨૦૭. લાવણ્યરત્ન (ત. હેમવિમલસૂરિ-પં. ધનદેવ-સુરહંસશિ.)

(૩૭૧) વત્સરાજ દેવરાજ રાસ ૨.સં.૧૫૭૧ પો. શુ.૧ દેવગિરિમાં હેમવિમલસૂરિરાજ્યે

આદિ - ગોચમ ગણુદર વિધનુદર, મણુદર વચનવિલાસ,

જસ પસાઈ પામીછ, તે પ્રણમી કરે રાસ. ૧

બંભસુતા હંસગામિણી, સામિણિ કવીચણ માય,

તે સરસતિ સેવું સદા, જિમ પામું જસવાય. ૨

પુણિયં પૂરી સંપદા, પુણિયં આપદ દૂરિ.

પુણિયં સેવછ દેવતા, પુણિયં સુખ ભરપૂરિ. ૩

તે ઉપરિ બજરાજનુ, ગિરિ ઉ પ્રાકૃતખંડ,

લાવણ્યરત્ન કવિં ઇમ ભણુછ, નિસુણુ પુણ્યપ્રમંદ. ૪

અંત -

હાલ

જિનસાસનિ ગિરિ ઉ ગુણવંતુ, તપાગજ દિનિદિનિ દીપંતુ,

બ પંતુ કલિવાહિ. ૪૬૨

શ્રી સોમસુંદર રૂપિ ગુરૂઆ ગણુદર, ભવિચણુ વંછિત પૂરણુ સુરતર

મણુદર જગિ જસવાહિ. ૪૬૩

તાસ પાટ પ્રગટ પ્રજાકર, સૂરીસર શ્રી લક્ષ્મીસાગર,

સાગર પરિ ગંભીરો. ૪૬૪

મોહવિહંડણુ મહીઅલમોહણુ, સુમતિસાધુસૂરિ ભવિચણુ

પડિખોહણુ, મોહણુવેલિ સરીરો. ૪૬૫

પાટિ તાસ ઉદય જિમ દિનમણિ, શ્રી હેમવિમલસૂરિ સૂરિ.

શિરોમણિ, ચિંતામણિ અવતારો. ૪૬૬

કોહ-મોહ-ભડ અનડ સુમોહછ, વાદી-રાય-મયગલ ગલ ખોડઈ,

કર જોડછ તરનાહો. ૪૬૭

જુગપ્રધાન કલિયુગિ કુણ ઉપમ, અભિનવ જાંખુ ગોયમ સોલમ,
 સો ઇમ સંપદ ચંદઉ. ૪૬૮
 જાં અંબરિ ગહ ચંદ-દિવાયર, મેર મહાગિરિ સાત્તઘ સાયર,
 તાં ગુર એ ચિર નંદઉ. ૪૬૯
 મહ મિથ્યાત્વ કંદ કુદાલ, દંસણુરસિ રંજિત જૂપાલ,
 પાલઘ મહવ્વય ભારો. ૪૭૦
 પંડિત શ્રી ધનદેવ સુહંકર, મોટિ મમલ મહિ મહિમામંદર,
 સુંદર સુરપુરિ પતો. ૪૭૧
 સુરહંસ ગુર જણુમણુરંજણુ, કુમતહરણુ વાહીમુખભંજણુ,
 નિરંજણુ જસવાઉ. ૪૭૨
 કલા બહુત્તિરિ ગુણુ આધારો, પંચ મહવ્વય સુદ્ધાચારો,
 વંદસિ સો ગુર સારો. ૪૭૩
 લાવણ્યરતન તત્તુ સીસિં હરસિં. સંવત પનર એકોત્તર વરસિં,
 પોસિં પડવે દિવસિં. ૪૭૪
 દેવગિરિ નગરિં કીધઉ રાસ, વચ્છરાજનુ સરસ નિવાસ,

ભણુસિં તે સુખ લહસઘ. ૪૭૫

(૧) ઇતિ વચ્છરાજ દેવરાજ રાસ સંપૂર્ણ સમાપ્ત. પંડિત શ્રી
 ધર્મવર્દનગણિ તત્ શિષ્ય ગણિ વિવેકવર્દન પડનાથ લખિત. પ.સં.
 ૨૪-૧૪, હા.મં. દા.૮૨ નં.૨૨૩. (૨) લીં. ભં. (૩) ડે. ભં.

(૩૭૨) યશોધર ચરિત ર.સં.૧૫૭૩ કારતક

આદિ - દેવગિરિમંડન દેવતર વંદી વીરજિણુંદ,

ઇદ સવે સેવા કરેં દિધ જે પરમાણુંદ. ૧

ગોયમ ગણુહર ગુરવરસરણુ સરણુ કરી મનખાંતિ,

પંતિ સહિત નિય ગુર નમું સુરહંસ ઇક ચિત. ૨

ભો ભવીયણુ ભાવે સુણો ધર્મ તણા ચ્યારે અંગ,

ભર ભવનાણુ સુવાસના સંચમરંગ અસંગ. ૩

દશ દષ્ટાંતે દોહિલો પામી નર વએસ,

એ સમકિત અશંકિત મને માનિઈ ટલે કલેશ. ૪

વીતરાગ સુસાધુ ગુર જિતવર ભાષિત ધર્મ,

કર્મહરણુ સગી જીવને જીવદયાનો મર્મ. ૫

વેદપુરાણુ કુત્ર યુદ્ધિખલે જીવ કરે જીવધાત,

તે પાતકથી સાતમે નરકે પીડે સહિ વાત. ૬

તસ પ્રાણી દુરે રહે જીવ આકારે જેઉ,
મન ભાવે ભાજે નહિ જયજી પાતક તેઅ. ૭

તિહાં યશોધર રાયના નવ ભવ નવરસખંધ,
લાવણ્યરતન કવિ ઇમ કહે સુણો (એહ) સંખંધ. ૮

અંત - શ્રી જિનમતિ અતિ વરતે આંજી, તપગછગયજી વિભાસજી ભાજી,
સોહમ પાટે સોમસુંદરસૂરિ, નામે સંપતિ સુષ ભરિપૂરિ. ૩૬૦
સુનિસુંદરસૂરિ તસુ પાટિ, પાપ ટલે નાંમ લેવા માટિ,
સંતિકર સ્તવ કરી જગ સંતિ, કરી હરી દારજી દુહ ખંતિ. ૩૧
પાટે રત્નશેષરસૂરિ મહકે જગજસ, જિજ્ઞે પડિયોહિઆ આવક સહસ
શ્રી લખિમીસાગર સૂરીંદ, કુમત તિમિરભરહરજી દિજોંદ. ૩૨
યુગપ્રધાન ગિર્યા ગુણધાર, શ્રી સુમતિસાધુસૂરિ ગુણધાર,
તાસુ પાટિ સંપ્રતિ વિહરંતિ, ભવભય હરત જિજ્ઞ ભગવંત. ૩૩
દીસે દિનદિન દીપતિ કલા, ગુરુ ગુણ છત્રીસ આગલા,
હેમચિમલ સૂરિસ ઉદયવંત, અંતરીષ રવિ જા જયવંત. ૩૪
સિરિ ધનદેવ પંડિત શિષ્ય સિરિ મોડ, પુહવિ પીઠિ પચાવિં પચડ,
અખૂડ જીવ ઘણા બૂઝવ્યા, સમકિત વિમલ સલિલ ચૂઝવ્યા. ૩૫
સૂરહંસ ગિરિઓ તસુ સીસ, વાદિત્રેણિ ધૂણુવે સીસ,
તસુ પચકમલે રમલિ જિમ ભૂંગ, લાવણ્યરતન નામે સીસ યંગ. ૩૬
વિવેકરતન શ્રી ભણી આદરિ, સંવત પંનર સય ત્રહુતરી,
દેવગિરિ નગરે કાતિ માસે, યશોધર ચરિઅ કરિઉં ઉલ્લાસિ. ૩૭
સમકિતસુંદર નામ પ્રખંધ, પાપતાણું ટાલે સંખંધ,

જાં ફૂ મેર મહી ધિર રહે, તાં રહિજ્યો કવિયજી કહેઇ. ૩૮

(૧) ઇતિશ્રી સમ્યક્ત્વસુંદર રાસાભિધં યશોધરચરિત્ર રાસ સમાપ્તઃ
અં. ૯૦૦ સોજત્રા ગ્રામે. પ.સં. ૩૫-૧૧, ડા. અ. ભં.પાલજીપુર દા.૨૫
નં.૧૦. (૨) સં.૧૬૨૮ પો. શુ. ૧૦ લ૦ જીરાપુલ્લી પ્રસાદાત, ચોપડો,
પ.સં. ૩૦-૩૪, વડા ચૌટા ઉ. સુરત. (૩) પ્રાચઃ આ કવિદૃત - સં.૧૬૩૩
ચૈ. વ. ૬ સોમે ભાદ્રપદ ગ્રામિ લિ. સા. જેવત પડનાથે. વિ. લ. સુ.
જા. ભં. ખંભાત. (૪) પ.સં. ૩૦-૧૧, લીં. ભં. [આલિસ્ઠઓઇ ભા.૨.]
(૩૭૩) મત્સ્યોદર નરેંદ્ર ચોપાઈ અથવા રાસ ૨. સં. ૧૫૭૩(૪)

દેવગિરિમાં

આમાં જણાવેલ છે કે શ્રીતપા રત્નશેખરસૂરિ-‘જિણિ પડિયોલા સાવક સહસ’, ‘સંવત પનર ચિહ્નતરિ વરિસ’, ‘દેવગિરિનગર કીધઉ રાસ’.

(૧) પા. ભ. ૪. (૨) સંઘવી ભ. પાટણ. [હેજૈયાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૯૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૦-૩૨, ભા.૩ પૃ.૫૬૮-૭૦. ‘મત્સ્યોદર રાસ’ બુલથી કવિના ગુરુ સરહંસને નામે પણ નોંધાયેલા તે પાછળથી રદ કર્યું છે. ‘કલાવતી રાસ’ તથા ‘કમલાવતી રાસ’ લાવણ્યરત્નશિખ્ય વિજયભદ્રની કૃતિઓ હોઈ અહીંથી રદ કરી છે.]

૨૦૮. ચંદ્રલાલ (આ.)

(૩૭૪) ચતુ:પર્વા રાસ અથવા ચોપાઈ ર. સં. ૧૫૭૨

(૧) પ.સં. ૧૦, ગ્રં. ૨૧૯, લીં. ભ. દા.૩૭ નં.૯૯. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૭૦.]

૨૦૯. અમીપાલ

(૨૭૫) મહીપાલનો રાસ ર. સં. ૧૫૭૨ આસો શુદ્ધ ૫ ગુરુ

આદિ - સકલ મનોરથપૂરણો, વંચિત ફલ દાતાર,

નાભિરાય કુલિ મંડણો, શેનુજ ગિરિ સણુગાર. ૧

મજ્જેવી રાણી ઉરિ ધર્યાં, શત શાખા વિસ્તાર

પ્રથમ જિણેસર પય નમી, કરસું કવિત રસાલ. ૨

પંચસે ધનુષ પ્રમાણુ દેહ, પેખે પરમાણુદિ

ઈક્ષ્વાગ વંશ ઉદ્યોતકર, સ્વામી આદિ જિણુદ. ૩

સરસી પ્રણમું સારદા, કત્રીયણુ કેરી માય

અવિરલ વાણી પામવા, ખીહુ નથી ઉપાય. ૪

રિસહ જિણેસર સારદા, પ્રણમી કવિત કરેસિ,

મહીપાલ ક્ષત્રીય તણું, સુણતાં ટલે કલેસુ. ૫

અંત - પનર બહુતિરિ અશ્વનિ માસ, શુકલ પક્ષ પંચમિ ઉલ્હાસ,

ગુરવારે કીધું ચરી, અમીપાલ મનિ આનંદ ધરી. ૧૦૯૩

(૧) આદિમાં પં. શ્રી શિવસુંદર ગણિ ગુરુપાદકેશ્વરો નમઃ-છતિ મહીપાલ રાખનું રાસ દાનવિષયે સંખંધ ચુપૈઈ કથા વસ્તુ અંધ રાસ સંપૂર્ણ. પ.સં. ૩૯-૧૫, રત્ન. ભ. દા.૪૩ નં.૧૫. (૨) સં. ૧૬૨૯ શ્રા. શુ. ૫ રવો. આસ્થાપદલી મધ્યે પૂજ્યશ્રી દેવરત્નસૂરિ આતુર્માસ સ્થિત

તદવસરે ઋષિ સોમજી લખિતં શ્રી હંસ લક્ષ્મીવાયનાથે. પ.સં. ૩૫-૧૬,
સીમંધર. દા.૨૧. નં. ૨૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૫૦-૭૧.]

૨૧૦. ગળેંદ્રપ્રભોદ (ત. હેમવિમલસૂરિ-વિદ્યાસાગર અને
ચરણપ્રભોદ-હર્ષપ્રભોદશિ૦)

(૩૭૬) ચિતોડ ચૈત્ય પરિપાટી (જૈ.) ૨. સં. ૧૫૭૩ ફા. વદ કડી ૬૮
સરસ વચન દિઉ સરસતી, નમ્ર લહી સચર પસાય
ચૈત્રપ્રવાહી વિરચસ્યું, અરચસ્યું શ્રી જિનરાય. ૧
અંગ તિલંગ કલિંગ એ, ગૌડ ચૌડ નર્ધ લાડ
માલવ મરહઠ સોરઠ, તિહિં મંડણ મેવાડ. ૨
શ્રી ચિત્રકૂટિ હિરા જમ, પડોજમએ જેહનું નામ
મહીપતિ સપરાણું એ, રાણુ એ શ્રી સંગ્રામ. ૩
સંવત પનર ત્રિહુત્તરઈ એ, નરેસૂઆ, કાગણ વદિ વારિ
ચૈત્ર પ્રવાહી મઈ રચી એ, નરેસૂઆ, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ જયકાર. ૬૭
તવગણચરણાયર ચંદ દિવાયર હેમવિમલ સૂરિંદ ગુરો
ગુણમણિ વધરાગર વિદ્યાસાગર, ચરણપ્રભોદ પંડિતપ્રવરો
તસ સીસશિરોમણિ કવિચૂડામણિ શ્રી હર્ષપ્રભોદ જયવંત ચિરો
તસ સીસ ગચંદિ પરમાણુદિઉં, કરિઉં કવિત જયકાર કરો. ૬૮

(૧) પ.સં. ૫, પાલણુપુરં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૯૩-૯૪.]

૨૧૧. [†] કેમલસંયમ ઉ૦ (બૃહતપ્રતપરગચ્છ જિનહર્ષ-
સૂરિશિ૦)

તેમણે સં. ૧૫૪૪માં 'ઉત્તરાખ્યન વૃત્તિ' અને સં. ૧૫૪૯માં 'કર્મ-
સ્તવ પ્રકરણ'ની રચના કરી.

(૩૭૭) સિક્કાંત સારોદ્ધાર અથવા સમ્યક્ત્વોલ્લાસ દિપ્પનક અથવા
લુંકાની હૂંડી સં. ૧૫૪૪ આસ૦

લોકાશાના મંતવ્યના ઉત્તર રૂપે છે.

(૧) પ.સં. ૧૮-૧૫, ત્રુટક. (૨) સં. ૧૬૧૨ માર્ગશિરવ. ૪ રિણી-
મધ્યે શ્રીચંદ શાહ વાયનાથે. પ.સં. ૨૫, વચમાં ત્રુટક, અભય૦ (૩)
અં. ૪૦૦, લ. સં. ૧૮૧૪, પ.સં. ૧૫, સે. લા. નં. ૨૧૭૪. (૪) તપ.
રાજકુશલશિ. કલ્યાણકુશલેન લિ૦ હીરવિજયસૂરિરાજ્યે સં. ૧૬૪૬.

વૃદ્ધિયંત્ર ભં. ભાવનગર. (૫) પ.સં. ૬૨, હં. ભં. નં. ૧૮૧૦.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુસ્તક ૫ અંક ૯-૧૦ (અંશતઃ).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૮૨. કૃતિનો સંવત ૧૫૭૪ આસપાસ દર્શાવેલો તે છાપભૂલ હતી.]

૨૧૨. ભાવસાગરસૂરિશિષ્ય (આં.)

ભાવસાગરસૂરિ અંચલગ્ગજના ૬૧મા પદ્ધર. આચાર્યપદ સં. ૧૫૬૦ સ્વ. ૧૫૮૩. જુઓ જૈન ગૂર્જર કવિઓ પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૨ પૃ.૭૭૩.

(૩૭૮) નવતત્ત્વ ચોપાઈ અથવા રાસ ર. સં. ૧૫૭૫ પાટણમાં

આદિ - આદિ નમી આનંદહ પૂરિ, ગિરિઆ ગુરૂ ભાવસાગરસૂરિ,
પામી તાસુ પસાડે ઉદાર, નવતત્ત્વનઉ હ્રં કહિસુ વિચાર. ૧
જાણુઈ જીવ ન નવતત્ત્વ જામ, નવિ સમક્રિતીઈ કહીઈ તામ,
સમક્રિત વિજુ નવિ સિવપુરીવાસ, તુ નવતત્ત્વનઉ કરઉ અભ્યાસ. ૨

*

શ્રી સિદ્ધાંતસાગરસૂરિ ગુરૂ, શ્રી ભાવસાગરસૂરિ,
પ્રણમીય ત્રીજ તત્ત્વનું વિવરણ બોલિસુ ભૂરિ.

*

શ્રી જયકેશરસૂરિગરૂ, સિદ્ધાંતસાગર સાર,
ભાવસાગર ગુરૂ પય નમી, સંવર કહિસુ વિચાર.

અંત - સંવત્ પતર પંચહુતરિ વરસિ, શ્રી પત્તનિ હઠઆનઈ હરસિ,
શ્રી સંધનઈ આગ્રહિ ચઉપઈ, કીધી ભાવિઈ ભગતઈ થઇ. ૫૮
ઈય સોહગસુંદર સૂરિપુરંદર ભાવસાગર ગુરૂ ગજધર,
પયપઉમ પસાઈ કવિત કરાઈ પાપ પલાઈ દૂરિતર.

જે ભવિયજી ભાવઇ સરલ સમાવઇ ભણુઇ ગુણુઈ નવતત્ત્વ વર,
તે લહસઈ સિદ્ધી વાંછિત રિદ્ધિ નિરમલ પ્રુદ્ધિ વિપ્રુધ નર. ૫૯

(૧) પ.સં. ૩૪-૧૫, સેં. ભા. નં. ૨૨૨૨. (૨) પ.સં. ૫૦, પ્લો. ૧૨૫૦, લીં.ભં. દા.૪૫ નં. ૧૦. (૩) અં. ૧૩૪૫, પ.સં. ૪૫-૧૩, ડે. ભં. દા.૭૦ નં. ૫૪. (૪) પ.સં. ૨૫-૧૭, ડે. ભં. દા.૭૦ નં. ૫૫. (૫) પ.સં. ૩૮-૧૩, રત્ન ભં. દા.૪૨. નં. ૩૮. (૬) બાણુનંદે બાણુયુકતે ચ ઇદે ૧૫૯૫ તસ્મિન્ વર્ષે અશ્વતી શુક્લપક્ષે ગુરો પૂર્ણા. અંચલગ્ગજે ગુણુનિધાનસૂરિ રાજ્યે સત્યપુર મધ્યે પં. વિદ્યાશીલ મુનિ આત્મવાચનાથ

લિ. પ.સં. ૧૮-૨૦, રત્ન. ભં. નં. ૩૬. (૭) પ.સં. ૩૧-૧૪, હા. ભં. દા.૮૩ નં. ૧૬૭. (૮) સં. ૧૬૨૪ અ. વ. ૪ બુધે બ્રમ્મમ્હ મહાત્મા કિસન લિ. પ.સં. ૨૭, જય. પો. ૬૧. (૯) રાજનગરે સં. ૧૭૩૫ પો. વ. ૮ ગુરો. ત્રં. ૧૩૫૦, પ.સં. ૫૭-૧૧, વી. ઉ. ભં. દા.૨૦ પો. ૧. (૧૦) પ.સં. ૩૧-૧૩, જીર્ણ પ્રત, વી. ઉ. ભં. દા.૨૦ પો. ૧. (૧૧) પં. ચિરવિજયશિ. પુણ્યવિજય ગ. લિ. સં. ૧૭૬૨ માર્ગશીર્ષ શુ. ૧૫ ચંદ્રવાસરે. પ.સં. ૨૧-૨૧, ત્રી. પો. ૪૧ નં. ૨૧૬. (૧૨) વિ. ધ. ભં. [આલિસ્ટઓષ ભા. ૨ (સોભાગ્યસુંદરને નામે).]

(૩૭૯) ઈચ્છા પરિણામ ચોપાઈ ર. સં. ૧૫૯૦

(૧) અમ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૨, ભા.૨ પૃ.૫૭૨-૭૩.]

૨૧૩ કે. જયવલ્લભ (સાધપૂર્ણિમાગચ્છ માણિક્યસુંદરસૂરિશિષ્ય)

(૩૮૦) શ્રાવણ વ્રત રાસ અથવા શુદ્ધીધર્મ રાસ [અથવા સમ્યક્ત્વ-મૂલ આરવ્રત રાસ અથવા ઈચ્છા પરિમાણ રાસ] ૫૯ કડી

૨.સં. ૧૫૭૭

આદિ - પલ્લભીય વીર જિજ્ઞંસ દેવ સમરીય ગુર ગોચમ

પલ્લભિસ સમકિત મૂલ સાર શ્રાવક વ્રત ઇમ

પહિલું થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત લણીધ

ખીજું થૂલ અલીય વચણ પરિહાર સુચુણીધ.

૧

અંત -

વસ્તુ

કરસ જયણા કરસ જયણા સેસ આરંભિ

સામગ્રી ધરિ છતી સવસિયરિ એ નિયમ પાલિસ

ઠકુર-હકવીસરણ પ્રમુખ દસવિ આગાર ટાલસિ

જવ જવ ભંગ કછ એ, સિવસુહ મૂલ સુરંમ

પનર સિત્તોહતર લિદ્ધ મહ, સચુર પાસિ ગિહધમ્મ ૫૬

ઢાલ

ઇમ પાલિસ સમકિત મૂલ સાર, શ્રાવક વ્રત આરમ્હ અતિ ઉદાર,

ભવ માણસ પામીય કરિસ ધમ્મ, જિમ થાઈ નિશ્ચમ્હ સફલ જમ્મ. ૫૭

શિર ધરીધ શ્રી અરિહંત આણ, ઇમ લહીધ શિવપુર તણું ઠાણ,

ઇમ કીજમ્હ ભવીઅણ ભવહ અંત, સહી લહીધ શિવપુરિ સુખ

અનંત. ૫૮

સાધ પુન્યમગ્ગજ ગિર્યા ગણુધર, શ્રી માણિક્યસુંદરસૂરિ સૂરીશ્વર.
શ્રી જયવલ્લભ વણારીસ ઉપદેસ દીઠ,

દુગ્ધિ આવિકા ગિહધમ્મ લઢ. ૫૮

(૧) પ.સં. ૪-૧૦, મુક્તિ. નં. ૨૩૬૪. [હેન્રીસ્ટાસૂચિ ભા.૧ (૫.૩૯૪, ૩૯૫).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૫૧૭ તથા ૧૪૯૧.]

૨૧૩ ખ. જયવલ્લભ (માણિક્યસુંદરસૂરિશિષ્ય)

(૩૮૧) સ્થૂલભદ્ર બાસડીઓ [અથવા એકત્રીસો] ગા. ૬૩

આદિ - મૃગનયણી રે શશિવયણી સારઢ નમૂં,

દિહિ વાણી રે વાણી તુમ્હનઠ વય નમૂં.

વીનવીય રે નમીયઘ યુર ગાયમ વલી,

મતિ માયું રે લાયું સહિયુર પય લલી. ૧

અતિહિ દુઝર હિકર કહઠ મુનિવર સુણી સીહ મુણીશ્વરા

ચહરાસી ચહવીસી જનં લગિ નામ મહીયલ વિસ્તયાં

શ્રી માણિક્યસુંદરસૂરિ સીસઘ લણું જયવલ્લભ વરો,

શ્રી થૂલભદ્ર સુન્નણ સુંદર સંધ ચહવેહ સુખકરો. ૬૩

(૧) વાં. ચારિત્રોદયગણીનાં ૫. ચિનયહર્ષેણ લિખિત્વા પ્રદત્તઃ
પ.સં. ૪-૧૩, પ્ર. કા. ભં. નં. ૧૧૭. [આલિસ્ટઓઠ ભા.૨.]

(૩૮૨) ધન્ના અણુગારનો રાસ

(૧) રત્ન. ભં. (૨) ડે. ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૫૧૭-૧૮. ત્યાં આ બંને કૃતિઓના
કર્તાને ઉપયુક્ત નં. ૨૧૩ ક-ના કવિ જ ગણવામાં આવ્યા છે પરંતુ
આ કૃતિઓના અંતભાગમાં ગમ્મનિદેશ નથી. 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત
ઇતિહાસ' પૃ. ૪૮૮ કકરો ૪૦૯ તથા 'અંચલગમ્મ દિગ્દર્શન' પૃ. ૨૪૫
પર એ કૃતિઓ અંચલગમ્મના માણિક્યસુંદરશિષ્ય જયવલ્લભની કહી
છે, તો 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૨૨૩૩ પર કવિને
આગમગમ્મના ગણાવ્યા છે.]

૨૧૪. મુનિચંદ્રસૂરિ

પૃષ્ઠિમાગમ્મના ભીમપલ્લીય પદ્યમાં મુનિચંદ્રસૂરિ થયા છે તેના
પ્રતિભાલેખો સં. ૧૫૬૦ અને ૧૫૭૮ના લેખાંક ૬૫૦ અને ૩૮૫ ધાતુ-

પ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧માં, અને સં. ૧૫૫૮ના લેખાંક ૧૧૨ ભા. ૨માં મળી આવે છે તે જ આ કવિ હોય એવો દરેક સંભવ છે. સં. ૧૫૭૭નો લેખ પૂર્ણિમાગચ્છના મુનિચંદ્રસૂરિનો પણ મળે છે. (નાહર. ખં. ૧ લેખાંક ૧૩૨.) (૩૮૩) રસાદિલો

આ કૃતિ પ્રાકૃતમાં છે, તેથી તેને ગૂ. કૃતિ ગણવાની નથી. જુઓ તેની આદિ :

પદમં મયણુવજ્જ મેયણાહિ, ધુસિણ ચંદણ કુમુમાઈ,
યવ પરિમલિ દ્વાઈએ, સ સામગ્ગી વમ્મડરસ લણિયાણુ સંદેહો.

(૧) સંવત ૧૬૧૨ આવણુ વદિ ૧૧ સોમેશ્રી પૂર્ણિમાપક્ષે વટપદિ શાખાયાં ભ૦ શ્રી લલિતચંદ્રસૂરિ તત્પરિવારે વા૦ શ્રી કર્ણાસાગર તચ્છિ. વા૦ શ્રીભાનુમેશ્ર મુનિ શ્રી લક્ષ્મીચંદ, મુનિ લોખકુમાર, લઘુ શિષ્ય સારિંગસિખિત પૂર્ણિમા પક્ષે મુનિચંદ્રસૂરિકૃત રસાદિલો. હા. ભં.

(૩૮૪) રાત્રિભોજન સ.

(૧) પા. ભં. ૨. (૨) પા. ભં. ૩

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૩૬, ભા. ૩ પૃ. ૫૮૫. 'રાત્રિભોજન સંગ્રહ' ઉપર્યુક્ત કવિની રચના માનવી કે કેમ તે પ્રશ્ન છે.]

૨૧૫. ભાનુચંદ્ર-ભાણુચંદ્ર (લોકાગચ્છ)

(૩૮૫) + દયાધર્મ ચોપાઈ (ઐ.) કડી ૨૫ ર.સં. ૧૫૭૮ માધ શુ. ૭

આદિ - વીર જિણેસર પણમિ પાય, સુગર તણુ લલ્હો સુપસાય,
લસ્મગ્ગતો રોષ અપાર, જઈનધરમ પડિયો અંધકાર. ૧
ચૌદ સય બ્યાસી વઘસાખઈ, વદ ચૌદસ તામ હુંકે રાખઈ,
આઠ વરિસનો હુંકે થયો, સા હુંગર પરલોકઈ ગયો. ૪

*

દયાધર્મ જલહલતી જ્યોત, સા હુંકે કિધકે ઉઘોત,

પનર સય બતીસઉ પ્રમાણુ, સા હુંકે પામ્યો નિરવાણુ. ૧૪

અંત - પનર સય અઠયોતર જણુકે, માધ શુદ્ધિ સાતમ પ્રમાણુકે,
ભાનુચંદ્ર યતિ મતિ ઉલ્લસઉ, દયાધર્મ હુંકે વિલસઉ. ૨૫

પ્રકાશિત : ૧. શ્રીમાન્ લોકાશાહ, પૃ. ૨૩૪થી ૨૩૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૫૭૪.]

૨૧૬. સૌભાગ્યસાગરસૂરિશિષ્ય (વડતપગચ્છ લલિતસાગરસૂરિ-
ધનરત્નસૂરિ-સૌભાગ્યસાગર)

બૃહતપાગચ્છના લઘ્વિસાગરસૂરિના પ્રતિમાલેખો સં. ૧૫૫૯-૬૦-૬૧-૬૨-૬૪-૬૫-૬૬ના મળી આવે છે તે પરથી જણાય છે કે તેઓ ઉદયસાગરસૂરિના પટ્ટધર હતા. ધનરત્નસૂરિના લેખો સં. ૧૫૭૨-૭૬-૮૪-૮૭-૮૮-૮૯ના મળે છે તે પૈકી સં. ૧૫૭૯ અને ૧૫૮૪ના લેખોમાં ધનરત્નસૂરિ અને સૌભાગ્યસાગરસૂરિ એ બંનેને સાથે મૂકી તેમની પહેલાં 'લઘ્વિસાગરસૂરિ પદ્મે' એમ જણાવ્યું છે. એકલા સૌભાગ્યસૂરિના લેખો સં. ૧૫૭૩ અને ૧૫૮૯ના મળ્યા છે. (જુઓ ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧ તથા ૨) વિશેષમાં સૌભાગ્યસાગરસૂરિનો સં. ૧૫૭૬નો લેખ છે તેમાં જણાવ્યું છે કે પં. અભયસારગણિના પુણ્ય માટે પં. અભયમંદિરગણિ તથા અમયરત્નમુનિ સાથે રહી સૌભાગ્યસાગરસૂરિએ શાંતિનાથ બિંબને પ્રતિષ્ઠિત કર્યું. (જુઓ નાહર. લેખાંક ૨૯૩.)

(૩૮૬) ચંપકમાલા રાસ ર.સં. ૧૫૭૮ આસો સુ. ૭ રવિ દમણમાં

વસ્તુ, ચોપાઈ અને દુહામાં છે. વસ્તુ છંદ ચારપાંચ છે. ઢાલ - વીર જિણેસર ચરણ, જિમ સહકારઈ ડોઈલ (ગૌતમ રાસની) સાહેલડીની, માલતડીની એમ ચારેક ઢાલ જોવામાં આવે છે.

આદિ - આદિ જિનવર આદિ જિનવર આદિ મુનિ ઇસ

શાંતિ નેમિ શ્રી પાસજિન વીર ધીર સેવે સુરાસુર

પંચ જિણેસર ચરણયુગલ ભક્તિભાવ પ્રણમું ગુણાયર

ગણહર મુખ્ય ઇચ્છારહ ગુરુ ગોચર પ્રણમેવિ

ચંપકમાલા સતી તણું ચરીય લણું સંખેવિ.

૧

*

થોડાં દિન સીખ્યઉ ધણું એ, સવિ રહિ સઉ પાસ,

ચઉરાસી આસણુ લલાં એ, કાંમરંગ અબ્યાસ.

પિંગલ ભરહ વિચારસાર, નાટિક પટ્ટલાષા,

ચતુરિમ ગુહિર ગંભીર વ્રખ, એહની એ શાષા.

૫૧

અંત - વડતપગચ ગુરુ ગોચર સમા એ માલહંતડે, શ્રી લઘ્વિસાગરસૂરિ

જપતાં નામ જ તસુ તણુઉ એ માં નાસઈ દુકૃત દૂરિ. ૬૦૪

પદ્મ પ્રભાકર જયકર એ માં ધનરત્ન સુરીંદ,

સૌભાગસાગરસૂરિ ગુણનિલો એ માં જસઉ જસ પૂનિમચંદ. ૬૦૫

તાસુ સીસ રંગિઈ રચ્યો એ માં ચંપકમાલાનો રાસ,

સંવત પનર અઢોતરે એ માં ઉજ્જવલ આસો માસ.

૬

સાથર સંખ્યા તિથિ ભલી એ માં રૂયડો વાર પતંગ,
આશ્રય નામ વિચારજ્યો એ માં તિથિ દિન નક્ષત્ર ચંગ. ૭
દમણખંદિર રુલીયામણો એ માં મંડણ આદિ જિણુંદ,
તાસ તણે સુપસાઉસે એ માં નીપનો રાસ આણુંદ. ૮
સતી પ્રખંધ જો ભણે એ માં નર ને નારી સુભણ,
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ મંદિર ઘણી એ માં તે લહે કોડિ કલ્યાણ. ૯૦૯

(૧) ગંધાર ખિંદરે વાં વિવેકસારગણિ. પ.સં. ૧૧-૨૧, મ.જૈ.
વિ. નં. ૯૦ ૪૫૬. (ગીથોગીય પણ સુવાચ્ય અક્ષરમાં.) (૨) સં. ૧૬૬૭
આસો શુદ્ધિ ૬ ગુરો જાંણુ નગરે ઋષિ ભલિતસાગર વિ. પ. સં. ૨૧-૧૫, ગી.
પો. ૩૮ નં. ૧૮૧. (૩) પ.સં. ૪-૧૩, અપૂર્ણ, જય. સં. (૪) સં. ૧૬૭૧
દ્વિ. શ્રા. વદિ ૧૪ શુકે લ. વા. વિજયમૂર્તિગણિ પઠનાથ. પ.ક. ૧૩થી
૨૫ પં. ૨૧, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૦૦-૪૬૬. (૫) સં. ૧૬૯૧ જ્યે. શુદ્ધિ
૪ લંઠ ઋષિ હરણ મોરખી મધ્યે સ્વયં વાયનાથ. પ.સં. ૧૮-૧૭,
વિ. ને. ભં. નં. ૩૩૩૧. (૬) શ્રી ભુજનગરે સં. ૧૬૭૨ શ્રી સાયશેખરગણિ
પં. વિવેકશેખરગણિ તત્ત્વ શિંભાવશેખર ગણિ શિંભ. પ.સં. ૧૭-૧૭,
લીં. ભં. દા. ૨૦. (૭) શ્રી સુરતિ ખિંદર મધ્યે અશ્વનિ માસે વિજયદશમ્યાં
સોમવાસરે સં. ૧૬૭૬ વર્ષે. ઈડર બાઈઓનો ભં. (૮) ખં. ભં. ૧. (૯) કો.
[મુપુગુડસૂચી ("તાસ સિસ રંગી રચીઉ" એ પંકિતને કારણે રંગસાગરને
નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૩૩-૩૪, ભા. ૩ પૃ. ૫૭૩-૭૪.]

૨૧૭. ભુવનકીર્તિ (કોરંટગચ્છ નન્નસૂરિ-કક્કસૂરિશિ)

નન્નસૂરિ માટે જુઓ નં. ૧૫૮ અને કક્કસૂરિના પ્રતિભાલેખ
સં. ૧૫૮૫ના મળી આવે છે. (જુઓ ધાતુપ્રતિભા લેખસંગ્રહ ભા. ૧ લેખાંક
૪૫૫, ૬૦૭.)

(૩૮૭) કલાવતી ચરિત્ર ર.સં. ૧૫૮૦ માગ. શુ. ૫ ગુરુ ખંભાતમાં
આદિ -

ઢાલ આહુબલિકી

વીર જિણેસર પય નમી, સમરીય ગોયમ સાગિ રે,
ચરિત્ર ગાઉં કલાવતી તણું, સીત્ર ગુણ કરિ અમિરામ રે;
ભવિયણ પાલઉ શીલ નિરમણ, જિમ લહુ મુગતિ નઉ ઢાંમિ રે. ૧
કલાવતી દોહન કરિ આવીયા, જોઉ જોઉ સીલ પ્રમાંણ રે.
ભવિયણ. ૨

અંત - પનર અસી જરસામી, મૃગસર શુદ્ધિ પંચમી,
 દિવસ થ'ભતિરથ ભલે, ગુરુ દિન નિર્મલે. ૮૮
 કોર'ટગરજ નન્નસૂરિ, સુપટ્ટી શ્રી કક્કસૂરિ,
 તાસ સીસ હમ ભણે, એ ઉવટ આપણે. ૮૯
 હુવનકીતિ' થીર થાએ, કલાવતિ ગુણ ગાએ,
 દુઃખદસિદ્ધ ટલે એ સંપદા સવિ મિલે. ૯૦
 જે ભણે મનરંગ, ત્રિલસે સુખ તે અંગ,
 શીલ સાંનિધ કરે, એ જિમ મનિ ગહગહે. ૯૧

(૧) પ.સં. ૬-૬, ડા. પાલણપુર ઘા. ૩૬. (૨) ગા. ૯૧, પ્રત ૧૭મી
 સદીની, પ.સં. ૪, જિ. યા. પો. ૮૧ નં. ૨૦૫૧. (૩) પ.સં. ૫, જય. પો.
 ૨૯. (૪) કલાવતિ ચરિત્ર લખ્યું સં. ૧૮૪૬ પોસ શુદ્ધિ ૧૨. પ્ર.કા.ભં.
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૪-૩૫, ભા.૩ પૃ.૫૭૪.]

૨૧૮. ચારુચંદ્ર (ભક્તિલાભ-ચારિત્રસારશિ.)

‘ઉત્તમકુમાર ચરિત્ર’ પણ આ કવિએ સંસ્કૃતમાં રચેલ છે.

(૩૮૮) હરિમલ યોપાર્થ ર.સં. ૧૫૮૧ આ. શુ. ૩

(૩૮૯) રતિસાર કેવલી યોપાર્થ

આદિ - શ્રી ભક્તિલાભોપાધ્યાય સદ્ગુરુઓ નમઃ

પહિલઉં પણમિય પ્રથમ જિજ્ઞેસર સિત્તુંજય અવતાર

મહાધીર મહિમામણિ-સાગર, શ્રી ગાયત્ર ગણધાર. ૧

દાનઇ ભૂતિ માનઇ દાનઇ દેવોદિક વસિ હુંતિ

વચરી વશવર્તી પુણિ હેઠ, સિય સુર સુખ લડંતિ દાનઇ. ૨

અંત - શ્રી રતિસાર કેવલિ તણઉં એ, મહાલંતડે, જાણીય ચરિત્ર અસેસ
 દીજઇ દાન ભાવઇ કરી એ, મહાલંતડે, જાણીય પત વિસેસ. ૨૦૩
 જુ તુમડઇ ઇજી સુખસંયોગ, નર સુર રિદ્ધી વંછિત ભોગ

તુ કિંઇ દાન મુતીસરાં એ,

જિમ રતિસાર નરેસરિ દીધઉં, સકલ સમીહિત તેહનઉં સીધઉં

સુજસ ધણો જગિ વિસ્તરાં એ. ૨૦૪

શ્રી જયસાગર વાયક જાણઉં, રતનચંદ્ર ઉવગ્રાય વખાણઉં

શ્રી ભગતિલાભ ગુરુ ગુણનિવહ એ

ચારિત્રસાર સુગુરુ આદેસઇ, ચારુચંદ્રગણિ વિહિય વિસેસઇ

ધરિવડે સુણીય ભિમાહલઉં એ. ૨૦૫

(૧) પ.સં. ૫, અભય. નં. ૧૩૫૪.

(૩૯૦) મહાખલ મલયસુંદરી રાસ

આદિ -

શ્રી ગુરુઓ નમઃ

સરસ વચન દુ સારદા, સહુર કરઉ પસાય

અક્ષર સાચા દાખજો, નિરતુ આણી ઠાઇ.

૧

દાન શીલ તપ ભાવના, ધરમઇ ચ્યાર પ્રકાર

કરતાં કવિયજુ ઇમ કહિ, જીવ લહિ ભવપાર.

૨

દાનઇ ધનસારથ તર્યઉ, શીલઇ સીતા નારિ

તપ તપતાં વલિ સુંદરી, ભાવઇ ભરત વિચારિ.

૩

શીલધરમ જીપરિ વલી, કહું જ વિચાર ઉદાર

રાય મહાખલ અતિ સખલ, મલયાસુંદરિ નારિ.

૪

અંત - મહાવિદેહઇ સિવ પામસઇ, તે ધન જે એ ઋષિ ગાઇસઇ

પાસ થકી સુ વરસે થયા, ચારિત્ર પાલી મુગતિઇ ગયા. ૫૧૫

કવસ

ઇમ રાય મહાખલ મલયસુંદરિ ચરિત્ર નિસુણઇ જે નરા

તે લહઇ નિરૂપમ સુખ સંતતિ ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ પરંપરા

શ્રી ભગતિલાભ સીસ ચારિત્રસાર ગુરુ સુપસાહલઇ

મુનિ ચારુચંદ્રિ રચિઉં ભગીયણુ સુણઉ મનિ જિમાહલઇ. ૫૧૬

(૧) અં. ૭૭૫, પ.સં. ૨૦, અભય. નં. ૩૬૭૭. (૨) કડી ૫૧૭, સં. ૧૬૪૦ ચૈત્ર વદિ ૧૨ શનો લખિત ભવસારિણિ મધ્યે અંચલગરછે વાં શ્રી કમલમેશ્વર તત્ત શક્ષ(શિષ્ય) પં. ૩૫૫ તત્ત શક્ષ મુનિ આણુંદમેરૂ લં પ.સં. ૨૧-૧૫, મારી પાસે.

(૩૯૧) નંદન મણિયાર સંધિ ૨.સં. ૧૫૮૭ કા.

આદિ - વીર જિજ્ઞેસર ચરણ નમેવિ, સંધિખંધિ સમરિસુ સંખેવિ,

શ્રીસુધર્મ ગણધર જિમ ભાખઇ, જંખૂ ગણધર તિમ વલિ દાખઇ. ૧

અંત - જ્ઞાતાધર્મકથા તણઇ એ, તેરમ અજઞ્યણિ નંદનમણિયાર ચરિ
ભણીયઉ એ

પુણ્ય પામિઉ નેણુ સંધિખંધ એ મેઇ એ સુખખોધઇ કારણ,

ભવિય લોચ આણુંદ ધરી, ભણિવઉ મુક કારણ.

મનરંગિ આણી વીરવાણી સુગુર શ્રીમુખ સંભલી,

ઉવજઞ્યવર શ્રી ભગતિલાભ સીસ વિરચિ અતિ ભલી,

સંવત પનરહ અસી ઉપરિ સાત અધિકે વહરે,
ગણિ ચાણ્યદે લલિય પુસ્તક માસ ફાગુણ મનહરે.
(૧) એક ગુટકો, જિ. ચા. (૨) પ.સં. ૪, અભય. નં. ૩૨૮૪.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૭૭-૭૮ તથા ૧૪૬૫-૬૭.]

૨૧૯. સિંહદત્તસૂરિ (આગમગરછ)

(૩૯૨) સ્થલિભદ્ર રાસ લ.સં.૧૫૮૨ પહેલાં

(૧) જિનસાગરસૂરિ શાખા ભં. ત્રીકાતેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૬૪.]

૨૨૦. લાલમંડન વા. (આં. ભાવસાગરસૂરિશિ૦)

અંચલ-વિધિપક્ષની પદ્ધતિમાં ૬૦મા પદ્ધતર સિદ્ધાંતસાગર-
સૂરિની પાટે ૬૧મા ભાવસાગરસૂરિ થયા. તે મારવાડ દેશમાં નરસાણી
ગ્રામે વોરા સાંગાની સિંગારદે ભાર્યાના પુત્ર ભાવડ નામે સં. ૧૫૧૦માં
જન્મ્યા. ૧૫૨૦માં ખંભાયત ખંદરે જયકેસરીસૂરિ - ૫૯મા પદ્ધતરને હાથે
દીક્ષા લીધી. ૧૫૬૦માં માંડલ ગામમાં આચાર્યપદ અને ગચ્છેશપદ પણ
મળ્યું. ૧૫૮૩માં સ્વર્ગસ્થ થયા. ભાવસાગરસૂરિના પ્રતિમાલેખો સં.
૧૫૬૦-૬૧-૬૩-૬૪-૬૫-૬૬-૬૭-૬૮-૭૦-૮૧ના મળ્યા છે. (જુઓ
ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ખં.ને ભાગ) તેમજ સં. ૧૫૬૧-૬૫-૭૪-૭૬ના
પણ જોવામાં આવે છે. (નાહર.) તેમની પાટે ૬૨મા પદ્ધતર ગુણનિધાનસૂરિ
અને તેમની પાટે ૬૩મા પદ્ધતર ધર્મભૂતિસૂરિ થયા.

(૩૯૩) ધનસાર પંચશાળિ રાસ ર.સં.૧૫૮૩ કાર્તિક શુક્ર ૧૩ ગુરુ
અમદાવાદમાં

આદિ - પણમવિ વીર જિણુંદ, સ્વામી સિદ્ધત્થરાય કુલચંદ,
સેવિ સુરનર ઇંદ, જસ નામે હોઈ આણુંદ. ૧
નાલિકમલ જસ વાસં, સમરૂં સરસતિ મનિ ઉલ્લાસં,
કવીયણુ દરિવા રાસં, ચિરવાસં, ભૂરએ આસં. ૨
રાજગ્રહ વરનયરં, રાજ નામેણુ સેણિયં સારં,
મંત્રી અભયકુમારં ઉત્તમ ગુણુ બુદ્ધિભંડારં. ૩
પૂજિ જિનવર પાસે ગૌતમ ગણધર મનિ ઉલ્લાસે,
પામજઈ સુખ વાસે, સ્વામિ તે મજ્જ દિલ આસે. ૪
અંત - સંવત પનરએહ સંવતસર ત્રીસીઈ રે, રૂચકે કાર્તિક માસ રે,

ગુરુવાસર દિન તેરસિ કેરડઈ, કાધો, એ મનિ ઉલ્હાસિ રે
અરિહંત બે. ૮૩

શ્રી વિધિપક્ષગચ ગચધર રૂપકા રે, શ્રી ભાવસાગરસૂરિ રે,
નામિ નવનિધિ હુ જેહનઇ રે, પાતિગ મઇ સવિ દૂરિ રે. અં ૮૫
તાસ સીસ કહઈ ઉલટ અતિ ઘણઇ રે, ભાભમંડળ વાણુરીસ રે,
એહ ચરિત જે ભણઈ ભણાવસિઇ રે, લહઈ સુખ તેહ નિસિદ્ધિસ
રે. અં ૮૬

દેસ સવિહુ માહિ બળીઇ એ, માલકંતડે, ગૂર્જર દેશ પ્રસિદ્ધ,
તિહાં અધિરમદ્યુર વર ભવું. માં વાસ જિહાં લક્ષ્મી કાધ. ૮૭
તિણઈ નયરિ વિવહારીયા એ. માં, સાવક ધર્મવંત સુમણ,
તેહ મહાજન માહિ મૂલ્યુ એ માં પહિરાળ પુણ્ય પ્રમાણ. ૮૮
તસ વામાગિ રૂપી કહિઉ એ, સુત સંઘદત્ત સુવિચાર,
જિનવર ગુરુભક્તિ જિ કરઇ એ માં શ્રી શ્રીવંશ શૃંગાર. ૮૯
તસ ધરણિ ભણું માં શીલવંતી સવિ ચારઇ,
દાનગુણિ દીપઇ દાણુ એ માં અવર નહી સંસારિ. ૯૦
તસ કૂષઈ જગ બળીઇ એ માં બુદ્ધિ અભયકુમાર,
જસ કીર્તિ જગિ અલહલઇ એ માં બળુઈ સયસ વિચાર. ૯૧
સૂત સુણી રાસ જ કાઉ એ, પૂરઇ પાસ જગીસ,
અમોપાલ સાનિધિ કરઈ માં પ્રતપુ કોડ વરીસ. ૯૨
(૧) સાધ્વી ઈદ્રાણી પઠનાર્થ. પ.સં. ૬-૧૧, લી. ભ. (૨) પ.સં.

૫-૧૪, અમ૦

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૫-૩૬.]

૨૨૧. વિનયસમુદ્ર વા. (ઉપકેશગચ્છ સિદ્ધિસૂરિ-કૃષ્ણસમુદ્રશિ.)

ઉપકેશગચ્છના સિદ્ધસૂરિના લેખ સં. ૧૫૭૯ના (ધાતુપ્રતિમા લેખ-
સંગ્રહ ભા.૧, લેખાંક ૧૦૮) તથા સં. ૧૫૬૮ના (ભા.૨, લેખાંક ૫૩૪)
મળી આવે છે.

(૩૯૬) + આરામશોભા ચોપાઈ ૨.સં.૧૫૮૩ માગશર વીકાનેરમાં

આદિ - શ્રી જિનશાસનિ જગિ જયઉ, જિણિ રાખ અરિહંત,

દયાધર્મ ભાપઉ ભલઉ, ભયસંજળુ ભગવંત. ૧

જિણુવરિ ભાળ્યા શ્રીમુખઈ, બોલઈ ત્રિન્નિ સુપવિત,

જ્ઞાન અનઈ દરિસણુ વલી, ચરિત તત્ત્વ ગુણુજત. ૨

રતનત્રય જે નર લહી, પાલઈ તે નર ધન્ય,
 વલિ વિશેષિ દંસણુ લહી, સુખસંયોગ સુપુન્ય. ૩
 બોધક હેતુહિ જીવનઈ, જગિ ચિંતામણિ જેમ,
 સુરસંપદ સવિ સોહલુ, સુરતરૂ જાણુઈ તેમ. ૪
 સમતારસ સીધા સવે, સુણીઈ શ્રવણ સુખણ,
 દેવતત્ત્વ સુધા ધરઈ, તિહાં નરજન્મ પ્રમાણ. ૫
 દેવદત્ત આરાધતાં થાઈ નિર્મલ બોધિ,
 નવઈ તત્ત્વ સૂઝા ઉવઈ, જઈ હોઈ ભાવવિસોધિ. ૬
 દેવ ત્રિણિ ભાવ તણુઈ, પૂજભેદ દોષ જાણિ,
 ઈહ દુહ ભેદહ અંતરઈ, સરસવ મેર સમાણ. ૭
 ભાવતણિ જિમ પામિયઈ, પરિભવ ઉત્તિમ કામ,
 સુણિ આરામસોભા તણુઈ, પ્રગટ કિયો નિજ નામ. ૮
 એ ચરિત્ર મઈ સાંભલ્યકે, શાસ્ત્ર તણુઈ અનુસારિ,
 તે મઈ ભાવઈ ભાસિયો, ભવિયણુ હિયઈ વિચારિ. ૯

અંત - કરિ સંલેહણુ સાધ્યાં કામ, લહિસે મુક્તિપુરીનહિ રાજ,
 ઉવએસગચ્છ ગુણગણે ગરિક, શ્રી રચણુપદસૂરિ વરિક. ૪૫
 તસુ અનુકમિ સંપઈ સિદ્ધસૂરિ, તાસુ સીસ વાયક ગુણસૂરિ.
 હરપસસુદ્ર નામિ ગુણસાર, તાસુ સીસઈ કજ્જઈ વિચાર. ૪૬
 વિનયસમુદ્ર વાયક ઈમ લણુઈ, ધન્ય તિ નરનારી જે સુણુઈ,
 તેહની સીઝઈ સધલી આસ, પુણિ તે લહિએ શિવપુરિ વાસ. ૪૭
 એ આરામસોભા ચઉપઈ, ભાવતણે ઉપરિ મઈ કહી,
 વરસગ્યાસિયે માગસિર માસિ, વીકાનયરિહિ મન ઉલ્હાસિ. ૨૪૮

(૧) સં. ૧૬૦૭ ભા. શુદ્ધિ ૧ અક્ષર મધ્યે લિ. પાડે એમા આત્મ-
 પડનાર્થ. પ. સં. ૮-૧૫. સં. ભા. નં. ૨૧૭૩. (૨) પ્રાયઃ આ કવિદૃત -
 સં. ૧૬૫૧ જ્યે. શુ. ૭ વણારસી ગુણચંદ્રશિ. શ્રીવંત લિ. આવસ્તિકા
 મધ્યે મહિયાકષ. ઉપસરઈ. હં. ભં. [આલિસ્ટઓષ ભા. ૨.]

[પ્રકાશિત : ૧. સ્વાધ્યાય, પુ. ૧૫, અંક ૨થી ૪.]

(૩૯૫) ચંદનખાળા રાસ

(૩૯૬) અંબડ ચોપાઈ ર. સં. ૧૫૨૯ માંડ શુદ્ધ ૨ રવિ તિમરામાં

મુનિરતન તે પૂર્ણિમાગચ્છના સ્થાપક ચંદ્રપ્રભસૂરિના પટ્ટે ધર્મ-
 ચોષસૂરિ અને તેમની પાટે સમુદ્રચોષસૂરિ કે જેમના ત્રણ શિષ્ય નામે

સૂરપ્રભ, મુનિરતન અને તિલકચંદ પેઢીના બીજા શિષ્ય થયા કે જેમણે 'અંબડ ચરિત્ર' સંસ્કૃતમાં ૧૨૬૦ શ્લોકતુલ્ય રચ્યું હતું. તે ચરિત્રમાંથી ભાવાર્થ લઈ આ રાસ પોતે રચ્યો એમ કવિ જણાવે છે. આ જ મુનિ-રતનસૂરિએ ભાગી તીર્થંકર અમલસ્વામીનું ચરિત્ર સં. ૧૨૫૨માં અને 'મુનિસુવ્રત ચરિત્ર' સંસ્કૃતમાં રચેલાં છે.

અંત - અંબડ મોટકે હયો વિલાસ, તાસુ ચરિત્ર સુણી રસાલ,

શ્રી મુનિરતનસૂરિનો કહ્યો, તેહ થકી ભાવારથ લહ્યો. ૯૧
ચઉપઈ વિધિ કીયો મઈ એમ, ભણુતાં ગુણુતાં ઘરિ હુયઇ પેમ,
ઉવએસગછિ સંપઇ સિધિસૂરિ, તાસુ પસાયઇ આણુંદપૂરિ. ૯૨
હરપસમુદ્ર વાયકે તસુ સીસ, તિમરામંડણુ શ્રી જગદીસ,
પાસ જિણુંદ તણુઇ સુપસાઇ, વિનયસમુદ્ર કહ્યો મનિ ભાઇ. ૯૩.
પનર નિવાણુ પ્રવર પ્રસિદ્ધ, એ પ્રખંધ મઈ સુલલિત કિદ્ધ,
મહા સુકિલ દ્વિતીયા રવિવાર, રચ્યો તિમરા નયરિ મઝારિ. ૯૪
અધિકો મઈ ઉછો છદમસ્ત, કહતા મઇ ખોલ્યો પરમત્થ,
જે ગીતારથ વરતઈ વહી, ધમજ્યો કહજ્યો મુઝ ગુણુ મિલી. ૯૫

(૧) છતિ અંબડ ચઉપઇ સમાપ્ત. પ.સં. ૨૦-૧૫. આ. ક. ભં. [મુપુગૂહ-

સૂચિ, હેતૈસાસૂચિ ભા.૧. (પૃ. ૧૫૦, ૩૬૫).]

(૩૬૭) મૃગાવતી ચોપાઈ (શીલ વિષયે) ર.સં. ૧૬૦૨ વૈશાખ શુ. ૫
સોમ વીકાનેરમાં

આદિ - સાસણિ દેવતિ શારદા, મુગુરજી હર્ષસમુદ્ર

વલિ સમરથ ચઉવીસ જિણુ, વારણુ ભવહ સમુદ્ર. ૧
શ્રી જિનશાસન વર નયર, રાજા શ્રી અરિહન્ટ
સમવસરણુ બઈકા સભા, ભાખઇ શ્રી ભગવન્ટ. ૨
દાન વિશેષઈ શીલ તિમ, તપ ભાવના વિશાલ
શીલ સુકખ સોહા કરણુ, ગુણુગણુ રચણુ રસાલ ૩
શીલિ સદા સંપન્ન જે, લહઇ લહ્ય લગિ લીલ,
શીલ દૂરિત દૂરે ટલે, શીલમ ભાજઈ ભીડ. ૪
સંકટ સવિ શીલે ટલે, મહિયલિ વાઘે મામ,
શીલે કુલિ મહિમા બઢઈ, શીલિ સરઇ સવિ કામ. ૫
શીલઈ આરંભિ ફલઇ, આગઈ આવઇ ખોલ,
શીલઈ સંપદ ઘરિ મિલઇ, શીલઇ ટલે કુખોલ. ૬

શીલિ મનોરથ મન તણા, સીઝઈ સુણિ નિશદીશ,
મૃગાવતી શીલઈ જ્યૌ, માલવપતિ અવનીશ. ૭

ચંડમઘોત નરિંદ વર, સતી શિરોમણી જોણિ.

હારવિયો હેજઈ કરિ, કહઉં તે કારણ કેણિ. ૮

અંત - કર ગયણુગણુ રસ શશિ વર્ષે, વર વૈશાખ માસ મન હર્ષે,
પંચમી સોમવાર ચઉસાલ, ચઉપદખંધ રચી સુવિશાલ. ૯૩

વીકા નયરઈ વીર જિણ્યંદ, તાસુ પસાઈ પરમાણંદ,

શ્રી ઉવએસગચ્છ સિયગાર, રચણુપહ ગિરો ગણુધાર. ૯૪

પ્રકટ પારસનાહથી પદિ, બહુરિમેં મુનિજનનેં થદિ,

શ્રી સિદ્ધશ્રિ સંપદ સુકકાર, કક્કસૂરિ તસુ શિખ ઉતાર. ૯૫

તસુ આદેશિ હર્ષસમુદ્ર, વાયક તેહનૈ વિનયસમુદ્ર,

તિણિ વિરચ્યો એ ચરિત રસાલ, સુણિયો કવિવર સંઘ વિશાલ. ૯૬

કરિ કૃપા અબળપણુ દેખિ, શ્રુતિ મતિ શોધી અતિ સવિશેષ,

મુઝસિઉ હિત આણો જિનઆણુ, સાચઉ જિનભાષિત સુપ્રમાણુ. ૯૭

બાં લગિ મેર મહી રવિ ચંદ, બાં લગિ જલવિ પુણ્ય પહુવંદ,

તાં અવિચલ એ ચરિત સુચંગ, સુણતાં ભણતાં હુધ બહુરંગ. ૯૮

(૧) સં. ૧૬૦૪ અષાઢ વદિ ૩ શુકે વિક્રમનગર મધ્યે રામશ્રી કલ્યાણુ-

મલ્લ વિજયરાજ્યે. બૃહદ્ગચ્છે વાં મેઘરતન તદ્વિનેય વાયક રતનસિંધે-

નાકેખિ સ્વાચાચતાર્થ. પ.સં. ૩૧, અભય. નં. ૨૩૫. [મુપુગૂહસૂચી.]

(૨૮૮) પદ્મચરિત્ર અથવા સીતાસતી ચોપાઈ ર.સં. ૧૬૦૪ કા.

આમાં રામચંદ્ર અને સીતાજીનાં ચરિત છે.

અંત - શ્રી ઉવએસગચ્છ ગુણુ ભૂરિ, ગણુહર ગુર રચણુપહસૂરિ,

તસુ અનુકણિ સિદ્ધસૂરિ વસિક, બઈકા થાપ્યા ગુણુગરિક. ૫૬

કક્કસૂરિ જયવંત ગણેસ, તેક તણુઉ પામી ઉપદેશ,

વાયક હર્ષસમુદ્ર તસુ સીસ, વિનયસમુદ્રઈ વાણારીસ. ૬૦

વીકાનયરઈ વીર જિણ્યંદ, તાસુ પસાઈ પરમાણંદિ,

ચઉવિહ સંઘ તણઈ સુપ્રસાદિ, સોલ ચિટોત્તર કાચુણુ આદિ ૬૧

કાંધી કથા એ સીતા તણી, સીલ તણી મહિમા જસુ ઘણી,

ભાષઈ ભણિજ્યો બહુ ગુણુ યુણી, પૂરઈ આસ સદા મન તણી ફર

(૧) સં. ૧૬૫૬ વર્ષે આષાઢ માસે શુકલપક્ષે ૧૪ તિથી સિષ્તમિદિ શ્રી

વિક્રમપુર મધ્યે. ગેડીજીનો ભંડાર, ઉચપુર. [મુપુગૂહસૂચી, હેતુસૂચિ

ભા.૧ (પૃ. ૩૯૫).]

(૩૯૮) ચિત્રસેન પદ્માવતી રાસ ર. સં. ૧૬૦૪ આવણ જોધપુરમાં
આદિ - વસ્તુ

સંતિ જિણવર સંતિ જિણવર સકલ સુખકર,
પંચમ ચક્રસર પવર સંતિકરણું સવિ દુરિય દુખકર,
અવર સવે તિથેસર ચક્રસરસ પાવન ગણધર.
સિદ્ધસૂરિ ગણિપતિ જયઉ કંકસૂરિ ગુરરાય,
આપઉ સારસ બુધિ દિવ હરપસમુદ્ર પસાઈ,
દૂહા.

સીલ તણા ગુણ સંભલી, માનિ આવ્યઉ ઉછરંગ,
જિણવર શ્રીમુખિ લખિયઉ, મોટઉ સુઅગડ અંશ. ૨
મેર સુદરણ હેમગિરિ, વેણ દેવ ગુર પંપિ,
જગ અખરામણું સીતનઈ, ઈદ્ર અગુરઈ અંખિ. ૩
પ્રથમ ક્ષીર મંત્રિ હિ વડઉ, હોઉ કાર જિમ સાર,
અંતિમ સાયરઈ ગંગજલિ, મંત્રઈ વડઉ નવકાર. ૪
તિમ વ્રત મોટઉ ન્યાતસુત, લાખઈ અંગ ગરિક,
તસુ પ્રતાપિ જગમગઈ, વાચઈ વેદ વસિક. ૫
સતીય સીલ સોભાગિણી, પદ્માવતી વિશેષિ,
તેહ તણા ગુણ સંભલી, થયઈ મનિ હરપ અલેપિ. ૬
કવિયણ જે પુણ આગલા, વિદ્યા સયલ નિવાસ,
મૂઝ મૂરિખતા વચણ સુણિ, નવિ કરિવઉ ઉપહાસ. ૭
ગરઆનઈ નામઈ ગડણિ, સીઝઈ વંછિત સિધિ,
પદ્માવતિ ગુણ જંપિયા, આપઉ અવિયલ બુધિ. ૮

અંત - સીલિપ્રભાવનઉ પાસ લક્ષીજઈ, કીજઈ મનિ ઉમ્હાડ રે,
નરવર સુરવર સુખ મહીજઈ, સીલ પરમ પદ લલિયઈ રે. ૨૩૯
શ્રી ઉવએસ ગણવરન ગણકર, ગુણેહિ વિસાલો રે,
રપણમલસૂરિ જો મલક બૂતલિ વિરલઉ ભાલિ રે. ૨૪૦
સંપઈ રતિસિસિ સમવડિ, સિદ્ધિસૂરિ કંકસૂરિ રે,
ગુર મનઈ સીસ તડોવડઈ, પાપ પશાસઈ દૂરિ રે ૨૪૧
તેહ તણઉ નિત આજ્ઞાપાલક, વાચકવરના પાદ રે,
હરપસમુદ્ર સદા રપસાગર, નામંતરિ તેરઈ ધામ રે. ૨૪૨

વિનયસમુદ્ર વણારિસ બોલઇ, પદ્માવતીય પ્રસિવ રે,
ચિત્રસેન નૃપ રાણી તોલઇ, આ વરન તનુ પદ કીધ રે. ૨૪૩
સીલ તણા ગુણ નિરમલા, જોડપુરિઇ શ્રી પાસ રે,
મુનિસુમતિ ગુણ ઉમલા, કુંથી જિણુંદ ઉલ્લાસ રે.
સંતિ વિમલ શ્રી પાસઇ, કીધઉ ચરિત રસાલો રે,
સોલ ન(ચિ)ડોતર શ્રવણ માસદિ, સુણજ્યો પુણ્યવિશાલો. ૨૪૫
સીલિહિ લલિયઈ રાજો રે, સીલિઈ દુરિત વિરામઈ,
સીલિ સરઇ સવિ કાજો રે, સીવલિ સયલ સુખ પામીયઇ. ૨૪૬

(૧) સં. ૧૬૫૩ વિરથે મિતિ જેક સુદિ પમી સુકલ પખે સં.
વાણારિસ શ્રી ગુણચંદ્ર તનુ સીધ શ્રીવંત લિખત. નાગર મધ્યે. પ.સં.
૧૪-૧૪, ૩. ભં. દા. ૭૦ નં. ૬૫.

(૪૦૦) રોહિણીય [ચાર મુનિ] રાસ ર.સં. ૧૬૦૫

(૧) ભાં. ઇ. સન ૧૮૮૭-૮૯ નં. ૧૪૮૧. [મુપુગુલસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૬૮-૭૦, ભા. ૩ પૃ. ૬૨૫-૨૬.]

૨૨૨. લીમ (શ્રાવક)

(૪૦૧) અગડદત્ત રાસ ર.સં. ૧૫૮૪ અસાડ વદ ૧૪ શનિ નડિયાદમાં
આદિ -

દૂહા

પ્રથમઈ પ્રણમૂં સારદા, કવીઅણુ કેરી માય,
અવિચલ પદ આપઈ સદા, તૂડી કરઇ પસાઉ. ૧
તૂં સામિણિ માતાપિતા, તૂં બાંધવ તૂં મિત્ર,
તૂં પયકમલ હીઇ ધરી, કહિશિ કથા સુપવિત્ર. ૨
જે કવીઅણુ વાંણી કવઇ, તે તુઝ કરઇ પ્રણામ,
જહી તૂં માત મયા કરઇ, તુ સીઝઇ સવિ કાંમ. ૩
મૂઝ મૂરખ મનિ ઉપનઉ, ભાવ ભલો અતિ સાર,
અગડદત્ત રિષિ રાયનુ, રાસ રચિસિ વિસ્તારિ. ૪

(પછી સરસ્વતી સ્તુતિ ચોપાઈમાં મૂકી છે.)

તુઝ પયકમલ હીયા માહિં ધરૂ, કથા એકનું નાટિક કરૂં,
મુઝ મૂરખ મનિ એ મતિ મોઇ, રખે માત હાસારથ હોઇ. ૧૭

અંત - વૈરાગિં તે મુનિ કહ્નઈ, લીધો સંયમભાર,
દિનિદિનિ તપ અધિકુ કરઈ, અગડદત્ત રિષિ સાર. ૪૬૮
તેણુંઈ ય(જ)મ મોહ મૂંકાઉં, તિમ યે(જે) મૂકઇ આસ,

ભીમ ભણ્યું તે ભવ તરછ, વસી નાવછ ગર્ભવાસિ. ૪૬૯

કેતે કેતે ઘાહાહલે, સોસી તેણી કાય,

શિવરમણી હેલાં વરી, અગડદત્ત રિષિરાય. ૪૭૦

એહ કયા કિહાંથી કથી, કિમ જાણીઉ સંખંધ,

કહિ કવિ તે મંત્ર કિહાં સુણી, કિમ કીધો પ્રખંધ. ૪૭૧

ચુપૈ.

નગર ભલૂં નડિયાઈદ ચંગ, ગઢ મઢ મંદિર અતિ ઉતંગ,

વસઈ વ્યવહારી મહાજન બહુ, એક એક પહિ ચડતા સહુ. ૪૭૨

તીરથ ઘણાં અછપ પુર માહિ, શાંતિનાથ નામિં દૂખ જાંઈ,

નગરશિરામણિ પુરવર એહ, કહિતાં કિંમ હિ ન આવછ છેહ. ૪૭૩

કહિ કવિતા શં વખાણીઈ, મહિલા વા મહીઅલિ જાણીછ,

ધર્મ નીમ પાલઈ આચાર, પીડ્યાં નર પીડર સાધાર. ૪૭૪

દાંત પુણ્ય તપ જુહલાં કરછ, સાત વ્યસન સહુ કો પરહરછ,

તે કોઈની પૂગી આસ, ચે(જે)ણીઈ નામ દીધૂં જણુદાસ. ૪૭૫

ધણ કણ કંચણુ તેહ ઘરિ બહુ, કહિ કવિતા તે કેહવાં કહું,

અધિકાં પુણ્ય કરછ દિનદિન, જસ ઘરિ બેટા પુરૂષ રતન. ૪૭૬

જે ગોરો કહીઈ તે સાચ, સહિયુર તણી ન લોપછ વાય,

પુણ્યકાજ સાધઈ એકલુ, પાપકર્મથી રહિ વેગલુ. ૪૭૭

કોઈ રાજકુલમંડણુ હોઈ, જસ ગુણુ પાર ન પામઈ કોઈ,

જીવદયા નિતુ પાલછ ઘણી, વાય ન લોપછ શ્રી ગુર તણી. ૪૭૮

જૂઠરાજ જગમાંહિં ચંદ્ર, કરિ અવની અવતરિઉ ઈંદ્ર,

ધર્મ કરછ જલિ જયણુ સાર, ઘરિ મંડાવછ શત્રુકાર. ૪૭૯

જાવડ જગમાંહિં સુપ્રસિદ્ધ, જેણી પુણ્ય અતિ જુહલાં કિદ્ધ,

સુખિં સમાધિં વિલસછ ઘણુકે, પુણ્ય તણુઉં દલ લિછ અતિ

ઘણુઉં. ૪૮૦

રૂપવંત રૂપો સાહા જેહ, અવનિ અનંગ અવતરિઉ તેહ,

તાસ સાથિ સોહછ હરિચંદ, પુણ્ય કાજિ જેડનઈ આણુદ. ૪૮૧

નાગરવંશ તણુઉં શણુગાર, સાંમહ સાંમલવનનઉ સાર,

સાહા શાણુસુત નાકર જેહ, અહિનિશિ પુણ્ય કરછ નર તેહ. ૪૮૨

આવક અવર ઘણાં છિ બહુ, પુણ્ય કાજિ સામથી સહુ,

ત્રિણિ કાલ સહુ વંદછ દેવ, અહિનિશિ સાધછ સહિયુરસેવ. ૪૮૩

સયલ સંઘ બ્રહ્મો એક વાર, હુઠ કથા તવ ધર્મવિચાર,
તપગરિઝ હેમવિમલસૂરિરાય, જસ નાંમિં બહુ પાતક જાય. ૪૮૪
તાસ પાટિ અતિ ઘણી જગીસ, શ્રી સૌભાગ્યહર્ષ સૂરીસ,
તસ ગણિ હર્ષજઈ પંડિત સાર, કરિ અભિનવ ગૌતમ અવતાર.
તે પાંચાસ તિહાં ચુમાશિ, સયલ સંઘ બ્રહ્મો ઉલ્લાશિ,
કરમ વખાણુ તે અતિ સપવિત્ર, અગડદત્તનું કરિઉં ચરિત્ર. ૪૮૬
તેહ વચન મઈ શ્રવણે સુણિઉં, સરસતિ ચરણકમલ મનિ ધરિઉં,
આણુંદ આણી કહિ હરચંદ, તિહાંચુ મઝ ઉપનુ આણુંદ. ૪૮૭
એહ રાસ રચીઉં ચોસાલ, કુણુ સંવત તે કેહુ કાલ,
પતર શત ચુરશી જેહ, અપાઢહ વદિ સોહઈ તેહ. ૪૮૮
તિથિ ચૌદશિ સોહઈ સપવિત્ર, વાર શનૈશ્વર પુણ્ય નક્ષત્ર,
રચિઉ રાસ સચ્ચો એકત્ર, અગડદત્તનું કહિઉં ચરિત્ર. ૪૮૯
દૂહા.

પઢઈ ગણુઈ જે સાંભલઇ, નરનારી ઉલ્લાસિ,
અગડદત્ત કેરી કથા, તે નાવઈ ગર્ભવાસિ. ૪૯૦
પાંચ ખંડ પોઠે કરી, રચીઉ એહ પ્રબંધ,
ભીમ ભણુઈ ભવીઅણુ સુણો, તુ છૂટઈ ભવબંધ. ૪૯૧

(૧) પ.સં. ૧૮-૧૫, ડાહ્યાભાઈ વકીલ સુરત. (૨) પ.સં. ૨૨, લીં. ભં. દા.૩૬ નં. ૪૫. (૩) સં. ૧૯૩૦ શ. શુ. ૯ પ્રુથ લ. વકીલ વરજલાલ વેણીદાસ ખેડા મધ્યે શ્રી ભીડભંજન અમીઝરા પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્. પ.સં. ૧૬-૧૪, ખેડા ભં. દા. ૮ નં. ૯૯. [લીંહસૂચી (કર્તાનામ નથી).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૩૮, ભા.૩ પૃ.૫૭૫-૭૭ તથા ૧૪૬૫.]

૨૨૩. સાધુરત્નસૂરિ

આ સાધુરત્ન તે પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ કે જેણે સં. ૧૫૭૨માં જુદો ગચ્છ કાઢ્યો તેના યુરુ કદાચ હોય; અને જો તે હોય તો તેના યુરુપ્રચુરુની પદ્મવલિ 'ઇન્ડિયન એન્ટિક્વરી'ના ૧૮૯૪ના અંકમાં આપેલ પાલયંદગચ્છની પદ્મવલિ પ્રમાણે પૂર્ણચંદ્રસૂરિ-તેના હેમહંસસૂરિ-લક્ષ્મીનિવાસસૂરિ-પુણ્ય-રત્નસૂરિ અને તેના સાધુરત્નસૂરિ અને તેના પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ એ પ્રમાણે છે.

(૪૦૨) કથવન્ના રાસ

આખો ચોપાઈ છંદમાં છે.

આદિ - પણ્ડિત વીર જિનેસર દેવ, સરસતિ સામિણિ સમરી હેવ,

કર જોડિનઈ કહું વિસાલ, કયવજાનઉ રાસ રસાલ. ૧

દાન વડું સુણયો સંસારિ, દાનઈ દુર્ગતિ દૂરઈ વચારિ,

દાનઈ સુખ સંપતિ સંયોગ, દાનઈ મનવંછિત લહીઈ ભોગ. ૨

અંત - સાધુરતનસૂરી ઇમ ભણઈ, કયવ-નાનું ચરિત્ર જો સૂણઈ,

ભણઈ ભણાવઈ જો વલિ ગણઈ, ચઉદ રયણ નવનિધિ આંગણઈ. ૧૧૫

(૧) મુનિશ્રી માનસાગર પકતાથે. પ.સં. ૫-૧૨, ધો. ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૮.]

૨૨૪. પાશ્વંચંદ્રસૂરિ (જુહત્તપા. નાગોરી તથા. સાધુરતનશિ.)

હમીરપુર નગરના પ્રાગ્વંશના વેદહગશાહ પિતા, વિમલાદે માતા.

જન્મ સં.૧૫૩૭ ચૈત્ર શુદ્ધ ૯ શુક્રવારે, દીક્ષા સં.૧૫૪૬, ઉપાધ્યાય પદ

સં.૧૫૫૪, આચાર્યપદ સં.૧૫૬૫, યુગપ્રધાનપદ સં.૧૫૮૯ અને સ્વર્ગવાસ

સં.૧૬૧૨ જોધપુરમાં. તેમણે મારવાડના રાજા રાવગંગજી તથા યુવરાજ

માલદેવજીને પ્રબોધ્યા હતા, તેમજ ખુણેત ગોત્રના ક્ષત્રિય રજપૂતોનાં

૨૨૦૦ ઘર પ્રતિબોધી ઓશવાલ શ્રાવક કર્યા, તેમજ ગુજરાતમાં ઉતાવા

ગામમાં વૈષ્ણવ સોની વાણિયાને ચમત્કાર દેખાડી શ્રાવકો કર્યા તે હજુ

મોજૂદ છે. વળી બીજાં અનેક ગામોના શ્રાવકો માહેશ્વરી થયેલા તેમને

પ્રતિબોધી ફરી શ્રાવકો બનાવ્યા હતા. તેમના પરથી પાયચંદીયગચ્છ

નીકળ્યો છે. મૂળ તે નાગપુરીય તપાગચ્છ કહેવડાવે છે.

(૪૦૩) + સાધુવંદના

આદિ - રિસહ જિણ પમુહ ચઉવીસ જિણ વંદિયે

હેલિ સંસારના દુખ સવિ છિંડિયે

પુંડરીકાદિ ગણધાર મુણિ સાહુણી

સાર પરિવાર જગિ જસુ મહિમા ધણી

૧

અંત -

કલસ.

ઈમ જૈનવાણી જોઈ જાણી હિયઈ આણી મદ ભણ્યા,

ભવતરણતારણ, દુઃખવારણ, સાધુ ગુરુમુખિ જો સુણ્યા,

ઈમ અચ્છઈ મુનિવર જોય હોસ્પઈ, કાલિ અનંતઈ જો હુઆ,

તે સત્ત છંદિહ શ્રી પાસચંદઈ મનિ આણંદઈ સંયુઆ. ૮૮

(૧) સં.૧૬૮૬ કા. શુ. ૬ રવિ. પ.સં. ૬-૧૩, સંધ ભં. પાટણ

દા.૬૩ નં.૨૩. (૨) સં.૧૭૨૬ શાકે ૧૫૯૧ આશ્વિન શરદ ઋતૌ અષ્ટમી

કર્મવાદી પંચાચર્ય વાસરે સ્તંભતીથે ઉહુરા જયરાજ સુત ઉહુરા

નગરાજ સ્વપકનાથ' સિખાપિતો. પ.સં. ૭-૧૧, ખેડા ભં.૩. (૩) ઇતિ સૂત્રોક્ત સાધુવંદના. પ.સં. ૫-૧૩, સારી વ્રત, મુક્તિ. નં.૨૩૬૭. (૪) સા. રાજ સુતરત્ન સા. કચરા ભણુનાથ'. પ.સં. ૯-૯, હા. ભં. દા.૮૩ નં.૬૫. (૫-૬) પ.સં. ૫, ગ્રં. ૮૮ અને પ.સં. ૬, લીં. ભં. દા.૪૧ નં.૩૧. (૭) સ્થવર ઋષિ શ્રી ૬ જસવંતજી તત્ શિષ્યેન લિ. મુનિ વીરકાખ્યેન પકનાથ' ઋ. શ્રી કુરસીજી. પ.સં. ૫-૧૪, હા. ભં. દા.૮૨ નં.૨૦૫. (૮) પ.સં. ૭, ગા. ૮૯, પ્રતિ ૧૮મી સદીની, જિ. યા. પો.૮૪ નં.૨૧૮૦. (૯) પ.સં. ૩, પ્રતિ ૧૮મી સદીની, જિ. યા. નં.૨૧૮૫. (૧૦) મિ. જિત-દત્તસૂરિશિ. મહો. દેવસાગરશિ. મુ. માનસાગર સિ. પ.સં. ૪-૧૫, મુનિ સુખસાગર પાસે. (૧૧) કચ્છી દ. યો. (૧૨) પ્ર.કા.ભં. (૧૩) પ.સં. ૬-૧૪, માં. ભં. (૧૪) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૮, ૨૯૨, ૩૨૬, ૪૫૧, ૫૦૯).]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ, સં.૧૯૭૦, સને ૧૯૧૪.

(૪૦૪) પાક્ષિક છત્રીશી

આદિ - પ્રણમિય પહિલઉ વીર જિણુ'દ

અંત - શ્રી પાસચાંદ પભણુઈ સુખ લહઉ.

(૧) પ.સં. ૫-૧૧, લે. વ. ભં. દા.૧૧ નં.૩૭. (૨) અમ. (૩) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૦૨, ૪૫૧, ૪૬૬).]

(૪૦૫ ક) અતિચાર ચોપાઈ ગા. ૧૫૬

આદિ - નાણે દંસણિ ચરણે' જીણિ, સમકિતસું વ્રત ખાર વખાંણિ,

સંલેહણ તવ વિરિયાયાર, તિહનાં આલોછસું અતિચાર. ૧

અંત - એવં શ્રાવકનાં અતિચાર, એકસો ચોવીસે સુવિચાર,

એક જાંદી કરી ચોપઈ, પાસચાંદિઈ મુનિ હરખે કહી ૧૫૦

પાખી ચોમાસિઈ સંવજરી, સહુએ શ્રાવક આદર કરી,

શ્રાવિકા ભણિજ્યો શુણિ સદા, લહિજ્યો શિવસુખ ને સંપદા. ૧૫૧

(૧) લિ. ક્રેડા ગામે જીવરાજેન પંડ' સાલાયાં સં.૧૯૩૫ માહા સુદ ૧૨ સોમે પકનાથ' ભાઈ તત્તકસી સાર. પ.સં. ૯-૧૧, મો. સે. ભા. (૨) સં.૧૬૫૭, ગ્રં.૧૫૬, લીં.ભં. દા.૩૯ નં.૫૩. (૩) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૦૫ ખ) + ચરિત્ર મનોરથમાલા ૩૬ કડી

આદિ - સુલકચરપ્રમ પ્રણમઉં નિસદીસ, કર જોડીનઈ નામઉં સીસ,
(૧) ૧૦ જ્ઞાનસુખસાધનનિર્મલ નાણુ, લલિ સુભગતિ તણુઉં અહિનાણુ. ૧

અંત - શ્રીપૂજ્ય, આસનાંદસુરિ ધમ વિનવઈ, સંમલિયો સહુકાંધ

આવક સહિયુક્તિરિયા મિલી, શિવસુખદાયક હોઇ. ૩૬

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૧૭૪૩ ચૈત્ર સુદિ. પ.સં. ૭-૧૨, રો.

એ.સો. પી.ડી. ૬૩. નં. ૧૮૯૯. (૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

[અવિસ્તર્યુક્તભાસાદિજ્ઞાનપ્રોસ્ટા (પાર્શ્વનાથને નામે), હેજેસાસૂચિ ભા.૧

(૫૪૫૧, ૫૯૧૬)]

(૪૫૬) + આવક [આદિ] મનોરથમાલા ૨૭ કડી

આદિ - વીર જિજ્ઞેસુર પપ પ્રણમેસું, નામમંત્ર ગુરનો સમરેસું

તણુ મનોરથ આવક તણુ, કહિસ્તું હિયડે ધરી ધારણા. ૧

અંત - ઇણિ પરે આગસે જિણુવર ભાપિયા, આવકને અધિકાર

ભવિષ્ય આગસે સુરિ પાશ્વચંદ્ર, કહે તેડી જ અનુસાર. ૨૬

તણુ મનોરથ ધમ કરે, જે આવક સુચિયાર

જિમ આવક તિમ આવિકા, દુતર તરે સંસાર. ૨૭

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

પ્રકાશિત, ૧૦ પ્રાચીનસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(૪૦૭) + વસ્તુપાલ તેજપાળ રાસ કડી ૮૫ કે ૭૬

આદિ - જિણુ યુગીસઇ ચતણુ તમે ધીય, અનઇ સૂચસામિણિ સરસતિ દેવીય

સહિયુર પાય પસાઉલઈ એ

રાસખંડિ શિલ્પ કાંધવ કેર, કાંધ કીજઇ ચરિત (કવિત) નવેર

વસ્તુપાલ તેજગિ તણુઉં એ. ૧

(જૈન સાહિત્ય પ્રીતિધર્મકોટિ, ૧૧૮માં જે ત્રુટક રહેલ છે તે મૂળી

તેની પૂર્તિ કરીએ)

કીરકવલ કાંધ માંતીકે એ, અતિ ધણુ આધકેર

હિવ માંતીસર ચીંતવઇ એ, પુન્ય કરિસું નવેર. ૪૯

(વસ્તુપાલ સસિંકર સૂર સસિંકર, તણુઇ આકારિ

એ બંધવ પરણાવીયા એઉ નારિ અતિ સુભગ સુંદર

એઉ મંત્રીસર થાપીયા હુઇ લલિય ધણીય મંદિરિ

એ પુણુ ગૂઝઈ આગલા, જીતકે ખાંડઇ હરાઉ

મંત્રીસર મનિ ભપનુ, ધરમહ ભપરિ ભાઉ. ૫૦

પાંચમું એ સહિસ પ્રાસાદ, વસ્તગિ જૈન કરાવીયા એ
 બિંબહ એ લાખ સત્રાઉ, બિહું બંધવિ ભરાવીયા એ. ૫૧
 પોસહ એ સાલ સદી નવ, ચુરાસી વલિ આગલીય
 સાતસદી એ સત્રુકાર, લેખશાલા તે તેતલીય. ૫૨
 દુનિ સદી એ ગરૂય તલાવ, ગઢ બત્રીસ કરાવીયા એ
 તોરણ એ વર સદી ચ્યારિ, ઇગવીસ સૂરિપદ થાપીયાં એ. ૫૩
 પાંચ સદી એ વેદ ભણુંતિ, એક સહિસ વર્ષાસના એ
 પાંચ સદી એ આગલી પાંચ, સમોસરણ બદર તણાં એ. ૫૪
 પાંચ સદી એ સિંહાસણ સહસ પાટ આસણ તણાં એ
 ચઉસદિ એ તરક મસીત, સાત સદી મઢ તપસી તણાં એ ૫૫

અંત - જીણું એઉ રાસુ સાંભલીઉ, બાણે તેહ ધરિ સુરતરૂ ફલીઉ

પાસચંદ્રસૂરિ ઇમ બોલંતે, ભણુંતિ સુણુંતિ તે સુખ લહંતિ. ૮૬

(૧) શાંતિ.ભં. ખંભાત. (૨) ભાં.ઇ. સને ૧૮૯૨-૯૫ નં. ૮૨૫

(૩) પ.સં. ૩-૧૬, અનંત. ભં.નં. ૨. (૪) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન સાહિત્ય મંશેધક ખં. ૩ પૃ.૧૧૭થી ૧૨૦ (જેને શાંતિ. ભં.ની પ્રત સાથે મેળવી મેં શુદ્ધ કરી ઉતારી રાખી છે). [૨. જૈન સત્યપ્રકાશ વર્ષ ૮ અંક ૯.]

(૪૦૮) [+] આત્મશિક્ષા કડી ૨૩

આદિ - રે અભિમાની જીવડા, તું કિમ પામિસિ પાર,

લણુ છલ નિરખે પારકા, તું તિહને ભંડાર. ૧

અંત - ઇમ આત્મશિક્ષા ભણિ, કાધા દોહા એક,

પાસચંદ્રિ જે નર ભણે, તસુ મનિ ધરમ સનેહ. ૨૩

(૧) પ.સં. ૨-૧૪, પ્રાચીન પ્રત, આ. ક. ભં. (૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [લીંહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. ૫૨૨ વ્ય નય વિચારાદિ પ્રકરણસંગ્રહ.]

(૪૦૯) આગમ છત્રીશી

આદિ - સુહગર ચરણકમલ પ્રણમેયુ, પ્રવચન ગુણહ કેવિ કહેસુ,

શ્રુત ખીગક જોઇ બાણિયે, નામ ગ્રંથ સંખ્યા આણિયે.

અંત - ઇણિ પરિ સુવિસાલે પંચમ કાલે જે આગમ ગણિ ઉદ્ધરિય,

પુસ્તક લિખિ રાખ્યા જિણવરે ભાખ્યા ભવિયણ હિતકારણ કરિય,

તસુ નામ પભાણું ગુણુઈ પહાણું ખીજક જોઈ સ્મૃતિ ભણિય,
ચિહ્ન વર જાંદિઈ મન આણુંદિઈ, પાસચાંદ હરપિઈ ભણિય.

(૧) પ. ક. ૨૮થી ૫૦, લે. વ. ભ. દા. ૬ નં. ૪. (૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [મુપુગુહસૂત્રી, હેનૈશાસૂત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૫૧, ૪૬૮).]

(૪૧૦) ઉત્તરાધ્યયન છત્રીશી

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૧૧) ગુરુ છત્રીશી અથવા ભાંપા છત્રીશી

આદિ - રિસહ પમુહ જિણુવર ચહીવીસ, વિહરમાણુ તિત્થંકર વીસ,

વિહરે દુનિ ઠાડિ કેવલી, પ્રહ ભીડી વંદો મન રલી. ૧

અંત - એહ વચન સાચા સદ્વહે, ભવિયણુ આગલિ સાચા કહે,

તે સુહગુરુનો સમરી નામ, પાસચાંદ નિતુ કરે પ્રણામ. ૩૭

(૧) સંવત ૧૬૫૪ જેષ્ઠ સુદિ ૪ ભોમવાસરે લિપત ઋષિ હરજી
ઋષિ દિનકર પકનાથ. પ.સં. ૧૫, સંઘ ભ. દા. ૭૫ નં. ૮૫. (૨) જુઓ
કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેનૈશાસૂત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૪૮).]

(૪૧૨) મુહપત્તી છત્રીશી

આદિ - નમિય સુગુરુ અસિઆહસાઈ સમરી પભાણીજઠ

અંત - ગુરુપ્રસાદે પભણુઈ શ્રી પાસચાંદ. ૩૬

(૧) પ.સં. ૫-૧૧, લે. વ. ભ. દા. ૧૧ નં. ૩૭. (૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેનૈશાસૂત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૫૧, ૪૬૬).]

(૪૧૩) વિવેક શતક

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૧૪) દુહા શતક

આદિ - જગન્નાથ જગન્નાતઃ કૃપારૂપદ કૃપાકર

શરણ્ય ભક્ત સાધાર, શુભુ વિરૂપિકાં મમ. ૧

જગગુરુ જિણુવર વીનવું, વિનાડી અવિધારિ,

ત્રિભુવનનાયક એક તું, જુગતાજુગતિ વિચારિ. ૧

અંત - જગદીશ્વર પય સમરતાં, પાલંતા તુમહ આણુ,

અવજસ જસ દુખસુખ સહી, જે હુઈ તે સુપ્રમાણુ. ૯૭

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૧૫) એષણા શતક કડી ૧૦૧

આદિ - શ્રી જિનશાસન સમવડઈ અવર ન શાસન ઢોધ

કહિ કિમ હીરાગર તુલઇ, જગિ લવણાગર હોઈ.

૧

અંત -

વસ્તુ

જય મુણિવર જય મુણિવર પંચ આચાર

પાલઈ પચિંદિયદમણુ પંચમાણુ-ભડ-માણુગંજણુ

શુદ્ધ જિનાગમ પત્રવઈ ભવિય-લોચ-ભવભીડભંજણુ

સાધુચરણુ તારણુતરણુ તે સમરઉં નિસિદ્ધિસં

શ્રી પાસચંદ્ર ઇમ વીનવઇ, તસુ પય નામઉં સીસ. ૧૦૧

(૧) પ.સં. ૭-૧૧, લે. વ. ભં. દા.૩ નં.૧૨. (૨) પ. ક. ૨૮થી

૫૦, લે. વ. ભં. દા.૬ નં.૪. (૩) પ.સં. ૫-૧૩, લે. વ. ભં. દા.૧૧

નં. ૬૯. (૪) જુઓ કૃતિક્રમાંક ૪૪૧ને અંતે. [લીંહસૂચી, હેજૈશાસૂચિ

ભા.૧ (૫.૪૦૨, ૪૧૮, ૪૫૧, ૪૬૭).]

(૪૧૬) સંગરંગ પ્રબંધ ૧૨૮ કડી

આદિ - ધર્મ સવણાણુરતા, સઉજ્જમા ધર્મ કમ્મ કરણુંમિ

કય ધર્મિય સાહિજ્જન. જયંતુ ભવ્વાય સપુરિસા.

૧

ચઉપઈ

પ્રણમિય સાધુચરણુ ગુરુપાય, ધર્મલાભનઉ કહિસુ ઉપાય,

ભવિયણુ ધર્મનેહ સંભરી, સંભલિજ્યો મનિ આદર કરી. ૨

દસ દષ્ટિઈ ધર્મ દુર્લાભ, ધર્મ જાણિ સિવધરિ દઢ થંભ,

ધર્મ સમાણુ નહી ઉપગાર, ધર્મ જીવનઈ તારણુહાર. ૩

અંત - સાધુસંગિ જગિ જસુ વિસ્તરઇ, સાધુસંગિ મનવંછિત ફલઇ

સાધુસંગિ નય વિનય વિવેક, સાધુસંગિ ગુણુ થાઇ અનેક. ૧૨૬

આગઇ ઉત્તમ હુઆ અનંત, અવર હુસ્યઇ બહુલા ગુણુવંત,

વિજયવંત વરતઇ ઇણિ કાલિ, તે સંગતિકલ લ્યઉ સંભાલિ. ૧૨૭

ઇણિ પરિ દૃષ્ટ સંગ પરિહરઉ, સાધુસંગિ મનિ આદર કરઉ

જિમ મનવંછિત સુહકલ હવઇ, હરવઈ શ્રી પાસચંદ્ર વીનવઇ. ૧૨૮

સંગરંગ પરિસ્કાર; કવિભિ: પરિચુકિત;

અલંકરોતિ યતકંઠં સત્સમાજે સ શોભતે.

૧૨૯

(૧) પ.સં. ૨-૨૫, યશોવૃદ્ધિ. પોથી નં. ૬. (૨) પ.સં. ૮-૧૨,

લે. વ. ભં. દા.૩ નં.૯. (૨) પ.સં. ૭-૧૪, લે. વ. ભં. દા.૩ નં.૨૪. (૩)

જુઓ કૃતિક્રમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૬૮).]

(૪૧૭) સ્થાપના દ્વિપંચાશિકા અથવા જિનપ્રતિમા સ્થાપના

વિજ્ઞાપિત પર કડી

આદિ - લહિય દુહેલઉ મણ્યં ભવ, ભવભંજન જગતાહ
ભો ભવિયણુ જિણુવર નમઉ, હિયઇ ધરી ઉચ્છાહ.

અંત - નિશ્ચલ સૂત્ર પરંપરા, વરસ સહસ ઇકવીસ,
વીર થકાં તિણિ જે રહઇ, નમઉં તિ ગુરૂ નિસિદ્ધીસ પર
(૧) પ. ક. ૨૮થી ૫૦, પં. ૧૩, લે. વ. ભં. દા. ૬ નં. ૪. (૨) જુઓ
કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૫૧).]

(૪૧૮) અમર સત્તરો (દ્વાસપ્તતિકા) અથવા સુરદ્વીપિકા પ્રબંધ
૭૪ કડી

આદિ - સુણુંતુ તે ભોઅ સુરાધયા સુરા, જે વિંતરા જોઇસિયા દેવા
વેમાણિયા કપ્પગ કપ્પતીયા, જે સંતિ સમ્મત વિસુદ્ધ ચિતા. ૧
જિનશાસન નિંદા ટાલિજ્યો, જિણુવર આણુ ખરી પાલિજ્યો
શ્રી પૂજ્ય પાશ્વચંદ્ર એ કરઇ વીનતી સંભલિજ્યો સહુઅઇ
જિનમતી. ૭૪

(૧) લિખ્યતે કુંચરજી. પ.સં. ૨-૧૦, મો. મો. સાગર ઉ. પાટણ દા.
૬ નં. ૨૬. (૨) પ.સં. ૫-૧૧, લે. વ. ભં. દા. ૬ નં. ૧૭. (૩) પ.સં.
૭-૧૨, રો. એ. સો. ખી. ડી. ૮૩ નં. ૧૮૬૬. (૪) જુઓ કૃતિકમાંક
૪૪૧ને અંતે. [ડિકેટલોગભાઇ વો. ૧૯ ભા. ૨, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી,
હેજૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૦૨, ૪૪૬, ૪૬૭).]

(૪૧૯) નિયતાનિયત પ્રશ્નોત્તર પ્રદીપિકા કડી ૬૪

આદિ - શ્રી જિનશાસન જગિ આધાર, નિયતાનિયત પદારથ સાર,
તેહ છે માહોમાહે વિવાદ, તે ટાલો પ્રભુ કરો પ્રસાદ. ૧

અંત - દુહા.

એ સદ્વહણા ગુરૂવચણે, જાણિ જે પાલંતિ,
સમક્રિતપ્રવહણે તે ચડી, ભવજલરાસિ તરંતિ. ૬૩

શ્લોક-નિયતાનિયતા પ્રશ્નનિર્ણયાર્થપ્રદીપિકા
વિહિતા પાશ્વચંદ્રેણ, શ્રી ગુરૂણાં પ્રસાદતઃ ૬૪

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [લીંહસૂચી.]

(૪૨૦) પ્રબંધચર્ચ દશ સમાધિસ્થાન કુલક ૪૨ કડી

આદિ - શ્રી નેમીશ્વરપાય નમી, પામી સુગુરૂ પસાઉ
મનઉલ્લાસિઈ સંયુષ્યઉં, પરમ પ્રહ્મવતરાઉ. ૧

અંત - જયઉ બ્રહ્મચારી સુકૃતધારી પાસચાંદિ નમઃસ્ત્રિયામૃત ૪૨

(૧) પ. ક. ૨૮-૫૦, લે. વ. ભં. દા. ૬ નં. ૪. (૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૧૩, ૪૫૧).]

(૪૨૧) ચિત્રકૂટ ચૈત્યપરિપાટી સ્તવ

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૨૨) સત્તરભેદી પૂજા વિધિગર્ભિત

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૨૩) કાઉસગ્ગના ૧૯ દોષ સ.

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૧૧).]

(૪૨૪) વંદનદોષ ૩૨ કુલક

આદિ - પ્રભુમિ પરમાણુદંપય, પરમેશ્વર પહુ પાસ, કરિ સુગર વંદણ તણે, પરમારથ સુપ્રકાશ.

અંત - બત્રીશમો દોષ એ બળિ, પરિહર સંભલિ પ્રવચનબળિ, એ બત્રીશ દોષ ટાલિવા, આવશ્યક નિરતા પાલિવા, ઇમ ગુણ વંદણ જે નર કરે, ભવસાયર તે લિલે તરિ, પાસચાંદિ હરષિષ્ઠ તે કહે, ભણત ગુણત પરમારથ દિલિ.

(૪૨૫) ઉપદેશરહસ્ય ગીત

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૨૬) ૨૪ દંડક ગર્ભિત પાર્થનાથ સ્તવન ૨૪ કડી

આદિ - પ્રભુમું પાસનાહ પ્રહિ સમર્થ, દરસણિ દહે દુરી ઉઘસમર્થ, કરે વીનતી જે કર જોડિ, આગતિ ગતિ ભવ થિપ્રી થિપ્રોડિ. ૧

અંત - પન્નવણા ભગવતી મઝારિ, બોલ્યુ તિહા એ બહુત વિચાર, પાસચાંદિ વીનવિઉ પાસ, મુઝ મનવંછિત પૂર આસ. ૨૪

(૧) ઇતિ સ્તવનં. ટપા સહિત પ.સં. ૩. આ. ક. ભં. (૨) પ્ર. કા.

ભં. (૩) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [મુપુગૂડસૂચી, હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૫૯, ૪૯૫, ૫૦૭).]

(૪૨૭) + આરાધના મોટી કડી ૪૦૬ ર.સં. ૧૫૯૨ માધ શુ. ૧૩

આદિ - શ્રી જિનચરણ જુવલે પ્રભુમેહ, સુગર નામ હિયકષ સમરેસુ,

કહઈસુ સંખેપિઈ આરાધના, ભવિક જીવ સુખસાધના. ૧
ઉત્તમ નર જે કરઈ ત્રિકાલ, એ આરાહણ ગુણ સુવિસાલ,

વિનય સંહત મેલી કર લાલ, છલીય ન સક્રમ્મ તેહનમ્મ કાલ. ૨
જીવતવ્યની મ કરિસિ આસ, સાસ તણુ કેહુ વિસાસ,
ખિણિખિણિ આવમ્મ ખિણિખિણિ જાઈ, જતન કરતાં થિર નહુ
થાઈ. ૩

અંત - ૫૧૨૬ સય બાણુ વરસિ વિક્રમકાલ વિચારિ,
માઘ શુકલ તરસિ દિવસિ પુણ્ય રિખિખ ગુરવારિ. ૪૦૫
પાલઈ નિરતી જે જિનઆણુ, તે પામઈ વંછિત કલ્યાણુ,
પલણઈ સાહુરયણુ ગુર સીસ, પાસચંદ્ર સૂરિંદ મનિ ધરી જગીસ
૪૦૬

(૧) અં. ૪૦૬, પ. સં. ૨૫-૧૧, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૫-૩૬૫. (૨)
સં. ૧૬૪૧ કાં. શુ. દ્વિતીયા દિને માલવ મધ્યે સુભદ્રા પુરવરે રાખધિપ
અકબરે રાખ્યે તપાગછે શ્રી પૂજ્ય પાશ્વંચંદ્રસૂરિ શિષ્યાતુશિષ્ય ઋષિ
રૂડા શિ. ઋષિ ગુણરાજેન લિં. વા. હંસચંદ્ર પદનાથમ્. પ. સં. ૧૮-૧૩,
તિલક લં. પો. ૭. (૩) આમોદ લં. (૪) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ ને અંતે.
[મુગુહસૂચી (અજ્ઞાતને નામે), હેનૈચાસૂચિ લા. ૧ (૫. ૪૬૮).]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(૪૨૮) પાશ્વંચંદ્ર ચરિત્ર સંગ્રહ કડી ૧૦૨ ર. સં. ૧૬૦૦ વૈ. શુ. ૮ શુક

આદિ - આદિ જિણુ રિસહ શ્રી વીર ચઉતીસમઉ,
લાવિ ભો લવિય જગદીસ ચઉહુઅ નમઉ,
હઉં પુણુ પ્રણમિય લણિસુ પાંદગ ચરી,
ગુરમુખિ સંભલ્યઉ સુણુઉ આદર કરી. ૧
લાખિયઉ ભગવદ્ અંગિ સત ખીજ એ,
પદમ ઉદેસિ ગુણુ ગહણુ તસુ કાજ એ,
સાહુગુણુ ગાવતાં દુરિય દુરિં ટલધ,
સાહુગુણુ ગાવતાં ચિત્તવંછિત ફલઈ. ૨

અંત - વડતપગરિજી ગુણુરયણુનિધાન. સાહુરયણુ પંડિત સુપ્રધાન.
પાશ્વંચંદ્ર નામે તસુ સીસ, તિણિ કીધો મનિ આણી જગીસ ૧૦૦
સૂત થકી કાંઈ અધિકો જીણુ, તેય ખમો જિનવાણી નૂણુ,
ખ ખ રસ ચંદ્ર (૧૬૦૦) વરસે ઉજલી, વઈસાખી આઠમિ
મનરલી. ૧૦૧

શુકનારિ એ પૂરો કર્યો, મહાત્મપીથર ભવજલ તર્યો,

તે મુનિવરનો સમરી નામ, ત્રિકરણ શુદ્ધ કરે પ્રણામ. ૧૦૨

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેનૈશાસુચિ ભા.૧ (પૃ.૩૯૮).]

(૪૨૯) આદીશ્વર સ્તવન વિજ્ઞાતિકા

તુમ્હિ પ્રસાદિ હુઓ પરમાણ્વંદ, કર જોડી પ્રણમે શ્રી પાસવંદ

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [લીંહસૂચી, હેનૈશાસુચિ ભા.૧

(પૃ.૧૪૬).]

(૪૩૦) વિધિ શાતક

આદિ - વંદિય વીર જિણિંદા, નમિય ગોચમ ગણધાર,

સમરિય સુહયુરૂપય પસાય, જે મુઝ આધાર,

જિનપ્રતિમા પૂજા વિશેષ, ખોલિર્યો વિચાર,

સુયુરૂપયને સંભલ્યો જિઓ તે ચિત અવધાર. ૧

અંત - લહી ઉસગ અવવાય, નરયુરૂ સંગતિ સંગતિ સરિસા ફલ લહે.

એ સુપ્રસન્ન જિણુવર રાય કરણા ભગતિષ, પાસવંદ મુની

ધમ કહે એ. ૯૯

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૩૧) વિધિવિચાર કડી ૧૫૨

આદિ - વીર જિણેસર પય પ્રણમેવિ, સમરવિ કવિજણુણી સુચદેવી,

પલણિસ વિધિહિ તણો વિચાર, સંભલિ ભવિયણુ લહે ભવપાર. ૧

અંત - ઇમ સંખેયેહિં વિધિહિ વિચાર, ગુરૂમુખે જોઈ આગમસાર,

ખોલ્યું અવિધિહિં થોડું બહુ, તે જિણુવાણી ખમિજ્યો સહ. ૧૫૨

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૩૨) નિશ્ચયવ્યવહાર [ગણિત ૨૪ જિન] સ્તો ૫૯ વીકાનેરમાં

આદિ - ચિકમનગરે પુરવર પ્રાસાદિ, જન ગુણુ ગાવે મધુરે સાદિ,

ચઉવીસ વટે જિણુવર ચઉવીસ, વંદિસુ પૂરિ સુમનહ જગીસ. ૧

અંત - ઇમ નિશ્ચે વ્યવહારે સુત અનુસારે એ દેખાડિ વાનગીય,

એ નિરતા કરીયે હિયડે ધરીયે છણિ વવહારે તાં લગીય,

જાં નાવે કેવલી થાય ન કેવલિ સમરથ પરમારથ લહિય,

જિનઆણા પાલો દુર્મતિ ટાલો પાસવંદ હરથે કહિય. ૫૯

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેનૈશાસુચિ ભા.૧ (પૃ.૪૦૫).]

(૪૩૩) વીતરાગ સ્તવન—કાલ કડી ૪૧

આદિ -

ગાથા

વિહિ જિણુ ભુવણુંમિ સયા, વિહિ પડિમા વંદણેણુ ભવ્વાણું,
વિહિ પુવ્વ પૂયણેણું, સમ્મત સુદ્ધ સમુદ્ધસઈ. ૧

*

ભાષા-જે રાગ દોસ સરસ વસિ વિચિત્ર, તે જાણે પ્રભુ સવિ
મુઝ ચરિત્ર.

અંત - ઈમ ત્રિજગનાયક સિદ્ધિદાયક તરણુતારણુ જિણુવરા,
ભવભીડભંજણુ મોહગંજણુ દુરિત તમભર દિણુચરા,
ગુણુ તુમ્હ પામી કેમ સામી પાસચંદ્રે ગાછએ,
ઇક આણુ વહીયે પાર લઇયે, મનહ વંછિય પાછયે. ૪૧

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૦૩).]

(૪૩૪) ગીતાર્થ પદાવખોધ દુલ કડી ૩૧

આદિ - વીર જિણેસર દુષ્ટ સંહંતર, નિરતો વરતે ધર્મ નિરંતર,
તેહ તણો વિછેદ પયંપે, આગમવયણુ થકી નવિ કંપે. ૧

અંત - ઈમ આગમવાણી ભવિયણુ જાણી, સંવેગી ગીયત્થ પયં,
સૂતારથ સાચો સંભસિ રાચો, જિણુધર્મિ જિમ લહો સુહં. ૩૧

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૩૫) જિનપ્રતિમા સ્થાપના રાસ ૪૨ કડી

આદિ - સાર વચન જિન ભાષીઉ, એ જામિલી નહી ખીજે કોઈ,
હિયે વિમાસી જોઈ દ્યો, સોવન પીતલ સમ કિમ હોઈ કે
શ્રુતનો પક્ષ મ મેહકજ્યો.

અંત - પાસચંદ્ર ઈમ વીનવે, જિનપ્રતિમા જિણુવરની બુદ્ધિ,
એકમના થઇ ધ્યાવતાં લહિજે મનવંછિત સિદ્ધિ. શ્રુ. ૪૩

(૧) પ.સં. ૯-૧૩, છેવટનાં ૩ પત્ર, લે. વ. ભાં. દા.૧૧ નં.૭૦.

(૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૩૬) ૩૪ અતિશય સ્તવ

આદિ - જિન ચઉવીસે અતિશય શ્રુતિ ભણ્યા,
ચઉથે અંગે ગુરુમુખિ મે મુશ્યા,

તે હિવે કહિશું હરખ હિય ધરી, સ્વામિ પામી જ્ય કેવલસિરિ. ૧

અંત - ઈમ આર અતિશય જનમ સાથઈ જવજીવિય તે રહે,
ઈગ્યાર અતિશય કર્મક્ષયથી, હુંતી ગીતારથ કહે,
ઉગણીસ સુરકૃત તીસ આરે, એહ સાધારણુ ભણ્યા.

સર્વ જિનને ભગતિ ભાવઈ પાસચંદ્રિઈ સંયુક્તા. ૫

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે. [લો'હસૂચી.]

(૪૩૭) [૫] વીસ વિહરમાન જિનસ્તુતિ

આદિ - સ્વામિ વંદુ વિહરમાન જિનવર સીમંધર.

અંત - પાલી રાજ મહુવવ ધરી, પામી કેવલનાણુ,

પાસચંદ્ર નિતુ પ્રહ સમે, પ્રણમુ સુખનો ડાણુ. ૮

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

[પ્રકાશિત : ૧. જિનશુભરતમાલા ભા.૧.]

(૪૩૮) શાંતિજિન સ્તવ

આદિ - જિનેંદ્ર શાંતિસ્વર પાય લાણુ, તુંમ કને સૂધો તત્ત્વ માણુ.

અંત -

કલસ.

ઇતિ સ્તુતો જગ જીવરા જીવનભાસ્કર,

અનંત સુદ્ધા સ્વામી તિ જિનશ્રિયે.

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને અંતે.

(૪૩૯) [શીલગુણુ સ્થાપન] રૂપકમાલા કડી ૩૦ ર.સં.૧૫૮૬ રાણકપુરમાં.

આદિ - આપિઈ આપ સંભાલિયે રે જીવડા વિચારિ,

આજ્ઞા જિનની પાલિયે, શિવસુખની દાતારિ

આતમા સાર સીખ સુણો.

અંત - રાણિગપુર રલિયામણો, આદીશ્વર જિનરાઉ,

પાસચંદ્ર ઈમ વીનવે પ્રભુ કરિ એહ પસાઉ. ૨૮ આ૦

હોજ્યો નારિનિરાસમય, પરમાનંદ ઉદ્ધાસ,

ભવિભવી મુઝ મનભમરને તુમ્હ પયકમલિ નિવાસ ૨૯ આ.

સંવત પનર જયાસીયે, કાધી રૂપકમાલ,

ઉત્તમ તે કંઈઈ ધરે, જસુ મને સીલ રસાલ. ૩૦ આ૦

(૧) ખરતરગચ્છે જિનચંદ્રસૂરિ રાજ્યે આવકા સંપૂરાઈ અંભાઈત

મધ્યે. પ.સં. ૯-૧૧, મો. સુરત પો. ૧૭. (૨) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ને

અંતે. [હેઝીસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૧૪૯, ૪૬૮).]

(૪૪૦) પાસચંદ્રને પૂછેલા બોલની સગાય

આદિ - દેવ ગુરૂ સંઘ કારણુ મુનિવર, ચક્રવર્તિ દલ ચૂરે,

અંત - ભણે પાસચંદ્ર તુમ્હે ચારિત્ર લેધને, પરિગ્રહથી મન ટાલો

અરિહંતવચને સાચ પડ્યો, સુધ્યો સંજમ પાલો રે.

મુનિવર હિંસા ધર્મ કાંઈ ભાખો. ૯

(૧) ભાં.છ. સને ૧૮૯૧-૫ નં. ૧૪૧૧. (૨) પ.સં. ૮-૧૧. લે.વ.ભં. ૬૧.૧૧ નં.૪૯. (૩) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૧ ને અંતે.

(૪૪૧) + એકાદશવચન દ્વાત્રિંશિકા અથવા ૧૧ બોલ સઝાય
આદિ - પ્રભુભીય સ્વામી વીર જિણુદ, જસુ દંસણ હુઈ પરમાણુદ
કહું સક્ષેપઈ બોલ ઈગ્યાર, વિગતિ સહિત લહિ ગુર આધાર. ૧
અંત - કલશ.

સેવા કરિયઈ ભવજલ તરિયઈ ધરિયઈ હિયડઈ ગુરવણુ.
પરમારથ ગ્રહિયઈ શિવસુખ લહીઈ રહિયઈ આદરિ જિનશરણુ.
ઈગ્યાર પદારથ ભાખ્યા સમરથ સાંભલિ ભવિયણુ સદ્વહિયે,
જે ધાઇ ઈકયિત પામઇ સમકિત શ્રી પાસચંદ્ર ઇણિ પરિ કહ્યે. ૩૨

(૧) ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા.૧, પૃ.૧૬. (૨) જુઓ નીચેની નોંધ. [હેજેશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૦૧).]

નોંધ : નં.૪૦૩થી ૪૪૧ સુધીની કૃતિઓ એક પુસ્તકમાં છે. લિ. સં. ૧૯૩૧ પોસ સુદિ ૨ મંદવાસરે. લિ. બ્રાહ્મણ સરીમાલી ગારવાડી. પ.સં. ૬૪-૧૨, ધો. ભં.

(૪૪૨) શત્રુજય સ્તોત્ર [અથવા સ્તવન] ૪૨ કડી

આદિ - ભલી ભાવના વિમલ ગિરિ ભેટવાની,
વસી ચિતિ કસવદિ જિમ હેમ-વાલી;
તિણિ ભેટટિઈ તીરથરાષ્ઠ ગાવડે,
મહાધોર સંસારનઉ તીર પાવડે. ૧

અંત - પુંડરીકગિરિ મંડનરાયા, કરઈ સેવ સુરતર વરરાયા,
શ્રી પાસચંદ્ર તુમહ ચરણે લાગઇ, બોધિબીજલાલ જિનમારગિ
લાગઇ. ૪૨

(૧) સંવત ૧૬૫૪ જેષ્ઠ સુદિ ૪ ભોમવાસરે લિપત ઋષિ હરજી ઋષિ દિનકર પંડનાથ. પ.સં. ૧૫, સંધ ભં. પાટણુ ઠા.૭૫ નં.૮૫. [હેજેશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૯).]

(૪૪૩) સપ્તદશ ભેદ પૂજા વિચાર સ્તવ ૨૯ કડી

આદિ - વિમલવર નાણિ જગિ ભાણુ જિણુવર તણી,
સેવ સવિ કરઈ મનરંગિ ત્રિભુવનધણી.
ભેટિયઈ ભવિયણુ ભયહરણુ હિવ તેહના,

ચરણ સુહકરણ જિમ જાઈ દુહ દેહના.

૧

અંત - બહુલિય વિવરણ અંથ વાધધ ધણઉ,
જણિજ્યો એહ વ્યવહાર ભૂ જડ તણઉ,
એણિ વવહારિ પ્રભુ મેલ સંભાવિયધ.

શ્રી પાસચંદ્રેણ ઇમ ભાવના ભાવિયધ.

૨૯

(૧) ઉપરની પ્રત. [હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૬, ૨૫૬).]

(૪૪૪) [+] કેસી પ્રદેશી પ્રખંધ [અથવા સઝાય] ગા. ૨૫

આદિ - પ્રણમઉં સિરિ જિણ પાસ આસપૂરણ જગતારક,

વામાઉરિ હંસ વર ઇંદ્રખાગહ નાયક

તાસુ તણઉ સંતાન હૂઅઉ ગરૂઅઉ ગુર કેસી,

પ્રતિબોધઉ જિણિ હેસિ સખસ રાજ પદકેસી,

તસુ સરપ સંખેપિ હિવ, કહિસ્યઉં ગુર આધારિ,

રાયપસેણી ભામિયઉ તે નિય ચિતિ વિચારિ.

૧

અંત - કેસી ગુરનઉ એહ અવદાત, મોટઉ મહીમંડલ વિખ્યાત,

ભણતાં ગુણતાં હુધ આણુંદ, કર જોડીય ભણધ શ્રી પાસચંદ્ર. ૨૫

(૧) પ.સં. ૭-૧૧, રા. એ. સો. ખી. ડી. ૧૨૦ નં.૧૮૭૯. (૨)

પ.સં. ૨-૧૧, હા. ભં. દા.૮૩ નં.૧૩૧. [લીંહસૂચી, હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧

(પૃ.૪૨૫, ૪૬૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. સઝાયસંગ્રહ ભા.૧, સંપા. સાગરચંદ્રજી.]

(૪૪૫) ૩૪ અતિશય સહિત મહાવીર સ્તવ ૨૫ કડી

આદિ - વીર જિણનાહ બહુભાવિ નમિયધ સદા.

અંત - ભવિયણ આરાધઉ શિવપદ સાધઉ

શ્રી પાસચંદ્રિ હરખિધ કહિય. ૨૫

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૭ને અંતે.

(૪૪૬) વીર સ્તવ ૩૧ કડી

આદિ - નમી સોહમ સ્વામિ જે ધમ્મ અત્થી

અંત - વીરસ્તવ દેસ્યું ચિત નિવેસ્યું પાસચંદ્ર મંગલકરણ. ૩૧

(૧) જુઓ કૃતિકમાંક ૪૪૭ને અંતે.

(૪૪૭) વીર લયસ્તવ ૨૧ કડી

આદિ - ભવિય લોય સિરિ સોહમ સામિ પાસે.

અંત - વીરસ્તવ દિસિઉ ચિત નિવેસિઉ શ્રી પાસચંદ્રિ મંગલકરણ.

(૧) ઉપરની ત્રણે કૃતિઓ એક પ્રતમાં, પ.સં.૭-૧૧, લે. ૫. ભં.

દા.૧૧ નં.૪૫.

(૪૪૮) + ૨૯ ભાવના ૩૧ કડી લ.સં.૧૬૦૧ પહેલાં

આદિ - અવિચલ પદ મન થિર કરી, જિહાં છદ સુખ અપાર,

પ્રતિભોધિસુ મન આપણુઠે, જિમ પામછ ભવપાર.

૧

અંત - એગુણત્રીસ ત્રીસી ભાવના, તેહનો સુદ્ધ વિચાર,

જે મન સુદ્ધઈ સમરિસ્યઈ, તે તરિસ્યઈ સંસાર.

૩૧

(૧) પ.સં. ૨-૧૧, હા. ભં. દા.૮૩ નં.૪૯. (૨) લ. સં. ૧૬૦૧

આસો વદિ ૧૨ સોમ. ૧ પત્ર, પ.સં. ૨-૧૫, મો. મો. પાટણ દા.૬ નં.

૩૦. (૩) સં. ૧૬૬૩ માગથર શુદ્ધિ ૯ થનો વા. મહો. વિમલહર્ષ ગણિ

જસવિજયેનાલેખિ સાધ્વી સ્મરશ્રી પદનાથ. પ.સં. ૨-૧૦, હા.ભં. દા.૪૮.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(૪૪૯) + સંક્ષેપ આરાધના ૨૨ કડી

આદિ - પરમ પુરુષપય પ્રણમીએ

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(૪૫૦) + આદિજિન વિનતિ ૫૫ કડી

સકલ આદિ જિણુંદ જુહારીયે, વિકટ સંકટ કોડિ વિહારીયે,

તુમ્હ પ્રસાદ હુએ પરમાણુંદ, કર જેડી પ્રણમે પાશ્વંચંદ્ર સૂરિંદ.

(પછી એક વસ્તુ છે.)

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(૪૫૧) + સંવેગ ખત્રીશી ૨૩ કડી

આદિ - જેઠ વિમાસી જીવડા

[મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(૪૫૨ ક) શ્રાવકવિધિ સમ્યક્ત્વ સ્વાધ્યાય ૧૯ કડી લ.સં.૧૬૦૫ પહેલાં

આદિ - ચીર જિણેસર પ્રણમઉ પાય, વંદિય ગ્રાંયમ ગણુહરાય,

સમશ્ચ સામણિ સારદદેવિ, શ્રાવકવિધિ પભણું સંખેવિ

અંત - શ્રાવકનંદ એ સમકિત સાર, મુગતિ તણાં જીવાઈ ખાર

એકમના જે સમકિત ધરછ, મુગતિવધૂ જ નિશ્ચઈ વરછ. ૨૯

(૧) સં. ૧૬૦૧ આસો વદિ ૧૨ સોમ. પ.સં. ૨-૧૫, તેમાં ૧

પત્ર, મો. મો. પાટણ દા.૬ નં.૩૦.

(૪૫૨ ખ) + [ચતુર્વિંશતિ જિન પંચ] કલ્યાણુક રેત. ૪૯ કડી

આદિ - પહિલું પ્રયુમિય જિણુ ચઉવીસ, સમરં કલ્યાણુકના દીસ,

ચવણુ જન્મ નઈ દીક્ષા નાણુ, પંચમ કલ્યાણુક નિર્વાણુ. ૧

અંત - ઈય મંગલકારણુ દુખનિવારણુ તારણુ શરણુ ભવીય,

કલ્યાણુક સાધઈ જિન આરાધઈ તેહં સુખસંપતિ અભિનવીય. ૪૯

(૧) પ.સં. ૪-૯, હા. ભં. દા.૮૩ નં.૧૧૦. [હેનૈઘાસૂચિ ભા.૧

(પૃ. ૨૮૫).]

(૪૫૩ ક) સંવર કુલક ૨૭ કડી

આદિ - વંદિય વીર જિણેસર રાવા, ગોચમ ગણુહર પણુમિય પાવા,

ધર્મતત્ત્વ નિસુણુઉ મનરંગિષ, બોલિસુ આણુ બિલટ અંગિષ. ૧

અંત - હમ શ્રી ઠાણુંગઈ ભગવઈ અંગઈ સંવર પંચય જિનિ કહિય,

આશ્રવ સવિ છંડી કુમત વિખંડી પાલઈ જે જિનમત લહિય.

તે દુર્ગતિ વામઈ શિવપુરિ પામઈ કર્મલય આઠઈ કરિય,

હમ જાણુઈ ભવિયા નિર્મલ રલિયા સંવરિ ધર્મ કરઉ સહિય. ૨૭

(૧) પ.સં. ૨-૧૧, લે. વ. ભં. દા.૪ નં.૨૪.

(૪૫૩ ખ) + ગૌતમસ્વામી લઘુ રાસ ૧૨ કડી

[લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણુસંગ્રહ.

(૪૫૩ ગ) + શ્રમણુ મનોરથમાલા ૪૧ કડી

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃસ્મરણીય પ્રકરણુસંગ્રહ.

(૪૫૪) આચારાંગ આલા૦

(૧) પ.સં. ૧૧૭, ખેડ સંધ ભં. દા.૧ નં.૨૧. (૨) યશોવૃદ્ધિ. પો. નં. ૩૦. (૩) હા. ભં. દા.૧. (૪) પ.સં. ૮૮, ગુ. નં. ૧૦૩૧. (૫) પ.સં. ૭૮, ચં. ભં. (૬) પ્રથમ શ્રુતસ્કંધ પર-જૂની પ્રત, પ.સં. ૭૬, લીં. ભં. દા.૧૬ નં.૪૭. (૭) સં. ૧૬૩૮ ન્યે. વદિ ૭ સોમ. અં. ૮૦૦, પ.સં. ૬૯, ગોડીજી. નં. ૫૩૮. [ડિકેટલોગભાઈ યો.૧૭ ભા.૧, મુપુગૂહ-સૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈઘાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૭૭, ૪૭૭).]

(૪૫૫) દશ્યૈકાલિક સૂત્ર આલા૦

(૧) અં. ૧૦૦૦, પ.સં. ૩૩, જેસ. ભં. [મુપુગૂહસૂચી.]

(૪૫૬) ઔપપાતિક સૂત્ર આલા૦

(૧) પ.સં. ૫૪, લીં. ભં. દા.૧૮ નં.૩૧. (૨) લ. સં. ૧૮૨૮

અં. ૩૮૭૩, પ.સં. ૧૩૬, લીં. ભં. દા.૧૮ નં.૩૬. (૩) પ.સં. ૧૨૯, લીં. ભં. દા.૪૧ નં.૧૧. (૪) અં. ૩૭૫૮, કોઝાય. (૫) પ.સં. ૧૨૫, કચ્છી દ. ઓ. ભં. [લીંહસૂત્રી, હેજૈશાસૂત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૬૧૧).]

(૪૫૭) સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર બાલાં

(૧) દિ. શ્રુતસ્કંધ પર લ. સં. ૧૬૪૭, પ.સં. ૮૫, લીં. ભં. દા.૩૭ નં. ૯૩. (૨) પ.સં. ૧૦૦, હા. ભં. દા.૫ નં.૩. (૩) પ.સં. ૧૫૮, અં. ૨૧૦૦, લ. સં. ૧૬૬૭, હા. ભં. દા.૫ નં.૪. (૪) પ.સં. ૫૯, હા. ભં. દા.૫ નં. ૧૨. (૫) અતે પ્રથમ શ્રુતસ્કંધ પર-પ.સં.૫૧; અં. ૪૫૦૦. હા.ભં. દા.૪૦ નં.૩. (૬) આખું, અં. ૩૯૦૦, પ.સં. ૮૭, ખં.સં. [કેટલોગચુરા, લીંહસૂત્રી, હેજૈશાસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૨૦૨).]

(૪૫૮) સાધુપ્રતિકમણ સૂત્ર બાલાં

(૧) બહુ સારી પ્રત, પ.સં. ૧૩, અં. ૩૦૫, હા.ભં. દા.૪૫ નં. ૮.

(૪૫૯) રાયપસેણી સૂત્ર બાલાં

(૧) અં. ૫૦૦૦, પ.સં. ૧૨૮, કચ્છી દ. ઓ. ભં.

(૪૬૦) નવતત્ત્વ બાલાં

(૧) અં. ૨૫૦, પ.સં. ૧૦, સેં. લા. નં. ૪૭૯૧. [આલિસ્ટઓષ્ઠ ભા. ૨, હેજૈશાસૂત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૪૭૩).]

(૪૬૧) પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્ર બાલાં

(૧) લ.સં. ૧૯૦૩, પ.સં. ૧૦૮, અં. ૭૪૦૦, વિ. દા. જાણી નં. ૮૮. (૨) પ.સં. ૨૪૭, ચં. ભં.

(૪૬૨) ભાષાના ૪૨ ભેદનો બાલાં

(૧) પ.સં. ૬, લીં. ભં. દા.૩૬ નં. ૧૦૫.

(૪૬૩) જંબુચરિત્ર બાલાં

(૧) લ. સં. ૧૮૪૫, પ.સં. ૬૩, લીં. ભં. દા.૩૬ નં. ૧૪.

(૪૬૪) તાંદુલ વેયાલીય પયત્રા બાલાં

(૧) અં. ૧૨૦૦, કોઝાય. (૨) પ.સં. ૪૫, લીં.ભં. દા.૧૨. [ડિકેટ-લોગભાષ વો. ૧૭ ભા. ૧, મુપુગૂહસૂત્રી, હેજૈશાસૂત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૬).]

(૪૬૫) ચતુશરણ પ્રકીર્ણક બાલાં ૨. સં. ૧૫૯૭ ફા. શુ. ૧૩ રવિ

આદિ - વર્ધમાનં જિનં નત્વા વર્ધમાનગુણાલયં

સ્મૃત્વા શ્રી સદ્ગુરોર્નામ વાંચિતાર્થપ્રદાયકં

પ્રકીર્ણકે પ્રધાનાર્થે ચતુશરણનામનિ

બાલાવબોધોપકારાય લિખ્યતે વાર્તિકં મયા ૨

એ શ્રી ચતુસરણાધ્યયન પરમપદ પ્રાપ્તિનઉ બીજ ૩૫ છઠ.

અનંત - ઇતિ શ્રી ચતુસરણ પ્રકીર્ણક બાલાવબોધઃ સંપૂર્ણઃ

મુનિ નંદેષુ ચંદ્રાબ્દે વ્યતીતે વિક્રમાક્ષતઃ

મુનાસિ ક્ષણ્યુને માસિ ત્રયોદશ્યાં રવેદિને ૧

પવિત્રે મૂલ નક્ષત્રે ચતુસરણવાર્તિકં

ગુરુ શ્રી સાધુરત્નાનાં માધુરત્રાત્રયાયિતાં ૨

શિષ્યેણ પાર્શ્વચંદ્રેણ વિહિતં હિતહેતવે

શબ્દશ્ચાન્નભાષિતાં સાધ્વાદાદરાત્ ૩

વાચ્યમાનમિદં નંદાદ્ યાવતીર્થં જિનેશિતુઃ

શ્રીમતો વર્ધમાનસ્ય વર્ધમાનસ્યઃ સદ્ગુણૈઃ ચતુર્ભિઃ કુલકં ૪

(૧) પ.સં.૨૨-૧૩, પ્રાચીન પ્રતિ, જશ.સં. (૨) અં.૮૦૦, ક્રોડાય.

(૪૬૬) ચર્યાઓ (૧ પ્રતિમા ૨ સામાચારી ૩ પાખી-ઉપર)

(૧) પ.સં.૩, લી.ભં. દા.૩૬ નં.૧૦૫. [મુપુગૃહસૂચી.]

(૪૬૭) લોકા સાથે ૧૨૨ બોલની ચર્યા

(૧) પ.સં.૪, લી.ભં. દા.૩૬ નં.૧૦૫. [મુપુગૃહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૩૯-૪૮ તથા ૧૬૩, ભા.૩ પૃ.૫૮૬-૯૫,

૬૨૧ તથા ૧૫૮૭-૮૯. 'આરાધના રાસ' ભૂલથી વિજયગણિને નામે મુકા-
યેલ તે પછીથી રદ કરેલ છે અને 'આરાધના નાની' તે પાર્શ્વચંદ્રશિષ્ય
સમરચંદ્રની કૃતિ હોવાથી અહીંથી રદ કરેલ છે. 'વસ્તુપાળ તેજપાળ
રાસ'નો ર.સં.૧૫૯૭ પહેલાં દર્શાવેલો તે પછીથી છોડી દીધેલો છે. એ
રચનાસંવત માટે કશો આધાર જણાતો નથી.]

૨૨૫. પાર્શ્વચંદ્રસૂરિશિષ્ય

(૪૬૮) સતરી કર્મગ્રંથ બાલા૦

આદિ - ગણહરપાય નમેયં, સમરી ગુરુ પાસચંદ્ર સૂરિદં

સતરિકર્મવિચારં, કહિયં રિષિ કુંભસુયસારં. ૧

એ સતરી કર્મ ગ્રંથ ગંભીરાર્થે છઠ. હું ટપામાત્ર વિચાર કહિસું
ગીતારથ વિચારી ગદ્ય સુદ્ધ કરિજ્યો.

(૧) પ.સં.૧૬, અનંત ભં. નં.૨. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૩૪૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૯૦.]

૨૨૬. અઉહથ (ચોથો) (સાંડેરાગચ્છ યશોભદ્રસૂરિ-શીલસૂરિ
-શાંતિસૂરિ-ઈશ્વરસૂરિ-ધર્મસાગરશિ૦)

(૪૬૯) આરામનંદન ચોપાઈ ૨ સં. ૧૫૮૭

આદિ -

દૂહા

સરસતિ સામિણિ પય નમી, આરાહિસ ઇક ચિત,
સા તૂઠી દેસિઇ સદા, સુધુદિ સુમતિ શુભ ચિત. ૧
પ્રથમ તિથંકર આદિ જિણ, નાભિરાય મહાર,
માતા મદ્દેવી ભણુઈ, સીયલ સદા સિંગાર. ૨
ગછ સાંડેરા મંડણુઈ, શ્રી જસોભાદ્ર સુરેંદ,
જસ પયપંકઠય સેવતાં, ભવિક લઈ આણુંદ. ૩
જંખૂદીપ મઝારિ વર, ભરતએત્ર સુવિચાર,
લિખમીપુર નામઈ નગર, ઈંદ્રલોક અવતાર. ૪

અંત - જપસિઇ જે નવકાર, તે લહસિઇ ભવપાર,
ઇહ રતિ સુખ ઘણું એ, પરત નહીં મણું એ. ૩૮૬
નંદન કેતકિ કાલઇ, સમકિતપત ઉજ્યાલિ,
પરભવ સંચરઇ એ, દેવ રમણ વર્ધાઇ એ. ૮૭
ગછ સાંડેરાલિધાન, પુહવિ પ્રગટ પ્રમાણ,
યશોભદ્રસૂરિ ગુરુ એ, જાણુઇ સુરનરુ એ. ૩૮૯
જિણિ આણિઉં પ્રાસાદ કરી, કપાલી વાદ નંડુલાઈ પુરી એ,
સુરનર અણુસરી એ. ૩૯૦
શીલસૂરિ તસ પાટિ, સોહઇ મુનિવર થાટ,
તસુ અનુકમિ ગુરુ એ, સંઘ આણુંદકરુ એ. ૩૯૧
સમકિત સૂરિ સૂરીસ, અંગિ ધરઈ સજગીસ,
તસુ અનુકમિ જૂઅઉ એ, શાંતિસૂરિ હૂઅઉ એ. ૩૯૨
વિદ્યા ચઉદ નિધાન, સરસતિ તણુઇ પ્રમાણિ,
ઇસરસૂરિ તણુઈ એ, જસ જંપઇ ઘણુઈ એ. ૩૯૩
તાસ સીસ ઉવજાયા, નામઈ તવનિધ થાઇ,
ધર્મસાગર તણુઇ એ, કવિયણુ ઇમ ભણુઇ એ. ૩૯૪
આણી આણુંદપૂરિ, દુખઘહ કરિ દૂર,
હરપ ધરી ઘણુઇ એ, અઉહથ ઇમ ભણુઇ એ. ૩૯૫
સંવત પન્નર પ્રમાણિ, સત્યાસીયઇ ઇમ જાણી,

કીધઉ એ ચરીય, મહીવલિ વિસ્તરી એ.

૩૯૬

(૧) સં.૧૬૬૦ સુદિ ૭ રવુ લઠ લિખક હિવજી: શ્રી.પ.સં.૨૧-

૧૧, ૧૦ રાઠ

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૭૮-૭૯.]

૨૨૭. નંદિવર્ધનસૂરિ (રાજગરહ)

(૪૭૦) યાદવરાસ ર.સં.૧૫૮૮

(૧) પ.સં.૨, પ્રતિ ૧૭મી સદીની, જિ.આ. પો.૮૪ નં.૨૧૮૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૫૭૯.]

૨૨૮. બુધરાજ (કચરાય)

(૪૭૧) મદનરાસ અથવા મદનચુદ ર.સં.૧૫૮૯ આસો શુદ્ધ ૧ શનિ.

આ કૃતિ હિંદી છે. [ઉદ્કૃત ભાગમાં એવું ખાસ જણાતું નથી.]

આદિ - જો સવ્વક વિમાણ હૃતિ ચવિઉ તિયનાણુ વિતાંતરે,

ઉવન્નો મરૂદેવી ઊરિક રચણો, ખચાગ કુલમંડણો.

ભુત ભોવ સિરજજ દેસિ વિઉલ', પલિ પવજજ પુણો,

સંપત્તો નિયવાણિ દેવ રિસહો, કાઉણુ સો મંગલ'. (શાદ્દલ) ૧

જિણુ અરહ વાગવાણી, પણમઉં સુહમતિ દેહિ જય જનની,

વન્નેસુ મયણુ-ગુજળ', કિઉં કિઉં જિત્તઇ શ્રીય રિસહેસ. ૨

વસ્તુ

મરુ રિસહ (૨) જિણુવર પદમ તિત્થયર,

જિણુધમ્મહ ઉદ્દરણુ જુગમ ધમ્મધ સવ્વે નિવારણુ.

નાભિરાયહ કુલતિલય સવ્વન્તિ સંસારતારણુ,

જો સુરદંદિહિ વંદિયઉ, સદાયરણુ નિસુ ધારિ;

કિઉં કિઉં રતિપતિ જિત્તિયઉ, તે ગુણુ કડઉં વિથારિ. ૩

વસ્તુ

સુણઉ ભવિયણુ (૨) એહ પરમજ,

તજિ ચિતા પરકથા એક ધ્યાનિ હોઇ કન્ન દીજજઇ.

મનુ ચિકસઇ કમલ જિઉં, હુઇ સમાદિ ઇહુ અમિય પિજજઇ,

પરચઇજિહે ચિતિ એહુ રસુ, ધાલઇ કસમલ ખોઇ,

પુતરપિ તિણહ સંસાર મહિ, જમ્મણુ મરણુ ન હોઇ. ૪

(વસ્તુ, દોહડા, રકુ, મડિલ, દોહડા, ગાથા, દોહડા, મડિલ, દોહડા,

રકુ, દોહડા, મહિલિ, દોહડા, રકુ, દોહડા, મડિલ, દોહડા, રકુ, દોહડા,

રદ્ધ, દોહડા, ગાથા, ગીતકા જાંદ, રદ્ધ, રંગિકા જાંદ, રદ્ધ, દોહડા, રદ્ધ, દોહડા, ગાથા, રદ્ધ, દોહડા, રદ્ધ, કવિત્વ, ગાથા, રદ્ધ, (ખાસ જાંદમાં) રાસા-જાંદ, સંકરાજાંદ, પંથડીજાંદ, ચપ્પજાંદ, રોડાજાંદ.)

અંત -

૫૨૫૬.

જિહ્વાં ન જરાન ન મરણુ જતિ પુણ્ય વ્યાહિ વેયણુ,
જહાં ન દેહન ન નેહ જ્યોતિ પુણ્ય તહક ચેયણુ.
જિહ્વ ઠપ્પ સુખ અતંત ન્યાન દંસણુ અવલોવહિ,
કાલ વિણ્યાસઘ સયત સિદ્ધ પુણિ કાલહિ ખોવમહિ.
જિસુ વન્ન ન ગંધ ન રસ કરસુ. સગદભેદ ન કિહી લહિહિ,
બુધરાજ કહમ શ્રી રિસહ જિણુ, સુધિર હોમ તમ ઠપ રહિહિ.

૨૬.

રાય વિક્રમન તણુઉ સંવત, નિવ્યાસીયઈ પનરસઘ,
સિરદ રૂતિ આસૂય વખાણુઉ.
તિથિ સુકલ પડિવા પખુ, સનિશ્ચર વારિ,
કરણુ નખિત જાણુઉ.

તિદુ દિન મલ્હિ પ સંપડિહિ, મદનુ જનજ સુવિસેસ,

કરત પઠંતાં સુણત નર, જયઉ સામિ રિસહેસ.

૧૫૯

(૧) ઇતિ મદન જુજ્જ સં.૧૬૪૩ કા.શુ.૧૫ ૬૦ (ખીખ હસ્તા-ક્ષરમાં આર્યા મંગાઇ આર્યા બાલ્લી. વળી પાછળ સા. ગ્રેમજી ઉધવાણીઈ પુસ્તક ભંડાર કર્યો.) પ.સં.૧૬-૧૨, રો.એ.સો. ખી.ડી.૨૦૯ વે.નં.૧૯૪૨.
(૨) સં.૧૬૯૪ મા.શુ.૧૫ સિ. શુણકીર્તિ. પ.સં.૬, જયં નં.૧૧૫૮.
(૩) સં.૧૬૭૯ વાં સુખનિધાન શિ. સકલકીર્તિ સિંહ શુણસેન પડનાર્થ. પ.સં.૬, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૨૦૮. (આ છેલ્લી બે પ્રતની નોંધ કરનાર કવિનું નામ 'કચરાય' આપે છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૭૯-૮૧.]

૨૨૬. હેમકાંતિ (સુમતિસાગરસૂરિશિ.)

(૪૭૨) શ્રાવકવિધિ ચોપાઈ ગા.૮૪ ર.સં.૧૫૮૯ ભા.૮ રવિ

આદિ - સકલકલા શુણ જિણુવર જાંણુ, તેડ તણી તહમે માંનુ આણુ

અંગ ઉપાંગ નિચુકિતઈ જોમ, સારયયન જિણુવરના હોમ. ૧

અંત - હું અલ્પશ્રુત કવિય ન જાણુઉં, અચ્છૂપ મિથાદુક્કડ આણુઉં

વિધિપક્ષિ બહુ શ્રુત સોધીઇ એ,

૮૨

સંવત પત્ર નવ અસીઠ ભાદ્રવ આઠમિ આદિત્યાર
સમતિસાગરસૂરિ ઉપદેસીઉં એ.

૮૩

હેમકાંતિ હરષદ આરાહુ, સામી વીર જિજ્ઞેસર ધ્યાઉ
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો.

૮૪

(૧) સં.૧૬૧૫ આ.શુ.૪ શનો શ્રીમાલજ્ઞાતીય પં વીરપાલ ભાર્યા
ધરમાઈ પુત્રી કુલવંતી સુઆવિકા બાઈ લાલાં ભણુનાથ". પ.સં.૬-૧૦,
મુનિ મુખસાગર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૬૪.]

૨૩૦. અજ્ઞાત

(૪૭૩) અનાથી ઋષિ ચોપાઈ ૬૩ કડી લ.સં.૧૫૮૯ પહેલાં

આદિ - સિદ્ધ સવેનઈ કરં પ્રણામ, જેહે પુણુ પ્રામિઉં ઉત્તમ કામ,
સાધુ સવેનઈ નમું કર જોડિ, ભવ ભમિવા જિજ્ઞિ ભાંજી ખોડિ. ૧
અલીઅ વચણુ ખોલાઈ જેહ, મિછાદુક્કડ હોજ્યો તેહ,
અર્થ ધર્મગતિ તત્તવ વિસાલ, ભણુતાં સુણુતાં અતિહિ રસાલ. ૨

અંત - રોમરાઈ સવે ભસસદ, કરઈ પ્રદક્ષિણુ રાગ તિસિદ,
વંદણુ કીધઈં શુદ્ધ પ્રણામ, તવ રાગ પહૂતઉ નિજ કામ. ૬૨
ઉત્તર ગુણે કરી સંજુત, ગુપતિઈ ગુપતઉ દંડ વિરત,
પંખીની પરિ હલૂઉ થઈ, મોહ વિગત તે વિચિ રય મહી. ૬૩

(૧) પ.સં.૫-૧૦, પ્રાચીન પ્રત, મો.મો.પાટણુ દા.૭ નં. ૨૩. (૨)
સં.૧૫૬૫ વર્ષે. પ. સં. ૨૧-૧૦, પ. ક. ૧૭થી ૨૧, મો. મો. પાટણુ દા.૫
નં. ૬૫. (૩) સંવત ૧૫૮૯ શાકે ૧૪૪૬ શુકલ પક્ષે રાકા તિથી માર્ત્ત-
કાંકિત વાસરે સિં પં. હર્ષસોમગણિ ગણેશ લાભઈંસશિ. મહીપાલેણુ
સિં શ્રાં કસ્તૂરાં પદનાથ". પ.સં.૮-૭, સંધ ભં. દા.૬૩ નં.૩૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૦૨.]

૨૩૧ ક. ગુણુનિધાનસૂરિશિષ્ય (અંચલ-વિધિગચ્છ)

(૪૭૪) આદિનાથ દેવ રાસ અથવા ધવલ ૨.સં. ૧૫૯૦ કા.શુ.૯ ગુરુ
આદિ - પ્રણમિસુ પહેલું અકેશ્વરી માત, શ્રી જિનશાસન સ્વામિની એ,
થાપતી વિધપખિ અતિહિ ઉદાર, સાર કરઈ સેવક તણી એ.
ધ્યાવસૂં જિન ચુનીસ જે સાર, આદિ આદીશ્વર ગાઈસૂં એ,
માય મરૂદેવીઅ તણુ મદ્દાર, નાભિરાયા કુલ મંડણુ એ. ૧

અંત - ધિત ધિત મઝજી વીધિના નરભવ મઝ એહ,

ધિન લાધુ એહ ધર્મ ધિન તુઝ સેવક તેહ.
 વિધપક્ષિ ગજનાયક શ્રી ભાવસાગરસૂરિ,
 તસ પાટિ ઉદયકર સોહક અહુશુભ પૂરિ. ૧૨૦
 સૂરદ શિરોમણિ શ્રી શુભનિધાન સૂરીદ,
 તસ પય પરસાદિધ ગાયુ ધવલ જિણુંદ.
 સંવત ૫૧૨ નિજીય એ કાતી માસિ,
 અબૂઆલી ગાયુ શ્રી જિન જગદાધાર,
 જે પદમ ગણુછ તે પાંમછ શિવ સુખસાર. ૧૨૧
 ધય પદમ જિણુવર સકલ સુખકર જગત દીપક જયકરો,
 શ્રી નાભિનંદન વિશ્વવંદન પાપતિમર સુદિનકરો.
 શુદેવ સાંનિધિ હો નવનિધિ પુણ્યથી આનંદકરો,
 સેવક કહમ તે વંછિત પાછ જે ગામ્યે જગગરો. ૧૨૨

(૧) પ.સં.૬-૧૩, સંઘ ભં. પાલણપુર દા.૪૬ નં.૧૭.

(૪૭૫) આર્દ્રકુમાર વિવાહલો ગા. ૪૬

(૧) પ.સં.૩, પ્રતિ ૧૯મી સદીની, જિ. આ. પો.૮૦ નં.૧૯૮૮.

(૪૭૬) નેમિનાથના ચંદ્રાવળા ૨૬ કડી

આદિ - દોષ કર જોડી વીનતું રે સ્વામી શ્રી જિનરાયો,
 નેમિકુમર શુભ ગામવા રે હીયડિ હર્ષ ન માયો.
 હીયડિ હર્ષ ન માછ રે સાંમી નેમિ જિણેસ શિવગમગાંમી,
 ભાગ્યજોગિ તુમક સેવા પામી, તુ પ્રણમૂં હું નિજ સિર નાંમી.
 જી યાદવ રાજ રે જિલટ આણી અંગિ જિનશુભ ગામછ રે,
 ચક્રપતિ નમવા પાય અહિનિશિ ધ્યામછ રે—દ્રુપદ ૧

અંત - સંયમ પાલી રાયમછ રે શિવપુર આગલિ ધાયો,
 ખહ જણ તારી જિણુવર રે પૂઠિં શિવપુરિ જ્ઞયો.
 પૂઠિં જિનની સાર કરેયો સેવક જનનઈ સાધિઈ લેયો,
 કહમ સેવક સ્વામી અવધાર, દયા કરી સેવકનિઈ તારો. જી. ૨૬

(૧) પ.સં. ૩-૧૧, જશં સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૮૧-૮૫. ત્યાં આ કવિને નામે નોંધાયેલ
 ‘ઋષભદેવ વિવાહલુ ધવલ બંધ’ વસ્તુતઃ શ્રીવંતની અને ‘સીમંધર સ્વામી
 શોભાતરંગ’ વસ્તુતઃ તેજપાલની કૃતિઓ છે. ‘સેવક’ કર્તાનામ ગણ્યું હતું
 તે પણ બરાબર નથી અને તેથી ‘આર્દ્રકુમાર વિવાહલો’ અને ‘નેમિનાથના

ચંદ્રાવળા' પણ આ જ કવિની કૃતિ હોવાનું નિશ્ચિતપણે કહેવાય નહીં.]

૨૩૧ ખ. શ્રીવંત (કડવાગચ્છ)

(૪૭૭) ઋષભદેવ વિવાહલુ ધવલ બંધ ૪૪ હાલ લ. સં. ૧૫૬૦
માહ વ. ૧૧ પહેલાં

આદિ -

હાલ વીવાહલુ.

શાસનદેવીય પાય પણમેરીય, મઝ મનિ એહ જિમાહલુ એ,
માત સરસતિ તણુછ સુપસાહિલછ, ગાઘચૂં રિપભ વિવાહલુ એ.
તેર ભવંતરિ મૂલ ચરિત્ર, પ્રવર ભાવઈ ભવીય સાંભલુ એ,
ધણ કણ કંચણ રાજ રાણિમ, સદ્ધિ પરભવિ જિમ મલો એ. ૧
(પા.૦) ધણ કણ કંચણ રાજ રાણિમ સિંહ, અપર ભવિ ધણ ભવિ
જિમ મલો એ.

અંત -

હાલ ઘોડીની (રાગ ગોડી)

ધમ શ્રી રીસહેસર ગાયઉ પુણ્ય પવિત્ર,
એહ તેર ભવંતર કેહ મૂલ ચરિત્ર,
હવછ દોષ કર જોડી કર વીનતી આજ,
તૂં નિસુણ ઋષભ કૃપા-ગર સ્વામી શ્રી જિનરાજ.
તુઝ તવન કરીનછ નવિ માગૂં રાજઋદ્ધિ,
નવિ માગૂં સુરસુખ વલી ન માગૂં સિદ્ધિ.
હું એતલૂં માયું કૃપા કરી દીઉ મુજ,
ભવિભવિ વલી ગાઉં ગુણ ગુરૂઆ હું તુઝ.
એહ ધવલ કરતાં આણુ વિરાધી જેહ,
મુઝ મિઠામિ દુક્કડ તિહાંકણિ નહી સદેહ.
ભલછ નરભવ લાધઉ ભલછ લાધઉ જિનવર્મ,
તુઝ પાય સેવંતાં ત્રુટછ સઘલાં કર્મ.
(કલશ) ધમ શ્રી નાભિનંદન દુરિતખંડણુ જગત્રમંડણુ જિનવરો.
ધમ ગુરૂ તણુછ સુપસાહિ પામી ગાઘયા જગહિતકરો,
એહ ધવલ ગાઈ જિન આરાહછ જેહ નરનારી સદા.
તે મુગતિ જાછ સુખીય થાછ બોલછ સેવક ધમ સદા. ૧૩૧

[પા.૦ બોલઈ શ્રીવંત સંપદા]

(૧) સં. ૧૫૬૦ મહા વ. ૧૧ માન વાસરે શ્રી શ્રી ચાતાય. પ.સં.
૧૯-૨૪, ૩. ભં. દા. ૭૧ નં. ૧૧૪. (૨) તે જ દાખડામાં નં. ૧૪૭. (૩)

૪૪ દાલ નાજોદ્રગછે પૂજ્ય ગુણવર્દનસૂરિશિં વાં ૭૬મીયંદ્ર ચેલા
નાકર સુતેન લં મંગલપુરે સાહ સિણીયા પુત્ર કર્મસી કૂરપાલ પઠનાર્થ'.
સં. ૧૫૯૭ આસો વદિ ૨ શનૌ લં ચોપડો, વિં નેં ભં. નં. ૩૨૬૧.
(૪) આવિકા જીવિણિ પઠનાર્થ'. સં. ૧૫૯૮ ચૈ. શુ. ૧૪ સાં જાઉઆ
પુત્ર સા. જીવકેન સિખાપિત. પ.સં. ૨૦-૯ તિલકં ભં. પો. ૭. (૫)
સં. ૧૫૯૦ કા. વ. ૮ શનૌ પં. અમરહંસગણિશિં ઉદયસહજગણિના
લિ. જૈનાનંદ. (૬) સં. ૧૬૧૫ જહસપતિવારે પૂજ્યારાધ્ય સંધમંડનગણિ-
શિં સોભાગ્યમંડનગણિ લિં જલુતરા વાસ્તવ્યઃ ચેહરા વીરમ ભાર્યા
ગોગી પુ. શ્રાં વીરાં ભણુનાર્થ'. પ.સં. ૧૦, પ્ર. કા. ભં. નં. ૧૫૬ (અથવા
હં. ભં. નં. ૫૪). (૭) મહાનગરે પં. લાવણ્યકીર્તિગણિ આવિકા પુણ્ય-
પ્રભાવિકા દેવકી પઠનાર્થ'. પ.સં. ૧૭, પ્ર. કા. ભં. નં. ૧૭૭. (૮) પ.ક.
૮૧થી ૯૪ પં. ૧૭, લખ્યા સં. ૧૬૦૫ આસપાસ, પ્ર. કા. ભં. (૯) સં.
૧૬૩૩ ભા. શુ. ૧૫ શુક રયવેંડી નગરે અંચલં ધર્મમૂર્તિસૂરિ રાજ્યે
ઉ. પુણ્યલબ્ધિશિં ઉ. અનુલબ્ધિશિ. સાધ્વી કરમાઇ પઠનાર્થ' એમરાજ
લિ. પ.સં. ૧૧, ભુવનં પો. ૨૭. (૧૦) પ.સં. ૧૧, પ્રત ૧૭મી સહીની,
રામ. ભં. પો. ૭. (૧૧) ઇતિ ઋષભદેવ તેર ભવ સ્તવન. ગા. ૧૪૫ સં.
૧૭૬૧ મા. સુ. ૧૫ સુરતમાં વિનયસુંદર લિ. આવિકા વીરબાઇ પઠનાર્થ'.
પ.સં. ૧૪, અભય. પો. ૧૩. (૧૨) પ.સં. ૧૩, અભય. પો. ૧૭. (૧૩)
સં. ૧૭૧૫ દ્વિ. આશ્વિન વદ ૫ લ. પત્તન નગરે વાસ્તવ્ય. પ.સં. ૧૩-
૧૧, તેમાં આદિનાં ૧૧ પત્ર નથી, જશ. સં. (૧૪) પ.સં. ૧૪-૧૧,
સંધ ભં. પાટણ દા. ૬૩ નં. ૩૪. (૧૫) સં. ૧૭૮૪ આષાઢ વ. ૯ ભં
જિનસુખસૂરિશિ. પં. ચેલજી લિ. આવિકા અનૂપાં વાચનાય. પ.સં. ૧૨,
અભય. નં. ૩૦૪૩. (૧૬) આવિકા પહાપી પઠનાર્થ'. પ.સં. ૧૪, અભય. નં.
૩૩૯૨. (૧૭) પ.સં. ૧૦-૧૫, શુ. નં. ૧૩-૨૮. [ડિકેટલોગભાઇ વો. ૧૯
ભા. ૨ ('સેવક'ને નામે પણ), મુપ્પગૂહસૂચી ('સેવક'ને નામે), હેઝેલાસૂચિ
ભા. ૧ (૫.૨૭૪, ૫૧૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ ૫.૫૮૨-૮૪. ત્યાં 'સેવક' એ પાડને કારણે
ગુણનિધાનસૂરિશિષ્ય સેવકને નામે કૃતિ મુકાયેલી છે.]

૨૩૨. વિજયદેવસૂરિ (પાર્શ્વચંદ્રસૂરિના પ્રચુર પુણ્યરત્નના શિં)

જેઘપુર પાસેના રણનગરમાં ઓશવાલવંશીય ચાહડશાને ત્યાં તેની
પત્ની ચાંપલદેવી અરદરાજ નામનો પુત્ર થયો. તેને નાનપણમાં પાર્શ્વચંદ્રે

દીક્ષા આપી. બરદરાજને અને બ્રહ્મઋષિ (જુઓ તે નામના કવિ નં. ૨૩૭)-
ને અરસપરસ સ્નેહ થયો. બંનેએ આગમોનો અભ્યાસ કર્યો ને પ્રમાણ
આદિ તર્કશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરવા દક્ષિણ દેશમાં જવાની ઇચ્છા કરી.
કોઈ ન જાણે તેમ બંનેએ દક્ષિણમાં વિહાર કર્યો. ત્યાં કોઈ શ્વેતામ્બરા-
ચાર્ય પાસે અભ્યાસ ત્રણ વર્ષ કર્યો. પછી તે ગુરુની રજા લઈ પાછા
વળતાં દક્ષિણના વિજયનગરમાં આવી ત્યાંની રાજસભામાં દ્વિગમ્બર
પંડિતોને જીતી લીધા. ગુરુઓ પાસેથી સૂરિમંત્ર લીધો હતો, તેથી રાજાએ
ઉત્સવ સહિત વિજયદેવસૂરિ એ નામ બરદરાજનું રાખી આચાર્યપદથી આપી.
પછી જોધપુરમાં આવી પાર્શ્વચંદ્ર ઉપાધ્યાયને વંદન કરી તેને સૂરિપદ
આપ્યું. ત્યાર પછી વિહાર કરતાં ખંભાતમાં આવ્યા. ત્યાં રોગ થતાં
વિજયદેવસૂરિએ આયુષ્ય પૂર્ણ કર્યું. સ્વર્ગવાસ થયા પહેલાં બ્રહ્મ ઋષિને
સૂરિમંત્ર આપી તેમનું વિનયદેવસૂરિ એ નામ રાખ્યું. ત્યાર પછી વિનય-
દેવસૂરિએ સં. ૧૬૦૨માં સુધર્મ ગચ્છ એ નામ રાખી જુદો ગચ્છ કાઢ્યો.
વધુ માટે જુઓ મનજીઋષિકૃત 'વિનયદેવસૂરિ રાસ'. (ઐતિહાસિક રાસ-
સંગ્રહ ભા. ૩)

(૪૩૮) શીલ પ્રકાશ રાસ અથવા નેમિજિન રાસ (કાગ) જલોરમાં
આદિ - પહિલઉં પ્રણામ કરઉં જિનરાય, લાગુજી ગોતમ ગણુધર પાય,
સદ્ગુર વાણી વલી સાંભલઉ, ભૂલઉજી અક્ષર આણિજ્યો ઠાઈ
રાસ ભણિસુ રલિયામણુઉ, જે સુણયા સીલ હિયઈ ચિર ધાઈ
કોકિલા જિમ કલિરવિ કરઈ, માસ વસંત જિમ અંબ પસાઈ કિ.
કંઈ શીલ અખંડિત સેવજ્યો. ૧

અંત - હિવઈ શ્રી પૂજ્ય ખાસચંદ તણુઉ સુપસાઉ, સીસ ધરધ નિજ
નિરમલ ભાઉ,

નયર જલોરહ જગતઉ હિવિ નેમિ નમતે નિતુ બે કર જોડિ,
વીનતી એ હા જિન વીનવડે સ્વામિ ઈક ખિણિ અમ્હ મનથી
નવિ છોડિ.

સીલ સંઘાતઈ પ્રીતડી હિવઈ ઉત્તરાધ્યયન બાવીસમઉ જોઈ,
વલીય અનેરા ગ્રંથથી અરથ આજ્ઞા વિના જિ કલ્હઉ હોઈ,
વિકલ હોજ્યો મુઝ પાતક સોઈ જો જિન ભાળ્યઉ તે સહી
સ્વામી દુરિત નઈ કષ્ટ હરઉ દુરિ, વેગિ મનોરથ માહારા પૂઠિ,
આણુસ્યઉ સંજમ આપિયો હિવઈ વીનવઘ ઈમ શ્રી વિજય-

દેવસૂરિ કિં ૮૦ સીલ૦

(૧) પ.સં.૧૧-૧૨, હા. ભં. દા.૮૧ નં.૨૪. (૨) પ.સં.૧૦-૧૧, હા. ભં. દા.૮૨ નં.૫૪. (૩) પ.સં. ૯-૧૨, સંધ હિ. પાટણ દા.૬૩ નં. ૧૮. (૪) લિખિત સા વચ્ચેન. પ.સં. ૮-૧૩, હા. ભં. દા.૧૩ નં. ૧૫૦. (૫) સંવત ૧૬૮૮ વર્ષે માહ માસે કૃષ્ણપક્ષે દ્વાદશ્યાં તિથી સોમવાસરે શ્રી મેડતા નગરે લિપીકૃત. પ.સં. ૯-૧૧, વિ. ને. ભં. (૬) શ્રી હાલાકંડી મુનિશ્રી સત્યમૂર્તિજી લિપીકૃત. પ.સં. ૫-૧૫, મ. જૈ. વિ. નં. ૫૬૪. (૭) પ.સં. ૮-૧૩, ગુ. નં. ૧૩-૧૦. (૮) પ.સં. ૧૦-૧૦, ગુ. નં. ૧૩-૧૫. (૯-૧૦) પ.સં. ૯, સં. ૧૬૬૧ કા. શુ. ૧૦ સિદ્ધપુરે પ્રત્યક્ષ લિ. અને પ.સં. ૮, જય. પો. ૬૯. (૧૦) પ.સં. ૭, ગા. ૭૭, સં. ૧૭૫૬ કા. વ. ૭ સોજન મધ્યે દેવધર્મ લિ. જિ. યા. પો. ૮૩ નં. ૨૦૯૭. (૧૧) પ.સં. ૯, ગા. ૧૬૫, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ. યા. નં. ૨૦૯૮. (૧૨) પ.સં. ૧૫, સં. ૧૭૬૭ અ.વ. ૯ અવરંગાબાદે લિ. જિ. યા. પો. ૮૭ નં. ૨૩૪૪. (૧૩) પ.સં. ૫, પ્રત ૧૮મી સદીની, જિ. યા. પો. ૮૩ નં. ૨૧૨૮. (૧૪) પ.સં. ૧૦, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ. યા. પો. ૮૩ નં. ૨૨૨૦. (૧૫) પ.સં. ૧૧, જિ. યા. પો. ૮૪ નં. ૨૧૮૩. (૧૬) પ.સં. ૧૨, સં. ૧૮૭૪ મા. વ. ૨. મહિમા. પો. ૬૩. (૧૭) પ.સં. ૧૦, મહિમા. પો. ૩૭. (૧૮) પ.સં. ૧૦, અભય. પો. ૧૨ નં. ૧૨૨. (૧૯) સં. ૧૭૬૫ લિ. ભાષ કુશલસિંધ બીબીજી શ્રી નવોજી પડનાથે વીકાનેર સેતી લિપ ભેજ્યા હે રાષી પૂનિમકે ટીકૈમૈ બીબીજી મેરી સિદ્ધામ વંચણાજી. પ.સં. ૮-૧૨, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં. ૬૦૬. (૨૦) પ.સં. ૮-૧૩, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં. ૩૫૩. (૨૧) સં. ૧૬૬૩ વૈ. શુ. ૧૦ શોભન નક્ષત્રે દેવરાજપુર ગઢ નગરે જિનચંદ્રસૂરિ રાજ્યે પાતશાહ શ્રી અકબર જલાલુદ્દીન રાજ્યે પં. હકીમીપ્રભુ પં. મુનિશિ. સેજપાલેન પં. ગુણરાજ પં. માલયદેન લિ. પ.સં. ૬, અભય. નં. ૧૨૬૭. (૨૨) પ.સં. ૮-૧૬, હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૭૦. (૨૩) સં. ૧૬૬૪ કા. સુ. ૨ ધ્રુવે. અગરા નગરે પાતિસાહ શ્રી સલેમ રાજ્યે બુ. ખ. જિનસિંહસૂરિ-પટ્ટ લ. જિનચંદ્રસૂરિલિ: વાચનાય સાધ્વી કલ્યાણમાલા સ્વરૂપમાલાભ્યાં લિખાપ્ય પ્ર:તા. નિ. વિ. ચાલુસ્મા. (૨૪) શ્લોક ૨૭૦ સાધ્વી હરણાં વાચનાર્થ. શ્રી. જૂની પ્રત, પ.સં. ૯-૧૧, ક. મુ. (૨૫) લ. સં. ૧૬૫૭, પ.સં. ૧૨, માણેક. (૨૬) લ. સં. ૧૬૬૯. હિન્દી સાહિત્યના સન ૧૯૦૦ની બોજનો રિપોર્ટ નં. ૯૧. (૨૭) સં. ૧૭૩૫ જોડ વદિ ૪ લિ. પ.સં.

૧૫-૯, માં. ભાં. (૨૮) ત્રિ. ઋ. કુંગરસી શિ. લાલચંદ્રેણ. સાધવી જિહ્વંજી
પકનાર્થે સં. ૧૭૬૬ લૂણકરણસર મધ્યે. પ.સં. ૧૧, ઘો. (૨૯) ત્રિ. ઋ.
ઠાકુરજી તસ્ય શિષ્ય. આસકરણ સ્વપકનાર્થે. પ.સં. ૮-૧૪, લીં. ભાં.
(૩૦) પ.સં. ૧૦-૧૧, ખાલ૦ (૩૧) ખાં. ભાં. ૧. (૩૨) નાના ચોપડામાં
વિ. ધ. ભાં. [આલિસ્તઓષ્ઠ ભા.૨. જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી,
હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ પૃ.૧૩૪, ૨૩૯, ૨૬૫, ૩૨૬, ૩૯૪, ૫૯૨].

(૪૭૮) ઉપદેશ ગીત

આદિ - સુરતરૂની પરિ દોહિલઉ રે, લાધઉ નરભવ સાર.

અંત - ખિમા સહિત તુહો તપ કરઉ, ઈમ બોલિઈ રે વિજયદેવસૂરિ. ૧૬

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૪૮-૫૦, ભા.૩ પૃ.૫૯૬-૯૭.]

૨૩૩. મહીચંદ્ર (ખ. જિનપ્રભસૂરિની પરંપરામાં જિનરાજસૂરિ
-કમલચંદ્રશિ.)

(૪૮૦) ઉત્તમચરિત્ર ચોપાઈ ૨. સં. ૧૫૯૧ ચૈ. શુ. ૩ મંગલજવણા-
પુર-જ્ઞેનપુરમાં (ખાખરપુત્ર હુમાયુરાજ્યે)

આદિ - પહિલઉ પણુમઉ આદિજિણુ, સોવનવન્ન સરીર
ચરમ જિણેસર પણિ નમઉ, ત્રિભુવનમંડળુ વીર. ૧
ગાયમ ગણુદર મનિ ધરઉ, સરસતિ કરઉ પસાઉ
વાગવાણિ હંસાસણિ હિં, મોહધ સુર નર રાઉં. ૨
દાન સીલ તપ ભાવના, ચ્યારઇ ધરમ મહંત
ભવ્ય જીવ સવિ સંભલઉ, જિણુવાણીય કહંતિ. ૩
તસુ મજ્જિ હિં વિખ્યાત બહુ, દાન તણુઉ અવદાત
વિન પુન્ન હિં કિમ પામીયઇ, ચિત્ત વિત્ત નઈ પાત. ૪
દાનિ પરંપર ધન લહઇ, દાન સુજસુ જગિ હોઇ
ઉત્તમચરિત રાજ પરઇ, દાન મિલઇ સુરલોઇ. ૫

અંત - દાનિ ભોગ લાભઇ જુ અપાર, શીલ દુર્ગતિ પરિહાર
તપ કરિ કર્મ ખિખાવઇ સદ્દ, ભાવહિ મુક્તિ હોઇ જગ લહ
સભ ગુણુ કરિ હુવઉ સંજૂત, ઉત્તિમ નર પણિ ઉત્તમચરિત્ર
તેહની મઇ કાધી ચઉપઇ, શુર તણા વચન સંખેવિહિ લઇ. ૫૯૮
જવણુપુર જઇ દુર્ગ અપાર, તેહના ગુણુ કિમ કહઉં વિચાર
ખાખર પાતિસાહનઇ પૂત, હરમાઉ સુક્ષિતાણુ જગતિ. ૫૯૯
તામુતિ જગી નુરતીવેગ, તહ નિવસઇ પરજનઉ થેગ

પણુરહ સઘ ઈક્ષાણુ વરસિ, ચેત્ર શુદ્ધિ ત્રિતિથાનઘ દિવસિ ૬૦૦
સંવત વિક્રમરાયહ તણુઉ, વછર સુભકૃત નામિ હે ભણુઉં
મંગલવારહ કિયઉ કવિત, ભરણી નામિહિ છઠ નખિત. ૧
ખરતરગછહ જિનસિંહસૂરિ, સકલ કલા વિદ્યા ભરપૂર
તસુ પદિહિ જિજ્ઞાસહ જગિ જાણુ, જિણિ મોહાઉ મહમદ
સુસિતાણુ. ૨

જિનરાજસૂરિ તસુ અનુકમિ હુવઉ, નિર્મલ ન્યાન વસઘ જસુ હિયઉ
કમલચંદ્ર તસુ પદિ ગણીસ, મહિચંદ્ર તિહનઉ જાણુ સુસીસ. ૩
તિણિ કીધી અઉપઘ પવિત, ગુરુઉપદેસ ધરીનઈ ચિત
થોડી વય થોડી મતિ હિયઘ, કવિત હુઉ તેહના ગુણુ લિયઉ
ઉત્તમ નરવય નામોચારિ, તક્ષણુ ક્ષીટઘ ભવસંસાર
બુદ્ધિ તણી સ્યઉ કહિયઘ જાણુ, સુગતિ લહીજઘ જેણુ પ્રમાણુ. ૪
જે ભવ્ય જીવ સંભલહિ ચરિત, પાપ ઉઠઘ તણુ હોઈ પવિત
પદઈ ગુણુઘ મનિ આણુઘ વોહ, દુર્ગતિના તે કરહિ નિરોહ. ૫
નવરસ સહિત અજઈ અઉપઘ, જે ભવિયણુ જાણીસઈ સઘ
તેહના પાપપડલ સવિ જાહિ, દેવ તણા સવિ સુખ વિલસાહિ. ૬૦૬

(૧) પ.સં. ૧૮, જય. પો. ૬૯. (૨) પ.સં. ૧૬, પ્રત ૧૭મી
સદીની, દાન૦ પો. ૧૩ નં. ૨૫૧. (૩) પ.સં. ૧૮, જય. પો. ૭૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૯૫ તથા ૧૪૯૭-૯૮.]

૨૩૪. આણંદપ્રમોદ (ત. ચરણપ્રમોદ—હર્ષપ્રમોદશિ)
(૪૮૧) શાંતિજિન વિવાહ પ્રખન્ધ [વિવાહલો અથવા ધવલ] ૨. સં.
૧૫૯૧

આદિ - સરસતિ સામિણી હંસલાગામિણી, મઝ મનિ એક જીમાહલુ એ,
ધવલપ્રખંધિહિં ખાર ભવંતર સુંદર શાંતિવીવાહલુ એ. ૧
તૂડી બ્રહ્મણી અમીય સમાણી, આપીય વાણીય આદિમાતા (વેણુ વાતાં)
ચરણપ્રમોદ પસાઉલઈ, હું રચું શાંતિચરિત્ર એ સરસ ગાતાં. ૨
જાઉં જી ભામણુઘ સંતિ સોહામણુઘ નામિ હુઈ તુમહ તણુઘ
નવઘ નિહિ
સુરતર આંગણુઘ જે ભણુઈ જે સુણુઘ, ભણુઘ આનંદ લહઘ
ઋદ્ધિવૃદ્ધિ. ૩

શ્રી આણંદવિમલસૂરિ, શ્રી સૌભાગ્યહર્ષસૂરિ,
દીપદ દોષ જિસિયા ચંદ સૂર. ૪૯ રચિત સંતિ
ચિરંશ્રી ચરણપ્રમોદ સુર, હરપ્રમોદ રે,

ભણઈ આણંદમોદ રંગિઈ, ૫૦
રચિત સંતિવીવાહલુ, ધરી ભમાહલુ,

તુ તુ ત્રિભુવન કેર નાહલુ રે. ૫૧ રચિત ધ્રુવ
ભવમય ભંજણુ, દાસિદ્ર ગંજણુ, વીર મેવાડા મંડણુ રે. ૫૨
ઈંદ્ર ચક્રસઠિઈ કરઈ, સ્નાત્ર ચક્રસઠિ રે,

દાસ ચક્રસઠિ રચ્યા ધવલખંધિ. ૫૩
સંતિ સમરથ દેવા, નિજપદ દેવા,

માગું ભવિ તુઝ પયકમલસેવા. ૫૪
પાટણુ માંહિ એકાણુઆ માંહિ રે,

શુર પુણિ ગાઇયો સંતિનાહ રે. ૫૫
નવરસસાગર ભણઈ જો નારિનર,

સુખઆગર સંપતિ લહે એ. ૫૬
નામિ નવનિદિ રે, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ રે,

ભણે આણંદ લહે ઋદ્ધિવૃદ્ધિ. ૫૭ રચિત

(૧) પંચાયતી જૈન શ્વે. ભં. જયપુર પો. ૪૩. (૨) પ.સં.૨૨-૧૧, સેં.લા. નં. ૪૭૦૧. (૩) પ.સં.૨૧-૧૧, સંધ ભં. પાટણુ દા.૭૨ નં.૭૦. (૪) ઇતિ નવરસ રંગ સાગર નામા ધવલ પ્રખંધ શાંતિનાથ વીવાહલુ સંપૂર્ણ. શ્રાવિકા પુણ્યપ્રભાવિકા શુરદેવદાનદયાપ્રતિપાલિકા શ્રાવિકા સોમાષ્ટ પઠનાથ. પ.સં.૨૧-૧૩, વી.ઉ.ભં. દા.૧૭. (૫) તપાગચ્છનાયક સોમ-વિમલસૂરિપદે સંપ્રતિ વિજયમાન હેમસોમસૂરિરાજ્યે મહોં વાં હંસ-સોમગણિશિં મુનિ શવડંસ લં સં ૧૬૨૬ પતન નગરે ચાતૂર્ભાસ. પ.સં.૧૩-૧૬, મુક્તિ નં. ૨૪૧૮. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી, હેજેન્સાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૭-ભૂલથી 'હર્ષપ્રમોદ'ને નામે.)]

(૪૮૨) જિનપાલ જિનરક્ષિત રાસ દાલખંધ ૬૯ કડી લ. સં. ૧૬૨૬
પહેલાં

આદિ - સરસતિ મઝ મતિ દિઉ ધણી એ, શુભુ શુભુ હે સખી ગાયમસ્વામિ.
નામિ ચંચા સોહામણી એ માકંદી હેમ ખાદરે,
ગાયો જિનપાલ જિનરક્ષિતાંમ સિઉ એ,

છા હે સખી અંગ મઝારિ, ધવલગંધિઈ તસ ગાઘશું એ. ૧

ચરણમ્ભેદ સામ, પૂર સંધ જગીસ,

હરખમ્ભેદ હોસઈ, નવનિધિ સુખ વિલસઈ. સુ. ૬૮

આણુંદમ્ભેદ બોલઈ, ચિતામણિ તોલઈ,

જે જણઈ ભાવિ બોલઈ, મિલઈ સંપદ ટોલઈ. સુ. ૬૯

(૧) લ. સં. ૧૬૨૬, પ.ક. ૬૪થી ૬૮, ચોપડો, દે. લા. પુ. લા.

નં. ૧૧૨૫. [હજૈશાસ્યિ ભા. ૧ (૫.૨૬૬, ૪૨૮).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૨ પૃ. ૬૦૨-૦૪.]

૨૩૫. શુભવર્ધનશિષ્ય (સુધર્મરુચિ ?)

(૪૮૩) આપાઠભૂતિ મુનિનો રાસ [અથવા ગીત અથવા ચોપાઈ]

આ ટૂંકા ને જૂના રાસમાં ધન્યાસી, દેશાખ, સિંધુઓ, ધવલ
ધન્યાસી મૂકેલ છે. 'વિષય નગાંજીએ' એ પ્રસિદ્ધ દેશી આ રાસની છે.

આદિ - શ્રી શાંતિજિણેસર ભુવણદિણેસર પાવ,

પ્રણમી બહુ ભગતિઈ ગાયસઉ રવિરાવ.

આપાઠ મુનીસ્વર જસો જુગડપ્રધાન

નાટક નાયતાં પામઉ કેવલનાણુ. ૧

નાટિક નાયતાં કેવલ પાંચુ નિસણો તેહ વિચાર,

શ્રવણે સુણતાં ભાવિ જણતાં લહીઈ ભવનો પાર,

નવક્લપી વિહાર કરિ મનરંગિ મુનિવર મહિમાવંત,

ગુરુઆદેસ લહી રાજચક્ર નગરી માંહિ પહુન. ૨

અંત -

હાલ

નયર રાજગૃહી જાણીઈ, સિંહરથનિ કહૂં બૂપ,

નાટક તિહાં વસઈ માન ભુપતિ બુંદ રે-

જિરે જિરે આપાઠભૂતની, ભાવનાનૂ પરિમાણુ રે,

ભરતનું નાયતાં પામઉ, કેવલનાણું રે- દ્રુપદ જીરે ૫૩

ભુવનસુંદર જયસુંદરા, રૂપઈ મોહનકંદુ રે,

દોઈ કેતલા દાન તિહા રહઉ, આપાઠભૂત મુણેંદુ રે. જીરે. ૫૪

શ્રી શુભવર્ધન ગુરુ અગ્રહ તણા રે ચલણે અવિચલ વાસ રે,

નામઈ નવનિધી પામીઈ ફલઈ મનચી આસ રે. જીરે. ૫૫

તેહ ગુરુનઈ સુપસાઉલઈ, હઠડે ધરી આણુંદુ રે,

આપાઠભૂતિ ઋષી ગાઈઉ, પામી પરમાણુંદુ રે. જીરે. ૫૬

કેવલ લહિ મુગતી ગયું, શ્રી સુધર્મશ્રિય ગુરૂ સીસરે,
પાંચસઠી પરીવારઈ પરીવરઉ, તેહના સંધ આસીસ રે. ૭રે. ૫૭
જે નરનારી ભાવસૂં ગાઇ રંગી રસાલ રે,
તેહ અવિચલ વધામણું રે, ધરી ધરી મંગલમાલ રે. ૭રે. ૫૮
—ઇતિશ્રી આષાઢભુતી કુલં સમાપ્તં.

(૨) પંડિત શ્રી જી. (જી.) દ્વિવિજયગણિ શિષ્યાણુ શિષ્ય મુનિવર
કુશલવિજય લખિતં પકનાથે સંવત સોલ સતાણુયા વષે વધયાખ સુદિ
૭ દીને લખીતં વાર સુકે શુભં લવતું. કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં. ૪-૧૨, ભા.૧.
ભં. (૨) સંવત ૧૭૪૮ વષે પોસ વદિ ૨ શનૈ લખિતં જીઝા મધ્યે.
પ.સં. ૬-૧૦, પાલણુપુર ભં. મારી પાસે છેલું પાનું છે. (૩) પ.સં.
૫-૧૧, જા. ભં. દા. ૮૨ નં. ૧૩૯. (૪) મુનિ હિતકુશલ લિ. પ.સં. ૩-
૧૫, જશ સં. નં. ૭૬. (૫) ચોપડો, પ.ક. ૭૮થી ૮૧ પં. ૧૭, પ્ર. કા.
ભં. (૬) પ્રત ૧૭મી સદીની, પ.સં. ૩, જિ.યા. પો. ૮૨ નં. ૨૦૮૮.
(૭) જ્ઞાનહંસગણિશિ. વિનયકંસ ત્રિ. સોમવિમલસૂરિના રાજુલ-લેખ
સહિત. પ.સં. ૩-૧૪, જા. પાલણુપુર દા. ૩૬. (૮) સં. ૧૬૭૬ ચૈ. શુ. ૧૧
સોમે ખર્દાનપુર નગરે મહો. વિજયરાજગણિશિ. અમરવિજય લ. પ.સં.
૪-૧૪, સંધ ભં. પાલણુપુર દા. ૪૫ નં. ૧૨. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી
(શુભવર્ધનને નામે), હેજૈશાસ્રિ ભા.૧ (૫.૨૯૧, ૩૯૩, ૪૦૦).]
(૪૮૪) ગજસુકુમાળ કાપિ રાસ [અથવા ચોદાળિયું, રાળિયાં,
ભાસ] ૧૭ હાલ સં. ૧૫૯૧ પહેલાં

આદિ - દેસ સોરઠ દ્વારાં પૂરી નવમે તિહાં વાસુદેવો રે.

દસેધં દસારસઉં રાજિઉ, બંધવ શ્રી બલદેવો એ, ૧
જીરે જીરે સ્વાંમિ સમોસયાં હરખિઉ ગોપીનો નાથ એ,
નેમિ વંદણુ અલજ્યો અલજ્યો અલજીયો યાદવસાથ એ. ૭ રે ૭. ૨

અંત - શ્રી શુભવર્ધન ગુરુરાય, મધ પ્રણમી તેહના પ્રાય,

ગાણુ ગયસુકુમાલ મુણિંદ, જસ લણુતાં હુઈ આણુંદ. ૯૪
(પા.) જસ તૂઠા નેમિજિણુંદ

શ્રી ગયસુકુમાલ જે ગાઇ, તે સર્વ વંછિત ફલ પાઇ,
અનઇ દુરિ દુઃકૃત સવિ બઈ, વલી અવિચલ પદ થાઈ. ૯૫

(પા.) જયઉ ગયસુકુમાલ મુણીસ, શ્રી સંધ દિઇ આસીસ,
જસ નામઇ પરમાણુંદ, તસુ ગાવતા હુવઈ આણુંદ—

(૧) ઇતિ સંવત ૧૬૬૯ વર્ષે પોસ શુદ્ધિ ૩ ભૌમે લખ્યતં વેઠ
 મેઘા લખ્યતં. સાધ્વી નાથી પઠનાર્થ. શ્રીરસ્તુ. પ.સં. ૮-૧૧, શુ. વિ.
 ભં. ખં. ૧. (૨) સં. ૧૭૮૨ વર્ષે આવિકા દેવખાઈ પઠનાર્થ. પ.સં. ૭-
 ૧૧, પાલણપુર ભં. (૩) સંવત ૧૭૬૭ વર્ષે જ્યેષ્ઠમાસે કૃષ્ણપક્ષે પંચમી
 તિથી સુભવારે પં. આનંદ લિખતં સુઆવિકાખાઈ આસા પઠનાર્થ.
 પ.સં. ૬-૧૩, મારી પાસે છે. (૪) સં. ૧૫૯૧ શ્રા. વદિ ૨ શુક્રે ધવલક્ષ્મિપુરે પ્ર.
 સુમતિશ્રી ગણિ યોગ્ય પં. સૌભાગ્યમંડન લ. વાચનાર્થ. પ.સં. ૪-૧૨,
 કમલમુનિ (હાલ પુરાતત્ત્વ મંદિર). (૫) ગણિ આંપાશિ. પદમકુશલ
 પઠનાર્થ. સં. ૧૬૪૯ આસાઢ. પ.સં. ૭-૧૫, હા. ભં. દા. ૮૩ નં. ૭૩. (૬)
 સં. ૧૬૯૧ શ્રા. વ. ૧૩ ખાઈ હીરાખાઈ પઠનાર્થ. પ.સં. ૫-૧૦, જશ.
 સં. (૭) સં. ૧૭૦૬ પ.સં. ૧૦, ગ્રં. ૯૩, લીં. ભં. દા. ૩૬ નં. ૨૩. (૮)
 શ્રી દીપગંધરે સં. ૧૬૬૧ વર્ષે સિ. પં. શ્રી ક્ષિપ્રાસાગરેણ શ્રા. લીલાંદે
 વાચનાય. પ.સં. ૫-૧૩, જૈ. એ. ઇ. ભં. ૧૧૩૮. (૯) સં. ૧૭૪૨ ચૈત્ર શુદ્ધિ
 ૫ પત્તન નગરે પં. ચતુરવિજય લં આ. તેજખાઈ પઠનાર્થ. પ.સં. ૫-
 ૧૩, હા. ભં. દા. ૮૨ નં. ૧૯૨. (૧૦) સં. ૧૭૬૨ અસાઢ વદિ ૮ સ્વકે
 લં પ્રત્યુત્સારેણ. પ.સં. ૬-૧૨, હા. ભં. દા. ૮૨ નં. ૬૫. (૧૧) સં. ૧૭૨૭
 ચૈ. શુ. ૧૩ સોમે સિ. પ.સં. ૫-૧૩, હા. પાલણપુર દા. ૩૬. (૧૨) સં.
 ૧૭૪૮ વૈ. શુ. ૮ ખાટણ નગરે પ.સં. ૬-૧૩, વિ. ને. ભં. નં. ૩૨૧૮. (૧૩)
 આવિકા કેડાઈ પઠનાર્થ. પત્તન નગરે સં. ૧૭૧૩ માગસર વદિ ૨ પં.
 નયસાગરેણ ગણિના. પ.સં. ૯-૯, મુક્તિ નં. ૨૩૬૧. (૧૪) પ.સં. ૪-
 ૧૫, મુક્તિ. નં. ૨૪૨૩. (૧૫) સા. સુમતિસિદ્ધિ પઠનાર્થ. પ.સં. ૪, અભય
 નં. ૨૫૫. (૧૬) પં. રંગકુશલ મુનિના સિ. સાધ્વી હર્ષલક્ષ્મી પઠનાય
 રિણી મધ્યે. પ.સં. ૫, અભય. નં. ૨૬૩૦. (૧૭) સાધ્વી જગીસ પઠનાય.
 પ.સં. ૭, અભય. નં. ૩૧૯૦. [જિહામ્રોસ્ટા (શુભવર્ધનને નામે), મુપુગૂડ-
 સૂચી, લીંહસૂચી (શુભવર્ધનને નામે), હેજૈસાસૂચિ ભા. ૧ (૫.૧૫૪, ૨૫૧,
 ૨૬૬, ૨૮૮, ૩૯૪)]

(૪૮૫) શાંતિનાથ સ્તંભ (કુમરગિરિ મંડન) કડી ૩૧ ર.સં. ૧૫૬૩ ભા. ૧૦
 આદિ - સંપદ સુહકારણ દુરિયનિવારણ, કુમરગિરિ શ્રી શાંતિજિણ
 ભવતારણ મિલીઉ દહાડઉ વલીઉ રૂલીઉ ભવ ભવ તુઝ વિણ

હાલ

સુણિ તૂં સ્વાંમી ઠાકુર મોરા, તિમ કરિ જિમ છુટઉં ભવકેરા,

દુહિલા નરય નિગોદ્ધ કેરા, તે મઈ કીધા ઘણાઈ ઘણેરા. ૨
અંત - શ્રી શુભવર્ધન પંડિત રાયા, તે સહયુરના પ્રણમી પાયા.

તન્નો સંતિ જિણેસર સ્વામી, કુંઅરગિરેઈ પેં ઉવટ પામી. ૩
પનર ત્રેસઠઈ તૂંહિ જ તવૈ, દસમી દિન ભાદ્રવા માસે,
તવીયઉ સ્વામી હરખ્યે પામી, પૂરૈશૈવકારો આસે. ૩૧

(૧) પ.સં. ૬-૮, તેમાં ૧થી ૩ પત્ર, જશ. સં. (૨) રાજનગરે
સં. ૧૬૭૮ ફા. શુ. ૧૨ વા. હર્ષવલ્લભગણિશિ. પં. હર્ષાં લિ. પ.સં. ૨,
અમય નં. ૧૭૧૨. [મુપુગૂડસૂચી, હૈન્દ્રેશસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૦૭ - ભૂલથી
'પાર્શ્વનાથ સ્તવન' એ નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૪૦૭-૦૮, ભા.૩ ૫.૫૧૬-૧૭. પહેલાં
'સુધર્મરુચિ' કર્તાનામ ગણ્યું હતું તે પછીથી ફેરવ્યું છે અને પહેલાં કર્તાને
સં. ૧૭મી સદીમાં મૂક્યા હતા તેને પછીથી ૧૬મી સદીમાં મૂક્યા છે]

૨૩૬. જયમંદિર (વડતપગચ્છ જયપ્રભશિં)

(૪૮૬) તેજસાર ચોપાઈ ૨. સં. ૧૫૮૨ તંઆવતીમાં

(૧) પ.સં. ૧૨, જયં પો. ૬૭. (૨) સં. ૧૬૭૫ માં શુ. ૪ શનિ
લિં પ.સં. ૧૩, જયં પો. ૬૭. [મુપુગૂડસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૫૮૬.]

૨૩૭. બ્રહ્મસુનિ-વિનયદેવસૂરિ (પાર્શ્વચંદ્રગચ્છીય)

જન્મ સં. ૧૫૬૮ના માગશર શુ. ૧૫ શુક્રને દિને માલવાના આજણોઠ
ગામમાં સોલંકી રાજ પદ્મરાય પિતા અને સીતાદે માતાને ત્યાં. નામ
બ્રહ્મકુંવર. તે અને તેના મોટા ભાઈ ધનરાજ દ્વારકાજીની જાત્રાએ સં.
૧૫૭૬માં ગયા ને ત્યાંથી ગિરનાર ગયા ત્યાં આંચલિક રંગમંડલુઝપિએ
બન્નેને દીક્ષા આપી દીધી. પાર્શ્વચંદ્રના શુરુ સાધુરત્નના શુરુ પુણ્યરત્ન
પાસે બરદરાજે દીક્ષા લીધી. તે બરદરાજને બ્રહ્મકપિને ભેટો પાટણમાં
થયો. પછી ધનકપિ, બ્રહ્મકપિ અને બરદરાજકપિએ દક્ષિણમાં અઘ્યાસ
કર્યો. ત્યાંથી વિજયનગર ગયા. ત્યાં દિગંબરોને વાદમાં જીત્યા ને તે વખતે
રાજાએ બરદરાજને વિજયદેવસૂરિનું નામ તથા પદ આપ્યાં. વિજયદેવે
પાર્શ્વચંદ્રને સૂરિપદ આપ્યું. વિજયદેવે બ્રહ્મકપિને સૂરિપદ આપી વિનય-
દેવસૂરિ નામ આપ્યું. આ વિનયદેવસૂરિએ સુધર્મગચ્છ એ નામથી જુદી
૨૧

સામાચારી સં.૧૬૦૨ના વૈ. શુ. ૩ને દિને બુરહાનપુરમાં આદરી. ચૌદશની પાખી કરવાનું, ઉદ્યાન તિથિ ત્યાગવાનું અને પાખી તથા ચોમાસું જુદું કરવાનું સૂત્ર વિરુદ્ધ બહેર કયું. કડવાગચ્છનાએ ટેકો આપ્યો. અમદાવાદ ને ત્યાંથી ખંભાત, પાટણ, પછી અમદાવાદમાં. વિજયગચ્છના ક્ષમાસાગર-સૂરિ આ સામાચારીમાં લખ્યા. સં.૧૬૩૬. રાનેર, બરહાનપુર, શ્રીપુર, અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ, બરહાનપુર, બોરસદ, ખંભાત પાસે કંસારી, ખંભાત - એમ વિહાર કર્યો. બરહાનપુરમાં સં.૧૬૪૬માં સ્વર્ગવાસ. તેમના શિષ્ય વિનયકીર્તિસૂરિ નામના હતા. સં.૧૬૪૬માં જ મનજીઋષિએ ‘વિનય-દેવસૂરિ રાસ’ રચ્યો તેમાંથી આ હકીકત લીધી છે. વધુ માટે જુઓ ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા. ૩.

આ કવિએ ‘જિનહિતા’ નામની દશાશ્રુત સ્કંધ ટીકા રચી છે. (ભાં. ૬ સત ૧૮૯૧-૯૫ નં. ૧૦૮૬.) અને ‘જંબુદ્વીપ પ્રદક્ષિ’ પર વૃત્તિ પણ અણુકિલવાડમાં રચી છે. તેમાં પોતાને ચાલુક્યવંશના રાજપુત્ર (શિષ્યોરુપયં બ્રહ્મમુનિર્વિવશ્ચિચાલુક્યવંશોદ્ભવ રાજપુત્રઃ) તરીકે અને સાધુરત્ન-પંડિત શિષ્ય પાર્શ્વવંદ્યસૂરિના શિષ્ય તરીકે જણાવેલ છે આ બીજી વૃત્તિ રચવામાં પોતાના ગચ્છના વિજયદેવસૂરિએ સંશોધન કર્યું હતું. (પ્ર. કા. ભં. નં. ૧૭૮૨.) ઉપરાંત ‘પાખીસૂત્ર વૃત્તિ’ પણ રચેલ છે.

“આ કવિએ પોતાનાં નાતાંનાં કાવ્યોને ‘ભાષ’ એ નામ આપ્યું છે. બ્રહ્મકૃત આદૃશ ભાષ મને મળ્યાં છે. કેટલાક ભાષના વિચાર પ્રૌઢ અને પદરચના ઉત્તમ પ્રકારની છે. સંવત ૧૫૨૬માં લખાયેલા એક ગુટકામાં આગતા શતકના બીજા કેટલાક રાસ ઉતાર્યા છે તે ભેગા ‘બ્રહ્મ’ના ‘ભાષ’ પણ ઉતારેલા છે એ પરથી સમજાય છે કે આ કવિ સોળમા શતકની શરૂઆતમાં થયો છે.”—રા. મણિલાલ બકોરભાઈ વ્યાસ આમ જણાવે છે. પણ ખરું જોતાં કવિ તે શતકના અંતમાં ને સત્તરમાના મધ્ય સુધીમાં થયેલ છે.

(૪૮૬) સુસઠ ચોપાઈ [જયના ચરિત્ર] ૨. સં.૧૫૮૩

આદિ—સુખકર શ્રી જિનશાસનરાય, વીર ત્રિશિલક પ્રણમઉ પાય,

શ્રી ગુરૂચરણે નામી સીસ, સુસઠ કથા ભાખિવા જગીસ. ૧

અંત—

દૂહા

નરપતિઆણા ભંજતાં, લખમઇ નિમ્મલ એક,

જિણાણાં ભંજયઇ સહઇ, પરભવિ દુખ અનેક.

૨૩૬

ચઉથ છડ માસખમણ, પ્રમુખ સવલ તપ સાર,
જિણુઆણસડે આચરઉ, જિમ પામઉ ભવપાર. ૨૪૦

શ્રી પાસચાંદ સૂરીંદ વર, ચરણુયુગ પણમેવિ,
બ્રહ્મ શિષ્ય એ વર્ણવ્યઉ, સુસઠ ચરિત્ર સંખેવિ. ૨૪૧

મહાનિશીથઈ એહનઉ, છઈ સંખંધ વિચાર,
અપર ગ્રંથિ દીડઉ જિ વલિ, તિહથી એ ઉદ્ધાર. ૨૪૨

ભુવન ચહ સર ચાંદ મિત, વરસિ કચઉ ઉધરિ રંગ,
ભણઉ ગુણઉ મંગલકરણ, જિમ હુંઈ સુખ અભંગ. ૨૪૩

(૧) ઇતિ શ્રી મહાનિશીથાદિ ગ્રંથાનુસારતઃ સુસઠ ચરિત્ર વર્ણનઃ
ગ્રંથાત્ર ૪૫૦. પ.સં. ૧૯-૧૨, ડે. ભં. દા.૭૧ નં.૩૮. (૨) પ.સં. ૧૧,
ગ્રં. ૨૫૨, લીં. ભં. દા.૩૦ નં.૪૮. [કેટલોગચુરા.]

(૪૮૮) [+] ચાર પ્રત્યેક બુદ્ધ ચોપાઈ [અથવા ચરિત્રરાસ] ૨. સં. ૧૫૯૭
આદિ - જિણુ ચઉતીસઈ પઈકમલ, મનિ ધરિ હર્ષ નમેસુ,

સુગુરવચન સુભ મંત્ર જિં હીયડા માહિ ધરેસુ. ૧

મુનિવર જે જગ ભણીઈ, પ્રત્યય દેખી બુદ્ધ,

મનઆણંદઈ વાંદિ કરિ, કહિસ્યઈ તાસ પ્રખંધ. ૨

જેઈ અસંખ ઇણે પરિ ધયા, તઉ પુણ એ મુનિ ચ્યારિ,

ચવણ દીખ કેવલ મુગતિ, સાથિ લહઈ સુવિચાર. ૩

અંત - સાસણદેવત આપઇ લંગ. સંજમ પાલઇ રિષિ,

તે મુનિવરનઉ મનિ ધરિ નાંમ હર્ષઈ બ્રહ્મઉ કરઈ પ્રણામ. ૬૮

—કરકુંડ ચરિત્ર

—દુમુહ ચરિત્ર વગેરે

(છેલ્લે)

રતનાકર ચહ સંખ વરીસ, સમતિ ચાંદ સંવતઇ જગીશ.

પ્રત્યય બુદ્ધ તણઉ એ ચરી, ભાષિઉ મન આણંદઇ. ૭

સુધાસુવ જસ જગત્ર વિખ્યાત, વેલ તાત વિમલાદે માત,

શ્રી પાસચાંદ ચર સુગુણ પ્રધાન, તસુ પય સેવ કરડે નિ જમાન. ૮

ઉત્તરાધ્યયન સંખેપઈ કહિઉં, વૃત્તિમાંથી વિસ્તર લલઉ,

તેવથી બોલ્યઉ એ ઉદ્ધાર, ભણતાં લાભઇ શુદ્ધ વિચાર. ૯

જિનઆપિતથી કહિઉં વિરુદ્ધ, પંડિત જન તે કરજ્યો સુદ્ધ,

અમ મિલતઉ કરઉ પ્રમાણ, કર જોડી વીનવઇ સુગણિ. ૧૦

મેરૂ મહીમંડિલ થિર રહઈ, સૂરિજ જાંસ ગદ્યશ્રુઈ વહઈ
ચિહ્નિસિ રત્નાકર જલે લય્યાં, બિહુ પાસઈ જગતી પરવર્ધા. ૧૧
જાં જગિ જિજ્ઞાસાસણ થિર થાઈ, તાં એ લણતાં ચિત્ત સુહાઈ,
પ્રાંભીજઈ સિવ સુખ સંપદા, પાસનાહ સુપસાઈ સદા. ૧૨
(૧) પ.સં. ૧૬-૧૪, અશુદ્ધ પ્રત, ધો. ભં. (૨) ભાં. ઇ. સન ૧૮૭૭
-૭૮ નં. ૩૫. (આમાં કર્તાનું નામ આણંદ ઋષિ આપ્યું છે તે ખરાબર
નથી.)

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન રાસસંગ્રહ ભા. ૧.]

(૪૮૯) + સુધર્મગચ્છ પરીક્ષા

આદિ -

ચોપાઈ.

વીર નમું કર-અંજલિ કરી, સાધુ તણા ગુણ મનિ સંભરી,
સાચા ધર્મ પરીક્ષા ભણી, વિગતિ કહું કાંઈ ગચ્છ તણી;
વીર તણા ગણધર ઇગ્યાર, નવ ગચ્છ તેડ તણા ઈમ ધાર,
પાંચ ગણધરના ગચ્છ પંચ, પંચ પંચસય શ્રુણિવર સંચ. ૨

અંત - ગચ્છાચાર તણી ચોપાઈ, ગાથા એકસો તિહુંતેર થઈ,
એ સાંભલી સૌધર્મગચ્છ ભજો, આપમતિની સંગતિ તજો. ૧૭૩
ઈમ જોઈને જિનવરઆણુ, સૂત્ર અર્થ સવિ કરો પ્રમાણુ,
અભિનિવેશ મનનો પરિહરો, અક્ષ કહે જિમ શિવસુખ વરો. ૧૭૪
(૧) ગ્રંથશ્લોક ૨૮૩ સં. ૧૯૩૧ના માગસર વદ પ. પા. ભં. (૨)
પ્ર. સં. ૧૧-૧૨, આ. ૦ ક. ૦ ભં. (૩) ધો. ભં. (૪) લ. સં. ૧૬૨૫, પ. સં.
૫-૨૩, રો. એ. સો. ખી. ડી. ૬ નં. ૧૮૮૧.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. આવક રવજી દેસર, ગામ સાથેણ કચ્છ.

(૪૯૦) સુદર્શન શેઠ ચરિત્ર ચોપાઈ [અથવા રાસ]

અંત -

(સોરઠા)

સજ્જા પરીસા અતિ ઘોર, સુદરશણ મહા મુની

કાયા કરમ કઠોર, શીલ પાલી શિવપુર ગયા. ૧

જેહનો એહ અધિકાર, કહ્યો ઋષિરાય અક્ષને

સૂત્ર તણે આણુસાર, ભવિયણ હિત કરી સાંભલો. ૨

સુણયા તણો હી સાર, શીલ પાલે જે નર સદા

તે પાવે ભવપાર ઈં વાતમેં સંકા કો નહિ. ૩

જે કોઈ નરનારિ શીલ પાલે લજ્યા કબ

સો ઉપજે દેવ મજાર ઉપાઈ સૂત્ર જેહની શાખ છે. ૪

એસો શીલનિધાન, ભવિયજી હિત કરી આદરો

જ્યેાં જ્યોાં નિર્વાણ દેવલોકમેં સાંસો નહી, ૫

એ ખટ દરસણમાંહિ શીલ અધિકો વખાણીયો.

તપ સંજમ ખેડ થાય શીલ વિના એક પલકમાં. ૬

કહાં તાઈ કીજે વખાણ શીલકા ગુણ તણો

જેયોને સૂત્ર પુરાણ શીલ સારેહિ અધિકો કહ્યો. ૭

ઋષિરાય બ્રહ્મ ઉલાસ શીલ તણા ગુણ વરણુવ્યા

કીયો ચરિત્ર પ્રકાશ સુદર્શનજી શેડકો, ૮

અધિકો એછો કહ્યો હોય તેહનો મિછામિદુકડં

સૂત્ર પ્રાકૃત જોય જેહને અનુસારે ભાષીયો. ૯

એ શીલ તણો વખાણ પદે સુણે નર જે સદા

પવિત્ર કરે જીલકાન, સુખ પાવે તે સાસતા. ૧૦

(૧) સર્વગાથા ૮૩૯, લિ. સં. ૧૮૪૦ જેષ્ટ વદિ ૧૧ વાર ચંદ્રવારે.

પ.સં. ૧૫-૨૭, આયા ભં. (૨) સંવત ૧૮ સાલ ૪૮, પ.સં. ૬૩-૭,

ગુ. નં. ૧૨-૧૨. [મુપુગૃહસૂત્રી.]

(૪૯૧) [+] અઢાર પાપસ્થાન પરિહાર ભાષા [ભાસ]

આદિ - સુંદર રૂપ વિચાર ચતુરપણું ઉત્તમ કુલ અવતાર;

ભોગ સંયોગ સંપતિ સર્વિ અતિ ભલી, પામીછ અરથ ભંડાર.

વિવેકી જીવદયા ધર્મસાર, પાલીછ કરીય વિચાર - આંકણી

અંગ નિરોગ નછ જીવિત અતિ ધણૂં, કીરતિ પ્રબલ સોભાગ,

જિતવર ગણધર અમરપતિ ચક્રધર, ઉત્તમ પદ લહિ લાગ. વિ.

અંત - સમકિતધર છઈ થોડલા, નહીં મિથ્યાતી પાર;

દેખી ધણા મ રાયસઉ, પરખઉ સમકિત સાર. ૧૩. આ. ૦

દોષ અઢાર રહિત ભલા, પરખઉ અરિહંત દેવ;

સમકિત વ્રત તપ ગુણિ ભર્યા, સાધુ તણી કઉ સેવ. ૧૪. આ. ૦

ભાખિઉ સૂત્ર પ્રમાંણ, તે આરાધુ ધર્મ;

તત્ત્વ ખરાં ત્રણિ એ અછઈ, સમકિત મૂલ એ મર્મ. ૧૫. આ. ૦

પાપ સતર હવૂયાં ગિણઉ, મોટઉ ભાર મિથ્યાત;

જીવ તણુછ પોતછ અઢઈ, કાલ અનાદિ વિખ્યાત. ૧૬. આ. ૦

રાગ આસાઉરી.

જીવવધ અસત્યવ્રત અનઈ ચોરી, નારિની સંગતિ પાપની ઊરી
સંભલઈ પ્રાણીયા એહ વિચાર, મન મુષિ પરિહરિય પાપ અઢાર,
પરિગ્રહ ક્રોધ વલી માંન નિ માયા, લોભ છઈ સયલ દૂષણ તણા
પાયા સં

રાગ નઈ દ્વેષ ગિણિ કલહ નઈ આલ, પિથુનપણું રતિ અરતિ
વિશાલ. સં

પર પરિવાદ માયા મૃષા વાણી, વલીય મિથ્યાત શલ્ય પરિહરિ
જાણી. સં

એહ તણઈ વલિ જીવ અનાદિ, દુઃખ ઘણાં સહ્યાં પડઇ પ્રમાદિ. સં
એહનઈ જોમ કરઇ પરિહાર, મુગતિ તણાં સુખ તે લડઈ સાર સં
શ્રીબ્રહ્મ કહઇ ઇમ આણુંદ આણી, સાધુનઈ વંચો ભવીયણ પ્રાણી. સં

(૧) સં. ૧૬૮૦ વર્ષે એન્ટ્રિ વદિ ૧૧ રવઈ દિને લખૂં છિ. ત્રિખિતં
ઘોલકઈ વાસ્તવ્ય ચોરવાડ જ્ઞાતી પારીખ દેવરાજસૂત વિમલદાસ પઠનાર્થ
સ્વયમેવ. આમોદ ભં. હવે દે. લા. પુ. લા. નં. ૯/૨૫૧. (૨) પ્રં કાં ભં.
(૩) સં. ૧૭૩૪ આશ્વિન માસે તૃતીયા તિથી બુદ્ધવાસરે. પ.સં. ૭-૧૬, સંધ
ભં. દા. ૬૩ નં. ૨૫. (૪) સં. ૧૭૪૪ વૈ. શુ. ૧૩ ઈલમપુરે સાંધી લાલ
પઠનાર્થ. પ.સં. ૧૩, જિ. ચા. પો. ૮૩ નં. ૨૧૫૪. (૫) પ. ક. ૧૧થી
૧૬, એક ચોપડો, મુક્તિ નં. ૨૪૭૧. [આલિસ્ટઓઇ ભા. ૨, મુદ્રગૂહ-
સૂચી, હેનૈશાસ્યિ ભા. ૧ (પ. ૨૮૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. સમ્બાવસંગ્રહ ભા. ૧ (ગા.).]

(૪૬૨) નેમિનાથ ધવલ અથવા વિવાહલો ૪૪ ઢાળ

આદિ -

રાગ ધન્યાસી.

સારદ સાર દયા કરિ દેવી, હીઅડા ભાનિરિ આણીજી,

નમિનાથનું ધવલ રચિસુ સરસ સુકોમલ વાણીજી

અંત - એ ધવલ રચઈ મઈ આણી મનિ આણુંદ.

બ્રહ્મચારી નિરૂપમ ગાયઉ નેમિ જિણુંદ.

કહઈ શ્રી બ્રહ્મ સદા જિન વંદઈ જે કર જોડી,

તે અલવઈ પાંમઇ સુખસંપતિની કોડી.

૨૦૧

પદ અક્ષર માત્રાહીણુ કહિઉં હુઈ જોડ,

પંડિત જન જોઈ નિરતઈ કરજ્યો તેય,

સૂત્ર વૃત્તિ ચરિત અનુસારઈ જાણી સાર,

લવલેસઈ ભાખ્યઉં એહ સયલ અધિકાર.

૨૦૨

(૧) અંથમાન ૧૯૩, પ.સં. ૨૮, લી. ભં. દા.૩૦ નં.૪૦. (૨) અંથામ ૪૫૦, સં. ૧૬૧૫ આસો સુદ ૭ રવો લખિત. સાધસેવક લાલજી પારિષ શ્રી સૂરજ પડનાથ. પ.સં. ૨૧-૧૧, જૈ. એ. ઇ. ભં. નં. ૧૧૯૨. (૩) સં. ૧૭૦૬ માધ શુદ્ધિ ૧૦ શુક્રે લિ. પ.સં. ૧૫-૧૩, હા. ભં. દા. ૮૦ નં. ૧૩૭. (૪) અંથામ ૪૭૬, પ્ર. કા. ભં.

(૪૯૩) [+] ઉત્તરાધ્યયન ૩૬ અધ્યયન ગીત અથવા સત્રાય [અથવા ભાસ] લ.સં. ૧૫૯૯ પહેલાં

આદિ - હાલ મોહણગ્રામ રે નંદ રે વણનાહલઉ.

(૫૦ વયન તુહારાં હો જિનજી મનિ વસ્યાં એ હાલ)

શ્રી શુર ગોતમ ગુણ હધયડઈ કહિછસિઉં વિનય વિચાર

સ્વામી સોહમ ગણધરનંદ કહિછ ઉત્તરાધ્યયન મઝારિ. ૧

વિનય કરીજઈ રે ભવીયણ ભાવ સિઉં જેહથી લહીછ નાંણ,

અનુકમિ સમકિત ચારિત્ર ગુણ ગ્રહી પાંમીજઈ નિરવાંણ. આંકણી.

અંત - છત્રીસઈ ઉત્તરાધ્યયન રે, જિણવર કહઈ,

અમૃત વયણ, સમત જગસૂં મનિ ધરીવઈ રે,

જેહથી ભવસાયર તરીઈ જિનં

૨૦

એ ભાસ સંખેપેઈ સારી રે છત્રીસઈ અધ્યયન વિચારી,

બ્રહ્મઉં કહઈ જે જન ભણસ્યે રે, મંગલ કમલા લહિસ્યઈ. ૨૧

(૧) ઇતિ શ્રી જીવાજીવ વિભત્તી ગીતં. જ. શુભં ભવતુ. કલ્યાણ-

મસ્તુ. જ. અંથામ ૭૦૦ શ્લોક સંખ્યા જાણવી. શ્રી શ્રી સં. ૧૬૪૪ વર્ષે

વૈસાખ વદિ ૭ સોમે શ્રીમાલીગાત્રીય ૫૦ તેજસુત ૫૦ લાલજી પડનાથ.

જ. જ. પ્ર. કા. પાસેનો ચોપડો. (૨) સં. ૧૫૯૯ કા શુક્લ પંચમ્યાં શ્રી

સ્તંભતીર્થે શ્રી સ્તંભનાધીશ શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત વિહિતં ઉત્તરા-

ધ્યયન ષટત્રિંશદ ભાષા ત્રિશક્તં સમાપ્તં. પ.સં. ૨૭-૧૧, મો. સુરત. પો.

૧૨૬. (૩) સં. ૧૬૪૯ વર્ષે કાર્તિક સુદિ ૩ ભૃગુવાસરે. પ.સં. ૧૬-૧૩,

દે. ભા. પુ. ભા. નં. ૧૪૮/૩૯૬. (૪) સં. ૧૬૫૭ વૈ. વ. ૯ શુક્ર આષ

સોમા પડનાથ. પ.સં. ૪૦-૧૧, વોધા ભં. દા. ૧૬ નં. ૩૭. (૫) સં.

૧૬૭૧ ચૈત્ર શુદ્ધિ દ્વિતીયા લિખિતં કાવ્યસ્થ માયુર સુદર્શનેત આગરે

ઢોટો. પ.સં. ૧૮-૧૩, સંઘ ભં. દા. ૭૨ નં. ૭૨. (૬) પ.સં. ૩૨-૯, ખેડા

ભં. દા. ૭ નં. ૫૭. (૭) શ્રી અંચલગચ્છ આચાર્ય શ્રી પુણ્ય(સાગર...)

સં. ૧૬૫૨ કા. શુ. ૧ ગુરૌ લિ. પ.સં. ૧૫-૧૭, હા.ભં. દા.૮૨ નં. ૧૦૩ (૮) એક ચોપડો, પ. ક. ૧૩થી ૪૩, મુક્તિ ૦ નં. ૨૪૭૧. (૯) પ.સં. ૧૪, લીં. ભં. દા.૩૦ નં.૫૧. (૧૦) પ.સં. ૪-૨૦, અપૂર્ણ, મ૦ જૈ. વિ. નં. ૫૧૮. (૧૧) લ.સં. ૧૫૬૯. સેં. લા. (૧૨) પ.સં. ૧૩-૧૧, જૂની પ્રત, પ્રથમનાં ૩ પત્ર નથી, હા. અ. ભં. પાલણપુર દા ૩૬. [આલિ-સ્ટઓઇ ભાર, મુપુગૂડસૂચી, હેન્ડેસાસૂચિ લા. ૧ (પૃ. ૧૪૫, ૧૫૪, ૫૪૪).]

[પ્રકાશિત : ૧. સજ્જાયસંગ્રહ ભા. ૧ (ગા.).]

(૪૨૪) જિનપ્રતિમા સ્થાપન પ્રબંધ

(૧) પ.સં. ૪૫, અમ.

(૪૯૫) [+] નાગિલ સુમતિ ચોપાઈ અથવા સુમતિનાગિલ રાસ
૨ સં. ૧૬૧૨ આસો શુદ્ધિ ૭ ગુરુ

આદિ - બાલપણા લગિ શીલઈ ધીર, નીલકમલદલ કંતિ શરીર,
સમુદ્રવિજય શિવાદેવીનંદ, નેમિ નમૂં આણી આણંદ. ૧
જસુ ગુણ તણુઉ ન લાભે પાર, અતિશય ચઉત્રીસ સોહે સાર,
વચન તણા અતિશય પાંત્રીસ, તાસુ ચરણુ વંદો નિશિદીસ. ૨
મનથુદિઈ સંભારૂં સદા, સરસ વચન આપે શારદા
તસુ અણુસારે કરૂં ચોપઈ, સુણો સુચણુ એકમના થઈ. ૩
ત્રિણિ તત્ત્વ છે જગ માહે સાર, દેવ અને ગુરુ ધર્મ વિચાર,
તે દેખાડે શ્રી ગુરુ સાચ, એ છે નિશ્ચલ આગમ વાચ. ૪
શ્રોતા દેખી ગુરુ નય કહે, પ્રજ્ઞા કહે તો સાચૂં લહઈ. ૫૨૧

અંત - એ ચઉપઈ ભણી કરી, રાખી હિયે સુખણુ,
જે નવિ કહસ્યે લૌકિકને, તસુ નેમીસર આણુ. ૬૧૨
સાચુ કહતાં સમકિત સહી, તિણિ લેખ્યો લાહો એ કહી,
સાધુ ગુણે જિણુવરને નામિ, એ વિસ્તરજ્યો ઠામે ઠામિ. ૬૧૩
સંવત સોલે બારોતરે, આસો સુદિ સાતમિ દિન ગુરે

નાગિલ સુમતિ તણી ચોપઈ, ગુરુપ્રસાદિ સંપૂરણુ થઈ. ૬૧૪

(૧) ઇતિ ગુરુત્તર પરીક્ષાધિકારે સુમતિનાગિલ ચઉપઈ સમાપ્તા.

(આમાં સુધારાવધારા છે તેથી કવિની પોતાની જ પ્રત જણાય છે.) પ.સં. ૪૫-૧૨, રત્ન ભં. દા. ૪૫ નં. ૪૨.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. રણછોડલાલ ગંગારામ.]

(૪૯૬) અખપુત રાસ

(૪૯૭) સુપાર્શ્વજિન વિવાહલો ૨. સં. ૧૬૩૨ [આસો ૧૩ મંગળવાર ?]

આદિ - સુંદર સુયુગ્મ સુહામણી એ, નમૂં દેવ સુપાસ નિધિ જસ તણુકે એ,
નમિય વલિ અવર સવિ જિણવર એ, સવિહું જિનતાથના ગણધર એ. ૧
શાસનદેવતિ સંભરી એ, વલિ સારદાના ગુણ મનિ ધરી એ
કરિસુ સુપાસ જિણવર ચરી એ, સુણતાં હુઈ સંપદા બહુ પરીઈ એ. ૨
અંત - ચઉસડિ ઇંદ્ર તિહાં મિલછ એ, તિહાં કરછ લોકાચાર લાં

જાંબુદીવ પાનતિ છછ એ, મોક્ષગમન અધિકાર લાં ૫૨

તેહ તિહાંથી જાણિવઉ એ, કહતાં વિસ્તર થાછ લાં

ઉછવ નાંદીસરિ કરી એ, સુર સુરલોકઈ જાંછ. લાં ૫૩

શોક નિવારી મન તણુકે એ, ભોગવઈ સુરના ભોગ લાં

મનસુધિ જિન આરાધતાં એ, લહિયઈ સયલ સંયોગ લાં ૫૪

શ્રી વિનયદેવસૂરિ ઇમ લણઈ એ, વંદઉ સામિ સુપાસ લાં

એહ લણુકે વીવાહલકે એ, જિમ પુઢયઈ મન આસ લાં ૫૫

ચરિત્ર થઈ એ જીધર્મકે એ લવલેસઈ સંખંધ લાં

મિછાદુક્કડ તેહનું એ, જે કહાઉં સૂત્રવિરૂદ્ધ, લાં ૫૬

યુગલ લુવન રસ અંદ્રમા એ, વરસિ રસાસુત વારિ લાં

ફલતી આશા અભિનવી એ, માસિ તેરસિ દિનિ ધારી લાં ૫૭

એહ રચઉ વીવાહલકે એ, નાંદઉ જાં જિણુધર્મ લાં

લણુતાં સુણુતાં સુખકર એ, જાણુકે સૂધઉ ધર્મ. લાં ૫૮

(૧) ગ્રંથાત્ર ૫૮૧. આર્થો મનકાં આર્થો અમરં પદનાર્થો. ૫.સં.

૧૫-૧૧, ડા. અ. ભં. પાલનપુર.

(૪૯૮) ભરત બાહુબલી રાસ કડી ૩૨૫ ૨.સં. ૧૬૩૪

આદિ - શ્રી આદીશ્વર ચરણે નમૂં, અક્ષેસરિનઈ પ્યાનિઈ રમૂં,

ગાજિં બાહુબલિ મુનિરાય, પામી સહિયર તણુ પસાય. ૧

ઋષભદેવ દ્વઈ દીક્ષા ગિસઈ, દીધૂં રાજ ભરતનઈ તિસઈ,

બાહુબલિનઈ ઘછ દેશ, બહુલી નામિઈ રિદ્ધિ પ્રદેશ. ૨

દેશઇ કેતુ દીધઉ વલી, પુત્ર અણૂનઈ મનિ રલી,

આદરઇ સ્વામી સંયમભાર, પાલઇ સૂધઉ નિરતીચાર. ૩

અંત - આવશ્યક નિયુક્તિ ગતિ વિચાર, મલિ માંહિ છઈ તસુ વિસ્તાર,

વલી ચરિત્ર જોઇનઈ કહાઉં, પંડિત નરને વચને લહાઉં. ૩૨૨

અક્ષર કાન્ડઈ માત્રઈ જોય, હીણુકે અધિકઉં ભાખ્યઉં તેહ,

પાંડિત જન તે સાચઉં કરઉ, અભિનિવેસ મનનઉ પરિહરઉ. ૩૨૩
શ્રી બાહુબલિ ઉત્તમ સાધુ, ખામૂં તે સાખિઈ અપરાધ,
કર જોડી વંદઉં નિસિદ્ધીસ, કહછ શ્રી વિનયદેવસૂરીસ. ૩૨૪
સંવત સોલ વરસ અઉત્રીસ, કરી ચઉપછ ધરી જગીસ,
ભણુતાં શુણુતાં મંગલ કરઉ, જિહાં જિનધર્મ તાં લગિ વિસ્તરઉ. ૩૨૫

(૧) ૪ પ્રકાશમાં. સં. ૦૧૬૪૫ આસો વદિ પ રવૌ પં. સકલપ્રમોદગણિ
ચેલા પદ્મપ્રમોદ લગ પ.સં. ૧૨-૧૫, ખેડા ભં. દા.૬ નં. ૩૫.

(૪૯૯) સાધુવંદના કડી ૧૩૮

આદિ - અમરનરવંદ નિતુ જસ અહનિશિ નમછ,

કેવલજ્ઞાન સુખ સંગમઈ જે રમઈ,

સિદ્ધ અનંત તે ભાવ ધરિ વંદિયછ;

ચારનઈ વીસ જિણુનામિ આણુંદિયઈ. ૧

કાલ અતીત અનંત મુણિવર થયા,

અછછ જયવંત જે હુસ્યછ આગામિયા,

જોડિ કરકમલ તસુ શિરકમલ નામિયછ,

અભિનવ આણુંદ જેહથી પામિયઈ. ૨

અંત - ૧૩ હાલ રે જીવડા ફુલહઉ માનવભવ લાધુ.

ગૃહવાસિઈ શીલ સોવન કસિયૂં, કષ્ટ કસઉટછ જન્યૂં,

સેડિ સુદરસણુ દરસણુ રૂઠઉં, સીલ દીપાવ્યઉં સાચૂં.

*

૧૪ હાલ રે પ્રાણી દોહિલઉ નરભવ સાર.

સાધુ કયવન્નઉ નામ સોભાગી સાલ અનઈ મહાસાલ,

ગાગલિ પિઠર યશોમતી જાણીછ, પંચ એ સુગુણુ રસાલ.

*

આજ સમઈ જિહો સાધુ શિરોમણિ, વ્રત તપ સમિતિ પ્રતિપાલ,

તાસુ પદપંકજ શ્રી પ્રહ્લ વંદછ સદા, જોડિ કર કરકમલ ત્રિણકાલ.

એમ આગમિ અનઈ અવર અંધઈ વલી, સાધુના સંભરી નામ

ભાવસુદ્ધિછ જિહો પ્રહ સમઈ નિતુ નમછ, તે લહછ અવિયલ ઠામ.

(૧) પ.સં. ૯-૧૨, લ. સુ.

(૫૦૦) શાંતિનાથ વિવાહલો

હાલ માઈ ધન્ન સુપન્ન.

આદિ - આરાધૂં ભાવિઈ સંતિકરણુ શ્રી સંતિ,

ગુરુઆ ગુરુ વંદઉ ટાલી મનની ચંતિ.

નિર્વાણી નામઈ શાસનદેવિ સંભારૂં,

સોલમ જિનવરનું ધવલ રચિસુ હઉં સારૂં. ૧

અંત - ઉત્તરાધ્યયનની વૃત્તિ પ્રમુખ થકી, ભાખ્યઉ એ અધિકાર,

આપમતિઈ કાંઈ હીણુ અધિક કહાઉં, સાચ વિબુધ કરઉ સાર. ૨૧૫.

શાંતિ જિણેસર સ્વામી સોલમઉ, ગાયઉ મન ઉલ્લાસ,

શ્રી બ્રહ્મ કહઈ નિતુ સેવા સારતાં, પૂરઈ વંછિત આસ. ૨૧૬

આણુંદ આણી રે જગગુરુ ગાઇઅઇ.

(૧) પદનાર્થ - એન મોતીકુઅર. પ.સં. ૧૫-૧૪, મુક્તિ નં. ૨૩૩૦.

(૫૦૧) વાસુપૂજ્ય સ્વામી ધવલ

આદિ - ચકેવીસઈ જિણુ ચરણે લાગીઇ, વર શ્રુતદેવી પાસઈ માગીઇ,

લાગીઇ પાએ શ્રી સુગુરનઇ, ધવલ રચિસુ સુહામણૂં.

વાસુપૂજ્ય જગગુરુ ખારમાનૂં, ચરિત્ર જાવ ત્રિણઈ તણૂં,

ધાતકી ખંડઈ પૂરવ દિશિ ત્રિણિ માહાવિદેહિ વખાણીઇ.

ભલ વિજય મંગલાવતી, નયરી રતન સંચય જાણીઅઇ. ૧.

અંત - સદાફલી ફલ જિમ તડકાનઈ સાધુ સહિત સિધિ પામઇ,

શ્રી વિનયદેવસૂરિ એ કર જોડી, ભાવઈ મસ્તક નામઈ.

*

નંદીસર વરિ કરી અઠાહી, દેવલોકિ સુર જાઈ,

પૂજઈ દાઢ આશાતન ટાલઈ, હિયડઇ હરખ ન માઇ.

રચ્યઉ ધવલ જિમ ચરિત્રિ વખાણ્યઉ, જાણી ગુરુમુખિ મર્મ,

તા થિર પઢઉ ગુણઉ ભવિયણજણુ, જાં વરતઇ જિણુધર્મ. ૨૯

(૧) સંવત ૧૬૬૬ વર્ષે માધ શુદ્ધિ ચતુર્થ્યાં ગુરૌ મુઠ રાજવિમલેન.

સિધિ. પ.સં. ૧૦-૧૩, હા.ભં. દા.ટ૩ નં. ૧૫૯.

(૫૦૨) પ્રથમાશ્રવદ્વાર કુલક કડી દર

આદિ - ગાયમ નઈ સોલમ ગણુધર ચરણે લાગૂં,

મતિ કવિત કરવાની, મન રંગઇ માગૂં;

દસમઇ અંગિ બોધ્યા પંચઇ આશ્રવદ્વાર,

મિથ્યાતી અવિરત લોક તણા આચાર.

દ્વાર અધર્મ પક્ષના કરણી જોડની આદિ ન દીસઇ,

કેવલ પાપમંથના કારણ જાણુકિ વિશ્વા વીસઇ. ૧

અંત - દસમઇ અંગઇ રે વીર જિણુકિ કહઇ પહિલૂં દ્વાર અધર્મ,
સમકિત વિરતિ નહિ જસુ એ, સહિ જાણુકિ એહ જ મર્મ. ૯૦
પાછલિ કરણી બોધ્યાં તે સહ, પાપ કરવાનાં કામ,
સૂત્રઇ વિવરી રે ભાખ્યાં તે સહ, પાપી નરનાં નામ. ૯૧
નિર્મલ મતિ કરિ સમકિત વિરતિ સૂં, પાપકર્મ કરકિ દૂરિ,
અવિચલ પદવી રે પામકિ તેહથી, ભણુઈ વિનયદેવસૂરિ. ૯૨

(૧) પ.સં. ૩-૧૫, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૧૭૮.

(૫૦૩) દર જિનરાજનામ સ્ત.

આદિ - કેવલન્યાની પહિલા દેવ, ખીજ નિર્વાણી કરે સેવ. ૧
તિહં કાલઇ અનંતા દેવ, તેહની મનસુધિ સારકિ સેવ,
મનથી તુમહે મ કરસકિ દૂરિ, ઇમ બોલઇ શ્રી વિનયદેવસૂરિ. ૩૧

(૧) ઉપરની પ્રત સાથે છેવટે.

(૫૦૪) અંતકાલ આરાધનાકૂલ ૧૨૪ કડી

આદિ - સુપઇ.

વાંદિય ચઉવીસમકિ જિણિંદ, ગાયત્ર સ્વામી પમુહ મુણિંદ,
ભણિસુ સંક્ષેપઇ આરાધના, જે ગુણતાં હુઇ સુભ ભાવના. ૧

અંત - ઇણિ ભવિ પરભવિ સુખ ધણા આપઈ, બ્રહ્મ કહઈ અવિચલ
પદિ થાપિઈ. ૧૧૯

ધન અણુગાર શ્રી મેઘકુમાર, ગપસુકુમાલ તમૂં નિત વાર. ૧૨૦

*

એહ આરાધના જે જન કરસઇ, તે સુખસંપદા નિશ્ચઇ વરસઈ. ૧૨૪

(૧) પ.સં. ૧૦-૧૧, પ્રત કવિના સમયમાં લખેલી. જિનકત ભં.

સુખઈ પોથી નં. ૧૦.

(૫૦૫) બીજી કૃતિઓ

(૧) પાર્શ્વનાથ સ્તવ—આસ મનવંછિત પાસજિત પૂરણ. (૨) આદીશ્વર સ્તવ—રિષભદેવ છઈ આણંદ જેહનઈ નમે. (૩) પાર્શ્વનાથ ગીત—કેવલ ન્યાન દિવાકર ભગવંત. (૪) બંભણાધીશ પાર્શ્વ સ્તવ—સકલ સુરાસુર સેવતિ પાય, થંભણપુરમંડણ જિનરાય. (૫) અંતકાલ આરાધના. (૬) અર્કનક સાધુ ગીત. (૭) મૃગાપુત્ર ચરિત્ર-પ્રબંધ. (૮) અષ્ટકર્મ વિચાર. (૯) ચંદ્રપ્રભ સ્વામી ધવલ. (૧૦) સંભવનાથ સ્તવન,

૬ કડી. (૧૧) ૨૪ જિન સ્તવ (૧૨) સૈદ્ધાન્તિક વિચાર. (૧૩) ચતુર્ધર્મ વ્યાખ્યા. તદુપરાંત સ્તવનો, સંજ્ઞાઓ, કુલકો અને પ્રાસંગિક કાવ્યો.

[સંજ્ઞાઓ વગેરે કેટલીક ગૌણ કૃતિઓ 'ષ્ટદ્રવ્ય નવ વિચારોદિ પ્રકરણ-સંગ્રહ'માં પ્રકાશિત થયેલી છે.]

(૫૦૬) લોકનાલિકા ખાલા.

આદિ - નત્વા વીરં વિશેષણં સર્વવિધનવિનાશકં

લોકનાલે: સમાસેન વાર્તિકં ક્ષિયતે મયા.

૧.

(૧) અર્થ ખાલાવખોધો અલ્પર્ષિણા સ્વાત્માર્થાવખોધકૃતે તથા યહ લોકનાલ શ્રી અલ્પર્ષિણા સ્વયંહસ્ત લખ્યતે તિંસહી પરતથી ઉતારી છઈ. સં. ૧૭૦૬ કા. વ. ૩ વાર રવિપુત્રદિને લિ. કુઆરપાલ. પ.સં. ૯, ગો.ના.

(૨) પ.સં. ૧૩, ગો. ના.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૫૨-૫૮ તથા ૬૦૨, ભા.૩ પૃ ૬૦૫-૬૧૩ તથા ૧૬૧૧. 'ઉત્તરાધ્યયન ૩૬ અધ્યયન સં'ની નોંધ થયા પછી ભા.૧ પૃ.૧૫૮ પર નીચેની બે પંક્તિ મળે છે તે કોઈ રાસની જણાય છે પણ કયા રાસની છે તે સ્પષ્ટ થતું નથી.

જંજુદીપ ભરતક્ષેત્રમંડણ, નગર અચલપુર સોહમજી,

ધન વિક્રમ જૂપતિ તસુ રાણી ધારણી જનમન મોહમજી. ૧.]

૨૩૮. દેવસુંદર વા. (છરાહિલાગચ્છ રામકલશસૂરિશિ.)

(૫૦૭) કયવન્ના ચોપાઈ ૨ સં. ૧૫૮૪ માગસર વદિ ૭ ગુરુ

આદિ - સંઘ સાનિધિ શ્રી પાસ પસાઇ, નામ જપંતા નવનિધિ થાઇ ૪૦

સંવત પનર ચોરાણુ સાર, માગસર વદિ સાતમિ ગુરુવાર

પૂણ્ય નક્ષત્ર હંતા સિધ જોગ, કયવન્નાની કથાનો ભોગ. ૪૧

શ્રી છરાહિલાગચ્છ ગુર જયવંત, શ્રી શ્રી રામકલશસૂરિ ગુણવંત

વાચક દેવસુંદર પલજાંતિ, લાજુઇ ગુણઇ તે સૂષ લહંતિ. ૪૨

(૧) અંત્ય પત્ર, નાહટા. સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૬૫.]

૨૩૯. કલ્યાણજયશિખ્ય (તં સૌભાગ્યહર્ષસૂરિશિ.)

સૌભાગ્યહર્ષસૂરિના પ્રતિમાલેખો સં. ૧૫૮૪ અને ૧૫૯૦ની સાલના મળે છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા.૧ લેખાંક ૧૮૬ અને ૭૧૯) આ પૈકી સં. ૧૫૯૦ના લેખમાં સાથે આનંદવિમલસૂરિ પણ છે. આ બંને

સૂરિઓ હેમવિમલસૂરિના શિષ્યો અને ખંતેની પાટ જુદી થઈ. આણંદ-
વિમલસૂરિએ સં. ૧૫૮૨માં ક્રિયોદ્ધાર કર્યો તે વખતે તેમણે ગજજનો સમસ્ત
ભાર સૌભાગ્યહર્ષને સોંપ્યો હતો. સૌભાગ્યહર્ષે લઘુશાલા નામે એક શાખા
ચલાવીને પોતાની પાટે સોમવિમલસૂરિને સ્થાપન કર્યા હતા જ્યારે બીજી
ખાજી આણંદવિમલસૂરિએ પોતાની પાટે વિજયદાનસૂરિને સ્થાપન કર્યા
હતા.

(૫૦૮) કૃતકર્મ રાજધિકાર રાસ ૨. સં. ૧૫૮૪ બાહુલ માસ વદ
જયાતિથિ ગુરુ ગંધારમાં

આદિ - સકલ મૂરતિ કલ્યાણકર, આદિધિ આદિ જિણિદ,
શ્રી વિમલાચલ મંડણી, પણમઉ આદિ જિણંદ; ૧
શાંતિકરણ શાંતિ જિણ, સોલસમઉ જિણરાય,
ચક્રવર્તિ વલી પંચમઉ, સોવનવન જસ કાય. ૨
ગઢ ગિરિનારિયં ગાજપુ, રાજમતીનુ કંત,
તીર્થંકર બારીસમઉ, નેમિનાથ ગુણવંત. ૩
શ્રી હરાઉલિ રાજઓ, મહિયલિ મહિમાવંત,
આસપૂરણ આસસેન તન. ચિર પ્રતપઉ જયવંત. ૪
શ્રી સિદ્ધારથ કુલતિલઉ, કંચણવાન સરીર,
વર્ધમાન વંદઉ સદા, સૂરઉ સાહસ ધીર. ૫
સેવિઉ સવિ સંપદ દીધ, શ્રી ગૌતમ ગણધાર,
નવનિધિ નામ જપંતડાં, નિતનિત જયજયકાર. ૬
જસ નામિધ જસ વિસ્તરિધ, કવિજન દિધ બહુમાન,
તે ગુણાય નમંતડાં, વસુધા વાધધ વાન. ૭
સરસતિ સરસ વચન રસ, વિરચધ અવિરલ ધાર,
જસ પસાધ નીપજધ, કવિત બીજ વિસ્તાર. ૮
તે સરસતિ મુઝ મુખિ વસધ, આપિધ નિરમલ બુદ્ધિ,
આપધ વૃ કૃતકર્મનઉ, બોલિસુ સરિસ ચરિત્ર. ૯

અંત -

વસ્તુ

એક પદ્ધતી એક પદ્ધતી રાય કૃતકર્મ,
નવરંગી નવચૌવની ચ્યારિ નારિસું રાજસુંદર.
પામધ લીલા અતિ ઘણી, તેજવંત મહિમાપુરંદર,
છેડધ સંયમ આદરી પામિઉ શિવપુર રાજ;

સકલ શાસ્ત્રનંદ પ્રણુમતાં, નિશ્ચય સીઝઈ કાજ.

૨૩૭

*

અંદ્રગચ્છ શ્રી ગુરુ દીપતા એ માં સુવિદિત સૂરિ શૃંગાર
શીલિઈ જાંખુ અભિનવા એ માં ગુરુ ગણજલ ભૃંગાર. ૬૮

તપગચ્છ શ્રી ગુરુ નાયકુ એ માં શ્રી હિમવિમલ સૂરીંદ
નામિઈ નિધિ પામીઈ એ માં દુકૃત જાઈ દુરિ. ૬૯

તાસ સીસ સોહામણા એ માં તપગરજનુ આધાર.

નામિ સોભાગિઈ આગલા એ માં પાલછ પંચાચાર. ૭૦

શ્રીસૌભાગ્યહર્ષસૂરિ ચિર જયુ એ માં સહુકો દિ આસીસ,
વિષ્ણુ પુરંદર ગુણનિલુ એ માં ધર્મવંત નિસિદીસ. ૭૧

વિદ્યા ચૌદઈ અલંકરિઈ એ માં તપ જપિ ક્ષિમાનિધાન

શ્રી કલ્યાણજય જયકર એ માં પંડિત સકલ પ્રધાન. ૭૨

જસ નાંમિં જસ પામીઈ એ માં કવિજન દિઈ સહુ માંન

ચરણ કમલ તે ગુરુ તણુઈ એ માં શ્રી રાજહંસ સમાન. ૭૩

તે ગુરુ નઈ સુપસાઉલઈ એ માં યુગ નિધિ ઇંધુ ભૂ વિચાર

વરસ માસ બાહુલ સુધિં એ માં જયા તિથિ સુર ગુરુવાર. ૭૪

રાસ રચિઈ રંગિઈ કરી એ માં વંદન કરેં કર જોડિ

વચન કથન જે ખેલીઆં એ માં અધિકી એહી વાત,

દેવગુરુ શ્રી સંઘ સાધીઆ એ માં મિચ્છા દુક્કડ સાત. ૭૬

નગર અનોપમ જાંણીએ એ માં મંદિર શ્રી ગંધાર

ધર્મકાજ કરી આગલુ એ માં દાંન દીધ અનિવાર. ૭૭

જિહાં એહવા વિવહારીઆ એ માં પૂજઈ શ્રી વર્ધમાન,

વર્ધમાન જિન પૂજતા એ માં સુખ પામઈ વૃદ્ધમાન. ૭૮

જપતાં શ્રી વર્ધમાન જિન એ માં સર્વિ સંપદ અનિવાર

દિનદિનિ પાંમઈ અતિશૃણાં એ માં માંગલીક જયજયકાર. ૭૯

કંદશ

જાં પવર મંદિર સકલ સસિહર વિપુલ અંબર મંડલ.

ઉદયગિરિ જાં ઉદય કરઉ દિવદિવ રતન મહીતલ.

તાં એહ શ્રી કૃતકર્મ રાજ તણુ ચરિત્ર સોહામણુ.

કલ્યાણ જયકર ભવિક નરનઈ અચલ દિઉ વધામણુ. ૮૦

(૧) આદિમાં શરૂ કરલ છે કે:-તપાગજનાયક ભટ્ટારિક શ્રી શ્રી શ્રી

સોમવિમલસૂરિ ગુરુઓ નમઃ-(તેથી તે સૂરિના શિષ્યે લખેલ) પ.સં. ૧૪-૧૧, ૩. ભં. ઘ.૭૦ નં.૧૦૧. (૨) સં.૧૬૨૭ માર્ગશીર્ષ શુદ્ધિ ૭ કૃષ્ણદાસ લઠ પરી દેવચંદ, એક ચોપડો. પ. ક. ૭૭થી ૯૦, નવાં ૬૯થી ૮૩, રા. ડાહ્યાભાઈ મોતીચંદ સુરતવાલા વકીલ પાસેનો. (૩) પ.સં. ૧૨-૧૪, સંઘ ભં. ઘ.૬૩ નં.૪૩. (૪) પ.સં. ૧૧-૧૩, ઈડર ભં. નં. ૧૬૪. (૫) ઈડર બાઈઓનો ભં. [આ કદાચ નં. (૪) જ હોય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૬૦-૬૧, ભા.૩ પૃ.૬૧૩-૧૫. પહેલાં કર્તા 'કલ્યાણ' ગણેલા. પણ પછીથી સુધારીને 'કલ્યાણજય(જયકલ્યાણ)-શિષ્ય' એમ કયું છે. 'જયકલ્યાણ' એ નામ માટે કૃતિમાં કોઈ આધાર જણાતો નથી.]

૨૪૦. સંયમમૂર્તિ (અં. કમલમેરુશિ.)

(૫૦૯) કલાવતી ચોપાઈ ગા. ૨૦૧ ર.સં.૧૫૯૪ જ. શુ. ૩ બુધ કવિંદામાં

આદિ - તિથેસર ચુવીસમઝે, વીર જિણુંદહ દેવ

સિદ્ધારથરાવ કુલતિલહ, સારઘ સુરનર સેવ. ૧

અંત - સંવત પનર ચઉરાણો સાર, જેઠ સુદી ત્રીજઘ બુધવાર

રચીયહ એહ ઉપશમ ભંડાર, શ્રી વિધિપક્ષગજ ઉદાર. ૨૦૦

વાચક કમલમેરુ સુપસાઘ, કીયો કવિત મન ધરી ઉછાહ,

વિધિઘ કરી સંયમમૂર્તિ કંકઠ, ભણુઘ ગુણુઘ તે નવનિધિ લહઘ ૨૦૧

(૫૦) સંવત પનર ચઉરાણો સાર, જેઠ સુદિ ત્રીજ બુધવાર,

શ્રી વિધિ પક્ષ ગચ્છ ઉદાર, નયર શ્રી કવિંદા મઝાર. ૯૩

(૧) એક ગુટકો, જિ. ચા. (૨) પ.ક. ૨થી ૧૦, અભય. નં.૧૧૭.

(૩) અંચલગચ્છે વાંઠે જસમુઃગણિશિંઠ ઋષિ વેણા લિખિતં. પ.સં.૭,

જેસ. ભ. ભં. નં. ૧૫૦. (૪) પ્રાયઃ આ કવિકૃત-સં. ૧૬૮૩ આ. શુ. ૨

ભૃગુદિને વાસ્તવ્ય દીવતંદિરે સિ. યુ. વિ. જાણી. [મુપગૂડસૂચી, હેતુજ્ઞા-સૂચિ (પૃ ૩૯૫).]

(૫૧૦) ગજસુકુમાલ સંધિ કડી ૭૦ ર. સં. ૧૫૯૦ [?]

આદિ - પણમવિ સ્વામી નેમિ જિણુંદ, જસ સેવઘ સુરનરવર્ધ ઇંદ

ગયસકમાલ સંધિ મનરંગઈ, પલણિ જિમ અંતગડ અંગઈ. ૧

પંચમ ગણુધર જિમ વલિ ભાસઘ, ચરમ કેવલી તેમ પયાસઘ

કાલ તેહનઘ સમઘ સુગણુ, નયર બારવઘ નોપમ ઠાણુ. ૨

અતઃ - સુપરાજ તે રાજ સાધય, જિનવર વચન વિશેષય આરાધય
 ગયસુકુમાલ સદા ગુણુ ગાયય, તે નર ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ શિવ પાવય ૬૯
 સિદ્ધ ભેદ વરસલ સુનિ નંદ, દેવકોટિ માહે જિમ ચંદ,
 સંજિમમૂરતિ તે ચિર નંદઈ, ગયસુકુમાલ સદા જઈ વંદય. ૭૦
 (૧) પં. સામંતેત લિ૦ પ.સં. ૪-૧૧, મ. જી. વિ. નં. ૪૧૩. (૨)
 પ.સં. ૪-૧૨, અનંત લં. નં. ૨. [મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૦૪-૦૫ તથા પૃ.૬૧૫. પૃ. ૬૧૫ પર
 'કલાવતી ચોપાઈ' ખંડિત પાકને કારણે સંયમમૂર્તિના ગુરુ કમલમેરુને
 નામે મુકાયેલી હતી તે આપોઆપ રદ થાય છે. 'ગજસુકુમાલ સંધિ'માં
 સંવતદર્શક શબ્દોમાં 'ચંદ' છપાયેલું તે, સંવતનું અર્થઘટન જોતાં, 'નંદ'
 જોઈએ, તે ઉપરાંત 'નંદ' પાકને અ-યત્તથી પણ ટેકા મળેલો છે. જોકે તેમ
 જતાં 'સિદ્ધ ભેદ'નું અર્થઘટન ૧૫ કેવી રીતે થઈ શકે તે સમજાતું નથી.
 'સંયમભેદ' શબ્દ માનીએ તો ૧૭ અર્થઘટન થાય ને ર. સં. ૧૭૮૭ કુરે.
 લેખનસંવતને કારણે સં. ૧૭મી સદીમાં મુકાયેલા વિનયમૂર્તિશિષ્ય
 સંયમમૂર્તિ વહેલા થયેલા હોય અને 'ગજસુકુમાલ સંધિ'ના કર્તા એ
 સંયમમૂર્તિ હોય એવી પણ શક્યતા 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ બતાવી
 છે પરંતુ એ માટે કોઈ પ્રમાણ નથી. એ જ રીતે આ કૃતિ કમલમેરુ-
 શિષ્યની હોવા વિશે પણ નિશ્ચિત પ્રમાણ નથી એમ કહેવાય.]

૨૪૧. મતિસાગર (આગમગરછે સોમરત્નસૂરિ-ગુણનિધાનસૂરિ-
 ઉદયરત્નસૂરિ-ગુણમેરુશિ.)

(૫૧૧) લઘુ ક્ષેત્રસમાસ ચોપાઈ [અથવા ક્ષેત્રસમાસ વિવરણ
 ચતુષ્પદી] ર. સં. ૧૫૮૪ આસો પુનવાર પાટણ

આદિ - સરસતિ સામિણિ કરં જુઝાર, જેડના ગુણુ અધારાવાર,
 તે સરસતિનું ધ્યાન જ ધરી રચસિઉં ચુપૈ હરખિઈ કરી. ૧
 આગમગણિ ગુરુઆ ગુરરાય, શ્રી સોમરયજ્ઞસૂરિ વંદૂં પાય,
 તસ પટિ શ્રી ગુણનિધાન સૂરિદ, તસ પદોધર સૂરિ નરિદ ૨
 શ્રી ઉદયરયજ્ઞસૂરિ મહિમાવંત, શમદમ સંયમ સત્રા ઝલકંત,
 તે સહિગુરની અનુમતિ લહી, ક્ષેત્રસમાસ અહો રચસિઉં સહી, ૩
 તસુ પરિવારિ પંડિત ગુણમેરુ. તાસુ સીસ કહિ હરિષ ધરેવિ,
 ચુપૈઅંધિ કરિસું હું સોમ, એક વિચાર સુણિયો સહુ કોમ. ૪

વસ્તુ

જૈન શાસનિ જૈન શાસનિ મૂલ સિદ્ધાંત,
 સોહમ સામિ પ્રકાસીઉ અછત, સાર પશુચાસ આગમ.
 તેહ મહીય અકથમ ઉપાંગિ, જેહ અરથ દુર્ધટ અવગમ,
 જાંબુદીપ પનતિ જેહ, તેહનું ઉપિત જેહ,
 ક્ષેત્રસમાસ જે મહિયસિઈ, તેહનું વિવરણ એહ. ૫

*

એ અધુક્ષેત્રસમાસથી, વિરચિઉં સારોદ્ધાર,
 જાંબુદીપ વિવરણા, ખોલીઉં ટણુ લગારિ. ૩૯૯
 શ્રી ઉદયરત્નસૂરિ તણમ, સાનિધિ કહીઉં એહ,
 શિષ્ય મતિસાગરે વીનવઈ, પ્રણમું શ્રી ગુરુ તેહ. ૪૦૦
 હિવઈ ખીજુ અધિકાર હું, ખોલું હરથ ધરેવિ,
 સવણસમુદ્રની વિવરણા, યુપૈમધિ સંખેરિ. ૪૦૧
 —છતિશ્રી ક્ષેત્રસમાસે વિવરણે જાંબુદીપાધિકારે પ્રથમોલ્લાસઃ

અંત -

દૂહા

આગમગણિ ધાંબુદીપા, શ્રી અમરરત્ન સૂરીંદ,
 તસ પટિ પાપતિમિર હરઈ, શ્રી સોમરચણુ સૂરિયંદ. ૫૭૧
 તસ અનુકમિ ગુરુ દીપના, શ્રી ગુણનિધાન સૂરિરત્ય,
 તાસ પાટ ઉદ્યોતકર, ચિર પ્રતિપુ ગુરરાય. ૫૭૨
 શ્રી ઉદયરત્ન સૂરીશ્વરહ, મહિમા ગરબડિ મેર,
 તાસ સીસ મુનિવર મુકટ, પંડિત શ્રી ગુણમેર. ૫૭૩
 તેહનું શિષ્યક વીનવઈ, મતિસાગર જસ નાંમ,
 જે કાંઈ દૂરૂ કવિઉં, ખમિયો કરંય પ્રણામ. ૫૭૪
 ગહન અર્થ એહમાં ઘણાં, હું સિઉં લહઅ ગમાર,
 હિત આંણી મઝ જપરિઈ, કરિયો ખરૂ વિચાર. ૫૭૫
 સંવત પનર ચુરાણુઈ, આસોઈ ખુપવારિ,
 રચીઉં એ સૂત્ર જપરિઈ, પત્તન નયર મઝારિ. ૫૭૬
 યુપૈ દૂહા થઈ પંચસત્ર, અડિહૂતિર અભિરામ,
 તાં રહિયો એ મહિતવઈ, સાથર સૂર દૂ જાંમ. ૫૭૭

દાલ

મણિ પરિઈ રચીઉં રાસ મુગતિઈ ભાવિ ભગતિઈ સુખ કરઈ,

સિદ્ધાંતસર વિચાર મીઠું દીઠું દરશનિ દુખ હરઈ,

છરાઉલું શ્રી જ્ઞાસ પ્રણમી નમી સરસતિ બહુ પરે,

જે ભાવિ ભણસિઈ અર્થ સણસિઈ નવધ નધિ હુઈ તેહ ધરે. ૫૭૮

(૧) ઇતિ શ્રી લઘુક્ષેવ સમાસ વિવરણે સંપૂર્ણ નામ વળેલાસઃ પ.સં. ૨૩-૧૫, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૪૧/૫૧૦. (૨) ભક્તિવિગ્રય ભ. ભાવ. નં. ૨૮ (વે૦). (૩) અમરચંદ ભેદદાન બાંકીયા લામણેરી વીકાનેર. (૪) અપૂર્ણ પ્રત, પ.સં. ૪-૧૮, મ. જૈ. વિ. નં. ૪૦૩. [મુપુગૂહસૂચી, હેતુશાસ્ત્રિ ભા.૧ (૫૪૬૬).]

(૫૧૨) સંઘહણી રાસ હાલખંધ ૨. સં. ૧૬૦૫ પોષ

આદિ - અરિહંતાદિક પંચ જે, પરમેષ્ઠી પ્રધાન,

તમું નિરંજન ચિત રચું, માયું અવિચલ માન. ૧

કાસેમીરનિવાસિની, સરસતિ સમરું માય,

તાસ ચરણ ભાવઈ નમી, કરું કવિત ઉચ્છાદિ. ૨

સદગુર પદપંક્ત વલી, વાંકું ભાવ સહીત;

તાસ તણે સુપસાઉલે, વાઘે અવિચલ મતિ. ૩

એકમતાં આરાહીઈ, શ્રી ઉદયચરણ સૂરીંદ,

તસ પટોધર દીપતાં, આગમગચ્છ દીલુંદ. ૪

શ્રી સૌભાગ્યસુંદરસૂરિની, અનુમતિ લહી ઉલ્લાસિ.

શ્રી સંઘહણી સત્તનું, રાસ રચું સુપ્રકાસ. ૫

પહેલું દાર ચઉનીસ જે, અનુક્રમે કહું વિચારિ,

સાવધાન સહુ કેા સુણે, બોલું સુવ અનુસાર. ૬

અંત - સદગુરચરણ પસાઈ કરી, આહમદાવાદ નયર મનિ ધરી, ૧

ઋષભ પસાઈ પૂગી આસ, એતલઈ હુઉ બીજુ ઉલ્લાસ.

વૃદ્ધ સંઘચણિ સિદ્ધા ઉદ્ધરી, શ્રી શ્રીચંદ્ર મુનીશ્વર કરી,

વડી માહિત જઇ એતલા વિચાર, ચઉનીસ દંડક તણા પ્રકાર. ૫૭૭

શરીરનઈ અવગાહન મિલી, સંઘચણિ સંજ્ઞા સંકોણ મિલી,

કષાય લક્ષ્યા ઈંદ્રી સમુદાત, દષ્ટિ દર્શન જ્ઞાનની નાત. ૩૮

યોગ ઉપયોગ ઉપપાતિ વિચારિ, અવન સ્થિતિ પર્યાપ્તિ વિચાર.

દિગ્ગાહાર સંજ્ઞા જૂજૂઈ જાતિ, ગત્યાગતિ દેરીની ભાતિ. ૩૯

એહ માહિતથી કેતલાં કહ્યાં, કેતલા એક ગ્રંથાંતરિ રહ્યાં,

સંઘચણિ તણઉ સૂધઉ વિચાર, હેમસૂરિ જે ગજ મહધાર. ૪૦

તેહનઇ સીસેઇ એ એહ જિ ભણુ, સંઘયણિ પ્રકરણુ નામતસ તણુ-
 તેહ જીપરિ ભાવ બહુ ધરી, યુરેખંધ યુગતિઇ એ કરી ૪૧
 ગૂઢ અર્થ એહ માહિ હઇ બહુ, હં મૂરખ નવિ જાણુઈં સહુ,
 જ્ઞાનવંત જે સૂત્રના ધાર, કર્યો એ સૂધઈ વિચારિ. ૪૨
 આગમગણિ મુનિવર મુચુટ, શ્રી ઉદયચરણ સૂરિરાય,
 શ્રી સોભાગસુંદર સૂરિચર, ધંધુકીઆ કહિવાય. ૪૩
 તણુ પરિવારઇ ગહગહઇ પંડિત શ્રી ગુણમેર,
 સકલ કલાઇ દીપતા, મહિમા જસ ભડમેર. ૪૪
 તાણુ સીસ ભાવિઈ કરી, રચિઓ રાસ સુવિચાર,
 સંવત સોહ પંચોત્તરઇ, પોષ માસ ઉદાર. ૪૫
 પહિણુ અક્ષર મન તણુ, ખીજઓ યત્તિનું જણિ,
 મનસા ત્રીજી આણ્યો, યુથઈ વઈરાગ આણિ. ૪૬
 વઈરાગરનું પંચમુ, એહ જિ કવિના નામ,
 શ્રી જરાઉલિમંડણુ, કરં તેહનઇ પ્રણામ. ૪૭
 ખાસ પસાઇ અચલ સુખ, લહીઇ સંપતિ ડોડિ,
 વલીવલી ભાવઈ નમું, દોઇ કર મસ્તક જોડિ. ૪૮
 ચઉપઈ.

ચઉપઇ દૂડા થઇ પંચસઇ, જીપરિ વલી પંચાસ.
 ભાવ સહિત જે સંભલઇ, ભવિઆ પુહયઇ આસ. ૪૯
 દાલ

એહ અર્થ નિરૂપમ અમૃત ઉપમ સુણુ શ્રવણે સુખ કરઇ,
 વિચાર કરતા ચિત ધરતાં કર્મ ડોડિના દુખ હરઇ.
 તાં રહુ રાસ પ્રકાશ ઉતમ મેર દુ શશિ દિણુચર
 શાસનદેવિ પસાઉલઇ શ્રી સંઘ ચતુર્વિધ જયકર. ૫૫૦

(૧) સાત ઉલ્લાસ, સં. ૧૬૩૯ કા. શુદ્ધિ ૧૪ મંગલે પં. સૌભાગ્ય-
 માણિક્યગણિશિ. પુણ્યસાગરગણિશિ. પં. ૨૪૭૬ ગણિશિ. ચેતા દેવજી
 લખિત. પ.સં. ૧૮-૧૭, જશ. વડવા ભાવ. નં. ૨૫૪. (૨) ગ્રં. ૧૯૦૦,
 સં. ૧૬૧૮ વૈ.શુ. ૫ શનો અહમદાવાદ વાસ્તવ્ય મુનિ કમલકીર્તિ વાચનાર્થ.
 વિ. દા. શા. ગં. જાણી. (૩) ઉપાધ્યાય શ્રી રતનસાગરગણિશિષ્ય ખદમ-
 સાગરગણિશિષ્ય ધર્મસાગર પદનાર્થ. ચેનસાગર ભં. ઉદયપુર. (૪) સં.
 ૧૮૭૭ના વર્ષે માહ શુદ્ધિ ૧૫ દિને ભૂચવાસરે તૃતીય પ્રહરે શ્રી ખાલજીપુર

નયરે શ્રી પાલવીયા પાર્શ્વનાથજી પ્રસાદાત્ લિખિતં. ગ્રંથાગ્રંથ ૮૨૩
શ્લોક, પ.સં. ૨૮-૧૨, પ્ર.કા.ભાં. નં.૬૯૨. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૪૯૬-૬૭, ભા.૩ પૃ.૬૧૫-૧૮. પહેલાં
'સંગ્રહણી રાસ'નું રચનાસંવત્તનું અર્થઘટન ૧૬૭૫ થયું હતું તેથી કર્તાને
૧૬મી સદીમાં મૂકવા હતા પણ પછીથી 'લઘુક્ષેત્ર સમાસ ચોપાઈ'ની રચના-
સંવત્તને કારણે કર્તાને ૧૫મી સદીમાં ખસેડવા છે.]

૨૪૨ ક. અજ્ઞાત

(૫૧૩) સાધુવંદના

આદિ - વાંદિય ગુરૂઆ સિદ્ધ અનંત, તીર્થંકર ગણધર ભગવંત
કર જોડી રિધી વંદન કરે, જિમ લાભઈ ચારિત્ર અતિ ખરે. ૧
અનંત ચઉવિશિ કાલ અનાદિ, મુનિવર તણિ ન લાભઈ આદિ
આગઈ હઉઆ અનંતા નામ, પહિયું તેહને કરે પ્રણામ. ૨

અંત - તે વાંદીનઈ કરે ખામણું, ખંડિઉં વચન જિકા તીહં તણું
વિરાધના જે કીધી કિસી, દૂહવિ ચીડી નિંદી હસી ૨૫૦
કાલ અનાદિ અનંતે ભવે, તે અપરાધ ખમાયું સવે
સૂત્ર વિરુદ્ધ જે કાંઈ હોઈ, શુદ્ધ કરે ગીતારથ સોઈ. ૨૫૧

(૧) પ.સં. ૧૭-૧૧, વિજાપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં. ૬૩૦. (૨)
પ.સં. ૧૦-૧૪, પુ. મં. (૩) સં. ૧૮૬૫ પોસ કૃ. ૯ સોમે દ. પદ્મવિજય-
ગણી આત્માથે ગાંધારી તથા. પ.સં. ૧૦-૧૭, નં. ૧૫૩. વિજાપુર જૈન
જ્ઞાનમંદિર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૯૯.]

૨૪૨ ખ. અજ્ઞાત

(૫૧૪) જીવદયા ચોપાઈ

આદિ - પહિયું પ્રણમું વીર જિણુંદ, તેણેઈ તૂડઈ હોઈ પરિમાણુંદ
ચક્રીસમઉ તીર્થંકર દેવ, સુર નર હંદ કરઈ પયસેવ. ૧
વીરવાણી અમૃતની ધાર, જીવ સવેનઈ કરઈ ઉપકાર
જીવયોનિ ચઉરાસી લાખ, તે પ્રીછઈ જૂજૂઈ લાખ. ૨
વીરવાણી યોજિનગામિની, પૂરઈ આસ ત્રલોવન તણી,
દયાસાગર અતિ ગંભીર, બહકઉ ચરમ તીર્થંકર વીર. ૩

અંત - પ્રથિવી પાણી અગનિ નઈ વાઈ, વનસપતી ત્રસ છડી કાય,
એહનઈ મરણ દુખ હોઈ જેતલું, મરણદુખ આપણ તેતલું. ૨૯

ઈમ જાણી જીવરક્ષા કરઉ, જાણ્યાધર્મ સૂધઉ આદરઉ,
કુચર જામ જાડઉ મિથ્યાત, પ્રવચન વચને પ્રીણ વાત. ૩૦
(૧) પ.સં. ૧૫-૧૧, ૩. ભં. ઘ. ૭૦ નં. ૬૮.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૦૦.]

૨૪૩. ભાવકલશ

(૫૧૫) કૃતકર્મ ચરિત્ર રાસ

આદિ -

વસ્તુ

સકલ પંડિત શિરોમણિ પંડિતશ્રીપ શ્રી સુમતિવિજયગણિ ચરણ-
કમલેભ્યો નમઃ. શ્રી ગુરુભ્યો નમઃ

પદમ પણુમો પદમ પણુમો નાભિમહાર

સંતીસર સંતીકરણ, નમું નેમિ ગિરનારનાયકુ.

પાસ વીર વંદું સદા, સયલ સુખ સેવક દાયકુ,

ચોવીસહ પાએ નમિ, કરિસું કવિત અતિ ચંગ.

ભાવકલસ મુનિવર કહઈ, સુણતાં હુઈ નવરંગ. ૧

ગવરિનંદન ગવરિનંદન ગુણહ ભંડાર,

સિદ્ધિ છુદ્ધિ વર વિધનહર, પદમ નામ તસુ તણુઉ લિજજઈ.

બ્રહ્માણી પાએ પડી, તસુ પ્રસાદિ સવિ કામ સીઝઈ,

કવિજણ-મણુ-આણુંદણી, કાસઝીરની રાઈ.

તસ પ્રસાદિ નિતિ માંગિ કરી, ચરિત રચિસું ઉચ્છાદિ. ૨

દાન મહિયલ દાન મહિયલ વડું જગ માહિં,

શીલસરિરહ આલરણ, તસ પસાઈ સવિ કર્મ ખીજઈ.

સુલ ભાવિં હીયડઈ ધરહં, ધ્યાન માત્ર સવિ કાજ સીઝઈ,

ચાર પદારથ અતિ વડા, દાન સમો નહિ ડોવ

દાન દિયો વિવહારીઈ, તાસ તણા ફલ જોય. ૩

ચોપઈ

કૃતકર્મ પુરુષા તણુઉ એ ચરી, વાધઈ પુણ્યઈ પણાસઈ દૂરી,

જિણુ પૂરવ ભવિ દીધઉ દાન, પાત્ર પ્રસાવઈ સીધો કામ. ૪

(૧) પ.સં. ૬-૧૩, અપૂર્ણ, પછીનાં પાનાં નથી, ગો.ના.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૦૦-૦૧.]

૨૪૪. વિશાલમુંદરશિષ્ય (ત.)

વિજયદાનસૂરિ સં.૧૫૮૭થી ૧૬૨૨. એમના સમયમાં.

(૫૧૬) સત્તરિસય [સપ્તતિશત] જિન રત. ૬૪ ગા. વિજયદાનસૂરિ
વારામાં
આદિ - સમરી સરસતિ ભગવતિ વાણી, નિગ શુર ભગતિ સકલ ચિંતિ
જાણી.

એકસઉતરિ શ્રી જિનતામ, સમરિ સમરિ કરતાં સમણામ ૧
અંત - શ્રી તપાગજી દીપછ સુવિહત મુનિ સમવાય,
સંપ્રતિ ચતિનાયક શ્રી વિજયદાનસૂરિરાય.
તસ ચરણપ્રસાદિઈ, સત્તરિ સય જિનતામ,
ઇમ સમરણ કરતાં સીધાં સઘલાં કામ. ૬૩

દાવ્ય

ઈય સકલ જિણુવર અમર કિંનર નાગ નર અભિનંદિયા
ભવતાપવિરમણુ નામ સમરણ કરી જિન મદ્ય વંદીયા,
શ્રી વિશાલસુંદર સયુર સેવક કહછ અવિચલ ષઠ ભણી,
મુઝ હુજ્યો ભવિ ભવિ કુસલ કારણી, સેવો શ્રી જિનવર
તણી. ૬૪

(૧) શ્રી ગણિ થાંપા તત્ સિધ્ય પદમકુસલ લખતં. પ.સં. ૫-૧૬,
હા.ભં. દા.૮૩ નં.૭૭. [હેનૈશ્વસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૩૦).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૦૧.]

૨૪૫. શિવસુંદર (ખ૦)

(૫.૭) હુંકટમત નિર્લોહન રાસ (ઐ.) ગા.૩૮ ર.સં.૧૫૯૭

આદિ - શાસનનાયક પ્રભુ નમૂં, ત્રિશલારાણીનંદન વીર કિ

રાસ કરઉં સોહામણુઉ, અલવઈ પામઉ ભવજલતીર કિ. ૧

અંત - સંવત યનર સતાણુવઇ, જયવંતઉ જિનમાણિકસૂર કિ

ખરતરગચ્છનઉ રાજિયઉ, શ્રી શિવસુંદર આણુંદપૂર કિ. ૩૮

(૧) નાહટાજીની ઉતારેલી નકલ પરથી. (૨) પ.સં. ૨, પ્રાચીન
સુંદર પ્રત, અભય. નં.૨૬૨૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૧૮ તથા ૧૫૦૦.]

૨૪૬. સમરચંદ્ર-સમરસિંહ (પાર્શ્વચંદ્રસૂરિશિ)

પાર્શ્વચંદ્રચ્છના સ્થાપક પાર્શ્વચંદ્રજીના શિષ્ય. સિદ્ધપુરપાટણના
શ્રીમાલી ભીમા શાહના વાલાદે સ્ત્રીથી થયેલ પુત્ર. જન્મ સં.૧૫૬૦ મુગ-
શર સુદિ ૧૧, દીક્ષા સં.૧૫૭૧, ઉપાધ્યાયપદ સં.૧૫૮૮, આચાર્યપદ

સં. ૧૬૦૪, સ્વર્ગવાસ સં. ૧૬૨૬ના જેઠ વદ ૧ ખંભાતમાં. એમના સમયમાં શ્રી આનંદમેરુના શિષ્ય પદ્મમેરુસૂરિ અને તેમના શિષ્ય પદ્મસુંદર-ગણિ થયા જે એમણે 'રાયમલ્લાબુદ્ધ મહાકાવ્ય', 'પાર્શ્વનાથ મહાકાવ્ય', 'જંબૂસ્વામિચરિત્ર (પ્રાકૃત)' તથા 'પ્રમાણસુંદર' નામનો ન્યાયગ્રંથ કર્યો, તે ઉપરાંત 'ભગવતીસૂત્ર' પર ઉત્તમ ખાલાવબોધ (ટીપો) ગુજરાતી ભાષામાં કર્યો તે પદ્મસુંદર અકબરનું ચિત્ર આકર્ષિત કરી તેમની રાજસભામાં રહેતા હતા.

(૫૨૮) + સાધુ ગુણ રસ [રત્ન] સમુચ્ચય ર.સં. ૧૫૯૫ કા.

આદિ -

વસ્તુ

રિસહ જિણુવર રિસહ જિણુવર પાય પણમેવિ
તિત્થનાથ ગુણ ગાઈશું, અવિચલ ચિત્ત પદમે ઉવંગે
તાસુ શીષ ગુણ વણુવ્યા, ઉવવાઈ આગમ સુચંગે
જહકિય વાઈ જતિકુલ, ખલરવાઈ સંપુન્ન
સંભલિ ગુણ જસુ મન રમે, નરનારી તે ધન્ન. ૧

અંત -

ઢાલ ધન્યાસી

દીધી દેસણ વીર જિણેસર, હર્ષ ધરે સખ લોહ
આસણથી ઉડી પ્રદક્ષિણ, ત્રિપિણ દિયે સહ કોહ. ૪૧૭
જગચરને ભગતિભાવે ભવિજન વદે...
એ પ્રબંધ ઉવવાઈ ઉપાંગે, ગુરુમુખિ જિણુ પરિ ભણ્યો
શ્રી પાસચંદ સૂરીસર સીસે, શ્રી સમરસંઘ સુવખાણ્યો. ૪૩૦
સંવત પતર પંચાણ્ણવે, કાતિય માસ પ્રબંધ
ઉવવાઈ આગમ થકી, કીધો સાધુ સંબંધ. જગ. ૪૩૩
સાધુ તણા ગુણ સમરતાં, પાતક દૂરે નય
ભણો સુણો હિયડે ધરો, નિશ્ચે શિવસુખ થાય. જગ. ૪૩૪
[હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૬૭).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન રાસસંગ્રહ ભા.૧ (પ્રાવૃત્ત્યંત્ર ગ્રંથમાલા પુ.૩૨થી

૩૯) ૫.૧૬૮થી ૨૨૩.

(૫૧૯) મહાવીર રત્ન. સદૃવહુણાગભિત ૭૦ કડી ર.સં. ૧૬૦૭
જે. શુ. ૮ ખંભાતમાં

આદિ - શ્રી ત્રિસલાનંદન ગુણભયેઉ શ્રી વર્દમાન જિનરાય. ૧

અંત - ઇમ વીર જિણુવર તેજિ દિણયર ભવિય મણ્ણર સચુઉ,

સમરચંદ્રિય મનઆણું દિધ ચઢિદ જંદિય સંજુલ.
વડતપાગચિ શ્રી સૂરિસિરોમણિ શ્રી પાસચંદ્ર પસાઉલય,
નરનારિ ઇકચિતિ ભણુઇ ભાવિઇ આણું પામઇ સંભલિઇ. ૬૯
સંવત સોલ સત્તતરઇ થંભતીરચિ જેઠ માસિ,
સુકિલ પક્ષ અઠમિ દિણે, તવન રચ્યઉ ઉલ્લાસિ. ૭૦

(પર૦) પ્રત્યાખ્યાન ચતુઃસપ્તતિકા ગા. ૭૪

આદિ - વીર જિણુંદિઈ ભાખિઉજી, આવશ્યક સુચખંધ,
જહ અધ્યયનિઇ સંજુઉજી, ચઉવિવહ સંધ સંખંધિ. ૧

અંત - હો ભવિયણુ કરિવઉ અહનિશિ ક લિ,

જિણિ તૂટઇ કર્મ વિશાલ હો.

સમરસિંધ ઇમ વીનવઇ, શ્રી પાસચંદ્ર ગુરૂ સીસ,
પચ્ચખાણુ વિધિસ્યઉ કરઉ, ભવિયણુ ફલઇ જગીસ. ૭૪

(૧) પ.સં. ૫-૨૨, લે.વ.ભં. દા.૮ નં.૧૯. [હેનૈશાસૂચિ ભા.૧

(પૃ.૨૯૩, ૪૬૭).]

(પર૧)[+] શત્રુજયમંડન આદિનાથ સ્તવ ૦ ર.સં.૧૬૦૮ મહા સુ. ૮

અંત - શ્રી પાસચંદ્રસૂરિંદ સીસઈ સમરસિંધ સંવજરઇ.

માધ માસિઈ સુકિલ અઠમિ સોલસઇ ઠકુતરઇ. ૧૩

[પ્રકાશિત : ૧. પટ્ટદ્રવ્ય નવ વિચારાદિ પ્રકરણસંગ્રહ.]

(પર૨) ૨૪ જિન નમસ્કાર ત્રિભંગી સવૈયા [સ્તવન] ૨૫ કડી

૨.સં. ૧૫૮૮ [મહા]

આદિ - ગુણહ ગંભીર અચલ જિમ ધીર કર્મરિપુ વીર ભવજલ તારી,

વસી ગૃહવાસ તજી ઉદાસ ભજી વનવાસ ભજી અનગારી.

મન્મથમાન મોરી કર ધ્યાન પાય સુભ જ્ઞાન બહુત સુખકારી,

સમર અરિહંત ભજત ભગવંત મુક્તિવરકંત વૃષભ પદ ધારી. ૧

અંત - વસુવસુ ખાન પરમ જે જ્ઞાન તપો અભિધાન વૃદ્ધિ દિનમાસે,

જિન ચઉવીસ જગત્રયઇથ થૂપયા સુજગીસ સમર ઉલ્લાસે.

સુરાસુરરાય, સમકિત પાય, કરત જસુ ભાય સેવ રહિ પાસે,

સૂરિ પાસચંદ્ર સદા ગતિતંદ્ર નમત નરવંદ તાસુ પદાસે. ૨૫

(૧) સુબૈ સં.૦૧૯૪૨ પો.૦ વદિ ૧૦ શુકે અંચલગણેશ પુજ્ય ભ.

વિવેકસાગરસૂરી સુધ આવિકા બાઈ અમાબાઇ અર્થે. પ.સં. ૩-૧૫,
જશ.૦ સં. નં.૧૮૧. [હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૬૭).]

(પર૩) + આરાધના નાની

અંત - વિહરમાણ જગિ દીપતા, પાસચંદ્ર ઉવજાય,
કાંધી સિરિ આરાધના, સમરસિંહ મનિ ભાય. ૪૦
[હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૬૭).]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાતઃ સ્મરણીય પ્રકરણસંગ્રહ.

(પર૪) ઉપદેશસાર રત્નકોશ અથવા ૧૨ બોલ સંજાય કડી ૬૧

આદિ - તિથંકર ચઠીસહઉં, વંદુ સુસુર સુસાધુ
પ્રવચન જે સૂધો કહે, ષટ જીવ વીરાખાધ. ૧

અંત - ઈગ્યાર પદ એ સૂત સાષિઈ, સુસુર મુખી અવધારિયે,
આદેયપદ મન વચ કરીઈ આદરી હેય વારીયે,
મેય વસ્તુ સ્વરૂપ જાણી ધર્મસ્થ મન રાખિયે,
સૂરાદ શ્રી પાસચંદ્ર સીસિઈ સમરસિંહ ઇમ ભાષિયે. ૬૧
(૧) રા. એ. સો. ખી. ડી. ૩૦૪. (૨) ઘો.ભં.

(પર૫) [ન] બ્રહ્મચરી અથવા બ્રહ્મચર્ય દ્વિયંચાશિકા [ખાવની
અથવા સંજાય] કડી ૫૪

તેમાં બ્રહ્મચર્યના ગુણનું વર્ણન છે.

આદિ - જોયમ ગણહર પાય પ્રણમી કરી,
બ્રહ્મવ્રત ધ્રુવસિઈ હરષ હીઈ ધરી,
સૂધું પાલી ભવસાગર તરી,
પ્રીણી પાંમઇ પામિસિ શિવપુરી. ૧

અંત - એકેક ઈંદ્રી વસિઈ આકષ્મ કર્મ પ્રાંચિ સુદૃઢ કરઇ,
અનાદિ અનઈ અનંત ચઠિગઈ કાલ અનંતુ સંચરઇ,
શ્રી પાસચંદ્ર સૂરીંદ સીસો સમરસિંહ ઇમ ઉચ્ચરઇ,
ઈંદ્રી તણઉ જે કરઇ સંવર હેલાં શિવરમણી વરઈ. ૯૪

(૧) પ.સં. ૧૨-૭, હા.ભં. દા.૬૨ નં.૧૪. (૨) નાનો ગુટકો,
જશ. સં. (૩) પ્ર.કા.ભં. [જૈહામોસ્ટા, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૮૩).]

[પ્રકાશિત : ૧. પદ્મવ્ય નય વિચારાદિ પ્રકરણસંગ્રહ.]

(પર૬) નેમિ સ્તવ૦

આદિ - દ્રણાડઈ પુરવરિ નમઈ, ચાદવકુલસિણગાર,
બોવીસમઉ જિણેસર, જણમણસંશયહાર. ૧

અંત - ઉવજાય વર પાસચંદ્ર સીસિઈ સમરસિંહ યુલ્લિજજઇ.

(૧) પ.સં. ૨-૧૪, લે. વ. ભં. દા.૯ નં.૨૯.

(૫૨૭) જિન અંતર દાહ ૬૭ કડી

આદિ -

વસ્તુ

નમિય નિય ગુરૂ નમિય નિય ગુરૂ જોડિ કરલાલ,
તિત્થંકર વિસ્રહેસરૂ, પ્રમુખ જેય ચઉવીસ ઇણિ જગઇ.
અવસપ્પણિ જે હૂઆ, તાસુ નામ ચઉવીસિ ત્રિહું લગઇ,
વીર પાસ નેમિસરહ, કલ્લાણિક પણુ દાણુ.

વિસ્તરિ કહિસ્યઉં અવર જિણુ, અંતર માન પ્રમાણુ. ૧.

અંત - હંમ વીરજિન શ્રી પાસ નેમી, કલ્લાણિક વિસ્તરિ કહ્યા,

નેમિનાથ આદિઇં વીસ જિણુવર અંતરા તમ્મ સંગ્રહ્યા.

શ્રી આદિદેવ વિસ્તર પણુ દિણુસૂત્ર સાખિઈં જિમ લહ્યા,

સૂરિંદ શ્રી પાસથંદ્ર સીસિઇ, સમરસંધિઇં સદ્વહ્યા. ૬૭

(૧) સા. હાંસા પકનાથં. પ.સં. ૬-૧૨, લે. વ. ભં. દા.૯ નં.૩૫.

[હેજેવાસૂચિ ભા. ૧ (૫.૪૬૭).]

(૫૨૮) [ચતુર્વિંશતિ જિન] કલ્યાણુક સ્તવ૦ ૨૦ કડી

અંત - સમરં તિત્થંકર ગુણુમણિ ખાણિ, મહા કલ્યાણિક દિન ત્રિણિ જાણી,

શ્રી પાસથંદ્ર સૂરિસર સીસ, શ્રી સમરથંદ્ર પણુભઈં નિશિદીસ.

(૧) પ.સં. ૨-૧૧, લે. વ. ભં. દા.૯ નં.૩૫. (૨) પ. સં. ૬-૧૧,

લે. વ. ભં. દા.૧૧. [મુપુગૂહસૂચી, હેજેવાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૬૭).]

(૫૨૯) શંખેધર સ્તવ ૧૭ કડી ૨.સં.૧૬૦૭ પોસ વ. ૧૦

આદિ - વામાનંદન બહુ ગુણુ ભરિયા

અંત - સોલસઇં સતોત્તર વરસિંઇ પોસ વદિ દસમી દિન બેલટ ઘણુઇ

શ્રી પાસથંદ્ર સૂરિવર સીસ સમરથંદ્ર ત્રેવીસમો જિણુવર ગુણુઇ. ૧૭.

(૧) પ.સં. ૬-૧૧, લે. વ. ભં. દા.૧૧.

(૫૩૦) મહાવીર પંચાશિકા

(૧) પ. સં. ૪, લી. ભં. દા.૩૬ નં.૫૬.

(૫૩૧) ચૌદ ગુણુસ્થાન ગર્ભિત મહાવીર સ્તવ [અથવા મહાવીર
ત્રિપંચાશિકા] ૫૩ કડી

આદિ -

વસ્તુ.

સયલ ગુણુનિધિ ૨ વીર જિણુનાઇ

તસુ પય પ્રણુમી ભાવ સ્યું ગુણુથાનક ચઉદસ લણેસ્યું

જિણિ જિણિ થાનકિ જેતલી કર્મપ્રકૃતિ તેતલી થુણેસ્યઉં
બંધન ઉદય ઉદીરણા સત્તા તણુઉ વિચાર
મૂલ આઠ અડવન્નસય ઉત્તર પયડી ધારિ.

૧

અંત -

કલશ.

ઇમ ચૌદ ઠાણુઇ પયડિવિવરણુ નામ માત્રિઇ સુંથુણયઉ
સૂરીંદ શ્રી પાસચંદ્ર સીસિઇ શ્રી સમરથંદ્રિઇ જિમ મુણયઉ
જે લણુઇ ભાવિઇ મુણિઇ ધ્યાવઇ કર્મપયડી ખય કરઇ
તે લઇઇ કેવલ વિમલ સુખકર હેતિઇ શિવરમણી વરઇ. ૫૩
(૧) પ.સં. ૯-૧૧, ૩. ભં. દા.૭૧ નં.૧૩૨. [મુપુગૂડસૂચી.]

(૫૩૨) વીરસ્તવન વિજ્ઞપ્તિકા (અવગાહના ગભિત) કડી ૩૭ મંડલી
(માંડલ)માં

આદિ - જય સકલ નરાસુર સ્વામી રે, શ્રી વીર નમઉં સિરિ નામી,
ગયરાય હંસગયગામી રે, પ્રભુ મુગતિરમણિ લધુ પામી.

૧

અંત - જિન શ્રી સમરસિંહ મુનિ ઇમ લણુઇજી, શ્રી પાસચંદ્ર ગુરૂ સીસ,
નરનારી થુતિ અહનિશ જે લણુઇજી, પૂજઇ મનહ જગીસ. ૩૭

(૫૩૩ ક) ઋષભ સ્તવ (નાનું)

આદિ - રિસહજિન વીનવઉ દેવ અવગારિયઇ, આપણુઉ ઉલગૂ પારિ ઉતારિયઇ,
(૧) દેવરાજસ્ય લિખિતં જોં સીવા સદિવ. [ભં. ?]

(૫૩૩ ખ) [+] ધર્મનાથ સ્તવ કડી ૪૦ ર.સં.૧૬૧૦

આદિ - પનરમઉ જિણુવર વંદુ સદા, સેવકનઇ સ ઘઇ સતિ સંપદા,
ચઉસઠિ સુરપતિ સેવઇ મુદા, સવહ જીવ ટાલઇ આપદા.

૧

શ્રી પાસચંદ્ર સૂરિંદ સીસિઇ, શ્રી સમરથંદ્ર મુનીસ્વરિં,
મંતરંગિ એ સ્તુતિ કરિ અલાદ્રવિ, સોલસઇ દાહોતરઇ, ૪૦

(૧) એક ગુટકો કવિના સમયનો તેના શિષ્યે લખેલો, પ.સં. ૩-૨૧,

જશ૦ સં.

[પ્રકાશિત : ૧. ષટ્ટ્રય નય વિચારાદિ પ્રકરણસંગ્રહ.]

(૫૩૪) [+] કિરિયાઠાણા સવ [અથવા સ્તવ] કડી ૪૧ ગ્રં. ૧૨૦

આદિ - વીર જિણુવર વીર જિણુવર

(૧) પ.સં. ૭-૧૫. પ્રથમ ત્રણ પત્ર, લે.વ.ભં. દા.૩ નં. ૫૮. [હેનૈસા-

સૂચિ ભા. ૧ (પૃ.૪૬૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. સજ્જાયસંગ્રહ ભા. ૧ (ગા.).]

(૫૩૫) [+] પંચવિંશતિ ભાવના સ. ૨૮ કડી

(૧) ઉપર્યુક્ત પ્રત. [હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૬૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. મોઢું સજ્જાવમાળા સંગ્રહ.]

(૫૩૬) આરાધના

(૧) ઉપર્યુક્ત પ્રત.

(૫૩૭) ચોવીસ જિન નામાદિ ગુણુ સ્ત૦ ૩૮ કડી

આદિ - તમિય ગાયમ તમિય ગાયમ

(૧) પ.સં. ૩-૧૩, લે.વ.ભં. દા.૩ નં.૫.

(૫૩૮) કર્મવચારગણિત વીર સ્ત૦

(૧) પ.સં. ૯, શ્લો. ૨૦૦, લી.ભં. દા.૩૬ નં.૮૫. [હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૬૧).]

(૫૩૯) પંચવિંશતિ ક્રિયા સ.

(૫૪૦) [+] આવશ્યક અક્ષર પ્રમાણુ સ.

[પ્રકાશિત : ૧. ષટ્દ્રવ્ય નય વિચારાદિ પ્રકરણસંગ્રહ.]

(૫૪૧) શાંતિજિન સ્ત૦

(૫૪૨) [+] પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ સ્તુતિ ને સજ્જા

[પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા.૧. ૨. ષટ્દ્રવ્ય નય વિચારાદિ પ્રકરણસંગ્રહ.]

(૫૪૩) સંસ્તારક પ્રકીર્ણક ખાલા૦

(૧) લ. સં. ૧૬૩૯, ભાં. ઇ. સત ૧૮૯૨-૯૫ નં.૮૭૪ (પી.૫).

(૫૪૪) પડાવશ્યક ખાલા૦

(૧) પ. સં. ૧૬, લીં. ભં. દા.૩૮ નં.૪૫. [લીંહસૂચી.]

(૫૪૫) ઉત્તરાધ્યયન ખાલા૦

(૧) લ.સં. ૧૭૮૪, પ.સં. ૧૯૨, લીં.ભં. દા.૪૧ નં.૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧. ૫.૧૪૩ તથા ૧૫૦-૫૨, ભા.૩ ૫.૫૯૭-૬૦૧, ૧૪૯૮-૯૯ તથા ૧૫૮૯-૯૦. 'આરાધના નાની' જૂલધી પાર્શ્વચંદ્રને નામે મુકાઈ હતી (ભા.૧ ૫.૧૪૩) તે અહીં સુધારી લીધું છે. નં. ૫૩૬ની 'આરાધના' તે નં. ૫૨૩ની 'આરાધના નાની' જ હોવા સંભવ છે. 'ત્રિણિક રાસ' અન્ય સમરચંદ્રશિષ્યની કૃતિ ઠરતાં 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ પછીથી આ સમરચંદ્રને નામેથી રદ કરી છે.]

૨૪૭. સમરચંદ્રશિષ્ય (હું. રૂપ-કવિ-જીવજી-કુંચરજી-મલ્લ-

રત્નાગરશિ. સમરચંદ્ર)

(૫૪૬) શ્રેણિકરાસ

આદિ - (ખીખ ખંડની) દુહા.

શ્રી જિનનાયક ભાવસું, વંદુ જગઆધાર
વધમાન સ્વામિ જયુ, સેવક જન હિતકાર. ૧

ગજનાયક ગુણે આગલા, રત્નામયગણિ રાજ
જમલ કમલપદ તેહનાં, પ્રણમું પ્રેમઇ આજ. ૨

શ્રી શ્રેણિક મહીપતિની, કથાનઇ વિષે સાર
દ્વિતીય ખંડ રચું હવિ, સદ્ગુરનઇ આધાર. ૩

સમરચંદ્ર ઋષિ ચિતિ નમું, સંયમ સુખદાતાર,
તાસ પ્રસાદિ વર્ણવું, સરસ કથા સુવિચાર. ૪

અંત - ઋષિ રૂપસુંદર જીવજી મુનિવર, કુચરજી મણિવરરાય
તસ પાટિ મુનિવર શ્રી મહા અણીવર દિણવર સમરે દીપે
મુનિરાય કિ ધન્ય. ૨૯

રત્નાગર ઋષિરાય સુંદર, ભુવન ભુષણ સ્વામિ,
યુગપ્રધાત જગિદીપતા, સુખ લહિયે રે જપતાં જોહિનિ નામિ કિ. ધ. ૩૦

સાસનિમંડન દૂરિતખંડન સમરચંદ્ર અણુગાર
તે સદ્ગુર સુપસાહસિ મિઈ રચીઉ રે ખંડ ખીજુ સાર કિ. ધન્ય. ૩૧

અકાવતમી હાલ સુંદર રાગ ધન્યાસી સાર
ભાણું ગુણ સહુ સાંભલું, જિમ પ્રગટિ રે ભક્ષો ધર્મ અંકૂર કિ.

ધન્ય ધન્ય મુનિવર વાંણી. ૩૨

(૧) સર્વ ગાથા ૧૨૩૨, લ૦ આર્યા શ્રી ૫ પુણ્ય આર્યા ૨૧૦-
આઇની સખાણી સેવક નાગબાઇ. ૫.સં. ૪૩-૧૪, રત્ન.ભં. દા. ૪૨ નં. ૩૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૦૧-૦૨.]

૨૪૮. અક્ષાત

(૫૪૭) બાર ભાવના ૯૪ કડી લ.સં. ૧૫૯૫ પંજેલાં

આદિ - ભાષા અનેક ભમીઉ ઘણું, વીતકનું સિતે સંભારણુઉ
ભાવિત ચારિત્ર લહિઉં દુર્લભ, દ્રવ્યત હિઇ પ્રભુ મ કર વિલંબ ૧

*

ઇમ સિદ્ધ હુઈ નરનારિ, અતઈ કૃત કલીવ સંભારિ

અવરિ કોઇ ન હુઇએ, આગમ ઈમ કહઈએ.

૨૬

અંત -

ચઉપઈ

કહઈ આગમ સૂત્ર નઈ અરથ, જાણુઈ પૂરવ અંગ સમરથ,
જવ જાણુઈ એ અનિત્ય સંસાર, તવ સે ભાવઈ ભાવના ખાર.
ચહિલઈ નમસ્કાર અરિહંત, નમકે સદા હિવ સિદ્ધ અનંત,
આચાર્ય ઉવઝાયરી, નમકે સાધુ શુભમતિ મનિ ધરી. ૯૪

(૧) સં. ૧૫૯૫, પ.સં. ૨૧-૧૦, પ્રથમનાં ૧૭ પત્ર, લે.વ.ભં. દા. ૫ નં. ૬૫. (૨) પ.સં. ૧૫-૧૧, લે.વ.ભં. દા. ૮ નં. ૧૩. (૩) ૯૪ કડી, પ.સં. ૫-૧૩, હા.ભં. દા. ૮૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૧૯.]

૨૪૯. કવિયાણુ

સં. ૧૬૫૨ પહેલાંના-હીરવિજયસૂરિના વખતના.

(૫૪૮) ચોવીશી અથવા ૨૪ જિન રત્ન—ચંદ્રાવળા જંદમાં
આદિ—સાહિબા વાલેસર અરિહંત કે નિસુચ્છા વિનતી રે લો.
સસનેહા ગુણવંત કે હીયડે જો હતી રે લો. સા.

અંત -

ગિરિઆ રે ગુણ તમ તણા—એ દેશી.

તુઝ ગુણ ગાઉ ક્યારસે મે સમીકત ગુણ દિપાવ્યો રે,
કવિચણુ જગમાં જીતના યજ્ઞ ગુહિર નિસાંણુ વજ્રવ્યા રે
—સીર જિનને રે જાઉં ભાંમણડે. ૫

(૧) છતિ સં. ૧૭૮૯ ભા. સુ. ૧૩ દિને સૂરત ખંદેર. પ.સં. ૮-૧૬, આ. ક. ભં.

(૫૪૯) પાંચ પાંડવ સઝાય

આદિ—હસ્તનાપુર વર લણુ, તિહાં રાજ પાંડુ સાર રે.

અંત - શ્રી હીરવિજયસૂરિ ગજધણી, તપગજનો ઉઘોતકાર રે,
કર જોડી કવિઆણુ મુઝ આવાગમણુ નિવારો રે;

ગુઝ આવાગમણુ નિવારો પાંડવ પાંચ વંદતા મનમોહ રે. ૧૯

(૧) સુરતિશયિતા લેખિ. સં. ૧૬૯૯ વ. શ્રા. સુ. ૫ દિને ચિદમ-પુરે નગરે ૦ ગ. દેવકુશલ પદનર્થ. પ.સં. ૧-૧૭, માં. ભં. [મુપુગૂડસૂચી.]

(૫૫૦) [+] અમરકુમાર રાસ [અથવા સઝાય]

[મુપુગૂડસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સજ્જાયસંગ્રહ (સં. સારાભાઈ નવાબ).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૫૮, ભા.૩ પૃ.૫૬૧ તથા ૬૧૩. 'કવિ-

યજ્ઞ'ને નામે મૂકેલી 'તેતલીપુત્ર રાસ' પછીથી સકુળસુંદરની કૃતિ ઠરતાં આ નામેથી રદ કરી છે. 'કવિયજ્ઞ' એ કાઈ કર્તાનામ ન હોતાં આ કૃતિઓ અજ્ઞાતકર્તાક ગણવી જોઈએ. ઉપરાંત, એક જ કૃતિમાં હીરવિજયસૂરિનો ગજધણી તરીકે નિર્દેશ છે એટલે બધી કૃતિઓ એક જ કવિની રચના હોવાનું કહેવામાં પણ મુશ્કેલી છે.]

૨૫૦. લીંબો

સત્તરમા સૈકામાં થયેલ પ્રસિદ્ધ શ્રાવક કવિ ઋષભદાસે લીંબાને પોતાનાથી પૂર્વ કવિઓ પૈકી એક તરીકે સંભાર્યો છે તે આ જ લીંબો હોવા જોઈએ. તેથી તેને સોળમા સૈકાના અંતે મૂકવામાં આવેલ છે.

(૫૫૧) પાર્શ્વનાથ નામ્ના સંવેગરસ ચંદ્રાકેલા

આદિ -

રાગ મેવાડો

સકલ સુરિંદ નમિ સદા રે પાસ જિણેસર દેવો

માનવસ્થ પામી કરી રે અહનિસિ કીજિ સેવો.

અહનિસિ સેવા કરીજઘ જિનવર, તો નિશ્ચય પામી જઘ શિવપુર
તુમહ મુષ જોતાં હરણ ન માઈ, સકલ સુરિંદ સદા ગુણ ગાઈ.

જરેજ પાસ જિણ્યંદા દેવાલ પાએ લાગસ્યુંજી

તોઈ રચણ અમૂલક નામ હીયડિ રાવસ્યું જી. આંચલી.

અંત - ચક્રેગઘ જલનિધિ જીવડો રે, તહિં પરિભ્રમણ કરંતિ

જનમ જરા મરણક કરી રે, દુખ અનંત સહંતિ

દુખ અનંત સંહતિ દયાપર, ભેટિ તુમહારી પાખઘ જિનવર

દયા કરી ભવદુઃખ નિવારો, ચક્રેગઘ જલનિધિ પાર ઉતારોજી. ૪૮

લીંબો કહિ તુમહે સાંભલો રે, અભય તણા દાતાર

શરણ તુમહારિ આપીકે રે સ્વામી જગદાધાર

સ્વામી ધ્યાઈ શ્રી જિનચંદ, ધ્યાન ધરંતાં પરમાનંદ

જે જઘ સાસ્વત સુખ અનંત, લીંબાનઘ આપો ભગવંત.

૪૯ જી.

(૧) ઇતિશ્રી પાર્શ્વનાથ નામ્ના સંવેગરસ ચંદ્રાકેલા સંપૂર્ણ. લિખિત

પં. રવિવર્દનગણિના ધનવર્દન વાચનાય શ્રીપાટલ મહાનગરે. પ.સં.

૪-૧૫, વિ.ધ.ભં. (૨) સં.૧૭૬૫ પે. ૦ ૧૦ ૧૦ લગ્ન પતન નગરે વાસ્તવ્ય

મે.૧૬ શાંતિ સમુદ્ભૂત, પ.સં. ૪-૧૩, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૮૨. (૩)

પ.સં. ૫-૧૨, હા.ભં. દા.૮૦ નં.૬૦. (૪) પં. વર્ધમાનવિજયશિં. મુ. ૦

અમીવિજય લઠ ૫.સં. ૫-૧૧, સીમંધર૦ દા.૨૦ નં.૪. (૫) ૫.સં. ૪-૧૪, સીમંધર૦ દા.૨૨ નં.૭. (૬) ૫.સં. ૭-૯, હાંભાં, દા.૮૩ નં. ૧૭૨. [મુયુગૂહસચી, હેઝેલાસચી ભા.૧ (૫.૩૯૯).]

(૫૫૨) દેવપૂજાગીત ૧૫ દોહા

આદિ -

રાગ ધન્યાસી

કેવલ લાપિત સૂત્ર મઝારિ, જિનવરપૂજા બહુ વિસ્તારિ ૧

તૂટક

વિસ્તારિ બહુ જિનવર પૂજા, જ્ઞાતા ધર્મકથાંગ

અંત - કર જોડિ પ્રણમત સેવક લીંબો સુગતિ આપુ સ્વામીઉ. ૧૬

(૧) ૫.સં. ૨-૧૫, રા.એ.સો. ખી.ડી.૩૦૩ નં.૧૯૧૨.

(૫૫૩) ચોવીસ જિન નમસ્કાર ૨૫ કડી

આદિ -

દૂહા

સુર નર કિન્નર કિન્નરી, વિદ્યાધરની કોડિ

સેવા કરિં ઋષભદેવની, વંદુ બે કર જોડિ. ૧

અંત - મેર તણી પરેં અચલ જિમ, સાયર જિમ ગંભીર,

સંઘ સહિત ત્રિસુવન ધણી, જયો જયો શ્રી મહાવીર. ૨૪

શ્રી તીર્થંકર તમ તણા, ગુણ ગાઉં નિસદીસ.

શિવપદ ઘો લિંબો ભણિ, પ્રણમું જિન ચોવીસ. ૨૫

(૧) ૫.સં. ૩, છેલ્લું પત્ર, હા.ભાં. દા.૮૩ નં.૪૩.

(૫૫૪) વીસ વિહરમાન જિન ગીત ૨૨ ગીત

આદિ -

શ્રી વીતરાગાય નમઃ રક્તકંસા હાલ.

સરસતિ સામિણિ કરઉ પસાડે, વીસ વિહરમાન ગુણ યુજું એ,

મઝ મનિ ખંતિઈ એ લાગલઉ ભાડે, રાસ હું ધરલખંધિઈ ભણુંએ. ૧

દીવ વિદેક વિજય તણું નામ, જેણી જેણી નગરીઈ જીપના એ,

અનુક્રમિઈ પલણિસુ તેહ અભિરામ, પય નમી તેહ ભગવંતના એ. ૨

સામિ સીમંધર પમુક જિણુંદ, વીસઈ એ જગચર ગાઇએ,

ભગત લીંબો ભણઈ ધરીઅ આણુંદ, શાસ્ત્રતાં સુખ જિમ

પાઇએ એ. ૩

અંત - ...કીધૂં કવિત ઉદાર, ભણતાં સવિ સુખસાર,

જે નરનારીઅ ભણસિઈ, તે મનવંછિત લહસિઈ. ૧૦

લીંબઉ સેવક ખોલઈ, કોઈ નહીં તુમ્હ તોલઈ,

સ્વામી પાઉલે લાગૂં, અવિચલ પદ્મીઅ માગૂં. ૧૧

(૧) ૨૨ ગીત, પંડિત વિજયમૂર્તિગણિ લખિતં. પ.સં. ૯-૧૪, સંધ ભં. દા. ૬૩ નં. ૨૬. [લીંહસૂચી, હેઝૈશાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૪૪, ૪૨૧).

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૧ પૃ. ૧૬૨-૬૩, ભા. ૩ પૃ. ૬૧૯-૨૧.]

૨૫૧. લાવણ્યદેવ (ત૦ ધનરત્નસૂરિ અને સૌભાગ્યસાગરસૂરિ-
ઉદયધર્મ-જયદેવશિ૦)

આમાંના ધનરત્નસૂરિ વડતપગચ્છ-વૃદ્ધ પોશાલિકના છે તે તં સં. ૧૫૭૦માં થયેલ લખ્વિસાગરસૂરિના શિષ્ય અને પદ્મધર થાય. (જુઓ, નયસુંદર સંખંધી મારો લેખ. આનંદ કાવ્ય મહોદધિ મૌં ૬૬.) તેમના સં. ૧૫૭૨, ૧૫૮૭, ૧૫૮૮, ૧૫૯૧ના પ્રતિમાલેખો મળ્યા છે. (ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧, લેખાંક ૧૪૩૯, ૬૯૨, ૬૧૬, ૧૨૬૪) વળી સૌભાગ્ય-સાગરસૂરિના ધાતુપ્રતિમાના સં. ૧૫૭૯, સં. ૧૫૮૪ ને ૧૫૮૯ના પ્રતિષ્ઠા ઉલ્લેખ છે. (જુઓ ધાતુપ્રતિમા લેખસંગ્રહ ભા. ૧ લેખાંક ૧૮૧, ૧૧૦૮, ૬૯૪ તેમજ ખીજો ભાગ) સં. ૧૫૭૯ અને ૧૫૮૪ના લેખોમાં જણાવેલું છે કે 'લખ્વિસાગરસૂરિપદ્મે ધનરત્નસૂરિ શ્રી સૌભાગ્યસાગરસૂરિભિઃ' આ પરથી ખંને સૂરિ લખ્વિસાગરસૂરિના પદ્મધર શિષ્યો હતા. આ ખંનેના સમય પરથી આ કવિ સોળમા સૈકાના અંતમાં ગણી શકાય તેમ છે.

(૫૫૫) કર્મવિવરણનો રાસ

આદિ -

ધુરિ—વસ્તુ.

સકલ જિણુવર સકલ જિણુવર ભગતિ પ્રણમેવિ,

સરસ્તિ સામિણિ ધરીય મનિય ગોચમ ગણુધર સામિય

તાસ પસાઈ હું તવુંવ ચૌદ ગુણુદાણીય,

ગુરવયણે સુપસાઉલે ખોલિસું વચન વિશાલ,

ને સણતાં સુખ સંપન્ને ટલિઈ તિ ભવભયપ્રાસ. ૧

અંત - તપાગણિ નાયક જગહ પ્રધાન, જઈવંતા ને કરે વધાણ.

શ્રી ધનરત્નસૂરિ ગુણુધર, પટભાષા એ સ્વાસ્ત્ર ભંડાર. ૬૯

સૌભાગી દીસિ જયવંત, શ્રી સૌભાગ્યસાગરસૂરિ ગુણુવંત,

પંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ જાણિ, આગમ શાસ્ત્ર કરિ વધાણ. ૭૦

ઉવઝાયા શ્રી ઉદયજ ધર્મ, સકલ વિદ્યાનો જાણે મર્મ.

તાસ શીશ પંડિત શ્રી જયદેવ, તસ સેવક ખોલું ગુણુ હેવ. ૭૧

પાપ નિદાચિત ઇણે જાય, પણિ થાયે ત્રિભુવનરાય,
એ ધ્યાન ધરું નિસિદ્ધીસ, જિમ અઝરામર હુઇ જગીસ. ૭૨
શાસ્ત્ર સિદ્ધાંત વિચાર ભંડર, તેહ તણું નવિ બળું વિચાર,
શુરૂપદેસે ઇમ ઇ લલાં, સંધેપે મે શુભકાણું કહિયા. ૭૩
દાન શીલ પ્રભાવે કરી, નિર્મલ વિત્ત હૈયા આદરી
લાવહુયદેવઈ ઇણિ પરિ કહો, ભવિક લોકને કારણ સહી. ૭૪
એ ભણતાં મંગલ ધરિ હોય, ભણતાં સંપતિ ધરિ સોય,
એ ભણતાં હુઈ નવિય નિધાન, એ ભણતાં પામે કલ્યાણ. ૭૫
(૧) પ.સં. ૨૮-૧૩, લીં.ભં. [લીંહસૂચી.]
[પ્રથમ આગતિ ભા.૧ પૃ.૧૬૩-૧૫.]

૨૫૨. કુશલહર્ષ (ત. વિજયદાનસૂરિ-હર્ષસંયમશિ૦)

સં.૧૫૮૮માં આ કુશલહર્ષ તપગચ્છ કુતુબપુરાપક્ષે સૌભાગ્યનંદિ-
સૂરિના રાજ્યમાં ઉપદેશ આપતા હતા. વિજયદાનસૂરિ - આચાર્યપદ સં.
૧૫૮૭ સિરોહી, સ્વ. ૧૬૨૨.

(૫૫૬) નાગપુરમંડન શાંતિજિન સ્તવન (૫૮ભાવગર્ભિત)

અંત - ઇમ તવિઉ નિરમલ સકલ કેવલ કુશલ મંગલદાયગો,
ળહુ ભાવ ભેદી તત્ત્વવેદી સુખ પ્રવેદી નાયગો,
શુર જિનવર નમઇ અસુર શ્રી વિજયદાન સુરીસરો,
શ્રી હર્ષસંયમ ચરણ સેવક કુશલહર્ષ કૃપા કરો. ૬૯
(૧) પ.સં. ૪, પ્ર.કા.ભં. [હિતૈયાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૬૨).]

(૫૫૭) નેમિનાથ સ્ત. કડી ૬૬

આદિ - સરસતિ સામણિ વીનવું, મઝ મન મોટી આસ,
નેમીસ્વર શુભ ગાયસું, દેખ્યો વચનવિલાસ. ૧
અંત - કલશ

ઈમ તવ્યુ ત્રિભુવન સમન પાવન ત્રિજગ હવન જગશુરો,
શ્રી નેમિ જિનવર સયલ સુખકર નાલદપુર મંડલુવરો,
નિતુ નમઈ સુરનર અસુર નર શ્રી વિજયદાન સુરીસરો,
શ્રી હરષસંજમ ચરણ સેવક, કુશલહર્ષ કૃપા કરો. ૬૬

(૧) આ પછીની કૃતિની પ્રા (૧). [મુપુગૂહસૂચી.]

(૫૫૮) શત્રુજય સ્ત. અથવા ઋષભદેવ સ્ત. ૬૮ કડી

આદિ - સરસ વાણી દિઉ સરસતી એ, વરસતી (૨) વચન વિલાસ કિ

આસ પુરક કવિયણ તણી એ, ગાયસઉં (૨) રૂપલ જિણુંદ
કિ. ૧ સરસ.

અંત -

કલશ

એ સકલ તીરથમાંહિ સમરથ સેત્રજય ગિરિયરિ ધ્યાઇઈ
શ્રી નાભિનંદન ત્રિજગવંદન રૂપભના ગુણ ગાઇઈ
બહુ ભગતિ આણી લાભ બાણી નામિ વિમલાચલ તણુકે
મનિરંગઈ લણુપસઇ અનઇ સુણુપસઇ લહપસઇ હરપગ વધામણાં. ૬૮

(૧) લિ.સં. ૧૬૭૦ આસો સુદિ ૧૦ ઇતિશ્રી ગણિ અંપા તત્
શિષ્ય ચદમકુસલ લપાં અધોઇ આમે. પ.સં. ૧૦-૧૫, હા.ભં. દા.૮૩
નં.૭૫. (૨) ઇતિશ્રી ઋષભદેવ સ્તવનં સમાપ્ત: પં. શ્રી વીરવિમલગણિ-
શિષ્ય ગણિ દાનવિમલગણિના લેખિ ઇતિ ભદ્રં. પ.સં. ૩-૧૭, જૂની
પ્રત, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૯. [લીંહસૂચી, હેજેસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૩, ૪૦૩,
૪૦૪).]

(પપદ) ફલવર્ધિ મંડળશ્રી પાર્થનાથ સ્ત. ૬૮ કડી

આદિ - સકલ સુરાસુર પ્રણુમી પાય, પ્રહિ ભીડી પ્રણુમું જિનરાય,

વામાનંદ લીલ વિલાસ, ફલવર્ધિ નગરી મંડળ પાસ. ૧

અંત - વર નમિ ર સુરવર અસુર વ્યંતર ખવર નિકર પુરંદર

કોટી ર હીર મરીચિરંજીત રચિર ચરણુ રમાધર

ઈમ પાસ આસ પ્રકાસ વાસન ફલવર્ધિ મંડળવરો

શ્રી હર્ષસંયમ ચરણુ સુસેવક કુશલહર્ષ કૃપા કરો. ૬૮

(૧) પ.સં. ૪-૧૫, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૧૮૬. [લીંહસૂચી.]

(પ૬૦) મહાવીર સ્તવન

આદિ - સાંતિકરણુ ગુણુરયણુનિવાસ, સફલ કરી ભવીઆણુ જિણુ આસ,

શાંતિ નમું કૃતજગદાનંદ, જોષપુરાવનિં મંડળ ચંદ. ૧

અંત - નાગપુરાવનિં શોભાકર, દેખો સમકિત સાવકે જિનવર,

વિજયદાન સૂરીસર સીસ, કુશલહર્ષ પ્રણુમિષ નિસદીસ.

(૧) પ.સં. ૧-૧૯, રો.એ.સો. ખી.ડી. ૨૦૯ નં.૧૯૪૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૬૫ ભા.૩ પૃ.૬૨૧-૨૩.]

૨૫૩. ધર્મસિંહગણિ (ત૦ આતન્દવિમલસૂરિશિ.)

આતન્દવિમલસૂરિ - આચાર્યપદ સં.૧૫૭૦, ક્રિયોદ્ધાર સં.૧૫૮૨,

સ્વ. ૧૫૯૬.

(૫૬૧) દિવાળી રાસ

(૧) પ.સં. ૬, અમ.

(૫૬૨) વિક્રમરાસ

(૧) જસ. ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૬૫.]

૨૫૪. દોહત [દલપત] વિજય (તં સુમતિસાધુવંશે પદ્મવિજય
—જયવિજય-શાંતિવિજયશિંઠ)

(૫૬૩) ખુમાણુરાસ

આ રાસ રાજસ્થાની-મારવાડી ભાષાના શબ્દોથી ભરપૂર છે. તેમાં ચિતોડના રાણા ખુમાણુ તેના વંશજો વગેરેનો ચારણશાહી ઇતિહાસ મૂકેલો છે. જૈન સાધુઓ રાજદરબારમાં રહી તેનાં જુદાંજુદાં વર્ણનથી ચિત્તરંજન કરતા એ આ પરથી જણાય છે ને તે માટે ગણેશને વંદન પણ કરેલ છે. આદિ -

ગાહા.

- ૐ જૈ મંત્ર અપારં, સારદ પ્રણમામિ માય સુપ્રસન્નં, ૧
સિદ્ધ ઋદ્ધિ બુદ્ધિ સિરં પૂરં વરવેદ પડિપુન્નં.
વરવેદ પુત્યહત્યા વીણા સુરવદ્ કમલ કરવિમલા,
હરણ્ણમી હંસરૂઢા, વિજ્ઞ વૈજંતિયા માલા. ૨
દૂહા-કમલવદન કમલાસના, કવીઊર મુખકે વાસ,
વસે સદા વાગેશ્વરી, વિધવિધ કરે વિલાસ; ૩
વિદ્યા બુદ્ધિ વિવેકવર, વાવક દાયક વિત્ત,
અર્થે જે આઇ તુને, ચરણ લગાવે ચિત્ત. ૪
સેવકસું સાંનિધ કરો, મહેર કરો મહામાય,
ત્રિપુરા છોડ તાહરો, સાંનિધ કરો સહાય. ૫
આઈ છો અક્ષર અચલ, અધિકી બુધ ઉક્તિ,
દલપતિસું કીજે દયા, સેવક જાણી સક્તિ. ૬
કવિત-આવલવ અંગાવર, ભગતિ કીજે ભારતિ,
જગ જગ જગદંબ, સંત સાંનિધ સક્તિ;
સુપ્રસન્ન હોય સુરરાય, વયણ વાચા વર દીજે
બાલક બેસે બાંહ, પ્રીતભર પ્યાસો પીજે
મહારાજ રાજ રાજેશ્વરી, દલપતસું કીજે દયા,
ધન મોજ મહિર માતંગિની, માય કરો મોસું મયા. ૭

- દૂહા-શિવસુત સુંદાલો સખલ, સેવે સકલ સુરેશ,
 વિધનવિકારણ વરદીયણ, ગવરીપુત્ર ગણેશ. ૮
- કવિત-ભૂકુટિયંદ ભલહલે, ગંગ ખલહલે સમુજ્જલ
 એકદંત ઉજ્જલો, સુંડલ લવલે રૂંગલ,
 પુહપ ધૂએ પ્રમાલે, સેસ સલવલે જીહલલ.
 ધુત્ર નેત્ર પ્રજલે અંગ અક્કલે અતુલ ખલ,
 યમ ખલે વિધન દાલિ દમ્બલ ચમર હલે ઉજ્જલ કમલ,
 સુંદાલ દેવ રિદ્ધ સિદ્ધ દીઅણ, સમરી દલહપતિ ભવલ. ૯
- દૂહા-વૃષભદેવ વનિતાધિપતિ, નાલિનંદ સુખકંદ,
 ઉર અંબુજ ભામર પ્રભુ, ચિત્ત ચકોર જિનચંદ. ૧૦
- અલિ હુવે અલિ ઇલિકા, સગત સાગતિ સુદેન,
 પારસ સુગર પરમેશ્વર, લોહ હેમ કર લેત. ૧૧
- જ્ઞાન જ્યોતિસ્સ પ્રકાસ ગુરૂ, કર ધરી સાસન કંથ,
 ત્રિભુવનમે તારણતરણ, સૌ વાતો સમરતથ. ૧૨

અંત -

(વચમાં. બીજા ખંડને અંતે)

એટલે ખંડ એ પૂરો થયો, અલપ બુદ્ધિ મેં ઉઘમ કીયો,
 સુકવિ સુધારે વાંચો સહી, કૂડ સાચ કવિયણ ને કહી,
 ત્રિપુરાસક્ત તણે સુપસાય, રચો ખંડ દૂજે કવિરાય,
 તપગચ્છ ગિરિયા ગણુધાર, સુમતિસાધુ વશે સુખકાર.
 પંડિત પદ્મવિજય ગુરુરાય, પટોદવગિરિ રવિ કહેવાય,
 જય બુધ શાંતિવિજયનો શિષ્ય, જપે દોહલત મનહ જગીશ.

ઇતિ શ્રી ચિત્રકોટાધિપતિ શ્રી રઘુવંશે ખાપા ખુમાણ ચરિત્રે રતિ-
 સુંદરી અભિગ્રહકરણ ચિત્રકારિકા ચરિત્ર રમણ, રાજકુમારી પાણીગ્રહણ,
 પંચસહેલી ચિત્રગદમિલણ દોહલતવિજયવિરચિતે દ્વિતીય ખંડ સંપૂર્ણ:
 (ત્રીજા ખંડને અંતે)

જયવિજય એ નામ આપેલ છે. ને તેના શિષ્ય શાંતિવિજય ને
 તેના શિષ્ય દોહલતવિજય.

(૧) પ.સં. ૧૩૯, અપૂર્ણ, ભા.ઇ. સને ૧૮૮૨-૮૩, નં.૨૫૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૬૫-૬૭.]

૨૫૫. ગજરાજ પંડિત

(૫૬૪) હીરવિજયસૂરિના ખારમાસ ૨.સં.૧૫૬૬ કા. ૨

આદિ -

રાગ સામેરી

સરસતિ ભગવતી વરસતી વાણી દીઓ રસાલ,
વીણા હસ્તક ધારિણી, કવિજન દીઓ આધાર.
કર જોડી ગજરાજ પંડિત લણે, વારજ સુભવેલ,
તાસ તણે પસાઉલે, આજ કહું રંગરોલ.

અંત -

ચાલ

કારતક માસે આવીઓ, ભાવીઓ સરવે પરિવાર રે,
અનુમતિ દીધી બેનડી, લેવા તે સંજમભાર રે.
શ્રી વિજયદાનસૂરિને હાથે, તે પાટણુ નયર મઝાર રે,
સંવત ૧૫ જૂએ, કારતક બીજે માસ રે,
કર જોડી ગજરાજ પંડિત લણે, વરતો તે જ્યજ્યકાર રે.
વિમલાહી બેની એમ વીનવે.

(૧) પ.ક. ૧૬૯-૧૭૩, ઉનાના મોરારજી વઝીલનો ચોપડો.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પ.૧૭૧. કૃતિની રચનામિતિ દર્શાવી છે તે
હીરવિજયસૂરિની દીક્ષાતિથિ છે. એ જ દિવસે કૃતિ રચાયેલી હોવાનું
માનવું કે કેમ તે પ્રશ્ન છે.]

૨૫૬. કક્કસૂરિશિષ્ય (કોરંટગચ્છ)

(૫૬૫) લીલાવતી ચોપાઈ [અથવા વિક્રમ લીલાવતી રાસ] ર.સં.

૧૫૯૬ વૈ.શુ. ૧૪ બુધ

આદિ -

શ્રી ગુરુક્યો નમઃ

સરસતિ સામિણિ સમરું પાય, તું જઇ કવિયજા કેરી માય,
તુહો પ્રસાદિ હુઇ નવનિધિ, સેવક પામઇ સઘલી સિદ્ધિ. ૧
માલવ દેશ અતિહિઈ સુવિશાલ, વતઈ ભરહખંડ વિચાલિ,
તિહાં બીજેણી પુરવર લણું, બીજા નગર થકી ગુણનિણુ. ૨

અંત - બુદ્ધિ કરી તેણિ નરરાય, પરણી લીલાવતી સાહસ પસાઇ,
દીઇ દાન પાલઇ જિનધર્મ, તે રાજા લહિસિ શિવધર્મ. ૧૮૭
એ લીલાવતી તણું ચરિત્ર, લણુન ગુણઇ તે થાઇ પવિત્ર,
મોટા ચરિત્ર થકી ઉદ્ધરી, ચુપઇ કીધી હરષિઇ કરી. ૧૮૮
ખનર જાનવઇ વૈશાખ માસિ, શુદ્ધ ચૈત્રદિસ મન ધરિય ઉલ્લાસિ.
બુધવાર અતિ નિર્મલઇ, ચરિત્ર રચિઈ આંબુદિઈ ઘણઈ. ૧૮૯
કોરંટગચ્છ કક્કસૂરિરાય, તે ગુરના હું પ્રણમી પાય,

તાસ સીસ રંગિઈ ઇમ કહઈ, ભણુઈ ગુણુઈ તે શિવસુખ
લહઈ. ૧૯૦

(૧) વાયનાયાર્ય વિનયચંદ્રગણીનાં શિ૦ ઋષિ દેવસાગર લિખિત.
આવિકા ચિરોજ્ઞ પંડનાથ. શુભં ભવતાત્. પ.સં. ૧૧-૧૧; સંધ ભં.
દા.૭૨ નં.૬૯. [મુપુગૃહસૂત્રી, હેનૈઃસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૧૫૦).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૨૩.]

૨૫૭. પુણ્યરત્ન

(૫૬૬) નેમિરાસ અથવા યાદવરાસ ગા.૬૫ લ.સં. ૧૫૯૬ પહેલાં

આદિ - સારદ પાય પ્રણમી કરી, નેમિ તણા ગુણુ હીવઈ ધરેવિ,

રાસ ભણું રસીયામણો, ગુણુ ગાઇસ ગિર્યા સંધેવિ. ૧

હું બલિહારી યાદવા.

એક રસહ રથ પાછો વાલિ, અપરાધ ન મઈ કહ કાઉ

કાંઈ છોડઈ નવજીવન ખાલ, રાજલ પ્રીઉ પ્રતિ ઇમ કહઈ. ૨

હું બલિહારી યાદવા.

અંત - સસુદધિજય તનુ ગુણુનિલહિ, સેવ કરઈ જસ સુરનરવંદ,

પુનરતન મુની વિનવઇ, શ્રીસંધ સપ્રસન શ્રી નેમિજિજ્ઞં. ૬૫

હું બલિહારી યાદવા.

(૧) સં.૧૫૯૬ આસો શુ.૨ ભ૦ હંસસંયમસૂરિશિ. પં. ૫૩૬સં-
ગણિ સિ૦ સં. આવર ભાર્યા સુઆવિકા લખા પંડનાથ. પ.સં. ૪-
૧૧, હા.ભં. દા.૮૨ નં.૯૬. (૨) પ.સં. ૪, પ્રત ૧૭મી સદીની, જિ.યા.
પો.૮૩ નં.૨૨૧૮. (૩) સં.૧૬૬૬ લિ. કલ્યાણ ઋષિ પંડનાથ. પ.સં.
૪, જય. પો.૬૧. (૪) સં.૧૬૯૬ શાકે ૧૫૬૧ મહા કૃષ્ણ એકાદશ તિથી
વાર જીવ મુનિ પ્રતાપસીદ્ધિપિદ્ધત હથીયાણા મધ્યે. પ.સં. ૩-૧૪, વિ.
ને.ભં. નં.૩૧૬૮. (૫) ઇતિ નેમનાથ રાજમતી કાગ રાસ લિ. પં.
૩૫૫દેણ. પ.સં. ૨-૧૮, વિ.ને.ભં. નં.૩૧૭૪. (૬) સં.૧૭૬૬ વૈ.વ. ૧૧
૨વિ ભાવકીર્તિ લિ. પ.સં.૬, અખીર. પો.૮. (૭) લિ. પ્રીતિવિલાસેન.
પ્રતિ ૧૭મી સદીની, પ.સં. ૫, ભુવન. પો.૧૨. (૮) લિ. કાહારી ભામા
આર્યા કનક પંડનાથ. પ.સં. ૩, રામ. ભં. પો. ૮. (૯) સં.૧૮૦૯ શ. સિત
સપ્તમ્યાં રવિ અકસુદાવાદે. પ.સં. ૫-૧૧, ગુ. નં.૫૫-૧૮. (૧૦) પ.સં.
૩-૧૩, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૬૨. (૧૧) પ.સં. ૧૧-૧૨, વિ.ને.ભં. નં.
૩૧૬૮. (૧૨) ઇતિ શ્રી નેમિનાથ રાસ સમાપ્ત સંવત ૧૬૩૯ વર્ષે કાતી

વદિ ૭ દિને લિખિતં. પ.સં. ૪, ગુ.વિ.ભં. (૧૩) મુ. શ્રી કીકા લખિતં. સં. ૧૬૯૭ વર્ષે ચૈત્ર શુદ્ધ ૯ શ્રી. સ્તંભતીર્થે. પ.સં. ૪-૧૧, વિ.ધ.ભં. (૧૪) સં. ૧૭૩૬ વર્ષે શુક્લપક્ષે લિખિતં શ્રી સર મધ્યે. પ.સં. ૨-૨૦, મારી પાસે. [હેનૈશાસ્યિ ભા.૧ (૫.૩૯૪).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૨૪૩-૪૪, ભા.૩ પૃ.૬૧૮-૧૯. કૃતિ પહેલાં ગજસાગરસુરિશિષ્ય પુણ્યરત્નને નામે સં. ૧૭મી સદીમાં મૂકી હતી તે પછીથી સં. ૧૬મી સદીમાં ફેરવી છે.]

૨૫૮. કુશલભુવનગણિ

(૫૬૭) સનરી [સપ્તતિકા] પ્રકરણ બાલા૦ ર. સં. ૧૫૯૭

(૧) હા.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૯૦.]

૨૫૯. ગજલાલ (અંચલગચ્છ)

(૫૬૮) આરવત ટીપ ચોપાઈ ર. સં. ૧૫૯૭

આદિ - પહિલૂં પ્રણમિસુ જિનવડ એ, જિનથાસન સાર,
સહિયર વંદી વ્રત બાર, પલણિસુ સવિચાર. ૧
વ્રત વિના જગિ સયલ નામ, અવિરતિ પલણીજંઘ,
ચઉદ રાજ માહિ વસ્તુ યેહ, મહીયાં મસિ લીજંઘ, ૩
અંત - મનિ વચનિ કાયા તણા, જે છઈ બહુ વ્યાપાર,
તેહ થિકુ નવિ ઊસરે, જિમ હુછ જયજયકાર. ૮૧
નિયમભંગિ એવું કરે, નીવીનું પચ્ચખાણુ,
જન ગજપતિ લાભહ કહય, ઇમ પાલઉ જિનઆણુ. ૮૨
વસ્તુ.

કરિસુ જયણા કરિસુ જયણા સેસિ આરંભ,
સામગ્રી ધરિ છતીય સવસિ, સયલ સયર એ નેમિ પાલિસુ.
ઠકર હકુહવીસરણુહ, પ્રમુખ દશવિ આગાર ટાલિસુ,
બવજીવ ભર્ગક છય, સુવિસહ મૂલ સુરમ્મ,
પત્તર સત્તાણુવયં લહ મય, સુગર પાસિ ગહિ ધમ્મ. ૮૩
છય અતિહિ ઉદાર સમકિત સાર બાર વન અંગીકરય એ,
જે ભવીયણુ ભાવિઈ એહ જે ગાવયં તે સંસાર સમુદ તરય એ. ૮૪

—શ્રી પં. ગજલાલગણિશિષ્ય ઋષિ વરન પઠનાથ. પ.સં. ૫-૧૩,

સીમંધર. દા. ૨૪.

(૫૬૮) [+] જિનાજ્ઞા હૂંડી અથવા અંચલગચ્છની હૂંડી સં. ૧૬૧૦
લગ. સિરોહીમાં

આદિ - હાલ યોગીવાણિનો.

સીરોહી મુખમંડણો, ભેટયો આદિ જિણુંદ,

તુમ્હ દરિશણ દેખી કરી પામ્યો પરમાણુંદ રે,

જીવડા આરાધો જિણુભાણુ.

(આ પહેલી હાળમાં જિનપ્રતિમા અને જિનપૂજ્ય આગમવિહિત છે તે જણાવ્યું છે. બીજામાં કેદારા રાગમાં સાધુ શ્રાવકના ધર્મ બતાવે છે.)

દેવ અને ગુરૂવંદન વેલા ઉત્તરાસંગ કહીછે સાચું,

આવશ્યક નિં પોસહ વેલા કાંઈ કરો પંથ કાચો રે.

જીવડા દષ્ટિરાગ સવિ મુ'કો. ૪

પંથ નહી વલી સાધૂનો રે માલારોપણુ કેરો,

ઉપધાંન નાંમ લેછ કરી રે કાંઈ કરો ભર ફેરો. જીવડા. ૫

દ્રવ્યપૂજા ન હોઈ સાધુને રે સૂત્ર માહે જુઓ બચી,

સાધુ પ્રતિષ્ઠા નવી કરે રે તે શ્રાવકવિધિ સાચી રે. જીવડા. ૬

આણુ સહિત જે કરણી કીજે તે સુખદાયક દીસે,

કહિ અજલાલ મુઝ આજા ઉપરિં હરથે હયકું હીંસે રે. જીવડા. ૭

(હાલ ૩ રાગ આશાઉરી. શ્રાવકનું સામાયિક વ્રત જણાવી પંચ-પર્વા સંબંધી ચર્ચા કરી છે. હાલ ૪ રાગ ધન્વાસીમાં. તેરસ ચૌદશ તથા પાંચમે પર્યુષણપર્વ કાલકસૂરિએ કારણવશાત્ કર્યું. હવે કારણ નથી તો ચોથે કરવું વગેરે જણાવી કહે છે કે)

અંત - મુઝ મને મતનો નથી કદાગ્રહ, જિણુઆજા કેરો દાસ રે,

કહિ અજલાલ સાચું સદ્વલજ્ઞે, જિણુઆજા પુરઈ સાર રે. ૧૧

જય કીર્તિ વરધન હાલ સૂંદર અંદ નંદ સૂવલ્લા,

સાત શાખા હાલ કેરી સાંભલજ્ઞે તુમે મુનીવરા. ૧

(૧) પુજ્ય ભટારક શ્રી ૧૦૮ શ્રી ધર્મમુર્તિસૂરી સાનિધ્યે. કીયા ઉધાર કર્યો તેના શિષ્ય પર, ચાલીસ સાધવી સાથે સર્વે ઠાણું દરના ગુરૂ થયા તેકને આત્માડર્થે જિનાજ્ઞા હૂંડી કરી આપી તે લિખી છે. રાયસૂંદરણ. વાં ૭ પ્રમાનંદશિં મું ૭ ક્ષમાવર્દનશિં મું. જ્ઞાનલાલશિં મું ૭ નિધાનલાલશિં મું. જીવનલાલશિં. દેવસુંદરશિં હીરસુંદરશિં મું. આણુંદસુંદરણશિં મું. રાયસૂંદરણ. મ. જૈ. વિ. (ધર્મમુર્તિ આચાર્ય

પદ સં. ૧૬૦૨ સ્વ૦ ૧૬૭૦).

[પ્રકાશિત : ૧. આર્યકલ્યાણ ગૌતમ સ્મૃતિત્રય ભા. ૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૬૩૦-૩૨.]

૨૬૦. વાસણ (ત૦ વિજયદાનસૂરિશિ૦)

(૫૭૦) + આનંદવિમલસૂરિ રાસ અથવા સાધુગુણ રત્નમાલ રાસ

૨. સં. ૧૫૬૭ આસો

આણંદવિમલસૂરિ સં. ૧૫૬૭ના ચૈત્ર શુ. ૭ને દિને સ્વર્ગસ્થ થયા તે અરસામાં આ કૃતિ રચાઈ છે. વધુ માટે જુઓ ઐતિહાસિક રાસ-સંગ્રહ ભા. ૩.

આદિ - સકલ પદારથ પામીઈ, જપતાં શ્રી જિનનામ,

પ્રથમ તિથેસર ધ્યાઈઈ, ઋષભજી કરૂં પ્રણામ.

અંત - શ્રી આણંદવિમલ સૂરિસરૂ તસ પદોધર પવિત,

તે શ્રી વિજયદાનસૂરિ ગુણનિલું, વાસણ પ્રણમિ

એ આણી નરમલ ચિત. સું. ૧૫૩

(પા૦) સંવત પનર સત્તાણ્ણઈ આસો આક્ષર આલો માસ

સાધ નામ ગુણરત્નમાલ એ રાસ.

રચતા એ મનનઈ, અતિ ઉલાસ ઉલાસ.

૧૮૮

સુંદર રવિ શશિ સોળ સાસ્વતા, મેરૂ મહીધર જહા,

વજૂ વધિ સંઘ પરવાર સૂચિર, પ્રતપો એ અવિચલ તિહાં. ૧૮૯

જહવંતા અજમાન વરૂ શ્રી વિજયદાનસૂરીંદ.

ભટારક રાજવિજયસૂરિ, કહે વાસણ મણ આણંદ. ૧૯૦

—સુંદર દરસણ સાધના.

(૧) પ.સં. ૯-૧૧, માં.ભં. (૨) પ.સં. ૧૦-૯, વિ. ને. ભં. નં. ૩૨૨૭.

[પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહ ભા. ૩.]

(૫૭૧) આદિનાથ સ્ત. ૨૧ કડી

આદિ - પહિલુ પણમિય દેવ પરમેસર શેતુજ ધણિય,

પય પંકજરય સેવ, રંગિ હિં વિ વસુ તસુ તણીય.

જિણુવર મહ નહુકાણ, આણ નાણ વિન્નાણ જઉ,

બાલક પરિ વિન્નતિ, બહુ ભોલિમ હું કરિસ તઉ. ૧

ધય રિસહ જિણુવર સિદ્ધિ સયવર સુંદરી વર સુંદરો,

સિરિ વિમલ ભૂધર ધવલ સિંધુર ખંધ વાસ પુરંદરો.

સેવય સલાસુર યુલિય લાસુર ગુર વલાસુર ગંજલો,
મહ સુવિહિ વાસણ દેઉ સાસણ વિજયતિલક નિરંજલો.

(૧) આ પર સંસ્કૃત ટીકા છે. સાથેસાથે. પ.સં. ૩, ૩. લં. દા.

૭૧ નં.૧૧૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૧ પૃ.૧૬૮, લા.૩ પૃ.૬૨૪-૨૫.]

૨૬૧. અક્ષાત

(૫૭૨) જંબૂસ્વામી ગીત ૩૭ કડી લ.સં.૧૫૯૭ પહેલાં

આદિ - સેકિ રિપભદત રાજઅહિ વસઇ, તસ નારિ ધારણિ બિલસઇ,

નૃક

ઉલ્લસઇ ધારણિ સુગર પેખી, સ્વામી સુહુમ વંદએ,

પૂત્ર વિણિ મનિ ખેદ આણી, આપ દુખિઈ નંદએ.

સુગર પૂછયા તે નલઇ, સિધિ પુત્ર પૂછિઈ કહઇ,

જંબૂ ચરિત ચિર સુણતા, સુત ઉપાય તદા લહઇ.

(પા૦) જંબૂ વૃક્ષ વિચાર સુણતાં, સુમહ ઉપાય તદા લહઇ. ૧

અંત - બૂઝી રે બાલી આઠિ ગુણુ યુણઇ, અમ્હઈ બલીહારી વયણે
તુમ્હ તણુઇ.

તૂં તમ્હ તણે વયણે આઠ રમણી, દુખસાયર ઉતરી,

અમ્હે સંજમ સાર લેસ્યુ દેવ તુમ્હે દયા કરી.

મલવ સ્વામી પાંચસિઇ નઇ, માયતાય મેલી કરઇ,

સુધ સંજમ સહિતા વાંદુ કાજ સથલાં જિમ સરઈ. ૩૭

(૧) સં.૦૧૬૪૧ આશુ સુદિ ૨ શુક્રે પકનાથ આઇ લાલ. પ.સં.

૬-૧૧, મો. મો. સાગર ઉ. પાટણ. દા.૮ નં.૩૨. (૨) શ્રી ગીતા છંદ

જંબૂ સ્વામિનુ સંપૂર્ણ; લ. સં. ૧૫૯૭, ચોપડો, વિ. ને. લં. નં. ૩૨૬૧.

(૩) જંબૂ સ્વામિ ગીતા છંદ. જૂની પ્રત, પ.સં. ૪-૧૩, જથ. સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૬૨૩-૨૪.]

૨૬૨. રાજરત્નસૂરિ (ખ૦ વિવેકરત્નસૂરિ-સાધુકર્ણશિ.)

(૫૭૩) હરિખલ માછી ચોપાઈ ૨. સં. ૧૫૯૬ આસો

અંત - ખરતરગણિ ગાયમ સમવડિ, વિવેકરત્ન સૂરીંદ

તાસુ સીસ સાધુહરય ગુર, જસુ પય નમઇ નરીંદ. ૪૧

તાસુ સીસ શ્રી રાજરત્નસૂરિ, જીવદયાક્રમ બાણી,

ખોલઇ આપણમ આણુંદાઇ, અમિય સમાણી વાણી. ૪૨

સંવત ૫૫૨ઈ નવાણુવધ એ, આદરિ આસો માસિ કિ,
સાંનિધિ શ્રી સંઘહ તણુધ એ, નિય મન તણુધ ઉલ્હાસિ કિ. ૪૩
તપધ ગયણિ સોહામણુઉ એ, જીવદયા ભરપુરિ કિ.

તાં લગિ જિનશાસન જયઉ એ, જીવદયા ભરપુરિ કિ. ૪૪

(૧) સં. ૧૬૩૭ મગસિર વદિ અમાવાસ્યા સોમે રતનપૂરા મધ્યે લિ.
વા. ૦ હંસચંદ્ર શિ. ૩૫૫ પુ. ૭ વાચનાર્થ. પ. સં. ૧૨, કમલમુનિ (હવે
ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર). (૨) ભા. ઇ. સન ૧૮૮૬-૮૨, નં. ૧૩૮૪-
(૩) સં. ૧૬૦૪ અ. વ. ૩ વિકાનેર મધ્યે કલ્યાણસિંહ રાજ્યે રતનસિંધ
લિ. પ. સં. ૩૧, અભય. ૦ પો. ૪ નં. ૨૩૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૬૩૨.]

૨૬૩. જયહેમશિષ્ય (ત. ૦ હેમવિમલમૂરિ-લખિમૂર્તિશિ. જયહેમ)

હેમવિમલમૂરિ - આચાર્યપદ સં. ૧૫૪૮ સ્વ. ૧૫૬૮ (જુઓ નં.
૧૬૮). તેમના શિષ્ય લખિમૂર્તિના શિષ્ય જયહેમના શિષ્ય આના કર્તા
છે. પોતાનું નામ આપ્યું નથી. કૃતિ સોળમી સદીના અંતની કહી શકાય.

(૫૭૪) + ચિતોડ ચૈત્ય પરિપાટી (અં. ૦) કહી ૪૩

આદિ - ગોઅમ ગણુહરરાય પાયપંકજ પણમેવી

હંસગમણિ મૃગલોચણી એ સરસતિ સમરેવી

પાએ લાગીનઈ વીનવું એ દિઉ મઝ મતિ માટી!

ચિત્રકોટ નયરહ તણી એ રચઉ ચેત્ર પ્રવાહી ૧

અંત - સિરિ તવગજનાયક સિવસુખદાયક હેમવિમલ સૂરિદવરા

તસુ સીસ સુખાકર ગુણમણિઆગર લખિમૂરતિ પંડિતપ્રવરા

જયહેમ પંડિતવર વિદ્યા સુરચર સેવીજઈ અનુદિન ચરણ

સેવકજન ખોલઈ અમિઆહ તોલઈ હરણિ હરણ સુહંકરણ. ૪૩

(૧) મહો. ૦ આગમમંડનગણિશિષ્યેણ લિ. ૦ આ. ૦ કપૂરદે પઠનાર્થ.

પ. સં. ૩-૧૨, સીમંધર. ૦ દા. ૨૪.

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ. ૩, પૃ. ૫૪૫થી ૫૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૬૩૭.]

૨૬૪. ગુણધીરગણિ

(૫૭૫) સિદ્ધહેમ આખ્યાન ખાલા. ૦

(૧) મૂળ સંસ્કૃતમાં. પ. સં. ૧૮, સંઘ ભ. વખતજી શેરી દા. પ.
નં. ૨૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૫૬૦.]

૨૬૫. મહીરત્ન

(૫૭૬) નવતરત્વ ખાલા૦

(૧) પ. ક. ૨થી ૧૦, સંઘ ભં. વખતજી શેરી દા. ૮ નં. ૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૫૬૧.]

૨૬૬. ઉદયધવલ (કમલપ્રભસૂરિ-મુનિપ્રભસૂરિશિ૦)

(૫૭૭) પડાવશ્યક ખાલા૦

આદિ - શ્રેયાંસિ શ્રીમહાવીર સ શ્રી સંઘસ્ય યરૂઠતાત્

વસ્યાસા કલ્પવલ્લીવ મનોવાંછિતનાયિની.

૧

શ્રીવજ્રમાનજિનશાસનરાજ્યનેતા વિશ્વત્રયાદુભુતચરિત્રયુગપ્રધાનઃ

શ્રીકમલપ્રભસૂરિ(ગૃહ)યુર્યકવત્તીભૂયાદમેયમહિમા મમ

સુપ્રસન્નઃ ૨

તત્પદ્મતાયકાઃ શ્રીમુનિપ્રભસૂરિયો જ્યંત્યધુના,

તત્પદ્મે વાયકા શ્રીઉદયધવલા પરિવારપરિકરિતા.

૩

સ્વાન્યયોરૂપકારાય લિખ્યતે લેશતો મથા

પડાવશ્યકસૂત્રાણાં વ્યાખ્યા ખાલાવબોધિની.

૪

પહિલઉં સકલ મંગલીકનઉં મૂલશ્રી જિનશાસનનઉં સાર. ઇગ્યાર અંગે
ચઊઠ પૂર્વંતુ ઉદ્ધાર, સદૈવ શાસ્ત્રતઉ, શ્રીપંચ પરમેષ્ઠિ મહામંત્ર નઉકાર.

અનંત - પ્રત્યાખાન ખાલાવબોધઃ જ. ચઉથઉ અધિકાર સંપૂર્ણ હૂઉ. જ.

શ્રી પડાવશ્યક ખાલાવબોધ સંપૂર્ણ હૂઉ. એહમાહિ ચ્યારિ અધિકાર

પહિલમ અધિકારિ દેવવંદન ૧ બીજમ શુશવંદન ૨ ત્રીજમ

પહિકમણઉં ૩ ચઉથમ પચ્ચખાણુ ૪ ૧.

(૧) પડિમાત્રામાં કથાઓ સહિત જૂની પ્રત, પ.સં. ૧૧૫, અનંત
ભં. નં. ૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૫૬૧.]

૨૬૭. મહિમાસાગર ઉ૦ (આં. જયકેશરિસૂરિશિ.)

જયકેશરિસૂરિ સં. ૧૪૯૪થી ૧૫૪૨.

(૫૭૮) [આવક] પડાવશ્યક વિવરણ-સંક્ષેપાર્થ

(૧) પ.સં. ૫૦, પ્ર. કા ભં. નં. ૧૪૫૧. (૨) પ.સં. ૮૯, અં.

૨૩૭૫, મ. ગૈ. વિ. નં. ૧૬ અ. [હિજ્જાસૂચિ ભા. ૧ (પૃ. ૨૭).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૫૬૧.]

૨૬૮. સંઘમાણિકચશિષ્ય

(૫૭૯) કુલધ્વજ ચોપાઈ

આદિ - સારદ સાર નમું સદા, સસિવયણી સુખણિ
 સરસતિ સામિણિ સમરતાં, સુખસંપતિ દિ વાણી ૧
 હંસવદન હંસવાહિની, હરિહર સેવિ પાય
 હરિલંકા મૃગનયણી, હીષ ધર તુમ્હે માઇ. ૨
 ઋષભ આદિ જિણવર નમું, પ્રણમું ગૌતમ સ્વામિ
 સંઘમાણિક ગુરૂ પય નમી, સુખ લહીય જસુ નામિ. ૩
 સીલ તણુ મહિમા કહું, સીલિ કોડિ કલ્યાણ
 શીલે લખમી પામીઈ, માણિક સમ કેકાણ, ૪
 સીલ પસાઇ દેવતા, અહનિસિ સારિ સેવ
 કુલધ્વજની પરિ તુમ્હે સુણ, એકમતાં થૈ હેવ. ૫

અંત - એહવુ કુલધ્વજરાજ કલકે, બુદ્ધિ પસાઇ જેહવુ લલુ,
 જે નરનારી પાસિ શીલ, કુલધ્વજની પરિ કરસિ લીલ. ૩૫
 શીલપ્રગંધ લણિ સાંભલિ, તેહ ધરિ લક્ષ્મી અફલાં ફલઇ.

(૧) પ.સં. ૯-૭૭, વિ.ને.ભં. નં. ૪૫૯૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૩૭-૩૮.]

૨૬૯. નરશેખર (ગુણસાગરસૂરિ-શાંતિસૂરિશિ.)

ગુણસાગરસૂરિના શિષ્ય શાંતિસૂરિ હોય એ વસ્તુસ્થિતિવાળો પ્રતિ-
 માલેખ એવો મળે છે કે “સં.૧૫૫૪ કા. શુદ્ધિ ૨ શુક્રે શ્રીમાળ ચાતીય
 શ્રે. માણિક ભા.૦ ફડી સુત વસ્તા ભાર્યા મણુકઇ નામ્નયા શ્રી શીતલનાથ
 પંચતીર્થ કારિતા પ્ર. ચિપ્પલગચ્છે શ્રી ગુણસાગરસૂરિ પ્ર. શ્રી શાંતિ-
 સૂરિભિઃ અંધારે.” (જૈન ધાતુપ્રતિમા સંગ્રહ ભા.૨ લેખાંક ૩૪૦) અંધકર્તા
 નરશેખર આ શાંતિસૂરિના શિષ્ય હોય તો તે સોળમા સૈકામાં થયા
 સંભવે છે તેમ અંધની ભાષા પણ તે જ સૈકાની જણાય છે.

(૫૮૦) પાર્શ્વનાથ પત્ની પ્રભાવતી હરણુ

આદિ - રાગ કુકુભા
 સરસ વયથુ સરસતિ મતિ આપુઉ, થાપુઉ ભગતજન ધિર કરી એ,
 હરિહર બ્રહ્મંડમંડલ તુમ્હે ગાઇએ, ધ્યાઇ ધ્યાન મનિ ધરી એ. ૧
 ત્રોટક

મનિ ધરિય નિશ્ચિલ ધ્યાન મંડી, અવર છંડી વાત
તારા મસિ જપમાલિકા જપ જપછ તુંહનછ માત. ૧

અંત - હાલ રિમિઝિમિ વાજઈ ધૂધરડી એ હાલ.
મોહન મૂરતિ જોઈછ કહવિઈ પાસે જિજ્ઞંસ રે,
નિરખીય નિરમલ હોઈછ, પ્રણમીય પરમાણુદો-આંચલી. ૬૫
પાસકુમાર પ્રભાવતી રંગિ રમઈ સવિચાર રે
નિતુનિતુ નવનવ નેહલઉ, નાહલઉ નિરખઈ નારિ રે

મોહન મૂરતિ જોઈ રે. ૬૬
પ્રભાવતીહરણ એ જે મણઈ, લણઈ ગુણઈ નરનારિ
નવનિધિ હુઈ તેહ તણુછ, સુખ સઘળાં સંસારિ રે. મોહન. ૬૭
એકમનાં આરાધીઈ, જરાઉલુ જિજ્ઞેસર રે
પુત્રકલત્રિઈ વાધીઈ, ઘણકણ વાર વેસ રે. મોહન. ૬૮
એક સોનું અનઈ સોરહું રે, ખાંડ તણી ખલિ જેમ રે;
સુગતિ સુગતિ મતિ સંપજઈ, વીવાહલુ વાહુ તેમ રે. ૬૯
ગુણસાગરસૂરિ શાંતિસૂરિ ગુર ગોચમ સામિનઈ તોલછ રે,
કર જોડી શિષ્ય તેહનઉ રે નરશેખર ધમ બોલછ રે. મોહન. ૬૮
(૧) પ.સં. ૧૩-૧૧, સે. લા. નં. ૨૧૦૪. [આલિસ્ટઓઈ ભા.ર.]
[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૬૩૮-૩૯.]

૨૭૦. વિદ્યારત્ન (ત. હેમવિમલસૂરિ-ધનદેવ-સુરહંસ-લાવણ્ય-
રત્નશિ૦)

લાવણ્યરત્ન માટે જુઓ આ પૂર્વે નં. ૨૦૭.

(૫૮૧) મૃગાપુત્ર રાસ લ.સં. ૧૬૧૧ પહેલાં, ૧૬મી સદીના અંત લગભગ
આદિ - તિથેસર ત્રેવીસમુ, ત્રિભુવન તારણ તાત
પણમંતા પાતક ટલછ, સમર્થાં હુઈ સુખ સાત. ૧
ભોગસુખિં ભંભેરીઆ, ભવી ભમઈ ભવ કોડિ
થાછ વધરાગી વેગલા, વિષઈ વિષડી ખોડિ. ૨
તપ જપ સંયમ આહિરા, નરભવ ગમછ ગમાર
શ્રી જિનધર્મ સમાચરી, સફલ કરછ સવિચાર. ૩
અહનિસિ પાપી પ્રાણીયા, વંછઈ ભોગ અસંત,
ઈક ઉતમ છોડઈ છતાં, મૃગાપુત્ર દિવંત. ૪

અંત - તપગજ સૂરિશિરોમણિ સરછ, ચોખઈ ચિતિ ચરિત્ર આચરઈ,

શ્રી હેમચિત્રસૂરિ વાંકુ મી, જિમ હુઈ રિદ્ધિ ચરિ નિત નમી ૧૨૧
 શ્રી ધનદેવ ધરાતલિ ધીર, જિણિ મોડિઉ મનમથ વડવીર
 તે ગુર સીસ સૂરજિ જિમ તપઈ, સુરહંસ ઇક મનિ જિન જપઈ ૧૨૨
 તસ પયકમલિ રમલિ અલિ સમુ, શ્રી લાવણ્યરત્ન સુવિહારુઈ નમુ
 તે ગુર સીસ આણંદિ ઘણઈ, વિદ્યારત્ન ઇણિ પરિ લણુઈ. ૧૨૩
 (૧) સં. ૧૬૧૧ વર્ષે લખિતો રાસ: પ.સં. ૮-૧૨, ડા. પાલણપુર

દા. ૩૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૬૩૯-૪૦.]

૨૭૧. પાતો

(૫૮૨) છાતી-મિથ્યાત્વ પરિહારકૃત સંગ્રહ [અથવા છાતી

અધિકાર] ૬૪ કડી

આદિ - સરસતિ સામણિ કર પસાઉ, અલિ ગાસઉં છાતિનઉ કાઉ,
 પાખંડિ મ કરસઉ કોઈ, સરતા વર્તનૂ રૂકું હોઈ. ૧
 એક પણિ નવ હિંડિ જમઈ, એક પણિ સંપાડિ જમિ,
 એક જમિ નિતુ કરી સંનાન, સરિ ભરવઉ પેટ જ ધાન. ૨
 જિમતાં છાતિ કરિ અલિ ઘણી, વિમાંસીનઇ જેઉ વલી (કહિતણી)
 દેહ માહિ કાંઈ કાઢઉ સાર, આલડછેટિ તણુઉ ભંડાર. ૩

અંત - કો કિહિતુ નથી જમાન, રખે હઇછ આણો અભીમાન,
 હિતકારણિ એ બોલું અલો, જઉ કરસુ તો ભોગવસું તલો. ૬૨
 મન પચન કાયા સુધ કર, નિસાભોજન હિંસા પરહર
 પાંચિ ઇંદ્રી તલો વસિ કર, પવિત્રપણુ જે સઘલિ કર. ૬૩
 ક્રોધ લોભ મોહ મિલા પરહર, દાન સીલ તપ ભાવના કર,
 પાતુ (પરખત) લણુઈ એ બોલ જ ખર, દયા પાલુ જિમ સંસાર

તર. ૬૪

(૧) પ્રાચીન પ્રત, પ.સં.૩-૧૪, મુનિશ્રી જિનવિજયજી પાસે. (૨)
 લ૦ ગણિ મીત્યસાગર. પ.સં.૩-૧૨, ડા. ભં. દા.૭૮ નં.૯. (૩) ચોપડા,
 પ.ક. ૧૭૫થી ૧૭૮, વિ. ધ. ભં. (૪) સં.૧૬૬૩ અષાઢ શુ. ૧૫.
 પ.સં.૨-૬, જૈ. શા. દા.૧૩ નં.૪૨. (૫) સં.૧૬૧૯ કા. વ. ૧૧ રવિ
 અમદાવાદ પરિખ જાહે પઠનાર્થ. ઔદીય પ્રસાદાસ ધંધુકાવાસી લિ.
 ગુટકા, વિજયપુર જ્ઞાન ભં. [મુપુગુહસૂચી, હેન્રીચામૂચિ લા.૧ (પૃ.૪૧૩).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૦-૪૧. કૃતિના અંતભાગમાં 'પરમત' નામ કૌંસમાં મૂક્યું છે તે આ પછી આવતા 'પરમત ભાવસાર' જ આ કૃતિના કર્તા હોય એવા તર્કથી મુકાયેલું જણાય છે. પણ ખીજી હસ્તપ્રત-યાદીઓ પણ 'પાતો' જ નામ આપે છે. એટલે 'પરમત' એ નામને માટે કોઈ આધાર નથી.]

૨૭૨. પરમત ભાવસાર

(૫૮૩) ચતુર્ગતિ ચોપાઈ ૪૦ કડી

આદિ - પહિલઈં પ્રભુમઉં અંખિકિ માય, કહિસુ કવિત હું ત્રિભુવનરાય,
સુરનર ગણ ગંધર્વ વિખ્યાય, લુહન કરઈં તે નવગ્રહ પાય. ૧
અંત - ઈશ્વિ પરિ ચિત્તવિ ધર્મ જિ કર, દાન શીલ તપ ભાવ જિ ધર,
દઢ સમકિત નિશ્ચિઈં અણુસર, ચિહું ગતિ માહિ વહી નવિ ફિર. ૩૯
નાચઈં ખેલઈં શુણુ ગાઈં રાસ, તેહ તણી પ્રભુ પૂરઈં આસ,
ભાવિઈં ભગતિઈં જિણુવર તણઈં, ભાવસાર પરમત ઇમ ભણુઈં.

(૧) પ.સં. ૩-૧૧, પ્રાચીન પ્રત મો. મો. સાગર ઉ. પાટણુ દા.પ નં.૬૩. [હેનૈતાસચિ ભા.૧ (પૃ. ૪૪૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૧.]

૨૭૩. વિદ્યાધર

(૫૮૪) ખાર ભાવના [સંગ્રામ]

આદિ - પહિલીય ભાવના ભાવયો એ, એહ અનંતતા સહઈં જાણયો એ,
ગઢ મઢ મંદિર ભવન ગેહ, પહ આજ ભલા ન રહિ કાલિ તેહ. ૧
સુરનર અપછરા ઈંદ્ર જેહ, સવિ આય પૂહતઈં ન રહઈં તેહ,
નરય તર્યંય માનવીય માહિ, ક્ષણિ જીપજઈં નઈં વહી વહીય જઈં

અંત - ભણઈં વિદ્યાધર ભાવયો, એહ ભાવના ખાર

ભવીયણુ ભગતિઈં સાંભણુ, તુ કરઉ સદ્ભ સંસાર.

એહ પરિ લહિસિઈં પાપ દહઈંસિ, કર વહિસિઈં પુણ્યના

મહા કરમ હણસિ જેહ સણસિઈં, ભાવિ ભણસિઈં તેહના. ૧૨

(૧) ઈરઘદાવાદ નગરે જુહરા રંગા સુત ઉદયકિર્ણ પુન્યાથેન
લિખાવિતં. ચોપડો, પ.સં. ૧૨૨થી ૧૨૫, વિ. ધ.ભં. (૨) પ.સં. ૬-૯,
સંઘ ભં. પાટણુ દા.૬૩ નં.૨૯. [મુપુગુહસૂત્રી, હેનૈતાસચિ ભા.૧ (પૃ. ૧૪૮).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૧.]

૨૭૪. લક્ષ્મીકલ્લોલ

(૫૮૫) ધનના સજ્જાય

આ અતિ પ્રસિદ્ધ છે, તેની ઢાલ ધણાએ વાપરી છે.

આદિ - હમ ધનનો ધણનઇ પરિચાવઇ, નરભવ અચિર દિખાવઇ રે,
તેહિ જ સાચા સયણ કહાવઇ, જે જિનધર્મ સુણાવઇ રે. ૮મઃ ૧

અંત -

કલશ.

હમ જાણી શાણી એ જિનવાણી મન માહિ આણી સદ્વહે એ,
તુમ્હે ભવિષ્ય પ્રાણી નરગ સમાણી દુરગતિ ખાણી નવિ લહે એ.
લક્ષ્મીકલ્લોલ પંડિત ઇણિ પરિ ખોલઇ જે તે આચરે એ,
જિમ નરભવ પામી પરભવ પામી પરભવિ ચિવરમણી વરે એ. ૨૩
(૧) પ.સં. ૧૮, છેલ્લાં બે પત્ર, હા. ભં. દા.૭૬ નં.૧૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૨.]

૨૭૫. અજ્ઞાત

(૫૮૬) દિવ્યનકુમાર ચરિત્ર

આદિ - રાગ શુદ્ધી દેશી દિ દિ દર્શન આપણું.

સિદ્ધારથ નરપતિ કુલિન, આષાઢી સુદિ જીઠ,

આયુ સુપિન દેખાડતુ, તવ તિસલા હુઇ તુડી.

૧

ત્રોટક.

ચેત્ર સદિ તેરસિ જાણુ, સૂરી ગાયો હરિ નમ્યો,

માગસિર સુદિ દસમી વીરો, જે જિનો સંયમ રમ્યો,

વૈશાખી શુદિ દસમિ કેવલજ્ઞાન ત્રિભુવન યથ ભમ્યો.

કાર્તિક વદિ અમાવશિ તસ નમ્યો જેણિ ભવ ગમ્યો.

૨

દિન પ્રતિદિન કર ભીગીઇ, હેતાં જસ અભિધાન,

જેણિ પૂજી જિન પ્રણમીઇ, તસ સો સિદ્ધ નિદાન.

ત્રોટક.

નિદાન તસ સર્વ સુખનું વર્જીમાન જિણુંદરે,

મેરૂ શિરિ જે જન્મ ઉત્તવ તસ નમઇ ચહિસદિ ઈંદ રે,

ચવણ કલ્યાણકઈ જે જિન ભવિક સુરેતર કંદ રે,

મૃગાવતી જવ કષ્ટ સમયોં કર્યોં તસ આનંદ રે.

૩

કુણ સા વીરે મૃગાવતી, અંદનખાલની માસી,

સમરી જેણિ જિન તેડીઉ. જાં શીલિ ન વિરાસી.

૪

ત્રોટક.

વિરાસી નવિ પાય પડતી, દોષ નિજ અંગીકરી,
વંદતિ મિઠામિદુષ્કરં સર્વં ન્યાન સિરીવરી.

તીએ ઉદયનકુમર ચરિતં દયા જિણિ મનિ અણુસરી,
સુણુઉ તસ આખ્યાન અનોપમ, ભવિકમનિ ઉગ્રમ ધરી. ૫

અંત - પણિ એક દોષિય દૈવે દુષ્યો, ચિત્રક રોગિ કોઠી રે,
તેણિ તું પુન પટંતર ભણુજે, ગાત્રિ પછેડી ઓઠી રે. ૨૫૬
(૧) પ.સં. ૧૫-૧૧, અપૂર્ણ, સંધ ભં. પાટણ દા.૬૩ નં.૨૧.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૨-૪૩.]

૨૭૬. અજ્ઞાત

(૫૮૭) વંકચૂલ રાસ [અથવા ચોપાઈ] કડી ૯૫થી ૯૮

આદિ - આદિ જિનવર આદિ જિનવર પમુહ ચઉવીસ,
તિત્યંકર પણુમેવિ સવિ, ધરિય ચિતિ સશસતિ સામિણિ.
તિહુઅણુ જણુ મુખમંડણી, વાગવાણિ વર હંસગામિણિ,
તાસ તણુછ સુપસાઉલછ, કરસિઉં કવિત રસાલ,
વંકચૂલરાય પાલીઆ, નીમ આરિ સુવિસાલ. ૧

અંત - વિનય કરી યુરના પગ નમછં, રાજરિધિ તે નવિ ગમછં,
ગણુસછ જે સંસાર અસાર, તે પામેસિ ભવનો પાર. ૯૪
વંકચૂલનું એહ ચરિત્ર, એકમનાં સાંભણો પવિત્ર,
સંભલતાં હુછ પાવ પણાસ, સયલ સંધની પૂરછ આસ. ૯૫

(૧) આદિ—વીરવિજયગણિશિવો નમઃ, અંતે સં. ૧૬૮૫ શ્રા. ૦
શુદિ ૧૩ પં. ૦ વીરવિજયગણિશિ. ૦ મુનિ રત્નવિજય લ. ૦ પ.સં. ૭-૧૧,
હા. ૦ ભં. દા. ૮૧ નં. ૫૨. (૨) અંત ૧૩૫, પ.સં. ૩-૧૪, મો. મો. સાગર ઉ.
પાટણ દા. ૭ નં. ૩૨. (૩) કડી ૯૮, પ.સં. ૬-૧૧, વ. ૦ રા. ૦ (૪) સં. ૧૬૬૫
છનીઆરિ ગ્રામે લ. પ.સં. ૬-૧૩, સીમેંધર. દા. ૨૦ નં. ૨૫. (૫) અંત ૧૩૫
સુપર્ષ ૯૮ શ્લોક ૧૨૦ સં. ૦૧૬૬૦ ભાદ્રપદ દ્વિતીયપક્ષે દ્વિતીયાં તિથૌ
દ્વિતીયવારે દ્વિતીયપ્રહરે ઉદ્યાય દ્વિતીય લગ્ને. ભક્તસારણિ ગ્રામે આગમ-
ગચ્છે એલા રાંમજી લ. ૦ પ.સં. ૪, છેલ્લું પત્ર, અનંત ભં. નં. ૨. [આલિ.
સ્તઓષ ભા. ૨, મુપુગુહસૂત્રી, હેનૈશાસુત્રિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૫૨, ૪૧૭, ૪૪૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૬૪૩-૪૪.]

૨૭૭. અજ્ઞાત

(૫૮૮) પુણ્યાઢય નરેશ્વર રાસ સં.૧૬મી સદીને અંતે અને સં.૧૬૨૬
પરેલાં

આદિ - વંદિય વાસુપૂજ્ય જિન સ્વામીય પામીય પુણ્યપ્રમાણ,
શ્રી પુણ્યાઢય નરેસર ગાયસુ, સુણીય નિર્મલ જાણુ. ૧
ભવિઆણુ ભાવ ધરી અણુસરીઘ સાચુઉ પુણ્યપ્રભાવ,
જે જિનમૂરતિ જોતાં પામિઉ કેવલજ્ઞાન સુભાવ. આંચલી. ૨
મહિમંડલિ મંડણુ અતિ સોહઘ, પદમનગર અભિરામ,
જિનમંદિર મંડિત અવનીતલિ, રૂઆં વન આરામ. ભવિં ૩

અંત - તું રે શિવપુર વાસિ પહતા રાજન અમર કરઘ જયકાર,
શ્રી પુણ્યાઢય નરેસર પ્રણમૂં, સિદ્ધિ-રમણિ સિણુગાર,
મુગતિ પહતા મૂરતી પેળી, સાર કરે મઝ સ્વામી,
ભવિભવિ માહારિષીશ્વર વાંદૂં, જિનસાસન હું પામી. ૮

(૧) લ.સં.૧૬૨૬ આગમીય ધર્મરતનસૂરિભિઃ ચોપડો પ.ક. ૧૩૬થી
૧૪૪, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૨૫. (૨) પ.સં. ૬-૧૫, પાદરા નં.૪૦.
(૩) પ.સં. ૮-૧૧, ડે. ભં. દા.૭૧ નં.૨૨. (૪) પ.સં. ૬-૧૩, ડે. ભં.
દા.૭૧ નં.૨૭. (૫) જૂની પ્રત, પ.ક. પથી ૧૦ પં.૧૧, જશ. સં.
[આલિસ્ટઓઘ ભા.૨, મુપુગુહસૂત્રી, હેજેશાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૨૯૩).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૪-૪૫.]

૨૭૮. અજ્ઞાત

(૫૮૯) પુણસાર રાસ

જૂની ભાષામાં છે.

આદિ -

વસ્તુ

સયલ જિનવર સયલ જિનવર સવ સુહકાર
સેવઘ જણુ કપતર, સુજણુલોય વિહુઅ અવિ આસઘ
ચઉવીસિ ચતુરમુહ, ધમ્મમુલ ચઉવિહ પયાસઘ
મઝ લોકિ વંછિય કરણુ, પરમવિ સગર્વિમાણુ,
શ્રી પુણ્યસારકુમાર જિમ લલ્યાં તે કરે વખાણુ. ૧

ચોપઘ

પુણિહિ ઉતિમ કુલ નઘ જાનિ, પુન્યઘહિ લહીઘ પુહવી ખ્યાનિ,
પુણિહિ ધણુકણુ કંચણુ ઘણા, પુણ્યઘહિ વયરી હુઘ આપણા. ૨

પુણિહિ વધરી પલાઇ દૂરિ, પુણિ સુખ લહઇ નર પુરિ
 પુણિહિ વિસ્વાનર સીતલ થાઇ, પુણિહિ કમલાનાલ તર્યારિ. ૩
 પુણિહિ સખલ સીહ સીયાલ, પુણિહિ પનગ ફુલહ માલ,
 પુણિહિ વિસ હુઇ અમૃત જિસ્વાં, કરે પુરય પરમુખ ઇસ્વાં. ૪
 પુણિહિ આપિ નરપતિ માન, પુણિહિ ધરિ નિત્ય મંગલમાન,
 પુણિહિ સદલ કરઇ સંસાર, જિમ સુણીઇ પુણ્યસારકુમાર. ૫

(૧) પ.સં. ૯-૧૩, ૨૧૧ કડી સુધી પછી અપૂર્ણ, રો. એ. સો.
 બી. ડી. ૧૬૦ નં. ૧૯૩૫. [મુપુગૂડસૂચી, હૈન્ડ્રેસસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૫૪૩).]
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૫.]

૨૭૯. અક્ષાત

(૫૯૦) પરદેશી રાજનો રાસ

જૂનો રાસ છે. કડી ૨૮ વસ્તુ, ૨૯-૩૦ દૂહા. ૩૧ વીર જિણુસર
 ચરણુકમલ ઢાલ, ૪૪ વસ્તુ, ૪૫ જિમ સહિકારઇ કોઇલિ ટહુકઇ, ૬૩
 વસ્તુ, ૬૫ દૂહા, ૭૩ સુપઇ, ૯૦ ઢાલ ભીગલાની, ૧૦૬ સીખિન સીખિન
 ચેલણા એ ઢાલ, ૧૨૪ સુપઇ, ૧૨૮ દૂહુ.

વસ્તુ

વીર જિણુવર વીર જિણુવર પાય પણુમેવિ,
 રાય પ્રદેશી તેહનુ ભણિસુ રાસ ઉલ્હાસ આણીય.
 કરઇ કુકર્મહ કોડિ પરિ પછઇ લોક પરલોક જાણીય,
 અવટ અન્યાઇ જૂવટી મેહલું નરગિ પ્રિયાણુ;
 સ્વેતવતી નગરી તિહાં, વરવઇ પાપ વિનાણુ.

૨૮

(૧) પ.ક. ૨થી ૫ પં. ૧૫, અપૂર્ણ, જથ. સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૪૬.]

૨૮૦. પુણ્યલજિધ (પં. રાજહેમગણિશિં)

(૫૯૧) અનાથી ચોપાઈ ૬૧ ટૂંકની લ. સં. લગભગ ૧૬૦૦

આદિ - પૂજ્ય પં. રાજહેમગણિ ગુરુઓ નમઃ

સિદ્ધ સવેનઈ કરે પ્રણામ, જે પુણ્ય પામિઈ ઉત્તમ કામ,
 સાધુ સવે નમું કરે જોડિ, ભવ ભમિવા જિણુ ભાગી ખોડિ. ૧
 અલીય વચણુ ખોલાઇ જેહ, મિચ્છાદુક્કડ હોજ્યો તેઅ,
 અર્થ ધર્મગત તત્ત્વ વિશાલ, ભણુતાં સુણુતાં અતિહિ રસાલ. ૨

અંત - ઉત્તમ ગુણે કરી સંજીવ, ગુપ્તે ગુપ્તઈ દંડ વિરત,

પક્ષીની પરિ હલૂક સાહસી, મુચિતિ માહિ તે વિચરઈ હસી. ૬૧

(૧) છતિશ્રી અનાથી ચઉપઈ સમાપ્ત. પૂજ્યારાધે ધ્યેયમાન પરમ-
ગુરુ પં. રાજહેમગણિ તચ્ચિઠ્ય મુનિપુંગવેન સિખિત. પ્ર૦ પુણ્યલઙ્ગિ
ગણિની કૃતિ. પ.સં. ૪-૧૨, દે. લા. પુ. લા. નં. ૨૭/૩૯૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૬૪૬.]

૨૮૧. જિનમાણિક્ય

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૧ પૃ.૧૭૦, લા.૩ પૃ.૬૨૯. આ કવિને નામે
પહેલાં 'કુર્માપુત્ર રાસ' મૂકેલો તે પછી પ્રાકૃત 'કુર્માપુત્ર ચરિત્ર' ગણી
યુગરાતી કૃતિ તરીકે ૨૬ કરેલ છે અને કર્તાને પહેલાં ખરતરગચ્છના
૬૦મા પદ્ધર ગણેલા તે પછીથી તપગચ્છના હેમવિમલશિષ્ય ગણ્યા છે.]

૨૮૨. કનક કવિ (ખ. જિનમાણિક્યશિ૦)

જિનમાણિક્યસૂરિ—ખરતર ૬૦મા પદ્ધર. જન્મ સં. ૧૫૪૯ દીક્ષા
૧૫૬૦, પદ્ધસ્થાપના ૧૫૮૨, મરણ ૧૬૧૨. આથી ૧૫૮૨ ને ૧૬૧૨ની
વચમાં.

(પદ્ધર) મેઘકુમાર રાસ [અથવા ચોઠાગિયુ] ગા. ૫૦ સં. ૧૫૮૨ ને
૧૬૧૨ની મધ્યે

આદિ—દેશ મગધિ માહિ બાણીએ રાજગૃહ નગર નવેસુ એ,

રાજ કરે રલીઆમણુઈ શ્રેણી સખલ નરેસુ.

૧

અ'ત—તે મુનિવર મેઘકુમાર જીણે ચારિત્ર પાલિઈ સાર,

ગુરુ શ્રી જિનમાણિક્ક સીસ, કવિ કનક બણઈ નિસદીસ. ૫૦

(૧) પ.સં. ૫-૯, અનંત. લાં. નં. ૨. (૨) પ.સં. ૪, જિ.

આ. પો. ૮૧ નં. ૨૦૧૬. (૩) સં. ૧૭૦૪ સુલતાન નગરે યુગપ્રધાન ભ૦
જિનસિંહસૂરિભિ: શિ. પદ્મપ્રતિ શિ. પદ્મરંગ લિ. પ.સં. ૩, અભય.
નં. ૬૬૩. (૪) સં. ૧૭૪૪ વૈ. શુ. ૭ ગુરુ પુષ્પે લિ. રાજલાભગણિ ખાર-
ખારા મધ્યે. પ.સં. ૩, અભય. નં. ૨૬૫. (૫) સં. ૧૭૫૧ નભ માસ શુ.
૭ લિ. પં. તિલકધીરેણુ રિણી મધ્યે શ્રા. ખાઈ રાયકુંવરિ વાયનાથ. પ.સં. ૨, અભય. નં. ૩૫૪૧. (૬) સં. ૧૭૧૧ શકે ૧૫૭૬ પં. લાલજી
લિ. પદ્મજ્ઞાનથરે આશ્વિન શુ. ૧૦ ભોમે શ્રા. જમકાદે પડનાથ. જૈતાનંદ.
(૭) સં. ૧૭૫૦ આશ્વિન શુ. ૨ ગુરુ નવ્યનગર મધ્યે લિ. ગણિ હેમસાગર
વાયનાથ. મુ. વિ. જાણી. (૮) પ.સં. ૩-૧૩, લીં. લાં. (૯) પા. લાં. ૩.
(૧૦) રતન. લાં. [જૈકાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂડસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈસાસૂચિ લા.૧

(૫૪૨૦—બૃલથી કનકમાણિક્યને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૭૦, ભા.૩ પૃ.૬૨૯-૩૦. ખરતરગચ્છના જિતમાણિક્યના શિષ્ય આ કવિ હોવાનું અનુમાન ગણાય, કેમકે કૃતિમાં ગચ્છ નથી. આ કવિ અને સં.૧૭મી સદીના કનકસોમ એક લાગે છે એમ પણ 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં નોંધ છે પણ એ બરાબર નથી કેમકે કનકસોમ અમરમાણિક્યશિષ્ય છે.]

૨૮૩. ભાવ ઉપા. (બ્રહ્માણુગચ્છ બુદ્ધિસાગરસૂરિ-વિમલસૂરિ-

માણિક્યશિ.)

બ્રહ્માણુગચ્છમાં અનેક બુદ્ધિસાગરસૂરિ અને વિમલસૂરિ થયા લાગે છે, કારણકે બુદ્ધિસાગરસૂરિ નામના પ્રતિભાલેખો સં.૧૩૮૦, ૧૩૮૬, ૧૪૨૯, ૧૪૩૯, ૧૪૬૩, ૧૫૦૬, ૧૫૨૮, ૧૫૩૨, ૧૫૪૩, ૧૫૪૯, ૧૫૫૪ના મળી આવ્યા છે અને વિમલસૂરિ નામના લેખો સં.૧૨૬૩, ૧૩૬૯, ૧૩૭૧, ૧૪૪૫, ૧૫૦૩, ૧૫૦૮, ૧૫૧૧, ૧૫૧૩, ૧૫૧૫, ૧૫૧૬, ૧૫૧૭, ૧૫૨૦, ૧૫૨૩, ૧૫૨૪, ૧૫૩૨, ૧૫૪૩, ૧૫૬૧, ૧૫૮૯ના મળી આવ્યા છે. (જુઓ ધાતુપ્રતિભા લેખસંગ્રહ ભાગ બીજા તથા નાહર. ભા.૧) આ પૈકી બુદ્ધિસાગરસૂરિ તેમના સં.૧૫૨૮, ૧૫૩૨, ૧૫૪૩, ૧૫૪૯ અને ૧૫૫૪માં વિમલસૂરિપદ્ધે થયેલા જણાવ્યા છે, અને વિમલસૂરિ તેમના સં.૧૫૦૩, ૧૫૧૫, ૧૫૧૬, ૧૫૧૭, ૧૫૧૯માં પોતે બુદ્ધિસાગરસૂરિ પદ્ધે થયેલા જણાવ્યા છે. સં.૧૫૮૦માં થયેલા વિમલસૂરિ કે જે બુદ્ધિસાગરસૂરિ પદ્ધે થયેલા તે આ કવિના ગુરુ સમજાએ, તો સોળમા સૈકાના અંતે આ કવિને મૂકી શકાય.

(૫૯૩) હરિશ્ચંદ્ર રાસ

આદિ - સરસતિ સામણિ પીનચૂ, ત્રિભુવન જણુણી માય,

રચૂં ચરિત્ર હરિશ્ચંદ્ર તણુ. વહ્ન પસાય.

કૃપા કર મઝ સ્વામિની, વંછિતદાયક દેવ,

એકમનુ તણુ ઉલગુ, સદા કર તલ્લ સેવ.

સીત સંયમ તપ નિર્મલુ. બુદ્ધિસાગર ગુર જાણિ,

ગછ બ્રહ્માણુ ગુણનિલુ, શ્રી વિમલેંદ્ર વપાણિ.

તાસ તણુઉ શિષ અતિચતુર, ગુણમાણિક ગુણ જોય,

(પાં ગણધર માણિક જોય.)

તેહ તણુઈ સુપસાઉલઘ, કવિત કર તે સોય.

અંત -

દુહા

ફકમાંગદ સગાહપુરિ, અવિયલ જિમ હોય,
 તે મતિ આપો મુઝ વલી, કહછ હરિચંદ સોય. ૩૪૬
 તિણિ અવસારિ દીઝ સાધ, ધર્મ સુણી મતિ સંજમ લાધ,
 સ્ત્રીય પુત્ર સહિત પરિવાર, સંજમ ધારી સિવ સુખકાર. ૪૭
 અનશન ધરી અખય ગતિ વરી, બહુ જનસુ પુહુતા સિવપુરી,
 દુખ વલિ છૂટા અલવાસ, અવિયલ પદ તે લીધઉ વાસ. ૪૮
 કર્મ બહુ તીર્થ કરે સલા, કર્મ તણાં ફલ ધણિ પરિ કલાં,
 ઇસિ સંજોગિ આવી મિલછ, ઉતમ સત્ય ચિકી ન વિચલછ. ૪૯

દુહા

એ પ્રબંધ શ્રવણે સુણછ, ભણસિછ જિ નરનારિ,
 તે ધરિ નવનિધિ આંગણછ, પામછ સુખ સંસારિ. ૩૫૦

(૧) પ.સં. ૯-૨૧, પ્ર. કા. ભં. નં. ૫૩. (૨) સં. ૧૬૨૬ આષાઢ
 શુ. ૯ આગમીય ધર્મરત્નસૂરિભિ: પ.ક. ૮૯થી ૯૩, ચોપડો, દે. લા. પુ.
 લા. નં. ૧૧૨૫. આમાં નીચે પ્રમાણે કર્તાપ્રશસ્તિ છે, એ જ રીતે હાલા-
 ભાઈ ભંડારની પ્રતમાં પણ તથા ભાં. ઇ.વાળી પ્રતમાં પણ છે :

ફકમાંગદ સ્વર્ગાહપુરી, ત્રીજી ત્યાહા હછ હરિચંદ પુરી,
 દુખ વલી છૂટઉ ગરભવાસ, અવિયલ પદ તે લીધઉ વાસ. ૩૪૪
 કહિ લાવ મન શુદ્ધિ સ્વૃં, કરં સ્તુતિ કર જોડિ,
 અધિકૂં ઓછું જે કવ્યું, કોઇ મ દેસ્યુ ખોડિ. ૩૪૫

એહ પ્રબંધ શ્રવણે સુણઉ, ભણસિછ જે નરનારિ,
 તેહ ધરિ નવનિધિ આંગણછ, પામછ સુખ સંસારિ. ૩૪૬

(૩) પં. ધર્મવર્ધનગણિના, શિ. ગણિ ચિવેકવર્ધન પદનાર્થ. વલ્લોદ
 નગરે સિ. કાતિ વદ ૨ દિને. પ.સં. ૧૨-૨૪, હા. ભં. કા. ૮૩ નં. ૨૫.
 (૪) સં. ૧૬૦૮ પો. સુદિ ૮ સોમે ચેત્રા સિંધા. પ.સં. ૮-૧૬, ભાં. ઇ.
 સન ૧૮૯૧-૯૧ નં. ૧૬૭૩. [મુપ્રગૃહસૂચી.]

(૫૯૪) અંખડ રાસ

આદિ - આદિસિ કિતિ આદિ હિ અજઈ, મહિઅલિ માહિ જયવંત,
 કવીયણ કહિ ત્રિપુરા સુણઉ, ચરણકમલ પ્રણમંતિ. ૧
 જેણિ તૂંડછ સુખ પામીછ, જાણઉ સહીય અનંત,
 વચન વિલાસ જ સંપજછ, સુખ હુછ તેહનુ જંત. ૨
 તેહ તણે ચલણે નમી, ધ્યાન રૂપ એકંતિ,

- કહિ કવિજન મુઝ મન તણી, જિમ પુહ્યિ મન ખંતિ. ૩
 મહિયલિ અતિ મહિમા ભલુ, ગચ્છ ગિરિ ઉ પ્રદ્યાણુ,
 તિણિ ગણિ સૂરેવર ભલઉ, વિમલસૂરિ ગુરુ ભણુ. ૪
 સિખ્ય જ તેહ તણુકે સુણિઉં, વાચક ભાણિક સાર,
 તે આરિય પાલક ભલૂં, શીલ જ ખંડાધાર. ૫
 પાઠ પ્રણમૂં તે ગુરુ તણા હું નિત એ કર જોડિ,
 રચઉં ચરિત્ર આનંદ સિઉં, જિમ નાવિ મઝ જોડિ. ૬
 ઉવઝાય કહિ ભાવ માનવી, સુણયો શ્રવણે સોઈ,
 અંખડચો ક્ષત્રી સમુ, કલાવંત નહી કોઈ. ૭
 કવિજન કહઇ કાલી સુણઉં, હું જો અછઉં અબણુ,
 અપ્યર જો કાંઇ કવિઉં, તે માતા તઝ પ્રમાણુ. ૧૫૨
 આદેશ એક જ તણી, કરી વિવર્ણુ વિશાલ,
 પટ આદેશ છઠ વડી, તે છિ વાત રસાલ. ૧૫૩
 —ઇતિ શ્રી ગોરખયોગિની પ્રથમે આદેશ પરિપૂર્ણ.

*

- વાત જ મિહુ આદેસિની, કવિતા કહી રસાલ,
 ચંડી તણુઇ પસાઉલઇ, એ પ્રતિપુ ચિરકાલ. ૧૫૭
 —ઇતિ અંખડ ખિત્રી દ્વિતીય આદેસિ સંપૂર્ણ

*

- ઉવઝાય ભાવક કહિ, તસ ગણુ પાર ન લહતિ,
 વરદાન છઈ તેહ તણિઇ, કથા કલોલ કરંતિ. ૧૨૬
 એ આદેશ ત્રિહુ તણા, વાત અપૂરવ હંતિ,
 સુણિ શ્રવણિ જો માનવી, તે શવિ સુખ પામંતિ. ૧૨૭
 —તૃતીયો આદેશ સંપૂર્ણ.

*

- એહ પ્રખંધ ચઉથા તણા, વાત કરી વિસ્તારિ,
 ચંડી તણુઇ પસાઉલિઇ, કવિ કહઇ હરપ અપાર ૨૫૮
 ઉવઝાય ભાવક કહઇ માનવી, વાત વિનોદ રસાલ,
 કાલી તણુઇ પસાઉલિ, એ પ્રતિપુ ચિરકાલ. ૧૬૨
 —પંચમ આદેશ

*

ગોરખિ યોગિની આગલિ, મૂંઠી કરિઉ પ્રણામ,
ભણુછ સક્તિ વર વીર તૂં, વારઉં કીધઉં કામ. ૨૫૦

—૫૪ આદેશ

અંત - સીખ હુછ તે સીખયો, નહીતરિ ગહન જ હંતિ,
ઉવઝાય ભાવક કહિ, રખે કોઇનિ હિણંતિ. ૧૬૨
શિષ્ય જ હજ્યમીસાગરહ, કારણ કરિઉ પ્રખંધ,
અંબડો ખિત્રી તણુ, સુણયો સહ સંખંધ. ૧૬૩
સુણતાં અવજે સુષ હુછ, ભણતાં ભાવ કિજંતિ,
ખિત્રીના ગુણ ગાઇતાં, સુખ સંપતિ પામંતિ ૧૬૪
... ... સેવર તણી, ન લહિ તુઝ કો પાર,
એહ વાત જે સંભલઇ, તે તે કરિ જે સાર. ૧૬૬

(૧) ઇતિશ્રી અંબડ ચરિતે સત્તમે આદેશ પરિપૂર્ણ. આગમગણે
વિવેકરત્નસૂરિશિષ્ય સંયમરત્નસૂરિશિષ્ય પં. ચારિત્રવિવેકગણિ લિં પ.
સં. ૪૧-૧૪, સીમંધર. દા.૧૯ નં.૪.

(છેલ્લે બીજી પ્રતમાં)

સંસ્કૃત વાત જ એ હતી, આગિ ભલઇ વિસ્તાર,
શ્રી મુનિરત્ન સૂરીશ્વરિ, રચી તિહ રિષઠ અપાર. ૭૨
દિનદિન ચેવત ઉસરઇ, કાયા થાય ક્ષીણુ,
પરમાદિ ન ભણુછ જિકે, તે જગિ જાણુ દીન. ૭૪
વિકટ અર્થ જે એહ તણુ, જોત નવિ ખૂઝંતિ,
મુગધ નરનિ કારણિ, યુપે બંધ કરંતિ. ૭૬
કોઇ :પિ મુખિ ઇમ ભણુછ, કડતલ કરંઉ રસાલ,
ભણતાં સિવસુખ પામીછ, દિનદિન જ્યજ્યકાર. ૭૭

(૨) ઇતિશ્રી અંબડ યુપે સમાપ્ત અંબડ સપ્તાદેશ યોગિની દત્તા સંપૂર્ણ-
મિદં - વધૂલ લિં શસ્ય વાયનાથે સં.૧૬૬૮ વર્ષે માર્ગશીર્ષ સુદિ
૫ શુક્રે લગ્ન પ.નં. ૫૦-૧૪, વી.ઉ.મં. દા.૧૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૭૧-૭૨, ભા.૩ પૃ.૬૩૩-૩૬. પહેલાં
કર્તા 'ગુણમાણિક્યશિષ્ય' ગણ્યા હતા તે પછી 'ભાવ' કયું છે ને ગુરુનામ
પણુ 'માણેક' કયું છે, જેને વધારે ટેકો જણાય છે.]

૨૮૪. નયસિંહગણિ (વડતપગચ્છ ધનરત્નસૂરિ-મુનિસિંહશિ.)
આ પૈકી લખિધસાગરસૂરિએ ૧૫૫૭માં 'શ્રીપાલકથા' રચેલ છે. તેના

શિષ્ય ધનરત્નના પાટે અમરરત્નસૂરિ અને તેજરત્નસૂરિ થયા ને તેના દેવરત્નસૂરિ થયા કે જેના સમકાલીન નયસુંદર (સં.૧૬૨૮-૧૬૬૯) થયા. ઉક્ત ધનરત્નસૂરિના પ્રતિભાલેખો સં.૧૫૭૨, ૧૫૭૬, ૧૫૭૯, ૧૫૮૭, ૧૫૯૧ના મળી આવે છે. (જુઓ ધાતુપ્રતિભા લેખસંગ્રહ, બંને ભાગ) આથી આ કવિને સોળમી સદીના અંતમાં મૂકી શકાય.

(૫૬૫) ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તુતિ [અથવા જિનસ્તવન ચોવીશી]

પાવાપુર

(૧) અંગ્રગચિ ગુરરાજ શ્રી રત્નસિંધસૂરિ, તત્પદ્મે શ્રી ઉદયવલ્લભ-સૂરિ, તત્પદ્મે શ્રી જ્ઞાનસાગરસૂરિ, તદ્વતુકમે શ્રી ઉદયસાગરસૂરિ-તત્પદ્મે શ્રી લખિંધસાગરસૂરિ-તત્પદ્મે શ્રી ધનરત્નસૂરિદે, શ્રી ઉવગાય શ્રી મુનિસિંધગણિ શિષ્ય પં. નયસિંધગણિના પાવાપુરે કૃતા શ્રી ચતુર્વિંશતિજિનનાં સ્તુ-તયઃ (ગૂર્જર ભાષામાં) સાગર ભં. [હેજેગ્રાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૧૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૭૨-૭૩.]

૨૮૫. જ્ઞાનાચાય

(૫૬૬) + ખિલ્લુ પંચાશિકા સં.૧૬૨૬ પહેલાં ૧૬મા શતકમાં

આ 'ખિલ્લુ પંચાશિકા ચોપાઈ' ઉપર સ્વં સાક્ષર શ્રી ચીમન-લાલ ડાહ્યાભાઈ દલાલ એમ.એ.એ. લખેલો લેખ ગુજરાતીના સંવત ૧૯૭૨ના દિવાળીના ખાસ અંકમાં પૃ.૧૯૨૬ પર છપાયો છે તે ઘણી જગ્યાએ ભૂલકાત પૂરી પાડે છે. ખિલ્લુ નામના કાસ્તીરી પડિતે ગુજરાતમાં આવી અણહિલવાડમાં કેટલોક સમય નિવાસ કર્યો હતો ત્યારે કર્ણદેવ રાજ્ય કરતો હતો. ત્યાં તેણે કર્ણસુંદરી નામની નાટિકા રચી કે જે અણહિલવાડમાં શાન્તયુત્સવ દેવગૃહમાં મહામાત્ય સંપત્કરે પ્રવર્તવિદ્યા ભગવાન નૃસિંહનાથના યાત્રામહેતુ પ્રસંગે પ્રથમ ભજવવામાં આવી હતી. કર્ણદેવની વિદ્યાધર કન્યા કર્ણસુંદરી સાથે સ્નેહ તંત્રા પરિણમ્ય એ તેની વસ્તુ છે. ગુજરાતમાં સોમનાથની યાત્રા કરી પછી રામેશ્વર સુધી ગયો. છેવટે દક્ષિણની ચાલુક્ય રાજધાની કલ્યાણમાં આવ્યો. ત્યાં વિક્રમાદિત્ય ત્રિભુવનમલ્લ રાજ્યે તેને પોતાનો વિદ્યાપતિ બનાવ્યો. તેનું 'વિક્રમાંક કાવ્ય' એ ઉક્ત રાજ્યની પ્રશસ્તિરૂપ છે. ત્રિભુવનમલ્લના પોત્ર સોમેશ્વરદેવ ભૂલોકમલ્લે પણ તેનું જ એક 'વિક્રમાંકાભુદય' નામનું ચંપૂકાવ્ય રચેલું છે. તેની એક જ તૂટક પ્રત પાટણના સંઘવીના પાડાના તાડપત્રના ભંડારમાં છે. ખિલ્લુનો સમય ઈ.સ.૧૦૬૫થી ૧૦૮૫ નિર્ણીત કરવામાં

આવ્યો છે.

‘અઘાપિ તાં’ એ પદોથી શરૂ થતું ૫૦ વસંતતિલકામાં રચાયેલું ખંડકાવ્ય સંસ્કૃત સાહિત્યમાં પ્રસિદ્ધ છે. કેટલાક તેનો કર્તા ચૌર કવિ માને છે, ખીજો વર્ગ બિલ્હણકૃત માને છે. આ ૫૦ શ્લોકના પૂર્વ ભાગ તરીકે ‘પૂર્વચતુસ્સપ્તતિકા’ નામનું ૭૪ શ્લોકનું નવીન કાવ્ય કોઈએ રચ્યું છે તેમાં ‘પંચાશિકા’ પ્રસંગ એવો વર્ણવેલો છે કે :

અણહિલપુર પતનના રાજા વૈરિન્નિહ (ઈ.સ.૮૨૦)ને અવંતપુરના રાજાની પુત્રી સુતારાની કુક્ષિથી શશિકલા નામની પુત્રી થઈ. પુત્રી મોટી થતાં રાજાને અભ્યાસ માટે ચિંતા થઈ. એવામાં કાશ્મીરી પંડિત બિલ્હણ રાજસભામાં આવ્યો. વિદ્વાન જણાયાથી રાજાએ શશિકલાને ભણાવવા વાસ્તે તેને રાખ્યો. વ્યાકરણ, કાવ્ય, સંગીત વગેરે શાસ્ત્રનું અધ્યાપન કરાવ્યા બાદ કામશાસ્ત્ર શરૂ કર્યું. આ અરસામાં તે બંને વચ્ચે સ્નેહ વધ્યો અને ગાંધર્વવિધિથી લગ્ન થયાં. ઉભય કામશાસ્ત્રોક્ત રતિવિલાસસુખ ભોગવવા લાગ્યાં. રક્ષકોએ શશિકલાનું વિકૃતરૂપ જોઈને રાજાને આ વાત નિવેદન કરી. રાજાએ બિલ્હણને શણી ઉપર ચઢાવવાનો હુકમ કર્યો.

આ પછીની વાર્તા આપણી કૃતિ - ગુજરાતી ભાષાન્તરની વાર્તાના સરખી જ છે. તે ચોપાઈનો સાર પણ આ લેખમાં આપ્યો છે. આમાં આગળ ઉપર જે મંગલચરણ આપ્યું છે તે આપી પછી જણાવે છે કે ઉત્તરદેશમાં શ્રી પુરપાટણમાં પૃથ્વીચંદ્ર રાજા રાજ્ય કરે છે. તેની પટરાણીનું નામ પ્રેમાવતી છે. નગરની બાલાઓનાં નયનો જોનારને વીંધીને પાડી નાંખે એવાં મોહક છે. પ્રેમાવતીની કુક્ષિથી શશિકલા નામની પુત્રીનો જન્મ થયો. તે શશિકલા ક્રમે કરીને યૌવનદશા પામી. કવિ તેણીના રૂપ તથા વિદ્યાભ્યાસનું વર્ણન કરે છે.....કાવ્યશાસ્ત્રમાં ‘નૈષધ’ શરૂ થયું, પણ પાંચ સર્ગ ભણ્યા પછી પંડિત પંચતન પામ્યો. ખીજા પંડિતની શોધ કરતાં કલિંગ દેશથી બિલ્હણ પંડિતની પ્રાપ્તિ થઈ. રાજાએ તેને કુમારીના શિક્ષક તરીકે નીમ્યો. પરંતુ રાજાએ બંને યુવાન હોવાથી તેઓ વચ્ચે કંઈ કુત્સિત કર્મ ન થાય, તે માટે બ્રાહ્મણને કહ્યું કે કુમારી આંધળી છે અને કુમારીને કહ્યું કે બ્રાહ્મણ કુષ્ટરોગી છે; અને તે વાસ્તે બંને વચ્ચે પડદો મુકાવ્યો અને કુંવરીને પર્યંકે બેસાડી. અભ્યાસ કરાવતાં એક વિકટ શ્લોક આવ્યો. શશિકલાએ તેના ઉપર રહેલી વૃત્તિ જોઈ નહીં, તેથી બ્રાહ્મણે કહ્યું કે, તું આંધળી છે તેથી જોઈ શકતી નથી; કુમારીએ

કહ્યું, હું પોથીમાં દખ્યું છે તે બોલું છું. બ્રાહ્મણે બપયું કે આ આંધળી નથી, માટે પરીક્ષા કરવાને બે દુહા કાગળમાં લખીને તેણીના ઉપર નાંખ્યા. આ દુહા તે “નિરર્થક” જન્મગત” નસિન્યાં યદા ન દષ્ટઃ” તુહિતાંધુમિંબ”.

દુહા—જેણે અંધુજિ અંબર ચિકુ, નિર્મલ ચંદ્ર ન દિટ્ટ

તે કમલિનિ કલિમાં રહી. જવાર ઘણુ ઘટ્ટ. ૩૭

જેણે મનંકિ મહિયલિ ચિકી, વિકસતિ નસિણી ન જોઇ,

અવનિમાં કિંઇ તે અવતરી, નિશ્ચય નિષ્ફલ હોઇ. ૩૮

કુમારએ તેનો અર્થ વિચાર્યો અને હૃદયમાં રણુઝણી રહી. પડદો કાઢી નાંખ્યો ને બ્રાહ્મણને મનઃન જોવો જોયો. નયણે નયણ મળ્યાં ને દષ્ટિ સ્થિર થઈ, દબળ ટલી ગઈ.

દરિ દટાક્ષ લંખઈ શર સર્મિ, ભયુહ ભાવિ કુલાલઈ મર્મિ,

ડસણે સરસી અહરા ડસઈ, વડી કુંચડી કરસ્થું કસઈ. ૪૩

કુચ કાઢી કંકુરઇ કાન, મીંચી મીંટિ કરઇ તે સાન,

આળસ મોડઈ આવઈ જંભ, નિરતઇ નાભિ દેખાડઈ રંભ. ૪૪

વાર મેઇ લઇ નીસાસ, અગલા કરઈ અધ્યાસ,

માંહોમાંહઈ મૂંકઇ લાજ, પ્રીતિ પ્રગટ થઈ કીધું કાજ. ૪૫

કરઈ કટુહલ કીડા દોઇ, ભોગ ભોગવઇ સુરનાં સોઈ,

અગિ જિ અનંગ તણુઉ અભ્યાસ, વિલસઇ પંડિત વિવિધ વિલાસ. ૪૬

ઈમ મુખ સેવઈ કુમરિ એકંતિ, જોસી યુવનિ ભગ્યાં ઇકચિતિ,

મનિગમતું માણુઈ માનિની, બાણુઇ નહી વાસર-ચામિની. ૪૭

સરખિ વેસિ સરુપ સુગ્ગણ, પંડિત રાત્ર પુત્રી રાણુ.

ઇમ લીલા આવાસ મઝારિ, નવનવ રંગ કરઇ નરનારી. ૪૮

આવી રીતે પંડિત તથા શશિકલા વચ્ચેનો પડદો તૂટી ગયો અને અરસપરસ સ્નેહ ભ્રમતાં બંને કંદર્પકીડા કરવા લાગ્યાં. રાત્રએ એક વખત કુંવરીને જોઈ અને તેણીના રૂપમાં ફેરફાર નિહાળતાં રાત્ર ડોખ્યો અને બ્રાહ્મણને બોલાવીને બાંધ્યો અને તેને શળી ઉપર આરોપવાનો હુકમ કર્યો. શળી ઉપર ચઢાવતાં પહેલાં પંડિતને પોતાના ઇષ્ટદેવને સ્મરવા કહ્યું. પંડિતે કહ્યું કે મારી ઇષ્ટદેવતા શશિકલા છે; તેવું હું સ્મરણ કરું છું તે સકલ સભા સાંભળજો. પછી તેવું સ્મરણ કરતાં તેની સાથેની રતિકીડાતું સ્મરણ શરૂ થાય છે. ડોટવાલે ગદ આગળ આણુતાં શશિકલાની દષ્ટિએ તે પડચો. શશિકલાએ કહ્યું કે, એને મારશો તો હું

મરીશ. પ્રધાને રાજને સમજાવ્યો અને બ્રાહ્મણની સાથે શશિકલાને પરણાવી.

પ્રસ્તુત ચોપાઈની સંવત ૧૭૩૩માં લખાયેલી બ્રાહ્મણની પ્રતમાં ૨૦૯ શ્લોકસંખ્યા છે, જ્યારે પાટણની સંવત ૧૬૫૫માં લખાયેલી પ્રતમાં ૨૦૫ છે. પાટણની પ્રત (પ.સં.૭-૧૫)નો અંત નીચે પ્રમાણે છે:-છતિ કવિ-ચક્ર્યુડામણિ શ્રી બિલ્હણ પંડિત વિરચિતા બિલ્હણ પંચાશિકા કાવ્ય ચોપઈ સંપૂર્ણ. સં.૧૬૫૫ વર્ષ માર્ગશીર વદિ ૮ સોમે લિખિત મંત્રિ શ્રી પદ્મા પદનાર્થા. બ્રાહ્મણની પ્રતના કુલ ૨૪ પત્ર છે. આમાં બિલ્હણ પંચાશિકા ઉપરાંત શશિકલાના વિરહપ્રલાપના ૧૨૩ દ્વિચોપાઈ વધારે છે. પંચાશિકાનાં અંતની ટૂંક આ પ્રમાણે છે.

‘લણે બિલ્હણ મમ વાણી એહ, જ્ઞાન તણે રસિ રાતો તેહ.’

શશિકલાને વિપ્રના બંધનની વાત દાસીએ સંભળાવી કે, તેણીની આંખમાંથી સમુન્ની પેટે આંસુ સરવા લાગ્યાં. સખીએ સમજાવીને છાની રાખી. શશિકલા વિપ્રની સાથેની પોતાની રતિકીડાને સ્મરીને વિલાપ કરવા લાગી. આ વિલાપ ‘પંચાશિકા’થી જ્ય તેવો નથી. આ પછી તેમાંથી ૧૦મી કડીથી ૨૧ કડી આપી છે તે પછી પ્રલાપનો અંતભાગ ૧૨૦થી ૧૨૨ કડીનો આપ્યો છે.

આ કાવ્યના કર્તા સંબંધી ચર્ચા કરતાં દલાલ જણાવે છે કે બિલ્હણ વૈરિસિંહના વખતમાં નહિ, પણ કણ્ડેવના સમયમાં થયો જણાય છે. વળી “ગુજરાતી ભાષાન્તરકર્તાનું” નામ મારી પાસેની પ્રતો ઉપરથી બિલ્હણ હોય એવું જણાય છે, પણ ગુજરાતીઓમાં આવાં નામ હોવાનો સંભવ નથી. જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સ તરફથી છપાયેલી જૈન રાસમાળા નામની રાસોની યાદીમાં ‘બિલ્હણ પંચાશિકા’ના કર્તા તરીકે સારંગનું નામ આપેલું છે, તે નામ ખરું હોય. પરંતુ તે પ્રત જોયા વિના નિશ્ચયથી કહી શકાય નહીં. આ ચોપાઈ સંવત ૧૬૫૫ના પૂર્વે મારા ધારવા પ્રમાણે રિકમના ૧૬મા શતકના અંતમાં રચાયેલી હશે. પંચાશિકાનો અંગ્રેજી કવિતામાં અનુવાદ સર એડવીન આર્નોલ્ડે કર્યો છે.”

વધુ માટે જુઓ ‘ગુજરાતી’નો ઉક્ત અંક ૭-૧૧-૧૯૧૫.

આમાં વિશેષ ઉમેરવાનું એ કે આમાં ટાંકેલી લેખકની પ્રશસ્તિ જે સં.૧૬૨૬ની છે તેમાં બીજી કૃતિ નામે ‘શશિકલા પંચાશિકા’માં શ્રી ન્યાનાન્યાય કૃતઃ એવું લખેલું છે. તે ન્યાનાન્યાય કર્તા હોય એવું ‘બિલ્હણ

પંચાશિકા'ના અંતની ટૂંકમાં 'જ્ઞાન તણુપ રસિ રાતા જેહ' એવું છે તેમાં 'જ્ઞાન' એ પરથી સંભવિત છે અને તે આચાર્ય જૈન હોવાનું સાક્ષર શ્રી કેશવલાલ ધ્રુવ જણાવે છે તે વાસ્તવિક લાગે છે. સારંગના નામ પર રતનવિજયના ભંડારની ટીપમાં આ ચોપાઈ નામે 'ખિલહણ પંચાશિકા' નોંધાઈ છે; તે પ્રત હું જોઈ શક્યો નથી; આ સંગ્રહમાં સારંગ નામનો કવિ નોંધાયો છે કે જે મહાહડગચ્છના જ્ઞાનસાગરસૂરિના શિષ્ય પદ્મસુંદર અને તેના ગુરુભાઈ ગોવિંદનો શિષ્ય છે અને જેણે 'ભોજપ્રબંધ ચોપાઈ' સં. ૧૬૫૧ આ. વ. ૯ બલોરમાં રચી છે તેના નામ નીચે આ 'પંચાશિકા'ને પણ મેં મૂકી છે; પણ તે સંબંધી વિશેષ હકીકત તે પ્રત જોયા પછી મળી શકે.

આદિ-

યુષ્ઠ.

મકરધ્વજ મહિપતિ વણૂં, જેહનું રૂપ અવનિ અભિનવું;
કુસુમખાણુ કરિ કુંજરિ ચડઇ, જસ પ્રયાણિ ધરા ધડહડઈ. ૧
કોઈંડ કામિની તણૂ ટંકાર, આગલિ અલિ ઝંઝા ઝંકારિ;
પાખલિ કોઇલિ કલરવ કરઈ, નિર્મલ છત્ર શ્વેત શિર ધરઇ ૨
ત્રિભુવન માંહિ પડાવઇ સાદ, છઈ કો સુરનર મંડઇ વાદ ?
અખલા સૈનિ સખલ પરવરિઉ, હીંડઇ મનમથ મચ્છરિ ભરિઉ. ૩
માધવ માસ સોહઇ સામંત જસ તણુઇ જલનિધિસુત મિત,
દૂતપણૂં મલયાનિલ કરઈ, સુર નર પન્નગ આણુ આચરઈ. ૪
તાસ તણા પથ હું અણુસરી, સરસતિ સામિણી હઇઇ ધરી,
પહિલૂં કંદપ કરી પ્રણામ, ગરૂં અંથ રચિસિ અભિરામ. ૫

અંત - આપિ વારૂ એક અવાસ, મણિ માણિક ધન સૂંપું તાસ
પૂરવ પ્રેમ બિહિ જણુ ઘણુઉ, પાર ન પામિ કવિ તે તણુઉ. ૧૫૧
કામિ કાન્નિ કોઇ ચૂપઈ, ખાંતિ કરી નિરખઉ થિર થઇ;
ભણિસઇ ખિલહણ વાણી તેહ, જ્ઞાન લણુઇ રસિ રાતા જેહ. ૧૫૨

(૧) ઇતિ કવિચક્રચૂડામણુ બેહલણુપંચાસિકા સમાપ્ત: સંવત ૧૬૨૬ વર્ષે ચૈ. વદિ ૩ દિને લિખિ. ઇતિ વેલણુપંચાશિકા રાસ સમાપ્ત: શ્રી. શ્રી. મૂળ ચોપડાનાં પત્ર ૪૩થી ૫૮ (નિરંક). વૃત્ત ર૦પ, તેમાં ૧૫૨ ચોપાઈ ગુજરાતી, બાકી બ્રજ સંસ્કૃત (આશરે ૫૧ વૃત્ત). [આ માહિતી 'પ્રાચીન કાવ્યસુધા'ની જણાય છે.] (૨) દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૨૫. [ઉપરના કૃતિપરિચયમાં જે હસ્તપ્રતોનો નિર્દેશ છે તે અહીં નોંધાયેલી છે]

તે ઉપરાંતની જણાય છે.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાવ્યસુધા ભા.૪, સં.શો. જગનલાલ વિદ્યારામ રાવળ, પૃ.૧૫૭-૮૪.

(૫૯૭) + શશિકલા પંચાશિકા

ટૂંકી નોંધ : શરદા દેશનો પંડિત કવિ બિલ્હણ વતન છોડીને નીકળ્યો, ત્યારે જેટલોક વખત પંખગના હાકેમ ક્ષિતિપતિ કિંવા ક્ષિતિપાલને ત્યાં રહ્યો હતો. તે દરમિયાન તેને ક્ષિતિપાલની પુત્રી સાથે સ્નેહ બંધાયો. તે વાત પાછળથી છતી થઈ; અને કાસ્મીરી કવિને દેશત્યાગ કરવો પડ્યો એ સ્નેહને સંભારી મોહબદ્ધ બિલ્હણે સંસ્કૃતમાં ‘બિલ્હણ પંચાશિકા’ રચી, જે અઘાપિ એક લોકપ્રિય કાવ્ય મનાય છે. એ કાવ્યમાં રાજકુમારી સાથે ભોગવેલા ભોગનું બિલ્હણના મુખનું ઉન્માદક ચિત્ર છે.

પ્રસ્તુત ‘પંચાશિકા’ કોઈ અણુધડ જોડનારને હાથે કાલાંતરે કથીરમાં જડાઈ અને ‘બિલ્હણ કાવ્ય’ નામ પામી. પૂર્વે બિલ્હણ ગુજરાતમાં આવ્યો હતો ને ત્યાંથી અત્યંત અપ્રસન્ન ચિત્તે ચાલ્યો ગયો હતો, એ વાત એ અરસામાં તાજ હતી. અને પંખગના ક્ષિતિપાલની હકીકત વિસારે પડી હતી. એને લીધે ઐતિહાસિક ક્ષિતિપાલ તથા તેની પુત્રીને ઠેકાણે ‘બિલ્હણ કાવ્ય’માં ગુજરાતનો વીરસિંહ તથા રાજકુમારી શશિકલા એ બે કલ્પિત વ્યક્તિઓ સ્થાપિત થયેલી જોવામાં આવે છે. જૈન સાધુ જ્ઞાનાચાર્ય જૂની ગુજરાતીમાં ‘બિલ્હણ કાવ્ય’ રચ્યું છે, તેમાં શશિકલાના પિતાનું નામ પૃથવીચંદ્ર આપ્યું છે ને તેને પાટણનો રાજા કહ્યો છે.

‘બિલ્હણ કાવ્ય’માં ગાંઠી લીધેલી ‘બિલ્હણ પંચાશિકા’એ જ્ઞાનાચાર્યને શશિકલાના પ્રલાપના કાવ્યની રચના સુઝાડી જણાય છે. તે સાધુકવિએ ભાંજ્યાતૂટ્યા સંસ્કૃત સાથે ગુજરાતીમાં ‘શશિકલા કાવ્ય’ રચ્યું છે, તેમાં વીસ સંસ્કૃત શ્લોક અને ચાલીસ ગુજરાતી ચોપાઈ છે, ‘બિલ્હણ કાવ્ય’ અને ‘શશિકલા કાવ્ય’ની ભાષાની વિશિષ્ટતા ઉપરથી જ્ઞાનાચાર્ય ઈસવીસન પંદરમી સદીમાં થયેલ લાગે છે. પ્રસ્તુત કાવ્યોની જૈન મરોડના દેવનાગર અક્ષરની હાથપ્રત (મુંબઈની દેવચંદ લાલભાઈ લાયબ્રેરીની) જે મને મળી હતી તે વિ. સં. ૧૬૨૬ની છે.

જ્ઞાનાચાર્યની ભાષા મધ્યકાળની ગુજરાતી છે. એ કવિનું ‘શશિકલા કાવ્ય’ ટૂંકું છે ને કંઈક ફીકું પણ છે. — કેશવલાલ હર્ષદરાય ધ્રુવ. આદિ - આદિમાં એક શ્લોક છે કે

સુવર્ણ વર્ણ વનિતાવરાંગકે, કંજોમુદીયો તનઆં દુરાધ વૈ.
ગપણાયતમનિ સાંપ્રત વેધસે, સુવર્ણ સૂકિત નિહિતાતિ લોહવૈ. ૧

(પદ્ય)

ચૂપઈ.

એક દિને બધડી સહિષ્ઠર સાથિ હસિ હરખિ તાલી દેઈ હાથિ,
સહી કહિ સાંભલિ શશિકલા પૂછું વાત એક નિર્મલા. ૧

જિમ બિહલણિ પરકાસ્યું સર્વ, તિમ તૂં કહિ મૂકી મન ગર્વ,
કહિ કુમરી સુણિજ્યો સહ તહમે, નેહની વાત પ્રકાસ્યું અમ્હે. ૨

અંત - થયુ વિહિવલ હાંડી આગલી, ક્રીડા સુરત ક્રીધ તણિ વલી,

વારવાર સંભારું તેહ, પ્રાણ પાહિ વાહલુ વર એહ. ૪૦

(૧) શશિકલા પંચાશિકા: મંગલપુરઈ. શ્રી ન્યાનાચાર્યકૃત: મૂળ યોગપદાનાં

પત્ર ૩૯થી ૪૩, વૃત ૧+૫૬=૬૦; તેમાં ૪૦ યોગપાઈ ગુજરાતી, બાકી

બ્રજ - અતિ બ્રજ ગુજરાતીમિશ્રિત સંસ્કૃત. [આ 'પ્રાચીન કાવ્યસુધા'ની માહિતી જણાય છે.] (૨) લિ. સં. ૧૬૨૬માં આગમગચ્છીય ધર્મરતન-સુરિભિ: યોગેડો, પ.ક. ૩૯થી ૪૩, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૨૫.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાવ્યસુધા ભા.૪ પૃ.૧૮૪થી ૧૯૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૭૩-૮૦; ભા.૩ પૃ.૬૩૬.]

૨૮૬. વિજયભદ્ર (હેમવિમલસૂરિ-લાવણ્યરતનશિ ?)

(પદ્ય) કમલાવતી રાસ ૩૬ કે ૭૭ ગાથા

આદિ - નમુ વીર જિણેસર દિણેસર અભિનવો હણિ,

ભરતક્ષેત્રે ભરૂઅચ્ચિ નગરની શોભા બણિ,

મેધરથ રાજ રાજ કરે ધર્મ જપે

ઇંદ્રની રિદ્ધિ જિસી તિસી તસ ધરિ સંપિ. ૧

અંત - ધરણીને વચને કંત વૈરાગીઓ, એહું સંસાર વિષ સમો લાગીઓ,

બાપે બોલાવી બેટા બલી કરી, રાજિ બેસારી બેટા બાહિષ ધરી.

બાલક બાહિ ધરી રાજે થાપિ ધરે વીસ વરસ રહી.

તિહાં થકી છૂટી જિસી આવી તિસ્યો સીલ લીધો સહી

ચરિત્ર પાલિ કર્મ બલિ કેવલી ગુરૂ બે થયા,

વિજયભદ્ર સુનિવર જપે મોક્ષ મદિરમાં હિયા. ૩૬

(પાં) ગચ્છનાયક રે હેમવિમલસૂરિ ગહગહિયા

ગુણ મંદિર રે પંડિત શ્રેણિ શિરોમણિ,

નિત વાંદઈ રે લાવણ્યરતન વિદ્યાધણી. ૭૬

...વિજયભદ્ર ભણે ભલે ભાવે.

૭૭

(૧) પ.સં. ૪, જેસર.ભ.ભા. નં. ૨૦૨. (૨) પ.સં. ૩-૧૩, લી. ભં.
[આલિસ્ટઓઇ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી, લી.હસૂચી, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૪૪૨,
૪૬૭).]

(૫૯૯) કલાવતી સતીનો રાસ ૪૯ કે ૭૭ કડી

આદિ - ભરતક્ષેત્રિ રે નયરી છિ મંગલાવતી,
શંખ રાજા રે રાજા કર્મ જસિતે સૂરપતી,
એક દિવસે રે રાઈ મંત્રી ખોલાવીડે,
દત્તમંત્રી રે દેસાઉરથી આવીડે.

૧

અંત - ભૂપતુ સૂત રાજ થાપો લી, સંયમ સુષ ભરિછ,
દેવલોકિ બિહુ પુહતાં સુગતિ જસિ અવતરી,
કલાવતીની પછીય સઝાય, ન પડીછ સંસાર સિઉં,
વિજયભદ્ર મુનિવર સતીય ધ્યાઇ, મોક્ષ જઈછ લીવસિઉં. ૪૯

(૫૧૦) ગુણ ગિર્યા રે મેર્યા પરિ જસુ મહમહિઆ,
ગજનાયક રે હેમવિમલસૂરિ ગહગહિઆ.
ગુણ મંદિર રે પંડિત શ્રેણિ સિરોમણી,
નિત વાંદઉ રે લાવણ્યરતન વિદ્યાધણી.

૭૬

લાવણ્યરતન હું સુગુર ગાઉં સદા જાઉં ભામણી
કલાવતી મઇ કવિત કીધઉં એહ પ્રસાદિઈ ગુર તણુછ.
જે ભવિઅ ભણસિઇ અનઇ સુણસિઇ કર્મ હણસિઇ સ્ત્રી નરો,
વિજયભદ્ર ભણઇ ભલઇ ભાવિઇ વેગિ વરસિઇ સયંવરો. ૭૭

(૧) પ.સં. ૫-૧૩, જૈ.શા. દા.૧૩ નં. ૧૯. (૨) પ.સં. ૧૨-૮, સીમંધર
સ્વામી ભં. સુરત દા.૨૦ નં. ૫. (૩) સં. ૧૭૩૮ શાગણ ૧ રવિ. પ.સં.
૯-૧૧, સંઘ ભં. પાલણપુર દા. ૪૬ નં. ૧૩. (૪) પંડિત શ્રી હર્ષવિમલ-
ગણિ તત્ શિષ્ય પં. ગુણવિમલગણિ લિ. સં. ૧૬૮૮ વર્ષે શુભં ભવતુ.
પ.સં. ૫-૧૫, વિ.ને. ભં. નં. ૩૩૩૦. (૫) લ. ભગત લાલચંદ્ર. દે.લા.પુ.લા.
નં. ૨૩૫. (૬) સં. ૧૬૨૬ ચૈ.વ. ૪ દિને આગમગચ્છીય ધર્મરતનસૂરિભિ:
લિ. પ.ક. ૫૮થી ૬૫, ચોપડો, દે. લા. પુ. લા. નં. ૧૧૨૫. તથા મ.ખ.
[હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૩૧૫).]

(૬૦૦) + શીલ વિષે શિખામણ સ.

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જાયમાલા, પ્ર. ભીમસિંહ માણેક પૃ. ૭૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૪-૧૫, ભા.૩ પૃ.૪૧૫-૪૧૬ તથા ૧૪૭૭. બન્ને સંસ્કૃતિઓ કેટલીક હસ્તપ્રતોમાં જ ગુરુપરંપરાના નિર્દેશવાળી કડીઓ ધરાવે છે તેથી આ પરંપરા પાછળથી દાખલ થઈ હોવાનો વહેમ પણ જાય. ઉપરાંત બન્ને કૃતિઓ હસ્તપ્રતોમાં કડીસંખ્યાનો કેટલોક ફરક પણ જતાવે છે. કર્તા આગમગચ્છના કે તપગચ્છના હેમવિમલસૂરિના પ્રશિષ્ય હોવાનો તર્ક થયો છે, પણ તપગચ્છના હેમવિમલસૂરિના શિષ્ય લાવણ્યરત્ન પંડિત કવિ છે તેથી એમનો હલેખ હોવાનો સંભવ વધારે છે. એ રીતે કવિ ૧૫મી સદીના નહીં પણ ૧૬મી સદીના ગણાય. 'શીલ વિધે શિષ્યામણુ સ.' મુદ્રિત છે તેમાં ગુરુપરંપરા નથી.]

૨૮૭. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૬૦૧) યોગશાસ્ત્ર બા૦

(૧) સં.૧૫૧૧ કા. શુ. ૫ રહવાડા ગ્રામે પં. ધીરભૂર્તિગણિશિ. અંદ્રસૂરગણિના લિ. વિ. અ. જ્ઞા. ભં. સાણંદ.

(૬૦૨) ષડાવશ્યક બા૦

(૧) સં.૧૫૧૫ આશ્વિન શુ. ૧ કેટાણુકનગરે પં. રત્નહંસગણિશિ. અણિકમંદિરગણિના લિ. મુ. વિ. શા. સં. જાણી.

(૬૦૩) પુણ્યાવ્યુદય (સંસ્કૃત સાથે ગુજરાતીગદ્યમિશ્રિત)

(૧) ઉપદેશકથાઓ. સં.૧૫૩૫ વર્ષે ૧૩ જુલે પીંપલુધ વાસ્તવ્ય વ્યાસ કૂંગર નરી પ્રતિમા લિખિત. પ.સં.૪૩, ખેડા.ભં. દા.૩ નં.૧૨૭.

(૬૦૪) અજિતશાંતિ સ્તવ બાલા.

(૧) મૂલ પ્રાકૃત નંદિષેણકૃત. સં.૧૫૩૮ કા. વદિ પંચમી સોમવારે તપાગણે ભ૦ સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય ભ. સોમદેવસૂરિશિષ્યમુખ્ય પં. સંવમ. હંસગણિ શિષ્યે. પ.સં. ૬, ગ. જૈ. વિ. નં.૫૮૦.

(૬૦૫) કલ્પસૂત્ર સ્તવક

(૧) સં.૧૫૩૮ આષાઢ શુ. ૧૩ સોની ગોત્રે સા. નાથૂ પુ. સા. સદસરણ ભા૦ સિંગરદે પુ૦ સા. દોદા ભા૦ આ. સૂચ્ય નામન્યા પુત્રે શ્રીવત્સ સહજ અમીપાલ વસ્તુ રૂપચંદ પ્રભત્પર સહિતયા નિજ લાવનયા પુસ્તક લિ. ઉપદેશગચ્છે દા. શ્રી શાલિભદ્ર મિશ્રેભ્ય ઉપકારિત. હં. ભં.

(૬૦૬) પ્રશ્નોત્તરરત્નમાલા બાલા૦

(૧) મૂલ વિમલકૃત. લ.સં.૧૫૪૩, ગ્રં. ૨૫૦, પ.સં.૬, સેં. લા. નં. ૨૧૨૬.

(૬૦૭) ઉપદેશમાલા પ્રકરણ બાલા૦

(૧) સં. ૧૫૪૬ શ્રી સોમસુંદરસૂરિપદે શ્રી જયચંદ્રસૂરિ તત્પદે શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ શ્રી સોમજયસૂરિ તત્પદે શ્રી સુમતિસાધુસૂરિ શ્રી ઇન્દ્ર-
નંદિસૂરિ પં. તીર્થજયગણિશિ૦ અગ્રયકીર્તિગણિના લિ. અહમ્મદવાદ-
નગરે હા.ભં. દા.પર. (૨) સં. ૧૫૪૬, પ.સં. ૧૧૦, હા.ભં. દા.૪૫ નં. ૧૦.

(૬૦૮) શીલોપદેશમાલા બાલા૦

(૧) સં. ૧૫૫૧ અગમ્યજે નિનવદ્ધનસૂરિ નિનચંદ્રસૂરિ નિનસાગર-
સૂરિ નિનસુંદરસૂરીણાં પદે નિનકર્પસૂરિ અણુહિલપાટકે ઓકેશ વંશે
હાટીયા ગોત્રે સા. વેલા પુત્ર સાં હર્ષા પુત્ર સાં નાગરાજ પડનાથં.
સુ.વિ શા.સં. છાણી.

(૬૦૯) શ્રાદ્ધવિધિ પ્રકરણ બાલા.

(૧) સં. ૧૫૫૬ કા. વ. ૭ તપાગચ્છાધિરાજ હેમવિમલસૂરિ રાજ્યે
પૂજ્યારાધ્ય પં. ધર્મમંગલગણિશિ. સુંદરધર્મગણિના લિ. શ્રી રંગવાંચનાથં.
હા.ભં. દા.૧૧૨ નં. ૧૩.

(૬૧૦) યોગશાસ્ત્ર બાલા.

(૧) સં. ૧૫૬૨ ભા. શુ. ૧ શનો લિ. અણુહિલપુર પતને લિખા-
વિતં. શાલાપતિ વાટકે સિદ્ધાંતગચ્છે ભ. દેવસુંદરસૂરિશિષ્ય કીર્તિસુંદર
લિખાવિતં. પ.ક. ૨થી ૧૧૨, જૂનો સંઘ ભં. પાટણ.

(૬૧૧) શ્રાવકપ્રતિક્રમણ સૂત્ર બાલા૦

(૧) સં. ૧૫૬૯ અસાડ શુદિ શનો લેખિતો વા. કલ્યાણુતિલકગણિભિઃ
મં. હોલા વાચનાથં. ગુટકે, પ.સં. ૪૯થી ૧૫૫, નાહટા સં.

(૬૧૨) જંબૂસ્વામીચરિત્ર (ગદ્ય)

(૧) સાધ્વી ગણિની વાચનાથં શ્રી ખરતરગચ્છવાસિના સત્યતિલક-
મુનિના લિ. મલ્હાદનપુરે સં. ૧૫૭૩ વર્ષે. પ. સં. ૧૪-૧૪, ઘોઘા ભં.
દા. ૧૬.

(૬૧૩) ઉપદેશરત્નકોશ બાલા૦

(૧) સં. ૧૫૭૫ કા. શુ. ૪ ગુરુ સ્તંભતીથે ગચ્છનાયક હેમવિમલ-
સૂરિશિ. ભ. આણુંદવિમલસૂરિશિ. વિજયચંદ્રગણિના લિખાવિતા. પ્ર૦
કા. ભં.

(૬૧૪) વનરૂપતિ સમ્પતિકા બાલા૦

(૧) સં. ૧૫૭૫, પ.સં. ૪, પ્ર. કા. ભં. દા.૮૯ નં. ૯૬૬.

(૬૧૫) અજિતશાંતિ સ્તોત્ર બાં

(૧) સં.૧૫૭૭ આસો શુ. ૧૪ આંગા ગ્રામે ભં સુમતિસૂરિપદે
હેમવિમલસૂરિ રાજ્યે પં. આરિત્રશાલગણિશિ. સૌભાગ્યકલશગણિ: લિ.
મુ.વિ.શા.સં. જાણી.

(૬૧૬) દંડક બાલા.

(૧) લ.સં.૧૫૭૮, પ.સં.૮, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૮૨.

(૬૧૭) સિદ્ધાંતવિચાર (ગદ્ય)

(૧) સં.૧૫૮૨ વર્ષ ગ. પુંજ પં. ધનસાર ગં હર્ષદ ભંડારિ
મુંકી. જૂનો સંઘ ભં. પાટણ દા.૭૨ નં.૨૮.

(૬૧૮) ષડવશ્યક બાલા.

(૧) સં.૧૫૮૩ ભા. શુદ્ધિ ૪ ચત્રને લિં ધનસાગર બૃહદ્ગચ્છે ગચ્છા-
ધિરાજ પૂજ્ય મલયહંસસૂરય: જૈન સંઘ શા.ભં. પાટણ.

(૬૧૯) કર્મઅંથ બાલા.

(૧) સં.૧૫૮૫ શકે ૧૪૧૦ માઘ સુદી ૮ રવી ગંધાર બંદિરે
યૂર્નર જ્ઞાતીય દોસી ચહિરાજ પઠનાથ". હા.ભં. દા.૬૦.

(૬૨૦) આરાધના બાલા.

(૧) સં.૧૫૮૬ પ્ર.વ.શુ. ૭ સોમે પં. આણિકચચારિત્રગણિશિ. પં.
વિવેકચારિત્રગણિતા લિ. આં હંસાદ પઠનાથ". જૈન વિ. શા. શા.ભં.
અમદાવાદ.

(૬૨૧) આવકપ્રતિકમણ (ષડવશ્યક) બાલા.

(૧) લ.સં.૧૫૯૦ અં.૧૬૦૦, પ.સં. ૪૩, સેં.લા. નં.૧૭૭૨.

(૬૨૨) પાંડવ ચરિત્ર (ગદ્ય)

(૧) સં.૧૫૯૧ આ.શુ. ૮ શનિવારે વડગામ મધ્યે લિં અં.૨૫૦૦.
પ.સં. ૬૨-૧૫, સંઘ ભં. પાટણ દા.૭૨ નં.૨૨.

(૬૨૩) ભવભાવના કથા બાલા.

(૧) લ.સં.૧૫૯૧, અં.૫૦૦૦, પ.સં. ૧૮૬, સંઘ ભં. વખતજી
શેરી દા.૧ નં.૧૬.

(૬૨૪) ષડવશ્યક બાલા. ખ. જિનચંદ્રસૂરિવારે રચાયેલ

(૧) લ.સં.૧૫૯૬, પ.સં.૫૭, લીં.ભં. દા.૧૩ નં.૧૩.

પૂતિ°

[કેટલોગચરા, જૈમગૂરચનાએ° લા.૧ અને જૈહાપ્રોસ્ટામાં આરંભ-અંત સાથે કૃતિઓ નોંધાયેલી છે, તેમાંથી 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં જે કૃતિઓ નોંધાઈ ન હોય તેની અહીં પૂતિ° કરી છે. જૈમગૂરચનાએ° લા. ૧માં સમાવિષ્ટ થયેલી કૃતિઓને મરુ-ગૂર્જર ભાષાની ગણવામાં આવી છે તેથી તેમાંથી સઘળી સામગ્રીને અત્રે લીધી છે, પણ કેટલોગચરા તથા જૈહાપ્રોસ્ટામાં સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, હિંદી વગેરે ભાષાઓની કૃતિઓ નોંધાયેલી છે તેથી માત્ર ગુજરાતી ભાષાની સામગ્રીનો જ અહીં સમાવેશ કર્યો છે. 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'એ બાલાવબોધોના આરંભ-અંતના ભાગ સામાન્ય રીતે નોંધ્યા નથી ને કેટલોગચરા તથા જૈહાપ્રોસ્ટાએ નોંધ્યા છે તેથી 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં નોંધાયેલા બાલાવબોધો પણ અહીં ફરીને નોંધ્યા છે. જ્યાં કર્તા-કૃતિ 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'માં આગળ આવી ગયેલ છે ત્યાં કર્તા કૃતિને એ જ ક્રમાંક આપ્યા છે. બાકી નવેસરથી ક્રમાંક આગળ ચલાવ્યા છે.]

વિક્રમ અગિયારમી સદી

૨૮૮. ૫°. ધનપાલ

મહારાજ ભોજના સલાપંડિત. 'તિલકમંજરી'ના કર્તા. મહાકવિ શેલનમુનિના ભાઈ.

(૬૨૫) + સત્યપુરીય મહાવીર ઉત્સાહ કડી ૧૫

આદિ - જિણ્યવ જેણુ કુકુક કમ્મ, બલવંતા મોડિય,

ચઉ કસાય પસરત જેણુ, ઉમ્મૂલ વિતોડિય,

તિહુયણુ જગડણુ-મયણુ સરહિ, તણુ જસુ ન સિજજઇ,

ઇયર નરહિ સરચઉરિ-વીર, સો કિમ જગડિજગધ. ૧
 અંત - કોરિંટ, સિરિમાલ, ધાર, આહાહુ, નરાણુડિં,
 અણહિલવાડઉ, વિજયકોટ્ટુ, પુણ પાલિતાણુ,
 પિકિખવિ તાવ બહુત દામ, મણિ યોજજુ પઈસઇ,
 જ અજજવિ સરચઉરિ-વીર, લોયણિહિ ન દીસઇ. ૧૩
 સહસ્ત્રેણુ વિ લોયણહ, તિથુ ન હોઇ નિયતહ,
 વયણુ સહસ્ત્રેહિ ગુણ ન તુક, નિદ્રિયહિ થુણતહ,
 એક જહ ધણપાણુ લણઇ, ઈક્કુ જ મહ નિયતણુ,
 કિ વનનઉ સરચઉરિ-વીર, હઉ પુરગુ ઇક્કાણુણુ. ૧૪
 રક્ષિખ સામિ પસરતુ મોહુ, નેહુકુય તોડહિ,
 સમ્મદંસાણુ નાણુ ચરણુ, ભકુ કોહુ વિહાડહિ,
 કરિ પસાઉ સરચઉરિ-વીર, જઇ તુહુ મણિ લાવઇ,
 તઇ તુકઇ ધણપાણુ જહિ, જહિ ગયઉ ન આવઇ. ૧૫

—પં. ધનપાલકૃત: શ્રી સત્યપુરમંડન-શ્રીમહાવીર-ઉત્સાહ: સમાપ્ત:.

પ્રકાશિત : ૧. જૈન સાહિત્ય સંશોધક ખં.૩ અં.૩.

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૧-૨. કૃતિને અપભ્રંશ લાષાની ગણવી જોઈએ.]

વિક્રમ ખારમી સદી

૨૮૯. વર્ધમાનસૂરિ

૧૧-૧૨મી શતાબ્દીમાં બે વર્ધમાનસૂરિ થઈ ગયા છે - (૧) ખરતરનું બિરુદ પામનાર જિનેશ્વરસૂરિના ગુરુ, સમય સં. ૧૦૫૫થી સં. ૧૦૮૦; (૨) બીજા અભયદેવસૂરિના શિષ્ય, સમય સં. ૧૧૩૦થી ૧૧૭૨. આ કૃતિના કર્તા બીજા વર્ધમાનસૂરિ હોવાની સંભાવના છે.

(૬૨૬) + વીર જિણેસર પારણુડે ગા. ૪૩

આદિ - જસ નિસુણહ એકાગ્ગ મણ, ધમ્મિ ધરેવિણુ ચિતુ,

વીર જિણિંદહ પારણુડે, કોસખિયહિ જ વિતુ. ૧

અંત - વર્ધમાણસૂરિહિં પણય, હરિપત્યુ થુઇ વાય,

લવિલવિ તેમ પસીય મહુ, જેમ થુણઉં તુહ પાય. ૪૩

—શ્રી વીરજિનેશ્વરસ્થ પારણકં સમાપ્તમિતિ.

(૧) સં.૧૨૮૬ લિખિત પ્રકરણ પુસ્તિકા, તાડપત્રીય પ્રતિ, મણિ-સાગરસૂરિ સં., કોટા. (૨) પા.ભા. સૂચી પૃ.૪૧૨.

પ્રકાશિત : ૧. કિંદી અનુશીલન વર્ષ ૩ અંક ૨.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૨. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૨૯૦. જિનદત્તસૂરિશિષ્ય (ખ૦)

જિનદત્તસૂરિ સં.૧૧૩૨-સં.૧૨૧૧.

(૬૨૭) + જિનદત્તસૂરિ સ્તુતિ (૫૬) ૧૬ અપૂર્ણ

આદિ - જો અમાણુ સિરિ વજ્રમાણુ, મય માણુ વિવજ્જિજી.

સિદ્ધિ પુરધિનિ વજ્રમાણુ, ભવપંજરુ ભાંજી.

લોચાલોચ પયાસણિક્ક, મુરુ ભુયણુ દિવાયરુ,

સો જિણિંદુ નય અમર વિંદુ, વંદિવિ કરુણાયરુ,

સંયુણિદિ વીર જુગપવર યરુ. યરુ ભાવહ સંઠવિય મણુ,

જિણુસાસણુ-ગયણુગણુ-તરણિ, સિવ-પદગમણુ મહાસમણુ. ૧

(૧) પ.ક. ૫૭થી ૫૯, અપૂર્ણ, જેસલમેર તાડપત્રીય પ્રત નં.૧૫૬.

પ્રકાશિત : ૧. યુગપ્રધાન જિનદત્તસૂરિ પરિશિષ્ટ નં.૩.

(૬૨૮) [+] જિનદત્તસૂરિસ્તવન

આદિ - સિરસઘ દેવ પસાય કરો યુરુશ્રી જિનદત્તસૂર

વંદિસૂ અરતરગચ્છરયણુ સૂર જેમ યુરુ પૂરી. ૧

સંવત ઇગ્યારઘ વરસઘ બત્તીસે જસૂ જમ

વાછગ મંત્ર પિતા જણુહી આહાદેવ સરમ્મ. ૨

અંત - શ્રી જિનવદલભસૂરિપય શ્રી જિનદત્ત મુનીન્દ

વિધનહરણુ મંગલકરણુ કરો પુન્ય આનન્દ. ૯

—ઇતિ શ્રી જિનદત્તસૂરિજી સ્તવનમ્.

(૧) લિ. પં. સ્તવપ્રમોદમુનિઃ શ્રી વિકાનેર મધ્યે સં.૧૮૫૭ વર્ષે
મિતે વદિ ૬ દિને. પ.સં. ૩-૧૩, પ.ક. ૧થી ૨, પ્ર. સ્ટે. ભા. નં.
૧૮૯૨.૪૨૫/૧૯૭૪.

[પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ.]

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૪ તથા જૈહાપ્રોસ્તા પૃ.૩૨૨. પહેલી
કૃતિની ભાષા વિશેષપણે અપભ્રંશ જણાય છે. બીજી કૃતિ જૈહાપ્રોસ્તા માં
અગ્રાતને નામે છે.]

૨૯૧. ધર્મસૂરશિષ્ય

(૬૨૯) + ધર્મસૂરિ ખારહ નાવઉં (ખારમાસા)

આદિ - તિહુયણ મણિ ચૂડામણિહિ, ખારહ નાવઉં ધર્મસૂરિ નાહહ,
નિસુણેહુ સુયણહુ નાણ સણાહહ, પહિલઉં સાવણ સિરિ
કુરિય. ૧

કુવલપદલસામલ ઘણું ગજજમ, નમદલ મંડલ ઝુણિ છજજમ,
ખિજ્જુલડી ઝખકિહિં લવમ મણહુરુ, વિત્યારેવિ કલાસુ. ૨
અંત - અદ્વાય વરિસેહિં જસુ લોએ સમાગમુ,
અહિય માસુ સંપત્તો સો સહિય મણેરમુ. ૪૮
તહિં વદઉં જસ સૂરિ સુહકારુ, તવ સિરિ કન્હ વયંસ પયારુ,
ધર્મસૂરિ ખારહ નાવઉં સંતહ, હરઉં કુરિઉં સુહકરઉં
પદંતહ. ૪૯

વિન્નતિય નિસુણેહિ, સાસણ દિવિ સાયરુ,
નદઉં ધર્મસૂરિ લોએ, જાં ચન્દ્ર દિવાયરુ. ૫૦
—છતિ ખારહ નાવઉં સમ્મતં.

(૧) આના પછી રવિપ્રભસૂરિરચિત 'ધર્મસ્તુતિ' છે. પા.ભં. તાડ-
પત્રીય પ્રત પૃ.૩૭. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

પ્રકાશિત : ૧. હિંદી અનુશીલન વર્ષ ૬ અંક ૪.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૪-૫. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

વિક્રમ તેરમી સદી

૨૯૨. લખણ (લકમણ) (શ્રાવક)

મણિધારી જિનચન્દ્રસૂરિનો સમય સં.૧૨૧૧થી ૧૨૨૩.

(૬૩૦) જિનચન્દ્રસૂરિ કાવ્યાઘટક ગા. ૮

ખીજ અને ત્રીજ ગાથામાં 'લખણ લણમ' મળે છે.

આદિ - અભયસૂરિ સિરિ સીસુ સચણ, જિણવદલહુ દિહુઉ,
તસુ પદઉં જિણદત્તસૂરિ, અવદકમિ ખમદઉં.
દિવં નાણ પહાણ વલિણ, જ કિયઉં અચંભમુ,

વાલતણિ લિઅ મગ્ગિ સગુરિ, રાસલ અગુલ્લમુ.

ગુરુ પારતતુ અગમહિ ભતુ, નિજ્જયત્તસૂરિ કુલુ ઉચ્ચરિવિ,

દુપ્પસહુ જાવ વદિયઇ સુહુ, તુજ ધમ્મુ કમિ કમિ કરિવિ. ૧

અંત - અજ્ઞુ દિવહુ સકયત્થુ, અજ્ઞુ તર વન્તુ સુહાવહુ,

અજ્ઞુ વારુ રમણીહુ, અજ્ઞુ સંવચ્છરુ આવહુ.

અજ્ઞુ જોહિ જયવંતુ, અજ્ઞુ મહુ કરણુ પિયંકરુ,

અજ્ઞુ મિતુ મુહ મહતુ, અજ્ઞુ ગહ-રાસિ સુહંકરુ.

સકયત્થુ અજ્ઞુ લોચણુ જુયલુ, હિઅઇ અજ્ઞુ વદિયઇ સુહુ,

ગહ પાહ અજ્ઞુ દ્વરંતરિણુ, હિહુ ગુરુ નિજ્જયન્દ્ર પહુ. ૮

(૧) પ.સં.૨, અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૫-૬. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૨૯૩. અજ્ઞાત

(૬૩૧) + જિનપતિસૂરિ વધામણા ગીત ગા.૨૦ સં.૧૨૩૨ લગભગ

આ રચના સાહિત્યિક ભાષામાં નહીં પણ બોલચાલની સરલ ભાષામાં છે. હસ્તપ્રત ૧૭મી સદી પહેલાંની મળતી નથી તેથી ભાષામાં ફેરફાર થયાનો સંભવ છે.

આદિ - આસી નયરી વધાવણુહુ, આયહિ નિજ્જપતિસૂરિ

જિનચંદ્રસૂરિ સીસુ આઇયા લો,

વધાવણુહુ વળાવિ સુગુરુ નિજ્જપતિસૂરિ આવિયા લો. આંકણી.

મધ્ય - હાલે મહતો ઇમ ભણુઈ, સંધહ મણ્ણારહ પૂરિ,

બારહસૈ બત્તીસા એ, માસિ જેઠહ સુદિ તીજહ. જિ. ૮

સિરિમા મહત્તર ઇમ ભણુઈ, ઇવ પહુ હોસઇ કાઈ.

અંત - ધરિધરિ હુઅહિ વધામણુહુ, સરગહિ રંજિયહિ નિજ્જચંદ્રસૂરિ,

આસિયા નયરિ વધાવણુહુ. ૨૦

(૧) અનુપ સંસ્કૃત લાયબ્રેરી.

પ્રકાશિત : ૧. હિંદી અનુશીલન વર્ષ ૧૨ અંક ૧, પાકબેદો સાથે.

[૨. જૈન સત્યપ્રકાશ વર્ષ ૧૩ અંક ૨ પૃ. ૬૨-૬૪.]

[જૈમગૂઠરચનાએં પૃ. ૭. કર્તા સિરિમા મહત્તર ગણુવામાં આવેલાં પરંતુ એમનો ઉલ્લેખ કાવ્યમાં વર્ણુવાયેલી પ્રસંગઘટનાના ભાગ રૂપે થયેલો છે, એ કર્તાનામ જણાતુ નથી. તેથી કૃતિ અહીં અજ્ઞાતકર્તૃક લેખી છે. 'જૈન સત્યપ્રકાશ'માં અગરચંદ્ર નાહટા પણ એને અજ્ઞાતકર્તૃક લેખતા જણાય છે.]

૨૯૪. વજ્રસેનસૂરિ (દેવસૂરિશિષ્ય)

વાદિદેવસૂરિશિષ્ય વજ્રસેનસૂરિનો સમય સં. ૧૨૩૫ લગભગ.

(૬૩૨) + ભરહેસર બાહુબલિ ઘોર ગા. ૪૫

આદિ - પહિલઉ રિસહ જિણિંદુ નમેવિ, ભવિયહુ નિસુણહ રોહુ ઘરેવિ,
બાહુબલિ ડેરઉ વિજઉ. ૧

સયલહ પુતહ રાણિવ દેવિ, ભરહેસરુ નિય પાટ ઠવેવિ,

રિસહેસરિ સંજમિ થિયઉ. ૨

મધ્ય - દેવસૂરિ પણમેવિ સયલુ, તિય લોય વદીતઉ

વયરસેણસૂરિ ભણુઈ એહુ, રખ રંગુ જુ વીતં. ૨૫

અંત - અવરુ મ કરિસઉ માણુ એ, વયરસેણસૂરિ વજ્રજર એ,

ભાવણુ તિણુ ભાવેઉ, જિવ ભાવી ભરહેસરિહિ,

તઉ કેવલ પાવેહુ એ, રાજુ કારંતા તેણુ જિવ. ૪૫

(૧) લ. સં. ૧૪૩૦.

પ્રકાશિત : ૧. શોધપત્રિકા પુ. ૩ અં. ૩. [૨. પ્રાચીન ગૂજર્ કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચતાએ' ભા. ૧ પૃ. ૬.]

૬. આસિગુ (શાતિસૂરિભક્ત)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૬.]

(૬૩૩) + ચન્દનખાલા રાસ ગા. ૩૫ બલોર

આદિ - જિણુ અભિનવિ સરસઘ ભણુએ, પુહવિહિ ભરહખેત્રિજ વીત,
વીર જિણુંદહ પારણુ એ, નિસુણઉ ચંદનખાલુ ચરિતુ. ૧

પ્રથમ લીલ કસમાર કરતી, લલિય લોલ કલોલ વહંતી,

અઠલ કમલ મજિઝ ઉપતી સકલ સખલ અગિહ તાલહ દિન્તિ. ૨

અંત - સંખેપિણી જિણુ દિન્તં દાણુ. વીર જિણુંદહ કેવલનાણુ,

ચંદણુ પદમ પવતિણિય, પરમેસરહ નિવ્વાણહ જંતિ,

વતીસાસય ખિત્ત તંહિ, અખલિઉ સુહુ સિદ્ધિહિ માણાંતિ. ૩૪

એહુ રાસુ પુણુ વૃદ્ધિહિ જંતિ, ભાવિહિ ભગતિહિ જિણુહરિ દિંતિ,

પદમ પદાવધ જે સુણુઈ, તહ સવિ દુકખઈ ખમયહ જંતિ,

બલહર નઉરિ આસુગુ ભણુઈ, જમ્મિ જમ્મિ તૂસઉ સરસત્તિ.

—છતિ શ્રી ચન્દનખાલા રાસ.

(૧) લે. સં. ૧૪૩૭.

પ્રકાશિત : ૧. રાજસ્થાન ભારતી પુ. ૩ અં. ૩-૪. [૨. પ્રાચીન ગૂઝર્ કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૭-૮.]

૨૬૫. જિનપતિસૂરિશિષ્ય

(૬૨૪) + આલાવખોધ પ્રકરણ ગા. ૧૧૬

આદિ - પણમવિ જિણવધ દેઉ ગુરુ, અનુ સરસધ સુમરેવિ

ધરમુવએસુ પયંપિયધ, સુણિ અવહાણુ કરેવિ.

૧

મધ્ય - દાણુ ન દિજજધ ભોગ ન ભુજધિ, સુય પિયય મપિય માધ
સુસિજજધિ,

દેવ ગુરુ વિ તિણુ સમ વિ ગણિજજધિ, જુતાજુતાધિં નવિ
યાણિજજધિ. ૬૮

અંત - ધરમુવએસં પયં આરાહેધિંતિ જે મહાસતા,

આરિત અંદનધવસિય તિજયા જાધિંતિ તે સિધિં. ૧૧૬

પ્રકાશિત : ૧. જીવદયા પ્રકરણ કાવ્યત્રયી, અનુવાદ સાથે.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૮-૯. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૨૬૬. જિનપતિસૂરિશિષ્ય (ખ.)

(૬૩૫) [+] શાંતિનાથ રાસ અપૂર્ણ

આમાં ખેડનગરના શાંતિ જિનાલયનો ઉલ્લેખ છે જેનું ઉદ્ધરણ શાહે કરાવ્યું અને જેમાં સં. ૧૨૪૮માં જિનપતિસૂરિ દ્વારા પ્રતિષ્ઠા થઈ.

આદિ - પંચમુ ભરહ નરિંદો, જિણવધ સોલસમો,

સંતિ સુહંકર કહો, પણમિય પય પડિવનઉ,

યરિઉ કિંપિ પલણુઉં તસુ નાહહ, ગુરુ ચૂડામણિ સભુવિય પાવહ,

ત નિસુણુતહ ભવિયહ સવણિઈ. ભરિયહં અમીય રસાયણુ

મ ઘણિઉં

એડિ નયરિ જે સતિ ઉદ્ધરણિ કરાવ્યુ. વિહિ સસુદય સસુભતિ,

જિણુવધસૂરિ કાવિયુ.

(૧) અપૂર્ણ પ્રત, જે.સ. ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂઝર્ કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૯. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૨૯૭. સુમતિગણિ (ખ. જિનપતિસૂરિશિષ્ય)

સુમતિગણિની દીક્ષા સં. ૧૨૬૦. એમની સૌથી મોટી ૧૨૧૦૫
અંથાત્રની રચના 'ગણધરસાધ્વશતક બૃહદ્ વૃત્તિ' સં. ૧૨૯૫ની છે.

(૬૩૬) + નેમિનાથ રાસ ગા. ૫૮ સં. ૧૨૭૦ લગભગ

આદિ - પાણમવિ સરસઘ દેવી, સુય રયણ વિભૂસિય,

પલણિસુ નેમિ સુરાસો, જણ નિસુણહુ સ્સિય. ૧

અંત - સિરિ જિણ્ણવઈ શુરુ સીસિઈ, ઇહુ મણ્ણર ભાસુ,

નેમિકુમારહ રમઈ, ગણિં સુમઘણિ રાસુ. ૫૭

સાસણ્ણદેવી અંખાઈ, ઇહ રાસ દિયતહ,

વિગ્ધુ હરઈ સિગ્ધુ, સંઘહુ શુણ્ણતહ. ૫૮

(૧) લે. સં. ૧૪મી સદી, જેસ. ભં. (૨) લે. સં. ૧૫મી સદી, જેસ. ભં.

પ્રકાશિત : ૧. હિંદી અનુશીલન વર્ષ ૭ અંક ૧. [૨. રાસ ઔર
રાસાન્વયી કાવ્ય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૯-૧૦. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૨૯૮. (શાહ) રયણ (ખ. જિનપતિસૂરિ ભક્ત શ્રાવક)

(૬૩૭) + જિનપતિસૂરિ ધવલ ગીત ગા. ૨૦ સં. ૧૨૭૮ લગભગ

આદિ - વીર જિજ્ઞસર નમઈ સુરેસર, તસ પહ પણ્ણિય પયકમલે,

યુગવર જિનપતિસૂરિ શુણ્ણ ગાઘસો, ભતિભર હરસિદિ મનિ

રમલે. ૧

અંત - અન્ન દિણ્ણતરે ખાર સતહોતરે, માસ અસાદિ જિણ્ણ અણ્ણ-
સરીએ,

મન્ન સુર ઝાણ્ણિ સિય દસમી દિવસહિ, પહુતિ સૂરિ

અમરાપુરી એ. ૧૬

એહુ શ્રી જિણ્ણપતિસૂરિ શુરુ જુગપવરુ, સાહ રયણ ઇમ

સંયુણ્ણ એ,

સમરઇ જે નરનારિ નિરંતર, તહા ધર નવનિધિ સંપઘઈ એ. ૨૦

(૧) સં. ૧૪૬૩, અભય જૈન અંથાલય સંગ્રહ.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ. ૬.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૧૦-૧૧.]

૨૯૯. ભત્તહિ (ખ. જિનપતિસૂરિ ભક્ત શ્રાવક)

(૬૩૮) + જિનપતિસૂરિ ગીત ગા. ૨૦ સં. ૧૨૭૮ લગભગ

શાહ રયણ અને ભત્તઉ રચિત ગીતમાં 'કેટલીક કડીઓ ને પંક્તિઓ સમાન છે. બન્ને ગીત એકબીજાથી પ્રભાવિત છે.

આદિ - વીર જિણેસર નમીઉ સુરેસર, તસ પહ પણમિય પયકમલે,
યુગવર જિતપતિસૂરિ ગુણમંડન, ગુણગણ ગાઇસો મતિ રમલે. ૧

અંત - ચરણકમલ નરવર સુર સેવઇ, મંગલ કેલિ નિવાસ હુએ,
થૂલક-રયણ પાલણુપુર નયરિહિં, તિહુઅણ પૂરઇ એ આસહુ
એ. ૧૬

લીણઉ કમલેહિ ભમર જિમ ભત્તઉ, પાયકમલ પણમિય કહઇ,
સમરઇ એ જે નરનારિ નિરંતર, તિહાં ધરે રિહિ નવનિહિ
લહઇ એ. ૨૦

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ ૮.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૧.]

૩૦૦. જયમંગલસૂરિ (વાદિદેવસૂરિ-પુણ્યદેવસૂરિ-રામચંદ્રસૂરિ-
શિષ્ય)

(૬૩૯) [+] મહાવીર [જન્માભિષેક] કલશ કડી ૧૫ કે ૧૮

કૃતિ સંસ્કૃત તેમજ ગુજરાતીમાં છે.

આદિ - (પહેલાં ત્રણ સંસ્કૃત શ્લોક પછી)

આરામમંદિર વાવિ સુંદર તુંગતોરણ રમ્મ

પાયાર જિણહર કુવ સરવર સગગિણ વાખમ્મ

તિહિ કુંડલ ઝલકતિ નેહર ખલકતિ હાર લહકતિ નારિ

તહિદિસ તિગ જવડિ યોરિયા વડિ રયણ કંચણ કારિ. ૪

અંત - ઇમ ઇન્દ મિલિહુણિ કલસ ભરહુણિ સુરજિ નીરહિં ભરિયલા
સિરિ વીર નાહડં મેરુ મચ્છહ જિમિઝિમ રમિઝમ નહવિયલા
તે અનેક-મંગલ તિથ કરિહુણિ વીર જણણી અપિહ
તા સયલ સુરવર કાણ પહોતલિ રંગિ જગિ ચિર થપિહ. ૧૪ (૧૭)
વાદિદેવસૂરપાય પણમેયિ અનર્થ પુણ્યદેવસૂરિ

તા ઇન્દ આગમ તક્ષિ સુંદરું સુગુરું રામચન્દ્રસૂર

જગિ જયોમંગલસૂરિ છુલ્લિય માહાવીર અભિષેચા

તઉ કણ્યકલસેહિં નહવઉ ભવિયાં પૂજહું એહ જ દેવ. ૧૫ (૧૮)

(૧) જૂની પ્રત, પ.ક. ૧૫થી ૩૧ પં. ૧૫, તેમાં પ.ક. ૧૫થી ૧૬,
પ્રુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૨૦૮/૧૯૪૫. (૨) પ.સં. ૪-૧૫, પ.ક. ૩,

પ્રુ. રટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૪૧૮/૮^૦૫૧૧. [સુપુગૃહસૂત્રી, હૈન્દ્રેન્દ્રાસૂત્રિ લા.૧ (૫.૧૪૭, ૫૧૫, ૫૧૬ - રનાત્રપૂજાવિધિ-અંતર્ગત, મંગલસૂરિને નામે).]

[પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ તથા અન્ય પૂજાસંગ્રહોમાં, રનાત્રવિધિ-અંતર્ગત.]

[ઝૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૨૯૬-૯૮.]

૧૦. પાદહણુ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૯.]

(૬૪૦) + નેમિ આરહમાસ રાસો કડી ૧૬

૧૫મી કડીમાં 'પાદહણુ લણુછ' મળે છે.

આદિ - કાસભીરમુખમંડણુ દેવી, વાએસરિ પાદહણુ પણુમેવી,
પદમાવતિય અકેસરિ નમિઉં, અંખિકા દેવી હઉં વીનવઉં.
ચરિઉં પસાયઉં નેમિજિણુ કેરઉં, કવિતુ ગુણુ ધમ્મ નિવાસો,
જિમ રાધમધ વિઓહુમઓ, આરહમાસ પયાસઉં રાસો. ૧

અંત - ઇણુ પરિભણિયા આરહમાસા, પદત સુણુતહ પૂજઉં ગ્રાસા,
રાયમધ નેમિકુમર વહુ ચરિઉં, સંખેવિણુ કવિ ઇણિ પરિ કહિઉં,
અંખિક દેવિ સાસણુદેવિ માર્છ, સંઘ સાનિધુ કરિજઉં સમુદાર્છ.

(૧) સં. ૧૪૨૫ લગભગ જિનપ્રભસૂરિની પરંપરામાં લિખિત પ્રત ખીકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાન ભં.

પ્રકાશિત : ૧. સંમેલન પત્રિકા. [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૨.]

૩૦૧. અજ્ઞાત

(૬૪૧) [+] અંખિકાદેવી પૂર્વભવવણુન તણહરા ગા.૩

આદિ - તિલોત્તમ રંભ રધ. ૪

સીલિહિં જણુ સીતા દવદંતિ રાણી, અંજણુ સુંદરી રાયમધ,
સોહગ સુંદરિ જગડ પહાણી, જાવિહિ નિમ્મલ નિમ્મવિય. ૫

અંત - છુડયણુ વયણુહ કિંપિ સુણેવિ, કિંપિ મુણિય નિયમધ બલિણુ,
ચરિઉં તુમ્હારઉં વનિઉં દેવિ, પૂરિ મણેારહ અગ્ધ તણહ. ૨૬
નેમિ જિણેસર ચરણુ અંભોય, મહુયરિ અંખિક દેવિ તુહું,
સંઘલ સાનિધુ કરિ સુહભોય, દેહિ મણુવંછિય ઉદયરિદ્ધિ. ૩૦

(૧) જિનપ્રભસૂરિની પરંપરાની સં. ૧૪૨૫ લગભગ લિખિત પ્રત, ખીકાનેર બૃહદ્ જ્ઞાન ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૮.]

૩૦૨. અક્ષાત

(૬૪૨) વીરતિલક ચોપાઈ ગા. ૧૨

આદિ - વાસુપુજ તિથકરુ દેઉ, જસુ તણિ કલા ન લખલઈ છેઉ,
વિજળલપુરિ વિહિ ચઈતિણિ વેસુ વીરતિલક ખેતલનઉ વેસુ. ૧

અંત - નેઉર રુણુરુણુ ઝણુકારુ, વીરતિલક ગુણુવંતુ અપારુ.
ગેવરુ નચ્ચઈ મજ્જિઝમ રયણિ, વાસુપુજન પરમેસર ભુયણિ. ૧૨
નિસુણુહ વીરતિલક તણુઉ ચરિઉ, સુખ સંપદ હુયઈ નાયઈ
દુરિઉ. આંચક્ષી.

(૧) સં. ૧૪૩૭, જ્ઞેસ. ભં.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૮. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૦૩. (કવિ) છદ્દહ

(૬૪૩) ક્ષેત્રપાત્ર દ્વિપદિકા ગા. ૮

આદિ - સુમ્મઈ ડહડહંતુ અઈસહઉ ગરુયઉ સદુ નહયલે,
ધુમ્મઈ સઘણુધોરુ જણુ ભીસણુ મેકલરવઉ મહિષલે.
રુણુરુણુ રુણુરુણુત નેઉર સરુ પાયા લણુ પહુતઉ,
નચ્ચઈ ખિત્તવાહુ જિણુમંદિરિ બહુ આણુંદ જુતઓ. ૧

અંત - બઈ સુ પંથ કુસુમ સેવિત્તિય જે તુક ભતિ પૂયએ,
વિલસઈ સુજ્જુ સુકપ્પુ બહુવિહ પરિ દુકપ્પુ ન હોઈ તહક્રએ.
દિવ્વાભરણુ દિવ્વ દેવંગ સમીહિય તાસુ સંપએ,
જે તુહ પઢઈ સુણઈ ખિતા હિવ ઇમ કવિ છદ્દહુ જંપએ. ૮

(૧) સં. ૧૪૨૫ લગભગની પ્રત.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૮. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૦૪. અક્ષાત

(૬૪૪) [+] મયણુરેહા રાસ ગા. ૩૬

આદિ - તાં રાણી,
રઈ રૂબહ લીલા દવંદતી, રાયમએ જિમ નેહુ કરંતી...
સમકિતુ અવિચલુ હિયઈ ધરતી, જિણુગણુહાર પયપઉમ નમંતી,

ચન્દ્રજસે કુમર સોહંતી, ગમઇ દીઠ સા બહુ ગુણવંતી. ૭
 અહ બલતરિ ઈસિ હસંતી, ઉરિ એકાવસિ હાર વહંતી,
 કરયસિ લીલાકમલુ કરંતી, કલકઠી જિમ કિંપિ ભણુંતિ. ૮
 ઇણિ પરિ પેખઇ મણિરહુ રાઓ, હા ધિયુ પેખઇ કમ્મ વિવાઓ,
 પેખિઉ મયણા મહ રમણીસર, તો સાયર જિમ નહાસિઉ નરેસર. ૯
 જં નવિ વેય પુરાણ સુણીજઈ, જં ચિય પામરિ લોઇ ઠસીજઈ,
 તપિ નરેસર મંડિઉ કજૂ, પેખઉ મયણ મહાભડ રજૂ. ૧૦
 કુલિ કમલેહિમ છુદ્ધિ કરંતઉ, નિયગુણ વલ્લી અગિ દહંતઉ,
 હાહારત તિહુયણિ પાવંતઉ, મણિરહુ મયણામંદિરિ પતઉ. ૧૧

અંત - જિણુહરિ પૂજિઉ મદિલનાહુ, પવતિણી પણમેઈ,
 મિન્દિઉ વાલહ તણઉ નેહુ, તઉ દિકખા લેઇ.
 કુમરહ સયલહ જિણુહ વયણિ પડિઓહુ કરંતી,
 કેવલનાહુ ધરેવિ મયણ, સા સિદ્ધિ પહતી. ૫
 સયલહ રયણહ વયર રયણ, જિવ મૂલુ ન ભાએ,
 તિમ જિમ સાસણિ સીલુરયાહુ કવિ કહણ ન માએ,
 વીર જિણેસર જામ તિથુ, અનુસૂર પયાસઇ,
 તા ચિર નંદઉ એહુ ચરિઉ, અનુ મયણ મહાસઇ. ૭

—મયણુરેહા રાસ સમાપ્ત :.

પ્રકાશિત : ૧. હિંદી અનુશીલન.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૨૦.]

૩૦૫. અમરપ્રભસૂરિશિષ્ય (ધર્મસૂરિ પદ્મે આણુંદસૂરિશિષ્ય)

(૬૪૫) સંખવાવીપુરમંડન શ્રી મહાવીર સ્તોત્રમ ગા. ૨૧

આદિ - સિરિ સિદ્ધાંત નરેસર નંદણ ગુણનિલય,
 પણય ભવિયણુ જણુ દેસિય સાસય પય,
 દુરિય દુરત દવાનલ વિજઝાવણુ જલય,
 તિહુયણ મણ આણુંદણુ વીર જિણુંદ તયા. ૧
 જણુમણુ ચિન્તિય પૂરણુ સુરતરુ સમયરણુ,
 પુવ્વ ભવંતર સંચિય કલિમલ અવહરણુ,
 સંખવાવિપુરમંડણુ ખંડણુ ભવભયહ.

વજ્રમાણુ જિણુવઇ જય પામિવિય પરમસુહ.

૨

અંત - અવણિ વર રમણિ રમણીય સુર સુન્દર,

સુર વિમાદુવ્ય અવયરશુભિહ સુન્દરે,
 સંખવાવીય વર ગુદિ કારાવિયં,
 જયઉ જિણુમવણુમુતુંગમંડવજૂયં. ૪
 વાઇ ગઇ રાય નિજલણ પંચાણુણો,
 ધરમસૂરિતિ ઉદ્ધરિય જિણુસાસણો.
 તેણુ સિસિ સંખવાવિયૂ સુપઇટ્ટિઓ,
 જુગલનિહિ વરિસિ (૧૧૯૨) વીર જિણુ સામિઓ. ૫
 મતિ ઉલ્લસિય ઘણુ પુલય પુલય કલિય વંગયા
 સંખપુર પવર સિરિ નિલય મિહ જે સિય
 વદ્ધમાણુ જિણુ યુણુઇ તે વંજિયા,
 ઝતિ પાવંતિ નિબ્ભતિ સુહ સંપયા. ૬
 ધરમસૂરિ પદિ આણુદંડસૂરિ મુણિવરો, અમરપહસૂરિ તણુ
 પદિ નવ દિણુયરો.

તાસ સીસેણુ નિય ભસિ ભરિ પણુમિઓ
 સિદ્ધિ સુહ દેઉ પહુ વીર જિણુસામિઓ. ૭
 કુમય તય દિણિંદો પાયનમ્ભામરિંદો,
 ભવિય કુમય ચંદો વદ્ધમાણુ જિણિંદો,
 પરમસુહ નિવાસં મુત્તિકંતા વિલાસં,
 વવગય ભવ પાસ દેઉ નાણુપપાસં. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચત્રાચે ભા.૧ પૃ.૨૧-૨૨. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૦૬. અજ્ઞાત

(૬૪૨) પાઠ્યગાહા ગા.૮૫

કૃતિ પ્રાકૃત, અપભ્રંશ અને ગુજરાતી ભાષામાં (છેલ્લી કડીઓ) છે.
 બે કડી સંસ્કૃતમાં પણ છે.

અંત - પડિલેહણિહિં પમજજણિહિં જે સજ્જાઉ સલગ

તે હં વંદઉં મુનિપવરા ધન્દિઅ જાહં સખદ્ધ. ૮૩

મિચ્છા દુક્કડ કાહુ કરઇ હિઉં કુ સૂધઉં જાહં
 આહેડી નીયઉ નમઇ મારેવા હરિણાઇ. ૮૪

જો ગુણવંતઉ સો નમઇ...ઇ...ગ થદ્ધઇ થાઇ
 અવસિ નમતા ગુણ ચઇ છુણુહ કહંતાઉં...ઇ. ૮૫

—છતિ પ્રાકૃતગાથા વૈરાગ્યમયઃ.

(૧) પ.સં. ૨-૧૬ (૧૮), મુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૫. ૩૨૬/૨૩૪૩.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૪૭૪.]

૩૦૭. દેહહણ

દેવેન્દ્રસૂરિની આજ્ઞાથી રચિત. જે દેવેન્દ્રસૂરિ 'કર્મગ્રંથ'ના પ્રસિદ્ધ રચયિતા હોય તો એમનો સમય સં. ૧૩૦૦ લગભગ છે.

(૧૪૭) + ગયસુકમાલ રાસ ગા. ૩૪

આદિ - પણમેવિણ્ણ સુવદેવી સુય રયણ વિંભૂસિય,

પુત્થય કમલ કરીએ કમલાસણિ સંઠિય. ૧

પલણ્ણકિં ગયસુકમાલ ચરિતુ પુણ્ણિ ભરહખિતિ જ વિતૂ,

અંત - સિરિ દેવિંદ્રસૂરિંદહ વયણ્ણે, ખમિ ઉવસમિ સહિયકિ,

ગયસુકમાલ ચરિતુ સિરિ દેહહણ્ણિ રહયકિ. ૩૩

એહ રાસુ સુયડેયહ બાઈ, રકખકિ સયલુ સંઘુ અંખાઈ,

એહ રાસુ જે દેસી ચણ્ણિસી, સો સાસય સિવ સુકખાઈં લહિસી. ૩૪

(૧) જેસ. ભં.

પ્રકાશિત : ૧. રાજસ્થાન ભારતી વર્ષ ૩ અં. ૨. [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યગ્રંથ.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૨૨. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

વિક્રમ ચૌદમી સદી

૧૩. જિનેન્દ્રસૂરિ (ખં જિનપતિસૂરિશિષ્ય)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૨.]

(૬૪૮) [+] મહાવીર જન્માભિષેક ગા. ૧૪

આદિ - સિદ્ધત્ય મહાનર રાય વંશ, સર રાય હંસ મુણિ રાયહંસ,

તેલુક્કનાહ જુગદીહ નાહ, જય ચરમ જિણેસર વીરનાહ. ૧

તુહ મજ્જણ્ણ જે જિણ્ણ કુણ્ણહિ ભવ્વ, તે પાવપ્પ સંપપ્પ નાહ સવ્વ,

ઉચ્ચિન્ન ઉદ્ધ દારિદ્ધ કંદ, પણ્યામરવિંદ જિણ્ણિંદ અંદ. ૨

સાધનન પુનન સુકયત્થ વીર, સિરિ તિસહદેવિ જસુ ઉચરિ ધીર,

ઉપનુ સયલ તેલુકનાહું, તહુ ગુણગણ રચણુક સસિલ નાહું. ૩
 સુર સિહરિ મિલિય ચઉસદિ ઇંદ, જમ્મકખણિ લકખણિ તુહ જિવિંદ,
 કે ઉર મકેડ કડિ સુતહાર, ચલ કુંડલ મંડિય ભતિસાર. ૪
અંત - જન્માભિષેક કય તિજગ સેઉ, ભવિયણુ મિન્નાસિય પાય લેઉ,
 તુહ કરહિ દેવ દેવિંદ વિદ, અસુરિંદ ક્ષણિંદ સ જોઈસિંદ. ૧૩
 જમ મેરુમિ અમરેસરા મજ્જણુ, કરહિ તુહ વીર ગિરિધીર દુહ
 તજ્જણુ,
 સદ સુવિયટક તહ કુણહિ જે સંપય, સુત રિહિણાઉ તે લહહિ
 પરમં પય. ૧૪

—છતિ શ્રી મહાવીર જન્માભિષેકઃ કૃતઃ શ્રી જિનેશ્વરસૂરિભિઃ.

(૧) સં. ૧૪૩૭, બીકાનેર જિનહર્ષસૂરિ ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૧૨-૧૩. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૦૮. જિનેશ્વરસૂરિશિષ્ય

(૬૪૯) આદિનાથ બોલિકા ગા. ૮ બાહડમેર

આદિ - તા પુહવિ પહાણુક સગ્ગ સમાણુક વલ્લહિ વાહડમેરિ
 તા તહિવિ જિણુકુ અચ્છમ મણુકુ જોઉવ તિજજમ મેરિ,
 તા નાભિહિ નંદણુ નયણુણુદણુ રિસહ જિણુસરુ દેઉ,
 તા સહિ વદિજ્જમ નિચ્છમ કિદ્દમ પાવહ લેઉ. ૮

અંત - તા પૂડહિ મજ્જિહિ પુનુ ઉવજ્જિહિ સામિહિ હરિસહ પૂરિ,
 તા જગહ પહાણુ ગુણુક નિહાણુ વંદિહિ જિણિસરસૂરિ
 તા મિલિયા લોયા પૂયહ જોવા, ચિતિ ભયહ ચમકારુ,
 તા ઇણિ પરિ મડિમા કા મહિ રમ્મા પાવહિ સુકપુ અપારુ. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૫૦) [†] વાસુપૂજ્ય બોલિકા ગા. ૪ પાહ્લણુપુર

વિજપુરના સગંધમાં બુદ્ધિસાગરસૂરિનો ગ્રંથ જુઓ.

આદિ - તા પહ્લણુપુરિ ગોરી વિનંતિ કરમ જુ પ્રિય નિસુણેહુ,
 તા દૂસમ કલિ સૂસમુ અવયરિહિ ષડે દુહહ જલંજલિ દેઉ.
 તા ચલ્લહિ સામિય મયગલ સલહિ જસુ કરેસુ,
 તા વિજાહિરિ વિહિ મંદિરિ પણમિસુ વાસુપુજ્યુ તિથેસુ. ૭

અંત - તા જં જં જરરં આકેજ વજહિ વીણુ વેણુ અધ રમ,

તા હુંપુર સરિ મહુર સરિ ગાયહિ ગાયજી ખોડહિ કમ્મ.

તા વાસપુજી તિત્થયરુ પસંસહિસુ ગુરુ નિજીસરસૂરિ

તા ભવિયહુ જણમણ વંછિઉ પાવહુ દુરિઉ પણાસઘ દૂરિ. ૪

(૧) ઉપયુક્ત પ્રતિ.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂઝર્ કાવ્યસંચય.]

(૬૫૧) વાસુપૂજ્ય યોલિકા ગા. ૪ વિજ્જલપુર

આદિ - તા ઉત્તર દિસિહિ નારિ જ હુંતી, રહિલય મણિ વિહસંતિ,

તે ચડિય તુરગિહિ પવણવેગિહિ, મિદ્ધવિ ધરુ પદસંતિ,

સા હરણિય ચિત્તિહિ બહુ સુપવિત્તિહિ વિજ્જલપુર વર આય,

તા પહુ વસુપુજ્જ વદાવિ પ્રિયં મહુ, તે પણમહિ પહુપાય. ૧

અંત - તા પચ્છિમ રભ કંઠ રચણાયરિ જે હુંતી નિય દાણિ,

તા કર જોડિવિ નિન્નવઉ નરિંદહુ પહુવેગેણ પરાણિ.

તા વાસુપુજ્જ વિજ્જલપુર નયરહ યપિરઉ નિજીસરસૂરિ,

તા મોપહુ પણમંતિદહુ પસંસઘ દુરિઉ પણાસઘ દૂરિ. ૪

(૧) ઉપયુક્ત પ્રતિ.

(૬૫૨) [+] શાંતિનાથ યોલિકા ગા. ૪ શ્રીમાલનગર

આદિ - તા ઉત્તર દક્ષિણ પૂરણ પચ્છિમ બહુ દિસિ હુંતી નારિ,

તા કર જોડેવિણુ નાહુ નમેવિણુ વયાણુ છહુ અવધારિ.

તા દૂસમ કાલી પહુ સિરમાલી અદણુદુ સુણિયઈ તિત્થુ,

તા ઇહિ ભવસાયરિ દુકખહ આયરિ ભવિયહ જણ ખોહિત્યુ. ૧

અંત - તા ધન પુનવતી બહુ ગુણવંતી અમર પસંસહિ સગિ,

તા દાણુ દિયાવહિ મહિમ કરાવહિ સચુરુ વયણિ વિહિ મગિ

તા સિરમાલાહ મંડણુ પાવવિહંડણુ યપિ નિજીસરસૂરિ

તા ભવયહુ વંદહુ જિવ ચિરુ નંદહુ દુરિઉ પણાસઘ દૂરિ. ૪

(૧) સં. ૧૫મી સદીની સંગ્રહપ્રતિઓ.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂઝર્ કાવ્યસંચય.]

(૬૫૩) મહાવીર યોલિકા ગા. ૮

આમાં ઉદયવિહારના ઉત્તરના કુલધરનો ઐતિહાસિક ઉલ્લેખ છે.

આદિ - તા ગુજ્જર નારિહિ ઇહ સંસારિહિ મણિ હયઉ આણુદુ,

તા તિસલહ નંદહુ કમ્મવિહિંડણુ વંદહુ વીર નિણિદુ.

તા કણયહ કલસૂ અમિયહ વરિસૂ સુંભઈ મણહર દહુ,

તા સહિયલ દિદુષ પાઉ દિદુષ રોનુનઈ સય ખાંડુ. ૧
અંત - તા ઉદયવિહાર સારોદાર કારિકે કુલધરિ મતિ,
તા અસુર સુરિદા ખયર નરિદા પકિખવિ સીસુ ધુણંતિ,
તાં તાસુ પછંદા કિયઈ વિસિદા સીસુ ધુણાતિઉ ઇંદુ,
તા ધમ્મ કહતૂ જગિ જયતૂ જિણિસરસૂરિ મુણિદુ. ૮

(૧) અભય જૈન મંથાલય.

(૬૫૪) જિનેશ્વરસૂરિ (મદનચુદ્ર) ચન્દ્રાયણ ગા. ૧૨

આદિ - હલિ પંચકુસુમ સરિ વિસરુ નમિજ્જઞ કરિ ઘર વર સારંગો,
મઈ સમરિ જિણીવઉ સૂરિ જિણેસર ગુણ ઠવિ નાણ સુચંગો,
રઈ ભણુઈ મયણુ સુણિ સત્તુ કઈં તુહ મિદિહ કરહુ કોદંગો,
સો અજઉ ન જિતુ કેણવિ જિપ્પઈ જિણીસરસૂરિ પયંગો. ૧
અંત - રઈ વારિકે ન હિઈ સંચરિકે ધણુ ધરિ કરિ ઉબ્ભડ મયણુ,
તં હણુઈ જિણેસરસૂરિ ગુરુ, ગઈંવિ ખંભુ ખગગહ રયણુ. ૧૨

(૧) અભય જૈન મંથાલય.

(૬૫૫) મંગલ ગા. ૪

આદિ - જો મંગલુ સિરિ રિસહતાહ મરુદેવિહિ દિનનઉ
જો મંગલુ નેમિહિ કુમાર સિવદેવિ પવન્નઉ
જો મંગલુ પહુ યાસનાઈ વરમાદેવિ કિજ્જઈ
જો મંગલુ ચઉવીસહ જિણુહ, સુરતાહ કરહિ મેર વરહિ,
સો મંગલુ ચઉવિહ સુસંઘ સણિ, મિલિ ઠવિયઉ સાસણ સુરિહિ ૧
અંત - કરહિ સંતિ સંઘસ્સ સતિ જુગપવર જિણેસર,
સતિ સયલ લોયસ્સ સતિ ઉદયહ તરેસર,
અઘરા-એવિહિ જાઈ રાઈ વિસસેણુઈ નંદણુ,
ચક્ક લચ્ચિ પરિચત જયઈ જિણુ પાવવિહંગણુ,
કમદ કરહિ ધડ પંચમુહ ભવિય લોય ભવભયહરણુ,
જય જયહિ જયહિ જય સંનિયર સંતિનાહ સિવસુહકરણુ. ૪

(૬૫૬) + ગુરુગુણ પદ્યદ ગા. ૮

આદિ - જિણુવદ્દહ પમુહાણું, સુગુરુણું જો પદેઈ વર-કાપું,
મંગલ-દીવંમિ કયે, સો પાવઈ મંગલ વિમલું. ૧

અંત - જિણુવદ્દહ જિણુદત્તસૂરિ જિણુચન્દ્ર જુ જિણુવઈ
તુય સુવ્વઈ આસીસ દિતિ જિણેસરસૂરિ મુણિવઈ,

ઉચ્છિન્ન જામ જલુ રહઈ ગવણિ જામ મહ દિણેસરુ,
 તામ પયાસિઉ સૂરિ ધમ્મ જુગપવરુ જિણેસરુ.
 વિહિ સંધુસ નંદઉ દિણ્ણુ દિણ્ણુ, વીર તિત્થુ ચિરુ હોઉધર,
 પૂજન્તિ મણ્ણેરહ સયલ તહિ કવ્વહ પહંતિ નારિનર. ૮
 —ઇતિ પટ્ટપદ્મ.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૧૩-૧૮. કૃતિઓની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૦૬. લક્ષ્મીતિલક (ખ. જિનેશ્વરસૂરિશિ.)

ઉપાધ્યાય લક્ષ્મીતિલક મોટા વિદ્વાન હતા. એમણે સં. ૧૩૧૧માં ડાહ્યાદનપુરમાં 'પ્રત્યેક જુદું ચરિત્ર' (અં. ૧૦૧૩૦) તથા સં. ૧૩૧૭માં જલોરમાં એમના ગુરુ જિનેશ્વરસૂરિકૃત 'આવકધર્મપ્રકરણ' પર બૃહદ્ વૃત્તિ (અં. ૧૫૧૩૧)ની રચના કરી હતી.

(૬૫૭) + શાન્તિનાથ દેવ રાસ ગા. ૬૦ સં. ૧૩૧૦ લગભગ

આદિ - સંતિ જિણેસર ચરણકમલુ કમલહ આવાસ,

ઉત્ત સિય નિય ઉત્તમંગ સુરહિયદસ આસુ.

સવણ મહ સવુ ચરિઉ તાસુ વિરહમ્મ સંખેવી,

નાયહુ ભવિયહુ ભાવ સાસુ સિંગાર કરેવી. ૧

અંત - એહુ રાસુ જે દિતિ, ખેલા ખેલી અછ કુસલ,

ખંભસંતિ તહ સંતિ, મેઘનાદુ વિ ખેતલ કરઉ. ૫૮

એહુ રાસુ બહુ ભાસુ, લમ્હિતિલય ગિણિ નિમ્મયઉ,

તે લહતિ સિવવાસુ, જે નિયમણિ ઉલટિ દિયહિ. ૫૯

મહિ કામિણિ રવિ ઇંદુ, કુન્ડલ જુવણિણ બસ હઇ,

તામ સંતિ જિણ ચંદુ, અનુષ્ઠિ રાસુવિ ચિરુ જયઉ. ૬૦

પ્રકાશિત : ૧. સંમેલનપત્રિકા ભા. ૪૭ અં. ૪. [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૨૩. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૧૭. સોમમૂર્તિ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૧૫.]

(૬૫૮) ગુર્વાવલી રેલુઆ ગા. ૧૩

આદિ - વસહિ મગ્ધુ જિણિ પયકુ, કરિ સહિ અણુહિલ પાટણિ
વાઈય જગિ જસ ઠક્ક,

સો નિજોસરસૂરિ શુરુ રથણ મણિ આયહિ જે નર તે સસારહ
યુક્ક. ૧

નર જુગપહાણુ શુરુ ચરિય હારુ નિય કંડિ ઠવઉ તિય લોય સારુ,
એ મુક્તિરમણિ જિયુ તુઝ વરેષ. આંચલી.

અંત - એહ શુરાવલિ જે પદન જે મણિ અવધારમ રંગિહિ જે ગાયમ,
સોમશુત્તિગણિ ઇય લણમ સો નરુ સંસારહ દુહહ જલંજલિ
દેઈ. ૧૩

(૧) જૈ. ભં. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૫૯) જિનપ્રબોધસૂરિ ચચ્ચરી ગા. ૧૬

જિનપ્રબોધસૂરિનો આચાર્યકાળ સં. ૧૩૩૧થી ૧૩૪૦.

આદિ - વિજયઉ વિજયઉ કોડિ જુગ જિનપ્રબોધસૂરિ રાઉ,
વિષ્કુરતં વર સુરિ શુણ્ણરયણ અલકિય કાઉ. ૧

અંત - નિજપ્રબોધસૂરિ શુરુ તણિય જે ચાચ્ચરિ પલણંતિ
સોમશુત્તિગણિ ઇમ લણઈ પુણ્ણ લગ્ગિતિ લહંતિ. ૧૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૬૦) જિનપ્રબોધસૂરિ બોલિકા ગા. ૧૨

આદિ - તિય લોય સામિણિ હંસગામિણિ, દેવ કામિણિ પણ્ણમિયા,
અન્નાણુ વલ્લરિ દલણુ કત્તરિ, મણિ ધરેવિણુ સારયા,
સિરિ સુશુરુ નિજોસરસૂરિ પદ, ગયણુ જૂસણુ દિનમણી,
સંયુણિસુ સિરિ નિજપ્રબોધસૂરિ શુરુ, ભત્તિ શુરુ ચૂડામણિ. ૧

અંત - જમ તુમ્હિ રુદ્ધ લવસમુદ્ધ, પારુ વંજહુ લવિજણા,
નિજપ્રબુદ્ધસૂરિ બોહિત્ય ગિન્હહુ, તાઉ હો નિચ્ચલ મણા.
લંઘેવિ વેગિણુ જિમ લવોયદિ, જિદ્ધિ પુરુ પાવહુ ચિર,
ઇમ સોમશુત્તિ લણમ તસુ પય, ભત્તઉ વયરં વરં. ૧૨

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૨૪-૨૫.]

૩૧૦. પદ્મારત્ન (જિનપ્રબોધસૂરિશિષ્ય)

(૬૬૧) જિનપ્રબોધસૂરિ વણ્ણન ગા. ૧૦

આદિ - પુહવિ પહાણુઈ થાવહિદ્ધિ ધણુ કણ્ણય-સમિદ્ધ એ, જયઉ જે

જગિ સાડુ,

શ્રી ચન્દ્રકુલિ ગવણિ ભાણુ સિરિયાદેવિ કુખિ ઉપનનઉ ગુણુ

ભાંડાડુ. ૧

અંત - એસઉ ગુરુ જિણુમખોધસૂરિ જો પણમએ, અવિચલ ભાવિહિ

જો સુમરેઈ,

પણમરયણુ મુનિ ઇમ ભણુએ સો મણુવંછિઉ ફલો દુલહો

તુરિઉ લહેઈ. ૧૦

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાયોં ભા.૧ પૃ. ૨૫-૨૬. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૩૧૧ ઠ. ફેરુ (ખરતર૦ જિનચન્દ્રસૂરિભક્ત)

આ કવિના 'દ્રવ્યપરીક્ષા' (મુદ્રાશાસ્ત્ર), 'ધાતોત્પત્તિ', 'રત્નપરીક્ષા', 'ગણિતસાર', 'વસ્તુસાર' અને 'જ્યોતિષસાર' વગેરે પ્રાકૃત ભાષાના ગ્રંથ ઉલ્લેખનીય છે.

(૬૬૨) + યુગપ્રધાન ચતુઃપદિકા ગા. ૨૮ સં. ૧૩૪૭ કન્નાણા

આદિ - સયલ સુરાસર વંદિય પાય, વીરનાહ પણમવિ જગતાય,

સુમરેવિણુ સિરિ સરસઈ દેવિ, જુગવર ચરિઉ ભણિસુ સંખેવિ. ૧

અંત - સંવ સહિઉ ફેરુ ઇમ ભણુઈ, ઇતિય જુગપહાણુ જો ગુણુઈ,

પહઈ ગુણુઈ નિય મણિ સુમરેઈ, સો સિવપુરિં વર-રજજુ કરેઈ. ૨૬

તેરહ સંઘતાલઈ (૧૩૪૭) મહ માસિ, રાય-સિહર વાણારિય

પાસિ

ચન્દ્રતણુભલવિ ઇય ચઉપહઈ, ઠન્નાણુઈ ગુરુભત્તિહિ કહિય. ૨૭

સુરગિરે પંચદીવ સવ્વેવિ, ચન્દ્રસૂરિ ગહ રિકખ જિવેવિ,

રજણાયરધર અવિચલ જમ, સંઘુ ચઉવિવહ નંદઉ તામ. ૨૮

પ્રકાશિત : ૧. રાજસ્થાન ભારતી વર્ષ ૬ અ. ૪. ૨. પ્રકા. જિન-

દત્તસૂરિ જ્ઞાનભાંડાર, સુરત, પત્રાકારે. ૩. રત્નપરીક્ષાદિ ગ્રંથ સપ્તક.

[જૈમગૂકરચનાયોં ભા.૧ પૃ.૨૬. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૩૧૨. લખમસીંહ (ખ૦ જિનચન્દ્રસૂરિભક્ત શ્રાવક)

જિનચન્દ્રસૂરિનો આચાર્યકાળ સં. ૧૩૪૧ થી ૧૩૭૬

(૬૬૩) જિનચન્દ્રસૂરિ વણુના રાસ (ઐ.) ગા. ૪૭

આદિ - પાસ જિણેસર વીતરાહુ, પણમેવિણુ ભત્તિ,

કર જોડવિ સુયદેવિ નમિવિ, કારઉ વિન્નતી.

ચરિઉ રઘસુ મણિ રાયહંસુ, પહુ જિણુચંદ્રસૂરિ

નયહુ ભવિયહુ, ભાવસારુ, ગય કલિમલુ દ્વરિ. ૧

અંત - જુગપહાણુ પહુ જિણુચંદ્રસૂરિ, પયદ્ધઉ નિય પયાવ જસુ પૂરિ,
લકખમસીહુ વન્નવઘ અવધારિ, અમ્હ હિવ કુગ્ગઘ-ગમણુ નિવારિ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૨૭. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૧૩. જિનચંદ્રસૂરિશિષ્ય

(૬૬૪) + જિનચંદ્રસૂરિ કાચુ ગા. ૨૫

આદિ - અરે પણમવિ સામિઉ સંતિ જુ, સિવ વાઉલિ ઉરિ હારુ,

અરે અણુહિલવાડા મંડણુઉ, સવ્વહ તિહુયણુ સારુ.

અરે જિણુપખોહસૂરિ પાટિહિ, સિરિ સંજમુ સિરિ કંતુ,

અરે ગાઘાઉ જિણુચંદ્રસૂરિ ગુરુ, કામલ દેવિકઉ પૂતુ. ૧

અંત - માલવા કી ખાઉલ ભણહિં, સયલહં લોયહં માહિ,

સિરિ જિણુચંદ્રસૂરિ કાગિહિં, ગાયહિં જે અતિ ભાવિ,

તે ખાઉવ અરુ પુરુલલા, વિલસહિં સિવસુહ સાવિ. ૨૫

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાચુસંગ્રહ. [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

(૬૬૫) જિણુચંદ્રસૂરિ ચતુષ્પદી ગા. ૧૦

આદિ - પહિલઉં પ્રણમવં વીર જિહ્વિદ્, જસુ પય સેવ કરઘ અમરિંદુ,

યુગપ્રધાન જગિ દ્વયઉ નામિ, તસ પદ્ધિ શ્રી સોહમ સામિ. ૧

અંત - મેરુ મહીધરુ જા ગિરિ સારુ, મહિયલિ જા જિણિધમ્મ વિચારુ,

જવય ચંદુ સારુ દિપંતુ, તિમ જિણુચંદ્રસૂરિ ભુવિ જયવંતુ. ૧૦

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૨૭-૨૮.]

૩૧૪. ચારિત્રગણિ (ખં જિનચંદ્રસૂરિશિષ્ય)

(૬૬૬) જિનચંદ્રસૂરિ રેલુયા ગા. ૯

આદિ - જિણુપખોધસૂરિ રાય પદ્ધિ વર કમલ દિવાયરુ પયડિઉ સુદ્ધ

જય ધમ્મુ,

દેવરાજ કુલિ ગયણુચંદુ સિરિ કામલ પઉમિણિ કુખિહિં હંસુ

ઉપન્નુ. ૧

અંત - સિરિ જિણુચંદ્રસૂરિ જુગપહાણુ જે ગાયહિં ભાવિહિ ભગતિહિ

ચિત્તહ રંગિ,
ચારિતુ નિમ્મલુ પાલિવિણુ ત નર અનુ નારિય પાવઠ સિવ-
સુહ રંગિ.

—રેલુયા ભાસ શ્રી જિનચન્દ્રસૂરિ પદ્ધાનિ સર્વાણ્યપિ ચારિત્ર-
ગણિકૃતાનિ.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૨૮.]

૩૧૫. સહજ્ઞાન (ખ૦ જિનચન્દ્રસૂરિશિષ્ય)

(૬૬૭) [+] જિનચન્દ્રસૂરિ વિવાહલો ગા૦ ૩૫

આદિ -

*

તહિ સુ જાઓ કુલે નયરિ તહિ નિવસએ, નરચલુ મંતિ
કેહહાભિહાણો. ૩

વિવિહ વિન્નાણુ વર ધમ્મ કમ્મ જુયા, રેહએ રૂવધર ગેહ લચ્છી,
સીલગુણ ધારિણી તાસુ સહચારિણી, સરસઈ મુહુર યુણિ વીણ
વાણી. ૪

અંત - એહુ જુગપવર વીવાહલહ જે પદ્ધ, જે દિવઠ ભાવિયા રંગભરે,
તાણુ સાસણ સુરા હૃતિ સુપસન્ન, સહજ્ઞાન મુનિ ઇમ ભણુએ. ૩૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ વર્ષ ૧૭ અંક ૧૨.]

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૮.]

૩૧૬. જિનચન્દ્રસૂરિશિષ્ય (ખ૦)

(૬૬૮) યુગવર યુરુ સ્તુતિ ગા.૬

આદિ - દેધાકુલિ સિરિ દેવરાય, મંત્રી સુપસિદ્ધઉ,

કેમહદેવિ કલત તાસુ, સીલહિ સુપસિદ્ધઉ.

તાણુ પુત્ર સિરિ ખંભરાઉ, બાહુવિ ગુણસાયરુ,

લઘય દિકમ્મ યુરુ રાય પાસિ, સિકખઠ કિરિઆયરુ.

જાવાસિ નયરિ વીરહ ભુવણિ, જિજ્ઞાસુપણેહ યુરુ ચક્કવઠ,

જિજ્ઞાસુસૂરિ તસુ નામુ ધરિ, યુરુ હિચ્છવિ નિય પય કવઠ. ૧

અંત - યજ્ઞહર સુહરમ સામિય પમુક, દુરપસહસૂરિ પજ્ઞતે,

વહે કય કલ્લાણે, યુણપપહાણે યુણવિહાણે. ૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૨૬-૩૦. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ

જણાય છે.]

૩૧૭. હેમતિલકસૂરિશિષ્ય

(૬૬૯) + હેમતિલકસૂરિ સંધિ ગા૦ ૪૦

આદિ - પાય પણવિ સિરિ વીર જિણંદડ, અનુસિરિ ગાયમ સામિ
મુણિદો,

હેમતિલકયગુણિં ગુણ લેસો, સંધિખંધિ હઉં કિંપિ ભણેસો. ૧
અતિય નર નાયોઈ પસિદ્ધઉ, ધણ કણ કંચણ રચણ સમિદ્ધઉ,
તહિ નિવસઇ ગંધીય કુલ મંડણ, વીજઉ સાહુ દુલિવ દુહખંડણ. ૨
અસત તસુ ધરિ ધરણિ પહાણી, સીધિ વિમલ કિરિ સંતારાણી,
તાસુ ઉવર સરિ હંસ સમાણુ, પુત્રુ ઉવનનઉ પુનન પહાણુ. ૩
દેહઉ નામુ નિરૂપમ લખણુ, સરલ સહાવુ વિણીય વિચખણુ,
કંચણ ગોર સરીર પ્રમાણુ, દિણિ દિણિ વદઇ સોહગ સાડુ. ૪
સો કલિય કલાગમુ, રવિ મયણુ સમુ ચહિદ (૧૪) વરિસનઉ જં

થિયઉ,
તં જણમણ મોહઇ, મહિયલિ સોહઇ સુરકુમાર જં અવવરિઉ. ૫
વકુઇગછિ વાધયદેવસૂરિ અણુકમિ સિરિ જયસોહરસૂરિ,
સુવિહિય વિહિહિં વિમુહિ વિહરંતા, અનન દિવસિ નાયઉરિ
પહતા. ૬

અંત - સાઈ (૬૦) વરિસ વ્રત પાલિઉ નિમ્મલુ, સાત જાત કરિલિયઉ
ચરણ કલુ,
અમ્હ સવ્વાઉ વરિસ ચહિતરિ (૭૪) માસ તિન્નિ તે પૂરિય
સતવરિ.

હવ પુણ થાકઈ જે દિણ કેઈ, સફલ કરઉ તે અણસણુ લેઈ. ૭૭
ઇમ લણિ સંધુ કમાવઇ સુહમણુ, એગારસ દિણ પાલઇ અણ-
સણુ. ૭૮

મુણિહિં ગુણીતઇ સમઇ સુકારસિ આહત્તરઇ માહ વદિ ખારસિ,
ગચ્છ સીખ દેવિણુ મુહ ચિત્તુ હેમતિલક સૂરિ કિવ સંપત્તુ. ૭૯
જસુ મહિમ કરંતઇ, જણિ ગુણવંતઇ, જિણસાસણુ ઉજ્જેષ્યઓ,
સો ગુરુ નિય ગચ્છઇ, અણુ મુણિ સત્યહં, સંધઇ મણુવંચિય
દિયઓ. ૪૦

—ઇતિ શ્રી હેમતિલકસૂરિ સંધિ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

પ્રકાશિત : ૧. પરિષદ પત્રિકા.

[જૈમગૂકરચનાઓ ભા.૧ પૃ.૩૧.]

૩૧૮. જિનપ્રભસૂરિશિષ્ય (ખ૦)

[જિનસિંહસૂરિશિષ્ય જિનપ્રભસૂરિ આચાર્યપદ સં.૧૩૪૧. મહામદ તકલખ સં.૧૩૮૨-૧૪૦૭.]

(૬૭૦) + જિનપ્રભસૂરિ ગીત ત્રય

(૧) આદિ - કે સત્ત્વકે દીલી નયરુ હે, કે વરનકે વખાણુ એ,
જિનપ્રભસૂરિ જગ સલહીજા, જિણિ રંજિતે સુરતાણુ એ. ૧

અંત - હેલ દનામા અરુ નીસાણા, ગહિરા વાજાઈ તૂરા એ,
છણુ પરિ જિણુપ્રભસૂરિ ગુરુ આવઘ, સંઘ મણ્ણારહ પૂરા એ. ૬

(૨) આદિ - ઉદયત્રે ખરતરગજ-ગયણિ, અભિનવકે સકસકરો
સિરી જિણુપ્રભસૂરિ ગણુહરો, જંગમ કલપારો. ૧

તેરથંઆસિયઈ પોસ સુદિ આઠમિ સણિહિ વારો,
ભેટિહ અસપતે મહામદો, સુચરિ દીલિય નયરે. ૨

અંત - સાનિદિ પકમિણિ દેવિ ઇમ, જગિ જુગ જવવાંતો,
નંકે જિણુપ્રભસૂરિ ગુરો, સંજમસિરિ તણુકે કંતો. ૧૦

(૩) અન્ય ગીત

(૧) સં.૧૪૨૦ આસપાસ, અન્ય રચનાઓ સાથે, ખૂદક જ્ઞાત ભં.૦,
ખીકાનેર.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ.૧૧-૧૨.

[જૈમગૂકરચનાઓ ભા.૧ પૃ.૩૧-૩૨.]

૩૧૯. જયધર્મ (ખ૦ જિનકુશલસૂરિશિષ્ય)

જિનકુશલસૂરિનો આચાર્યકાળ સં.૧૩૭૭થી સં.૧૩૮૯.

(૬૭૧) જિનકુશલસૂરિ રેલુયા ખ. ૧૦

આદિ - ધનુધનુ જેલકે સંતિવર ધનુ જયતલ દેવિય ઇતિથય ગુણ સંપુન્ન,
જાંહ તણુઈ કુલિ અવચરિકે પરવાઈય ગંજણો સિરિ જિણુ-

કુશલમુણિંદ. ૧

અંત - સિરિ જિણુથંદ્રકસૂરિ સીસુવર સીલ સંભૂસિહિ વંદકિ જે સવિચાર,
તે નર નરસુર સિદ્ધિ સુહ તવ ચરણ સંસાહિય પાવહિ નાણુ

અપારુ. ૧૦

—હતિ શ્રી જિનકુશલસૂરિ રેલહુલા કૃતિરિયં જયધર્મગણિના.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૩૧-૩૨.]

૩૨૦. અજ્ઞાત

(૬૭૨) + જમ્બૂસ્વામી સત્ક વસ્તુ વસ્તુ હંદ રા કડી

આદિ - જમ્બુદીવહ ભરહ ખિતમિ,

રાયગિહહુ વર નવરુ. ઉસમદત્ત તહિં સિક્કિ નિવસમ,

તસ ગેહિણિ ધારિણિય તાસુ પુતુ જમ્બુ ભણિજ્જમ.

ઉવરોહિણ સયણહ તણ્ણઈ, કુમરુ મનાવિઉ ભવ,

અહ કન્નવર રૂવ ધર, આપુ વરાવહ તાંવ.

૧

અંત - હત્ય ચિંતહિં ર ચોર સહ પંચ,

ધિગુ જમ્બુ અમ્મહ તણ્ણઉ, વારવાર કુકમ્મિ વદ્ધઈ,

એહ કુમરુ વર ભોઅ પુણ્ણ, પરિહરેવિ ધમ્મેણુ વદ્ધઈ,

નવ અહિયં પુણ્ણ પંચસય (૫૦૯) પહિણ્ણહા તહિ ઠાવિ,

જમ્બુકુમરુ સંજમ દિયઈ, દિયઈ સુ સોહમ્મસામિ.

૨૦

સુઅત્તલ સંજમ ર પવર ચારિત

વર સોલ સંજમ સહિય, ફાહય છવ સંસારતારણ,

કરુણામય મયરહર, રોય-રોય નિચ્છઈ નિવારણ,

જયજય ગણ્ણહર ધમ્મવર, જયજય સિવસુહ સામિ

સયલ સંધ દુરિયઈ હરઉ, ગણ્ણહરુ જમ્બુહ સામિ.

૨૧

(૧) સં.૧૪૩૭ લિ.

પ્રકાશિત : ૧. સાહિત્ય (પટણા ત્રૈમાસિક). [૨. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

(૬૭૩) [+ શુભિભદ્ર મુનિ (મહનયુદ્ધ) વણ્ણના બોલી ગા. ૮

આદિ - સુરરાય સમહરિ કરવિ નિજિજય, ચક્કવહ હરિ હલધરા,

પાયાલિ પન્નગ સેવ મન્નહિં, કવણ મત્ત તરેસરા,

તસુ કુસુમસરિ ઠોદંકુ ખંણિવિ, બાણ પસર વિહંણિઉ,

સિરિ થૂહિભદિણ્ણ તેમ નિજિજઉ, જેમુ કિણિવિ ન નિજિજઉ. ૧

અંત - ઠોવિ નિયતણુ તવિણ્ણ સોસઈ, ઠોવિ રંનિહિ નિવસએ,

કિરિ ઠોવિ પિઠ સેવાલુ ભદ્રખઈ, સોવિ તૂ આસંકએ.

જો વેસ ધરિ ચહિમાસિ નિવસઈ, સરસ ભોયણુ સતઉ,

તસુ થૂલભદ્દ પાય પશ્યમહુ, જિણ્ણ મથણુ નહુ જિતઓ. ૮
(૧) સં.૧૪૩૭ સિ. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૩૩-૩૪ તથા ૪૭-૪૮. કૃતિઓની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૨૧. અજ્ઞાત

(૬૭૮) શાલિભદ્ર રેલુઆ

આદિ - રાજગૃહી ઉદ્યાન વનિ કમિ વીરુ સમ્મરિઉ,
ધન એસઉ સાલિભદ્, નિય નિયરિય મનુ હરણિયઉ.
ત્રિભુવન ગુરુ પૂજિયઉ વંદાવિસુ સુભદ્ર. ૧
અંત - ધનઉ અતએ સાલિભદ્ર તુમ્હ એહિ પહતા તર્ણ નહુ વંદિયા કાંઈ,
અણુસણુ લેવિ ભાગયા પહુતા દેવલોકિહિં ત્રોડિય કમ્મ ધણાંઈ. ૬
(૧) જસ.ભ. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૭૫) [+] ધમ્મ ચચ્ચરી ગા. ૨૦

આદિ - સુમરેવિણુ સિરિ વીરજિણુ, પભણિસુ સાવય-ધમ્મ
જે આરાહમ્મ ઇક્કમણિ, સો નરુ પાવમ્મ સમ્મુ. ૧
અંત - જે આરાહમ્મ ગુરુચલણુ, જિણુવરધમ્મુ કરિંતિ,
સંસારિય સુહુ અણુભવિય, સિવપુરિ તે વિલસંનિ. ૨૦
(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય. ૨. સંખોધિ, એપ્રિલ ૧૯૭૨.]

(૬૭૬) [+] કૃપણુ નારી સંવાદ ગા. ૯

આદિ - કિવણુ પભણમ્મ ૨ નિસુણિ ઘર ઘરણિ
મહુ વિત્તઉં જમ્મ કરહ ધવહિ અત્યુ ઘરણિહિ ખણેવિણુ,
ખજજંતઉ તુદ્ધિસમ્મ કરિઉ વાસુ ભુકખી અથેવિણુ.
તંદુલ સંચહ તુસ વયહ હિંડમ્મ સિદ્ધિર વેસિ
અંભણુ પહિયમ પાહુણા દુક્કો કહવિ મ દેસિ. ૧
અંત - નિસુણિ સુન્દરિ ૨ કિવણુ પભણેવિ,
સતિ સીલિ તુહુ ઉત્તમિય તુહુ જ દેવિ અપહર પસિદ્ધિય,
ધનુ એહુ કરતારુ, તિપર જેણુ મજ્જ તુહુ ઘરણિ દિન્નિય
ખાહ પિયહ ધનુ વિદ્રવહ વાહિ અવારિય સતુ.

જ' જ' ભાવહિ તં કરહિ, કિવણુ ભણુછ વિહસંતુ. ૯

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૪-૩૬. કૃતિઓની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૩૨૨. અજ્ઞાત

(૬૭૭) ચતુર્વિંશતિ જિન ચતુષ્પદિકા ગા. ૨૭

આદિ - માય પિયર લંછણનયર તણુ પમાણુ વર વન્ન ભિહાણુ સત્ત-ઠાણુ
સંજુત જિણ,

ચઉવીસવિ ઘણુ ગુણુહં નિહાણુ, આણુદિણુ સુમરહુ ભવિય જણુ. ૧

અંત - પદ્મ ગુણુછ સો સુણુછ વિચારુ, સો નરુ પાવછ મોખ દુવારુ,
સાસણુદેવિ હરઉ દુહ દૂરિ, પૂરઉ સંઘ મણ્ણારહ ભૂરિ. ૨૭

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૬.]

૩૨૩. શાંતિભદ્ર

(૬૭૮) ચતુર્વિંશતિ નમસ્કાર ગા. ૨૫

આદિ - પદ્મ જિણુવર જણુમણાણુદં,

સુરનાહ સંથુય ચલણુ ભરહ જણુય જય પદ્મ સામિય,

સંસારવણુ ગહણુ દવ ચત દોસ અપવગ્ગ સામિય.

લોચાલોચ પયાસયર, પયડિય ધમ્માહમ્મ

સુવિહાણુઉં તુહુ રિસહ જિણુ, દુજ્જય નિજિજય કર્મ. ૧

અંત - જણુ સાવયરસાહુ વર ચિત

સુપસત્થ સુપસન્ન મણુ નિસિ વિરામિ થિરુ કરિવિ નિયમણુ

ચઉવીસહ તિથયર સુપ્પહાઇ જે થુણુહિં અણુદિણુ,

તે સંસારિ મહાજલહિ, ઉતારહિં અપ્પાણુ.

પાવહ દુકખહ ખઉ કરહિ, સંતિભદ્રુ કલ્લાણુ. ૨૫

(૧) સુવિહાણુાંકા ચતુર્વિંશતિ જિનનમસ્કારાઃ સિખિતા શ્રી આલાપુરે

આનંદમૂર્તિ મુનિના. સં. ૧૩૮૫, જસ. ભં. નં. ૧૩૨૬.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૬-૩૭. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૨૪. અક્ષાત

(૬૭૯) ચતુર્વિંશતિ તીર્થંકર નમસ્કાર ગા. ૨૫

આદિ - દેવ તિલુયણ પલુય પથમલ કમલાયર,

કય ચલણુકમલ ગળ્લ સમવન્ન સામિય વિસેહસર,

પદમ જિણ પદમ ધમ્મ ધુર ધરણ ધોરિયં,

અદાવધ ગિરિવર સિહર સેહર પુરિસ પહાણ,

તાહ તહટિય ભવજલહિ જે ન કિય તુહ આણ. ૧

અંત - ઇય નિમ્મલ ગુણમણ વદ્ધમાણ, પદ્મ પલુય પાયકમલાણ,

આ સંસારં સેવા મહુ દુજ્જન જિણિંદ્ર ચંદાણ. ૨૫

(૧) સં.૧૩૮૫ લિ. જેસ. ભં.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૭. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૩૨૫. અક્ષાત

(૬૮૦) માતૃકા ખાવની ગા. ૬૪

આદિ - ભલે ભણું માઈ ધુરુ જેઇ, ધમ્મહ મૂલુ સુ સમકતુ હોઇ,

સમકતુ વિણ બ ક્રિયા કરેઇ, તાતઇ સોહિ નીરુ ધાસેઇ. ૧

અંત - એહુ વિચારુ હિયઇ જે ધરઇ, સૂધઈ ધમ્મ વિચારિઈ કરઇ,

સુહયુરુ તણા ચલણ સેવંતિ, તે નર સિદ્ધિ સુકપ્પ પાવંતિ. ૬૪

જઇ સંસારુ તરેવઈ કરેઇ, સતયુરુ તણા વયણ અણસરહુ,

જઇ સંસારહ કરિસઇ છેહુ, સુદ્ધં ધમ્મ વિચારિઈ સેહુ. ૧

આંચલી ॥ છઃ ॥

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૮.]

૩૨૬. વીરમલ સુનિ

(૬૮૧) ચંદ્રમલ કલશ ગા. ૧૬

આદિ - અતિય ઇહ ભરહિ વર નયરિ ચંદાણુણા,

જાત્ય રેહંતિ નર નારિ ચંદાણુણા,

કરઇ તહિં રજ્જુ મહસેણુ પુહવીસરો

ચંગ ચઉરંગ બલ કલિઉ નય ઈસરો. ૧

અંત - સદ્ધ સચુણુ જે ન્હવહિં ચંદાણુણં, વિહિય મુહકોસ બહુ તો

સહય કુપ્પહં,

કુચુ કુગાહ પરિચત્તય વિહિરયા, લહહિ તે ઝતિ નિવ્વાણુ

સુહ સંપયા. ૧૬

ધય વીરપહમુણિણા, રહઉ અંદરપહસ દેવસસ,

જમ્માભિસેય મહિમા, દિસઉ સુહ સયલ સંધસસ. ૧૭

(૧) અભય જૈન મંથાલય.

[જૈમગૂઢરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૮-૩૬. કૃતિનો ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૨૭. જિનચન્દ્રસૂરિશિષ્ય (ખ૦)

(૬૮૨) આદિનાથ બોલી ગા૦ ૭

આદિ - જે ભુવણુસણ નાભિકુલનર, વંસિ વંસ મહદ્દયો,

મરુદેયિ દેવનઈ સુવન્ન, કમલ સિરિ વસહદ્દયો.

વર રાય મુણિ કેવલિ જિણુહ છુરિ, પંચસય ધણુહવંચયો,

સેતુજજ મેરિ ગિરિમ્મિ સુરતરુ, આદિનાહુ સુ નંદયો. ૧

અંત - સોહમ સામિણ કમિણ જિણેસરસૂરિ ગોથમ વૃદ્ધયો

તસુ પદિ સિરિ જિણુપણુહસૂરિ તાસુ પદ વિજ્ઞાનલઉ

જિણુચન્દ્રસૂરિ યુરુ વએસિ, જત કરણ જિ પિકખયે,

સેતુજિજ સંકિય કહિડિ જકખહ, પમુહ સંધહ રકખયે. ૭

(૧) અભય જૈન મંથાલય.

[જૈમગૂઢરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૮. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૨૮. અજ્ઞાત

(૬૮૩) [+] નોમનાથ બોલી ગા૦ ૭

આદિ - ધનુ ધનુ ધનુ સેરક દેસિ પસિદ્ધઉ, જિણિ ગિરવરુ ગિરનારુ,

ઉત્તંચ સુ તારણુ જસુ સિરિ સોહધ, ભુવણિ ભુવણુ અઘચારુ.

તસુ મજિઝ નિવિદ્ધઉ જલહર વન્નઈ, સામિઉ નેમિકુમારુ,

જિણિ હેલધ જિતઉ નવ જુવણુ ભરિ, તિહુણુ-રગડણુ થારુ. ૧

આદિ - દેવધગિરિનંડણુ પાવવિહંડણુ, તિહુણુ પણમિય પાય,

ભાતહિ સંયુણિયઉ ઇણિ મણિ રહિયઉ, ઇકુ તુહં જાહવરાય,

તિમ તિમ તિમ કરિ મહુ ભાલતથલિ, જિમ હુઇ નેમિ તિલઉ સુપહાણુ,

જય જય જય જિયવર તુહુ પરમેસરુ, જમ ગયણિ સસિ ભાણુ. ૭

(૧) અભય જૈન મંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

[જૈમગૂઢરચનાએ ભા.૧ પૃ.૩૬-૪૦.]

૩૨૯. અજ્ઞાત

(૬૮૪) યુગાદિ દેવ જન્માભિષેક કલશ ગા. ૨૦

આદિ - નિસુણેહુ ભવિય લોચહુ રોલવંછ ઊણુ ઇષ્ટુ વણ્યમ્મે,
મદ મયણાવિ ભન્નંછ જન્માભિષેયં ચ રિસહસ્સ. ૧

અંત - ત ધણુ સારિ ભવિયણુહુ જિણુહુ અભિસેક વિહિજજંછ,
રાય સોય જર મરણુ ઝતિ, દુજલં જલિ દિજજંછ.
વિહિ કરહુ સરહુ સુહયુરુવયણુ, ભવિયલોચ ભવભયહરણુ,
ચિત ધડિ નહવણુ રિસહેસરહ, નરનરવર સંતિહિ કરણુ. ૨૦

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૮૫) [+] યુગાદિ દેવ કલશ ગા. ૫

આદિ - જરસ પયપંકય નિપડિમ રૂવયં સુર અસુર નર ખયર વયસી કયં,
તરસ રિસહસ્સ ભત્તીછ મજજણુ વિહિં,
કિંપિ પભણુમિ વુમ્હિ કુણહ સવણાતિહિં. ૧

અંત - વિમલગિરિમંડણું નાભિનિવંદણું, જણુમણાણુંદણું કમ્મનિહ્નંદણું,
તયણુસારેણુ ભો નહવહિ ભવિયણુ જણા,
સિવવહ્ હોષ જિમુ તુહ ઉચ્છુય મણા. ૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

(૬૮૬) ચન્દ્રપ્રભ સયામી કલશ ગા. ૧૧

આદિ - દેવ દેવિંદ વિંદેણુ ગિરિ મંદરે, દેવ ચંદ્રપહસ્સામિણુ સુન્દરે,
જમ્મ મજજણુ મહોમહ જહ સમારંભિઓ, કિંપિ જંપેમિ સંપર્ષ
તહા વિમ્હિઓ. ૧

આગયા તત્યવિત્થિન્ન સુર સત્થયા, વિયડ મણિ મહેડ દિષ્પંત
તરમત્થયા,
ગયણુ તમ કંડ ખંડણુ પહા મંડલા, મંડિયા ખંડ તણુ ખંડસા
ખંડલા. ૨

અંત - ગુલ ગુલિહિ કેવિકિવિ ધણુધણું હેસિયં, કિવિ કરહિ કેવિ
તિન્નિવિ સુરાસંતયં,
કેવિ હલ યોલુ કિવિ ઉશ્કલંતી તયા, કેવિ પૂરંતિ નંદિ સમાણુંદયા. ૧૦
જે તયણુ સારિણુ સાવયા મજજણું, ચંદ્રપહસ્સામિણુ કુણહુ દુહ
તજજણું,

કલિલ સંધદુ, સુવિસદુ, પરિક્ષિદુએ, તેસિ ભદંતુ નિચ્યંપિ
પરિવદુએ. ૧૧

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૮૭) વાસુપૂજ્ય કલશ ગા. ૮

આદિ - જમ જયર પહુ દેવ વસુપુજ્ય,
વિજ્ઞાનપુર સિરિતિલઉ સયલ લોચ લોચણ સુહંકરુ,
જિહ્વા માસિ સિય નવમિ, મણ્ય લોચ ઉછન્નુ મણુહરુ,
તહિ વસુપુજ્ય નરેસરહ, રજ્જુ સમિક્ષિહિ પતુ,
ગેહુ નિહાણિહિ પહુવિહિહિ, સરિઉ સુરેહિ નિરતુ. ૧

અંત - એય મગિણ ૨ પરમ વિચ્છિદ્ધિ,
છડુડેવિહુ સંકમણિ નહવણ રયહિ સિરિ વાસુપુજ્યહ,
કલ્લાણ્ય સવ્વ દિણ મંગલિક્ક તિયલુક્ક પુજ્જહ,
કાહલ સંખ મુયંગ તહિ, વાયહિ મંગલતૂર,
દંસણ નિમ્મલુ કરિવિ જવ, પાવહુ સિવસહ પૂર. ૮

(૬૮૮) શાંતિનાથ કલશ ગા. ૬

આદિ - સંતિનાહ ૨ જમિ અભિસેઉ,
સિહરમિ મણિ હરિ વિમલ બહલરયણ રવિ કંતિ સુદરિ,
તિયસિંદ સયલિવિ મિલિવિ કુણ્ણહિ ભતિ વિહિસારુ મંદિરિ,
નજ્જમ્મ લોચહ વિહિ પરહ, વિહિ પરહ, વિહિ દરિસણ્ણ નિમિત્તુ,
પરિવારચ્છર નદ્દ ભરુ, તહિ પયડહિ સુપવિતુ. ૧

અંત - તદ્દણ મગિણ સદ્દ સુવિચ્છિદ્ધિ, જિણ સંતિ મજ્જણ કરહિ,
વિહિ જિણ્ણંદ ભવણ્ણમિ સંપઈ, તિણ સયલ સુવિહિહિ,
કલિયઉ ચિય કાલિ સુહ, કલિય સંસઈ (સિદ્ધિ),
પયડ પયડ પહાવધર, લક્ક સમગ્ગ સમિદ્ધિ. ૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૮૯) [+] વીરજિન કલશ ગા. ૧૪

આદિ - નમિ ૨ સુરવર પવર સિરિ મહ્ઠ મણિ કિરણ, નિમ્મલ
બહુલ કાયકંતિ,
સોહિયસ સુદરુ સંસાર ઘણ ઘણ હહણ, હુક કમ્મ નિદ્ધવણ પચ્ચલુ,
પચ્ચિન્દ્ય કરિવર દલણ, જમ્મણ-મરણ-વિણ્ણુ,
આઈ જિણ્ણંદ પયકમલુ, ભાવં પણ્ણમવિ તાસુ. ૧

અંત - તામ જિજ્ઞવતુ મુણિ સુરનાહ,
 જોડેજી કર સિરિ ધરધ, ખમહ નાહ અતુલિય પરકમ,
 નવ જાણુ તુજા બલુ વીર, દમિય કંદાપ દુદમ,
 પુણુ વિજ્ઞાહર સુરગણહ, જંપા એહુ સુરિંદુ,
 લેવિ કલસ મા ચિરુ કરેહ, નહાવહુ વીર જિણિંદુ. ૧૪

(૧) સં. ૧૪૩૭ સિ. [અં. ૧]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

(૬૯૦) મહાવીર કલશ ગા. ૨૯

આદિ - પણમેવિ તિજયનાહ, મિજ્જત્ય મહાનરિંદ અંગરુહ
 વીરં ગિરિવર ધીરં, તસ્સભિસેયં યુણિસ્સામિ. ૧

અંત - જમ સુર સેસિ જિજ્ઞ પહમિહ સુર સામિણા,
 તેમ જાણીરિ વિહિ મંદિરે ભવિયણા,
 પહવહુ પુજાહુ યુણહુ, જાણુ ધરિણિય મણે,
 સંતિ જિમ જોધ તર નરવરહ તકખણે. ૨૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૯૧) [+] વીરજિન કલશ ગા. ૫

આદિ - જમ્મ મજ્જણિ જમ્મ મજ્જણિ, જિણહ વીરસ્સ,
 પારહધ સુરગણિણ મેરુ, સિહરિ ઇદેય ચિતિહ,
 કિમ સહિસધ તુમહ તણુ જલ પવાહુ સુર ખિતુ ઇતિહ,
 પુણુઅ સુણિહ જિણુ બલુ કલિહ, ઇતે ચિતંતુ સુરિંદુ,
 લીલધં ચાસિહ વીર જિણિ, વામ કમગિ ગિરિંદુ. ૧

અંત - તામ સુરવર્ધ તામ સુરવર્ધ વયણુ સંભંત,
 સહસચ્ચિય સુર અસુર સુપસંત્ય તિથુ નીરહ,
 ભરિજણુ મણિમય કલશ, કુણહ ન્હવણુ સમકાલુ વીરહ
 પસરિય મડુ પડિરવ ભરિય, ભુવણજિહંતર પૂર
 અપ્પાસિય તિયસેહિ તહિ, ચઉવિહ મગલનૂર. ૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્યસંચય.]

(૬૯૨) [+] સર્વ (સુતુર્નિશ્ચિત) જિન કલશ ગા. ૫

આદિ - જમ્મ મજ્જણુ ૨ જાણુ ઉજ્જવરસ,
 મનિય જાંભવમભિજ્ઞંદણહ, સુમધ સુપખ સુપાસ નાહહ.

સસિ સુવિહિ સીમલ જિજ્ઞહ, સિરિ સિજ્ઞાસ જિજ્ઞ વાસુ-
પુજ્ઞહ

વિમલમજ્જાતહ ધરમ જિજ્ઞ સંતિ કુંથુ આર મહિહ,
સુષ્ણિસુવચ નમિ નેમિ જિજ્ઞ, પાસ વીર જિજ્ઞ વહિહ. ૧

અંત - તયજુ ગારિજુ (તયજુ ગારિજુ) સવં જો લવં,
અપુવ વત્યાભરજુ, જુસિયંગ મહિ રંગ ચગય
આજુંદ વાહપવહ નહવિય, ગદ્યયલ પુલય સંગય
કરહ સવં તિથેસરહ, મજ્જાજુ મહુ વહુ સેષિ
સિવપુરમિ તુમ્હવિ લવં, જિવ લહુ રજ્જ લિસેહિ. ૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. ગ્રામીન ગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહ.]

[જૈમગૂકરયનાએ લા.૧ પૃ. ૪૯-૪૨, ૪૩ તથા ૪૪-૪૬. કૃતિઓની
લાખા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૩૦. રામભદ્ર

(૬૯૩) શાન્તિનાથ કલશ ગા. ૧૦

આદિ - અસુર સુરિંદ નરિંદ વિંદ, વંદિય પય પઉમહ,
સંતિ જિજ્ઞંદહ નહવજુ સમહિ, વ્રજિજ્ઞય હલ હઉમહ.
અવર કજ્જ સાવજ્જ સવિ, વ્રજિજ્ઞય કય પુનંહ,
નવહિ કલસુ હિ લાણિસુ તુમિહ, લવિયહુ આયનંહ. ૧

અંત - દપણ ભદ્રાસજુ નંદિવસ, સિરિવમ્મ મરહ તહ કલસ જુત,
વર વહમાણુ સતિય વિસિહ. જિજ્ઞ પુરમે વિહિય ધય
મંગલહ. ૧૦

ધય સન્તિ જિજ્ઞંદહ ઉવરિ ગિરિંદહ, અમરવહિ કિહિ નહવજુ જિમ,
તવ તુમિહિ નહાવહિ જિમ સુહ પાવહ, રામભદ્ર (પા. રાયભદ્ર)
પલણેધ હમ. ૧૧

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરયનાએ લા.૧ પૃ. ૪૨-૪૩. કૃતિની લાખા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૩૧. અજ્ઞાત

(૬૯૪) નેમિનાથ સ્તવનમ ગા. ૨૩

આદિ - જયતિ જગતિ સમ્પન્ન-નેમિનાથો વિશ્વસ્વ-
ચતમમધિક્કાન્તિઃ સૃષ્ટમેકોપશાન્તિ,

ઉત્તિવિદિતચિત્તસ્ફૂર્જનુરચૈશ્ચરિત્ર-

સ્ત્રિભુવનજનનનુધુઃ પ્રણયલાવણ્યસિન્ધુઃ

૧

અંત - તદ દેવ દેવ દેવિન્દે, કિંતુ જય જયકારુત,
સવિ ઇન્દ્રાણી જીતઉ જાણિઉ, કલહિ મંગલ ચારુત,
સવ્વહ વીરહ ઊપરિ, વંદુ આસ મુદંતુત,
પૂજઉ પૂજઉ નેમિકુમાર, નિવુષ કંતુત.

૨૩

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઝરચનાઓ ભા.૧ પૃ.૪૪. આરંભ સંસ્કૃત ભાષામાં છે ને અંતભાગની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૨૬. જિનપદ્યસૂરિ

સં.૧૩૮૬થી ૧૪૦૦. [જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૨.]

(૬૬૫) સત્તુજય ચતુર્વિંશતિ સ્તવનમ ગા. ૨૬

આદિ - જગમંડલ ગુણપવરં, સત્તુજય ધરણિ.....રં,

સુહ સારં ભવતાર, ભયવાર-યુષ્ણિસુ જિણુવરં.

૧

ના.....ઈ, સુરદેવિ પુત્રં જણાણુંદણં,

વસહ વર લંછણું દુરિય, ભ...ણ મંડલં.

૨

અંત - તિય લોય ભૂસણુ દક્ષિય દૂસણુ, વિબુહતોસણુ સંગઉ,

ઇય માય તાય સરીર લંછણુ, દેહ કતિહિ સત્યુઉ.

સિરિ ભાણુતુંગવિહાર સંકિઉ, સુપ્પઘટ્ટિઉ જિણુગણો,

જિણુપઉમસૂરિ સુરિંદ વંદિઉ, દિસઉ સુકપ્પુ ગુણુલુણો. ૨૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઝરચનાઓ ભા.૧ પૃ.૪૭. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૩૨. અજ્ઞાત

(૬૮૬) માલ ઘટણું ગા. ૧૮

આદિ - સયલ તિયલુકક ગંજિ ૨૨ં, મહાભલદલણુ લદ્ધ માહાપો

વસહંક પવર ચિંધો, આદ જિણિંદો સુહં દેઉ.

૧

અંત - દાણુવંતહ ૨ સુકુલિ ઉપત્તી,

ધણુ ધન્નુ કંચણુ ખહુલુ, દાણી હોઈ વર રવવંતઉ,

દાણેણુ જગિ વલ્લહઉ, દાણુ દિંતિ સુકલત જીતઉ,

મંત તંત મૂલિય સવઈ, સિજિઝહિ દાણુ ફલેણુ,

જિણુવર મુહ ઉગ્ધાડણુ નિય ધણુ દિગ્ગજ ટેણુ.

૧૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૯૭) આશાતના પદ્યક ગા. ૨

આદિ - કરહુ દીહ સંસારુ, જિણુ આસાયણુ વારહુ,
આસાયણુ મિચ્છનુ, આપુ દુગ્ગહ મન ધારહ.

અંત - વિહિ કરહુ અવિહિ મુણુ પરિહરઉ, સુગુરુવયણુ આયહુ સુગુણુ,
ભવજલિહિ તરહુ વજ્જહુ નરહુ, જિણુમંદિરિ તંબોલુ પુણુ. ૨

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ. ૪૮-૪૯. કૃતિઓની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૩૩. અજ્ઞાત

(૬૯૮) શાસન દેવતા ગીત પદ્યાનિ ગા. ૮

આદિ - વાઘવાહણિ વિમાણિ આરુહી, ભમઇ સગ્ગ મચ્ચુ પાયાલે
મણ્ણવંછિત મનોરથ પૂરઇ, જિણુશાસણિ સંઘ સાનિધ કરે. ૧

અંત - અષ્ટ મંગલિકિ અષ્ટ પૂય કરિ, અષ્ટકિ જે ધ્યાયંતે,
તાસુ તણુઈ ઘરિ અફલિય ફલિયઇ સાસણુદેવિ પસાઇય એ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૬૯૯) જ્ઞાન છરપય વસ્તુ જંદ

આદિ - નાણુ સુરતરુ નાણુ સુરતરુ નાણુ સુરધેણુ,
ચિન્તામણિ નાણુ જગિ, કામકુલ જિમ નાણુ સુહકરુ
અન્નાણુ ભર તિમિર રુ, નાણુ ભાણુ કલ્લાણુમન્દરુ,
ભવ ઉતારણુ ભયહરણુ, અંધહ નયણુ સમાણુ,
આયહુ ગાયહુ તિતુ નમઉં, મણિ તણિ વયણિ હિ નાણુ. ૧

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ. ૪૯.]

૩૩૪. ધર્મસૂરિ

(૭૦૦) સમેતશિખર તીર્થ નમસ્કાર ગા. ૮

આદિ - અસુર અમર ખયરિંદ, પણુમિય પયપંકય,
જસુ સિરિ ખીસ જિણિંદ પત સાસયપય સંપય,
વર અચ્છર સુર સરિય સરિસુ, તરુવર સુમણુહર
સો સમેય ગિરિંદ નમઉ, તિત્થહ સિર સેરહ. ૧

અંત - ધય સમેય ગિરિંદ વીસ, જે સિદ્ધ જિણેસર,
મોહ શરય તમ તિમિર પસર ભયહરણુ દિણેસર,

તે સંધુ અતિઅ ભત્તિરાષ્ટ્ર, સુપસાષ્ટ મહામુણિ
ધરમસૂરિ પાયાણુ દિંતુ, ચિંતિય સુઠ જે મુણિ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચંતાએ ભા.૧ પૃ.૫૦. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૩૫. અજ્ઞાત

(૭૮૧) સમ્મેતશિખરે ગીત (અપૂર્ણ)

આદિ - ખયર નરિંદ સુરિંદિહિ વંદિહિ રુદિયરુ,

મણિકંચણુ રયણામય ભૂમિહિં અષ્ટ પવરુ,

વીસ જિણેસર પંચમ કલ્લાણિહિ મહિહિ,

સિરિ સમ્મેહ નમંસક બહુ અષ્ટસઠ સહિય.

૧

અંત - દિપંત રયણુ મણિ કંતિ સારુ. સમ્મેયસિહાર ભવસયલ પારુ

કલિકાલ કલુસ જણુ મણુ નિએવિ, સંપદ નર દુગમ વિહિઉ દેવિ.

સમ્મેયગિરિહિ સુવિસાલતીરિ, સુપવિત વિમલ વર કુંડનીરિ,

પરિભિંબં પયક પશ્ચકખ તિતથ જિણુ..... [૧૪]

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચંતાએ ભા.૧ પૃ. ૫૦-૫૧. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૩૬. અજ્ઞાત

(૭૦૨) [ન] શત્રુજ ચૈત્ય પરિવાહી ગા. ૨૯

આદિ - સાન્નિય રિસલ પસાઉ કરિ. જિમ સેતુંજિ ચડેવી,

ચેત્ર પ્રવાડિહિ સેવિ નમહં, તીરથ બાવ ધરેવિ.

૧

અંત - નેમિ જિણેસરુ પાજ મુહિ, લક્ષતાસરિ જિણુ વીરુ,

પાલીતાણુધ પાસ જિણુ, નમિહિ લહિસુ ભવ તીરુ,

૨૮

એતિજિ ચેત્ય પ્રવાડિ નર પદઈ ગુણઈ નિસુણંતિ,

સિરિ શત્રુજ્ય ભવફલુ, તે નિશ્ચયઈ પાવંતિ.

૨૯

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ ભા.૧ પૃ.૧૫૪. ૨. જૈન

સત્યપ્રકાશ વર્ષ ૫ અંક ૯ પૃ.૩૦૬.]

[જૈમગૂઠરચંતાએ ભા.૧ પૃ.૫૧.]

૩૩૭. અજ્ઞાત

(૭૦૩) શત્રુજ્ય મહાતીર્થ ગીત ગા. ૫

આદિ - તિથ માઝિ સેતુજ ખિતુ સિદ્ધિ સારો,
નિતુ ભગદિ જિવ ભમસિ ભવજાપારો. ૧

અંત - પ્રભુ હરિસંધિ અમૃતકુંડિ અગ્નિ નહાઇલા,
પુરવિલ દુકૃત કર્મ આજુ ધોઇવલા. ૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૦૪) સ્થૂલભદ્ર ગીત ગા. ૧૨

આદિ - ભરતખેતે ખાડશિય પુરેનવમુ નંદરાઓ
અકલાપલ પૂતુ થૂલભદ્રો, સો લેઇ વતુ
જિણિ જુવહસિ કંઠપુ દાહિયઓ
રંજિઉ રાજ મુનિ જિણિ, વિષયસુખ અવગનિઉ
પંચમુષ્ટિકુ લોચુ કિયઉ, સો નમહ થૂલભદ્ર. ૧ આંદલી

અંત - ગુરુ જિય મન્નિ વિસો મયઓ, નિય ગુરહ પ્રાસિ,
આલોવંતઉ કરુણ સરિ, અનુમન રહસિ સુદ્ધ ભાભેણ
જિણિ પંકુ પખાલિઉ, ગયઉ સો મુણિવર દેવજોડે. ૧૨

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૦૫) સુદર્શન મહાજાપિ ગીત ગા. ૧૩

આદિ - ઉસજદનુ અંખાદરિ સેડી અરહ દંત પિત્રકંતા
સુભજા કુમાર હરહ પ્રસિદ્ધિ પાલકુ મુનિ સિદ્ધ કિયઉ પ્રસંગો,
કનુ કુલઈ કિરિ અમિય, પદસપ સુણિવિ સુહરિસજ
જિન્હ દીઠ સે નયણ તિ ધનના, ગયણ કરડિ હરિ લીલો. ૧

અંત - દેવદત્તા ગણિકા તસુ ખોભઈ ના ખોભઈ ગિરિ ધીરુ,
અભયા વિંતરિ ઠાઇઈ ખોભઈ, તઉ હુવ દેવલ વીરો. ૧૩

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૦૬) સ્થૂલભદ્ર ગીત ગા. ૮

આદિ - સીહ સપ્પ ધરિ કુવ કંચણ મણિ, સંપતઉ મુણિરાઉ,
દુક્કર કારઉ વરનીજઇ, થૂલભદ્ર મુનિરાઓ. ૧

અંત - તાસુ દેખિ ગુણ ગુરિ મન, રંજિઉ દુક્કરુ ભાસઇ,
તસુ ગુણ થુણિવિ કરિવિળે ભાસઇ, તસુ ધરિ સિરિ આવાસઇ, ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૦૭) વચરસ્વામી ગીત ગા. ૭

આદિ - ભરતખેતે તુંવવજ પુરે, ધણધર સેડિ ધરિ.

હેઉ વિમાણહ ચવિયઉ, તા સુન'દા ઉવરિ.

૧

અંત - દસ પૂરવધરો વધરસામિ, અનિક લખધિ જૂતો,

સૂંદિ ગાંડે અણસણ લેયાઓ, પહુતઉ મુનિ દેવલોકે.

૭

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૫૩.]

(૭૦૮) મહુખિન્દુ ગીત પદ ગા. ૮

આદિ - પ્રજુ ભણુઇ નવજેવણ પરિણિય, અદ્ધ રમણિ જગિ સાર,

કામભોગ ભોગવિ તુહું પ્રામિય, મેલિહિ જ'ખુકુમાર.

૧

અંત - પ્રજાતુ ચોરુ પંચસય પરિવારિ તુ જ'ખુસ્વામી પ્રતિભોધિલા,

અદ્ધ રમણિ સઉ સુધર્મસામી પાસિ, સંજમભારુ તિણિ લયલા. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૫૧-૫૪.]

૩૩૮. શાંતિસૂરિ

(૭૦૯) સીમંધર સ્વામી સ્તવન ગા. ૮

આદિ - જ'ખુ વર હીવહ મહાવિદેહ, સૂણિ ધણિ ધણહાં સય પંચ દેહ,

સીમંધર સ્વામી વિહરમાણ, વસકંક-સયર સોવન્ન માણ. ૧

અંત - સંદેશે ઓલગ કરઉં દેવ, ભીમાહઉ હીય ન માર્છ હેવ,

ઇણિ ખેત્રિ વસતાં ખતિ પૂરિ, દય મુકિત ભણુયં શ્રી શાંતિસૂરિ. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય. [હેજૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૭૭, ૫૨૨).]

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૫૪.]

૩૩૯. મંત્રી ધારિસિંહ [?]

(૭૧૦) નેમિનાથ ધવલ ગા. ૮

આદિ - સહજિ સલૂણી નારિ, મિલીઅ સ તેવડ તેવડી એ,

રાહિલા ધર પારિ, નેમિકુમર વર જોયતી એ.

૧

પૂચ્છછ પૂચ્છછ રાજકુમારિ, કહિ ન બહિન વર કિમુ હુઉ એ,

સણુઉ તમિહ સહિય બિચારિ, જિણ પરિ વર મંછ પામિઉ

એ. ૨

અંત - ઈણ પરિ નેમિકુમાર, ગુણ ગાઈ સવિ કામિણી એ,

રાણીય રાજિમતી ભતાર, મંત્રિ ધારિસિંધ સ્વામિણી એ. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૫૫. મંત્રી ધારિસિંહ કર્તા હોવાનું

વિચારણીય છે.]

૩૪૦. અજ્ઞાત

(૭૧૧) ગિરનાર તીર્થ સ્તવન ગા. ૬

આદિ - ગિરિ ઉજિજ્જ'તલ્લં ડૂંગરિ જલધસુ, વાંદિસુ નેમિકુમારો,
ધય સંસારુ સમુદ્ધ તરેવિણુ, પાવિસુ મારેવ દુવારો. ૧

અંત - પૂરવ ધરમિણિ છઉ માણધ પ્રણુ, વીનતડિય અવધારિ,
ધસુ સંસારલ ખરી નિવીની, આવણુ ગમણુ નિવારિ. ૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૧૨) ગિરનાર તીર્થ સ્તવન ગા. ૫

આદિ - હિવ આસાહુ પહુતઉ હિલિ એ, પાઉસ પહિલઉ માસુ,
અંખરિ જલહરુ ઉદયલિ હલિ એ, ગોયલિ રાસુ રમેસુ. ૧

અંત - મિલિહુંણિ સહિય સમાણિય હિલિ એ, કુસુમલ કરકુ ભરેસુ,
નિમિ જિણુ પૂજ કરાવિસુ હિલિ એ, ભવસંસારુ તરેસુ. ૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઢરચનાએ લા.૧. પૃ.૫૪-૫૫.]

૩૪૧. અજ્ઞાત

(૭૧૩) રાવણ પાર્થનાથ વીનતી ગા. ૯

આદિ - રાવણુ મંડણ પાસ જિણુ, પણુમઉ તુલ પય સામિ,
મહુયર કેતકિ કુસમ જિમ, મણુ લીણુઉં તુલ નામિ. ૧

અંત - કલિ કાપર્દુમ પાસ જિણુ, પયડછ તુલ પય સેવ,
દેવઅંદસૂરિપમુહ, પાવ પંક ગય લેવ. ૮

રાવણુ મંડણ ભવભયખંડણ, પાસ જિણેસર પયકમલ.
જે તુઝ નમસિધ ભત્તિધં પસંસઈ, તે નર પાવઈ સુહ અમલ. ૯

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઢરચનાએ લા.૧ પૃ.૫૬. ત્યાં દેવચંદ્રસૂરિને કર્તા ગણવામાં

આવ્યા છે, પરંતુ 'દેવચંદ્રસૂરિપ્રમુખ' એટલે દેવસૂંદરસૂરિ વગેરે એવા
અન્વય છે તેથી કૃતિ અજ્ઞાતકર્તા ગણાય.]

૩૪૨. અજ્ઞાત

(૭૧૪) જિનસ્તવના ગા. ૧૭

આદિ - નમિ ર નરપવર સિરિ, હીરમણિ અવિચય,

નમવિ સિરિ સારથી, દેવિ પથપંકય,
તયણુ યુરુરાય કમ, કમલ વંદિવ સયં
ભત ભવિયાણુ, સંપાવએ સુહ સુયં.

૧

અંત - ભવભમણુભંજણુ મોહગંજણુ, સજ્જ રજ્જન અરથઉં,
દુહદુરિયવારણુ સુકખકારણુ, અવર કિંપિ ન પત્યઉં,
નિય દેવી દેવા ચરણુસેવા, કરણુ કરુણા સાધરા.
દધ દાણુ વંછિઅ પાવ વંચિય, સયલ સેવઈ સુરતરા. ૧૭

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૧૫) સાઊકા પાર્શ્વનાથ સ્તવન ગા. ૧૦

આદિ - સિરિ સોહંત કણ્ણામણિ માલં, અદ્દમિ ચંદ સરિસ સમ ભાલં,
રવિ સસિહર કુંડલ સંકાસં, વંદે સાઊ જિણુહરિ પાસં. ૧
સાયર સરિહર નિરમલ કાયં, મોડિય મયણુ મહાભડિ વાયં,
પૂરિય (મન) વંછિત (સહુ) આસં, વંદે સાઊ જિણુહરિ પાસં. ૨

અંત - વંચમા કુકિખ સરોવર હંસ, આસસેણુ નરવઘ પથડિય વંસં,
કેવલ ભમિછ વિલાસ નિવાસં, વંદે સાઊ જિણુહરિ પાસં. ૩
દેખિય સાઊય સેડિ વિહારં, સુરપતિ ભુવણુ સરસિ જગિ સારં,
ધનુ સુ વરિસ દિવસુ સમાસં, વંદે સાઊ જિણુહરિ પાસં. ૧૦

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૧૬) કોકા પાર્શ્વનાથ સ્તવન ગા. ૩૦ અપૂર્ણ

આદિ - આસસેણિ રાયકુણિ અવતરીઉ, હેલા માંહિ જણુઘ જગ ઉધરીઉ,
ઉદયઉ અભિનવ ચંદો. ૧

તાવિ માએ વિહિં જીયરિઈ ધરીઉ, વાણુારસી નયરી અવતરીઉ,
કીધઉ મનિ આણુંદો. ૨

અંત - કોકઉ પારિસનાથ અખાણુઉં, સામડ કઈ ગુણુ પાર ન બાણું,
ચિંતામણિ અવતારો. ૩૦

ભવિક સોક તમ્હિ મન માંહિ ધ્યાઉ.....

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય

(૭૧૭) મહુરા પાર્શ્વનાથ જિન વિસર્પિત ગા. ૧૨

આદિ - મહુરપુરી સિરિ આસસેણુ, વામાદિવિ નંદણુ,
તિહુયણુ પહુ સિરિ પાસનાહુ, ઘણુ દુકખવિહંડણુ,
ભવિઅણુ જણુ ભવભમણુ તાવ, પસમણુ વર ચંદણુ,

અમિય કંતિ તણુ જટિ દેવ, કેવાસુર રંજણુ. ૧
 અંત - ઇમ મહુરતિવાસં, જ્યે યુણ્ઠ ભાવિ પાસં,
 ત્રિહિય મણુ નાસં, દિન દોસપવાસં,
 જણિય કુગઇ તાસં, જિન કમકુ પાસં,
 જહુ સુહ સુવિલાસં, સો લહઇ સિદ્ધિ વાસં. ૧૨
 (૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરયનાએ ભા.૧ પૃ.૫૬-૫૮.]

૩૪૩. અક્ષાત

(૭૧૮) આદિનાથ કલશ ગા. ૨૨

આદિ - સવલ દીવાણુ મજઝે, જંબુ દીવમિ આધમેરમિ,
 ભારણ ખિતે જાઓ, મુણિરાઓ ભોવવિક્રખાઓ. ૧
 લોચનિકખાઉ મુણિરાઉ ગુણસાવરો, પદમ સિદ્ધીઇ પયઉંમ જગ-
 દિણુયરો,
 ભવસમુદ્ધંમિ નિવડંત જણુ તારઓ, ન્હવણુ જિહુ ન્હવણુ જિહુ.
 સિદ્ધિ સહુકારઓ. ૨

અંત - ત દુહહુરુ સુહકરુ ન્હવણુ જિણુદહ,
 ભવિયહુ કુણહુ ભત્તિ ગુણુવંતહ,
 ત જિણુ પરિ ચઉસઠિ સુરિદ્ધિં વિહિઉ,
 તિણુ પરિ સયલુ તુમહ મઇ કહિયઉ. ૨૧
 મેરુ સિહરંમિ ઇદેહિ જહ વિહિ કહિ,
 પદમ જિણુ ન્હવણુ ભત્તીય યુહ સમ્મઉ
 તયણુસારેણુ ભો ભવિયણુ સંપવં,
 તહ કુણહુ જહ લહહુ સાસય સિવ પયં. ૨૨

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરયનાએ ભા.૧ પૃ.૫૦-૫૧. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાવ છે.]

૩૪૪. રાજશેખર

(૭૧૯) પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર ગા. ૧૦

આદિ - કમઠાસુર માણુ ગિરિંદ પવિં ભવિયંગ સરોજ વિખોહ રવિં,
 સુરરાય વિણંમિય જોગ મહં, વિનુવામિ જિસર પાસ મહં. ૧
 અંત - સિરિ અસણુણુ નરેસર જાઓ. ઇંદનીલ નીલુપલ કાઓ.
 રાયસિહરિ સંપૂઘય પાઓ, પાસુ પસીયઉ મે જિણુરાઓ. ૧૦

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ ૪૬. ત્યાં આ પૂર્વે પૃ.૨૮ પર નોંધાયેલા માલધારી ગચ્છના રાજશેખરસૂરિ કર્તા હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. પણ નિશ્ચિતપણે એમ કહેવું મુશ્કેલ છે. આ કૃતિની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૩૪૫. અજ્ઞાત

(૭૨૦) શરાઉલિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર ગા. ૯

આદિ - શરાઉલિમંડણ પાસનાહ, પયપઉમ સુસેવય નાગનાહ,
મણિવંજિય તરુગણ કલણ રાહ, મહિમંડલિ યુરુ મહિમા સણાહ. ૧
અંત - સિરિ પાસ જિણેસરુ ભુવણ દિણેસરુ, શરાઉલિ રમણી તિલઉ,
સુરનરગણિ મહિયઉ ભાવિણ મઈ યુણિયઉ ઉદયકરણ ભવિભવિ
સરણ. ૯

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૨૧) ફલવદ્ધિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર ગા. ૮

આદિ - જય ફલવદ્ધિય પુરિ રમણિહાર, જય પાસ જિણેસર ભુવણસાર,
જય જય મણિયિતિય સુહ દતાર, જય દસ દિસિ પસરિય જસ
વિચાર. ૧
અંત - ફલવદ્ધિયમંડણ દુરિયવિહંડણ, પાસ જિણેસર ઉદયકરણ,
તુહ ચલણિ વિલગઉ હઉં પતઉ મગઉં, ભવિ મહુ તુહ સય
સરણ. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૫૬-૬૦. ત્યાં ઉદયકરણ કર્તા ગણવામાં આવ્યા છે, પણ ઉદય કરનાર પાર્શ્વનાથ એવો અન્વય હોઈ એને કર્તાનામ ગણવું યોગ્ય લાગતું નથી.]

૩૪૬. અજ્ઞાત

(૭૨૨) અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ સ્તવન ગા. ૫

આદિ - જય જિણેસર જય જિણેસર પાસ જિણનાહ,
અંતરીય માહપુહિવ, એણિ દાલિ તુહ દેવ દીસઇ,
સિરિ સિરપુર વર તિલય, કિતિ સયલિ તિહુયણિ સલીસઇ,
નામ મતિ સુમરંતયહ, દુરિઉ પણાસઇ દુરિ,
હઉં પતઉ તુહ પયસરણિ, દુરુકુ કમ્મ મહ ચૂરિ. ૧

અંત - પોસ દસમિહિ પોસ દસમિહિ જમ્મુ સુપસિદ્ધ,
વાહુરસિ વર નયરિ, આસેસજી નરનાહ મંદિર.
વજ્રમાડરિ સંભાવિહિ, મેરુસિહરિ નહવિહિ પુરંદરિ.
કમઠ અસુર ગય મય મહણિ, કેસરી જિમ બલવંતુ,
સિરિપુરમંડજી પાસજિજી, અંતરીહિ જયવંતુ. ૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએ ભા.૧ પૃ.૬૧-૬૨.]

વિક્રમ પંદરમી સદી

૪૨. વિનયપ્રભ (બોધિબીજ) (જિનકુશલસૂરિશિ૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૩૨.]

(૭૨૩) સીમંધર સ્વામી સ્તવન ગા. ૨૧

આદિ - નમિ ર સુર અસુર નર વિંદ વંદિય પયં,
રયણિકર કરનિકર કિતિ ભરપૂરિયં,
પંચસયં ધણુહ પરિમાણુ પરિ મંડિયં,
થુથુડે ભત્તીઠ સીમંધરં સામિયં. ૧

અંત - ધય ભુવણુભૂસણુ દક્ષિયદ્વસણુ, સવલકમણુમંડણુ,
મદમાનગંજણુ મોહલંજણુ, વામકામવિહંડણુ.
સુરરાયરંજણુ નાણુ દંસણુ, ચરણુ શુણુ જય નાયકો,
જિણુ નાહ ભવિભવિ તાત ભવમે, બોધિબીજહ દાયગો. ૨૧

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૨૪) વિમલાચલ આદિનાથ સ્તવન ગા. ૧૩

આદિ - મુખ સંમુખં નયપલે દેન દીહકે, તહે જાણિ મો અન્ન ન
અમીય મીહકે,
જદા નંદિ હકે સામિને પાય લાગકે, તદા દેર મહ મોહનકે
દોહ લાગકે. ૧

અંત - ઇમ ભોલિમ સામિની ભગતિ કાધી,
અસંખ્યાત મૂ પુણ્યની વૃત્તિ સીધી,

ન માગડે જગન્નાથ હઉં કિંપિ બીજઉ,
વિભો આ ભવં દેહિ મેં બોધિબીજં.

૧૩

(૧) અમય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ. ૬૦-૬૧. કર્તાનામ વિનયપ્રભ શાને આધારે ગણ્યું છે તે સ્પષ્ટ નથી તેમજ 'બોધિબીજ' શબ્દ પણ સંદર્ભમાં સામાન્ય અર્થનો વાચક છે, એને કર્તાનામનો પર્થવ કેમ ગણ્યો છે એ પણ સમજાતું નથી.]

૪૯. મેરુનંદન (ખ૦ જિનોદયસૂરિશિ૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૩૮.]

(૭૨૫) ગૌતમસ્વામી છંદ ગા. ૧૧

આદિ - અહ છંદ દસ દૂહડા, છપદુ અડિલ્લા દુન્નિ,
જો નિસુણુઈ ગાયમ તણા, તેં પરિવરિયછ પુમ્નિ. ૧

અંત - ગાયમસામિઉં મધં યુણિઉં, ઇમ ગરુયંછે ગુણવન્તુ,
સંધ મેરુનંદણુ વણિહિં, સુરતરુ જિમ જયવન્તુ. ૧૧

(૭૨૬) ગૌતમસ્વામી છંદ ગા. ૧૦

આદિ - તા સુરતરુ જિમ જયવન્તુ મહાવણિ, સુરભંડારિ જેમ ચિંતામણિ,
દિણમણિ જિમં સોહમ ગયણુંગણિ, તિમ જિણસાસણિ સિરિ
ગાયમ ગણિ. ૧

અંત - નિયમણુવંછિય કજિજ નમઇ, જસુ સુરતર કિન્નર,
ઈંદ ચંદ નાગિંદ અસુર, વિજ્ઞાહર મુણિવર,
ઉચ્છવ મંગલ રિદ્ધિ વિદ્ધિ, જસુ નામિ પયાસઇ,
રોગ સોગ દોહગ દુરિય, દુરતરિ નાસઇ,
સો વીર સીસુ સૂરીસવરુ, મહિમ ગરિમ ગુણિ મેરુ ગુરુ,
સિરિ ગાયમ ગણહર, જયઉ ચિરુ, સયલ સંધ કલ્યાણુ કરુ. ૧૦

(૭૨૭) સ્થૂલિભદ્ર મુનીન્દ્ર છંદ ગા. ૮

આદિ - જો જિણસાસણિ કમલવણિહિ, હંસ જેમ વિકખાઉ,
સો વન્નિસુ સોવન્નતણુ, થૂલિભદ્ર મુણિરાઉ. ૧

અંત - થૂલિમદુ મુણિવરુ જયઉ, ઘણુ ગુણરયણુનિહાણુ,
સયલ સંધ મંગલ કરણુ, ધીરિમ મેરુ સમાણુ. ૮

(૭૨૮) સ્થૂલિભદ્ર મુનીન્દ્ર છંદ ગા. ૨૫

આદિ - મેરુ સમાણુ જુ સીલિ પસિદ્ધઉ, કેસ વેસ રસ રંગિ ન વિદ્ધઉ,

મલિહ મયણુખત્ર જિણિ અત્રવેસરિ, જયઉ સુધૂલિભવું મુણ-
કેસરિ. ૧

અંત - ગુણવંતહં સિરિ તિલહ, નિતહ દંસણ ચારિતહ,
અચ્ચખમુય વર ચરિય, ભરિહ મંદિરુ તવ સતહ.
ભદ્માહુ પહુ સૂરિ પદ ઉદયાયલ દિણ્યયરુ,
ચરમ ચઉદસ પુખ્ખ ધારિ, સેવય જણુ સુહયરુ.
ઉખિમયઉ હત્યુ જિણિ સીત્ર ગુણિ, મહિમ સુરધૂમ દેવ કુરુ,
સો થૂલિભવું સંઘહ જયઉ, મયણુવિકંખણુ મેરુ ગુરુ. ૨૫

(૧) બધી કૃતિઓ - અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૬૨-૬૪.]

૩૪૭. રત્નશેખરસૂરિ

(૬૨૯) ગૌતમ રાસ ગા. ૭૫ ૨. સં. ૧૪૧૯ ચિરઉદ્ધપુર

આદિ - ઓંકાર તુમહ માય વીર, સિરિવન્ત મહન્તો,
હિયે કમલ આએવિ પ્યાવેઈ, વીરુ જિણુવર અરિહન્તો.
અભણિસુ ગોયમસ્વામિ તણી, ગુણ સંઘવ રાસો,
જિણુ નિસુંણો ભો ભવિય લોય, મણિ હરણિ ઉલાસો. ૧
પુહવિ પસિહો મગહદેસ, વર ગુવર ગામિ,
સાર સરોવર કૂવ વાવિ, વણિક્કણુ અભિરામૂ.
તહિ નિવિસમ વસુભૂઈ નાંવિ, દિય રાઉ પસિહઉ,
ગોયમ ગુત પવિત વંસુ, ખહુ રિદ્ધિ સમિદ્ધઉ. ૨

અંત - જયવંતય જિણુશાસનિ રાજૈ, પરવ મહોચ્ચવિ મંગલ ગાજૈ,
પહિસો વિરણિ વધાવણી ભણહિ ગુણહિ જે ગોયમ રાસો.
અજ મહાસિધિ નવમ નિધિ તહિ ધરિ નિશ્ચલ કરહિં નિવાસો. ૭૪
ઔદહ સયહ ગુણીસમ ધરસે ચિરઉદ્ધપુરિ ગુરુવઉ મણિ હરસે,
રાસુ એહુ ગોયમ તણી રચણુસિહર સુરીદિહિ કિયો,
ઔખિહ સંઘ વિવિહ પરે. રિદ્ધિ વૃદ્ધિ મંગલ સિરિ દિયો. ૭૫
—છતિ સખમી ભાષા, છતિ શ્રી ગૌતમ સ્વામિ રાસ સમાપ્ત.

(૧) સિખિત બા. દેવીદાસેન સા. પદાર્થ પદનાર્થમ. મહો. વિનય-
સાગરજી ગુટકા નં. ૮૯. (આ ગુટકામાં આતા પછી સંજયિ અધ્યયન
અર્થ સહિત છે, જે લ. સં. ૧૫૬૨ શ્રાવણ સુદિ ૧૨ સા. પદાર્થ પદનાર્થ છે.)

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૬૪-૬૫.]

૩૪૮. કાન્હ (શ્રીમાલી છાંડા કુલ)

(૭૩૦) અંચલગચ્છનાયક ગુરુ રાસ ગા.૪૦ ર.સં.૧૪૨૦ ખંભાત

આદિ - રિસહ જિજ્ઞુ નમિવિ ગુરુવણ અવિચલ ધરી,

પંચ પરમેષ્ઠિ મહમંતુ મનિ દદુ કરી,

અંચલગચ્છ ગચ્છરાય ઇણિ આણુકમિઈ,

સુગુરુ વન્તેસુ ગુરુ ભત્તિભર વિઠ્ઠમિઈ. ૧

અંત - ખંભાઇત વર નયર મઝારિ, દીવાલી દિનિ અનુ રવિવારે,

સંવત ચઉઃ વિસોત્તરઈ એ. ૩૭

શ્રીમાલી છાંડાકુલિજાઉ, કાન્હ તણુઈ મનિ લાગઉ ભાઉ,

નવઉ રાસુ સો ઇમ કરઇ એ. ૩૮

તસ ઘરિ વિલસઈ મંગલ માલ, તાસ કિતિ પસરઈ ચઉસાલ,

મહિમંડલિ સા રૂણઝણુઇ એ. ૩૯

લચ્છી તાસ સયંવરિ આવઇ, એઇ રાસુ જે પદઇ પદાવઇ,

કાન્હ કવીસર ઇમ લણુઇ એ. ૪૦

—ઇતિ શ્રી ગચ્છનાયક ગુરુ રાસ.

(૧) મુનિ પુણ્યવિજયજી સંગ્રહ.

[જૈમગૂઠરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૬૫-૬૬. આ પૂર્વે પૃ. ૮૭-૮૮ પર આવેલ કાન્હ હોવાનું જણાવાયું છે પણ એમ નિશ્ચિત રીતે કહેવા માટે ઠાઠ પ્રમાણ નથી.]

૩૪૯. પહુરાજ (ખં જિનોદયસૂરિભક્ત શ્રાવક)

જિનોદયસૂરિ આચાર્યકાલ સં.૧૪૧૫-સં.૧૪૩૧.

(૭૩૧) + જિનોદયસૂરિ ગુણુવણુન ગા.૬ ર.સં.૧૪૨૦ લગભગ

આદિ - કિણિ ગુણિ સોવવિ તવણુ, સિદ્ધિહિકા ભતિ તુમ્હ હો મુણિણુ,

સંસાર ફેરિ ડહણુ, દિકખા બાલાપણુએ ગહણુ. ૧

અંત - ફલ મનવંછિઉ હોઈ જિ કિવિ, તુઈ નામ પયાસય,

તુઝ નામ સુણિ સુગુરુ સેર, દારિદ્ર પણાસઇ,

નામ ગહણિ તુય તણુય સયલ, આવય ઉસ્સાસહિ,

*

જિજ્ઞુહિયસૂરિ ગણુકર રયણુ, સુગુરુ પદ્ધર ઉદ્ધરણુ,

પહુરાજ લણુઇ ઇમ જાણિ કરિ, સયલ સંઘ મંગલ કરણુ. ૬

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ. ૩૯-૪૦.

[જૈમગૂઠરચનાએ ભા.૧ પૃ.૬૬.]

૩૫૦. જયસિંહસૂરિ (કૃષ્ણર્ષિગચ્છીય)

(૭૩૨) + પ્રથમ નેમિનાથ કાગુ ગા.૩૨ ર.સં.૧૪૨૨ આસપાસ

આદિ - પળમિવિ જિણુ ચઉવીસ પદ, સુમરવિ સરસદ યિત્તિ,
નેમિ જિણેસર કેવિ ગુણુ, ગાએસઉ બહુ ભત્તિ. ૧

ભદ્રવકુલસિંગારુ પહુ નેમિકુમારો,
સમુદ્રવિજય નરહિ પુતુ, સિવદેવિ-મહારો.

સોહગસુંદર તરુણદેહ, ગુણુગણુભંડારો,
સિવસિરિ રતઉ ગણુઈ યિત્તિ, સંસારુ અસારો. ૨

અંત - ભાસ-ઇમ વિલવતિય રાયમઈ, નેમિનાહ પરિચત,
પરિચણુ કહ નવિ બૂઝવઇ, વિરહાનલ સતત. ૩૧

દાણિ દલિછ દલેવિ, લેવિ સંજમુ ભરુ દુહરુ,
કેવલુનાહુ લહેવિ, સિદ્ધિ પતઉ નેમીસરુ,

ભવિય જિણેસરભવણુ રંગિ, રિતુરાઉ રમેવઉ,
કન્હરિસી જયસિંહસૂરિ કિઉ કાગુ કહેવઉ. ૩૨

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાગુસંગ્રહ પૃ. ૧૨-૧૬.

(૭૩૩) + દ્વિતીય નેમિનાથ કાગુ ગા.૫૩ ર.સં.૧૪૨૨ આસપાસ

આદિ - વંદિવિ સિવદેવિનંદનુ, ચંદનુ જિમ જગિ સારુ,
ગાઇસુ નેમિ કૃપાયરુ, સાગરુ ગુણુહ અપારુ. ૧

સમુદ્રવિજય નૃપ સંભવુ, દંભુ વિવજિજતુ યિત્તિ.
નેમિ ન યૌવનિ માયઈ, રાયઈ સંચઇ તત્તિ. ૨

અંત - કેવલનાણિહિ વાણિહિ, છેદિહિ સંસયકંદુ,
સીધઉ સિવપુરગામિઉ, સામિઉ નોમ જિણિંદુ. ૫૨

કીધઉ કન્હ મુનીસર, ગણુહર જયસિંહસૂરિ,
કાગુ રે સુણુતહ ગુણુતહ પાપુ પચાસઈ દૂરિ. ૫૩

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાગુસંગ્રહ પૃ. ૧૭-૨૧.

[જિમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૬૭-૬૮.]

૫૫. સાધુરત્ન

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૪૪.]

(૬૮) નવતત્ત્વ આલા.

આદિ - પહેલો જીવતત્ત્વ (૧) બીજો અજીવતત્ત્વ (૨) ત્રીજો પુન્યતત્ત્વ
(૩)...નવમો મોક્ષતત્ત્વ (૯) એ નવ તત્ત્વનાં નામ કહ્યા હવે

રાજતિલક ? વિજયતિલક ? [૪૩૮] જૈન ચૂર્નર કવિઓ : ૧

એહનાં ભેદ કહે છે : જીવતત્ત્વના ૧૪ ભેદ...

અંત - તે સિદ્ધતા ૧૫ ભેદ કહે છે : જિનસિદ્ધ (૧) અજિનસિદ્ધ (૨) તીર્થસિદ્ધ (૩)...એકસિદ્ધ (૧૪) અનેકસિદ્ધ (૧૫) જિનસિદ્ધ તીર્થંકર થાઈ...અનેકસિદ્ધ તે ઋષભદેવસ્વામી (૧૫) જીવ સંવર નિર્જરા ને મોક્ષ એ ચારે અરૂપિ કહીઈ, પુન્ય પાપ આશ્રવ ને બંધ એ ચારે રૂપી કહીઈ, અજીવ ને મિશ્ર કહીઈ.

—ઇતિ શ્રી નવતત્ત્વઆલાવબોધઃ સંપૂર્ણઃ. નવતત્ત્વવિવરણું આલાવ-
બોધં શ્રી સાધુરત્નસરિભિઃ કૃતં.

[જૈણપ્રોસ્ટા પૃ. ૪૩૮-૩૯.]

૩૫૧. રાજતિલક ? વિજયતિલક ?

(૭૩૪) + જંબૂસ્વામી કાગ ગાથા ૬૦ ર.સં. ૧૪૩૦

આદિ - વંદવિ વીર કૃપાનિધિ, સાનિધિ દાન અપાર,
પામીય સુહૃદુ આયસુ, ગાઈસુ જંબુકુમારુ. ૧
મગધદેશમુખભૂષણુ, દૂષણુરહિત નિવાસુ,
નગર રાજગૃહ રાજ્યે, ગાજ્યે જગિ જસવાસુ. ૨

અંત - કાશુ વસંતિ જિ ખેલછ, ખેલછ સુશુણિધાન
વિજયવંત તે છાજછ, રાજછ તિલક સમાન. ૫૬
ઘઉંદહ તીસ સંવચ્છરિ, મુચ્છરિ માનિ વિમત્તુ
જંબુય શુભ અનુરાગહિ, કાગિહિ કહીય ચરિત્તુ. ૬૦
પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાશુસંગ્રહ. [૨. બુદ્ધિપ્રકાશ વર્ષ ૧૦૮ અંક ૧૧.]
[જૈમયૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૬૮. કાવ્યપંક્તિમાર્ગ કર્તાનામોનો સંગ્રહ
જોવો ૪ કેમ તે પ્રશ્ન છે.]

૫૯. જયશેખરસૂરિ (મહેન્દ્રસૂરિશિ૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૪૬.]

(૭૩૫) + દ્વિતીય નેમિનાથ કાશુ ગાથા ૪૯ ર.સં. ૧૪૪૦ આસપાસ

આદિ - પશુમિય શિવગતિગામીય, સામીય સવિ અરિહંત,
સુર નર નાહ નમંસિય, દંસિય સયલ દુહંત. ૧
ગાઇસુ મણુ અભુરાગિહિ કાગિહિ નેમિકુમાર,
જિણિ જગિ સયલ વિદીતહિ, જીતહિ ભુજબલિ મારુ. ૨

અંત - અગણિય રાજભવયજ્ઞ, દાણ સંવત્સર દેઈ,
દેવય ગિરિવરિ સામિસાણુ, સંજમસિરિ લેઈ.

ચઉપન દિણિ અકલંક, વિમલ દેવલસિરિ પામિય.
 ઘણુઘ કાલિ રાધમધ સરિસુ, સિવિ પત્તઉ સામિઉ. ૪૮
 નવજુવણુભરિ સીલ સખલુ, સોહાગિદિં સારો,
 મણુત્રંચિય ફલદેઉ દેઉ, સિવિદેવિ-મલ્હારો,
 સિરિ મહિંદરપહસર-સીસિ, જયસેહરિ કીજમ,
 ફાગુ એઉ ભવિયણિ વસંત, ઋતુ રસિદિં રમીજમ. ૪૯
 પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ફાગુસંગ્રહ પૃ. ૨૪૨ - ૧૫૧ ૭.
 [જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૬૮-૬૯.]

૩૫૨. શુભચંદ્રસૂરિ

(૭૩૬) + વસંત ફાગુ ગાથા ૧૬

આદિ - અહે ફાગુણ ફલીઅ બીજેરડી, પુહતલુ માસ વસંત,
 વનિવનિ તરુઅર ફૂંપલાં, કેસુ કુસુમ અનંત. ૧
 કામિણિ કારણિ ભમરલુ, ભમતુ માઝિમ રાતિ,
 કાચી કલિય મ ભોગવી, ભોગવી નવનવિ ભાતિ. ૨
 અંત - અહે નમ હરિ મમ આરાહીઉ, નવિ જગુ સિવરાતિ,
 ગોરી કંઠ ન જીતરિ, માહરી ઉત્તમ જાતિ. ૧૫
 અહે વસંતકીડા તીહ અતિ કરિ, આણંદ મુનિનિ પૂરી,
 મનરંગિ એમ ખેલિ, શ્રી શુભચંદ્રસૂરિ. ૧૬

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન ફાગુસંગ્રહ પૃ. ૫૫-૫૬.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૬૯-૭૦.]

૩૫૩. જયતિલકસૂરિશિષ્ય

(૭૩૭) જયતિલકસૂરિ ભાસ ગા.૧૦

આદિ - સરસતિ કરિ ન પસાઉ, ગણધર તપાગચમંડણુઉ,
 ગામસુ જયતિલકસૂરિ, દુખદારિદ્રવિહંડણુઉ. ૧
 ચાલિ સખીય ગુરુ વાંદીધ,
 રિદ્ધિ વૃદ્ધિ સૂં સવિચાર જાસ પસામ નાંદીધ,
 શ્રી અભયસિંહસૂરિ પાટિ, દિણુયર જિમ જગિ વિસ્તરહ. ૨
 ચાલિ. અંચલી

અંત - દેવભવનિ ધ્વજ લહલહઈ, ધરિધરિ ગૂરી જીજાહ,
 જિણુસાસણિ વદ્ધામણુઉ, આવક મનિહિ ઉચ્છાહ. ૯
 ઇણુ પરિ સવે સુહાસિણી, વંદીય દિયમ આસીસ,

પાસ પસાઇ શ્રી સંઘસું, પ્રતપઉ કોડિ વરીસ.

૧૦

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૩૮) જયતિલકસૂરિ ભાસ ગા. ૯

આદિ - નાગનયર મુખ મંડલુઉ, પલ્લુમીય પહુ પાસ,

ગાઇસુ સહિયુરુ અમહ તણા, જિમ પૂજઇ આસ.

૧

તપાગચિ મુનિવર ગહગહઇ, અંદ્રકુલ રાજહંસ,

શ્રી જયતિલકસૂરિ જાણીઇ, મુણિજલ્લ અવયસ.

૨

અંત - ચિંતામણિ સુરતરુ સમઉ, કલિ કામઘટ એઉ,

ચિંતિત ફલ સેવક તણા, દેયઇ દૂસમિ સોય.

૮

દેશના દુખ દરય ઉદ્ધવઇ, અભયસિંહસૂરિ-સીસુ,

ભાસ પદંતા પૂજિસિઇ, નિવુ આસ જગીસ.

૯

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૩૯) જયતિલકસૂરિ ભાસ ગા. ૭

આદિ - થંભણપુરવર મંડલુઉ, પલ્લુમીય પાસ જિણ સામિ,

શ્રી જયતિલકસૂરિ ગાઇસો, નવ નિધિ જહનઇ નામિ.

૧

ગુરુ મુનિરયણ, જીતઉ મોહમવણ, નયણ નિહાલિસું આપણઇ એ,

સહી એ અતિહં ઉત્સાહો, લીજઇ સુકૃતલાહો, શ્રી જયતિલકસૂરિ

ઉત્સાહો. ૨

અંત - વચન સુધારસિ વરસય, દરસય એ સિવપુર માગ,

રચણાયરગચ પાલઇ એ, ટાલઇ એ પાપતું લાગ.

૬

અલવિહિ જેહ સિરિ કર નિસય, નિવસય તીણ ગુણુ ગ્રામ,

ચિંતામણિ સુરતરુ સમઉ, કામગવી જેહનઉ નામ.

૭

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૪૦) જયતિલકસૂરિ ભાસ ગા. ૮

આદિ - તપગચમંડલુ દુરિયવિહંડલુ, ખંડલુ મોહન વીર,

સુહગુરુ ગુરુઇ નયણે દીઠઉ, મીઠઉ ગુહિર ગંભીર.

૧

સખિ શ્રી જયતિલકસૂરિંદો, વાંદિવઉ અભિનવ ચંદ આંચલી.

અંત - સકલ લોક મતિ આણંદલુ પૂરઉ, સૂરઉ વર તપ તેજ,

ભવીયણુ જણુ જિમ તમિક ચિર નંદઉ, વંદઉ મનનઇ હેજ. ૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૪૧) નેમિનાથ રાસ ગા૦ ૨૧

આદિ - સાસણદેવતિ દેવિ અંબાઈ, માઈચલણે તનુ મન લાઈ, ધ્યાઈ
સુહયુપાય,

નેમિનાથ ગુણ મણુ આણુંદિષ્ટ, ગાઈસુ રાસા કેરઈ છંદિષ્ટ,
વંદિસુ ચાદવરાય. ૧

અંત - શ્રી જયતિલકસૂરિ સુપસાઈ, નિતુ મનવાંછિત કવિત કરાઈ,
જાઈ પાતક દૂરો,

મનશુદ્ધિ જે ગાઈ રાસઉ, ભવિભવિ સામ્બી તમ્હ તે દાસ,
આસકિ જસ કપૂરિ. ૨૧

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૪૨) સોપારા વીનતી ગા૦ ૧૯

આદિ - પદમ જિણેસર પય પણમેવી, સરસતિ સામણિ ચિતિ ધરેવી,
સેવીય સુહયુપાય,

સરગ જમસિ સોપારઉં ભણિયઈ, આગમ વેદ પુરાણ શ્રુત સુણીયઈ,
યુણીયઈ આદિ જિણુરાય. ૧

અંત - હું મૂરખ છઉં બુધિખલહીણુઉ, શ્રી જયતિલકસૂરિ ગુરુ પયલીણુઉ,
ખીણુઉ પાય અસેસો,

પદમ ગુણઈ જે નિત સોપારઈ, ભાવ સહિતુ આદીસુ જુહારઈ,
સારઈ કાજ અસેસો. ૧૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૪૩) આદિનાથ વિવાહ ૨.સં.૧૪૫૩ ભાદરવા ૧૦ રવિ

આદિ - સેતુજ ગિરિવર તીરથરાય, તાય આદીસર સેવીયઈ એ,
જસ સિરિ કોડાકોડિ, જોડિ કરિયલ કવીયણુ ભણુઈ એ. ૧

ભણુઈ કવીયણુ તત્થ, સિદ્ધિ ગ્યા મુણિવર સત્થ,

અસંખ જિણુવર નાણુ, અનંત મુનિ નિરવાણુ. ૨

અંત - નવામહલ નવયોવન, અવિહડ પ્રીતિ સંખંધ

અઉદસ ત્રિપતઈ (૧૪૫૩) ભાદ્રવઈ, દસમિ, રવિ રચીઉ પ્રખંધો,
જિનધરિ નિજધરિ, પરિધરિ, જે ગામસિઅ વીવાહો,

શ્રી જયતિલકસૂરિ શિષ્ય ભણુઈ તે, પામિસિ પુણ્યઉત્સાહો,

—છતિ શ્રી આદિનાથ વીવાહઉ સમાપ્ત. છ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરયનાએ' ભા.૧ પૃ.૭૦, ૭૧-૭૩ તથા ૭૪-૭૫. કૃતિક્રમાંક ૭૩૭થી ૭૪૦ ત્યાં અજ્ઞાતને નામે છે.]

૩૫૪. જયકેશરમુનિ (ત૦ જયતિલકશિષ્ય)

[જયતિલકસૂરિનો પ્રતિષ્ઠાલેખ સં.૧૪૫૯.]

(૭૪૪) જયતિલકસૂરિ ચોપાઈ ગા૦ ૩૨

આદિ - સામિણિ સરસતિ તણુધ પસાધ, નિતુ મન વંછિત કવિત કરાધ,
અમ્હ મનિ આજ ઊપનુ ભાઉ, ભગતિહિ વન્નિસુ સુહયુરુ રાય. ૧
ગરઆ અભયસિંહ સૂરી'દ, તાસ પદ ઉન્નેયણુ ચંદ,

તપાગચ્છમંડણુ ગુણવંત, સિરિ જયતિલકસૂરિ જયવંત. ૨
અંત - ઇણુ પરિ જે નિતુ સુહયુરુ યુણુધ, તેઉ ચઉપધ જે અવણિહિ સુણુધ,
જયકેસરિ મુણિવર ઇમ કહધ, તદ્ધિ વૃદ્ધિ મંગલ તે લહધ. ૩૨

(૧) સં.૧૬મી સદીની પ્રત, પ.ક. ૩-૪થી ૧૧, ભારતીય વિદ્યા-મંદિર, મુંબઈ.

[જૈમગૂકરયનાએ' ભા.૧ પૃ.૭૨.]

૩૫૫. જયતિલકસૂરિ

(૭૪૫) ગિરનાર ચૈત્ય પરિપાટી ગા૦ ૧૮

આદિ - સરસતિ વરસતિ અમિય જ વાણી, હૃદયકમલ અખિભંતર આણી
જાણીય કવિયણિ છંદો.

ગિરનાર ગિરિવરહ જ કેરી, ચેત્ર પ્રવાડિ કડુઉ નવેરી

પૂરીય પરમાણુ'દો. ૧

અંત - હું મૂરખપણુધ અચ્છું અગણુ, શ્રી જયતિલકસૂરિ બહુમાનં
માનુ મન માંહિ એહો.

પદધ ગણુધ જે એ નવરંગી, ચેત્ય પ્રવાડી અતિહિ સુચંગી-
ચંગીય કરધ સુદેહો. ૧૮

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય. [મુપુગૂહસૂચી.]

(૭૪૬) આખુ ચૈત્ય પરિપાટી ગા૦ ૧૭

આદિ - ચરણકમલ પણુમેવિ ભત્તિ, સિરિ સરસતિ કેરા,

ચેત્ર પ્રવાડિધ નમિસુ દેવ, આખૂય નવેરા.

મણુ તણુ વયસ જ ઉલ્લસધ, જસ દરિસણુ દ્વિદધ,

ણુહુ ભવ અણ્ય પાવ-કમ્મ, પણુ નિશ્ચિઈ તીકધ. ૧

અંત - પદધ ગુણુધ જે સંભલધ, આખૂય ગિરિ

ચેત્ર પ્રવાહ જ હરક ગય, સિવસુગહ સેરી,
તીરથયાત્રા પુણ્ય તે, પામઈ મન સુદ્ધિહિ
કહયં સુચુરુ જયતિલકસૂરિ વાદઈ ઝાકિ વૃદ્ધિહિ. ૧૭

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય. [સુપુગૂડસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૭૩-૭૪. પહેલી કૃતિમાં જયતિલકસૂરિનું નામ એવી રીતે ગૂંથાયું છે કે એ એમના ઠાઈ શિષ્યની રચના હોય એમ પણ લાગે.]

૩૫૬. મેરુતુંગસૂરિશિષ્ય

મેરુતુંગસૂરિ ગચ્છનાયકપદ સં.૧૪૪૬ સ્વર્ગ. સં.૧૪૭૧

(૭૪૭) મેરુતુંગ સૂરીશ્વર રાસ

આદિ - કેવલ કમલા કેલિ કલીય, કમલાસનિ સોહઈ,
કણ્ય કંતિ ઝલકંતિ, તિહુઅણિ જણ મોહઈ,
અષ્ટ મહાસિદ્ધિ રિદ્ધી સહીય, જહુ લદ્ધિ સમુદ્ધિ
ગાયમ સામીય નમીય વીર, જિણ સીસ પ્રસિદ્ધિ. ૧
તસુ અનુસારિહિ ગ્યારમઉ, અ'અલગચનાયક,
સુરતર સુરહી રચણુ જેમ, નમ(મન)વંછીય દાયક,
ગાઇસુ ચુ શ્રી મેરુતુંગ, સૂરીસર રંગિહિ.
નિસુણુ ભવિયણુ ભત્તિ ભાવિ, રોમચી અંગિહિ. ૨

અંત - સિરિ ગચ્છનાયકુ શ્રી સુચુરુ મેરુતુંગ સૂરિદ,
નામ નિરંતર જો જપઈ, તહિ ધરિ નિતુ આણંદ.
—છતિ શ્રી ગચ્છનાયક શ્રી મેરુતુંગ સૂરીશ્વર રાસ સંપૂર્ણ.

(૧) પ.સં. ૧૫, લી.ભં. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૭૬. ત્યાં અજ્ઞાતને નામે છે.]

૩૫૭. અજ્ઞાત

(૭૪૮) નાગપુરીય ગચ્છ સુચુરુ કાગ ગા.૨૦ ર.સં.૧૪૫૩ લગભગ

આદિ - સારદ સારદ હિયઈ ધરિ, સુહુરચલણ નમેવી,
ગાઇસુ હેમહંસસૂરિ રચણુસાગરસૂરિ ગુણુ કેવી. ૧
અહ ગુણુ ગાયસુ અંદ્રગણિ, દિવસૂરિ મુણિદો,
તસુ અનુકમિ જયસિહરસૂરિ. તપતંત્રિ દિણિદો,
દસેણુ જલહર વિરદ જાસૂ, ગુણુમણિભંડારો,
વચરએણુસૂરિરાઉ, સરસઇ ઉરિ હારો. ૨

નિમ્મલ દસણ નાણુ ચરણિ સોહમ સુપવિત્તો,
હેમતિલયસૂરિ તાણુ પદ્ધિ, સમવાસિય ચિત્તો,
બસુ સુગુણ નિય વાણિ યુષ્ઠ, પોરાજ નરિદો,
સિદ્ધિયક વર લહુ રયણુસેહર સૂરીન્દો. ૩

તણુ સિહાસણુ વર રિક્ત મુદ્દ ઉલ્હાસણુ ચંદો,
પણુ યણુ ભવિયણુ વિહિય, નયણુ ઉલ્હાસણુ ચંદો,
અમિય વાણિ ધારા પવાહિ, સિંચિય સુહકંદો,
પુનઃચન્દ્રસૂરિ સંતુ, હિમચન્દ્ર સૂરિન્દો. ૪

પુરિ પદ્ધિ ગામાગરિહિં, પુનઃચન્દ્રસૂરિ વિહરંતા,
ઘણુ રણિ જણુ ગણિ સંભરિય, સંભરિ નયરિ પહૂતા. ૫

અંત - હેમકંસસૂરિ હોઉ તામ, ભવિયણુ યોહંતઉ,
રયણુસાગર સૂરીસ જુતુ, મહિયલિ જ્યવંતઉ. ૨૦

—છતિ શ્રી સુચર કાગં.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૭૭.]

૩૫૮. અજ્ઞાત

(૭૬૬) તપગચ્છ ગુરુ નામાવલિ ગા. ૧૧

આદિ - વીર જિજ્ઞેસર પયકમલ, પ્રણમીય ખડુ વિહ ભત્તિ,
તપગચ્છ ગણુહર ગુણ ગહણુ, નિસુણુઉ એકચિત્તિ,
ધરણીયલિ ધીરમ નિલકે, સિરિ ધનેસરસૂરિ,
ચરમ જિજ્ઞેસર ચિત્તપુરે, કાવિ સાહસ ધીરિ. ૧

અંત - ઇણુ અનુકંમિ મુનિરતનગણિ ઉવજ્જરાય પણુમેસુ,
ચર રયણુધિક પવન્નિ કર, મહુતર પમુહ અસેમ.
મણુ તણુ વયણુ એકંતિ કરી, જ ખંદક નરનારિ
રિદ્ધિ વૃદ્ધિ મંગલિ વિહલ, સહ પામક તે સુવિચાર. ૧૧

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૭૮. ત્યાં ઉ. મુનિરતનશિષ્યને નામે
મુકાયેલી, પરંતુ ગુરુપરંપરાવિષયક કૃતિ હોઈ અજ્ઞાતકર્તૃક ગણી છે.]

૩૫૯. રત્નસાગરસૂરિ શિષ્ય(ત.)

(૭૫૦) રત્નસાગરસૂરિ ભાસ ગા. ૮

આદિ - તપગચ્છ સિરિ સિણુગાર, જિનશાસન આધાર,

ગરુડ ગણુધર એ, જંગમ સુરતરુ એ. ૧
આગમ શાસ્ત્ર અપાર, જાણુઈ તત્ત્વવિચાર,
સુહયરૂ નિરમલ એ. ૨

અંત - સંજમસિરિવર નારિય બોલઇ, તોલઇ જોઇ ન દોસઇ
ઇસું વિમાસી એ વર વિરીટ, ભરીઉ જ્ઞાન વરીસઇ. ૭
સકલ લોક મનિ આણુંદણુ, પૂરઉ સૂરઉ વર તપતેજ,
ભયીવણુ જણુ જિમ તમ્હિ ચિર નંદઉ, વંદઉ મનનઇ હેજ. ૮
(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૭૮-૭૯. કૃતિ અજ્ઞાતને નામે મુકાયેલી.]

૩૬૦. અજ્ઞાત

(૭૫૧) સુહયરુ ચોપાઈ ગા. ૧૬

આદિ - ગાયમ ગુરુ પયકમલ નમેવિ, સમરીય સામિણિ સરસતિ દેવિ,
હિયઇ ધરોવણુ નિરુમલ ભાવ, ગાસિઉં ગુરુ ગરુયા ગચ્છરાય. ૧
ચન્દ્રગચ્છિ ભવજેન્દ્રહસૂરિ, નામિ પાપિ પણાસઇ દૂરિ,
અસયત ક્રમિ સમરૂ નિસદીસ, પહિલા સિરિ દેવભદ્ર ગણીસ. ૨

અંત - લહ્યા લગય જિણિ લીધી દીખ, મોહરાય રહિં દીધી સીખ,
જસ ગુણુ સંખ ન લાભઈ પારૂ શ્રી રત્નસાગરસૂરિ વખાણિ. ૧૫
રતનસંઘસૂરિ નત જે નમઈ, માહામંત્ર વચણુ ભિયરઈ,
ગર્યાં સતીરથ સવિ મનિ ધરૂ, ભવસમુદ્ર સો લીલાં તરઈ. ૧૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૭૯.]

૩૬૧. અજ્ઞાત

(૭૫૨) ગુરુગીત ગા. ૧૧

[અભયસિંહસૂરિની પાટે આવેલા જયતિલકસૂરિ વિશે? જુઓ આ
પૂર્વે કૃતિક્રમાંક ૭૩૭થી ૭૪૪.]

આદિ - સમરિ સુર ભાવિ સરસતિ એ, સરસતિ અમીરસ વરસતી એ,
ગચ્છ રચણુચર રાઉ એ ગાઈસુ એ, ગાઈસુ સહયરુ બહુ
ભતિઈ એ. ૧

ધારાનંદન ધીર એ વીર જિણુ, જિણુસાસણિ અહિલસઇ એ,
કામલ ભયરિઈ હંસએ, હંસ જિમ જિમ જણુમણુ અવલસઇ એ. ૨

અંત - શ્રી અભયસિંહસૂરિ પાટિ એ પુવ્વ દિશ, પુવ્વ દિસિ દિનકર

ઝલાહલ એ,
મણ તણ વયણ એકાંતિ એ ધ્યાનિહિં, ધ્યાનિહિં કલિમલ કલિ
ટલમ એ. ૧૦
સહીય સુલાહિસ દીહ એ જહીયહ, દીયહ નિજગુરે વાંદીય એ
રિદ્ધિ વૃદ્ધિ સૂં પરિવારિ એ નામિહિં, નમિહિં ચિર ચિરિ
નાંદીય એ. ૧૧

(૧) અમય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૫૩) તપા ગુરાવલી ગા. ૩૪

આદિ - પણમઉ ચઉવીસવિ ચલણુ, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ સવિ મંગલકરણુ,
તપાગચિહિ તિહુયણુ જયવંત ગાયસુ ગુરુ ગર્યા ગુણવંત. ૧
ચઉવીસસુ જિણેસરૂ વીરૂ, પાપ તાપ દવાનલ નીરૂ,
જિણસાસણુ કેરૂઉ સિણગારૂ, પદમ સીસુ ગોચમ ગણધારૂ. ૨
અંત - શ્રી રતનાગરગચિહિ વિદ્વાંસ, જે જે રતનાધિક પડ્યા હંસ,
મહાસત મહાસતી સવિહુ નામ, કર જેડીનહ કરઉ પ્રણામુ. ૩૩
છણિ પરિ સુહગુરુ કેરાં નામ, લેછનહ જે કરઈ પ્રણામુ,
મનસા વાયા કાય વિશુદ્ધિ, તીહં તણુછ ધરિ અવિચલ સિદ્ધિ.

(૧) અમય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૭૯-૮૦.]

૬૦. સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય

સોમસુંદરસૂરિ સં. ૧૪૩૦-સં. ૧૪૯૯. [જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૫૦.]

(૭૫૪) + દેવદ્રવ્ય પરિહાર ચોપાઈ ગા. ૪૫

આદિ - નિસુણઉ શ્રાવક જિણુવર ભગતિ, તિમ કરિવી જિમ આતમ સકતિ
તિમ કરિવઉં જિમ નવિ છીપીછ, ચિરકાલિઈ નિરમલ દીપીછ. ૧
જિણુદ્રવિ વાધછ બહુ સંસાર, ઓછછ કુલિ લાભછ અવતાર,
નરય તણી ગતિ છેઅણુ બહુ તઉ ઠાલેજ્યો જિણુદ્રવિ સહ. ૨
અંત - સોમસુંદરસૂરિ તણુછ પસાછ, અલિઅ વિધન સવિ દૂરિ ભાઈ,
કાધી ચઉપઈ પણુયાલીસ, જિણુ ચઉવીસક નામઉં સીસ.
—છતિ દેવદ્રવ્ય પરિહાર ચઉપછ સમાપ્ત.

(૧) સંવત્ ૧૫૪૨ વર્ષે કા. વ. ૧૨ દિને શ્રીમતિ કંકરીનગરે પૂજ્ય
પં. શુભવીરગણિપાદશિષ્ય પં. અમયદયાણુગણિ તિલકવલભગણિભિલેખિ
શ્રીડસ્તુ. [મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ અં. ૧૧૯. [પુ. ૧૦ અં. ૧૧ પૃ. ૨૫૫-૫૮.]

(૭૫૫) સોમસુંદરસૂરિ સ્વાધ્યાય

આદિ - જંગમ તીરથ સૂરિરાજ શ્રી દેવસુંદરસૂરિ

તવગચ્છનાયક તણુછ પાટિ સિરિ સોમસુંદરસૂરિ

સાહિજિ સલુણુછ અંગિ જનસુ નિરમલ ગુણુ હીસછ

નિયમ તિ માંનિઈ એકલઉ મઈ કિંપિ લણીસછ. ૧

અંત - જાં લગછ દિણુયર તપઈય તેજ માંદિર રયણુયર

શ્રી સોમસુંદરસૂરિ તામ નંદઉ સંઘ જયકર

પાય લાગી પ્રભવીયછ સુયસા સામી

શિવપુરિ પહુ મહ દાખિયઉ એ સાસય-સુહ-કામી. ૧૦

—શ્રી સોમસુંદર સ્વાધ્યાય :

(૧) પ.સં. ૧-૧૭, પુ. ૨૨. લા. નં. ૧૮૯૨.૩૪૩/૧૮૫૮.

[જૈમગૂકરચનાએ લા. ૧ પૃ. ૮૮-૮૯ તથા જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૩૨૨.]

૩૬૨. જયાનંદસૂરિ

(૭૫૬) વિજ્ઞાપિકા

સોમસુંદરસૂરિ (સં. ૧૪૩૦-૧૪૯૯)ની પ્રશસ્તિ.

આદિ - સરસતિ સામિણિ કરુ પસાય વિનવં વહુરાસા જણુ જાઉ

માતા માહણુદેવી મલ્હાર કૂળઈ રાયહંસ અવતાર. ૧

ઉત્તમ ગરભવાસી જેતલા નવ માસ દિવસ તેતલા

સોમકુમાર જણુ જિણુ કાલિ ઇન્દ મહોત્સવ કરઈ તિણિ વારિ. ૨

અંત - શિવ હૂં યુદ્ધિ વિમાસિ કરી સૂરિમંત્ર તમ્હિ આપઉ સહી

યુરુહ લગતિ મૂં અતિહિં સુહાઈ સંઘ વીસાંડઉ પ્રાણુમય પાય. ૧૪

યુરુ વંદુ દેવસુંદરસૂરિ નામિ પાપ પણુસછ દૂરિ

તપાંગચ્છે ઉદયવંતઉ હોઈ તસ સમરતાં વિધન ન હોઈ. ૧૫

પુણ્ય પાપ ખેઉ લીધછ દૂરિ સમરતાં જય જયાનંદસૂરિ

વલી અંતરાઈ ગ્યાં સવિ દૂરિ ગચ્છનાયક સોમસુંદરસૂરિ. ૧૫

—છતિ ગચ્છાધિરાજ લદ્દારક શ્રી સોમસુંદરસૂરિપાદાતાં વિજ્ઞ-

પિકા સમાપ્તા.

(૧) લિખિત : ગચ્છાધિરાજ લદ્દારકપ્રણુ શ્રી સોમસુંદરસૂરિશિષ્યેણુ સિદ્ધાંતહર્ષગણિના ૧૦ ખીમસીસુત ૧૦ નોતા પઠનાર્થ ઇસરા ૧૦

પકતાર્થ' ઇતિ. પ.સં. ૧૮-૧૨ (૧૩), પ.ક. ૪થી ૫, પ્ર. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૧૫૦/૮° ૧૫૦.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૩૨૩.]

૧૩૨. વચ્છ ભંડારી

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૪૭. ત્યાં કર્તાને ૧૬મી સદીમાં મૂકેલ છે, પરંતુ હવે સ્પષ્ટ રચનાસંવતવાળી કૃતિ મળવાથી કવિને અહીં ૧૫મી સદીમાં ફેરવ્યા છે.]

(૭૫૭) આદિનાથ ધવલ ર. સં. ૧૪૭૧ કારતક

આદિ -

રાગ સામવેદી

જિજ્ઞુ યજીવીસ આરાહિસઉ એ, અગ્નિ આદિ જિજ્ઞેસર ગાઇસિઉ
એ, કવિજ્જણુણી અમ્હ મુખિ વસઇ એ, તું બુદ્ધિ પ્રકાશ મનિ
ઉલ્લસઇ એ.

અંત - વચ્છ ભંડારી ઈમ ભણુઇ, આદિસર અવધારિ,
અંતકાલિ આડઉ થઈ, અમ્હ નિરયા ગઇ નિવારિ,
વિદ્યા સંક્ષિ એકહુત્તરઇ, ધુરિ કહઉ કાતિ માસ,
એહ ધઉલ તિહાં ભણુઉ, કહિતાં પુણ્યપ્રકાસ,
—ઇતિ શ્રી આદિનાથ ધવલ સંપૂર્ણ.

(૧) સં. ૧૫૪૫ વર્ષે કા. વદિ સિખિતઃ શ્રી સીરોહી નગરે. પ.સં. ૩-૧૪, અભય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૮૧.]

૩૬૩. જિનવર્ધનસૂરિ (ખ૦)

જિનવર્ધનસૂરિને આચાર્યપદ સં. ૧૪૬૧માં મળ્યું હતું.

(૭૫૮) પૂર્વદેશ તીર્થમાત્રા ગા. ૩૨

આદિ - હિયય સરોવરે ધરિય ગુરુરાય, સૂરિ જિજ્ઞુરાય પાચારવિંદ,
વિજ્ઞય બહુમાણુહિ પુવ્વ વર દેસિ, યુજીઉ તિત્થાણુ વંદ. ૧
પહિલઉં, સમ્યકર નયરિ પણુમેવિ, વીર જિજ્ઞેસર કરપરકખં,
તયણુ સિરિ રચણુપુરી સંતિ તિત્થકરં, વંદઉ નાસિયા
સવલ દુખ. ૨

અંત - ઇમ્મ જમ્મકાણુઇ સિરિ નિકાણુઇ, ગામ નયરહિ સંસિયા,
સિરિ સકલ જિજ્ઞુવર, ધણુ ગુણુલય, લકખરાય નમંસિયા,
જિજ્ઞુ મિં ૧ સગિગ પચાલિ મહીયવિ, જે અસાસય સાસયા,

તે નમઉં પૂયઉં યુણુઉ મત્તિહિ, સિદ્ધિ મગ્ગ પલાસયા. ૩૨
—પતિ પૂર્વદેશ ચેત્ય પરિપાટી સમાપ્તા, શ્રી જિનવર્ધનસૂરિભિઃ

(૧) સં.૧૪૯૩ લિ. અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૮૧-૮૨. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૬૪. અજ્ઞાત

(૭૫૬) ખરતર ગુર્વાવલિ અથવા ગુરુષદ્ધપદી પદ્ય ૧૪

એમાં જિનવર્ધનસૂરિ સુધીનાં નામે પછી જિનકુચલસૂરિ વિશે એક ઇપો - 'કુશલ ખડો સંસારિ', તે પછી 'દસસય ચૌખીસેહિંમં', 'જિજ્ઞદત્તસૂરિ નદૌ', 'નાગદેવ વર સાવયણુ' વગેરે પદ્ય છે. અહીં થોડાંક પદ્યો ઉતાર્યાં છે.

જિજ્ઞસાસણિ સિંગાર મંત્રી અર્જુન કુલમંડળ,

લખમણિ દેવી કુખી રાજહંસ દુહદુરિહવિહંડળ.

મયગલ જિજ્ઞ મા સોહેછ જોવિ મુનિવર પરિવરિહ,

લક્ષણતર્કવિચારજાણુ સંયમસિરિ વરિયહ.

જિજ્ઞરાજસૂરિ પદ્ધિ જયો, જિનવર્ધનસૂરિ અનસરો,

ચિરુણુંદ સમુદાય સમ ખેમવંત કલિરવ કરો. ૧૦

અર્જુન મંત્રિ મદ્હારુ માય લખમણિ હરિ ધરિયહ,

તપિ સયેમિ સયણુ લકખણુ પરિહરિયહ.

આગમ ગ્રન્થ પ્રમાણુ પમુહ વિદ્યા વકખાણુ એતહિ,

સારાસાર વિચાર સહલ તે પદ્ધંતરિ આણુહિ.

જિજ્ઞરાજસૂરિ પદ્ધંચરણુ શ્રી જિજ્ઞવર્ધનસૂરિ ગુરુ.

સમુદાય સહિત મંગલકરણુ, ભૂય જેમ જયવંત ચિરુ.

(૧) મહો. વિનયસાગરજી ગુટકા નં.૩૩. (ગૌતમસ્વામી, કાલિકા-સૂરિ વિશેનાં ૪ પદ્યો પછી ખરતર ગુર્વાવલી શરૂ થાય છે.)

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૮૨-૮૩.]

૩૬૫. સિદ્ધસૂરિ

(૭૬૦) પાટણુ ચેત્ય પરિપાટી ગા. ૬૪ ર.સં.૧૪૭૬

આદિ - નિય ગુરુ પાય પણમેવિ, સરસતિ સામિણી મન ધરિય,

હિયડછ હરસ ધરેવિ, ગાયમ ગણુહર અણુસરિય,

પમણિસુ ચેત પ્રવાડિ અણ્ણહિસપુર પદણુ તણિય,
 મુઝ મન ખરીય રહાડિ, હિ મતિ નિરમલ અતિ ઘણીય. ૧
અંત - પદણુ પ્રસિદ્ધ હરખિ કિદ્ધા ચેત પ્રવાડિ સુહામણિ,
 ભણુતાં ગુણતાં શ્રવણિ સુણુતાં, અતિહ જઇ રસિયામણી,
 પરુણ્યા જિ કેઇ નામ તેઇ, અવર જે જઇ તે સહી,
 છિહુત્તર વરસઇ, મન હરિસઇ, સિદ્ધ સૂરિંદઇ કહી. ૧૪

(૧) જોસ.ભં. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૮૩. ડૉ. ભોગીલાલ સાહેસરા (સંખોધિ, ૧૯૭૫-૭૬) દ્વિતી રચનાસંવત ૧૫૭૬ માને છે.]

૩૬૬. દેવદત્ત (ખ૦ વેરા ઉદામુન, છાહડગોત્ર)

(૭૬૧) જિનભદ્રસૂરિ ધૂવડિ ગા. ૨

સિસિગચ્છમંડણુ મયણુ રિણુ, ખંડણુ ધીણુગ તંદણુ એ,
 મિલિ સુદરસણુ અમૃત વરિસણુ, વાણી સુલલિતુ એ.
 ક્રોધ નાન માયા લોભ નિવારણુ, ધારણુ સંજમુ નિર્મલુઆ,
 સયલ શાસ્ત્ર વ્યાકરણુ વખાણુણુ, સંઘ સભાપતિ હિધરણુહિ. ૧
 અસરણુ સરણુ સૂરિ મંત સમરણુ, કરણુ કવિત મતી એ,
 વાદ્યિ પંચાગ્રણુ વિદુર વિચક્ષણુ, જ્ઞાતોસ ગુણાલંકરુ એ.
 જિનરાજસૂરિ પાટ ચિંતામણુ, ભદ્રસૂરિ ગુરુ સુહકરુ એ
 ભણૈ દેવદત્ત વહરા ઉદા સુત, સહિ છાહડ સુહકરણુ હો. ૨

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૮૫.]

૩૬૭. ભૈરવદાસ

(૭૬૨) જિનભદ્રસૂરિ ગીત ગા. ૨

મનમથ દહન મલિનિ મન વર્જિત, તપ તેજ દ્વિતુકર એ,
 મહિમ ઉદધિ ગુરુયા ગચ્છ ગણધર, સકલ કલાનિધિ એ,
 વાદિ તરકિ વિદ્યા ગજ કેસરિ, જોગ જુગતિ યતિ સંપુન્ન,
 આપં વસિકરણુ સુખનિધિ, સંઘ સભાપતિ મંડણુ. ૧
 ચતુર્દિશ પ્રગટ અમૃત રસ પૂરિત, જ્ઞાનિ જે રેખગ...,
 પંચ મહાવૃત મેરુ દુરંધર, સંજમ સુગૃહિતુ એ,
 જિનરાજસૂરિ પાટ સસિ સોભિત, ભણુતિ ભૈરવદાસુ મણુહરુઆ,
 જિણુભદ્રસૂરિ સુગૃહ ગુણુ વંદઉ, મનવંજિત ફલ પામઉ એ. ૨

(૧) અભય૦

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૮૫-૮૬.]

૩૬૮. જિનભદ્રસૂરિશિષ્ય [૧] (ખ૦)

[જિનરાજસૂરિપદે જિનભદ્રસૂરિ આચાર્યકાળ સં.૧૪૬૧-૧૫૧૪.]

(૭૬૩) + ખરતર ગુરુ ગુણ છરપય પદ ૩૨ + ૧૬ = ૪૮ સં.૧૪૭૫

લગભગ

આ છાપા સમયે-સમયે છૂટક રૂપમાં રચાતા જતા હશે. એની હસ્તપ્રતો અમારા સંગ્રહમાં છે જેમાં એકમાં ૩૨ પદ છે, બીજામાં ૧૬ પદ વધારે છે.

આદિ - સો ગુરુ સુગુરુ જવિહ જવ, આપણ સમ જલણ,
 સો ગુરુ સુગુરુ જુ સમ્ય રૂવ, સિદ્ધંત વખાણ,
 સો ગુરુ સુગુરુ જુ સીલધર્મ નિમ્મત પરિપાલણ,
 સો ગુરુ સુગુરુ જુ દવસંગ, વિસમ સમ લણિ ટાલણ,
 સો વેવ સુગુરુ જો મૂત્ર ગુણ, ઉતર ગુણ જઠણા કરણ,
 ગુણવંત સુગુરુ ભો લપિયણહ, પર તારણ આપણ તરણ. ૧

અંત - દુર્ધટ ઘટના ઘટિત કુટિલ, કપટાગમ સૂતકટ,
 વાવાટોતકટ કરટિ કરટ, પાટન સિંહોદ્ધટ,
 નટ વિટ લપટ મૂકત નિકટ, વિન તારિ ભટસ્કટ,
 હાટક સુથટ કિરીટ કોટિ, ધૂણ કમ નખ તર જટ,
 વિસ્તપ વાંજિત કામવટ, વિઘડિત દુણ ઘટ પ્રકટ,
 જિનભદ્રસૂરિ ગુરવર ફિકટ, સિતપટ શિરો મુકુટ. ૩૭

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ. ૨૪૫થી ૩૬.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૮૪. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે તેમજ ગુર્વાવલીમાં જિનભદ્રસૂરિનું નામ આવેલું છે તેથી કર્તા એમના શિષ્ય જ હશે એમ કહેવું મુશ્કેલ છે.]

૩૬૯. જિનભદ્રસૂરિશિષ્ય

(૭૬૪) જિનભદ્રસૂરિ ગીત ગા. ૫

આદિ - માઇ એ દીકઉ માણિકુ મેલિહ સૂણીય એ રચણપિ આવતઉ એ,
 કવણિહિ અમ્હ ગુરુ આવતઉ દીકઉ, કવણિહિ લઇય વહાવણી
 એ. ૧

અંત - સરસવિ ડવિઉ સોવન પાદુ, સાસણિદેવતિ સેસ વધારિય એ,
ગચ્છપતિ બધઉ જિણુભદ્રસૂરિ, સંઘમંડણ ગચ્છઉદ્ધરણ. ૫

(૧) અભય.

(૭૬૫) જિનભદ્રસૂરિ અષ્ટક ગા. ૯

આદિ - ભવિયણ બો ભડ સુણહ બધુ દણ, સન્નિગવિરિ ચડહ,
જિણુભદ્રસૂરિ મુણિરાય સું સમર, મહાંગણિ જિમ લડહું. ૩

અંત - રિપભ અનિત સંભવ જિણિંદુ અભિનંદણ સામિઉં
સુમતિ પદા,

મયણુરાઉ જિણુ જિતુ ડોહ, ઝાણાનસિ બલિઉ,
મોહમલ્લુ જેણિ નથિ, માયા પિણુ ટાલિઉ,
કુમત પ્રમુખ નટ વિકટ સુભટ, જિણુ હેતહિ જિત.
પંચ વિસય પરિહરવિ જેણુ, જયલચ્છિ ધતા,
ભવ ભવણિ રમણિ મિલ્હેવિ કર, નાણુ સુદંસણુ મનિ ધરિઉ,
જિનભદ્રસૂરિ ગુરુ બણિ કરિ, ચરણુ રમણિ લીલા વરિઉ. ૬

(૧) અભય૦

(૭૬૬) જિનભદ્રસૂરિ ગીત ગા. ૯

આદિ - પહિલઉં પણમીય દેવ, દેવ તણો જુ દેવ,
ગાઇસુ ગણકરુ એ, જિનભદ્રસૂરિ ગુરુ એ. ૧
ધોણિય સાહ મલ્હાર, જેતુ કુખિ અવતાર,
ગુણવઇ સહગરુ એ મહિમાસાગરુ એ. ૨

અંત - શ્રી જિનભદ્રસૂરિ રાષ, દીઠઉ પાનક બધ,
સુમતિ સુખણુ ગુરુ એ, નંદઉ તાં ચિર એ.

(૧) અભય.

[જૈમગૂઠરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૮૬-૮૭.]

૩૭૦. ધનરાજ

(૭૬૭) મંગલકલશ વિવાહણુ પદ્ય ૧૭૦ ર.સં. ૧૪૮૦

આદિ - પરમગુરુ આદિજિણુ નમવિ પભણેસુ, મંગલકલશ વીવાહલઉએ,
પુહવિ મનોહરો માલય દેશ નામિ, પરિણામિ રસિયામણુઉએ,
ઉજ્જેણી વરનયર સુવિસાલ, પૂરિય ધણુ કણુ રચણુ ખાણિ,
સિંધુ અરિગંજણી દિલ્લ ! તણુ, ભૂપાલ વચરસિંધ વર નરિંદો. ૧

અંત - ઇસા કરમનઉ સુણઉ વિચાર, મંગલકલશ વિરતઉ સંસારિ,

દેવલોક પંચમઠ જિ ભઠ, ભવિ ત્રીજઠ વલિ સિદ્ધિ લહેઠ,
સંવિત્સરિ વિક્રમનઠ કહી, ચઉદઠ સઠ અસીયઠ એ સહી,
મંગલકલસ ચરિતુ સુવિસાલ, ધનનરાજિ ઇમ કહિય વિસાલ,
પઠઠ ગુણઠ એકમના સહી, તિહિ ધરિ આવઠ નવનિધિ સહી,
—મતિ શ્રી મંગલકલસ ચઉપઠ સમાપ્ત.

(૧) સં.૧૭મી સદીની પ્રત. પ. સં. ૬-૧૬, અભય.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૮૭-૮૮.]

૩૭૧. અજ્ઞાત (જયસાગરોપાધ્યાય)

(૭૬૮) નગરકોટ ચૈત્ય પરિપાટી ગાં ૧૫ ર.સં.૧૪૬૭

આદિ—દેસ બલધર મતિ ભરે, વંદિસુ જિણુવર ચંદ,
કામિકામિ કઉતિક કલિય, વિહસિય તરુ બહુ કંદ. ૧

અંત—સંવત ચઉદ સત્તાણુવઠ (૧૪૬૭) એ, જે વંદિય જિણુરાય
એઈડર પ્રતિષ્ઠા થુણિય, ભગતિહિ પણુમિય પાય. ૧૪

ઇય સાસય જે દેવકુલ નંદીસર પાયાલ
અમર વિમાણે જિંબ જિણુ તે વંદઉ સવિકાલ. ૧૫

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૮૮. 'જયસાગરોપાધ્યાય' એ કર્તાનામનો તર્ક થયો છે, તે રચનાસંવતને કારણે જણાય છે. જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૫૯.]

૬૮. દયાસિંહગણિ (તં રત્નસિંહસૂરશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૬૨.]

(૧૮૪) સંગ્રહણી બાલાં ૨.સં.૧૪૬૩ દિ.આ. શુ. ૧૪ શુક્ર

આદિ—હિવ ભુવનપતિ.પતિનઠ જઘન્ય આજિખૂં કહીઠ જઈ. દશં
ભુવનપતિનઠ જઘન્ય ઇતુ ન ટોલ છોકુ ઇતુ દશ સહસ વરસ
આજિખૂં હુધ (૨) હિવં ભુવનપતિનઠ ઉત્કૃષ્ટ આજિખૂં
કહીઠ જઈ...

અંત—ગતિ ૮ આગતિ ૯ એતલે પ્રકારે અનાકાર ઉપયોગ બણિવઉ
(x) (૭૬)... સંવત ચઉદસ તાણુમ્ દ્વિતીય આવણુ સુદિ ૧૪
શુક્રવારિ તપાપક્ષિ ભક્ષારક શ્રીરત્નસિંહસૂરિનઠ શિખ્યઠ પંડિત
દયાસિંહગણીઠ એ બાલાવબોધ રચિઉ...

—મતિ શ્રી સંગ્રહણીનુ અર્થ બાલાવબોધ સંપૂર્ણ હઉઉ.

(૧) શ્રી સં.૧૫૦૧૧ [૧૫૦૧ ? ૧૫૧૧ ?] જઘન વદિ ૭ દિને

વીરઆત્ર મહાનગરે લિખિતમ્, અંથાત્ર ૧૭૫૭, પ.સં ૪૦-૧૪, પુ.
સ્ટે. લા નં. ૧૮૯૨. ૪૩૨/૧૯૮૧.

[જૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૩૭૭.]

૩૭૨. અજ્ઞાત

(૭૬૯) મૃગાપુત્ર કુલક ગા. ૪૦

રચનાની ભાષા તથા શૈલીને કારણે એ ૧૪-૧૫મી સદીની લાગે છે.

આદિ - નમવિ સિરિ વીરજિણ, જણિય જણ સિવ સુહો,

દમ્મવણ ગહણ, નિદહણ જો હુઅ વહો,

ભાષિસુ ભાવેણ ભવલયહમંજણ પરે,

મિઆપુત્તરસ મુણિનાહ ચરિઅં વરં.

૧

અંત - તિજગ સમચિત સિરિ વરહ સુપવિત્તયં,

મિઆપુત્તરસ જે ભણુછ સુચરિત્તયં,

વિવુહ વિમાણ વિલસેષ વિવહપરે,

લહછ સહ સત્ત રજ્જાણુ તે હાપરે.

૪૦

—ઇતિ મૃગાપુત્ર કુલકં સમાપ્તમિતિ.

(૧) સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, પં. દયાકમલમુનિ લિખિત આવિકા
સૂચન પઠનાર્થ. પ.સં. ૨-૧૩. [લં. ૧]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૮૯-૯૦. કૃતિની ભાષા પ્રધાનપણે
અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૭૩. જયશેખરસૂરિશિષ્ય

(૭૭૦) ઉપધાન સંધિ ગા. ૨૫

આદિ - ફલવદ્ધિયમંડણુ દુહસયખંડણુ. ખાસ જિણિ(ઃ) નમેવિ કરિ,

જિણુધમ્મ પહાણુહં તવુ ઉવહાણુહં, સંધિ મુણહુ જણુ કન્નુ

ધરિ. ૧

સિરિ ચરમ જિણેસર વદ્ધમાણિ. પલણિઉ જહ ગોચમ

મહુર વાણિ,

સિદ્ધંત મજ્જિ જસુ પઠમ લીડ, તસુ ભણિઉ પમાણુ મહાનિસીડ. ૨

જહ ગિરિહિં મેર ગહ ગહણુ ચ દુ, નિવઈણુ ચક્કિ સુરગણિ સુરિંદુ,

તહ વીર જિણેસરિ તવ પહાણુ, ઉવહાણુ ભણિઉ ગુણગણનિહાણુ. ૩

જે નિમ્મલ વયણુ જણુ સીલવંત, સમ્મત કલ્લિય તહ પુનવંત

નીરોગ દેહ દહ ધમ્મ ગેહ, તવ સત્તિ જુત પરિચત ગેહ. ૪

એવં વિહ સાવય સાવિયાય ઉવહાણુ વહહિં કય ભાવિ ભાય,
 સાહજિજ્ઞણુ વિયય કુડવયસ્સ, સામગિગ સુગુરુ નિમ્મલ વયસ્સ. ૫
અંત - જન્મંતરિ તુહું હુઅ સુલહ ખૌહિ, લવ ભણુ પાવ કિય તઈ વિસોહિ,
 અહ સંઘ ચઉવિવહ વાસ લેવિ, ત ધન્નુ સુવ્રકખણુ ભણિ ખિવેઇ. ૨૨
 સુગંધ કુસુમ વા માલ તામ, તસુ ખંધુ ડવેઇ કંડિ જમ,
 વજ્જંતિ ગહરિ તં પંચ સદ્ધિ, નચ્ચહિં અનુગાયહિં અઇ
 સુ સદ્ધિ. ૨૩
 ઉવહાણુ પવર તવ ઇમ કરેઇ, નિય ધણુ તણુ જીવિયકલુ ગહેરિ,
 જઇ સિદ્ધિ ન પાવહિં કાલ જોગિ, સહુ લહહિં તહવિ ગય અમર
 લોગિ. ૨૪
 ઇવ તવ ઉવહાણુક સંધિ પહાણુહં, જયસેહ(ર)સૂરિ સીસિ કિય,
 જે પદહિં પદાવહિં અનુમનિ ભાવહિં તે પાવહિં સુક પરમ પય. ૨૫
 —છતિ ઉપધાન સંધિ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય, ખીકાનેર.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૯૦-૯૧. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ
 જણાય છે.]

૩૭૪. અજ્ઞાત

(૩૭૧) કયલપાટમંડલ પાર્શ્વ સ્તવન ગા. ૭

આદિ - પાસ જિણેસર પણમિયઈ ખરતર તણુઇ વિહારિ,
 સામલવન્ન સુહામણુઉ, સખિ ગાયઉ હે મન ચર રંગિ,
 કયલપાટે મુખ મંડણુઉ એ,
 કરહેડઉ હે પાસ જિણુંદ પૂનિમ ચંદ સોહામણુઉ,
 મુઝ હિયડઇ હે લાયુ રંગુ. ૧

અંત - આસસેણિ કુલ ચંદલઉ વામા ઉયરિહિ હંસ, સોઇજિ સામિ
 સવિ થુથુણુઉ,
 સવિ ગાયઉ હે મન ચ રંગિ, કયલપાટ મુખ મંડણુઉ,
 કરહેડઉ હે પાસ જિણુંદ કયલપાટ મુખ મંડણુઉ સખિ. ૭

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૯૧.]

૩૭૫. અજ્ઞાત

(૩૭૨) કયલવાડ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર ગા. ૧૦

આદિ - જયજય કયલવાડપુરમંડલુ, પાસ જિણેસર પાવવિહંડલુ,
તિહુયણુ જણમણનયણાણુંદલુ, સંથુણેમિ દુજગણનિહંદલુ. ૧
વાણુારસિ પદ જમિ પવિત્તિય, વામા કુચિ સિપ વર મુત્તિય,
આસસેણુ કુલ ગયણિ દિવાયર, નવ કર માણુ દેહ ઠરુણાયર. ૨

અંત - ઇય પાસ જિણુવરુ, પણુય સુરતર, કયલવાડઈ સંકિઉ,
ચિરુ કાલુ નંદઉ ભવિય વંદહુ, નાગરાય અહિદિઉ.
ભવજલહિ તારણુ ઉદયકારણુ, સત કણુ સિરિ ભૂસિઉ,
કુઠારિનાસણુ પયડસાસણુ, મિચ્છ કલિહિ અદ્દસિઉ. ૧૦

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૯૨. 'ઉદયકારણુ' શબ્દને કારણે 'ઉદય-કરણુ' કર્તાનામની પણ સંભાવના કરવામાં આવેલી જે થોડી જણાતી નથી. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશ જણાય છે.]

૩૭૬. અજ્ઞાત

(૭૭૩) નકુલાઈ મહાવીર રતવન ગા. ૮

અંત - જય વીર જિણેસર તિજય રાય, નકુલાઈ સંકિય તમઉ પાય,
તુહ દંસણિ નાસઈ પાવ વિદ, જય ભવિયણુ નયણુ ચઠોર ચંદ. ૧

અંત - નકુલાઈયમંડલુ જણમણઆણુંદલુ વદ્દમાણુ જિણુ જે યુણઈ,
તહ વંદિઉ સિજઝએ ભવદુહભરુ પિજજએ બંભસતિ હોઈ
ઉદયકરો. ૮

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૯૨.]

૩૭૭. સજજણુસુત

(૭૭૪) પાર્થનાથ રતોત્ર ગા. ૯

આદિ - ભવભયવણુગણુદહણુ, દરિદ્રોગારિ દુરિયનિદહણુ,
સિદ્ધિપુર કય નિવાસં, સયાવિ સુમરામિ જિણુ પાસ. ૧

અંત - ઇય પાસનાહ દેવ સરિય, સજજણુસુએણુ આપહિંયં,
જો ત સરઈ તિસઝં સો પાવઈ વંછિઈ સુહાઈ. ૯

(૧) અભય જૈન અંશાભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૯૩. કૃતિની ભાષા અપભ્રંશપ્રધાન જણાય છે.]

૩૭૮. અજ્ઞાત

(૭૭૫) ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવન ગા. ૨૮

આદિ - મોહ મહાભડ મય મહણ, રિસહ જિણેસર દેવ,
કરિ પસાઉ જિમ હોઇ મમ, ભવિભવિ તુમ્હ પય સેવ. ૧
ભુવણુવિભૂસણુ અનિયજિણુ, વિજયદેવિ મલ્હાર,
ભવસાયર નિવડંત મહ, રાખિ ન તિહુયણુ સાર. ૨

અંત - નિય અવતરણિહિ તાય ધરિ, લચ્છિહિ ભરિય ભંડાર,
અતુલ મહાખલ વીરજિણુ, જય જય જમ આધાર. ૨૭
ચઉવીસહ જિણુ સંયુવણુ, પઢ્યં ગુણઇ બહુ ભતિ,
તે નર નિમ્મત્ર નાણુ નિહિ, પાવઠં સિવસુહ ઝતિ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૭૭૬) ધર્માધર્મ વિચાર ગા. ૧૬

આદિ - ચઉદહ પૂરખ માહિ જે સારુ, પહિલઉ ધુરિન સમરઉં નવકારુ,
પભણિસુ ધર્માધર્મ વિચારુ, જણઇ જુ તરઇ સંસારુ. ૧
ધમ્મુ ધમ્મુ પભણઇ સહુ કોઈ, ધમ્મ કરઇ પુણુ વિરલઉ કોઈ,
ધમ્મ તણુઉ તિણિ બૂઝિઉ સારુ, જિહ ચિતિ કોધુ નહીં અહં-
કારુ. ૨

અંત - અજજવ મદવગુણુ સંજત, સવે વાર જીવ નિર્મલ ચિત,
કોપાનલિ કોવિ ન દહઇ, ઇણઇ કરમિ મણૂતણુ લહઇ. ૧૫
તપુ તપઇ ભાવણુ ભાવંતિ, શુદ્ધિ ચિતિ જે દાન દીયંતિ,
ક્રોધ માન માયા પરિહરઉ, ઇણિ પરિ સ્વર્ગલોકિ સંચરઉ. ૧૬

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય. [હિજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૧).]

(૭૭૭) નંદીન્દર ચોપાઈ ગા. ૧૧

આદિ - નંદીસર વર દીપ મઝારિ, સાસનાં તીરથ જુહારિ,
જિહિ અરછય તિહિ આવાગમણુ, સતજેયણુ દેખય એક ભવણુ. ૧
ઇસા ભુવન તિંહિ બાવન્ન એહ, જેયણુ બહુતરી બાવન્ન જાંચા
તેય,

પહુલઉં પણિ જોયણુ પંચાસ, તે વંદીતઇ પૂરઉ આસ ૨

અંત - સરવાલઇ હિવ લેખઉં જોઇ, આર ચક્રે અજ્ઞાતિસ હોઇ,
ચિહું અંજણુ ગિરિ તીરથ ચારિ, ઇણિ પરિ બાવન્ન ગિણી
જુહારિ. ૧૦

વિષ્ણુ સંખ્યા તહ પ્રણિય જાણિ, છ સહસ ચરિસય અડયાણીસ મણિ,
ઇય નંદીસર વંદીય દેવ, અન્નવિ સાસય નમઉં સસેવિ. ૧૧

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય, [મુદ્રગૃહસૂચી.]

(૭૭૮) વિમલાચલ આદિનાથ સ્તવન ગા. ૨૧

આદિ - નાભિતરિંદ-મદકાર, સુરુદેવિ માડિય ઉરિ રયણ,

અવગત રૂપિ અપારુ, સામિય સેતુજ સય થણિંય. ૧

અંત - ...ય પયપંકય સેવ, વિમલાચલ મંડણ રિસાહ,

અહનિસિ પણમઉં દેવ, અવર ન કાંઈ છછિય એ. ૨૨

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ] ભા.૧ પૃ.૬૩-૬૫.]

૩૭૯. અજ્ઞાત

(૭૭૯) ધર્મપ્રેરણા અથવા સુભાષિત દાહા પદ્ય ૧૫

આદિ - જિણુવર દેવુ સુસાહ ગુરુ, જસ હીયડછ જિણુધમ્મ,

સવ્ય કમ્મ જયણા કરછ, તસ લછ સફલઉ જમ્મ. ૧

અંત - ગંદસહી જે નિતુ કરછ, અવિચલ મનિ પાલતિ,

તી ખીજય ભવિ દેવત લહછ, કવડિ જખ જિમુ હુંતિ. ૧૪

જીવદયા સાચઉ વયણુ, પરધન જે ન હિણુતિ,

સીયલ જ પાલછ એકમનિ, તે સહિ સુખ લહંતિ. ૧૫

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ] ભા.૧ પૃ.૬૫ તથા ૧૧૪. એક જ કૃતિ ભૂલથી
જે વાર તોંધાયેલી છે.]

૩૮૦. પદ્માનંદસૂરિ

(૭૮૦) ચોવીસવટા પાર્શ્વનાથ નાગપુર ચૈત્યપરિપાટી સ્તોત્ર ગા. ૮

આદિ - જય મંગલકારણ દુરિયવિદારણ, લવલયવારણ પાસ પહો,

નાયઉરિડિં નયરિડિં ભતિડિં પૂરિડિં, ચઉવીસવટ્ય જિણુ

યુણુ હો. ૧

અંત - ઇય ખહુવિહ ભતિડિં વિહિસમ્ભતિડિં, આરાધઉ જિણુવર સયલ

શ્રી પદ્માણુ'દસૂરિ દેસણ મણિધરિ, સાવય કુલુ કીજછ સફલ. ૮

(૧) અભય.

(૭૮૧) ચોવીસવટા પાર્શ્વનાથ સ્તુતિ ગા. ૪

આદિ - સયલ સુહકારણો ભવિયજણતારણો,

નામ ગહણેણુ દુહન્દુરિય-નિવારણો,

નયરિ નાયકરિ જસુ અધિક મહિમા ગુણો,

જયઉ શ્રી પાસુ અઉવીસવદ્વય જિણો. ૧

અંત - સુદ્ધ સજત ધારતિ જે દેવયા, ધરણુ પઉમાયવઈરુકું અંબાઈયા,
ધમ્મ કમ્મેસુ તે કરઉ સાન્નિધ્યં, સયલ સાંધરસ પૂરંતુ સુહસંપય. ૪

(૧) અભય.

(૭૮૨) વર્ધનપુર ચૈત્યપરિપાટી સ્તવન ગા. ૯

આદિ - ગઃઅઇ પુરિ વધણુકરિ, સિખરબદ્ધ ભવિયણુ મહિય,

સોહઇ બહુ પ્રાસાદ, દંડ કલસ ધયવડ સહિય. ૧

અંત - આરાધઉ અરિહંત પદમાણુદસુરિ ઇમ ભણુએ,

તે રિધિ વૃદ્ધિ જયવંત, જે પ્રણુમઇ જિણુ પ્રહસમએ. ૯

(૧) અભય.

[જૈમગુકરચનાએંભા.૧ પૃ.૯૯-૧૦૦. કૃતિકમાંક ૭૮૧માં કર્તાનામ નથી.]

૭૮૧. અજ્ઞાત

(૭૮૩) દ્વાદશભાષાનિબદ્ધ તીર્થમાલા સ્તવન ગા. ૩૬

આદિ - પણ્ય સુરેસુર નમરિ જિણેસર, ગિહુયણુ જણુ મણુ કમલ દિણેસર,
ઉડ્ડકોય-અહલોયહ-મંડણુ, તિરિય લોય ભવભયદુહખંડણુ. ૧

અંત - સિવસિરિ મણિમાલા વન્નિયા તિત્થમાલા,

વવ ગય ભવ ત્રાલા કિત્તિ કિત્તિ વિસાલા,

સિવસુહ ફલ રુકખ દેઇ તત્તં પરુકખં,

નિહણુઉ ભવદુકખં વંછિય હોઉ સુકખં. ૩૬

(૧) અભય.

(૭૮૪) કોશા પ્રતિઓધ ગા. ૧૫

આદિ - કમલવચણુ કોશા ભણુઇ, કહુ કિન કીજઈ દોસ,

વિણુ ભટતારહ દીહડા ઇમઇ કીજઈ સોસ. ૧

સાલૂણા વાલંભ સાદુ દેઇ ન મયણુ હણુઇસઇ બાણિસય,

રાણા થૂલિભદ્ર તૂઝ વિણુ, તૂં વિણુ રયણિ ન જાએ,

ચક્રવાકી જિન ચક્રવાક વિણુ દિવસ દોહિવડા જાએ,

મું જગુ જિવસું પ્રીઅ તૂઝ વિણુ. આંચવી.

અંત - કોસા પુણુ વિમાસીઉં, કીધઈ કંત વિચાર,

નાહ પસાઈ પામીઈ, સમકિત સુકૃત ભંડાર. ૧૪ સાલૂણા.
રિપિ બોલઈ કેશા સમી, નારિ નહીં શુણવંતિ,
મનુ જાણી મણુવલ્લહી, મિત્રીય સરીસી કંતિ. ૧૫ સાલૂણા.

(૧) અભય.

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૦૦-૧૦૧.]

૩૮૨. અજ્ઞાત

(૭૮૫) + શત્રુજય ચૈત્ય પરિપાટી ગા. ૪૧

આદિ - સરસતિ સામિણિ નમિય પાય, સિરિ સેતુજ કરી,
ચૈતુ પ્રવાડિ રચિસુ હેવ, મતિ રંગિ નવેરી. ૧

પાલીતાણુઈ એ પાસ વીર, લલતાસરિ વંદુ,
નેમિહિં કંઠણિહિં નમિય પાય, લવદુખનિકંદુ. ૨

અંત - સેતુજ ગિરિવર સિયં ધણીય નરેસૂયા, જિગિઠ અભિનવ ચંદ,
સૂરતિ પરમાનંદ દિય નરેસૂયા, ટાલઈ સવે વિ હિંદ. ૪૦
રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરી નરેસૂયા, બોલે ચૈત્ય પ્રવાડિ એહ,
તીરથ યાત્રા ફલ દિયએ નરેસૂયા, નિરમલ કરય સુદેહ. ૪૧

(૧) અભય. (૨) જૂની પ્રત, પ. ક. ૧૫થી ૩૧, પ. ૧૫, તેમાં
પ. ક. ૧૭થી ૧૮, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૨૦૮/૧૯૪૫.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ.]

[જૈમગૂઠરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૦૨; જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૩૨૯. જૈમગૂઠ-
રચનાએં ભા.૧માં કર્તાનામ 'પરમાનંદ(૧)' મૂકયું છે, પણ એ શબ્દ
કર્તાનામવાચક નહીં પણ 'પરમ આનંદ' એ અર્થનો વાચક જ જણાય
છે. સુદ્રિત પાઠમાં આ દેહવી કહીએ નથી.]

૩૮૩. અજ્ઞાત

(૭.૬) શત્રુજય ચૈત્યપરિપાટી ગા. ૩૬

આદિ - વાગુ વાણિ સુપસાઈ કરે, સામિણિ પૂરિ રહાડે,
શ્રી શત્રુજય જિણુ ભુવણિ, ભાવિહિં ચેત્ર પથાડે. ૧

પાલીતાણુઈ તલહડીય, નયરહ માહિ વિહારો,
નરવધ કુમરિહિં કારવિહિ, પાસુ જુહારિસુ સારો. ૨

અંત - છટકે સવહિં આગદહ, આવિય ભલઈ સંસારે,
સિદ્ધિક્ષેત્ર જુહારિય એ, નવનિદ્ધિ પડીય ભંડારે. ૩૫
પદિસિઈ શુણિસિઈ નિસુણિસિઈ, ચેત્ર પ્રવાડિ જિ એય,

તીહ બચકાઈ જનકલો, હોસિછ નિરમલ દેહ.

૩૬

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૦૩.]

૩૮૪. માણિક્યસૂરિ

(૭૮૭) રાજમતી ઉપાલંભ સ્તુતિ ગા. ૧૮

આદિ - પસુવાડ દીકઉ પ્રભો જીણ વેલાં, તજ રાજ રાજમતી તીણું રેલાં,
હુસી જીવસંધારે રે જીણ જાતિં, પછઇ પાછલા કાજ રે તીણું
ભાતિ. ૧

અંત - મનિ વચનિ કાયા કરી સીલ પાલી, રમઇ રાચમઇ મુગતિ સિઈ
હાથિતાલી,
કહઈ સુગુરુ માણિક્યસૂરિ મહુર વાણી, જયઉ સંધ સમુદાય
રાજસિરાણી. ૧૮

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૦૩.]

૩૮૫. ધનપ્રભ

(૭૮૮) નેમિનાથ ઝીલણા ગા. ૯

આદિ - રાજલહે વર દેવ દેવર, રૂપિણિ ગાઇસો ઝીલણું એ,
ઊલટીઉં મન હેવ યાદવ જિણુ ગુણિ, લાગુ છઈ રહ કહઉ એ. ૧
વઉલસિરી વરમાલ પહિરણિ, કરણીયૂં ફલડેં ગૂં થાઉં એ,
સિવદિવિસુત સુકુમાલ સુલલિત, સેવનડે સઘડુ સિણુગાર.ઉં એ. ૨.

અંત - મૃગમદ કુકુમ નીરિ ખાવનચંદનિ સીંગી સંપૂરી એ,
નાયક નેમિ શરીરિ વલિવલિ બલબલિ કરઈ તે છાંટણુ એ. ૮
ધસી અપૂરણ રીતિ ગુણરયણાયર રામતડી રમઇ એ,
પૂરઇ મનની પ્રીતિ, ધનપ્રભ ગાઇતાં સવિ સુખ પામીઇ એ. ૯

(૧) અભય. [મુપુગૂહસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૦૪.]

૩૮૬. અજ્ઞાત

(૭૮૯) ગિરનાર ભાસ ગા. ૧૭

આદિ - સડી સોરઠમંડલિ જાઈયઇ, રાજાલ વર રંગિઈ ગાઈયઇ,
જય જૂનઘગદિ જોગાદિ દેવ, વીર પાસ જિણેસર કરઉં સેવ. ૧
પોલિ વુલીય ગ્રોવન રેહ તીર, સીયલ જલ નિમ્મલ અય ગંભીર,

તરુયર તલિ દીસઇ વિસમ ઘાટ, રવિકિરણુ ન લાગઈ તીણુ વાટ. ૨
 અંત - દીસઇ દુહ દિસિ તુંગ શૃંગ, સહસ્ત્રં બલસ્ત વણુ પમુહ અંગ
 ત્રિહુ ભૂયણે ઉપમા નહીય જ્ઞસ, ગગનાયલ છાંડહિ ભવક પાસ. ૧૬
 ગજપદ જલિ નેમિઇ નડવીય અંગ, પ્રભ પૂજ્ય પૂરિસુ મનક રંગ,
 ભાવિ ભગનિહિં ભણેસિધે એઉ ભાસ, સિરિ નેમિ પૂરેસિઇ
 તીહ આસ. ૧૭

(૧) અભય.

(૭૬૦) ગિરનાર વીનતિ ગા. ૧૧

આદિ - હરખુ માઈ તકીં હીયડઇ કિમઇ, મજુ મનઉં ગિરનારિ
 ઘણુઈં રમઈં,
 લડક લોચન નેમિ નમસ્કરઉં જિમ ન ચઉગઇ માંહિ વલિ
 ફિરકે. ૧
 અંત - વિષઈ વધરી નઉ મદ ગિઉ ગલી, જિસ્યઈ આવઈ પાપ નમૂ વલી,
 મયણુ મલ્લ તણુઇ મજુ ભઉ કિસઉ, જઉ જિનેશ્વરઈ મનિ હઉં
 વસ્યઉ. ૧૦

દેસી સિવાનાંદન નેમિનાથ, રાજમતિવલ્લભ વિશ્વનાથ,
 માગઈં નહી ગ્રામ ન સિદ્ધિ વાસુ, મૂદેવ દેજે નિજ પાય વાસ. ૧૧

(૧) અભય.

(૭૬૧) નેમિનાથ વીનતિ ગા. ૫

આદિ - ભલી ભાવના લેટિવા નેમિ પાયા, હીઉં જીવટઇ માનતી એન માયા,
 જમં જગતી જાદવ જોઈ વાની, વસઇ વાસના તાસ દસઇ
 ન વાની. ૧
 અંત - મનિ માનવઉ એહ સંસાર ફૂડઉ, સદા સેવિવઉ રાજલકંત રૂડઉ,
 ઇસી આસની આસ એ તાસ પૂજઈ, જોકો ભવા સુદ્ધિઇ
 જગનાથ પૂજઇ.

(૧) અભય.

(૭૬૨) ખાર પ્રત ચોપાઈ ગા. ૧૯

આદિ - વંદિવિ વીરુ ભવિય નિયુણેહુ, આગમિ કહિકે જિણેસર એહુ,
 પલણુઉ જિણુવરધમ્મ મહંત, ખારહ વતક મૂલિ સમકિતુ. ૧
 અખર એક ન પામઇ પારુ, નિસણુહુ ધમ્મિય ધમ્મવિચાર,
 સ્વકૃતપ્રમાવિહિં સુગતિ હોઇ, સાસય સિવસુહ પામઇ સોઇ. ૨

અંત - સતી એક સવહીજઈ નારિ, દિનુ દાનુ કો માસ ચિયારિ,
કોસંબી નયરી સુવિસાન, જગિ જયવંતી અંદણુબાલ. ૧૮
બાર વ્રત શ્રાવક સંભલઉ, ભાવલગતિ મનુ અવિચલ ધરઉ,
સાયજ વયણુ સુણુઉ સઉ કોઈ, જીવદયા વિણુ ધરમુ ન હોઈ. ૧૯

(૧) અભય.

(૭૯૩) સુગુરુ સમાચારી ગા. ૩૨

આદિ - દલહલ હેઠિ માણસ જન્મ, કીજય નિરમલ જિણુવરધમ્મ,
ગુરુ પ્રણમીય જય સીયલં સાર, દુતરુ જીવ તરય સંસાર. ૧
ગરય તણુઉ કરઈ પરિહારુ, સો ગુરુ બણુ તિહુયણિ સારુ,
બાયાલીસ દોસ વિસુદ્ધ આહારુ, સૂધઉ વિહરઇ કરઇ વિચારુ. ૨

અંત - પુવ્વ ભવંતરિ સચીયા જોઈ, પાપસુદ્ધિ સામાયક હોય,
ધમ્મ રઈ તે અવિચલ મત્તિ, સામાઇક્કં સીધઉ દમદંત. ૩૧
ખાસ જિણુસર તણુમ પસાઈ, વિદ્ધ સવે તે દુરિઈ બઈ,
પઢત ગુણંતા પૂજઇ આસ, લઈઈ સુખો તે સિદ્ધિનિવાસ. ૩૨

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાયેં ભા.૧ પૃ. ૧૦૫-૦૮.]

૮૭. સમરો

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૮૦.]

(૭૯૪) નેમિચરિત રાસ ગા. ૨૮

આદિ - તોરણિ ભદ્રવ આઇલઇ, પસુઆ દીધા દોસૂ એ,
તીણું કારણિ પ્રલ તણય રાયમઇ, નેમ ચડઉ ગિરનાર રે. ૧
નજ સિણગાર કરિ અભિનવા, નેમિકુમર આલ્યઉ પરિણિવ,
જપત કોડિ ભદ્રવ પરિવાર, હઇ ગઇ સખિ ન લાલઇ પાર. ૨

અંત - અસો અમાવસ કેવજનાણુ, નેમિ તણુ તુ નિખાર,
રાજમતી સુ સંસઇ ગઈ, બાવીસય જિણુસર ભઉ,
મગતિ રાણી રાજલ તણુઉ યોગ, પઢત ગણંતા નાસઇ રોગ,
નેમિચરિત સૂ સા નારી સુણુઇ, પાપ (પ)ણાસઇ સમરુઉ ભણુઈ. ૨૮

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાયેં ભા.૧ પૃ. ૧૦૮.]

૩૮૭. અજ્ઞાત

(૭૯૫) + શિવચૂલા ગણિની વિજ્ઞાપિત ગા. ૨૦ સં. ૧૪૦૦ લગભગ

આદિ - શાસનદેવ તે મન ધરિ એ ચઢવીસ જિન પય અણુસરી એ,

ગોચમ સ્વામિ પસાયલુ એ અમે ગાઇસિ શ્રી ગુરુણી વિવાહલુ એ. ૧

અંત - દ્રુપદિ તારા મુખાવતી એ, સીતાય મન્દોદરી સ્પરસતી એ,

સોલ સતી સાનિધ કરઇ એ, ભણવવાથી શ્રીસંઘ દુરિયા હરઇ એ. ૨૦

—ઇતિ શ્રી ચિત્તકીર્તિસૂરિ મહતરા શિવચૂલાગણિ પ્રવર્તિની રાજલક્ષ્મીગણિ વિરૂપિતકા શ્રાવિકા હીરાદે ચોગ્યં.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ.૩૩૯.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૦૯. ત્યાં 'રાજલક્ષ્મી'ને કવચિત્રી ગણવામાં આવી છે, પરંતુ કાવ્યમાં 'રાજલક્ષ્મી' બહુન તસુ નામુ એ લીહ પવતણિ કરુ પણામુ એ' એવી પંક્તિ આવે છે તેથી રાજલક્ષ્મી કાવ્ય-વિષય હોય એવું સમજાય છે. કાવ્ય શિવચૂલાગણિની સાથે રાજલક્ષ્મી પ્રવર્તિનીને વિરૂપિત રૂપે રચાયેલું જણાય છે.]

૩૮૮. કીર્તિરત્નસૂરિશિષ્ય (ખ.)

(૭૯૬) + કીર્તિરત્નસૂરિ ફાગુ ગા. ૩૬ સં.૧૫૦૦ લગભગ

અંત - એરિસ સુહરૂર તણુકે નામ, નિતુ મનિહિ ધરીજઇ,

તિમિતિમ નવનિહિ સયલ સિદ્ધિ, બહુ વૃદ્ધિ લહીજઇ.

એ ફાગુ ઉછરંગિ રમઇ, જે માસ વસંતે,

નિહિ મણિ નાણ પહાણ કિતિ, મહિયલ પસરંતે. ૩૬

—ઇતિ શ્રી કીર્તિરત્નસૂરિવરાણાં ફાગુ સમાપ્તઃ

(૧) લિખિત જયધ્વજગણિના. પ્રથમનાં ૨૭ પદ્ય નથી.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ.૪૦૧.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ. ૧૦૯-૧૦. કર્તાનામ 'અક્ષાત'ને સ્થાને અહીં 'કીર્તિરત્નસૂરિશિષ્ય' મૂકયું છે.]

૩૮૯. કવિયણુ

(૭૯૭) માતૃકા ફાગુ ગા. ૩૧

આદિ - અહે જિણુચત્રણા સિર નમિય, પામિય સહિયર માણ,

માર્ધય આવન્ન આહાર, પાખરીય કરી ફાગુ. ૧

ભલેય વધીય સુણિ ધામિય, સ્વામિય કહુંન વિચારુ,

મીઠડંય હીઠડત્રય ધરિસિઉં, તરિસિઉં સયલ સંસારુ. ૨

આગલિ દો દો લોહડીય, જમડી વોલિય આલુ,

ઉંકારસ્ય માગમિ આગમિ, કહીયસ્ય સારુ. ૩

નવ્વણુ વિલેપન પૂજિ ન તૂ જિન જિણુવરદેવ,
મન મ ન તજિ નવકાર જ, સાર જ લવિ ભાવે એહ. ૪
સિરિસવ્વ સમઈ વિષઈસુખ પડ દુઃખ મેર સમાણુ,
ધર્મ ન ખૂઝઈ પામર, કામ રમે ન અજાણુ. ૫

અંત - રતન અમૂલિક સીલહ, લીલહ તૂં મ વિણાસિ,
લહસિ મુગતિ તૂઈં તઈં પણુ રાખિસિ પાસિ. ૨૭
વ નવલીખૂઈં ખોલીય, જોઈય જિણુપય સેવ,
સસિ કર જોડીય વીનવઈં, સેવ કરયં સુરુ દેવ. ૨૮
હવ કર જોડીય વીનવઈં, દીન વયણુ સંભારિ,
ક્ષમા કરેજ્યો લવિયણુ, કવિયણુ એ આચારુ. ૩૦
માઈય અરથ જે ખૂઝછ, સૂઝછ ઈણુ સંસારિ,
પાઠ દિસ્યા સવિ દહિસિઈં એ, લહસિઈં સુખ નરનારિ. ૩૧
—છતિ માતૃકા શાગ સમાપ્ત.

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૧૦-૧૧. વસ્તુતઃ 'કવિયણુ' એ
કર્તાનામ ન ગણાય. કૃતિ અજ્ઞાતકર્તૃક લેખાય.]

૩૯૦. જયમૂર્તિગણિ

(૩૯૮) માતૃકા ગા. ૬૪

આદિ - આદિ પ્રણવ સમર સવિચાર, ખીજ માયા ત્રિભુવનિ સાર,
શ્રીમત લણી જપુ નિશિદીસ, અરિહંતપય નિતુ નામુ સીસ. ૧
ગણુહર ગરુડે ગોચમ સામિ, અખય નિધિ હુછ તેહનછ નામિ,
નવનિધાન તહં ચજીદય રયણુ, જે નિતુ સમરછ ગૌતમ વય ધણુ. ૨

અંત - ક્ષિરતા દીસઈં સુરાસુર ઈંદ્ર, હરિહર બ્રહ્મા રવિ નછ અંદ્ર,
ઉત્પતિ વિગમ કરઈં સવિ જંતુ, અક્ષર એકુ અજછ અરિહંતુ. ૬૩
ગૌતમ માધ્ય અવિગત હુઈં, અનુભવિ જયમૂર્તિગણિ કહી,
લોકાલોકિ એહતુ વ્યાપુ, યતિ જાણુછ જહ જોછ આપુ. ૬૪

(૧) અભય. [મુપુગૂહસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૧૧.]

૩૯૧. અજ્ઞાત

(૩૯૮) દીપક માર્છ ગા. ૬૪

આદિ - જિણુ ચઉવીસઈ ચલણુ નમેવી, હીપક માઈ કવિ વ લણેસો,
હીપક માઈ ખેલઈ રાસ, નાગલપુરિ પ્રલ પ્રણમુંછ પાસ.

પાસ જિણેસર તણુઈ પસાઈ, બાવન (૫૨) અક્ષર ખહુયાંયાંઈ,
માઈ દીકું ત્રિભુવનસાર, અક્ષરિ-અક્ષરિ નવઉ વિચારિ. ૨

અંત - મંગલ ધીર જિણેસરુ નામિ, મંગલ ગાયમ સોહમ સામિ,
મંગલ જંખૂસામિ ઉચરૂ, મંગલ સયલ સંધ વિસ્તરૂ. ૬૩
મંગલ લણુતાં માહિસિરિ, માઈ પહઉ તે પાદર કરી,
પહઠ ગણુઈ જે સુણુઈ વિચાર, ભવસમુદ્ર તુ પામઈ પાર. ૬૪

(૧) અભય.

(૮૦૦) આત્મબોધ માતૃકા ગા. ૬૪

આદિ - સમરવિ સવિ આરહંત મણિ, સિવ મંગલ કર ધીર,
માઈ બાવન અક્ષરહં, બોલિસું ગુણ ગંભીર. ૧

લલે પહિલ્લી અક્ષરે, ધુરિ કીજઈ સુવિચાર,
તિમ ધુરિ ધમ્મહ જીવદયા, ભમઈ જિણુ સંસારિ. ૨

અંત - મહા શ્રી શિવલક્ષ્મી તણી, સાસત સુખહ નિધાનુ,
ધય મંગલિક તીહ સંપજઉ, જહે જિણુધર્મિ ખહુ માનુ. ૬૪
—આત્મસંબોધ માતૃકા.

(૧) સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, પ. સં. ૧, અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૮૦૧) શૃંગાર માઈ ગા. ૪૯

આદિ - પ્રીત તણી દુઠ લીહડી, સુંદરિ સહજઈ બાણિ,
ચિતિ ચોખઉ અવિચલ હીયઉ, વાલહા બપરિ આણિ. ૧

અંત - રે પહિલા રસ તાહરા, કેતા કહું વિલાસ,
મનગમતી ગોરી મિલઈ, તહિ સવિ પૂરઈ આસ. ૪૮

લલે તણે અક્ષર કરી, દુહા બોલ્યા અંગ,
સિણુગારહ કૂંપલી, એ નવયોવન રંગ. ૪૯

—છતિ શૃંગાર માઈ સમાપ્તા.

(૧) સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, પ. સં. ૧, અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમયૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૧૧૨-૧૧૩.]

૩૯૨. અજ્ઞાત

(૮૦૨) યોગી વાણી ગા. ૫

આદિ - સીયલ કચ્છોદીય મોરીય રે, જોગી સંજમિ પાઉ પાએ

અહ કમ્પ ધ્યાનિ દહં રે, અવધૂ ભરમ અધૂલિયત અંગે. ૧
અંત - દહ સમ્પકિત મનિ ધરં રે, ભદ્રીયા ધ્યાય દેવ આદિનાથો,
જિણુહ ભગત ભાવ કર બોલઇ બૂઝઉ નાથ પંથો. ૫

(૧) અભય.

(૮૦૩) સોધતિ નગર શાંતિનાથ સ્તવન અપૂર્ણ

આદિ - સોધતિ નવરિહિ મહિમાસાગર, આદિ મૂરતિ શ્રી સંતિ
જિણેસર, સંતિકરણ સંસારે,
કણ્યકલસ ધયવડિહિ મણોહર, તુંગ સિહર પ્રાસાદિહિ સુંદર,
જિણુવર જુગતિ જુહારે. ૧
મૂલ મંડપિ જઇ બહુજિણુ પડિમા, પૂજઇ ભવિયણુ ગરૂઈ મહિમા,
ગરિમા સંતિ જિણુંદ.

સંધુ કરઇ તિતુ નવા મહોચ્છવ, જિનગુણુ ગાય.....

(૧) અભય.

(૮૦૪) છરાઉલા વિનતી ગા. ૧૧

આદિ - કરૂં સેવતા દેવતા પાય લાગી, ઇલર્થવાર લાગી નમૂં સીસ નામી,
કરૂં સતિહુ જન્મ જીવ અમહારઉ, જગન્નાથ છરાઉલાઉ
જઈ જુહારઉ. ૧

અંત - ઇસિં જાંદિ આણુંદિ સું દીસરાતિ, પઢઇ એકલાવિ ભજંગપ્રયાતિ,
મહાદુખ સંસારના પાસ છૂટઈ, ઇસું સત્ય બાણી કહિઉ જોતિ બૂદઈ. ૧૧

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ ૧૧૪-૧૧૫.]

૩૯૩. સુંદરસૂરિશિષ્ય

(૮૦૫) વિમલમંત્રી રાસ ગા. ૪૪ (૧) લ. સં. ૧૫૧૩ પૃષ્ઠલાં

અંત -

ભાસ

થાપિઉ વિમલ દહ અડસિ વરિસે, ખાવીસ પ્રાસાદ યગદલિ દેસે
અનઇ તિણુ કીધ મંધ સપરિવારિ, સાતજન સેત્રુંજિ ગિરનારિ. ૪૩
જાં ધૂ નિશ્ચય તાંહ એક નંદઉ, ગુરુ શ્રી સુંદરસૂરિ વાંદઉ,
એક રાસ જે ભણઈ ભણાવઇ...રિ સવિ સુખ આવઇ. ૪૪
—ઇતિ વિમલ(મંત્રી) રાસ સંપૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૫૧૩ વર્ષે શ્રાવણ ૩ દિને પૂજ્યારાધ્ય વાચનાચાર્ય
પં. જયવીરગણિશિષ્ય સુમતિવીરગણિના લિખિત: સુશ્રાવક શ્રેઠ મહિરાજ

ભણનાર્થ. છ. શુભં ભવતુ. પ. ક. ૯૦, અભય.

[જૈમગૂકરચનાએ] ભા.૧ પૃ.૧૧૬. કર્તા 'અજ્ઞાત'ને સ્થાને અહીં 'સુંદરસુરિશિષ્ય' મૂક્યા છે.]

૩૯૪. અજ્ઞાત

(૮૦૬) પ્રતિબોધકુલ

આદિ - તીર્થંકર ચઉવીસ જિણ મનિ તે સમરેષ

ત્રિભુવનતારણ વીતરાગ તીહં ચલણ નમેષ

કૃપા કરીઉ દેવ સાનિધિઈ વિણ ગરથહ પુણ્ય

નિસુણઉ ભવિયાં એકચિત્તિ જિણ સાસણ ધન્ય. ૧

અંત - સાહમી વચ્છલ સંઘ પૂજા તીહં પુણ્ય અપારે

રાત્રિભોજન અનંતકાય ચાડી પરિહારે

શુદ્ધિ ભાવિઈ દાન શીલ તપ ભાવના ભાવઈ

તે નર નિશ્ચઈ સયલ સુકખ અનુકમિઈ પામઈ. ૧૧.

—પ્રતિબોધકુલં સમાપ્ત.

(૧) પ. સં. ૧-૧૭, પુ. સ્ટે. ભા. નં. ૧૮૯૨.૩૪૩/૧૮૫૮.

[જૈહાપોસા પૃ.૪૪૬.]

વિક્રમ સોળમી સદી

૩૯૫. વિજયતિલક ઉપા.૦

(૮૦૭) આદિનાથ સ્તવન [અથવા જીવવિચારગર્ભિત શત્રુજયમંડન
ઋષભજિન સ્તોત્ર] કડી ૨૧

આદિ - પહિતું પણુમીય દેવ પરમેસર સેતુજ ધણિય

પયપંકજ રય સેવ રંગિહિં વિરચિસુ તસુ તણીય

જિણવર મહ નહુ થાણુ ઝાણુ નાણુ વિન્નાણુ જઉ

ખાલક પરિં વિન્નતિ બહુ ભોલિ મહું કરિસુ તઉ. ૧

(સંસ્કૃત અવયૂરિ) શ્રી વિજયતિલક-મહોપાધ્યાય-વિહિત-વિશાસ્ત-
નેક-વિચારસાર-શ્રી શત્રુજયશૃંગાર-હારાનુકાર-શ્રી ઋષભદેવસ્તોત્ર...

અંત - ઈય રિસહ જિનવર સિદ્ધિસયવર સુંદરી વર સુંદરે

સિરિ વિમલભૂધર ધવલસિંધુર ખંધાવાસ પુરંદરો

સેવયસમાસર યુલિય ભાસર ગુરુ ભવાસુરગંજી

મહ સુવિહિ વાસણ દહિ સાસણ વિજયતિહિ નિરંજણો. ૨૧

(૧) સંસ્કૃતિ અવચૂરિ સાથે, ગ્રં. ૨૦૦, પ.સં. ૩-૧૦(૧૨), જૂની પ્રત, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૨૨૯/૧૬૯૮. (૨) સંસ્કૃતિ અવચૂરિ સાથે, સુ. ઉદયકન્ન લેખિ તિવરી મધ્યે. પ.સં. ૨-૯(૧૦), પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૫.૧૮૬/૨૨૨૭. (૩) ગુજરાતી બાલાવબોધ સાથે, ગ્રં. ૧૨૫, જૂની પ્રત, પ.સં. ૨-૧૦, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૧૭૨/૧૯૦૭. [મુદ્રગૂહસૂચી, હૈનૈયાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૪૩, ૧૬૭, ૨૫૯, ૨૬૦, ૩૨૬, ૩૭૩, ૪૦૬, ૪૦૭, ૪૩૦, ૫૬૪, ૬૨૨)]

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૨૫૦-૫૨.]

૩૯૬. અજ્ઞાત

(૮૦૮) નંદબત્રીસી ચોપાઈ કડી ૧૪૬

આદિ - આગમ વેદ પુરાણ જાણુન્તહ જે નરા હિયમ મગ્ગા

જં જં કવન્તિ કવિયણ તં સારદ તુહ પસાઇણા. ૧

*

આપી અવિરલ છુદ્ધિ ઘણુ જનમનરંજન રેસ

નંદબત્રીસી જે સુણજીં ચ(ઉપઇ) રચિસુ સંખેવિ. ૩

નગરાગર અહિથાણુ જે તેહ તણા બોલેસુ

નંદબત્રીસી ચ(ઉપઇ) એહ જ ન.મ થવેસુ. ૪

અંત - સુખસંયોગ સદા યોગવદ પુન્ય પસાઇ તે ભોગવદ

સૂર વીર નહ સાહસ ધીર સત્યવંત વાણી મુખ ધીર. ૧૪૬

હિયડઇ અતિ ભમાહુ ધરી નંદરાયનુ બોલે ઉચરી

સુણી વિનોદ કથા ચ(ઉપઇ) નંદબત્રીસી એ ચુપઇ. ૧૪૭

(૧) પ.સં. ૩-૧૯, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૨૭૫/૧૮૧૯.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૫૨૪-૨૫]

૩૯૭. અજ્ઞાત

(૮૦૯) શત્રુજય વીનતી ૨૧ કડી

આદિ - હિવ આવિહ છઈ રુતુ વસંત સેતુજિ સિંહરિઈ ચાલહ કંતહ

વેગિઈ કરહ સળઈ ઘણી હિવ જસિઈ સેતુજ ભણી. ૧

અંત - અપૂરવ દેડરી દીસઇ હારિ બાવીસ લેપમઇ તિહાં જુહારિ

વર્દમાન ભેટસિંહ હેવ કરુણસાયર વીનઉં દેવ. ૨૦

કૃપા કરી વીનતી અવધારિ તર્ભ તણી કુખિ નિતારિ

એહ સ્તવન જે ભણિ નરનારિ તેહ પુણ પહુચઉ મોક્ષકુધારિ. ૨૧

—છતિ શ્રી શત્રુંજય વીનતી.

(૧) પ.સં. ૧-૧૭(૨૩), જૂની પ્રત, પ્રુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૪૭૨/૧૭૫૩.

[જૈણપ્રોસ્ટા પૃ.૩૩૦.]

૩૯૮. અજ્ઞાત

(૮૧૦) એકતીસી ભાવના

છેલ્લી ત્રણ કડીઓના ક્રમાંક ખોટા છે. તે ૨૯-૩૧ હોવા જોઈએ. ત્રીસમી કડીમાં 'ઇહ શુણ્ણતીસી ભાવના' તે 'ઇશુણ્ણતીસી ભાવના'નો પાક-ભેદ હોઈ શકે.

આદિ -

નમો શ્રી વીતરાગા.

અવિચલુ પદુ મનુ તિથર કરી, જહિ છહિ સુખ અપારા.

પ્રતિબોધીસુ મનુ આપણા, જિહિ પાવહિ ભવપાર. ૧

રે મનતત્ત અસત્થિરપણુછ, કાધુ કર માહ કોડિ,

રાગતણુછ રંગેહિ ચડિઉ, જીવિહિ આણી ખોડિ. ૨

પંચિંદિ પરે વસપણુઈ, જે ભવિ કાધા પાપ,

તે મુખિ કહિઅછ કેતલા, પડુઉ સંસારહ વ્યાપ. ૩

અંત - નરભવ ચિંતામણિ સમુ, એ તુ આલે એ મહારિ,

જિણુસાસણુ મનુ તિથર કરા, શ્રીવ જન્મ ન સંભાલિ. ૨૮

ભોગ ભલા નર જે લાહહિ, હરખિ જુ દેહિ દાનુ,

સમગત વિણુ સોપદુ નહી, જાહ અનંત સુખુ જાણે. ૨૯

ઇહ શુણ્ણતીસી ભાવના, તિસક સુખ વિચાર,

જે મન માહિ સમરસિ, તે પાવહિ ભવપાર.

—છતિ શ્રી ઇકતીસી ભાવના.

(૧) પ.સં. ૨-૮(૧૧), પ્રત સં.૧૬મી લગભગ, ઇન્ડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. ગુ-૧૫.

[કેટલોગશુરા પૃ. ૩૫-૩૬.]

૩૯૯. અજ્ઞાત

(૮૧૧) ઉપદેશરત્નકોશ બાલાં લ.સં.૧૫૨૫ પહેલાં

આદિ - ઉવએસ-રયણુ-કોસ' ઉપદેશ રૂપિઆં રત્ન તેહ તણુઉ ભંડાર

નાસિઅ-નીસેસ-લોગ-ડોગચ્યં નસાડિઉં સઘલા લોકનઉં દારિદ્ર્ય
છઇ જિણુઇ ઉવએસ-રયણુ-માલાં એહવિ ઉપદેશરતનમાલા લુચ્છં
નમિજીણુ વીર-જિનં શ્રી મહાવીર તીર્થં કર નમસ્કરીનઇ
કહિસુ હં. ૧

અંત - ઉવએસરયણુમાલાં ઉપદેશરૂપ રતનની માલા શ્રેણી જે એવં કુણુઇ
સુત્ય નિઅકઠે જે પુરુષ આપણુઇ કંઠિ રૂડી પરિ કરઇ સો નર
સિવ-સુહ-લચ્છી-વચ્છાયલે રમઇ સેચ્છાએ તે પુરુષ મોક્ષલક્ષ્મીરૂપ સ્ત્રી
તેહનઇ વક્ષઃસ્થલિ હિએ સ્વેચ્છાઈ રમઈ કીડા કરઈ. ૨૫
—ઈતિ શ્રી ઉપદેશરતનમાલાકાશઃ સાર્થઃ સંપૂર્ણઃ.

(૧) લિલિખાનઃ શ્રીમતિ અહમ્મદાવાદ નગરે ધર્મકલશગણિના
સં. ૧૫૨૫ વર્ષે શુભપુલ્કિગણિકૃતે. ગ્રં. ૮૫, પ.સં. ૩-૧૨, પુ. સ્ટે. લા.
નં. ૧૮૯૫.૨૦૨/૨૨૪૨.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૪૧૬.]

૪૦૦. અજ્ઞાત

(૮૧૨) ઇલાચી ચોપાઈ ૨૭ કડી ર.સં. ૧૫૦૭ જેઠ શુ. ૯

આદિ - વાણીય ર દિઉ માય સરસતી એ ઉલટ ર આંગિ અપાર કિ
પુત એલાચી ગાયવા એ કવી જિન ર કરી પસાવ ટિ
વાણી દિઉ મુઝ નિરમલી એ. ૧

અંત - રુયડી વાણી ખરીય જાણી હુયા મેહુ જણુ કેવલી
જસ નામ લેતા મુગતિ કેરા પામસિ સુખ તે વલી
સંવત ૫૧૨ સતોતરઇ નઇ જેઠ સુદિ નમી દિનઇ
સુખ પામસી જે ભાવઈ લાણુસી કાનિ સુણુસી એક ચિતઇ. ૨૭

(૧) લિ. આ. રાંભાં પઠનાર્થ. પ.સં. ૩-૧૬, પ.ક.૨થી ૩, પુ.
સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૫.૨૦૦/૨૨૪૦.]

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૪૯૯.]

૪૦૧. વિનયમૂર્તિ

(૮૧૩) ષડાવશ્યક બાલા ૦ લ. સં. ૧૫૦૯ પહેલાં

આમાં ઇરિયાવહિયા, ચૈત્યવંદન, દેવવંદનક, પ્રત્યાખ્યાન, ગુરુવંદન,
પ્રતિકમણ (સદ્દેપડિક્કમણ) તથા સંથારાપોરસી સમાવિષ્ટ છે.

આદિ - મેં જે જીવ વિરાધિયા દુઃખિઆ કીધા સં. તે કેહા ? એગિન્દિઆ

...એન્દિઆ...તેન્દિઆ...ચહરિન્દિઆ...પંચિન્દિઆ...૩૦૦૪૨૦
એતલે ભેદે જીવ પ્રતિ મિચ્છામિ દુક્કડ દીજ્ઞ. સંપદ ૬...

*

(શ્રાદ્ધપ્રતિક્રમણ્યાલાવબોધ)

સન્વ લણીઈ શ્રીતીર્થંકર અરિહંત અનંત સિદ્ધ...

*

એવં અહં ઇસી પરિ હઉં...વ્રત તણા અતિચાર...આલોષ...
શ્રી તીર્થંકરદેવ વાંદઉં (૫૦) પડિક્રમણ-શુદ્ધિ-કરણે ઉદ્ધારી-અન્દ-
પ્રધોત-દણ્ડાં :

ઇતિ શ્રાદ્ધપ્રતિક્રમણસૂત્ર સમાપ્તં.

*

(સંધારાપોરસી આલાવબોધ)

જિદ્ધિજ્ઞ જેષ્ઠ વડા જે છઈ અનઈ પરમ પ્રકૃષ્ટા ગુરુ ગુરુ છઈ
...અણ્ણણુહ અનુસા દિઉં...

અંત - ઇય ઇસી પરિ સમ્યક્ત્વં મઈ ગહિઅં આલીધઉં (૧૪)

ઇતિ સંધારાપોરસિ તણુ આલાવબોધઃ સમાપ્તઃ.

...વિબુધશિરોમણિ પં. ચિનયમૂર્તિ-ગણિ-કૃતોડયં આલાવબોધઃ
સર્વજન-હિતાર્થાય.

(૧) સં.૧૫૦૯ વર્ષે આષાઢ વદિ ચતુર્દશી દિને સિંહલસિઆમ્રામે
લેખિ. ૧૨૫૦ અંથાઅ, પ.સં. ૨૧-૧૭, પ્રથમ પત્ર નથી, યુ. સ્ટે. લા.
નં. ૧૮૯૨.૪૦૯/૧૯૬૪.

[જેહાપ્રોસ્ટા પૃ.૭૨, ૭૬ તથા ૧૫૯-૬૦.]

૧૦૫. રતનાકર સુનિ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૯૬.]

(૮૧૪) નેમિનાથ વિનતિ ગા. ૧૦

આદિ - ગિરનાર ગિરિઅવર મૌલિ, બાખઈ પુરિ મંડણુઉ ઓ,

ધન્ના તે નરનારિ, નમઘ નેમિ જે નિમ્મલઉ ઓ. ૧

કજ્જલકંતિ સિરીર, સોહગસુંદર નિમિજિણુ,

કરણાસાયર ધીર, કેવલિલચ્છીઅ કેલિયણુ. ૨

અંત - સાવીય સહસ્સ છત્તીસ, લખ ડિનિ તહ નેમિજિણુ,

વાસ સહસ્સ સન્વાઉ, સિવ કરિ સામિય સિવ રમણુ. ૬

પસુઉ જ નેમિ જિણુંદ, મુણિ રચણાચર કિતિ ધરો,
ચઉવિહ સંધઉ દેઉ વર મંગલ સો મુતિ વરો.

૧૦

(૧) અભય.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૦૫.]

૧૦૯. સોમસુંદરસૂરિશિષ્ય

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૦૧.]

(૧૫૭) પિંડવિશુદ્ધિ ખાલા૦

મૂળ પ્રાકૃત કૃતિના કર્તા જિનવદલભસૂરિ.

આદિ - દેવિદં ૦ દેવતાના ઈંદ્રસ્વામી તેહના વૃંદસમૂહ તેહે કરી વંદિત વાદિઉ
પાદારવિંદં પદકમલ છપ જોહનઉં એહવા જિનેંદ્ર સર્વજ્ઞ પ્રતિષ્ઠ
અભિવંદિ સનમુખ વાંદિનઇં ધુચ્છ ખોલિસુ સુહિત ચારિતયા
ઋષીશ્વર હૂઇ હિતઇં કરીવિ પિંડવિસુદ્ધિ આહારની સોધિ
પિંડમિહોષપણું સક્ષપિઇં હૂં ખોલિઉં જઉં.

૧

અંત - જે ભણી એ સતતાલીસ આહારના દોષનઉં વિચાર અતિગહન ગાઢાં
સૂક્ષ્મ છપ અનઇં સિદ્ધાંતસૂત્રના અનંતાત્થં છઇં તેહ ભણી
વિસેષિછ કરી કિવારઇં નિરતઉં પ્રકાશણુ ઉન હૂંઇં તેહ ભણી
સિદ્ધાંતને આચાર્ય સોધિવઉં પ્રમ શ્રી જિનવદલભસૂરિ સિદ્ધાંતનઇં
જણુપ્રજણુ એ ગંથ (ગૂથ) નિગર્વપણુઇં વોલિવઉં છપ ઇસઉં
જાણિવઉં ઇતિ પિંડવિસુદ્ધિ વાલાવખોધ સમાપ્તા...

(૧) સવત ૧૬૪૭ વર્ષે માગાશિર શુદ્ધિ સિખાપતં શ્રી પૂજ્ય
નિહાલચંદ્ર ઋષિ લાહોર નગર મધ સુમં ભવત - જ. ઇંડિયા ઓફિસ
લાયબ્રેરી નં. સં-૮૬૨ ઇ.

[કેટલોગયુરા પૃ. ૪૬. ત્યાં સોમસુંદરસૂરિને નામે મુકાયેલ છે, પરંતુ
એના સંસ્કૃત કેટલોગ (નં. ૭૫૪૨)માં આરંભમાં 'શ્રી વીરે જિનેશ નત્વા,
શ્રી સોમસુંદરશુરેશ્વ, પિંડવિશુદ્ધિખાલાવખોધરૂપ તનોમ્યથ' એવા ઉદ્દેશ્ય
છે અને અન્યત્ર કૃતિ સોમસુંદરસૂરિશિષ્યને નામે જ મુકાયેલી છે]

૧૧૪. મતિશેખર વા.

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૦૭.]

(૮૧૫) માર્છ અક્ષર ખાવની ગા. ૫૩ સં. ૧૫૧૪ લગભગ

આદિ - પહિલઉં પરમ બ્રહ્મ અણુસરી, તેહનિ એક અવિચલ ચિત્તિ ધરી,
કહઇં મતિશેખર સુણો સુમણ, માર્છ ખાવન વણું વખાણી. ૧

લલઈ ભલિય પરિ લાગું પાય, ગુરુ ગણવઈ સરસતિ પિયુ માઈ,
 નમતાં નરભવિ આવઈ ખોડિ, અંગ ભલે જિમ દોવડ મોડિ. ૨
 અન્ત - માઈ અખરની પાવની, ઇણિ પરિ કહી વિશ્વપાવની,
 પાયક મતિશેખર ઇમ કહઈ, ભણુઈ સુ નર અક્ષયપદ લહઈ. ૫૩
 —છતિ શ્રી માઈ અક્ષર પાવની સમાપ્તા.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય [હેન્રીસ્ટ્રાસ્યુરિ ભા.૧ પૃ.૩૯૬.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૧૭.]

૧૨૬. (અક્ષ) જિનદાસ (દિ. સકલકીર્તિશિ)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૨૧.]

(૮૧૬) પુષ્પાંજલિ રાસ

મંગલાવતીના વ્રજસેન અને એની પત્ની જયાવતીની કથા. ૧૨૮
 દુહા અને કેટલાંક પદ્યો.

આદિ - સિદ્ધેશ્વર જિણુવર સ્વામિ નમસકરું શ્રી સકલકીર્તિ શુર સાર
 રાસ કરૂં હું નીરમલો પુષ્પાંજલિ ભવતાર. ૨(૧)

ભાસ વિનતીની જંગલીય મંઝારિ પુર વિદેહ જગિ જાણીય એ
 સીતા નરિ છિ સાર દક્ષણ દેસ વખાણીય એ. ૨

મંગલાવતી વર દેસ રતનસંચય પુર જાણીય એ
 વ્રજસેન તીહાં રાઉ રૂપસોભાગે વાનિય એ. ૩

જયાવતી તસ નારી રૂપસોભાગ લીય એ
 પતિવ્રતા તે જાણિ દાંત પૂજન ગુણે આગલીય. ૩(૪)

અન્ત - ૨૫ વસ્તુ. પુષ્પાંજલિ વિધિ ૨.

વરત જગિ સાર ખદમાવતિ ઉપદેસીયો પ્રભાવિત તે સાર
 મનોહર તેહને ફલે સૂખ ભોગવ્યાં સરગ રાજ્ય મુગતિય સિધવર
 ઇમ જાણો નિશ્ચો કરિ.

પુષ્પાંજલિ કરો ચાર અક્ષ જિણુદાસ એણી પરિ ભણિ જિમ
 પામ્યો ભવપાર. ૨

—છતિ પુષ્પાંજલિ રાસ સમાપ્ત.

(૧) સં.૧૮મી સદીની પ્રત, પ.સં. ૮-૧૧, ઇન્ડિયા ઓફિસ લાય-
 બ્રેરી નં. સં-૧૫૮૬ ડી.

(૮૧૭) દશલક્ષણક ધર્મપૂજા

કૃતિ સંસ્કૃત તથા ગુજરાતીમાં છે.

આદિ - અથ દશલક્ષણિકપૂજ્ન.

સ્વર્ગમુક્તિકરં ધર્મં જિનોક્તં દશધા વરં

સ્થાપયમિ જગત્પૂજ્યં વિધિનાહં સુખાર્ણવમ્.

ૐ હ્રીં દશલક્ષણિક-ધર્મં એહિ એહિ અવવાતરાવતર સંવૌશત્
સ્વાહા...

અંત -

ધતા.

પાપ-તિમિરહર ધર્મ-દિવાકર જે આચારે તે ધર્મ ધણી

વ્રહ્મ-જિનદાસ ભાસે છડ ધર્મ પ્રકાસઈ મન-વંછિત-બુદ્ધિ ધણી. ૧૩

—છતિ શ્રી દશલક્ષણિકધર્મપૂજ્ન-જયમાલા સમાપ્ત.

(૧) લિ. સાહ ચોખચંદ ખંડેલવાલ જતિ ચાંદ્રવાડ દામોદરસુત
પુરહાનપુરા મધ્ય સાહિબાબરમાં લાલમંડી મધ... ચન્દ્રલાણુ ગોહા
પઠનાથ. પ.સં. ૯૧-૧૧, પ.ક. ૩૮થી ૪૦, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૫.૨૬૬/
૨૨૯૪.

(૮૧૮) શ્રુતિ જયમાલા

કૃતિ સંસ્કૃત તથા ગુજરાતીમાં છે.

અંત -

ધતા

અજ્ઞાન-તિમિરહર જ્ઞાન-દિવાકર પઠેં ગુણેં જે ભાવ ધરી

વ્રહ્મ-જિનદાસ ભાસે વિબુધ-પ્રકાશે મન-વંછિત-ફલ બુદ્ધિ ધણી. ૧૩

—છતિ શ્રુતિ જયમાલા સમાપ્ત.

(૮૧૯) ગુરુ જયમાલા

આદિ - પંચાચારાયરણુ... નિઃસ્વંદ-સાન્દ્રમ્.

૧

એતત્ પઠિત્વા પંચાંગ-પ્રણામં કુર્યાત્ જયમાલા.

સકલ-મુનીશ્વર... ભવદુખ ગમૂં. (૧)

અંત -

ધતા

મુનીશ્વર સ્વામી નમું શિર નામી દુષ્ઠ કર જોડી વિનય કરી

દીક્ષા અતિનિર્મલી દ્યો મઝ ઉજ્જલી વ્રહ્મ-જિનદાસ ભણેં કૃપા

કરી (૧૪)

—છતિ ગુરુ જયમાલા સમાપ્ત.

(૧) બન્ને કૃતિઓ - ઉપર મુજબની પ્રત. પ.ક. ૨૯-૩૪.

[કેટલોગશુરા પૃ. ૮૭ તથા જૈહાપોસ્ટા પૃ. ૧૭૨-૭૩ તથા ૩૩૪-૩૫.

છેલ્લી ત્રણ કૃતિની છેલ્લી કડીઓ જ ગુજરાતી હોય એવું સમજાય છે. ત્યાં
નોંધાયેલી 'શ્રુતાષ્ટક' વગેરે અન્ય કૃતિઓમાં ગુજરાતી અંશ જણાતા નથી.]

૪૦૨. અજ્ઞાત

(૮૨૦) રયણાવલી ગા. ૩૩ લ.સં. ૧૫૨૦ પહેલાં

આદિ - પણમવિ વીરયલણ બહુભતિ, હંસગમણિ સમરઉ સરસતિ,
 સુણઉ ભવિકજણ સિંત અવધારિ, ધણિ સંસારિ રયણ છંચ ચારી.
 જીવદયા જિણસાસણ-ધમ્મ, સુવિહિત ગુરુ સાચકુલિ જમ્મ,
 વડઈ ભાગિએ લાભઈ એ ચારિ, નડીય મૂઢ નરિ હેલા હારિ. ૨

અંત - ચારિ રતનાવલિ ગુણધાર, પાટસૂત્ર મુક્તાક્ષ હાર
 સરલ કંકિ નિય હિયડઈ થરઉ, મુગતિરમણિ સર્વવરિ તુમ્હિ
 વરઉ. ૩૩

—છતિ શ્રી રયણાવલી સમાપ્તા.

(૧) સં. ૧૫૨૦ વર્ષે જ્યેષ્ઠ વદિ ૪ દિને શ્રી સીરોહી નગરે
 મહોપાધ્યાય શિરોમણિ શ્રી શ્રી સુધાનંદનગણિ શિષ્યેણ નિઃ શ્રૃંગ રિષી-
 યોગ્ય. પ.સં. ૧, અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૧૮.]

૧૨૯. દેપાલ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૩૦.]

(૮૨૧) કાયા બેડી સઝાય [અથવા બેડલી સઝાય] ગા. ૫

આદિ - કાયા બેડી કાટ સત્ત વેધ, જીકિ કાકિ બંધ બાધી,
 નહાન્હા પરહુણ ધણા નીગમ્યાં, અતિ દુલંભ તુ લાધી. ૧
 સંસારસમુદ્ર અપારો, તીહં મઝારિ જીવ વણબરઉ, દુન્નિ
 ક્રિયાણા વવહરઈ,

અંત - વિવેકુ બંહુ ઝાનિ પંજરિ, નિરુખિલા દીઠુલા સેતુજ સ્વામી,
 દેપાલ ભણઈ જિણમંદિરુ પામી, વધામણી દિહિ ધામી. ૫

(૧) અભય. [મુપુગૂડસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૨૪.]

૪૦૩. અજ્ઞાત

જિનચંદ્રસૂરિ આચાર્યપદ સં. ૧૫૧૪, સ્વર્ગ. ૧૫૩૦.

(૮૨૨) જિનભદ્રસૂરિપદે જિનચંદ્રસૂરિ ગીત ગા. ૨

રાગ મદહાર

કુંજર મયણ નમનિ મચ્છરુ કરિ, હરિ હરુ બ્રહ્મ નયહુ બાણી,
 મૂરિ મ બિરહણિ બહુ સોતા પણું પંચ બાગત નમનિ આણી.

રતિ અનઇ પ્રીતિ દિવસિ વિધિ વતણુ, કવણુ કુમતિ તુવ વિધિ
૩૪૭.

ભુંજઇ સુંડિ દંડુ દંતુસલિ મુનિકેહર જળ દિહિ દીડઉ. ૧
પંચ વિસઇ જિનિ મુનિવર છત્યા, અષ્ટ કર્મ જિનિ ખે કરિયા,
ચ રિતુ રચણિ અમલુ જે પાલઇ, પંચ મહાત્રન જિનિ ધરિયા.
વાહી અંધકાર સહસ કરુ વિદ્યા નામ ગિરુદુ જાનૈ,
સસિગચ્છ સિરિ જિનભદ્રસૂરિ પાટિહિ, શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ

રાજૈ. ૨

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૧૧૭-૧૮. કર્તાનામ તરીકે 'કેહરુ?'ની સંભાવના પણ કરવામાં આવેલી, પરંતુ 'મુનિકેસર' એટલે મુનિઓમાં કેસરી=સિંહ સમાન એવું વર્ણન જિનચંદ્રસૂરિ માટે થયેલું છે એટલે એમાં કર્તાનામ જેવું યોગ્ય નથી.]

૪૦૪. કદયાણુચંદ્રગણિ (કીર્તિરત્નસૂરિશિ.)

(૮૨૩) કીર્તિરત્નસૂરિ વિવાહલો ગા. ૫૪ સં. ૧૫૨૫ લગભગ

આદિ - ભક્તિભર ભરિયઉ હરિસ સિરિ વરિયઉ, પણમિય સંતિકરુ
સંતિનાહ,

સારદા સામિણિ હંસરાગામિણી, ઝાણિહિ નિય હિંચ કરિ સનાહ. ૧
નાણુલોયણુ તણુઉ અમહ દાતાર ગુરુ, અનય ગુણુવંત સિરિ મહડ મણિ,
તેણુ સિરિ કિત્તિરયણુ સૂરીસ રે, હિવ કહિસં હઉં ચરિય ધરિ
ભતિ મણિ. ૨

અંત - એહ વિવાહલઉ ભણુઇ ભાવિ, તસુ મણો વંછિત દેઇ ઇદો.

ભતું સિરિ કિત્તિરયણુસૂરિ પાય, સીસ તસુ કહઇ કદલાણુચંદ્ર. ૫૪

(૧) જેસ.ભં. (૨) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૮૨૪) + કીર્તિરત્નસૂરિ ચોપાઈ ગા. ૧૮

આદિ - સરસતિ સરસ વણુ દે દેવિ, જિમ ગુરુગુણુ ખોલિઉં સંખેવિ,

ખીજઇ અમિય રસાયણુ ગિદુ, તહવિ સરીરિહ હુઇ ગુણુ વૃંદ. ૧

અંત - શ્રી કીર્તિરત્નસૂરિ ચઉપઇ, પ્રહ ભીજી જે નિશ્ચલ થઈ,

ભણુઇ ગુણુઇ તિહિ કાજ સરતિ, કદયાણુચંદ્રગણિ ભગતિ
ભણુતિ. ૧૮

—ઇતિ શ્રી કીર્તિરત્નસૂરિ ચઉપઈ.

(૧) લે. સં. ૧૬૩૭ વર્ષે શાકે ૧૫૮૨ પ્ર. જ્યેષ્ઠ માસે શુકલ પક્ષે

ષેષ્ટાતિથૌ શુરવાસરે, શ્રી મહિમાવતી મધ્યે શ્રી બૃહદ્ધરતરગચ્છે, શ્રી
જિનચંદ્રસૂરિ વિજયરાજ્યે, સંખવાલ ગોત્રિય સંઘભારધુરંધર સાહ કેલ્હા
તત્પુત્ર સાં ધન્ના તત્પુત્ર સાં વરસિંધ તત્પુત્ર સાં કુવરા તત્પુત્ર સાં
નન્વા તત્પુત્ર સાં સુરતાણુ તત્પુત્ર સાં એતસીહ બ્રાત્ર સાહ આંપસી
પુસ્તિકા કરાપિતા પુત્રપુત્રાદિ ચિરં નંદાત શુભં ભવતુ. શ્રી પૂજ્યજીનો
સંગ્રહ.

પ્રકાશિત : ૧. ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ. ૫૧-૫૨.

[જૈનમૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૧૧૯-૨૦.]

૪૦૫. અક્ષાત

(૧૨૫) હેમરતનસૂરિ ક્ષાગ્ર ગા. ૨૨ સં. ૧૬મી સદી પૂર્વાર્ધ
આદિ - અહે જુહારિસુ જગત્રય અધિપતિ, સુનિપતિ સુમતિ જિણુંદ,
અહે ગાયસુ રંગિ ધનાગમ, આગમગચ્છ મુણિદ. ૧
શ્રી હેમરતનસૂરિ ભગતિહિં, વિગતિહિં ગુણ વર્ણવેસુ,
શુરુપદપંકજ સેવિય, જીવિય સક્ષલ કરેસુ. ૨
અંત - વિનય મેરુ અનુદૂલા, ચૂલા ગરિમ નિવાસ,
...સમ...લહર, મણુહર દેસણુ ભાસ. ૨૧
ધણિ પરિ સુહગુરુ સેવઉ, કેવઉ નહીં ભવવાસિ,
દુર્લભ નરભવ લાધઉ, સાધઉ સિદ્ધિ ઉલ્લાસ. ૨૨
—છતિ શ્રી હેમરતનસૂરિ શુરુ ક્ષાગ્ર વિદુષી વિનયચૂલાગણિનિર્મં.
ધેન કૃતમ.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈનમૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ. ૧૨૦-૨૧. વિનયચૂલાગણિને કર્તા
માનવામાં આવેલાં પરંતુ વિનયચૂલાગણિના આગ્રહ(નિર્મંધ)થી કૃતિ
રચાઈ હોવાની નોંધ છે તેથી એમને કર્તા માનવાં યોગ્ય લાગતું નથી.
કાવ્યમાં પણ વિનયચૂલાગણિની પ્રશસ્તિ જણાય છે.]

૪૦૬. અમરરતનસૂરિશિષ્ય

(૮૨૨) + અમરરતનસૂરિ ક્ષાગ્ર ગા. ૧૮ સં. ૧૬મી સદી પૂર્વાર્ધ
આદિ - અહે કેવલકમલાં રાજ્યે, જાજ્યે જગતદિણિંદ,
અહે નીલવણ્ણ રલીઆમણુ, સુહામણુ પાસ જિણિંદ. ૧
પણુમીય તાસુ પ્રભાવિહિં, ભાવિહિં ગુણ ગાએસુ,
શ્રી અમરરતનસૂરિ રાજ, તાજ જઈ વાંદેસુ. ૨

અત - કાયુષ્ઠ કાગ સીંદૂરિહિં, પૂરિહિં સરવરિ સાર,
ભગતિહિં સુગુરુ મહાવહિં, કાવહિં જિમ સવિ વાર. ૧૭
શ્રી અમરરત્નસૂરિ મનોહર, સુહયુરુ બાલકૂંઆર,
સ્તવતાં ભવિઅણુ અમહ ઘરિ, તમહ ઘરિ જયજયકાર. ૧૮

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાયુષ્ઠગ્રંથ પૃ. ૨૪૧-૪૨. [૨. પંદરમા
શતકનાં ચાર કાયુષ્ઠગ્રંથો.]

[નૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૨૧. અહીં કર્તા 'અજ્ઞાત'ને બદલે
'અમરરત્નસૂરિશિષ્ય' મૂક્યા છે.]

૪૦૭. લખમસીહ

(૮૨૭) શાલિભદ્ર ચોપાઈ ગા. ૧૦૪ લ.સં.૧૫૨૭ પહેલાં

આદિ - પ્રથમ વિનવહિ પ્રથમ વિનવહિ દેવિ સરસતિ

કાસમીરહ મુખ મ'હણીય, હંસગમણિ કરકમલિ અંગિય,
ગાયંતી મહુર સરે સુકવિ, કંત નવ નેહ રન્જિય,
વીણા પુસ્તક ધારણીય, સાતથ સર પચડતિ,
સા સરસતિ નિવ રુલીય ભરિ, જિણહ ભુવણિ ગાયંતિ. ૧
પહિલહિ વીનવહિ સારહ માય, લઘુ દીરઘ જ આણહ કામ,
કૂડહિ અકમર રાખે હોમ, તિમ કરિ જિમ સલહમ સહુ ઢોમ. ૨
દિવહિ દાનુ ધનુ વેખહિ કાંહિ, પુવહિહિ (ભહુ ?) સહુ રહમ કલિ માંહિ,
દાન સીલ તપ ભાવન વરહિ, ભવસમુદ્ર જિમ લીલા તરહિ. ૩
જ અજમ કસમીરહ દેસિ. હંસગમણિ સેયં વર વેસિ,
હર પિહર વિજયવંતી માલ, કરિ વીણાં વર વામ તાલ. ૪
લખમસીહ કવિ બોલમ એહુ, ભવિયહિ નિસુણહુ કન્નિ સુણેહુ,
પદત ગુણંતા નાસમ દૂરિહિ, સાલિભદ્ર વખાણુ ચરિહિ. ૫

અત - મહાવિદેહિ મણ્યા ? ભવ લહિ(ય), સિદ્ધિરમણિ તે વરેસમ સહી,
સાલિભદ્ર જે ચરિહિ પઠંતિ, ભાવભગતિ જે નર નિસુણંતિ,
હરણિ જાઈ જિણહરિ જે દેંતિ, મુગતિરમણિ ફલ તે પાવંતિ. ૧૦૪
—છતિ શાલિભદ્ર અતુષ્પદિકા ચરિત્ર સમાપ્ત.

(૧) સંવત ૧૫૨૭ વર્ષે ભાદ્રવા વદિ પષ્ઠી બુધવાસરે લિખિતમિદં
શાલિભદ્ર ચરિત્ર. શુભ ભવતુ. પ.સં. ૪-૧૪, અભય.

[નૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૧૨૩-૨૪.]

૪૦૮. જયાનંદ(યતિ)

(૮૨૮) ઢોલા માડુની વાર્તા - ઢોલાખંદ દુહા ૪૪૨ ર.સં. ૧૫૩૦

વૈશાખ વદ શુક્રવાર

આદિ - અથ ઢોલા માડુની વાર્તા ઢોલાખંદ લિખ્યતે

દુહા-પૂગલ પિંગલરાવ, નલ રાજ નરવરે નયરે,
અદીકા, અણુદીકા, સગાઈ દૈવસંગેગે. ૧ ગાહા.

દુહા-પિંગલ ભયાલો ક્રિયો, ગયો નરવરમે દેસ,
પિંગલ દેસ દુકાલ થયો. કિણુહીં વાવ વિશેસ. ૨

નલરાજ આદર દિયો, જો રાજવિયાં જોગ,
દેસવાસ સહિ રાવલા, એ લોડા એ લોગ. ૩

નરવર નલ રાજ તણો, ઢોલો કુમર અનૂપ,
રાણી રાવ પિંગલ તણી, રીઝી દેખે રૂપ. ૪

પિંગલપુત્રી પદ્મિણિ, મારવણી તસુ નામ,
જોસી જોય વિચારિયો, ધન વિધાતા કામ. ૫

સારીખી જોડી જુડી આ નારી એ નાહ,
રાજ રાણીસૂં કહૈ, કીજૈ એ વીવાહ. ૬

અંત - પિંગલ રાવ પમારરી, પુતરી ગુણે અમોલ,

કછવાહો નરરો સુતન, કુલદીપક છે ઢોલ. ૪૦૯

આણુંદ અતિ અઝઝવ હુવો, નરવર વાજ્યા ઢોલ,
સસનેહી સૈણાં તણાં, કલમે રહિયા બોલ. ૪૪૦

દુહા ગાહા સોરકા, મન વિકસણાં ખખાંણ,
અણુજણી મૂરખ હંસે, રીઝે ચતુર સુખાંણ. ૪૪૧

પનરે સૈ તીસે (૧૫૩૦) વરસ, કથા કહી ગુણ બાંણ,
વહી વૈસાખે વાર શુક્ર, જતી જયાનંદે સુખાંણ. ૪૪૨

—છતિ ઢોલા મારવણી દુહા સંપૂર્ણ.

(૧) વિનયસાગરજી સંગ્રહ, કોટા નં. ૧૩.

[જૈમગૂઝરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૨૪-૨૫.]

૧૩૬. જિનરત્નસૂરિશિષ્ય (ત૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૫૨]

(૮૨૯) નાગદહસ્વામી વીનતી કડી ૧૬

નાગદહ તીર્થના પાશ્વનાથને વીનતી.

આદિ - સદા પાસ નાગદ્રહે જઈ જુહાર તીક માનપુજનમ નિશ્ચય સમારું
સદા સ્વામીનું રૂપ છઠ અતિવિશાલ જગન્નાથ અમિહ વદિસિઉં
ત્રિણિ કાલ. ૧

ઘણા દીસ ગુરયા ગુણવંત બાણું સદા પાસ નાગદ્રહે અતિ વખાણું
ઘણા લોકનાં શોકનંદ દૂરિ ટાલઇ સદા પાસ નાગદ્રહે રાજ પાલઇ. ૨
અંત - નાગદ્રહે સ્વામી શિવપુરગામી ભગતિહિં પણમું અહનિસિહિં
તપગચ્છનાયક શિવસુખદાયક જિનરતણસૂરિ ગુરુ પાવ નમીય. ૧૬
—છતિ નાગદ્રહેસ્વામી વીનતી.

(૧) સં. ૧૬૦૩, પ. ક. ૬, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૪૦૦ એ.
[કેટલોગ્યુરા. ૫.૫૮.]

૪૦૬. ધનસાર પાઠક (ઉપકેશગચ્છ)

(૮૩૦) ઉપકેશગચ્છ ઉએસા રાસ ગા. ૧૨૮ ર.સં. ૧૫૩૩ આસો શુ.
૧૦ ગુરુવાર ઉપકેશપુર

આદિ - પણમવિ પાસ ત્રિણિંદ પાવ, સરસતિ વયણુ દયઉ માય,
કાંઈ કવિય કરણુ હં મંડઉ, સુહ સુહગુરુના પાવ ન છંડઉ. ૧
ઉએસવંસનંદ ગચ્છ જુ કિહ, ઉવએસ નયરિહિં સોજિ પ્રસિહ,
પાસનાહ જિણુવર સંતાણિહિ, પદમ નામ હુય ઇણિ
અહિનાણિહિં. ૨

અંત - સંવત પનર તેત્રીસ આસો માસ સુદી એ રાસ કિયઉ સજગીસ,
દસમીય સુગુરુવારિહિં જિજલીય,
ઉવએસ પુરવર રાસ, પદતાં પૂજઇ આસ,
આવઇ અંગિ ઉલ્હાસ, અહનિસિ જિપજઇ અતિ મન રલી એ. ૨૭
નયર ઉએસહ ઠાઉ, વીર જિણુસરરાઉ,
નિતુનિતુ કરઇ પસાઉ, જિણુગુણુ અમિય રસાયણુ તોલિયઇ એ,
ભવિયણુ કરઉ સભાઉ, ઉવએસ માહ (ત)ણુઉ ઉપાઉ.
સુહસંપતિનઉ દાઉ, પાઠક ધનસાર ઇમ બોલિયઇ એ. ૧૨૮
—શ્રી ઉપકેશગચ્છ ઉએસા રાસ સમાપ્ત છતિ.

(૧) સંવત ૧૬૨૫ વર્ષ આષાઢાસિતષ્ટમ્યાં દિને રાજલહેસરસ્થૈ વાં
દેવસુંદરૈ લિલેખિ, સચ્ચરિત્ર સ્મરણાર્થ. પ. સં. ૬, રાજસ્થાન પ્રાચ્યવિદ્યા
પ્રતિષ્ઠાન, જોધપુર.

[જૈમગૂઠરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૨૬.]

૧૪૫. શાંતિસૂરિ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૫૫.]

(૮૩૧) અર્જુનચલ હિયાલી ગા. ૬

આદિ - વિમલ દંડનાયકની વસહી, સોજિ અષ્ટાપદિ દેઉ,
 ન્હવણુઇ નીરિ નિરમલ થાઇજિ, જઇ કોઇ ભણુઇ ભેડે. ૧
 અંત - નહીયલિ ઘણુ ગાજ'તુ સંલલિ, કાયર કંપઇ દેહઇ,
 બારહમાસ સદા ફલદાયક, સુરહઉ અવિચલ ગેહ. સહી એ. ૫
 શાંતિસૂરિ ભણુઈ અમહ હીઆલી જે નર કહઇ એહ,
 ઝટકઈ ઝલહતી તે પામઈ, જણુ માંહિ જગિ રેહ. સહી એ. ૬

(૧) અભય.

[જૈમગૂઠરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૧૬.]

૧૫૦. લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્ય (તપા૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૫૮.]

(૮૩૨) શાલિભદ્ર ક્રાંતુ ગાથા ૭૨ સં. ૧૫૨૫ લગભગ

આદિ - ગાયત્ર ગણુનિધિ ગણુનિહુ, લખધિ તણુ ભંડાર,
 નામિ નવનિધિ પામીઇ, વંછિત ફલ દાતાર. ૧
 સરસતિ સામિનિ પાએ નમુ', માગૂં અવિરલ વાણિ,
 સાલિભદ્ર ગુણુ વણુવું તે ચડયો સુપ્રમાણુ. ૨
 અંત - કાશમીર કાશી સમુ, મૂલનાયક શ્રી પાસ,
 ચિંતામણિ શ્રી સામણુ, વંછિત પૂરી આસ. ૬૬
 સાલિભદ્ર ખીજઉ સુણુ, સુદ્રસતન ગદરાજ,
 યૂજ્ઞર ન્યાતિ કુલતિહુ, કીધાં ઉત્તમ કાજ. ૬૭
 સંવત પંનર વીસમિ, નયર સોણત્રા મધ્ય
 દેવભવન પદ બિસણાં, બિંબ પ્રતિષ્ઠા કીધ. ૬૮
 સંવત પંનર પંચ વીસમિ ભીમ સાહ પ્રાસાદિ,
 અર્જુનગિરિ શ્રી આદિજિન, થાપ્યા શ્રી ગદરાજ. ૬૯
 તપગચ્છ કેરુ રાજિઉ લિખમીસાગરરાય,
 તાસુ સીસિ ગુણુ વણુવ્યા, પ્રણમું સદગુરપાય. ૭૦
 ભણુતાં ભલણુ પામીઇ, સુણુતાં સંપતિ હોઈ,
 સાલિભદ્ર મુનિવર સમુ', અવર ન ખીજઉ કોઇ. ૭૧

એકમતાં જે સાંભલિ, સાંભલિદ્રનું રાસ,
કર જોડી સેવક લાણિ, કરસિ લીલવિલાસ.

૭૨

—છતિ શ્રી શાંભલિદ્રનું કાચું સંપૂર્ણમ.

(૧) ઓરિએન્ટલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, વડોદરા નં. ૧૮૫૫૨.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૧૨૧-૨૨. અહીં ક્તા 'સેવક'ને સ્થાને
'લક્ષ્મીસાગરસૂરિશિષ્ય' જ ગણ્યા છે.]

૪૧૦. કીરતિ (સાર્થપૂર્ણિમાગચ્છ વિજયચન્દ્રસૂરિશિ.)

(૮૩૩) આરામસોલા રાસ ૨.સં.૧૫૩૫ આશ્વિન પૂર્ણિમા ગુરુ

આદિ - સરસતિ સામિણિ બીનવૃં, માંચું નિરમલ બુદ્ધિ,

કવિત કરસિ સોહામાણું, સાંભલતાં સુખવૃદ્ધિ.

૧

આરામસોલા નારી ભલી, બાણુછ સયત સંસાર

પુણ્યછ તે ગિરછ હુછ, ખોલિસુ તાસ વિચાર.

૨

જંબુદ્વીપહ દેશ કુશ, નયર પાહલીપુર નામ,

વાપી દૂપ તડાગ ગઢ રચડા સફલ આરામ.

૩

તે નયરી ઝરુપુરુ સમી, વિસ્તરિ જોયણ બાર,

ચઠરાસી ચહુંટા જિહાં, રચડા પોલિપગાર.

૪

આદિ - પુણ્યઈ લાભઈ સુખસંયોગ, પુણ્યઈ કાજછ દેવગહ ભોગ,

પુણ્યઈ સવિ અંતરાય ટલછ, મનવંછિત ફલ પુણ્ય લલછ.

સાધપૂનિમ પક્ષ ગચ્છ અહિનાણુ, શ્રી રામચન્દ્રસૂરિ સુગુરુ
સુબાણુ,

નવરસે ફરછ અમૃત વખાણિ, ચતુર્વિંધ શ્રી સંધ મનિ આણુ.

તસ પાટધર સાહસધીર, પાપ પખાલછ બાણે નીર,

પંચ મહાવ્રત પાલણુવીર, શ્રી પુણ્યચન્દ્રસૂરિ ગુરુઆ ગંભીર.

તાસ પદ ઉદયા અભિનવા ભાણુ, બાણે મહિમા મેરુ સમાન,

ગિરુઆ ગુણુહ તણુ નિધાન, શ્રી વિજયચન્દ્રસૂરિ યુગપ્રધાન.

સંવત ૫૦૨ પાંત્રીસુ બાણિ આસોઈ પૂનમિ અહિનાણુ,

ગુરુવારછ પૂક્ષ નક્ષત્ર હોછ, પૂરવ પૂણ્ય તણાં ફલ જોઈ.

કર જોડી કીરતિ પ્રણમછ, આરામસોલા રાસ જે સુણુછ,

બાણુછ ગુણુછ જે નર નિ નારિ, નવનધિ વલસઈ તેહ ધરિઆરિ.

—છતિ આરામસોલા રાસ સમાપ્ત.

(૧) સંવત ૧૫૫૬ વર્ષે ચૈત્ર વદિ ૮ ભૂમે લખિત. જીવનવલ્લભ-

ગણિ વિલોકનાથ. ચપડ વડી પોસાલતું નળિયે સાહિ ૧૦૮. ડો. ભોળી-
લાલ સાંડેસરા પાસેથી મળેલું વિવરણ.

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૨૭-૨૮. અન્યત્ર કવિનામ 'રાજકીરતિ' પછી મળે છે. જુઓ '(જિનહર્ષકૃત) આરામશોભા રાસ' (સંપા. જયંત. કાઠારી, કીર્તિદા જોશી.)]

૪૧૧. કોલિહ

(૮૩૪) કંકસેન રાજ ચોપાઈ ગા. ૩૩૧ ર.સં.૧૫૪૧ શ્રાવણ શુ-
પ મંગળ

આદિ - પહિલઉ પલુમઉ શારદ માઇ, ભૂદ્યો આખર આણુઉ ઠાઇ,
કાશ્મીર સુખ મંડણ દણી, કરઉ પસાઉ દેહઉ બુદ્ધિ ધણી. ૧
ગણવઇ પૂજઉ થારા પાય, દેહિ બુદ્ધિ સ્વામી સૂપસાઇ,
તુહ પસાઇ હુય પડઉ કરઉ, મગરમચ્છ ચરી ઉચરઉ. ૨
તંઆવતી વસઇ અતિ ભલી, કુલ જતીસ રહસી છતિ મિલી,
દિસઇ દુરગ ધવલહલ ઘણાં, મઠ-દેવલ કિ નાહીં મણાં.

અંત - જણ્યા ઉરાડા તણો વિચાર, વન માંહે નાહઉ છોડિ ધરચાર,
પંચા કલાઉ જો નવિ કરઇ, સ કંકસેન જ્યૂં ભૂલવે ફિરઇ ડરદ-
પન્દરહસઇ ઇંકતાલઇ (૧૫૪૧) શ્રાવણમાસિ બુદ્ધિ પૂજો
કવિયણ પાસિ.

પુખ્ય નક્ષત્ર આજાઇયાતી ખરઉ, ઉધમ એહ આજ હી કરઉ. ૩૩૦
કવિયણ સાનિધી ચઉપઇ, ભોલોઉઇ ભાવિ કોલિહ ઇમ કહી,
સુદ્ધિ પાંચમી અંર મંગલવાર, હુવઉ ચરિત સખ વિઘ્ન નિવાર. ૩૩૧
સુણઉ ચરિત નરવઇ સદ ભાઇ, ભૂલઉ અગઉ અંતેઉર માંહિ,
અસ્તરી તણઉ નિલાસ જો કરઇ, સુ કંકસેન ભૂલઉ જમ
ઉભસઇ. ૩૩૨

—છતિ કંકસેન રાજકી ચઉપઇ સમાપ્ત.

(૧) સંવત ૧૭૩૫ વર્ષે મગસર સુદ ૬, સને માસતી દ્વિમાસ
આમોલા સિખિતમ્ ગુરુજી સ્મા પકનાથમ્ નંદરઇ મધ્યે વાંચે જિહ્વ
રામ-રામ વંચજો જી તથા ચૌમાસો નંદરઇ મધ્યે જો તીર્થાં જ્યેષ્ઠિંડઉ
વરી જો. અનેક વંદણા વંચજો જી. વિનયસાગરજી સંગ્રહ, કોટા.

[જૈમગૂકરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૨૬-૩૦.]

૧૫૬. લાવણ્યસમય

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૧૬૨.]

(૨૭૧ છ-૬) [+] પંચતીર્થ સ્તવન કરી ૧૧

ઋષભ, શાંતિ, નેમિ, પાશ્વ અને વીરનું સ્તવન.

આદિ -

હાલ

આદ એ આદિજિજ્ઞેસર એ પુણ્ડર પુણ્ડરમિર સિણગાર કિ
 રાયણ રુંખ સમોસર્યા એ પૂરવ પૂરવની નાનું વાર કિ. આં
 આદ એ આદિજિજ્ઞેંદ જાણું ગુણ વખાણું જોહના
 મન રંગ માંતવ દેવ દાણવ પાય પૂજું તેહના
 લખ ચઉરાસી પૂરવ પઠિયા આયુ જોહનો જાણીયછ
 સંસારસાંભી સિદ્ધગાંભી ધ્યાન ધવલઉ આંણીયછ. ૧

અંત - પાંચે એ ૨ મેરુ સમાંણ કિ પંચછ હે તીરથ જે સ્તવછ એ
 તસુ ઘર ૨ નવેય નિધાન કિ મુનિ લાવણ્યસાંભી ધમ ભણછ
 એ. ૧૧

—છતિ શ્રી પંચતીર્થાંજિણ સ્તવનં.

(૧) પ.સં. ૩૫-૧૫, પ.ક. ૨૯થી ૩૦, મુ. સ્ટે. લા.નં. ૧૮૬૪.
 ૪૨૦/૨૧૧૪. [આલિસ્ટઓઇ લા.૨, મુપુગૂહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ લા.૧ (૫.
 ૫૦૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન કાવ્યપ્રકાશ.]

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૨૪૩. ત્યાં કર્તાનામ 'લાવણ્યસ્વામી' દર્શાવ્યું છે તે
 પાઠદોષને કારણે બન્ધું છે. અન્યત્ર 'લાવણ્યસમય' જ નામ મળે છે.]

૪૧૨. ઉદયહર્ષશિષ્ય (તં લક્ષ્મીસાગર-સુમતિસાધુ-ઉદયહર્ષશિ.)
 (૮૩૫) શ્રીપાલ રાસ કરી ૩૯૩ ર.સં. ૧૫૪૪ વડનગરમાં

આદિ - આદિજિનેસર પમુહ દેવ ચઉત્રીસ નમેવી

શેવીય સહિયુરારાયપય શુભ લાવ ધરેવી
 સરસ વચણ રસ દાણ જાણિ એ કર જોડેવી
 મતિ સમરી પરમેસરી એ વાગેસરિ દેવી. ૧

દુકખનિવારણ સિદ્ધચક્રસેવાપ્રતિપાલ
 રાસ રચું શ્રીપાલ તણઉ મનરંગિ સાલ
 મહીયલિ મોટઉ અંગદેસ તિહિ અંખા નયરી
 રાજ કરછ સિહરથ નરિન્દ સવિ વયરી. ૨

અંત - તથાગ્યુગયણે દિનકર એ માં વિદ્યા ચક્રિદ નિહાણ સુણિં
 લક્ષ્મીસાગરસૂરિ સહુ એ માં સમરતાં સફલ વિહાણ સું
 તાસ પદાવલિ દીપતા એ માં ગચ્છનાયક જયવંત સું
 સુમતિસાધુસૂરિ રાજ્યા એ માં સંજમરમણીયકંત સુણિં ૩૯૦
 તાસુ શીસ સોહાકર એ માં નમતાં નિરમલ કાય સુણિં
 પંડિતમસ્તકમુગટ સમા એ માં ઉદયહરિષ ગુરુરાય સુણિં
 તેહ તણુધં શિષ્યધં કરું એ માં ઇણિ પરિ રાસ રસાલ સુણિં
 વડધં નગરી વરિષા સમધ એ માં સંવત પતર ચઉમાલ
 સુણિં ૩૯૧

...૩૯૩

—છતિ શ્રીપાલનુ રાસ.

(૧) પ.સં. ૧૩-૧૫, પ્ર.સ્તે. લા. નં. ૧૮૯૨. ૪૧૪/૧૯૬૯.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૫૬૯.]

૪૧૩. પદ્યમંદિર (ખં ગુણરત્નસૂરિશિં)

(૮૩૬) ગુણરત્નસૂરિ વિવાહલો ગાં ૪૯ લ.સં. ૧૫૪૬ પહેલાં

આદિ - મંગલ કમલવિલાસ દિવાયરં સાયર સંતિ પાચારવિંદં,
 પણમિય અમિય ગુણરયણુ રયણાયર, રાયરંકાણુ આણંદ્યંદ. ૧
 ઇક્ક મહ નાણુલોયણુ તણુઉ દાયગો, નાયકો અનધ સંજમ-
 સિરિ એ,

સુવન કટોરડી સોહગ ઉરડી, જગિ કરધ દુધસાકરભરી એ. ૨
 અંત - એહ સિરિ ગુણરયણુસૂરિ વીવાહલઉ, પદ્યમંદિરગણિ તાસુ સીસ,
 પભણુઉ ભવિયણુ અનુદિન, જેમ પામઉ સુહં સુહ જગીસ. ૪૯
 —છતિ શ્રી ગુણરત્નસૂરીશ્વરાણાં વીવાહલઉ.

(૧) સંવત ૧૫૪૬ ક્રિષ્વિત. જ્ઞેસ.ભં. (એમાં આ કવિનાં અન્ય
 સ્તવન પણ છે.) (૨) અભય જૈન પ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૩૦-૩૧.]

૪૧૪. અજ્ઞાત

(૮૩૭) પ્રભવ જંખૂસ્વામી વેલી લ.સં. ૧૫૪૮ પહેલાં

આદિ - કર જોડી પ્રભવુ ભણધ, જંખુકુમર અવધારિ,
 વિષયસૌખ્ય ભોગવિ ભલાં, રંગિધં પંચ પ્રકરિ.
 સરવ ભોગવિ રમણીરસિ રાતુ, મહિયાજનમ મ હારિ, જંખુત

બૂલીછ,

કણ્ય નિવાણું કોડિ હેલાં ન મૂંડીછ,
 નવયૌવન અઢ નારિ અંધન ચૂકીછ,
 માયખાપ જેરી આણુ ભગતિઈ સારીછ,
 આવિઉં સુખ પગિત હેલિ, કિમઈ ન વારીછ,
 યૌવન દુલભ સંસારિ, હઈછ આલોચીછ,
 મોરું વયણુ અવધારિ, પછઈ મ સોચીછ, આંચલી. ૧

અંત - પ્ર૦ કણ્ય નિવાણું કોડિ ત્યજી, નવપરણિત અઢ નારિ,
 પ્રભવા સિઉં જંખૂકુમર, જૂલુ સંજમભારિ,
 ક્ષિપીય કરમ નઈ લીલા પાંમી, મુગતિરમણિ વરનારિ. ૨૯
 —છતિ પ્રભવ જંખૂસ્વામિ વેલિ. સમાપ્ત.

(૧) સંવત ૧૫૪૮ વષે આસો વદિ... વ્યહરા રઘવ પદનાથ.
 રાજસ્થાન પ્રાચ્યવિદ્યા પ્રતિષ્ઠાન.

[જૈમગૂઠરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૩૨-૩૩.]

૧૫૯. ખેમરાજ (ખ૦ સોમધ્વજશિ૦)

(૮૩૮) ફલવધી^૯ પાર્થનાથ રાસ પદ ૨૫ લ.સં. ૧૬૪૬ પહેલાં

આદિ - સુગુરુશિરોમણિ મણિધરી, શ્રી ગોતમ ગુરુયઉ મણુધાર,
 રાસ રચિસુ રસિયામણુઉ, શ્રવણિ સુણુતાં હો હરથ અપાર. ૧
 ફલવધી પાસ જુહારીછ ખેલા, દેસ સવાલખનઉ સિણુગાર,
 સાર કરઉ ત્રિભુવનધણી, સુરતર જંપિ હો જયજયકાર. ૨

અંત - મલિય મહાજન મનિ રલી પાસનઉ રાસ વસંતિ રમંતિ,
 તિહિ ધરિ નવનિધિ સંપજઈ, ખેમરાજ મુનિવર પભણુંતિ. ૨૫
 —શ્રી ફલવધી^૯ પાર્થનાથ રાસ સમાપ્તમિતિ.

(૧) સં. ૧૬૪૬, પ.ક. ૨૧૯થી ૨૨૧ પં.૧૩, બૃહદ્ જ્ઞાનભંડાર
 નં.૯. [હેજેસાસ્યિ લા.૧ (પૃ. ૩૯૫).]

[જૈમગૂઠરચનાએ લા.૧ પૃ.૧૩૧-૩૨. અહીં 'ખેમરાજ'ને સ્થાને
 'ખેમરાજ' કયું છે.]

૪૧૫. સાલિગ

(૮૩૯) બલભદ્ર વેલી ગા૦ ૨૮ લ.સં. ૧૬૬૯ પહેલાં

આદિ - દ્વારિકાંતયરી નીકલ્યા, ખે અંધવ ઈક ઠાય,
 ત્રિષા ઊપતી કૃષ્ણનઈ, અંધવ પાણી પાય. ૧

ખંધવ જાઈ લાવ્યું નીર, ભરી સમ સાહસ ધીર,

પહોંચી છે વૃષ્ણ તલી જાયા, કુંભલાંણી હેમલ કાયા. ૨

અંત - ઇમ જીવદયા પ્રતિપાલક, સાચક સમકિતરયણ ઉજલક,

સમકિત વિષ્ણુ કાજ ન સીઝક, સાહિજ કહક સુધક કીજક. ૨

—છતિ બલીભદ્ર વેલિ સમાપ્તા લિખતા.

(૧) સં.૧૬૬૬ લિ. અભય.

[જૈમગૂઝરચનાઓ ભા.૧ પૃ.૧૩૪-૩૫.]

૪૧૬. હેમવિમલસૂરિશિષ્ય

હેમવિમલસૂરિ આચાર્યપદ સં.૧૫૪૮.

(૮૪૦) હેમવિમલસૂરિ વિવાહલો પદ ૭૧

અંત - ઇમ આણી અંગિ ભીમા..... વીવાહલુ.

નરનારી જે નિતુ ગાવક, તેહ મંદિરિ નવનિધિ આવક. ૭૦

શ્રી સુમતિ સાધ.....સુચુરુ રતનન,

શ્રી હેમવિમલસૂરિસ, ચુરુ પ્રતપુ કોડિ વરીસ. ૭૧

જસ ભેરી ચિહ્ન દિસિ.....

.....શ્રી ચુરુરાજ વીવાહલક સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૭મી સદીની પ્રત. પહેલું પત્ર નથી. પ. સં.૩-૧૪, ગા.

૫૫થી ૭૧, અભય. (હેમવિમલસૂરિવિષયક ત્રણ પત્ર મળ્યા છે, જે કિનાર પર ખંડિત છે. ત્રણેમાં વિભિન્ન રચનાઓ હોય એમ જણાય છે. વચલા પત્રમાં ગા. ૨૬ થી ૫૬ છે, તે રચના મોટી હોવી જોઈએ. પહેલા પત્રમાં ગાથાના અંક ૫+૫+૩ એમ ત્રુટિત મળે છે. એનો પ્રારંભ નીચે મુજબ છે.)

[સુપુગૂહસૂચી.]

(૮૪૧) હેમવિમલસૂરિ કાગ

આદિ - રાગ આસાઉરી

સરસતિ સરસ વચન દીધ, કવિજન કેરી માધ,

ખડરિતુ રાસો ગાઈસિઉ, શ્રી હેમવિમલ ગછરાધ. ૧

ધુરિ ષડ રતિ રાગ વડક, સચલ વણુવલિ કંત,

મલયાનિલ ચંચલિ ચડી, આયુ માસ વસંત. ૨

(૧) જુઓ ઉપરની કૃતિની પ્રતની નોંધ.

[જૈમગૂઝરચનાઓ ભા.૧ પૃ.૧૩૫-૩૬. ત્યાં કૃતિઓ અગ્રાતને નામે મુકાયેલી છે.]

૪૧૭. વિનયરતન વાં (વડગચ્છ મુનિદેવસૂરિ-વાંમહીરતન-
મુનિસારશિં)

(૮૪૨) સુભદ્રા ચોપાઈ પદ ૧૫૩ ૨.સં.૧૫૪૯ ભાદરવા

અંત - કમલવદનિ હંસગામિની, સરસય પય ધરિ ચિત

સંખેપઇ સુભદ્રા તણુઉ, કહિસુ કવિત સુચિત. ૧

સીલઇ સોભા પવર ધણુ, સીલઇ સોહગ રૂપ.

અવિચલ સીલઈ જીવસુખ, શીલઇ માનઇ ભૂપ. ૨

અંત - વડગછિ દેવસૂરિ અનુકમઇ, અનીશ્વરસૂરિ તણા પય નમઇ,

મૈરુપ્રભ સૂરિદ પસાઉ રાજરત(ન)સૂરિ ગણુહર રાઉ. ૪૯

શ્રી મુનિદેવસૂરિ ઉપદેસિ, મહીરતન વાયક રચણેસ,

ગણિ પ્રધાન ગિરુઆ ગણુધાર, શીલ અખંડિત ગુણિ મુનિસાર. ૫૦

તાસ સીસ રચિઉ ચરિત્ર. બુદ્ધિ તીણુ શુરુ પુણ્ય પવિત્ર,

વિનયરતન વાયક કર જોડિ..... ૫૧

સંધ પસાઈ રચિઉં એહ, સોમ્ય દષ્ટિ મુઝ કરયો નેહ,

સંવત પનરગુણ્યાસઇ ચરી ભાદ્રવડઇ મતિ ઉપની ખરી. ૫૨

શાસ્ત્ર માહિ મઇ દીઠી જિસી, ચઉપઇ ખંધ એ આણી તિસી,

ભણુઇ ભણાવઇ નિસુણુઇ જેહ વરકાણુધિપ તૂસઇ દેવ. ૫૩

—છતિ શીલવિષયે સુભદ્રા ચઉપઇ સમાપ્ત.

(૧) સંવત ૧૬૯૩ વર્ષે આસો વદિ ૨ દિને ગણિ સમયસાગરેણા-
લેખિ, મુનિ આનંદસાગર મુનિ સુમતિસાગર વાયનાર્થ. ૫.સં.૪, અભય
જેન ગ્રંથાલય, ખીકાનેર.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૧૩૬-૩૭.]

૪૧૮. હેમદેવજ

(૮૪૩) જેસલમેર ચૈત્યપરિપાટી ગા. ૧૬ ૨.સં.૧૫૫૦ માગ.

આદિ - પહિલું હું સમરિસ વાગ્વાણિ, માતા ઘઉં મુખિ વિમલ વાણિ,

જિમ ચેત્રપ્રવાડી કશંઅ રંગિ, જેસલમેરૂ દેખી હરપિ અંગિ. ૧

અંત - સાતમઇ એ જિણુહર ણિગ વ્યારિ સહસ્ર અઠત્રીસ પણિ,

ધન ધન એ તે નરનારિ નિત જુડારઇ એ એહ જિણુ. ૧૫

સંવત પનરહ સય પંચાસઈ ભાવભગતિ નમંસિયા

મગસિરઈ માસઇ મન ઉલ્લાસઇ હેમદેવજ પસંસિયા,

ગણુધર ગણુ મૂરતિ ગરુડ, આદિ જિણુવર પાદુકા,
મરુદેવિ માયડી સખલ સંઘડ, કરઉ મંગલ માલિકા. ૧૬
—છતિ શ્રી જોસલમેર ચૈત્ય પરવાડિ.

(૧) સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, અલય જૈન ગ્રંથાલય, ખીકાનેર.
[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ. ૧૩૭-૩૮.]

૪૧૯. અજ્ઞાત

(૮૮૪) પરનિંદા ચોપાઈ પદ ૧૭૫ ર.સં.૧૫૫૮

આદ - દેવી સરસ્વતી પદ પણુમેવિ, મન સિઉં શિવનાયક સમરેવિ,
કહું કથા ચઉપઇ પ્રખંધ, પરનિંદા જીપરિ સંખંધ. ૧
પંડિત ધર્મીં વિનય વિવેક, તીમ નિપુણ આચાર અનેક,
તપસી દાની એ કહઇ લોક, નિંદા કરઇ તુ ગુણુ સવિ ફોક. ૨
પરનિંદા તે પોઢઉં પાપ, પાવક પાંહિ વધારઇ વ્યાપ,
પુણ્ય પદારથ થાન દહઈ રસભરી વાઇ લૂલી વહઈ. ૩
કાયાનગરી નવ બારહી, રાજધ્યાની એહ નવલી કહી,
માન મોહ મચ્છરહ ચિરાસ, પરમહંસ રાજેસર તાસ. ૪
તાસ ચેતના રાણી એક, બીજી માયા નહીં તે છેક,
જૂપતિ જોહવઇ ઘર આવંતિ, કુમતિ તેહવી હવંતિ. ૫
અંત - પરનિંદકનઇ નરક નિવાસ. આપનિંદકનઇ શિવસુખવાસ,
દુષ્મનંદિર પરનિંદા પાપ, સુખમંદિર નિંદા આપાદ. ૧૭૩
કલા કુમુદની વજર વેદ, સુદિયા સોમાસર તસુરિદ,
નાગ પંડવ સંખ્યાઇ તિથિવાર, ધુરિ દિન આરંભ
પૂર્ણવિચાર. ૧૭૪

નિંદાના અવશ્ય જોતલા, મઇ નવિ કહિવાઇ તેતલા
પ્રખંધ સાંભલયાં તણુ પ્રમાણુ, નિંદા મોકુ તુમ્હેં સુખણુ. ૧૭૫
—છતિ પરનિંદા ચોપઈ સમ્પૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૬૧૮ વર્ષે આષઠ સુદિ ૧૦ રવિ, શ્રી પિપલગચ્છે
ભ૦ શ્રી શાન્તિસૂરિ તાલધ્વજ શાખાયામ. વિનયસાગર સંગ્રહ, કોટા
નં. ૮૧.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૩૯.]

૧૬૫. હરિકલશ (ધર્મધોષગચ્છ)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૧૯૯. વિજયચન્દ્ર પ્રતિમાલેખ સં.૧૪૮૦થી

૧૫૩૭. પદ્માનંદસૂરિ સં. ૧૫૪૫માં હયાત.]

(૮૪૫) કુરુદેશ તીર્થમાલા સ્તોત્ર ગા. ૧૩

અંત - (ધ)ય ઉત્તર દેસિહિં પુણ્ય પએસિહિં, વંદિય જિણુવર જગમહિય,
હરિકલસ મુણિદિહિં મણુઆણુંદિહિં, પદમાણુંદસૂરિહિં સહિય. ૧૩

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૮૪૬) પૂર્વ દક્ષિણ દેશ તીર્થમાલા ગા. ૨૨

અંત - ભાવિહિં નમંસિય પુણ્ય દંસિય, જણુ પસંસિય જિણુવરા,
સિરિ ધરમસૂરિહિં ગચ્છ ભૂરિહિં, ભત્તિપૂરિહિં સુદરા,
હરિકલસિ મુણિવરિ ભાવુ ધરિ કરિ, થુણિય સુપરિ સુહકરા.

(૧) અભય જૈન ગ્રંથાલય.

(૮૪૭) યુજરાત સોરઠ દેશ તીર્થમાલા સ્તોત્ર ગા. ૧૯

આદિ - ચઉવીસ જિણુવર પણુમનિ સુદર, હિયઇ હરખુ આણેવિ ધણુ,
સિવલચ્છીદાયગ તિહુયણુનાયક, તીરથમાલા થુણુઉં જિણુ. ૧
થુણુઉં પાસ ખંભાઇતે થંભણેસો, વડઉં પાસ ભૂમિહરે આદિ ઇસો,
નમઉં નેમિ સીમંધરો મહિલમખ્ય, દસ ચક્રવીસે ભવણિહિં
બિંબલક્ષ. ૨

અંત - ઇતિય તિથમાલા અતિ રસાલા, પુણ્યશાલા મણુહરા,
ભાવિહિં નમંસિય પુણ્ય દંસિય, જગિ પ્રસંસિય જિણુવરા,
સિરિ ધરમસૂરિહિં ગચ્છ ભૂરિહિં, ભત્તિપૂરિહિં સુદરા,
હરિકલસિ મુણિવરિ ભાવુ ધરિ કરિ, થુણિય સુપરિ સુહકરા. ૧૯

(૧) અભય.

(૮૪૮) વાગડ દેશ તીર્થમાલા સ્તોત્ર ગા. ૧૧

આદિ - જિણુ નમિય સુમંગલ વાગડ મંડલ, ભાવિહિ નિમલ તે થુણુઉં,
અરિહંત અરાહઉં પુણ્ય વિસાહઉં, લીજઇ લાહઉં ભવ તજઉં. ૧

અંત - ઇય થુણિય જિણિંદા ઉત્તરા દેસ ઇંદા, ગિરિપુર નગરતથા જે મયા
દિદ્ધુ તિત્થા,

જિ કિવિ પુણુ અદિદ્ધા જે તિલોએ ગરિકા વર જિણુહર વંદે તેવિ
ભાવેણુ વંદે. ૧૧

(૮૪૯) દિલ્લી મેવાતી દેશ ચૈત્ય પરિપાટી ગા. ૧૩

આદિ - જિણુ નમિય સુમંગલ ઉત્તર મંડલ, ભાવિહિં નિમ્મલ તે થુણુઉં,
અરિહંત અરાહઉં પુણ્ય વિસાહઉં, લીજઇ લાહઉં ભવ તજઉં. ૧

પુન્નુત્તર દેસિહિં જિણુવરાણુ, જમ્મણુ વય નાણુહ મકખ ઠાણુ,
 ધુરિ વિણીય અપાવા કુંડ ગામ, અઠાવય સમ્મેતિંહિ નમામિ. ૨
 અંત - જિણુધમ્મસૂરિવયણિહિં વિયાણી, જિણુહરિહિં કલસ જિમ
 અચલ આણિ,
 જિણુ પરમ જોતિ હિયડમ્મ ધરેહુ, સમભાવ જોગિ સિવપદ લહેહુ. ૧૨
 ઇય ધુણિય જિણિંદા.....

...૧૩

(૧) અભય.

(૮૫૦) આદીશ્વર વીનતી ગા. ૧૩

આદિ - જય જિણુર જગગુરુ જય નિહાણુ, જય ભવસયલંજણુ ભુવણુભાણુ,
 જગ તિહુઅણુતારણુ તરણુ જાણુ, આદીસર નિમ્મલ જણિય નાણુ. ૧
 અંત - ઇય ધમ્મસૂરિવંસિહિં મુણિ હરિકલસિહિં, વિનવિઉ જિણુવર
 ઇચ્છુ મણિ,
 મુજ દેજ્યો તે દિણુ ભવિભવિ અણુદિણુ, સેવું તુરેહ પયકમલ
 જિણિ. ૧૩

(૧) અભય.

(૮૫૧) શ્રાવણા વીનતી ગા. ૯

આદિ - સોહગમ્મન્દર પાસ જિણેસર, શ્રાવણિ વર નયર નરેસર,
 સેસ રચિય પયસેવ,
 સદ્દલ મણોરહ ભેટિઉ સામી, મનજીલટિ તસુ સિખર નામી,
 પામીન સુડ સય હેવ. ૧
 અંત - શ્રાવણિમંડણુ દુરિયવિહંડણુ, પાસ જિણેસર ભત્તિ ભરે,
 વિનવિઉ હરિકલસિંહિં નવનિધિ વિલસહિં, જે પ્રણમઈ તુહ
 ચલણુ પરે. ૯

(૧) અભય.

(૨૨૦) ભુવનભાનુકેવલી ચરિત્ર ખાલા૦

આદિ - તથા હિઃ એહ જંબુદ્વીપ માંહિ મેરુ પર્વત યજી પશ્ચિમ દિસ ઇં
 ગંધિસાવતી વિજય છઇ...
 અંત - એહ ભણીં હૃદયભોયનપ્રકાશક સર્વસૌખ્યદાયક શ્રી જિનાગમ
 તણોં અઘ્યાસુ સદા કરિવઉ.
 શ્રી ભુવનભાનુ કેવલી ચરિતં ઇદં ચંદ્રિનં પુરા નિમુણૈઃ
 મલધારગરજમંડન સૂરિ શ્રી હેમચંદ્રાદ્યૈઃ.

૧

તતતથ:

આસીત શ્રી રાજગચ્છે સદસિ નરપતે અલહણુ આખ્યસ્ય સંખ્યા
સંખ્યઆખ્યા વિધાતા નલનૃપતિપુરો વાદિગર્વાપહર્તા

જૈનાવશપ્રસક્તં જિનમતસુદધં વિગ્રહેશં વિધાય

શ્રીમજ્જૈનેન્દ્રધર્મોત્તિ કરણપતુઃ ધર્મસૂરિઃ મુતીન્દ્રઃ. ૨

તેષાં નામના પ્રકટો જયતિ શ્રી ધર્મધોષગચ્છોડયમ્

શ્રી મહાયચન્દ્રસૂરિઃ તત્રાણુદ્ધ વિશ્રુતઃ સુશૃણૈઃ. ૩

તત્પદપંકજસૂર્યઃ સૂરિશ્રી પદ્મશેખર મુતન્દ્રઃ

તત્પદ્મે વિખ્યાતાઃ સૂરિશ્રી વિજયચન્દ્રઆખ્યઃ. ૪

એતેષાં સુપ્રસાદાદ્ ઉરિકૃતશયતિઃ શ્રાવકાભ્યર્થનાતો

બાલાનાં બોધહેતો રુકુટતરવચનૈર્થયમેતં લિલેખ. ૫

*

એહ બાલાવબોધ સાંહિજ મર્ધ અગ્નિપણ્થ ઉત્સવ વચનુ લિખિઉં
હુઇ તે સહુ સદાગમ તણીં ભક્તિં કરી બહુશ્રુત ઋષીશ્વરે શુદ્ધ
નીપજ્યા સર્વત્ર એ બાલાવબોધ વા પરિતોં કરિવઉં જિમ
અગ્નિપણ્થ જીવહનંથ જ્ઞાનવૃદ્ધિ હુઇ.

—ઇતિ ભુવનભાનુ કેવલી દષ્ટાંત બાલાવબોધઃ સંપૂર્ણમ્.

(૧) સં. ૧૯૦૪ વર્ષે મિતિ આશ્વિન કૃષ્ણ ૨ રવિવારે સમાપ્ત,
લિપિકૃતં અજમેર મધ્ય જોશી સદાશમેણ ત્ર. ૩૫૨૫, પ. સં. ૧૨૯-૧૧,
પ્ર. રૂ. લા. નં. ૧૮૯૬.૨૬૭/૨૫૨૮.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા. ૧ પૃ. ૯૬-૯૯ અને જૈહાપ્રોસ્થ પૃ. ૫૩૨.
જૈમગૂકરચનાએંમાં કર્તાને સં. ૧૫મી સદીમાં મૂક્યા છે.]

૧૭૬ ખ. લઙ્ગિધસાગરસૂરિ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૨૧૪.]

(૮૫૨) વીસી લ. સં. ૧૫૫૪ પહેલાં

અંત - ધવલમંગલ ગુણુ ગાઇ વાલા, રાસ ભાસ વર તોરણુમાલા,
વાજઇ કિતિ ભેરિ ભંકારા, ધરિધરિ ઉઠવ જયજયકારા,
ઇય દેવ પુરંદર સત્વિય સુંદર અનિજ્ય વીરિય પરમેસર એ,
જો પણમઈ ભાવિઈ સરલ સમાવિઈ તૂંસઇ તાસ નિ જગજુરુ એ,
—ઇતિ શ્રી અજિતવીર્ય સ્તવનં ૨૦ શ્રી લઙ્ગિધસાગરસૂરિભિઃ
કૃતાનિ.

(૧) સંવત ૧૫ આષાઢાદિ ૫૪ વર્ષે દ્વિતીય શ્રાવણ સુદિ ૧ સોમે લિખિત શુભ લવતુ. પ.ક. ૨થી ૧૦ પં. ૧૦, અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૧૨૮-૨૯.]

૧૮૨. ઈસરસૂરિ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૨૧૯.]

(૮૫૩) ઈસરોશક્ષા ગા. ૨૯

(૧) અભય. [મુપુગૂડસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧.]

(૮૫૪) નંદિષેષુ ૬ ઢાલ ગા. ૭૬

(૧) પુણ્ય. [મુપુગૂડસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૨૦. રંગ ? મેઘરત્ન ? (ઉપકેશગચ્છ દેવશુપ્તિસૂરિ—સિદ્ધિ-સૂરિશિ.)

(૮૫૫) મહાવીર ૨૭ ભવ સ્તવન ગા. ૬૧ ર.સં. ૧૫૬૫ મેડતા
આદિ - સરસતિ સરસ વચન દિઉ માય, જિમ મુજ હીયડછ હરણિત થાઇ,
પમણિસિ શુણહુ જિણિવર તણા, મહાવીર ભવ પૂર્યા ધણા. ૧
અંત - ઉએસગજમંડણુ દેવશુપ્તિ સૂરીસરો, તાસ પટિ જયવંતા
સિદ્ધિસૂરિ વરો.

સંવત પનર પઠસઠ્ઠ સંવહરે, મેડતઇ તયર સંયુવયહિ તિત્થેસરો,
વીનવહ રંગ મેઘરત્ત સેવકવરો, ભાવભગતઇ નમી તાહ વંછી કરો,
તાસ ધરિ લક્ષીય હોય નિશ્ચય ધિરો, ચહિવએ સંધા દિવહ
આણુંદ વરો. ૬૦

ઇમ વીર જિણિવર સંવસુહકર, પરમ સંપદ દાયગો,
સંખેવ વિસ્થી વીસસત (૨૭) ભવ, તવન તિહુ અણનાયગો.
સોવનવનન સુસંધ લજણ, સંત હય તણું વરો,
સુર અસુર વહી પાય ભવિયણ, હોય જિણિ મંગલ કરો. ૬૧
—ઇતિ મહાવીર સ્તવન સંપૂર્ણ.

(૧) બૃહદ્ જ્ઞાનસંહાર નં. ૭.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ. ૧૪૦-૪૧. ત્યાં કર્તાનામ 'વિનય અજ્ઞાત' મૂકેલ છે. પણ એ નામ માટે ઉદ્ધૃત અંતભાગમાં કશે આધાર નથી. મેઘરત્ન કે મેઘરત્નસેવક રંગ કદાચ કર્તાનામ હોય, જોકે એ વિશે પણ

ખાતરીપૂર્વક કશું કહેવાય તેવું નથી.]

૪૨૧. કમલધર્મ (પં. ભુવનધર્મશિ૦)

(૮૫:) ચતુર્વિંશતિ જિન તીર્થમાલા ગા૦ ૪૭ ર.સં.૧૫૬૫

અંત - નયરિ કાલરિય આવીયા એ મા., પૂજ્યા જિણવર દેવ,
યંગિ પંથિ અદેરીઇ એ મા., આજ્યા કુશલય એમ. ૪૪
સંતિ પાસ દોઇ પૂજ્યસ્થા એ મા., હીયડેઇ હરથ ધરેવિ.
ભુવનધર્મ પંડિત વર એ મા., ગુણમણિ તણા ભંડાર. ૪૫
કમલધર્મ તસુ સીસવરઇ મા., કરઇ વિદેસ વિહાર,
સંવત પનરઇ પાંસઠ એ મા., હંસ સાલ સુવિચાર. ૪૬
નિયમતિ માનિઇ વર્ણવ્યા એ મા., તીરથ સગલા સાર,
તીરથમાલા જે ભણઇ એ મા., આણિય જીલટિ અંગ,
તે નરનારી કવિ ભણઇ એ મા., પામઇ નવનવ રંગ. ૪૭
—છતિ શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિન તીર્થમાલા સંપૂર્ણ.

(૧) પ.ક. ૨થી ૬ પં.૧૧, અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂકરચનાએં ભા.૧ પૃ.૧૪૧-૪૨.]

૧૯૬. ધર્મસુદ્ર (ખ૦ જિનચંદ્રસૂરિ-વિવેકસિંહશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૩૯.]

(૮૫૭) સુદર્શન ચોપાઈ પદ્ય ૧૦૭

આદિ - રિસઇ જિણેસર પય નમી, સમરિય સારદ દેવિ,
સેક સુદરસિણુનું ચરિગ, વિરચિસુ હું સંખેવિ. ૧
જિણુવરિ જે સવિ વ્રત કલાં, તિહાં સવિ શીલ પ્રધાન,
સીલ સહિત નરનઇ દિય, સિવરમણી નિતુ માન. ૨

અંત - શ્રી ખરતરગજ ગણુધાર, જિનચંદ્રસૂરિ સુહકાર,
વાચક વિવેકસિંહ સીહ(સ) કહઇ ધર્મસુદ્ર મુનીસ. જ૦
છણિ ધ્યાનિ ટલઇ સવિ રોગ, છણ ધ્યાનઇ નાસઇ સોગ,
છણિ ધ્યાનઇ જરઇ દુખ, છણિ ધ્યાનઇ ગરુયા સુકખ. જ૦
ઇમ સેઠિ સુદરસન ચરિય, ઘણુ પુણ્યપ્રભાવઇ ભરિય.
જે નરનારી નીરાગી ગાઇ, તિહિ ઝઢિ વૃદ્ધિ નિતુ થાઇ. જય
સુદરસન(ઉ) નામ, મનવંછિત પૂરઇ કામ,
અતિ સખલ સીલ અભિરામ, મનિ ધ્યાર્થ કરઉ પ્રણામ. ૧૦૭

(૧) પ. સં. ૩-૧૬(૧૯), અભય જૈન ગ્રંથાલય.

[જૈમગૂઝરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૪૨-૪૩.]

૨૦૬. સહજસુંદર

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૫૪.]

(૮૫૮) શુલિભદ્ર સજ્જાય ગા. ૯

આદિ - ઇલું આંગને' પીઉડો રમીયો રસ લેઇ ભમર પરે ભમિયો
આજ એકલડો વીસમીઓ રે ચાંદલીયા. ૧

અંત - કવિ સહજસુંદર ઈમ ભાસે' તુઝ સીયલ શુંલે ને વાસે'
તેણિ વાટિ જુઈ યોમાસે રે ચાંદ. ૯

—છતિ શુલિભદ્ર સજ્જાય સંપૂર્ણ.

(૧) ન્યાયસૌભાગ્યેણ સિખિતં વડોદરાનગરે સં.૧૮૩૫ના પોશ
શુદ્ધિ ૪ દિને શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્. પ.સં. ૪-૧૨, પ.ક.૪,
પ્રુ. સ્ટે. ભા. નં. ૧૮૯૬.૨૨૨/૨૪૮૪.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૫૮૧.]

૪૨૨. ભક્તિલાભ ઉપા.

જિનહંસસૂરિ સૂરિપદ સં. ૧૫૫૫, સ્વર્ગ. સં.૧૫૮૨.

(૮૫૮) + જિનહંસસૂરિ ગુરુ ગીત ગા. ૧૮

આદિ - સરસતિ મતિ દિઉ અમ્હ અતિ ઘણી, સરસ સ્ત્રોતમલ વાણિ,
શ્રીમજિનહંસસૂરિ ગુરુ ગાઘસિઉં, મનલીણુઉ શુણુ નાણિ. ૧

અંત - બંદિ છોડિ મોટઉ દરુખિ બાધઉ, બાદશાહે પરખિયા,
શ્રી પાસનાહ જિણુંદ તુકઉ, સંઘ સક્લછ હરખિયા. ૧૭

શ્રી ભક્તિલાભ ઉવજાય બોલછ, ભગતિ આણી અતિ ઘણી,

શ્રી જિણુહંસસૂરિ ચિરકાલ જીવઉ, ગરજ ખરતર સિર ઘણી. ૧૮

—છતિ શ્રી ગુરુ ગીતમ્.

પ્રકાશિત : ઐતિહાસિક જૈન કાવ્યસંગ્રહ પૃ.૫૩.

[જૈમગૂઝરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૩૯.]

(૮૬૦) સીમંધરસ્વામી સ્તવન [અથવા છંદ] ૧૮ કડી

આદિ - સફલ સંસાર અવતાર હું એ ગિણું

સામી સીમંધરા તુમ્હ ભગતછ ભણું

ભેટિવા પાયકમલ ભાવ હિયડછ ઘણુઉ

કરિયા સુપસાય ને વીનયું તે સુણુઉ. ૧

અંત - ઇમ ઋદ્ધિ-વૃદ્ધિ-સમૃદ્ધિકારણુ દુરિતવારણુ સુહકરો

ઉવગ્રાયવર ભગતિલાભમં યુષ્યઉ શ્રીસીમધરા

જયઉ જગત્રયુરુ જયઉ જગત્રજવન કરઉ સામી મયા ઘણી

કર જેડી વલીવલી વીનલું પ્રભુ પૂરિ આસ્થા મન તણી. ૧૮

(૧) સં. ૧૬૯૨ વષે મહા વદિ ૧૨ દિને અકવારે શ્રી મેડતા મધ્યે
આવિકા જવાદે પઠનાથ પંડિત જયવંત લિખિત. પ.સં. ૨-૧૧. યુ. સ્ટે.
લા. નં. ૧૮૯૬.૨૨૫/૨૪૮૭. [મુપુગૂહસૂચી, હેનૈયાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૫૦૨).]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા. ૧ પૃ. ૧૩૯, જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૩૦૫.]

૨૧૨. ભાવસાગરસૂરિશિષ્ય (વિધિપક્ષીય)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૭૧.]

(૮૬૧) ચૈત્યપરિપાટી ગા.૪૪ ૨.સં. ૧૫૬૨

આદિ - પ્રભુમસિઉં પહિલું ખાસ જિણુંદ, ચૈત્યપ્રવાડિ કરિસ આણુંદિ,
શ્રી ચીત્રોડ તણી જિનયાત્ર, કરીય કરું નિય નિરમલ ગાત્ર. ૧
પાટણુ થકી મઝ મજા ઇસી, ભાવભગતિ વિ હઈડિ અસિ,
કતિયાપુર દેહરા જિ પંચ, પ્રભુમતા નવિ કરીમ ખંચ. ૨

અંત - વંછિત એ દાનદ સમરથ તીરથમાલ વિવહપુરે,
એમ કરીએ નિરમલ જુત સંવત પનર આસદ્દિક વરે. ૪૩
તેહ હુઇ પદિ પદિ સયલ સંપદ, વિપદ સવિ દૂરિ ટલિ,
કલ્યાણમાલા કરિ ફેલી, વલિય મન વંછિત ફલિ. ૪૪

(૧) પ.સં. ૨ [ભં. ?].

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૪૦. ઉદ્ધૃત પંક્તિઓમાં કર્તાનામ નથી.]

૪૨૩. જયવલ્લભ

(૮૬૨) નેમિ પરમાનંદ વેલી પદ્ય ૪૮

આદિ - ગિરિ જિવનારિ સોહામણો રે, પાખલિ ફિરતા વન્ન
જસુ શિરિ સ્વામી યાદવવંશી, સોહમ સામલવન્ન રે. ૧
હીયડલા હેલિ રે નેમજી નામ મેલિહ, પરમાણુંદરસ વેલિ રે
હવ્યકમલિ તું ઝેલિ રે, ઉપશમ રંગ જ રેલિ રે નેમિ. આંચલી.

અંત - શ્રી જયવલ્લભ સુતીસ્વર નવમ સુણસુ નેમિ જિણુંદ,
દોષ કર જેડી સેવા તોરી, માંગૂ વલીવલી એહ રે. ૪૮

(૧) પ.સં. ૪, રાજસ્થાન પ્રાચ્ય વિદ્યા પ્રતિષ્ઠાન.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૩૩.]

૪૨૪. અજ્ઞાત

(૮૬૩) કાલિકાચાર્ય કથા (પદ્યબદ્ધ)

[ઉદ્ધૃત ભાગ ગદ્યમાં જ છે.]

અંત - યુગપ્રધાન શ્રી કાલિકાચાર્ય. તેહ તણઉં ચરિત્ર ઇણું પર્કુવણુ-
પર્વિ નિરંતર કહીછ, અનંત શ્રીસંધનંદ એહવા ઉત્તમકરણી કારતા
ધન વેચતાં હતાં, દાન શીલ તપ ભાવના ભાવતાં હતાં, ઉત્તરો-
તર શ્રેયકલ્યાણ નીપજી.

(૧) સંવત ૧૫૭૭ વર્ષે ચૈત્ર વદિ ૩ અઢીતવારે, ચિત્રકોટગઢ
રાણા શ્રી સંગ્રામ રાજ્ય લખતે રતનચંદ, પૂન્યમગજ, ભૂણા જૈન્યાશ્રમ શ્રી
કલ્યાણ પ્રપરાવરાથારો. પ.સં. ૧૧-૧૨, પહેલાં જે પત્ર નથી, ઇડિયા
ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૭૧ ખી.

[કેટલોગશુરા પૃ.૭૫.]

૨૨૧. વિનયસમુદ્ર (ઉપકેશગચ્છ રતનપ્રભ-સિદ્ધિસૂરિ-હર્ષ-
સમુદ્રશિ૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૮૦.]

(૮૬૪) વિક્રમ પંચદંડ ચોપાઈ ર. સં. ૧૫૮૩

આદિ - દેવિ સરસતિ ર પ્રથમ પ્રણમેવિ,

વીણાનુસ્તક-ધારિણી, વંડ વિહંસિ સુપ્રસસિ સુલ્લભ,

કાસભીરપુરવાસિણી, દેષ નાંણ અન્નાંણ પિલ્લભ.

કવિયણ નીત્ર મંડલી, દિઉ મુઝ પુદિ વિસાલ,

જિમ વિક્રમ રાજ તણઉ, કહઉં પ્રયંધ રસાલ. ૧

ગવરિનંદન ર સમરિ ગણપત્તિ,

એકદંત ગજવદન પુણિ વિધન વિસન સવિ દૂરિ ટાલ્લભ.

લખોદર નવનિધિકરણ સુરહૃદ સ્વચંદિ પાલભ,

મૂંસાવાહણિ અતિ પવર કરિ મોદક અસિદ્ધમ.

સિરિ વિક્રમ નરવંદ તણા, કવિ કરિસ્થુ ગુણપ્રામ. ૨

સત સાહસ તનિ આદર, જિમિ મનિવંચિત હોમ,

પંચદંડ સિરિ હવ કિય, એ ઉત્તમ પરિ જોઈ. ૮

અંત - સંવત પત્રવહ સદ્ય ત્રયાસીયર્ષ એ, ચરિત્ર નિસુણી હરસીયર્ષ,
સાહસીક જે હોઈ નિસંક, કાયર કંપજ જે બલિ રંક. ૯૦
શ્રી ઉવએસ ગણાવરિ સૂરિ, ચરણ કરણ ગુણ કિરણ પ્રપૂર,

રચણુપ્યહ પ્રભુ ગુણગણ ભૂરિ, તસુ અનુક્રમિ સંપદ સિદ્ધિસૂરિ. ૯૧
તેહનંદ વાયક હર્ષસમુદ્ર, જસુ જસ ઉજ્જલ ખીરસમુદ્ર,
તસુ વિનેય વિનયાંબુધિ એહ, રચિઉ પ્રમંથ નિરખિ તિણિ
એહ. ૯૨

પંચદંડ નામ સુચરિત્ર, દેખી તેહનું અતિ વિચિત્ર,
તિણિ વિનોદ ચઉપઈ રસાલ, કીધી સુશુતાં સુદૃઢ વિલાસ
(વિસાલ). ૯૩

(૧) સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, વિનયસમુદ્રરૂપ 'અંબડ ચોપાઈ' ર.સં. ૧૫૯૯ તિમરીની સાથે, પ.ક. ૩૫થી ૬૩ પં. ૧૫, મોતીચંદળ ખજાનગી સંગ્રહ.

(૮૬૫) નમિરાજ ઋષિ સંધિ ગા. ૬૯ સં. ૧૫૮૩ લગભગ ખીકાનેર
આદિ - પાપહરણ જિણિવર પણમેરી, સવિ ગણધર ગુણ હીયઈ ધરેવી,
સાસણદેવતિ નિય ગુરુ ખ્યાવડે, સંધિખંધિ નમિકષિ ગુણ
ગાવડે. ૧

મહિયસિમંડણ મિથલાનયરી, જિણિ નિજિ તેજિ નમાવ્યા વધરી,
નાયક નિરૂપમ તિહુયણ રાજઈ, શ્રી નમિરાજ કરઈ ગુણ ગાજઈ.
અંત - કર્મ ખપાવી કેવલનાણ પામી પહુંતઉ નમિ નિરવાણ.

વીકાનયર વસુહ વરદાણ, વિનય વણાસીરી (રીસી) કીવડે વખાણ. ૬૯
—છતિ શ્રી નમિ રાજઋષિ સંધિ.

(૧) સંવત ૧૬૩૨ વર્ષ આપ્તા. ગૃહસ્થ જ્ઞાનમંડાર નં. ૭.

(૮૬૬) અન્ય સ્તવનો.

(૧) શત્રુજય આદિ સ્તવન ગા. ૨૭. (૨) થાંભણ પાર્થ સ્તવન
ગા. ૧૩. (૩) પાર્થ ૧૦ ભવ સ્તવન ગા. ૩૯.

(૧) સાધ્વી હેમી પઠનાથ. સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, પ.સં. ૫-૧૦,
મોતીચંદ ખજાનગી સંગ્રહ.

(૮૬૭) નમિ રાજઋષિ કુલ ગા. ૬૩

આદિ - પહિલઉ તિથંકર સિઉ નામ, સર્વ સાધુતન કરઉ પ્રણામ,
શ્રી નમિરાય તણઉ અવદાત, ખેલિસું અધ્યયનઈ વિખ્યાત. ૧

અંત - નમિકષિ નામિઉ નિજ આતમા, શકઈ પ્રેરી તઓ મહાતમા,
તઉ ઘર છંડિ વિદેહ નરિંદ, ચારિત ઉત્તમ ક્રિયઉ મુણિંદ. ૬૨
જે પંડિત જઈ તે સુવિચાર, પચિકખણ સવિ ભોગ નિવારિ,

તે નમિ રાજકપિની પરથી, વાચક વિનય ધમ વચન સિદ્ધિ
વરછ. ૬૩

—છતિ શ્રી નમિ રાજકપિ કુલં.

(૧) પ.સં. ૩-૧૩, અ. ૪૦.

(૮૬૮) ચિત્રસંભૂતિ કુલક ગા. ૮૩

આદિ - વીર જિજ્ઞાસુ સુવંદિય ભાવછ, જસુ ગુણ પાર ન સુરગુ પાવછ,
તેરમ અજઝયણું વિખ્યાત, ચિત્રસંભૂતિ તણે અવદાત. ૧
શ્રી સાકેતપુરછ વરચંગ, ચંદ વડિસ પુત બહુ રંગ,
સુણિચંદ સાગરચંદ પાસછ, લેછ ઠીપ પુહવિ પ્રતિભાસછ. ૨
અંત - તેરમ અજઝયણું સુણિવઉ સુચણું વયણું વીર વખાણીયઉ એ,
જેહ ભવિ ભણિસ્વછ શ્રવણિ સુણિસ્વછ વિનંદ વૃતિયો જણીયઉ
એ. ૮૩

—છતિ શ્રી ચિત્રસંભૂતિ કુલક સમાપ્ત.

(૧) પ.ક. ૨૫૩થી ૨૫૭ પં. ૧૮ અ. ૨૩. (આ પ્રતમાં સીતા
ચો. ક્રેણિક ચો. (સોમવિમલસૂરિ) સુરપ્રિય સં શ્રુત ષટત્રિશંકા (પાસ-
ચંદ), અભયચં...સમાધિ કુલક (પાસચંદ) તથા નવતત્ત્વ બાલાં છે.)

(૮૬૯) ઇલાપુત્ર કુલક ગા. ૬૧ લ. સં. ૧૬૫૪ પહેલાં

આદિ - સંતિ સુહંકર સોલિમ જિજ્ઞાસુર, સંતિ જિજ્ઞાસુર ધ્યાવઉજ,
પુહવિ પ્રગટ નર અતિ અચરિજ કર, ઇલાપુત્ર ગુણ ગાવઉજ. ૧
એ ભવ નાટકની પરિ બૂઝછ, જે હુઈ ભવિયણ પ્રાણીજ,
સાધુ સુસંગતિ સંયમ સૂધછ, મુજ ઇન વિષય નવિનાંણીજ.

અંત - આપ તરીનછ પાંચછ તાર્યા, અવિગતિ પંથ લગાયા,
નિરમલ ચિત્ત નિરંજન નિતનિત, વિનંદ લગતિ ગુણ ગાયા ૨. ૬૦

(૮૭૦) સાધુવંદના ગા. ૧૦૪

(૧) મહિમા.

(૮૭૧) શીલ રાસ ગા. ૪૪

(૧) મોતી.

(૮૭૨) સિંહાસન બત્રીસી ચોખાઈ ૨. સં. ૧૬૧૧ બીકાનેર

(૧) અનુપ.

(૮૭૩) નલદવદંતીચરિત્ર ૨. સં. ૧૬૧૪

(૧) મોતી.

(૮૭૪) ચોવીસી

(૧) અભય.

(૮૭૫) બ્રહ્મચરી ગા. ૫૫

(૧) અનુપ.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ પૃ.૧૪૮-૫૨ તથા અનુક્રમણિકા પૃ. ૧૫. કેટલીક કૃતિઓમાં માત્ર 'વિનય' નામ મળે છે એથી એ કૃતિઓ ઉક્ત વિનયસમુદ્રની માનવી કે કેમ એ પ્રશ્ન રહે.]

૨૨૪. પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ (સાધુરત્નશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૮૮.]

(૮૭૬) ચોવીસી

(૧) અભય.

(૮૭૭) ગરુડાચાર પંચાશિકા ગા. ૫૦

(૧) અભય.

(૮૭૮) પદ્મવિંશતિ દ્વાર ગર્ભિત વીર સ્તવન ગા. ૯૫

(૧) અભય.

(૪૫૭૬) સૂત્રકૃતાંગ બાલા. - શ્રુતસ્કંધ ૧

આદિ - (સંસ્કૃત શ્લોક પછી) આચારાંગ કહી સૂચગડાંગ કહિઉ તેહનઉ કિસઉ સંબંધ તે મિલઇ છઇ જોહ લણી આચારાંગ માહિ ઇમ કહિઉ જીવો જહાય પદ્મવણાય તેસિં વહેણ બંધા તિ ઇત્યાદિ તેહનઉ પરમાર્થ બણિઉ જોઈઇ ઇણિ અધિકારિ બીજઉ અંગ સૂચગડાંગ પ્રારંભીયઇ છઇ...

અંત - તત્ત્વનઉ જાણા છેજ્જન જિણિ આશ્રવ કાછવાની પરિ શુપ્ત ઇદ્રી. શત્રુ તુ મિત્ર સમા. આત્માનઈ વાદિ ઉપયોગ લક્ષણે જીવ અસંખ્યા ત્વદેશી (પ્રદેશી) જીવ સંકોચ વિકાસનઉ ભજણુહાર સુકૃતઉ ભોગવણુહાર દ્રવ્ય પર્વાય ૩૫ નિત્યાનિત્ય ભેદ ભિન્ન ઇત્યાદિ શ્રી(આ) ભવદિ પહુતઉ એતા એત(લા) આત્મ(તત્ત્વ બ)ણુ તથા વિદ્વા સસ તથા ચહૂયકારિ વિદ્યા જિણિ આશ્રવ તથા પૂજા સત્કારનઉ અર્થા ન થાઇઇ કિતુ નિર્જરાર્થ થાઇ...

(૧) લ. સં. ૧૬૦૬, ઇન્ડિયા ઓરિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૩૫૬.

(૪૫૭૭) સૂત્રકૃતાંગ બાલા. - શ્રુતસ્કંધ ૨

આદિ - ...સુયમેઠ મઇ ઇમ સાંભલ્યઉ આયુષ્યતિ ભગવંતિ ઇમ કહાઉ

છણિ વચનિ સૂચગંગનઘ બીજઘ સુચકખધિઘ ખલુ શબ્દ
વાક્યાલંકારનઘ અર્થિ જ્ઞણિવઠિ પુંડરીકનામ અધ્યયન પુંડરીક
કમલની ઉપમા હુસિધ તિણિ કારણિ એહવઠિ નામ કીધઠિ
તેહનઠિ એ જે આગલિ કડીસિઈ તે અર્થ જ્ઞણિવઠિ તે જિમ
છઠિ તેમ કહણ છઠ નામ ઇતિ સાંભાવનાઠિ અર્થિ...

અંત - તથા સપડિક્કમણુ ધર્મ આદરી વિચરિવાઈ છઠિ છઠિ તિવારઘ
શ્રમણુ ભગવંત શ્રી મહાવીર ખોલ્યા. અહો દેવાતુપ્રિય જિમ
તૂંડરઘ ઉપજઘ તેમ કરિ ધર્મનઠિ વિષઠ વિલંબ મ કરિ.
તિહવારઠિ તે ઉદક પેટાલપુત્રનઠિ ઈસ્યું સાંભલી શ્રમણુ ભગવંત
શ્રી મહાવીર દેવનઠિ સમીપિ ચાતુર્વામિક ધર્મ થકી પંચ મહાવત
સપડિક્કમણુ ધર્મ આદરી વિચરઈ છઈ. સુધર્મા સ્વામી આપણા
શિષ્ય પ્રતિઈ કહઈ છઈ. મઈ જેહવઠિ શ્રી ભગવંત કન્હઈ
સાંભલિઈ તેહવઠિ તુમ્હ પ્રતિ કહઈ છઈ. ઇત્યાદિ પૂર્વવત.
નાલંદકજ્જન સમ્મત છ...શ્રી સાધુરત્નશિષ્યેણ પાશ્વચંદ્રેણ
વૃત્તિતઃ કૃતં બાલાવબોધાર્થં દ્વિતીયાંતસ્ય વાર્તિકં.

(૧) લ. સં. ૧૬૮૦, પ. સં. ૪૫, ઇન્ડિયા ઓરિસ લાયબ્રેરી નં.

સં-૩૩૫૫.

(૮૭૬) ક્ષેત્રવિચાર [અથવા લઘુ ક્ષેત્રસમાસ] બાલા૦

આદિ - વીરં ક. શ્રી મહાવીર કેહવઠિ છઈ જય-સ૦ જગનઠિ શેખરિ
લોકનઠિ અગ્ર એહવઠિ જે પદસ્થાન તિહાં પ્રતિષ્ઠિત છઈ...

અંત - સદા શ્રુતસિદ્ધાંત થકી વિચારજ્યો સધલઠિ મ મતનઠિ વિષઈ
એકચિત્ત એહવા થઈ પારિ પહુચિજ્યો (૨૬૩)

(૧) ઇતિ શ્રી નાગપુરીય તપાગચ્છ શ્રી સાધુરત્ન પાંડિતવર તચ્છિષ્ય
શ્રી પાશ્વચંદ્ર સૂરીન્દ્રવર તેન કૃતં શ્રી લઘુક્ષેત્ર સમાસ વિવરણું સંક્ષેપતઃ
સાધુસાધ્વી આદીનાં પરોપકારાય હેનાય લિખિતમ્. ગ્રંથાય ૧૦૦૦, પ.સં.
૧૮-૧૧, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૬૨.૪૭૩/૧૭૪૮.

[જૈમગૂકરચત્રાચે ભા.૧ અનુક્રમણિક પૃ.૧૫, કેટલોગયુરા પૃ.૧૦-
૧૧, જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૩૮૯-૯૦.]

(૨૩૭) બ્રહ્મસુનિ (ચિનયદેવસૂરિ)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૨૨૧.]

(૮૮૦) પંચ મહાવત ૮ કડી

(૧) પ.સં. ૯ (૧૧થી ૧૯)~૧૬, પ.ક. ૧૭, સં. ૧૮મી સદીની પ્રત,
ઇન્ડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. ગુ-૧૯.

[કંટલોગગુરા પૃ. ૧૩૦.]

૨૩૮. દેવસુંદર

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૩૩૩.]

(૮૮૧) આષાઢભૂતિ સગાય મા. ૮૪ ૨. સં. ૧૫૮૭

[જૈમગૂકરચનાએ લા. ૧ અનુક્રમણિકા પૃ. ૧૬.]

૨૭૦. વિદ્યારત્ન (લાવણ્યરત્નશિ૦)

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ. ૩૬૧.]

(૮૮૨) મંગલકલશ રાસ પદ્ય ૩૩૬ ૨. સં. ૧૫૭૩(૭) મા. વ. ૯

આદિ - શ્રી જીરાઉલિ જિન જપુ, જગજીવન દેવ,

સમર્થા કાજ સવે સરૈ, કરઈ સુરાસુર સેવ. ૧

ભારતિ આરતિ સહુ હરૈ, ચિતવતિ મતિ અતિ (અંત)

જે દરિસ દેખઈ ડરી, દુરમતિ જાય દિગંત. ૨

ચિંતત ચિંતામણિ સરિસ, હરિસ હીઆ સુ આંણુ,

શ્રી લાવણ્યરત્ન-પય પ્રણમતાં, પામો અવિરલ વાણુ. ૩

જીવ અનંતે અનંત સુખ, લાધા ધર્મ પ્રમાણુ,

મંગલકલસ પ્રતિ ફલિઉ, સુવસે તાસ વખાણુ. ૪

અંત - તપગજ ગગન વિલાસન લાણુ, શ્રી સોમસુંદરસુરિ પ્રગટ સમાન,

જે ગુરુ(રા)જ ચિહું દિસિ ચડઈ, કુમતિ ઘૂક અંવ થઈ પડછ. ૩૧

તાસ પાટે સુનિસુંદરસુરિ, લીધ્યા નામે દુરિત જાય દુરિ,

વાદીવૃંદવિદારણુ સીહ, શ્રી રતણસેખરસુરિ નમૂં નિસદીહ. ૩૨

તસુ પટે સુરિ ગિરિ સરતગુ સમો, શ્રી લક્ષ્મીસાગરસુરિ નર નમો,

તસઅ પટે ગુરુ ગિરમાનિલો, શ્રી સુમતિસાધુસુરિ તપગજતિલો. ૩૩

સંપ્રતિ સુરિ સિરોમણિ સરઈ, શ્રી હેમવિમલસૂર સંઘ મંગલ કરઈ,

વાદ અખંડિત પંડિત જાણુ, શ્રી ધનદેવ સુધારસ બાની. ૩૪

મોહ મહિપતિ મોડિત મદા, સુરહંસપદ પ્રણમો સદા,

તે ગુરુ સીસ ઈસ અવ(ત)યાં, મદન મહાભટ હેત્રા હર(યાં). ૩૫

વિદ્યા ચઉદ વિતંડાવાદ, ઉન્મદ વાદ ઉતાર્યા નાદ,

દીન ઉગમતે ઉજમ પરા, લાવણ્યરત્ન ગુરુ વાંદો નરા. ૩૬

તસ પય કમલ વિમલ ચિત ધરી, વિદ્યારત્ન કહે ઇણિ પરિ,

સંવત ૫૧૨ સય તહેત્તર વરિષ, માગસિર વદિ તવમિ મણિ
હરિષ,

સુર ધરણીધર ધરણી જસ, જાં દ્રુ ન ચલઈ અંબર વાસ,
તાં પ્રતિપો પૃથ્વી તસિ એહ, મંગલમાલા ગિરુઉ ગેહ. ૩૮
પુણ્ય ઉપરિ એ કીયો પ્રમંધ, પાપ તણા ટાલિઉ સમંધ,
ભણતાં ગુણતાં સુણતાં સાર, જહિ વૃદ્ધિ મંગલ જ્યકાર. ૩૯

(૧) સંવત ૧૬૬૪ વર્ષે ચઈત્ર સુદિ ૧૪ બુધવાસરે શ્રી દેવગિરિ નગરઈ સુઆવિકિ સંધવી જગસી ભાર્યા હર્ષાઈ તસ્ય પુત્ર તણ્ય જાત સા. દેઉજ દામાજી, સા. દીનાજી એ મધ્યે દામાજી લિખિત આત્મહેતુ. પ.ક. ૨૦૪થી ૨૧૮ પં. ૨૦, ખૂહર જ્ઞાનભંડાર.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૪૩-૪૫.]

૨૮૨. કનક

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૩૭૫.]

(૮૮૩) વહકલચીર જુષિ વેલિ ગા. ૭૫

આદિ - રાગ અસાઉરી, નંદિપેણના ગીતનુ ઢાલ.

પોતનપુર વર તે, નગરસિરોમણિ જાણુ,

ગઢમઢ ધવલગૃહ, પોલિપ્રસાદ વખાણુ,

સોમચંદ્ર નરેસર, રાજ કરઈ સુવિચાર,

રાણી ધારણિ ગુણવતિ તણુ ભરતાર. ૧

અંત - તતખિણિ રિષિ પામિઉં કેવલ નિર્મલ, ક્ષપક શ્રેણિ શુભ ધ્યાનિ,

ખિન્દઈ સહોદર તે કેવલ ધરહું પ્રણમું જહુમાનિ,

વહકલચીર પ્રસન્નચંદ્ર રિષિ જિનશાસનિ જયવંત,

કનક ભણઈ તેહના ગુણ ગાતાં, મહિમા સુજસ અનંત. ૭૫

(૧) ઇતિ શ્રી વહકલચીરકુમાર રિષિ રાજવેલિ સંપૂર્ણા સમાપ્તા.

મંડપગઢ મધ્યે ગ. અમરશ્રી ગણિની લેખિતા શ્રાં કીકી યોગ્ય પઠનાર્થ.

પ.સ.૪, રાજસ્થાન પ્રાચ્ય વિદ્યા પ્રતિષ્ઠાન. [હેજેતાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૫૦૬).]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૩૩-૩૪.]

૪૨૫. ઉં હર્ષાપ્રિય (ખં ક્ષાન્તિમંદિરશિં)

(૮૮૪) શાન્તિ સર્વજિન દ્વિપંચાશિકા ગા.૫૨ ૨.સં. ૧૫૭૪ અંભાત

આદિ - સમરવિ સારદા દેવિ, ત્રિભુવન તીરથ સાસતા એ,

તે સંખ્યા પસણેસુ, તે જિનસાસન જગતા એ. ૧

વૃષભાનન મધમાન ચંદ્રાનન તહ વારિપેણુ.

એ ચિહ્નું નામ સમાન, સાસય પડિમા ત્રિહ્નું ભવણિ. ૨

અંત - ત્રિણિ ચઉવીસી વિહરમાણુ, સાસય જિણુ ચ્યારિ,
જન્નુ નમીઅષ ભાવધર, જિણુવર એ ચ્યારિ,
પનર ચિહ્નુતરિ તવન કીધ, અંભાઇત નયરિ,
ભણતાં ગુણતાં નિતુ વિહાંણિ, સુહસંપય તસ ધરિ. ૫૧

સેત્રુંજ નહ ગિરનારિ યાત્રા કરતા હુઇ જે ફલ,
અઢાવય સમેતસિહરિ, કાયા હુઇ નિરમલ.

તિમ સાસય જિણુ ઇયાણુ આવન્ની ભણતાં,
શ્રી હર્ષમિય ઉવઝાય એમ બોધિ માંગઇ રચિતાં. ૫૨

(૧) સંવત ૧૭૩૦ વર્ષે આસોજ વદિ ૧૩ દિને લિખતં પંડિત
દયાતિલકેન. પ.સં. ૩-૧૫, અભય.

(૮૮૫) શીલ ઇકતીસી ગા. ૩૧

અંત - મન વચન કાયા તજ માયા, વિષયસુખ મધુષિંદુઆ,
અરિહંત વાણી જીવ જાણી, મ કરિ નારી છંદુઆ.
જે સીલ લાઈ જીવ સાધે, મોક્ષના સુખ તે સુણ્યો,
શ્રી ક્ષાંતિમન્દિર ગુરુ પ્રસાદે હર્ષમિય પાઠક ભણ્યો. ૩૧

(૧) શ્રી કકરાદે પઠનાર્થ. સં. ૧૭મી સદીની પ્રત, પ.સં. ૬-૧૧,
અન્ય કૃતિઓ સાથે, અભય. [મુપ્રગૃહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૦૧).]
[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ ૫.૧૪૫-૪૬.]

૨૮૩. ભાવ ઉપાધ્યાય

[જુઓ આ પૂર્વે ૫.૩૭૬.]

(૮૮૬) વિક્રમચરિત્ર રાસ હજપ પલ ૨. સં. ૧૫૮૨ મા. ૧૩ રવિ
વિક્રમનું લીલાવતી સાથે પાણિગ્રહણ તથા એના પુત્રનો પ્રસંગ આમાં
વર્ણવાયેલ છે.

આદિ - વિનયવિમલગણિ ગુરુઓ નમઃ

નમો નમો તુમ્હ ચંડિકા તુમ્હ ગુણ કર ન હુંતિ,
એકચિત્તજી સમરતાં, સુખસંપત્તિ પામંતિ. ૧

તઈ જે માહિષાસુર બહુ, દૈત્ય જ મોડયા માન,
બહુ સંભ નસંજીના, તઈ હરિયા સવિ પ્રાણ. ૨

પવાડા તુઝ કેતળા, કહિતું ન લહું પાર,

અનુન શિરિ શરણિ ચડી તું ભલભડી અપાર.	૩
છપન કોડિ રૂપ જ ધર્યાં, ચુસકિ યોગનિ હુંતિ,	
તુઝ તણા ચુણ ગાવતાં, મન હરષહ પામંતિ.	૪
સાહેલી સરોવર તણી, ન લહઈ કો તુઝ પાર,	
કહિ કવિયણ અંડા સુણુ તું અડવડીયાં આધાર.	૫
કવણ ગજુ હું માનવી, મુજ બલ તાહરું હુંતિ,	
વિશ્વમાય તાહરઈ બલિ, રાહ વિક્રમ વર્ણવંતિ.	૬
શ્રી ગુરુની સાંનિધિ થકી, અવિરલ વાણી હોઇ,	
ઉવઝાય ભાવ કહઇ માનવી, સંભલયો સહુ કોઇ.	૭
નયર ઉજેણી રાજિઉ, બહુ વિક્રમરાય	
કલિયુગ માંહિ અવતરિ, જિણિ રાખ્યુ જસવાય.	૮
ચુપઇ-ઉજેણિ નવજોવન વાર મનુષ્ય તણુ નહીં પાર,	
વ્યવહારી વસે શ્રીવંત, અછઇ દયામય જોહનું જંત.	૯
અંત - દૂહા-સંવત ૫૧(૨) અયાસીઇ (૧૫૮૨) તિથિ વલિ તેરસિ હોઇ	
માસ માગસિર બાણ્યો, વારહ રવિ દિન જોઇ.	૭૨
અંડી તણુઇ પસાઉ લહઇ, ચડિઉ પ્રમંથ પ્રમાણિ	
ઉવઝાય ભાવ ઇણિ પરિ ભણઇ, વાત જ આવી ઠામિ.	૭૩
નરનારી સહુ સાલંલઈ વિક્રમ ચરિત્ર જ વાત,	
તે સાનહિ ચડી કરિ, ટાલઇ સવિ ઉપધાત.	૭૪

(૧) પ. સં. ૫૩, શુભાબકુમારી લાયબ્રેરી નં. ૧૯/૧૯૪.

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ પૃ.૧૪૬-૪૮.]

૪૨૬. અજ્ઞાત

(૮૮૭) + વાહણુનું ફાગ ગા.૧૨ ૨. સં. ૧૫૮૭

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાશ્યસંગ્રહ.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૫.]

૪૨૭. આગમમાણિક્ય

(૮૮૮) + જિનહંસગુરુ નવરંગ ફાગ ગા. ૨૭

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન કાશ્યસંગ્રહ.]

[જૈમગૂકરચનાએ ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૫.]

૪૨૮. અજ્ઞાત

(૮૮૯) સાધુવંદના ગા. ૨૪૭

(૧) નાહર. [મુપુગૂહસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૨૯. માણિકરાજ

(૮૯૦) નલદમયંતી ચરિત્ર રાસ [અથવા દમયંતી રાસ] ર.સં.૧૫૯૦

(૧) દિ. જયપુર [મુપુગૂહસૂચી.]

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૩૦. ઉદયરત્ન

(૮૯૧) અન્નાપુત્ર રાસ ર. સં. ૧૫૯૮

(૧) ધૃ. જ્ઞાન.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૩૧. ધણુચંદ

(૮૯૨) ચિત્રસેન પદ્મભાવતી ગા. ૧૧૦૨

(૧) દિ. જયપુર.

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૩૨. ખેમ

(૮૯૩) નેમિરાસ ગા. ૩૩ ર. સં. ૧૫૯૬

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૩૩. અજ્ઞાત

(૮૯૪) + નેમિનાથ રાસ

(૮૯૫) ચંપકમાલા ચોપાઈ ગા. ૯૪

[હૈનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૭૯).]

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૩૪. દયારત્નશિષ્ય

(૮૯૬) દયારત્ન વાણારસ ગીત ગા. ૮

[જૈમગૂકરચનાએ' ભા.૧ અનુક્રમણિકા પૃ.૧૬.]

૪૩૫. ગોવિંદ (આચાર્ય)

(૮૯૭) અજિતશાંતિસ્તવન વૃત્તિ

આદિ- અજિયં. અજિત નામ ખીજઉ તીર્થકર. તે કિસઉ છઇ ?

જિય-સવ્વ ભયં. જિય કહીઇ જતા...

અંત - તેહ ભણિ સદાવિ સ્તવન ગુણિવું (૩૯) શ્રી અજિત-શાંતિ
સ્તવનની વૃત્તિ ગોવિંદાચાર્યે કીધી છઠ, શ્રી વધ્માનસુરિની
પ્રાર્થના લાગી. તે પત્થિત જિનનંદ યોગ્ય છઠ. પરં મંદમતિ
મુગ્ધ નહતા અબોધ ભણી.

(૧) અં. ૪૦૦, પ.સં. ૭-૧૭, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૨૪૦/૧૬૭૦.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૨૪૫.]

૪૩૬. જયપ્રભ

(૮૯૮) ગિરનાર ચૈત્ય પરિપાટી [?] ૨૩ કડી

આદિ - સેતુજિ વંદિઉં આદિ જિણિદ દીઠા સામી પૂનિમચંદ

પાપ તણા અમૂલ્ય કંદ હીઅડા માહિ હઉ આણુંદ. ૧

અંત - જયપ્રભ વીનઈ બે કર જોડી તવન કરતાં જઘ હુધ યોડિ
સહુધ ખમિને કરીય પસાય સંધ જયઉ જિજલિગિરિ રાય. ૨૩

—છતિ શ્રી ગિરિનાર ચૈત્ય પરિપાટી.

(૧) પ.સં. ૧-૧૭ (૨૩), જૂની પ્રત, પુ. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૨.૪૭૮/
૧૭૫૩.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૩૨૭. કૃતિના આરંભ-અંતમાં ગિરનારનો નહીં પણ
શત્રુજય(જિજલિગિરિ)નો અને એના આદિનાથનો નિર્દેશ છે.]

૪૩૭. અજ્ઞાત

[‘જિન માણિક્ય’માં કર્તાનામકે કર્તાના ગુરુનામનો સંકેત હશે ?]

(૮૯૯) શીતલનાથ દેવ વીનતી કડી ૨૧

આદિ - સદા નંદ સંપન્ન ચંદો જિણિદો મુણિ સીતલસ્વામી સાલો મુણિદો

તુમ્હા દરસનિ મુઝ મતિ મોહ જગિછ કરઉં વીનતી જે હુંતી હીઈ

આગઈ. ૧

અંત - ન માગૂં કાંઈ કણુવ સિંગાર હાર જિન માણિક્ય રચણુ ભંડાર સાર
જિમ કમલિ કીડા કરઈ રાજહંસ તિમ હું તુઝ પયકમલિ રાજહંસ. ૨૧

(૧) સં. ૧૬૦૩, પ.ક. ૯, ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૪૦૦ એ.

[કેટલોગ્યુરા પૃ. ૫૮.]

મૂજર કાવેએ. એને મહામૂલો મહા-
સ્ત્રિયિય. ૩૦ વર્ષના અગ્નિ પ્રીતિપરિશ્રમનું
પરિણામ. મુખ્યત્વે હસ્તપ્રતલંકારોમાં દટાયેલા
૧૦૦૦ ઉપરાંત જૈન કવિઓ ને એમની
ઓની વિસ્તૃત નોંધ આપતી આ ગ્રંથાવલિ
રાત્રી સાહિત્યની અનેક સદીઓની અંધારી
માં મગાલ પ્રગટાવે છે અને આપણા
માહિત્યવારસાની વિસ્મયકારક
બંધને છે. ગ્રંથકારો માટેનો આ ગ્રંથ
આપણા સમાજમાં સમાવેશ પામેલી સાહિત્ય,
કૃતિ અને લાપાની દૃષ્ટિએ અત્યંત
વર્તી નવુલ સામગ્રીને કારણે.